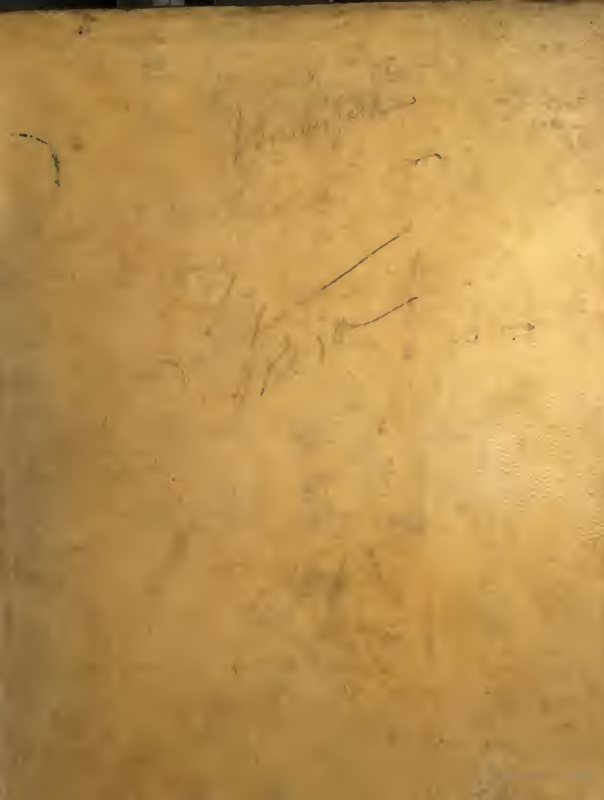
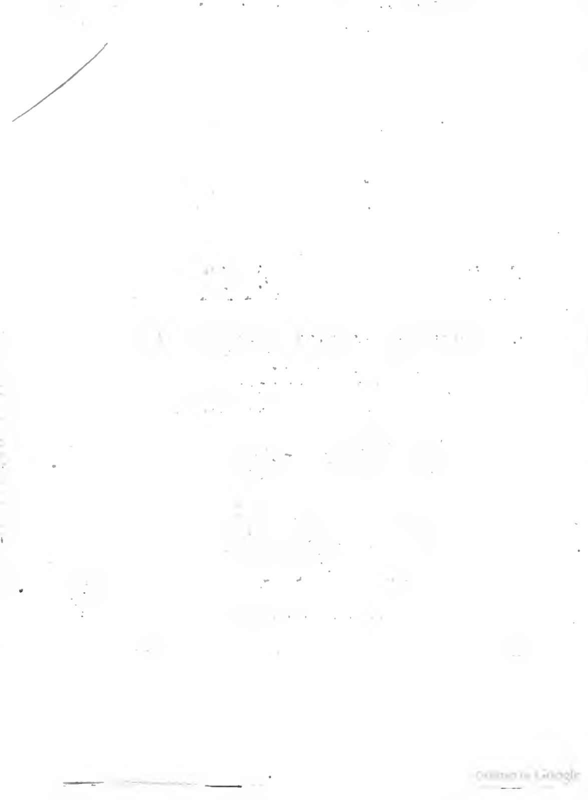

6
10 M
38

KALENDARIA
ECCLESIÆ UNIVERSÆ
TOMUS SEXTUS.

KALENDARIA
ECCLESIÆ UNIVERSÆ

IN QUIBUS

TUM EX VETUSTIS MARMORIBUS, TUM EX CODICIBUS, TABULIS, PARIETINIS, PICTIS, SCRIPTIS, SCALPTISVE, SANCTORUM NOMINA, IMAGINES, ET FESTI PER ANNUM DIES

ECCLESIARUM ORIENTIS, ET OCCIDENTIS,

PRÆMISSIS UNIUSCUJUSQUE ECCLESIÆ ORIGINIBUS

RECENSENTUR, DESCRIBUNTUR, NOTISQUE ILLUSTRANTUR

STUDIO, ET OPERA

JOSEPHI SIMONII ASSEMANI

BIBLIOTHECÆ VATICANÆ PRÆFECTI, ET SACROSANCTÆ BASILICÆ PRINCIPIS APOSTOLORUM DE URBE CANONICI.

TOMUS SEXTUS.

KALENDARIA ECCLESIÆ SLAVICÆ, SIVE GRÆCO-MOSCHÆ.

ROMÆ, MDCCLV.

SUMPTIBUS FAUSTI AMIDEI

BIBLIOPOLÆ IN VIA CURSUS.

SUPERIORUM FACULTATE.

REVERENDISSIMO PATRI

FR. IGNATIO DOMINGUEZ

LECTORI JUBILATO, CUSTODI PROVINCIÆ ARAGONIÆ, EXAMINATORI SYNODALI ARCHIEPISCOPATUS CÆSARAGUSTANI, ET EPISCOPATUS SOLXONIENSIS, S. INQUISITIONIS CÆSARAGUSTANÆ QUALIFICATORI, PROVINCIARUM CATHALONIÆ, ET VALENTIÆ VISITATORI, ET PATRI EX MINISTRO PROVINCIALI OBSERVANTIS, ET S. PROVINCIÆ ARAGONIÆ, ET PROCURATORI GENERALI TOTIUS ORDINIS S. P. N. FRANCISCI &c.

FAUSTUS AMIDEUS
S. P. D.

ON *procul exquirendæ erant mihi rationes, cùr postremum hoc Volumen de* KALENDARIIS ECCLESIÆ UNIVERSÆ *Nomini inscriberem tuo*

clarissimo . Unde his vere triumphalibus Sanctorum fastis, qui adhuc optandi fuissent, ornatissimæ coronæ radii accederent, & facile splendidiores emicarent . Illinc TUUS *(melius dixerim Noster)* SANCTISSIMUS PATER, ET PATRIARCHA FRANCISCUS *condidit in humilitate beatorum Thronorum Celsitudines: In prodigiis Jerusalem supernæ gratias: In contemplationibus Summi Amoris Cruci affixi beantia Stigmata: In paupertate immensos cœlestium divitiarum thesauros: In omnibus denique virtutibus inferiora, quæ a sanctificata terra ascendunt, odoratissima Beatarum Animarum balsama, superiores, quæ a Cœlis descendunt flammas, & luces infinitas. Istinc eloquentissimus* AUCTOR *cunctis imperterritus laboribus revirescere, & prope reviviscere fecit sacra, & celeberrima monimenta illorum vere* HEROUM, *qui pro Deo, & Fide, & sibi, & aliis vel militarunt, vel substinuerunt, vel denique susceperunt, quos facile dixeris nobis reduces exhibere. Sicut itaque* ILLE *mirabili vita totam in* SE UNO *complexus fuisse*

se

ſe videtur Sanctitatem, atque univerſum mirabilitatis ſubjectum: *Ita* HIC, *etiam* UNUS, *litteris undique aureis quanta tot Sanctiſſimi Viri ſpatio jam fere immenſo Sæculorum ſunt perpeſſi, egeruntve patientia, doctrina, ſanctitate, conſtantia, exemplo, charitate, fortitudine, omnibus denique aliis ineffabilibus geſtis, Terrigenarum (licet Mortalium) æternitati conſignavit. Tibi ergo* RELIGIOSISSIMO VIRO, *atque meritiſſimo congruebat tam ſelecta, & incomparabiliter pretioſa materies imbecilliter laudati, nunquam tamen ſatis, laudandi & Sanctiſſimi Patris* FILIO: *Tibi etiam, qui in ſublimibus ſcientiis, æque in ſacris eruditionibus non velocibus, ſed alatis paſſibus progreſſus cum ad bravium eripiendum concurreres, multis anteiſti maximi nominis Doctoribus, nec aliter magnum S. Didaci Cæſaraguſtanæ Urbis Collegium vel principem, vel nulli porro ſecundum Theologiæ profeſſorem Magiſtrum, eſt aucupatum. Inde Archiepiſcopus oculatiſſimus ſynodalem Examinatorem; Sacrum vero Inquiſitionis Tribunal*

Qua-

Qualificatorem Te utique, ac conjunctim postulavit: Alii alia, & multa, eaque nonnisi difficillima alibi non reperta quæsiere, atque in Te invenerunt. Sed quomodo extra fores gradior, cum intra fores talia inveniam, quæ ni difficulter, digne tamen referre nequeam; Tanto resonant strepitu! Non dicam de tuis privatis, aut exercitiis, aut Officiis, sed de his, in quibus tui Respublica Ordinis selectissimos, justissimos, experientissimos, & probatissimos vult prælucere Viros; Quare Provincia tua nuncupatione OBSERVANS, *re, atque effectu Observantissima Ministrum Provincialem Te (dicam, nec hærebo) veluti adacta eligit. Qui viderunt, & Testes extitere, recenseant in ore, in fronte, in toto denique vultu Subjectorum omnium hilaritatem, & plausum. Viderunt tum Observantes Aragoniæ Filii non Rectorem, sed Patrem amantissimum: Cunctis omnino charum. Volitat inde fama, & buccis plenis non ad eam dumtaxat, sed paulatim ab una ad aliam, denique ad omnes peragrat Provincias, totque de Te spargit,*

ut

ut nemo nesciat in regimine tuo dexteritatem, prudentiam, experientiam, mansuetudinem, suavitatem, & pro magnis, ac maximis sublimitatem: Cunctis ergo omnino clarum. Non mirum propterea, quod pro gerendis totius Ordinis negociis dignissimum Procuratorem, verius Tutorem, atque validissimum Patronum indagant, optant, curant, demumque vigilantissimi Proceres illi obtinent fœlicissime. Quæ cum ita sint: Anne potest Quis nunc vel dubium movere de tuis meritis? Aut de tua non confidere benevolentia? Arbitror, sane neminem. Ego quidem nullus dubito, quin etiam pro more tuo Libelli hujus Fautorem quacumque data occasione agere velis, ac Patronum, meque semper, & ubique commendatum habere. Vale.

AP-

APPROBATIO

QUUM jubente Rm̃o P. Auguſtino Orſi Sac. Palatii Apoſt Magiſtro Illuſtriſſimi Joſephi Simonii Aſſemani Vaticanæ Bibliothecæ Cuſtodis, & Baſilicæ Canonici Librum Sextum EPHEMERIDUM RUTHENICARUM perluſtrarim, & nihil contra Catholica Dogmata, aut Chriſtianos mores, æque atque in aliis obſervaverim, ſed omnia, ſumma doctrina, ac pietate elucubrata deprehenderim, quæ complurium Sanctorum notitiam, ac cultum promovere poſſunt, atque illuſtrare, minime dubitandum cenſui, quin publica lectione, ac plauſu dignus exiſtimandus ſit. In quorum fidem &c. Ex Bibliotheca Vaticana A. D. XVI. Kal. Decembris MDCCLV.

Franciſcus Marianus Vatic. Baſil. Benef. & Bibliothecæ Scriptor Græcus.

I M-

IMPRIMATUR,

Si videbitur Reverendissimo Patri Sacri Palatii Apostolici Magistro.

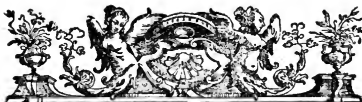
F. M. de Rubeis Patriarcha Constantinopolitanus Vicesgerens.

IMPRIMATUR.

Fr. Vincentius Elena Magister Socius Reverendissimi Patris Sac. Pal. Apost. Mag. Ord. Prædic.

LIBER

LIBER SEXTUS EPHEMERIDUM RUTHENICARUM.

TABULA SECUNDA.

MENSIS JANUARIUS.

I.

CIRCUMCISIO DOMINI.
BASILIUS MAGNUS.

TERQUE Codex Vaticanus Ruthenicus: *Circumcisio Domini. S. P. Basilius Magnus.* Possevinus in Kalendario Ruthenico: *Circumcisio D. N. Jesu Christi*, dumtaxat. Fasti Græco-Moschi apud Papebrochium: *Obrizanie Gospodne: Circumcisio Domini. Basilius Cappadokiyski, Basilius Cappadox.* Kalendarium Moscoviticum: *Obrizanie Gospodne: Circumcisio Domini*. Menologium Basilianum ad 1. Januarii pag. 73. *Commemoratio Sanctæ Circumcisionis Domini ac Dei nostri Jesu Christi*. Pictura pag. 74. repræsentat Deiparam puerum Jesum manibus in sinu tenentem, ac Josephum accipere ipsum paratum, ut a quodam è Templo prodeunte circumcidatur. Tabella Capponiana exhibet Deiparam in Templo stantem, & pone ipsam Josephum, Sacerdotem vero mitra ca-

put tegentem, puerum Jesum circumcidentem. In Fastis Græco Moschis, depictus est puer Jesus mensæ super impositus, Deipara & Josepho ipsum tenentibus, & Sacerdote eundem circumcidente. In angulo adstat quidam Ruthenico habitu indutus, istud Domini festum venerans. Subjungit Basilianum Menologium pag. 75. *Commemoratio S. P. N. Basilii Archiepiscopi Cæsareæ Cappadociæ*. Ita & Menæa Græca: ἡ κατὰ σάρκα περιτομὴ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. καὶ μνήμη τοῦ ἐν ἁγίοις πρς ἡμῶν Βασιλείου, ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας, τοῦ μεγάλου. „ Circumcisio secundum carnem D. N. Jesu Christi, & „ Commemoratio S. P. N. Basilii Magni, Cæsareæ Cappadociæ „ Archiepiscopi „. Ubique depingitur cum pallio Pontificio. Hinc Papebrochius: „ Quoniam, inquit, non solum Patriar„ chæ, Metropolitæ, & Archiepiscopi, sed etiam Episcopi, in „ hisce tabulis exprimuntur Palliati, abusus hujus initium me„ retur hic ex Luitprando notari „. Is in Legatione ad Nice„ phorum Phocam sic loquitur: „ Videmus Constantinopolita„ num Episcopum Pallio non uti, nisi Sancti Patris nostri [idest „ *Papæ Romani*] permissu. Verum quum impiissimus Alberi„ cus, quem non stillatim cupiditas, sed velut torrens imple„ verat, Romanam civitatem sibi usurparet, Dominumque „ Apostolicum [*Joannem XI.*] quasi servum proprium in con„ clavi teneret, *anno* 934. Romanus Imperator filium Theo„ phylactum Eunuchum, Patriarcham constituit. Quumque „ eum Alberici cupiditas non lateret, missis eo muneribus satis „ magnis, effecit, ut ex Papæ nomine Theophylacto Patriar„ chæ literæ mitterentur, quarum auctoritate tum ipse, tum „ Successores, absque Paparum permissu, Palliis uterentur. „ Ex quo turpi commercio vituperandus mos inolevit, ut non „ solum Patriarchæ, sed etiam Episcopi totius Græciæ Palliis „ utantur „. Hactenus Luitprandus: cujus tamen testimonium, si quidem intelligatur de antiquorum Orientis Patriarcharum electione per literas Romanis Pontificibus significata, & ab his per responsivas approbata, verum est, & infinitis exemplis demonstrari potest, idque etiam plurimæ Romanorum Pontificum quæ extant ad Patriarchas recens electos epistolæ testantur. Si vero significet Pallium Pontificium a Romanis Antistitibus ad eos Patriarchas mitti solitum, & absque ejus Pallii transmissione non potuisse illos Pallio uti, id nullo facto ostendi potest, nullis

nullis Pontificum Romanorum epistolis comprobari: quin imo contrarium picturæ veteres docent, quæ in manuscriptis Codicibus Græcis servantur. Instar omnium esto Codex Bibliothecæ Regiæ Parisiensis signatus num. 1809. membranaceus, continens Gregorii Nazianzeni orationes, descriptus Basilio Macedone imperante, ut liquet ex picturis, ubi Basilius ipse depingitur cum tota familia, idest, una cum Eudocia uxore, & filiis Alexandro atque Leone Despotis; ex carminibus item in fronte positis, ubi Basilius, quasi tùm sceptra tenens compellatur, uti cl. Montfauconius in Palæograph. lib. 3. cap. 8. pag. 250. ostendit: ac proinde Codex est exaratus multis ante Romani Lacapeni Imperatoris & Theophylacti Patriarchæ annis: nam Basilius Macedo ab anno Christi 867. ad 889. Imperium tenuit: Romanus autem Lacapenus, quum Constantinus Porphyrogenitus Helenam filiam ipsius duxisset, in Imperii consortium anno 919. adscitus, Theophylactum suum filium die 2. Februarii anno Christi 933. Constantinopolitanæ urbis Patriarcham ordinandum curavit. In eo autem Codice, ex quo Tabellam Eudociam Augustam cum Leone & Alexandro filiis repræsentantem, æri incisam Cangius in Familiis Byzantinis pag. 139. edit. Regiæ exhibuit, extat altera Tabella, a cl. Bandurio Comment. in Antiquitates Constantinopolitanas lib. 8. pag. 936. æri incisa, exprimens Synodi primæ Constantinopolitanæ formam, ordinemque Episcoporum, in qua Episcopi omnes depicti sunt cum Pallio; quod argumento est ante Romani Imperatoris & Theophylacti Patriarchæ tempora non Patriarchas tantum & Archiepiscopos, sed etiam Episcopos omnes fuisse Pallio usos. Porro Luitprandi allucinatio inde fortasse orta est, quod quum aliunde sciret, a Romanis Pontificibus Pallium Archiepiscopis omnibus Latinis, necnon Archiepiscopis Macedoniæ & Epiri, qui ad Romani Patriarchatus jurisdictionem pertinebant, transmitti consuevisse, existimavit, eodem etiam Pallio Patriarchas Orientis ab iisdem Romanis Pontificibus exornari solitos. Sed in hoc, sicut & in aliis multis factis, vir cæteroquin non ineruditus, turpiter lapsus est. Redeo ad Sanctum Basilium Magnum. A Latinis ad eandem hanc diem colitur unacum Circumcisione Domini, „ Depositio S. Basilii Episcopi, cujus celebritas XVIII. „ Kal. Julii, qua die ordinatus fuit Episcopus, potissimum re- „ colitur „. Laudes Basilii post ejus obitum dixerunt SS. Gre-

gorius Nazianzenus, & ipsius Basilii germanus Gregorius Nyssenus. Extat Amphilochii nomine Græce & Latine scripta Basilii Vita apud Combefis. pag. 155. Initium: ἀγαπητοὶ, οὐκ ἦν ἀπειγὲς συγγνώμονας. Baronius: „ Dedit eam Latinitati Ursus
„ S. R. E. Subdiaconus, cujus Præfationem, quæ desideratur
„ in ceteris, legimus in vet. manuscripto Codice nostræ Biblio-
„ thecæ, quam possidemus liberalitate piæ memoriæ optimi ac
„ eruditissimi viri Achillis Statii Lusitani. In iisdem præterea
„ quædam miracula ejusdem Sancti Basilii, Helladio auctore,
„ scripta habentur, in Latinum versa ab Anastasio Bibliotheca-
„ rio temporibus Nicolai I. Romani Pontificis, cujus ibidem
„ habetur Præfatio ad prædictum Ursum conscripta. S. Joan-
„ nes Damascenus testatur in orat. 1. de Imaginibus, Vitam
„ Sancti Basilii fuisse scriptam a prædicto Helladio ejus disci-
„ pulo & successore „. Sanctus Ephræmus Syrus encomium & ipse Sancti Basilii scripsit. Initium: Κλίνατέ μοι οὖς, ἀδελφοὶ, ὃ διηγήσομαι. Extat Græce, in editione Ephræmi Oxoniensi pagin. 399.; Latine vertit Gerardus Vossius: Græce & Latine in Cotelerii monumentis Ecclesiæ Græcæ Tom. 3. pag. 54.; & in nupera nostra operum omnium Sancti Ephræmi editione Romana anni 1743. Tom. 2. pag. 289. Idem encomium Slavonice extat Serm. 110. in Codice Moscuensi impresso anno Christi 1701. ex recensione Joannis Petri Kohlii pag. 292. Ex his, aliisque Auctoribus, & maxime ex ipsius Sancti Doctoris scriptis collectam vitam nuper edidit Romæ 1746. amicissimus idemque doctissimus P. D. Josephus a Puteo, Ordinis Sancti Basilii Magni Abbas Generalis in libro, cui titulus: *Dilucidazioni Critico-Istoriche sulle Relazioni degli antichi, e moderni Scrittori della Vita di S. Basilio Magno*: ubi cap. 47. pag. 421. „ Ex Nazian-
„ zeno de laudibus Basilii observat, diem festum Sancti Basilii
„ non multo post ejus obitum celebratum „: & pag. 422. „ ex
„ Nysseno, diem festum de Basilii nomine post natale Domini,
„ & natalitia Sancti Stephani, S. Petri, S. Jacobi, S. Joannis,
„ & S. Pauli occurrere „. Ibidem, ex eo quod a Latinis ad 14. Junii Sanctus Basilius colitur, inque Romano hodierno dies ille *Ordinationis* ipsius fuisse dicitur, erroris insimulat, primo *Maurolycum*, qui ad antedictam diem 14. Junii, hæc habet: „ In
„ Cæsarea Cappadociæ depositio Sancti Basilii Episcopi, cujus
„ celebritas decimo octavo Kalendas Julii. Secundo, *Flora-*
rium

rium Sanctorum, in quo ad 14. Junii legitur: „ Apud Cæsa-
„ ream Cappadociæ Translatio Sancti Basilii Episcopi & Con-
„ fessoris „. Non enim [inquit] Sanctus Doctor die 14. Junii,
sed 1. Januarii obiit: neque Translatio Corporis ad eam diem
facta perhibetur, sed ipsius ad Episcopatum elevatio, uti habet
hodiernum Romanum. Verum cl. Sollerius in observationibus
in Martyrologium Usuardi ad 14. Junii, notat primo, in Romano parvo vetustissimo sic haberi: „ In Cappadocia, Sancti Ba-
„ silii fratris Gregorii & Petri „: in Adoniano vero & Usuardino: *apud Cæsaream Cappadociæ*, *natalis Sancti Basilii Episcopi*: deinde quoad caussam cultus hac die Sancto Basilio tributi subjungit: „ Adonianum elogium eleganter de more con-
„ traxit noster [Usuardus] servata *Natalis* formula, quam in
„ plerisque probatioribus Codicibus concorditer relatam inve-
„ nio; de *Ordinatione*, nusquam vel verbum. Fateor equidem
„ ab eruditis obitus diem figi Kalendis Januarii, quo ejus me-
„ moriam cum Usuardo etiam recoluimus; verum cur ad *ele-*
„ *vationem*, vel *translationem* Corporis, ut aliqui Codices in-
„ nuunt, vel ad aliam quamvis caussam præsens festivitas æque
„ ac ad *ordinationem* referri commode nequeat, lubens doce-
„ bor, quando ordinationis commemoratio in Martyrologiis
„ antiquioribus incognita, etiam in recentioribus tam rara est;
„ & aliunde constat vocem illam *ordinationis*, in Romanum
„ hodiernum, vergente ad finem seculo XVI. irrepsisse „.
Confirmat hanc Sollerii conjecturam Kalendarium marmoreum Neapolitanum, nono seculo exaratum, in quo ad XIV. Junii nulla fit de Sancti Basilii sive elevatione sive ordinatione mentio; sed tantum ad Kalendas Januarii sic scribitur: *Circumcisio Domini*: deinde, *DP. S. Basilii*, idest, *Depositio S. Basilii*. Unde cl. Mazocchius Commentar. ad hanc diem pag. 1. „ Postremo,
„ inquit, quod in nostro hoc Marmore hoc die non *memoria*
„ quævis, sed *depositio* Doctoris hujus signatur, id egregie
„ confirmant Græcorum Ephemerides Metricæ, quas idem Pa-
„ pebrochius eodem Tom. 1. Maji vulgavit, in quibus sic re-
„ perio.

Ἰανουαρίῳ πρώτῃ θάνες ὦ Βασίλειε.

Ipsis occumbis Jani Basilie Kalendis.

„ Estque id huic Kalendario perpetuum, ut diebus emortua-
„ libus *depositionis* nota præscribatur „ Quod vero ordinatio-
nis

nis commemoratio in Martyrologiis antiquioribus sit incognita, uti Sollerius affirmat, & in recentioribus etiam perquam rara; id ostendi potest ex ordinatione *S. Gregorii Papæ*, quæ in hodierno Romano ad 3. Septembris recolitur, & *S. Ambrosii Episcopi*, quæ in eodem celebratur ad VII. Decembris; quum in antiquioribus Martyrologiis de neutra fiat mentio. Quamquam enim in Hieronymianis omnibus notatur *Ambrosius* ad XXX. Novembris sub hac fere formula: *In Mediolano S. Ambrosiii Episcopi, de perceptione Baptismi*; & in solo Lucensi apographo, ad 3. Decembris, *Natalis S. Ambrosii*: quum nullus tamen eorum Codicum *Ambrosium* nominat ad VII. Decembris, hinc colligitur, in antiquis illis Martyrologiis ad eandem diem XXX. Novembris, celebratam fuisse, & S. Ambrosii de perceptione Baptismi & de depositione festam diem: nam primus ad 4. Aprilis Ambrosii solennitatem Beda posuit, hoc elogio: *Mediolano, depositio S. Ambrosii Confessoris*. Rabanus postea, Ado, Usuardus, & alii, ad eandem diem 4. Apr. *Mediolani depositio B. Ambrosii Episcopi & Confessoris*; suffragante etiam Wandelberti versiculo: *Ambrosius pridie* (nonas) *æthereum penetravit honorem*. De ordinatione vero ad VII. Decembris, nullus est qui vel verbo meminerit. Quare in diem VII. Decembris videtur idcirco translata a recentioribus S. Ambrosii solennitas, vel more Græcorum, qui ea die Ambrosium colunt; vel ob causam ordinationis ejusdem, quæ eo die contigerat, quia nimirum neque ad 30. Decembris, qua Sanctus Andreas Apostolus colitur, neque ad 4. Aprilis, quæ in Quadragesimale aut Paschale tempus incidere solet, Ambrosii festivitas celebrari poterat. Hanc ipsam fuisse causam, cur in recentioribus Martyrologiis ad 3. Septembris ordinatio S.Gregorii Papæ recoli cœperit, Baronius etiam affirmat in notis ad eandem diem, his verbis. „ In „ hanc diem transferebatur etiam Natalis ejus, quum Quadra„ gesimali tempore de Sanctis agi vetitum esset, ut scribit Ra„ dulphus de observ. Can. cap. 16. „ Itaque & nos potiori jure affirmare possumus, festum S. Basilii a Kalendis Januariis, in quibus Circumcisio, & Octava Nativitatis Domini solenni officio a Latinis celebratur, translatum fuisse ad XIV. Junii, quum in tanta Dominica solennitate agi de Sanctis vetitum sit in Ritu Latino; non item in Græco, in quo partim de Circumcisione Domini, partim agitur de S. Basilio Magno.

Eru-

Eruditissimi Bollandiani Socii Tom. 2. Junii ad diem XIV. Sancto Basilio sacram, Translationem Corporis ejusdem ex urbe Cæsarea in Belgium factam ad annum Christi 1099. narrant. „ Inter Cruce signatos, inquiunt, Principes, qui pro recuperanda Terra Sancta per minorem Asiam victores transierunt, „ & recuperata, cæsis Barbaris, Nicæa, Iconium in Lycaonia, atque Cæsaream in Cappadocia obtinuerunt anno 1097. „ fuit Robertus II. Jerosolymitanus inde dictus. Huic inter „ prædam potuit obtigisse Sancti Basilii Corpus, quod ille in „ Flandriam miserit, vel, ex Syria post biennium reversus, „ detulerit „. Conjecturam istam confirmat diploma authenticum anno 1187. a Philippo Flandriæ Comite, filio Theodorici, filii Theodorici Lantgravii Alsatiæ, & Geltrudæ, Roberti ipsius Secundi Sororis, editum, quo in diplomate hæc leguntur. „ Quapropter ego Philippus, Dei gratia Flandriæ Comes, „ tam posteris, quam præsentibus notum esse volo, quod Pater meus dignæ memoriæ Comes Theodoricus, & Mater mea „ piæ recordationis Sybilla, divina inspiratione commoti, pro „ animarum suarum, & suorum prædecessorum, necnon & successorum salute, Brugis in Castello, in honore ... S. Basilii „ Episcopi, Ecclesiam ex proprio sumptu ædificari fecerunt „. In ea autem Ecclesia depositum fuisse hujus S. Doctoris Corpus, probant ex Regesto Actorum Capitularium Ecclesiæ Brugensis anno 1463. die 18. Aprilis, his verbis. „ De alia Reliquiarum „ S. Basilii visitatione, & depositione in ornatiorem capsam, testatur registrum Actorum Capitularium Ecclesiæ S. Donatiani „ Brugensis, notatum fol. 246. „ Quum enim, inquiunt, Theodoricus Philippi Comitis pater, in altera Terræ Sanctæ expeditione anno 1144. pretiosi Sanguinis Christi portionem in Flandriam detulisset, eamque in Palatina Brugensi Ecclesia, ubi Corpus S. Basilii jam antea deportatum jacebat, deposuisset, tunc factum ajunt, ut antedictum corpus ad Collegiatam S. Donatiani Brugensis Ecclesiam a Palatina primaria transferretur. Et Meyerum citant in Annalibus Flandriæ. „ Ut ut est, inquiunt, „ idem Comes secundam in Orientem expeditionem suscepit „ anno 1144. & inde anno 1150. reversus Brugas juxta Meyerum in Annalibus Flandriæ. Et septimo Idus Aprilis, incredibili gaudio ac gratulatione a Flandris exceptus, Sacerrimi „ Cruoris Christi portionem deportatam per Leonium Abba-

„ tem

„ tem Bertinicum, collocavit in æde S. Basilii; ad quam quum „ ingens undique concursus, multaque miracula fierent, atque „ ita prioris Patroni cultus ac veneratio obscuraretur, visum „ fuerit huic renovandæ ornandæque pariter Collegiatæ, & „ primariæ Ecclesiæ conducturum, si in hanc transferrentur „ S. Basilii Sacra Ossa „. Postremo de tertia Translatione hæc addunt. „ Tertia Translatio Reliquiarum S. Basilii in novam „ iterum Capsam, eamque argenteam, peracta est hac nostra „ ætate, anno scilicet 1687., celebritate autem majori, si „ dignitatem personarum excipias, quæ prioribus interfuerunt. „ Etenim ceremoniæ omnes adhibitæ sunt, quæ solemnitatem „ reddere poterant augustiorem, exquisitissima musica interci„ nente: orationem Latinam habuit R. A. D. Petrus Maes „ ejusdem Cathedralis Ecclesiæ Canonicus; Belgicam, ad con„ sertam populi concionem, dixit P. Jacobus Mole, Societatis „ Jesu, celeberrimus sui temporis orator „. Hactenus PP. Baërtius, & Janningus.

Cæterum Græci etiam ajunt Reliquias S. Basilii Magni non paucas se habere. Joannes Comnenus in descriptione Montis Atho (apud Montfauconium in Palæographia Græca lib. 7.) „ de Imperatorio & venerando Monasterio Magnæ Lauræ „ S. Athanasii, in Monte Atho „ pag. 455. hæc scribit. „ San„ ctæ autem Reliquiæ, quæ reperiuntur in magna Ecclesia, in „ medio Altaris depositæ sunt, in Arca affabre facta, & opere „ musivo exornata, quæ quidem prægrandis est, & pretiosis „ pulcrisque ornamentis decorata. In medio autem est Caput „ Sancti Patris nostri Basilii Magni.

II.

SILVESTER.

Possevinus in Kalend. Ruthenico: *S. Silvestri*. Codex Ruthenicus Vat. secundus: *S. Silvester Papa Romæ*. Primus hac die vacat. Kalend. Moscoviticum: *Sviatago Silbestra*, *S. Silvestri*. Fasti Græco moschi: *Silvester*. Menologium Basilianum Tom. 2. pag. 78. *Commemoratio S. P. N. Silvestri Papæ Romani*. Synaxarium ibid. „ Silvester sapientia ac virtute clarus, post Melchiadis „ Episcopi obitum ordinatur veteris Romæ Episcopus. Quum „ autem Ecclesiam regendam suscepisset, & magnum sacrum„ que Christianorum Gregem pasceret, multa subiit certami„ na, & plurima patravit miracula, Constantinum magnum,

„ qui

„ qui primus Imperatorum Christianorum fuit, ad fidem Christi adduxit, sacroque baptismate lepram corporis ejus simulque animæ sordes mundavit, quum Sancti Apostoli Petrus „ & Paulus illi apparuissent; auctorque eidem fuit, ut destructis idolis Dæmonumque fanis, templa nomini Christi Deique „ nostri, Deiparæ, Sanctorum Apostolorum, ac Martyrum „ excitaret. Sed & Byzantium usque secutus Imperatorem, „ complures salutari doctrina imbuit. Atque ita in profunda „ senectute, ad Dominum lætus migravit „. Quod hic de S. Silvestro Byzantium usque Constantinum Imperatorem secuto scribitur, id ab historica veritate abhorret. Quod vero de Constantino Imperatore præmittitur, Romæ a S. Silvestro baptizato, perque Baptismum lepra mundato, id ex antiquis S. Silvestri Actis desumtum est: de quibus præter Papebrochium ad diem 21. Maji, Pagium ad annum 324. Tillemontium Adnotat. 65. in Constantinum, consule cl. Sandinum in vitis Romanorum Pontificum pag. 70. Ex iisdem Actis in Synaxarium Græcum in Menæis ad hanc diem irrepsit fabula illa de bove a Judæo interfecto, & a S. Silvestro ad vitam revocato. Baronius in not. ad 31. Decembris, qua die S. Silvester a Latinis colitur, hæc habet: „ De eodem Beda, Usuardus, Ado, & cæteri „ Latinorum: Græci autem Kalen. Januarii in Menologio hisce „ verbis: Eodem die S. Silvestri Romani Pontificis, qui propter „ summum virtutis gradum, defuncto Melchiade, antiquioris „ Romæ creatus est Episcopus „. Fallitur: non *Kalendis Januarii*, sed IV. *Nonas Januarii*, de S. Silvestro agunt Græci. Quin & Kalendarium marmoreum Neapolitanum, quamquam juxta Latinorum morem ad XXXI. Decembris habeat, *Natalis S. Silvestri Papæ*; ad II. tamen diem Januarii, Græcis consentiens, repetit: *Depositio Silvestri Papæ*. Quam in Inscriptionem hæc est cl. Mazocchii pag. 2. Censura. „ Et hoc consentit cum Græcorum libris, apud quos in Menæis, Anthologio, & Basilii Menologio, hoc die de S. Silvestro Papa Romæ agitur, ut etiam in Moschorum effigiato Kalendario „ apud Bolland. tom. I. Maji. At de S. Silvestro Latini die 31. „ Decembris: recte: nam is verus dies depositionis fuit, quippe in Bucheriano laterculo, qui inscribitur, *Depositio Episcoporum*, sic reperio: *Pridie Kalend. Jan. Sylvestri in Priscillæ*. Quod quum ita sit, erravit nostri marmoris auctor, „ dum

„ dum hic *depositionem* Silvestri notavit; sed erravit tamen cum „ Græcis suis, quorum Ephemerides Metricæ (apud Papebr. „ Tom. 1. Maji) sic loquuntur hoc die.

Θυμὸν ἀποπνέει Σίλβεστρος δευτέρῃ ἠοῖ
Spiritus efflatur Silvestri luce secunda.

Hæc Mazocchius. Pergit Baronius. „ De Actis Silvestri „ est censura Gelasii in cap. Sancta Romana, dist. 15. Habe- „ mus eadem manuscripta, quorum est exordium. *Silvester* „ *quum esset infantulus, a vidua Matre Justa traditus est Ca-* „ *ritio Presbytero*, &c. Habet eadem Mombritius Tom. 2. Tri- „ buunt nonnulli ea Eusebio Cæsariensi (talis enim titulus illi „ commentariolo affixus reperitur in aliquibus Codicibus) sed „ error ex multis manifestus arguitur, quum & Gelasio teste, „ Acta Silvestri incerto auctore sint scripta. Habet & Metaphra- „ stes Silvestri Acta, quæ descripsit Lipom. tom. 5. & Surius „ tom. 6. in quibus tamen nonnulla desiderantur. Citantur „ Acta Silvestri Papæ ut authentica in Epist. ad Carolum ma- „ gnum Imp. „ Græce & Latine Combefisius edidit. Græca, auctore incerto, incipiunt: *ὁ ἡμέτερος ἱστοριογράφος Εὐσέβιος ἡνίκα τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ἔγραφεν ἱστορίαν*: auctore vero Joanne Zonara: *οἱ μὲν Σεπτοὶ καὶ Θεόπται Ἀπόστολοι*. Vide Fab. tom. 6. pag. 557.

III.

PROPHETA MALACHIAS.

GORDIUS MARTYR.

Codex Vaticanus Ruthenicus secundus: *Gordius Martyr*. Primus vacat. Possevini Kalendarium Ruthenicum: *Sancti Prophetæ Malachiæ*. Kalend. Moscoviticum. *Preroka Malachia*: *Prophetæ Malachiæ*. Fasti Græcomoschi Papebrochiani: *Malachias*. *Gordius*. Menologium Basilianum pag. 79. *Certamen S. Martyris Gordii*, qui dicitur Cæsareæ in Cappadocia natus, ordine Comes, centuriæ militum præfectus, abdicato militiæ munere, in montem secessisse, ut soli Deo vacaret: tum Martyrii desiderio, in urbem regressus, quum circenses ludi maxima populi frequentia Cæsareæ ederentur, christianum se confessus, Licinio imperante, jussu Præfecti urbis, capite cæsus fuisse. Pag. 80. *Commemoratio Sancti & gloriosi Prophetæ Malachiæ*. De utroque Græce in Menæis cum duobus Synaxariis, quæ e Basiliano sunt verbatim descripta. A Latinis colitur Gordius hac ipsa die, cum hoc elogio: „ Cæsareæ in Cappa-

docia

„ docia S. Gordii centurionis, de cujus laudibus extat præclara
„ Basilii Magni oratio in ejus die festo habita „ : *Malachias* vero Propheta, non *die sequenti*, uti perperam habet Papebrochius in not. ad 3. Januarii Græcorum metrici; sed die 14. hujus mensis, quemadmodum notatur in Martyrol. Romano. *In Judæa Sancti Malachiæ Prophetæ*. In antiquis Martyrologiis neque hac die Gordius colitur, neque Malachias die 14. Januarii. Ex Græcis igitur sunt additi hodierno Romano. „ Quare
„ quum antiquis Latinorum Martyrologiis hic martyr (*Gor-*
„ *dius*) ignotus fuerit; nescio cur Bailletus, hunc a Latinis sem-
„ per hoc die cultum dicat „ : Verba hæc sunt cl. Mazocchii: qui tamen quum subjungit: „ eum sub Licinio passum, in Me-
„ nologio legitur: quod Baronio non sit probabile, ad Diocle-
„ tiani persecutionem eum revocanti; itaque Fleury, & alii
„ sub Gal. Maximiano eum depugnasse statuunt „ : quum hæc, inquam, cl. Mazocchius subjungit, nescio, quem Baronii locum respexerit: nam Baronius in not. ad hunc diem 3. Jan. quo S. Gordius colitur, sic scribit: „ Passus reperitur sub Licinio
„ Imp. ut legimus in pervetusto Menologio, quod asservatur
„ in Bibliotheca Ill. ac Rmi Guilielmi Sirleti Card. ampliss. il-
„ ludque ab ipso Latinitate donatum, propriaque manu majo-
„ ri ex parte conscriptum, velut ingentem thesaurum ejus li-
„ beralitate possideo, & (ut Hieronymi verbis utar de Codice
„ Pamphili Martyris) tanto amplector & servo gaudio, ut
„ Cræsi opes habere me credam. Meminisse itaque lector
„ debet, quum in his scriptis allegatur Menologium, me
„ de eo semper intelligere „ . Ecce, Baronius probat Gordium sub Licinio passum: non probat autem quæ a cl. Mazocchio hoc die subjunguntur, his verbis: „ Natalis nota (uti
„ passim observabitur:) in hoc Marmore præponitur iis sanctis
„ qui die non suo coluntur „ : hæc, in quam, Baronius non probat: nam ad hanc ipsam diem 3. Januarii, Adnotatione in hoc S. Antheri elogium: *Romæ via Appia Natalis S. Antheri Papæ*: „ Vetus, inquit, loquendi usus, ut dies migrationis ex
„ hac vita appelletur dies Natalis: cujus quidem rei exacte ra-
„ tionem reddit Origenes lib. 3. Comment. in Job, & Albinus
„ Flaccus de Diu. Offic. cap. de sexta feria pag. 60. & Nicolaus
„ Papa in epist. ad Consulta Bulgarorum cap. 6. in fine hæc ha-
„ bet: *Natus* dicitur, qui ex hac vita migravit: quomodo

 „ enim

,, enim usitato more dicitur nasci, quando quis ex utero ma-
,, terno procedens in hanc lucem exit; sic quoque jure natus ap-
,, pellari potest, qui liber ab hujus seculi tenebris, ad lucem
,, pertingit viventium. Pro qua ergo re apte consuetudinem te-
,, net Ecclesia, ut solemnes beatorum Martyrum vel Confesso-
,, rum Christi dies, quibus ex hoc mundo ad regionem migra-
,, verunt vivorum, nuncupentur Natales: sed & eorum so-
,, lemnia, non funebria, tamquam morientium, sed (utpote
,, in vera vita nascentium) Natalitia vocitentur ,, . Hæc ibi.
,, Præterea dies Natalis etiam dici reperitur, quo quis ordina-
,, tur Episcopus, ut apparet ex S. Ambrosio lib. 8. epist. 60. ad
,, Felicem edit. Rom. ex S. Paulino epist. 16. ad Delphinum,
,, & ex Hilarii Papæ epist. ad Ascanium ,, . Hactenus Baronius. Fateor, non semel tam in Martyrol. Rom. quam in Marmore Neapolitano, *Natalis* notam iis etiam Sanctis præponi, qui eo die mortui non sunt, neque Episcopi ordinati, sed aliam ob caussam, nimirum vel propter corporis elevationem, aut propter Festi Translationem, aut quia dies emortualis ignoratur: at a vero abludit, eam notam semper iis præponi, qui die non suo coluntur. Ut enim ab infinitis exemplis coacervandis abstineam, nonne S. Agnes die 21. Januarii passa est, eodemque tamquam proprio colitur? Et in hoc ipso tamen Marmore Neapolitano is dies sic notatur. *NT. S. Agne*, idest, *Natalis S. Agnetis*. Vide apud eundem cl. Mazocchium pag. 17.

Papebrochius in observat. ad 3. Januarii Græcor. Metrici, postquam de Sancto Gordio dixisset: ,, Centurio hic fuit &
,, Martyr Cæsareæ in Cappadocia, inscriptus etiam hodierno
,, Romano Martyrologio: extat de eo Sancti Basilii oratio,
,, præterea nihil ,, hæc subjungit. ,, Pro duobus sequentibus die-
,, bus desunt in Menæis, utique non raro circa varias partes
,, defectuosis, hexametra singula, quæ nolo per conjecturam
,, supplere; felicior forsan aliquis ea ex aliis MSS. eruet, sicuti
,, nos ex Chiffletiano MS. Synaxario supplevimus defectus va-
,, rios distichorum, quæ solent elogiis singulis præmitti. Inte-
,, rim, signatis initio punctis, notabo titulum, quo cujusque
,, diei hexametro destituti, officium hic & alibi præsignatur ,, .
Itaque progreditur ad 4. hujus, cujus titulum hunc præsignat: προεορτία τῶν φώτων &c. *Profestum Luminum*, *&c.* mox ait:
,, Græci [qui *Baptismum* appellant φωτισμὸν, *Illuminationem*]
,, die

„ die Epiphaniæ solemnes Baptismos facturi, quales in Latina „ Ecclesia ante Pascha & Pentecosten solebant fieri, TRES eis „ dies professos præmittunt, quorum hic secundus est„. Fallitur. Non tres, sed quatuor dies professi ante Epiphaniam præmittunt Græci: legantur Menæa. Ad 2. Januarii: προεόρτια τῶν φώτων, καὶ μνήμη τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Σιλβέστρου πάπα Ῥώμης. Ad 3. diem προεόρτια τῶν φώτων, καὶ τοῦ ἁγίου προφήτου Μαλαχίου, καὶ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Γορδίου. Ad 4. diem. προεόρτια τῶν φώτων, καὶ ἡ σύναξις τῶν ἁγίων ἑβδομήκοντα ἀποστόλων, καὶ τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Θεοκτίστου. Ad 5. diem. προεόρτια τῶν φώτων, καὶ τῶν ἁγίων Μαρτύρων Θεοπέμπτου, καὶ Θεωνᾶ, καὶ τῆς ὁσίας συγκλητικῆς. En quatuor dies professos ante Epiphaniam. Totidem a Græcis celebrantur ante Nativitatem Domini. Menæa ad xx. Decembris: Ἀπὸ ταύτης ἀρχόμεθα τῶν προεορτίων τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ, καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ: „ Ab hac „ die incipimus Profesta secundum carnem Nativitatis Domini, „ Dei, ac Salvatoris nostri Jesu Christi „. Idem Ritus est Russorum, quemadmodum constat ex Codicibus Vaticanis Ruthenicis. Non igitur quatuor hi professi dies propter Baptismum in Epiphania celebrandum præmittuntur, sed ob Epiphaniæ solemnem celebritatem, sicut & quatuor alii professi dies Nativitatem Dominicam antecedunt, quamquam in Nativitate Domini Baptismos solemnes non sunt facturi Græci.

IV.

SYNAXIS LXX. APOSTOLORUM.

S. THEOCTISTUS.

Codex secundus Vaticanus Ruthenicus: *Septuaginta Apostoli*, dumtaxat. Primus vero, tam hoc die, quam duobus antecedentibus, & sequenti, de Epiphania agit sic. *Sabbato & Dominica ante festum Luminum, scil. Ante festum Epiphaniæ*: juxta ritum scilicet Græcorum, qui *Proeortia*, ut vocant, seu Profesta, quatuor ante Epiphaniam diebus celebrant, ut supra dixi. Kalendarium Possevini, perperam, *Concilium Theoncistæ*; nimirum pro Synaxi LXX. Discipulorum, Interpres Possevino suggessit *Concilium*: & pro Theoctisto, qui hoc die colitur, *Theoncistam*; perinde ac si Synaxis illa non ad LXX. Discipulos, sed ad Theoctistum referatur. Kalendarium Moscoviticum: *Sobor 70. Apost. Synaxis* LXX. *Apostolorum*. Fasti Græco Moschi Papebrochiani: *Sobor Sviatych Apostolov sedmdesiat*; *Synaxis Sanctorum*

ctorum Apostolorum septuaginta: de Theoctisto nihil. Papebrochius in not. ad Ephemerides Moscorum effigiatas hoc die de Synaxi *SS. Apostolorum* LXX.; *Latini* (inquit) *Discipulos vocant*, *eosque communiter colunt* XV. *Julii*. Nescio, quod Martyrologium intelligit: neque enim LXX. Discipulos reperio in Romano hodierno, neque in Hieronymianis contractis, aut in Usuardino Sollerii: sed in Auctariis Usuardini apud Sollerium ad XV. Julii, hoc tantum lego: *Divisio Apostolorum*: vel ut habet alius Codex: „ Divisio Apostolorum, quæ, ut Beda scribit, „ anno a passione Domini duodecimo facta est „: aut juxta aliud exemplar: „ Divisio Apostolorum, quæ, ut Beda scribit, „ anno a passione Domini duodecimo, sub Claudio Imperatore, facta est „: & juxta Hagenoyensem Codicem: „ Divisio Apostolorum, quæ secundum Bedam, tredecimo anno post „ passionem Domini facta est; quando illi per totum orbem „ divisi sunt, & verbum Domini prædicabant „: Cætera. Juxta Grevenum: „ Divisio Apostolorum ad prædicandum, facta „ secundum Bedam anno a passione Domini duodecimo „. Juxta Molanum: „ Festivitas omnium Apostolorum; hoc est, quando divisi sunt ab invicem „. Demum juxta editionem Lubeco-Coloniensem: „ Divisio Apostolorum ad prædicandum „ verbum Dei per universum orbem, quæ, ut Beda scribit, anno a passione Domini duodecimo facta est. Petrus Antiochiam venit, deinde Romam resedit, & ibidem crucifigitur. „ Paulus Mundum sua prædicatione illustravit, & Romæ decollatur. Andreas Achajæ crucifigitur. Jacobus Zebedæi „ Hierosolymis decollatur. Joannes Epheso in pace moritur. „ Philippus in Phrygia lapidatur & crucifigitur. Jacobus Alphæi fuste fullonis perimitur. Bartholomæus in India excoriatus decollatur. Thomas in alia India, quæ est in fine Mundi, „ transfigitur. Simon, & Thaddæus in Persida perimuntur. „ Matthæus in Æthiopia coram Altari lancea perforatur. Matthias in Judæa martyrium complevit. Hæc divisio præcepto „ Christi facta est, ut impleretur illud Psalmistæ: In omnem „ terram exivit sonus eorum, & in fines orbis terræ verba eorum „. Vides, ut hic non de LXX. Discipulis sit sermo, sed de XII. Apostolis, eorumque divisione ad prædicandum Evangelium. Pergit Papebrochius de LXX. Discipulis differens: „ Catalogi apud hos [Latinos] & apud Græcos varii extant,

„ addito

„ addito cujuſque Epiſcopatu, ſed omnes pſeudepigraphi cen-
„ ſentur ab eruditis. Certe nomina eorum multa conſtat fuiſſe
„ aſſumpta ex Paulinis Epiſtolis, ad numerum verorum, quæ
„ ignorantur, nominum implendum „. De Theoctiſto vero,
hæc habet ad 4. Metrici Græcorum Januarii. „ S. Theoctiſtus
„ nudum hic nomen habet, cum illa honorifica appellatione
„ *Sancti Patris noſtri*: alias in toto officio verbum de eo nul-
„ lum. Quis ſit, an *Siculus Hegumenus in Cucumo Monaſterio*,
„ *an Magni Euthymii ſocius in Palæſtina*, non divinamus „.
In Menæis Græcis hic dies ſic notatur: *τῶν ἁγίων ἑβδομήκοντα ἀποστόλων, καὶ τοῦ ὁσίου πρς ἡμῶν Θεοκτίστου*: *Sanctorum ſeptuaginta Apoſtolorum*, *& S. P. N. Theoctiſti*. Verum quidem eſt, in toto officio verbum de Theoctiſto nullum eſſe, ſed de Profeſto Luminum, deque Diſcipulis LXX. dumtaxat: at magni Euthymii ſocius colitur expreſſo nomine ad 3. Septembris. Reſtat itaque ut alius ab eo ſit, qui hoc die memoratur. Sunt alii duo Theoctiſti, quorum memoria in Menæis occurrit: primus ad 8. Januarii his verbis: *τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, οἱ ἅγιοι Ἀγάθων, καὶ Θεόκτιστος, ἐν εἰρήνῃ τελειοῦνται*: *Eodem die Sancti Agathon*, *& Theoctiſtus*, *in pace conſummantur*. Adduntur duo diſtichi de iiſdem. Secundus Theoctiſtus ad 20. Novembris: *τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τοῦ ἁγίου Θεοκτίστου Πατρικίου, τῇ θέσει Εὐνούχου, ὃς ἦν ἐπὶ Θεοδώρας Αὐγούστης*: *Eodem die*, *commemoratio S. Theoctiſti Patricii*, *conditione Eunuchi*, *qui ſub Theodora Auguſta fuit*. Duo alii Theoctiſti Martyres in Menæis coluntur: Alter Nauclerus ad 6. Septembris cum ſociis Fauſto Presbytero, Macario, Andrea, Bibo Monacho, Cyriaco, Dionyſio, Andronico, Andropelagia, Thecla, & alio Cyriaco: ubi de Theoctiſto hic verſus:

> *Θεόκτιστος ναυκλήρος ἐκτμηθεὶς κάραν,*
> *Theoctiſtus Nauclerus capite obtruncatus.*

Secundus Theoctiſtus Martyr ad 3. Octobris cum hoc diſticho:

> *Κτίστῃ σέβας δοὺς Θεόκτιστος, οὐ κτίσει,*
> *Χαίρων κεφαλῆς ἀφαίρεσιν φέρει.*
> *Creatori Theoctiſtus dans honorem, non creaturæ,*
> *Lætus abſciſſionem capitis fert.*

Menologium Baſilianum ad hunc diem 4. Januarii, nullam LXX. Diſcipulorum, aut Theoctiſti mentionem facit. Sed neque ullum ex antedictis Theoctiſtis commemorat, niſi ad diem 9. hu-

jus,

jus, Theoctiftum Epifcopum, hoc elogio pag. 90. *Eodem die commemoratio Sacrosancti Martyris & Confessoris Theoctisti*. Pictura repræfentat eum habitu Epifcopali, librum Evangeliorum pectori admotum, manibus tenentem.

V.

THEOPEMPTUS.

THEONAS.

SYNCLETICA.

Uterque Codex Ruthenicus hac die agit de Profefto Epiphaniæ tantum. Poffevini Kalendarium pro Theopempto, perperam: *S. Martyris Teoperti*. Kalend. Mofcovit. *Muc. Theopempta*: *Mart. Theopempti*. Fafti Græco-Mofchi: *Theopemptus*, *Theonas*, *Syncletica*. Papebrochius in Ephemerides Græcas Metricas ad hanc diem 5. Januarii. „ Priores duo *Theopemptus* „ fcilicet ac *Theonas*, die 3. adfcripti funt hodierno Romano, „ ambo fub Diocletiano paffi in Cilicia: quorum utinam extarent Acta! Tertia (*Syncletica*) facrarum Virginum Antiftita Alexandriæ, dicto Martyrologio adfcripta eft hoc die. „ Vitam, feu potius fpiritualium exhortationum fyllogen, dedimus, jamque etiam Græcam edidit ex duplici Ms. Joannes „ Baptifta Cotelerius tom. 1. monumentorum Ecclefiæ Græcæ, „ in Annotationibus ad eandem dubium relinquens, utrum fit „ vere S. Athanafii, cujus nomen aliqui Codices præferunt. „ Ego in hujus Actis 11. Maji oftendo Auctorem, five is Athanafius feu Polycarpus, feu alio quocumque nomine dictus fit, „ multo juniorem effe, totoque fcribendi modo diverfiffimum „ ab eo quem tunc colimus „: ideft a Sancto Athanafio Alexandrino. Hæc Syncleticæ vita, Baronii temporibus aut non extabat, aut erat ei incognita. Sic enim fcribit in notis ad hanc diem. „ Tradit Niceph. Callift. lib. 8. cap. 4 Sanctum Athanafium fcripfiffe Vitam Syncleticæ: eadem, inquit, ratione, „ qua fcripferat Vitam Antonii; ut ficut in hoc viri, ita in illa „ haberent mulieres, quod imitari affidue poffent. Hæc ille. „ Utinam extaret! deperiit enim non fine gravi totius orbis „ Chriftiani jactura, quam expendimus ex ingenti monumento, quod Ecclefia eft confecuta ex Antonii vita ab eodem „ Auctore confcripta „. Igitur debemus doctis viris, qui eam in lucem emiferunt. Incipit Græce; ἴδει πάντας ἀνθρώπους τῶν καλῶν μὴ ἀμυήτους ὑπάρχειν. Fabricius tom. 6. Biblioth. Græc. pag. 560.

pag. 560. „ Auctor Polycarpus Asceta, vel Arsenius Pegaden-
„ sis. Græce cum versione sua, sine nomine Auctoris, edidit
„ Cotelerius Tom. I. Monument. Ecclesiæ Græcæ pag. 201.
„ 277., testatus pag. 754. in Codice Vaticano tribui S. Atha-
„ nasio. Lat. ex Davidis Colvilli versione edidit Bolland. tom. I.
„ Act. Sanct. ad v. Januar. Græce & Latine etiam Montfauco-
„ nius tom. 3. Athanasii pag. 681.

De Theopempto ac Theona agunt Latini ad 3. Januarii conjunctim cum Zosimo, & Athanasio Commentariensi, his verbis: „ In Cilicia SS. Martyrum Zosimi, Athanasii Com-
„ mentariensis, Theopempti, & Theonæ, qui in persecutione
„ Diocletiani illustre martyrium obierunt „: ubi Baronius no-
„ tat: „ Græci itidem de iisdem hac die agunt, ut constat ex
„ Menologio, ubi de Zosimo & Athanasio seorsum ab aliis agi-
„ tur, passique ponuntur sub Domitiano Imperatore. Theo-
„ pemptus autem & Theonas sub Diocletiano „. Multæ viri doctissimi allucinationes. Primum, quum ait, *hac die*, hoc est, ad 3. Januarii, *Græcos agere de Theona*, *Theopempto*, *Zosimo ac Athanasio*. Nam in Menologio quidem Basiliano de omnibus agitur ad hanc diem 5. Januarii, idest, *de Syncletica*, *Theopempto*, *Theona*, *Zosimo*, atque *Athanasio*. In Græcis autem Menæis, coluntur Syncletica, Zosimus Monachus, & Athanasius Commentariensis ad 4. Januarii; Theopemptus vero, ac Theonas ad 5. hujus. deinde tam in Menæis, quam in Basilii Menologio, Zosimus Monachus & Athanasius Commentariensis passi dicuntur, non sub Domitiano Imperatore, uti Baronius asserit, sed sub Domitiano Præside, adeoque in persecutione Diocletiani æque ac Theopemptus & Theonas. Verba hæc sunt in Menologio Basilii tom. 2. pag. 83. *ὁ ἅγιος Ζώσιμος ὑπῆρχεν ἀπὸ κιλικίας, τὴν ἔρημον μετὰ τῶν θηρίων οἰκῶν. κρατηθεὶς δὲ παρὰ Δομετιανοῦ τοῦ ἄρχοντος, καὶ ἀναγκασθεὶς ἀρνήσασθαι τὸν Χριστὸν:*
„ Sanctus Zosimus Cilix eremum cum feris coluit. Compre-
„ hensus autem a Domitiano Præfecto, quum cogeretur Chri-
„ stum abnegare „. Cætera. Synaxarium in Menæis: *οὗτος ὁ ἅγιος Ζώσιμος ἦν ἐν Κιλικίᾳ, τὴν ἔρημον μετὰ τῶν θηρίων οἰκῶν. καὶ συσχεθεὶς Δομετιανῷ τῷ ἄρχοντι, τὸν Χριστὸν Θεὸν ὁμολογήσας.*
„ Iste *Sanctus Zosimus* erat in Cilicia, eremum cum feris in-
„ colens, oblatus autem Domitiano Præsidi, quum Christum
„ Deum confiteretur. Cætera.

Idem Baronius in not. ad 5. Jan. de *S. Syncletica* subjungit. „ Ejusdem nominis Virginem Sedulius Presbyter in epist. „ ad Macedonium, quæ est Præfatio Paschalis operis, summis „ laudibus celebrat; necnon ejus sororem Perpetuam conjugii „ vinculo adstrictam. *Et post pauca*. Vixit Syncletica junior „ iisdem cum Sedulio temporibus, senior autem temporibus „ Constantini Imperatoris „. Pergit eodem die de *Sancta Apollinari Virgine*, quæ in Martyr. Rom. colitur, differens in hæc verba. „ Ejus res gestas edidit Metaphrastes; de quibus lectorem monitum velim, inesse ibi errorem, dum filia Anthemii „ Imperatoris dicitur, qui post Severum imperavit in Occidente. Sciat potius hanc fuisse genitam Anthemio Consulari viro religiosissimo, qui sub Arcadio Imp. gessit Consulatum, ad „ quem extat Joannis Chrysostomi epist. 147. de quo & Theodoretus meminit lib. Sanct. Patr. cap. 8. Habitus est autem „ hic velut Imperator, dum defuncto Arcadio, pro Theodosio „ impubere administravit imperium „. Hæc Apollinaria colitur a Græcis unacum Syncletica seniore, ad 4. Janu. habetque Synaxarium, cui titulus: μνήμη τῆς ὁσίας Ἀπολιναρίας τῆς Συγκλητικῆς, *Commemoratio Sanctæ Apollinariæ Syncleticæ*. In Synaxario dicitur filia *Anthemii*, qui sub Leone Magno Romam administravit: monastico autem virili habitu induta, ac *Dorotheus* appellata, quum sororem dæmoniacam curasset, ab hac per calumniam accusata, quasi ipsam compressisset. Eadem proinde est, ac illa, cujus vitam Metaphrastes edidit, censorio calamo a Baronio notatam. Quid vero? Si hæc junior Syncletica, a Græcis Apollinaria & Dorotheus dicta, sit eadem ac illa, quam Sedulius laudat in carmine Paschali, sive de Christi miraculis, in epistola ad Macedonium Presbyterum, in qua mentio fit *Syncleticæ Diaconissæ*, cui sancti Basilii Hexaemeron Latine a se versum dicavit Eustathius, Caveo teste in hist. liter. tom. 1. pag. 439. nam ætas utriusque convenit, nomen quoque, & conditio. Sedulius denique sub Theodosio juniore claruit circa annum 434. sub quo & Anthemius Syncleticæ pater. Græcos autem ex Syncletica Diaconissa Anthemii filia, quam Sedulius laudat unacum Perpetua ipsius sorore conjugii vinculo adstricta, Apollinariam Syncleticam fecisse, & ex Actis Sanctæ Eugeniæ Philippi filiæ, quæ in Martyrolog. Roman. ad 25. Decembris colitur, eandem Syncleticæ calumniam adpinxisse, verosimile est.

THEO-

VI.

THEOPHANIA DOMINI.

Ita Tabulæ omnes Græcæ, Ruthenicæ, Latinæ, ad hanc diem: Ruthenice in Tabulis Capponianis inscribitur, *Bogojavlenie Gospodne*, Theophania Domini. Pictura tam hic, quam in Menologio Basiliano, repræsentat, Christum Dominum pectore tenus in Jordane immersum, a Joanne aqua super caput fundente baptizari: duos autem Angelos a sinistris adstantes, quasi manutergium oblaturos; Deum vero Patrem in forma brachii humani seu Radii e cælo prodeuntem, & super Caput Christi Domini emittentem Spiritum Sanctum in specie Columbæ. In Menæis Græcis eadem fere pictura, sed additis Inscriptionibus, superne quidem, ἡ Βάπτισις τοῦ Χριστοῦ, *Baptisinus Christi*: supra caput vero Joannis, Ιω. *Joannes*: Supra caput autem Christi, ΙС. ΧС. *Jesus Christus*. Tabella Papebrochiana hanc habet inscriptionem. *Sviatych Bogojableny*, *Sancta Dei Apparitio*: supra caput Joannis, *Joannes*: supra caput Chisti, ΙС. ΧС. Culcinius Par. 2. pag. 69. „ Tribus præcipue „ titulis insignitur hoc festum apud Ruthenos. Primo, Bohojavlenje, ideft, Apparitio Dei, quia baptizato per Joannem „ Christo, aperti sunt cæli, & vox descendit, dicens: Hic est „ Filius meus dilectus. Secundo, Proswiszczenie, ideft, Illuminatio, tum quia Christus baptismo suo illuminavit mundum, tum quia ad benedicendum fontem aut fluvium, adhibentur lumina, nempe trinæ candelæ accensæ immerguntur „ singulatim in aqua, quam Sacerdos signans, in formam crucis, repetit ter hæc verba: Magnus es Domine, & admiranda sunt opera tua, & nec unicum verbum est sufficiens ad „ laudanda magnalia tua. Tertio, Kreszczenie, ideft, Baptismus Christi, quia Salvator noster voluit baptizari a Joanne, „ non quod lustratione ulla indigeret, sed ut mundi peccata „ ablueret. Inde ad indicandum id mysterium, officians immergit ter sanctam Crucem aquæ, eademque cruce benedicit populum. Quare & benedictio aquæ vocatur Baptizatio, „ & fons ille aut fluvius, qui benedicitur, nominatur hac sola „ die Jordanes, fideles vero aquam istam benedictam appellant „ Jordanicam, deferentesque eam domum in vasculis, per integrum annum servant „. Papebrochius Inscriptionem Ruthenicam Tabellæ suæ superimpositam non intelligens: „ Hu-

„ jus, inquit, & primæ diei epigraphas, & ſimiles alias accipere me oportet ex Poſſevino, donec eas aliquis verbatim explicet: nam nomen Jeſu Chriſti in tabula reperitur quidem, „ ſed intra picturam, non vero in titulo „. Pergit: „ Hoc „ autem die, ſicut ſcribit Poſſevinus, benedicit Metropolita „ flumini Moſcuæ, alii vero Sacerdotes aliis fluminibus. Tum „ in eo multi mares feminæque trina merſione toti immerguntur; equi item & imagines quaſi baptizantur, ac propterea id „ Chreſczenie eorum lingua, ideſt, baptizatio dicitur. Qui „ mos, ſive ritus, licet non præceptus ſit omnibus, plures tamen eum ex religione ſic ſervant, ut ægroti quoque, qui ſibi „ ea ratione putant ad valetudinem conſulere, ſummo in gelu „ effoſſa glacie, per foramen in aquam demiſſe eximantur.

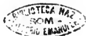
Ad Græca nomina hujus feſti quod ſpectat, in Menologio Baſiliano inſcribitur, ἡ Βάπτισις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, *Baptiſmus D. N. Jeſu Chriſti*. In Menæis vero, τὰ ἅγια Θεοφάνεια τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, *Sancta Theophania D. N. Jeſu Chriſti*. Latinis placuit vox, *Epiphania Domini*. Ita enim habent antiqua Martyrologia: quamquam in recentioribus multa leguntur additamenta, quæ apud cl. Sollerium in Actuariis Uſuardini Martyrologii ad hanc diem videri poſſunt. Sanctus Gregorius Nazianzenus *Theophaniam* appellat diem, qua Dominus noſter Jeſus Chriſtus eſt natus: hanc autem diem, qua a Joanne in Jordane baptizatus eſt, vocat τὰ ἅγια Φῶτα, *Sancta Lumina*, quo etiam nomine appellat eam Cyrillus Monachus in vita S. Euthymii Abbatis. De pluribus myſteriis, Epiphaniæ feſto apud Latinos recoli ſolitis, agunt breviter Baronius & Florentinius in notis: Bollandus vero in Actis: Sed nemo accuratius rem totam ab ovo excuſſiſſe videtur, quam cl. Caſtellanus Canonicus Pariſienſis in Adnotationibus ad Martyrologium. At Græci, & Ruſſi, hac die de ſolo Chriſti Baptiſmo agunt, uti ex Menologiis conſtat. Etſi enim antiquitus in Ægypto, & in Syria una eademque die Natalis Chriſti atque Baptiſmus agi conſuevit, ut conſtat ex homil. Sancti Joannis Chryſoſtomi in Lucam cap. 2. in Nat. Domini tom. 2. & ex Caſſiano Collat. 10. de orat. cap. 1. ſequiori tamen ævo, paucis ſcilicet ante habitam ab ipſo S. Joanne Chryſoſtomo homiliam annis, mos ille invaluit, ut Nativitas quidem Chriſti ad xxv. Decemb., Baptiſmus autem ad vi. Januarii diviſim celebrarentur: id quod Orientales

les omnes observare perrexerunt, præter Armenios, qui adhuc una eademque die VI. Januar. utramque Christi solennitatem, Natalis scilicet ac Baptismi, recolunt: quemadmodum ephemerides Græcæ, Slavicæ, Syriacæ, Arabicæ, Ægyptiacæ, atque Armenicæ demonstrant. A vero itaque abludit, quod cl. Mazocchius pag. 4. de Græcis pronunciat: *quem Baptismum unice hoc die Græci ab exordio coluerunt*: nam ante Chrysostomi tempora, Syri & Ægyptii, qui certe in Græcorum numero comprehenduntur: quippe qui Græcis ipsis hunc quo utuntur Ritum tradiderunt; non unice Baptismum Christi hoc die coluerunt, sed unacum Baptismo etiam Nativitatem & Magorum adorationem, quæ cum Nativitate conjungi consueverat.

VII.

SYNAXIS JOANNIS BAPTISTÆ.

Ita & Codex uterque Vaticanus Ruthenicus, & Possevinus, & Fasti Græcomoschi Papebrochiani, & utrumque Græcorum Menologium. Kalendarium Moscoviticum: *Joanna Crestitelia*, *Joannis Baptistæ*. ,, Notandus hic Græcorum Ritus ,, (verba sunt Papebrochii) quo post singula majora Christi Domini, aut Deiparæ festa, subjungunt memoriam eorum Sanctorum, qui propius ad mysterium concurrerunt. Ita post ,, festum Hypapantes secunda Februarii, sequitur memoria justi senis Simeonis, qui suis ulnis Christum excepit, & sic de ,, cæteris,,. Tabulæ Capponianæ repræsentant Joannem populos in Jordane baptizantem. In Menologio Basiliano, stat Joannes, hastam cruce signatam sinistra manu tenens, & Pharisæis atque Sadducæis ad suum baptismum venientibus, dextera commonstrans securim ad radices arboris positam; quasi diceret Matth. 3. num. 10. *jam enim securis ad radicem arborum posita est*. Tabella Papebrochiana exhibet Joannem, in Jordane baptizantem, Pharisæis & Sadducæis pone adstantibus. Papebrochius: ,, Notabilis quoque est ejus imago ad hunc diem, in Me- ,, næis excusis designata cum magnis ad humeros alis, propter ,, titulum Angeli eidem ex Scripturis aptatum ,,. Nimirum in alia Menæorum editione: nam in iis, quæ Venetiis anno 1612. ex Typographia Antonii Pinelli prodierunt, Joannes Baptista ad hanc diem sine alis depictus est, crucem manu dextera tenens, sinistra pectori admota & expansa.

In Synaxario Basiliano, nil aliud hoc die, præter historiam Joan-

Joannis Baptizantis narratur: „ Quamobrem, inquit, Baptiſtam „ Eccleſia Dei honorans, feſtum hunc & ſtatutum diem celebrat, quem Synaxim, hoc eſt, Collectam, appellat, quod „ populus in ipſa convenit ad laudes Deo ejuſque Præcurſori „ dicendas „. At in Menæis excuſis Synaxarium narrat præterea hiſtoriam *dexteræ manus S. Joannis Baptiſtæ* in urbem Regiam translatæ ſub Imperatoribus Conſtantino Porphyrogenito & Romano, hoc eſt ſeculo x. nam Conſtantinus imperium auſpicatus eſt anno 911. obiit autem anno 959. Dicitur autem Antiochenus quidam Diaconus, Job nomine, eam attuliſſe ab Antiochia, quo eam olim ex urbe Sebaſte, in qua ſepultus Joannes fuerat, Lucas Evangeliſta detulerat. Porro in S. Joannis manum, Antiochia Conſtantinopolim allatam, exſtat *Theodori Daphnopatæ* Encomium, quod incipit: *ἰδὲ καὶ πάλιν ἡμῖν ὁ ἱερὸς τοῦ Χριστοῦ ἐπιδήμησε πρόδρομος*. Latine ſine nominis auctore apud Lipom. Tom. 6. pag. 211. Synaxarium definit in hæc verba: Τελεῖται δὲ ἡ αὐτοῦ σύναξις ἐν τοῖς φοραχίε „ Peragitur autem ejus Synaxis in Phoracii„: lege, *ἐν τοῖς σφωρακίε in Sphoracii æde*: quam Eccleſiam Sphoracius condiderat, ut habet Codinus in Originibus Cp. pag. 42. *τὸν πρόδρομον τὸν εἰς χόγχην, ὁ αὐτὸς σφωράκιος ἀνήγειρεν* „ Eccleſiam Prodromi in Concha, idem Sphoracius excitavit„. Eadem Eccleſia memoratur in Synaxariis ad 24. Febr. & 24. Junii, & in ea celebrari feſtum Inventionis capitis ejuſdem Sancti Præcurſoris, ut & illius natalitia, dicitur.

VIII.

DOMNICA.

GEORGIUS.

ÆMILIANUS.

Codices Vaticani Ruſſici hac die vacant: & loco Sanctorum, habent de octava Epiphaniæ, ſic: *Sabbatum. Dominica* poſt *Epiphaniam*. Poſſevinus pro Domnica, perperam: *Sanctæ Domnæ*. Faſti Græco moſchi Papebrochiani: *Domnica, Georgius*, dumtaxat. Kalendar. Moſcoviticum *Prepodob. Georgia*, *S. Georgii*. Menologium Baſilianum de ſola *Domnica* agit ad x. hujus, pag. 95. Menæa Græca ad diem VIII. in titulo: *τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Γεωργίου τοῦ Χοζεβίτου, καὶ τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν Δομνίκας. καὶ Αἰμιλιανοῦ τοῦ ὁμολογητοῦ*. *S. P. N. Georgii Chozebitæ, & Sanctæ Matris noſtræ Domnicæ, & Æmiliani Confeſſoris.*

ris. De ſola autem Dominica legitur Synaxarium Menologio Baſiliano prorſus ſimile, in quo dicitur *Sancta Domnica* Theodoſio magno Imperatore nata Carthagine, vixiſſe uſque ad tempora Leonis & Zenonis Imperatoris: relicta autem patria, Conſtantinopolim profecta, a Nectario Patriarcha excepta & in monaſterio collocata, quod ipſa in honorem Sancti Prophetæ Zachariæ inſtauraverat, & Diaconiſſa etiam ab eodem ordinata, in pace quieviſſe. Papebrochius. „ Domnica Abbatiſſa fuit Conſtantinopoli, & habemus ejus vitam, Græce ac Latine dandam in ſupplemento Januarii „. Idem de Georgio: „ Georgius Chozebites, cum titulo *Sancti Patris noſtri*, officium habet in Menæis: Epitomen vitæ nullam, præter morem. Vitam ipſam ab Antonio diſcipulo ſcriptam tandem nacti ſumus, dandam in hujus operis ſupplemento. Interim ex hac docemur natum in Cypro, Monaſterio Chozibæ prope Hieruſalem eſſe traditum a fratre monacho in Laura Calamonis, ac floruiſſe eo tempore, quo Saraceni, Duce Humar, Sanctam civitatem occuparunt, ideſt, anno 636. Ea vita docebit multa circa ſtatum Monaſteriorum Terræ Sanctæ, & quorumdam etiam Monachorum Martyria „. De Æmiliano Confeſſore, ne verbum quidem in Menæis, præter nomen. In Tabella Capponiana depictus eſt habitu Monaſtico, non ſecus ac Georgius Chozebita. Neuter horum trium a Latinis colitur in Martyrol. Rom.

IX.

POLYEUCTUS MARTYR.

Secundus Codex Vaticanus Ruſſicus: *Martyr Polyeuctus*. Primus, *de Epiphania*, nulla facta Polyeucti mentione. Poſſevinus perperam de more: *S. Martyris Polvecii*; pro, Polyeucti. Faſti Græcomoſchi Papebrochiani: *Polyeuctus*. Kalend. Moſcovit. *Mucen. Polyeucta*, *Mart. Polyeucti*. De eodem utrumque Græcorum Menologium hac die, ubi dicitur, primus omnium in Melitina Armeniæ urbe, mota ſub Decio & Valeriano Imperatoribus perſecutione, pro Chriſti fide martyrium ſubiiſſe. In Synaxario Græco: Τελεῖται δὲ ἡ αὐτῆ Σύναξις ἐν τῷ ἁγιωτάτῳ αὐτοῦ Μαρτυρίῳ, *Peragitur autem ipſius Synaxis in Sanctiſſimo ſuo Martyrio*: hoceſt, in ſacra æde ipſius nomini ſacra in urbe Conſtantinopolitana, quam ædem a Juliana Valentiniani Auguſti filia, intra quatuor annos cum dimidio, evocatis Roma Archi-

Architectis, fuiſſe ædificatam, ſcribit Codinus pag. 46. Gregorius autem Turonenſis lib. 1. de mirac. cap. 103. teſtatur, a Juliana Matrona Conſtantinopolitana, Juſtiniano magno imperante, ejuſdem ædis cameram, quod perjurii Sanctus Polyeuctus præſens ultor exiſtimaretur, auro puro veſtitam fuiſſe, ut avaritiam Principis deluderet. Vide cl. Cangium in Conſtantinopoli Chriſtiana lib. 4. cap. 6. de ædibus ſacris Sanctis Martyribus dicatis, num. 81. pag. 133. editionis Regiæ. A Latinis colitur Polyeuctus ad 13. Februarii, ubi in Romano hodierno: ,, Melitinæ in Ar-
,, menia S. Polyeucti Martyris, qui in perſecutione ejuſdem
,, Decii multa paſſus, martyrii coronam adeptus eſt. *Baronius*:
,, De eodem hac die (*ſcil.* 13. *Febr.*) Beda, Uſuardus, & alii.
,, Græci autem in Menologio 9. Januarii: porro ex Actis ejus,
,, quæ Metaphraſtes deſcripſit, quæ habet Lipom. tom. 5. & Su-
,, rius tom. 1. martyrio occubuiſſe 10. Januarii conſtat: hic for-
,, taſſe translatio celebratur ,,. Hæc Baronius. Sollerius in obſervatione ad Martyrol. Uſuardi, 13. Febr. ,, Quot modis de-
,, pravatum ſit Polyeucti nomen, jam in ſuperioribus abunde
,, patuit, dum toties & pluribus diebus recurrit, incerto etiam-
,, num die, quo vere colendus ſit. Contendit quidem Caſtella-
,, nus, ex Hieronymianis apographis, eum martyrii corona do-
,, natum VII. Januarii; at quid ſi ex eiſdem Codicibus arguatur
,, pro XIV. Februarii, quo die diſerte exprimitur æque ac VII.
,, illa Januarii? conſulatur Florentinius utroque loco, & Hen-
,, ſchenii commentarius hoc die. Videantur etiam Acta ipſa, a
,, laudato Henſchenio edita & illuſtrata, ex quibus ſua depromſit
,, Tillemontius tom. 3. a pag. 424. An illis puriora ſint, quæ in
,, *Lectis triumphis* pag. 185. pridem pollicitus eſt Combefiſius,
,, tamquam a Nearcho Sancti Martyris amico compoſita, nedum
,, licuit definire; licebit, ſi aliquando in lucem producantur ,,.
In Hieronymianis apographis, unum eſt Martyrologium Auguſtanum S. Udalrici, in quo S. Polyeuctus Martyr ad IV. Idus Januarii, ideſt, ad diem X. colitur. Papebrochius ad IX. Januarii metrici Græcorum: *Acta Græca triplicia habemus*. Fabricius Tom. IX. Biblioth. Græc. in quo locupletiorem Catalogum de vitis, & Encomiis Sanctorum exhibet, pag. 137. *Polyeucti militis Ann. Chriſti* 254. ἅπερ τις ἄλλη Καλλίστη τῶν διηγήσεων. *MS. Lamb.* IV. *pag.* 62. VIII. *pag.* 333. *Latine apud Surium ad* IX. *Januarii*.

GRE-

X.

Gregorius Nyssenus.
Domitianus.
Marcianus.

Codex primus Vaticanus Russicus: *De Epiphania. Et Gregorius Nyssenus.* Codex Secundus de Epiphania dumtaxat. Possevinus *S. Patris Gregorii*. Kalend. Moscovit. *Sviatago Gregoria*, *S. Gregorii*. Fasti Græcomoschi: *Gregorius. Domitianus*: Marcianus autem die sequenti. Menæa Græcorum ad hanc ipsam diem x. Jan. τῶ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου νύσσης. καὶ τοῦ ὁσίου πρς ἡμῶν Μαρκιανοῦ πρεσβυτέρου καὶ οἰκονόμου τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας. καὶ Δομετιανοῦ Ἐπισκόπου Μελιτινῆς. *S. P. N. Gregorii Nyssæ Episcopi. Et S. P. N. Marciani Presbyteri & Oeconomi magnæ Ecclesiæ. Et Dometiani Episcopi Melitinæ*: De quibus extant tria Synaxaria, vitæ Epitomen complectentia. Menologium Basilii ad eandem diem, pag. 92. *Commemoratio S. Gregorii Nyssæ Episcopi*. Pag. 93. *Commemoratio S. P. N. Dometiani Episcopi Melitinæ*. Pag. 94. *Commemoratio S. P. N. Marciani Presbyteri, & Oeconomi magnæ Ecclesiæ*: cum totidem Synaxariis. Latini de Gregorio Nysseno agunt ad IX. Martii: „ Nyssæ depositio S. Gregorii Episcopi, fratris B. Basilii Magni, „ vita & eruditione clarissimi; cætera „. Ita & Usuardus. At Romanum parvum, *In Nyssena civitate, S. Gregorii Episcopi, fratris Basilii*: non definiens, an ea die colatur ejus depositio, an vero commemoratio. Nam Græci hac die 10. Jan. Depositionem Gregorii Nysseni colunt: unde versus in metrico Januario.

Γρηγόριον δεκάτῃ θανάτου τέλος ἀμφεκάλυψε.

Gregorium decima mortis sors ultima obumbrat.

Multa accurate de S. Gregorio Nysseno collegit Papebrochius in Commentario historico; sed multo plura post alios Tillemontius tom. 9. a pag. 561. ad 616. per 20. articulos.

Marcianus tam a Græcis, quam a Latinis hac eadem die colitur. Baronius: „ Hic ille, qui opulentissimum patrimo„nium, Christi amore, profudit in pauperes, erexit Eccle„sias, & inter alia ædiculam illam Anastasiæ, in qua Gregorius „ Nazianzenus collapsam fidem excitarat, in amplissimam Ba„silicam, secundum propheticum illius oraculum, auxit orna„vitque. Hujus præclara gesta descripsit Metaphrastes. Habet

„ eadem Lipom. tom. 5. & Sur. tom. 1. „ Floruit Marciano & Pulcheria Imperatoribus, uti in Synaxariis legitur, ubi & dicitur condidisse Ecclesiam Sanctæ Irenes juxta mare, & Sanctæ Anastasiæ, τὴν ἐν τοῖς δομνίνου ἐμβόλοις, *in Porticibus Domnini*, non *in promontorio*, uti Latinus Interpres in Menol. Basil. pag. 94. reddit. Vide Cangium in Constantinopoli Christiana lib. 4. cap. 7. de ædibus sacris, Sanctis Virginibus & Martyribus dicatis, num. 3. de S. Anastasia: & num. 21 de S. Irene. S. Marciani Presbyteri & Oeconomi Ecclesiæ Constantinopolitanæ vita a Metaphraste scripta incipit: *Sunt quidem multa quoque alia quæ hanc Regiam exornant*. Latine apud Surium x. Januar. Confer Tillemontium Tom. 16. pag. 161. & Bollandum ad x. Jan. pag. 609. Papebrochius ad diem xi. Jan. qua S. Marcianus in Fastis Græcomoschis cum Theodosio Cœnobiarcha ponitur, hæc habet de Marciano. „ Licet nullum talis nominis hac die in Fastis Græcis inveniamus „ (*sed invenire poterat in die antecedenti*) æstimo tamen Pa„ læstinum quoque ipsum esse, in Magistri sui Theodosii vita „ laudatissimum, cujus diem proprium non invenientes Græci „ aliqui, nihilominus dignum memoria censentes, huc retule„ rint. Si tamen indigenam Sanctum hujus nominis in Mosco„ via ostenderit quispiam, libenter ei hunc locum cedam „. Non erat, cur tantus vir Marcianum quæreret in Moscovia, aut in Palæstina; quum ante oculos haberet Marcianum, origine Romanum, domicilio Constantinopolitanum. Hinc Culcinius Par. 2. pag. 70. „ Qui hac die (xi.) in Tabulis figuratis ponitur „ Marcianus, is est Presbyter ac Oeconomus Ecclesiæ Constanti„ nopolitanæ, ut docent mei libri. Delendus igitur ipse ex indi„ culo Sanctorum Ruthenis propriorum apud Papebrochium. „ Acta hujus Marciani recitat Surius sub die præcedenti.

S. Domitianus Melitinæ Episcopus, in Martyrol. quidem Romano non est inscriptus. At apud Græcos & Officio, & Synaxario proprio colitur. Dicitur autem fuisse Theodori & Eudociæ filius: tantamque nominis celebritatem consecutus, ut Persarum Regem ad amicitiam cum Mauricio Imperatore statuendam pertraxerit. Τελεῖται δὲ ἡ αὐτοῦ σύναξις καὶ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Νύσσης, ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ: „ Peragitur autem „ ipsius, & S. Gregorii Nysseni Synaxis, in Sanctissima magna „ Ecclesia „. Papebrochius: *Vitam ejus ex Theophylacto Simocatta dedimus: an alia seorsim scripta sit ignoramus*.

THEO-

XI.

THEODOSIUS.

Codices Vaticani Ruthenici, primus & secundus: *Theodosius Abbas*. Possevinus: *S. Patris Theodosii*. Kalend. Moscovit. *Prep. Theodosia*, *S. Theodosii*. Fasti Græco-Moschi: *Theodosius*, *Marcianus*; sed Marcianus loco non suo, ut ad diem antecedentem diximus. Menolog. Basilii: *Commemoratio S.P.N. Theodosii Cœnobiarchæ*. Menæa Græca: τῦ ὁσίυ πρς ἡμῶν Θεοδοσίυ τῦ Κοινοβιάρχυ, *S. P. N. Theodosii Cœnobiarchæ*. Imago repræsentat eum, nudo sed radiato capite, barba oblonga, pallio sine manicis fibula ad pectus constricto, extensis manibus, dextera benedicens, sinistra volumen clausum tenens, cum inscriptione ad latera capitis: ὁ Θεοδόσιος ὁ Κοινοβιάρχης, *Theodosius Cœnobiarcha*. Duo versus Jambici.

> Κοινῦ Θεοδόσιος ἡγεμὼν βίυ
> Κοινὴ μοναςῶς βιώσας σωτηρία
> *Communis Theodosius dux vitæ.*
> *Communis vixit salus Monachis.*

Et hoc hexametrum.

> Ἑνδεκάτη ὀλοὸν βίοτον λίπε Κοινοβιάρχης
> *Undecima vitam dimisit Cœnobiarcha.*

Synaxarium in utroque Menologio, asserit eum Cappadocem ortu fuisse ex vico Mogariso (qui in Romano Martyrologio *Magariassus* dicitur:) patre Proæresio, matre Eulogia natum: Monachum vero factum, primum Antiochiam abiisse ad Sanctum Simeonem Stylitam, cujus benedictione accepta, Hierosolymam petiisse, inde in Eremum secessisse, ibique multis conditis monasteriis, communem Monachorum vitam instituisse, unde & Cœnobiarcha dictus est. Inscribitur hodierno Romano hac die: ubi Baronius in notis. „ Spectatissimus fuit non tantum „ ob exactam vitæ monasticæ exercitationem, verum etiam ob „ egregios labores pro Fide Catholica adversus Acephalos Hæ- „ reticos exantlatos. Florere cœpit temporibus Leonis Impe- „ ratoris, pervenitque usque ad tempora Justiniani, quum Hie- „ rosolymitanæ Ecclesiæ præesset Petrus, qui ejus funus cura- „ vit. Extant ejus res gestæ omni acceptatione dignissimæ a „ Metaphraste ex antiquioribus monumentis descriptæ, quas „ habet Lipom. tom. 5. & Surius tom. 1. „. Latine incipit: *Inter tempora iter quidem est jucundissimum*. Duplex alia Sancti

Theodosii Vita Græce habetur. Prima Auctore *Theodoro Petrarum Episcopo*: Initium: ἡ τρισυπόστατος καὶ ἀδιαίρετος μία οὐσία. Altera auctore *Cyrillo Monacho Scythopolitano*, initium: *Θεοδόσιος ὁ ἀξιομακάριστος*. Vide Fabric. tom. 6. Bibl. Græc. pag. 562. & tom. 9. pag. 148. Hanc secundam Theodosii Cœnobiarchæ vitam a Cyrillo conscriptam non vidit Papebrochius, dum ita scribit ad XI. Januarii Metrici: „ Theodosius in Palæstina; cu„ jus vitam ab auctore coævo, non tamen a Cyrillo discipulo „ esse scriptam, certo jam nobis constat ex Chronologica Sy„ nopsi ipsiusmet Cyrilli de Vita sui Magistri ejusque Scriptori„ bus: quam Synopsim nunc habemus, æque ac alteram ab „ eodem Cyrillo laudatam Sancti Theodosii Vitam, auctore „ Theodoro Episcopo Petrarum, utramque dandam ad sup„ plementum Januarii „. Pagius ad annum 536. num. XI. primo notat errorem Cyrilli, licet auctoris coævi, dum ait, in Vita Sancti Sabæ, Theodosium ante Sabam demortuum, indeque ait, ejus errorem exortum, quod nunquam cum Theodosio mansit, & Sancto Sabæ nonnisi seni innotuit: „ Præterea quia „ videbat, Sophronium ea munia præstare in Monasterio Theo„ dosiano, quæ alias Theodosius; indeque pronum fuit existi„ mare Theodosium ante hæc tempora obiisse. Secundo de „ Theodoro vitæ Theodosianæ Scriptore hæc ait: Theodorus „ annum & diem mortis ejus tacet, aitque eum vixisse annos „ centum & quinque, & paulo amplius: quare mors ejus paucis „ post currentem annis contigit „. Verum magis arridet cl. Quieni sententia, qui in Oriente Christiano tom. 3. de Patriarchis Hierosolymitanis pag. 190. ubi agit de Petro, Patriarcha L. quum ex Cyrillo Scythopolitano Petrum dixisset anno 524. Joanni in sede Hierosolymitana successisse, subjungit ex eodem Cyrillo num. 70. pag. 339. „ Ineunte anno ætatis S. Sabæ 91. „ (*anno* 529.) Sanctus Abbas Theodosius finem vitæ sortitus „ est, mense Januario, die undecima, senex ac plenus dierum. „ Editores Actorum Sanctorum tract. prælim. in tom. 3. Maji „ pag. 27. num. 120. col. 2. ajunt Cyrillum, in præfatione ad „ vitam hujus Sancti a Theodoro Petrarum Episcopo scriptam, „ referre eum mortuum *undecima die Januarii, Indictionis* VII. „ *vigesimo secundo mense regnantis Justiniani*, quum centesimum fere suæ ætatis annum attigisset. Cæperat autem regna„ re Justinianus in Cœna Domini, Kalendis Aprilis anni 527. ita

„ ut

„ ut mensis ejus vigesimus secundus recte nos ducat ad Januarium anni 529. quo Indictio VII. in cursu erat „. Pagius, ut Theodosium anno 536. adhuc superstitem fuisse ostendat, citat Theodorum Petrarum Episcopum Vitæ ipsius Scriptorem, qui ait: „ Sanctum Abbatem propter susceptos pro Fide Catholica „ labores, tum ab eo, qui magnæ tum Romæ Apostolicum „ Thronum regebat Agapeto, tum ab Antiochenæ Sedis San„ ctissimo Ephræmio, supra modum laudatum fuisse „. Atqui Agapetus Romanam Sedem regere cœpit anno Christi 535. III. Non. Junii, ut est res certissima. Verum hoc argumentum ex Agapeti Papæ nomine petitum levissimum est præ documentis certissimis, quæ ex Cyrilli auctoritate supra allata, & ex Actione I. Concilii Constantinopolitani sub Menna petuntur: qua in Actione anno 536. paulo post Agapeti Papæ obitum habita inter subscriptiones Monachorum, de Hesychio legato Monasterii Beati Theodosii hæc leguntur: „ Hesychius divina miseratione „ Presbyter & Monachus Monasterii Beati Abbatis Theodosii, „ locum tenens Sophronii Presbyteri & Archimandritæ ipsius „ Monasterii, & primi totius Eremi Hierosolymorum, cum „ omnibus his qui mecum missi sunt, Archimandritis & Mona„ chis Hierosolymitanis ad hanc Regiam Urbem, qui fa„ ciunt pro omnibus Archimandritis, & Monachis, qui „ habitant ipsam Eremum, & tres Palæstinas, qui una „ mecum supplicarunt, subscripsi de consensu omnium & por„ rexi „. Si Sanctus Theodosius Abbas eo anno adhuc superstes fuisset, non utique Hesychius seipsum ita subscripsisset: „ Hesychius divina miseratione Presbyter & Monachus Mona„ sterii Beati Abbatis Theodosii „: nam *Beatus* idcirco Theodosius dictus est, quia jam obierat: neque idem Hesychius se ipsum appellasset, *locum tenentem Sophronii Presbyteri & Archimandritæ ipsius Monasterii & primi totius Eremi Hierosolymorum*; sed potius nominasset *Theodosium* tamquam Archimandritam spectatissimum, ejusque vices gerentem *Sophronium*. Quamobrem, si Scriptores eorum temporum, qui circa obitum Sancti Theodosii sibi non conveniunt, emendandi sunt, dicendum est potius in Theodori Petrarum Episcopi textum errorem irrepsisse, dum ait: „ Quum de eo (Theodosio scilicet) in„ tellexisset & qui veteris Romæ sedem pulchre tenebat (is „ autem erat Agapetus) & qui Antiochenam sedem regebat

„ *Ephra-*

„ *Ephraim* „: dele voculam *Agapetus*, & ſubſtitue *Felicem* Papam, qui Romanam ſedem ab anno Chriſti 526. ad ann. 530. tenuit; & omnia conveniunt. Cur enim erraſſe dicamus Cyrillum tam accurate diem & annum obitus S. Theodoſii notantem, & Heſychium in Synodo Conſtantinop. Theodoſium *Beatum*, hoc eſt jam mortuum, appellantem, potius, quam Theodorum, aut Theodoro exſcriptorem, oſcitanter nomen Agapeti pro Felice ponentem? Pagio ipſi viro eruditiſſimo judicandum relinquo.

Cæterum quum Græci hac die non de ſolo Cœnobiarcha agant, ſed etiam de Theodoſio altero Antiocheno, cujus Vitam Theodoretus adumbravit in Philotheo, & plura miracula Joannes Moſchus in Prato Spirituali: quumque Marmor Neapolitanum ad eandem diem ſic habeat: XI. *S. Theodoſii Monachi*: hinc Mazocchius quidem in obſervat. ad idem Neapolitanum Marmor pag. 10. exiſtimat, intelligendum hic potius Theodoſium Antiochenum, quam Cœnobiarcham: at vero cl. P. D. Ludovicus (*a*) Sabbatinus de Amphora, Presbyter Cong. Piorum Operariorum tom. 1. in ipſum Neapolitanum Kalendarium pag. 96. cenſet potiori jure deſignari in hoc Marmore Cœnobiarcham quam Antiochenum Monachum, quum ille præ iſto multo ſit apud Græcos celebrior: neque officit *Natalis* nota, quæ, ut ſupra diximus, æque refertur in hoc Marmore ad Sanctos qui die emortuali coluntur, ac ad illos, qui die non ſuo commemorantur.

XII.

SABAS.

TATIANA.

Codex ſecundus Vaticanus Ruſſicus: *Tatiana Martyr*; dumtaxat. Codex primus vacat. Poſſevinus: *Sanctæ Martyris Tatianæ*. Kalend. Moſcov. *Muc. Tatiani, Martyris Tatianæ*. Faſti Græco-Moſchi: *Tatiana. Petrus*. Menologium Baſilii ad hanc diem pag. 98. *Certamen Sanctæ Martyris Tatianæ*, quæ dicitur Romæ temporibus Alexandri Imperatoris, patre tertium Præfecto nata, quum Diaconiſſa eſſet, multoſque ab Idolis avocaret, juſſu ejuſdem Imperatoris in facie cæſa, oculiſque effoſſis, in equuleum acta ac dilaniata, & ad cutem capite tonſa: tum

---

a Nunc digniſſimus Aquilæ Epiſcopus. Nam hæc ego ſcripſeram, antequam is ad Eccleſiam Aquilanam evectus eſſet.

tum in ignem projecta, sed nihil læsa; bestiis item exposita, & ab illis erepta, capite demum obtruncata. Eadem in Menæis, & Synaxario: nec non in Martyrologio Romano, cui ad hanc ipsam diem est inscripta. „ Ejus Acta, inquit Baronius, titulo „ Virginis prænotata, extant in Cod. MS. Bibliothecæ nostræ „ Congregationis, & copiosiora in veteri MS. Sanctæ Mariæ „ Majoris, quæ tamen aliqua castigatione indigere videntur „. Papebrochius. „ Quæ hujus Acta habentur apud Græcos, eadem a Latinis leguntur sub nomine Sanctæ Martinæ, & sic ea „ dedimus I. Januarii, quo die hæc antiquitus colebatur, nunc „ translata ad diem XXX. pro commoditate majoris ac liberioris cultus. Acta ista per licentiam plus quam poëticam adornata, si nunc a nobis examinari & edi deberent, severiori nota castigarentur „. Verum in Martyrologio Romano Martina tamquam a Tatiana diversa notatur: prima enim colitur sub Martinæ nomine I. Januarii: secunda, sub nomine Tatianæ, ad XII. ejusdem mensis. Græci autem de Martina ne verbum quidem: & quamquam Acta Latina, quæ sub nomine Martinæ, & Tatianæ circumferuntur, eadem omnino sunt, ut recte observat Bollandus tom. I. Jan. ad I. diem pag. II. & ad diem XII. pag. 720.; ex hoc tamen nolim colligi, unam & eandem esse Martinam ac Tatianam; sed solum, Acta Martinæ fuisse perperam a Sciolis relata ad Tatianam: nam his quoque Actis similia sunt Sanctæ Priscæ, ut idem Bollandus ad XVIII. Januarii notat, nisi quod sub Claudio Prisca interfecta dicitur; Tatiana & Martina sub Alexandro; Priscam tamen nemo dixerit unam eandemque esse ac Martinam, quum in vetustissimis Martyrologiis tamquam a Martina diversa Prisca notetur. Nimirum aliud est Acta unius cum alia confundi, aut ad aliam oscitanter referri; aliud vero, Sanctas ipsas pro una haberi. Denique non obstat similitudo martyrii: nam in vetustissimis Martyrologiis legitur non raro, eodem martyrii genere defunctos Sanctos diversos. Et Baronius in notis ad 3. Maji hæc docet: „ Nec quis existimet ob simile certaminis genus eosdem hos esse (Alexandrum „ scilicet militem & Antoninam Virginem:) cum Theodora „ & Didymo, de quibus supra IV. Kal. Maji. Quum etenim frequenter Christianæ feminæ ad prostibulum damnarentur, sæpius similis casus potuit accidisse „. Stat ergo Græcis notam fuisse solam Tatianam: Latinis autem Martinam, & Priscam;
tres

tres nimirum Sanctas, quæ simile certaminis genere pro Christo occubuerunt. Acta Latina non moramur: Sanctas veneramur. Marmor Neapolitanum hac die habet, *Marciani & Theodore*. Ita legendum, si tabulæ impressæ fides est adhibenda. At cl. Mazocchius legit: XII. *N. S. Marciniane & Theodore*.
„ *Marcinianam* autem putat non aliam esse ac illam *Martia-*
„ *nam*, quæ inquit hoc eodem die reperitur in quodam Usuardi
„ Compendio, cui nomen *Matricula Cartusiæ Ultrajectinæ*:
„ in quo hoc die legitur, *Martianæ Virginis & Martyris*. Vide
„ Auctaria Solleriani hoc die „. Et paucis interjectis. „ Ea
„ vero est illa celeberrima Marciana (quæ quidem in Usuardo
„ edito Parisiis an. 1536. proxime ad nostri Marmoris scriptu-
„ ram augetur una syllaba, ac dicitur *Martiniana*, teste Bol-
„ lando ad IX. Januarii pag. 568. num. 4.) Virgo & Martyr
„ Cæsareæ in Mauritania, cujus Acta satis bona, antea evulga-
„ ta a Mombritio, edidit ibidem Bollandus ex MS. Duches-
„ nii „: Pergit de Theodora disserens: „ Etsi, inquit, plu-
„ res sunt hujus nominis Martyres; hæc tamen, quæ hodie in
„ Marmore signatur, non esse alia potest, quam Theodora
„ Alexandrina cum Didymo coronata: de qua Romanum Mar-
„ tyrologium, Beda vulgatus, Usuardus &c. Sed alio die.
„ Cur, inquis, eadem atque Alexandrina? quia de hac Theo-
„ dora hoc die in Menæis agitur, teste Bollando ad XII. Janua-
„ rii pag. 719. in prætermissis. Nam cæteroqui eandem cum Di-
„ dymo Latini in laudatis Martyrologiis diei 28. April. inserue-
„ runt „. Hæc cl. Mazocchius. At P. D. Sabbatinus de Amphora aliter Neapolitanum Marmor legit, exponitque pag. 97. In primis legit sic: XII. *Natalis SS. Marciani, & Theodoræ*: deinde emendat inscriptionem, & pro *Theodoræ*, substituendum censet, *Theodoti*, aut *Theodori*: hos autem Sanctos *Marcianum* & *Theodotum* existimat non alios esse ab iis, qui ad 4. Januarii coluntur in Martyrologio Bedæ hoc elogio: „ Apud Africam natale San-
„ ctorum Aquilini, Gemini, Eugenii, *Marciani*, Quinti, *Theo-*
„ *doti*, & Tryphonis, præclarissimorum Martyrum, quorum
„ gesta habentur „. Nimirum habebantur tempore Bedæ, quæ postmodum excidisse videntur, ut notat Baronius. Pergit demum de Theodora loquens, & unam eandemque asserens fuisse, quæ a Sancto Ambrosio *Antiochena* dicitur, & ab aliis *Alexandrina*; colitur autem 28. Aprilis a Latinis, & 5. *Maji* a Græcis.

Haste-

Hactenus P. Sabbatinus. Verum in primis pro 5. Maji, legendum, 5. *Aprilis*. Nam ea die colitur a Græcis Theodora cum Didymo, quam Latini ad 28. Aprilis venerantur; eamque Alexandriæ passam, non Antiochiæ, Acta testantur, quæ ex Metaphraste edidit Lipom. tom. 7. & Sur. tom. 2. Altera Theodora Alexandrina pœnitens tam a Græcis quam a Latinis colitur die XI. Septembris, cujus res gestas ex Metaphraste Latine redditas habet Lipom. tom. 6. & Surius tom. 5. Tertia Theodora Virgo & Martyr Tyri passa sub Urbano Palæstinæ Præside apud Græcos ad 2. Aprilis. Quarta in Græcia martyrium passa Theodora cum sociis Leonide, Chariessa, Nice, Galena, Calide, Nunechia, & Basilissa, ad 16. Aprilis. Aliæ in Menæis occurrunt Theodoræ, ut ad 30. Decembris *Theodora Cæsariensis* sub Leone Constantini Copronymi patre: & ad 5. Aprilis *Theodora Thessalonicensis*, ambæ monasticum Institutum amplexæ. Postremo, *Theodoræ*, duæ Augustæ, prima Theophili conjux, quæ Imaginum cultum restituit, ad XI. Februarii; altera Justiniani conjux, cujus memoriam Græci ad XV. Novembris colunt his verbis: καὶ μνήμη τῶν εὐσεβῶν Βασιλέων Ἰυστίνυ καὶ Θεοδώρας: „ Et memoria piorum Imperatorum Justini & Theodoræ „: ubi Justinus pro Justiniano obrepsit: nulla enim Theodora Justini senioris aut junioris uxor, sed Justiniani Magni, quamquam ob Eutychianorum patrocinium, sacro cultu prorsus indigna. Missas facio Theodoras alias in Romano Martyrologio cultas, uti est Theodora Martyr Niceæ unacum Thauseta, Horre, Nymphodora, Marco, & Arabia, ad XIII. Martii: Theodora Martyr Romæ sub Hadriano, ad 1. Aprilis: Theodora item Martyr Romæ sub Diocletiano ad 17. Septembris: Theodora demum Martyr Tarracinæ sub Domitiano unacum Flavia Domitilla, ad 7. Maji. Igitur quæ superest *Theodora*, a Græcis culta ad XII. Januarii, hoc elogio sine vitæ epitome: καὶ τῆς ὁσίας Θεοδώρας τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, *&* *Sanctæ Theodoræ in Alexandria urbe*; hæc, inquam, Theodora, non Martyr fuit, neque Didymi socia; sed monasticam vitam amplexa: id enim sonat apud Græcos titulus ille ὁσία, Papebrochio teste in observat. ad Januarium Græcorum Metricum, die 5. his verbis: „ Nota porro, „ quod ὅσιος, & ὁσία fere dicatur de Monachis, & Sanctimo- „ nialibus; ἱερὸς, de Presbyteris & Episcopis: ἅγιος universim „ de cujusvis conditionis ac sexus Sanctis „: ac proinde non

alia eſt ab ea Theodora Alexandrina, quæ Pœnitens dicitur, & a Latinis æque ac Græcis ad XI. Septembris colitur. Cur autem hac etiam die 12. Januarii commemoretur; cauſam fuiſſe puto elevationem corporis, aut translationem. In Kalendario vero Neapolitano idcirco hac potiſſimum die coli Theodoram iſtam exiſtimo, tum quia etiam a Græcis colitur: nam Eccleſia Neapolitana Græcum olim Ritum in pluribus ſequebatur: tum quia ad diem XI. Septembris, quo die præcipuum ejus feſtum agunt Græci, hoc ipſum Kalendarium eandem omiſit, ejus loco nomina SS. Proti, & Hyacinthi ponens. Atque hæc de Theodora dicta ſufficiant. Ad *Marcinianum* vero quod ſpectat, qui hoc die XII. Januarii Marmori Neapolitano eſt inſcriptus, neque Mazocchii, neque Sabbatini ſententia placet, doctiſſimorum cæteroquin virorum, quos & ob doctrinam, & ob amicitiam ſemper colui: ſed ajo, intelligendum hic eſſe *Marcianum* Presbyterum, & Œconomum magnæ Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ, qui in Græcorum quidem Menæis, & in antiquis Faſtis Ruſſicis ad diem X. hujus colitur; in Græco-Moſchis autem Ephemeridibus Papebrochianis ad diem XI. translatus reperitur: qui dies quum feſto Sancti Theodoſii ſit impeditus, idcirco exiſtimo, eundem Sanctum fuiſſe in Neapolitano Marmore ad XII. hujus translatum. Id ut ſentiam, non modo ipſum *Marciani* nomen facit, quod Sculptor in Marcinianum facile mutavit; ſed etiam, quia in hoc Kalendario præcipui Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ Sancti commemorati reperiuntur: cujuſmodi eſt (ut de reliquis ſileam) S. *Metrophanes* Patriarcha Conſtantinopolitanus ad IV. Januarii: *Epiphanius* Patriarcha Conſtantinopolitanus ad V. ejuſdem: Sanctus *Joannes* Chryſoſtomus, ad X.; & ſic de aliis.

Ad *Sabam* venio. In Tabulis Capponianis inſcriptio eſt *Sabas*: idemque habitu Patriarchali, ſeu Archiepiſcopali, depingitur. Plures, *Sabæ* nomine, ſancti agnoſcuntur. Primus, *Julianus Saba*; quod Senem vel Priſcum ſignificat, qui in Syria claruit coliturque in Rom. hodierno ad 14. Januarii. Secundus, item *Julianus Saba*, ſed junior, in Meſopotamia ad Euphratem, coliturque 18. Octobris. Tertius *Sabas Gothus*, Dux militum, martyr Romæ, imperante Aureliano, de quo Menol. Baſilii ad 25. Aprilis, Martyrol. vero Rom. ad 24. ejuſdem. Quartus *Sabas* item *Gothus*, Valentiniano Imperatore, ſub Athanarico Gothorum

thorum Rege passus, de quo idem Menologium ad 15. Aprilis: Romanum vero Martyrologium ad 12. ejusdem. Quintus *Sabas Monachus Sinaita* & Martyr cum Esaia & aliis 36. sociis, de quibus Bollandus Tom. 1. ad 14. Jan. pag. 936. Sextus, *Sabas Abbas* in Palæstina celeberrimus, qui colitur ad 5. Decembris. Sed horum nemo Episcopus fuit. Itaque qui hoc die a Ruthenis colitur *Sabas* Archiepiscopali habitu indutus, alius non est, quam *S. Sabas Serviæ Archiepiscopus*, qui in nostris quidem Tabulis ad hanc diem XII. ponitur; in Fastis autem Papebrochianis, ad XIV. hujus. Etsi enim Papebrochius in observat. ad Inscriptionem Ruthenicam XIV. Januarii existimat, *Sabam* unum esse ex Monachis martyribus montis Sinai & Raithu, quorum ibi imago visitur; erravit tamen, ut mox demonstrabimus, & Pictura ipsa Sabam habitu ab aliis diverso repræsentans, quamquam sine Pallio Pontificio, clare ostendit ipsum Serviæ olim Episcopum, postea Episcopatu abdicato, ad Monasticæ vitæ institutum rediisse. Culcinius Par. 1. de sanctis Ruthenicæ Ecclesiæ propriis, distinguit hunc Sabam Episcopum a Monachis Sinaitis & Raithenis. Sic enim scribit pag. 1. XIV. *Januarii*. „ De S. Saba Archie-
„ piscopo Serbiæ. Qui in Ephemeridibus Moscorum figuratis
„ apud Papebrochium apponitur hac die Monachis in Sinai &
„ Raithu martyribus sanctus Sabas, hic est primus Serborum
„ Archiepiscopus, ut docet meum Anthologium, ex quo pono
„ hic Troparium „. Viæ ducentis ad vitam Dux, & princeps
„ sacrorum, ac doctor fuisti: primus enim, o sancte Saba, patriam
„ tuam lumine fidei illustrasti; & ut ramos olivarum, sanctifica-
„ tam in Spiritu Sancto prolem multiplicasti: hinc ut Apostolo-
„ rum ac Pontificum socium nos te colentes, precamur, ora Chri-
„ stum Deum, ut donet nobis magnam gratiam. *Item Contacium*.
„ Ut Hierarcham magnum Apostolorum imitatorem Ecclesia
„ plebsque tua laudat te, o sancte. Tu vero habens fiduciam ad
„ Christum Deum, precibus tuis a cunctis malis nos libera, ut
„ tibi canamus: Gaude Pater Saba divina sapiens „. Hæc Culcinius, qui lectorem ad Bollandum hac die Acta hujus Sabæ describentem remittit.

Et quidem Bollandus tom. 1. Jan. pag. 979. *Vitam S. Sabbæ Archiepiscopi Serviæ, auctore Joanne Tomco Marnavitio* exhibet. Edidit illam *Joannes Tomcus* qui postea creatus est Episcopus Bosnensis, in libro, qui *Regiæ Sanctitatis Illyricanæ*

 fæcun-

fœcunditas inſcribitur, prodiit autem Romæ anno Chriſti 1630., Ferdinando III. tunc Hungariæ Regi, poſtea Cæſari Auguſto, dicatus, & Emo Cardinali Franciſco Barberino. Ibi dicitur *Sabas* antequam Monachus fieret, nomen habuiſſe *Raſcus*: patre natus *Simeone Stephano* Serviæ & Raſciæ Rege, & matre *Geliza*: fratres autem habuiſſe *Wkſanum*, Latinis Vulcanum, Dalmatiæ & Diocleæ Regem, & *Vencianum*, Stephanum dictum, Serviæ Raſciæque, poſtquam Simeon pater circa annum 1195. regno abdicato factus eſt Monachus, Regem. Pergit Tomcus regiam ſancti Sabæ genealogiam altius repetens: *Simeon Stephanus*, inquit, Sabæ pater, *Nemaniam* patrem habuit, *Nemania Deſſam*, *Deſſa Uroſcium*, *Uroſcius* (*a*) *Stephanum*, primum Serviæ Raſciæque Comitem: unde & poſteri omnes ſibi *Stephani* nomen imponere conſueverunt. *Uroſcium* Thurocius in Chronico Hungarorum par. 2. cap. 63. *Uros magnum Comitem* vocat, cujus filia circa annum 1130. nupſit Belæ II. Cæco Regi Hungariæ, eique Geiſam II. peperit, qui dein Rex fuit. De Nemania, hæc habet Nicetas lib. 5. „ Audierat (Manuel Imperator, qui circa annum 1180. obiit, quum paucis ante annis Neemani bellum intulilſet, & ad fidem ſibi ſervandam coegiſſet) „ Audierat, inquam, Serviorum Principem, inquieto & „ inſatiabili ingenio hominem, Stephanum Neemanem, juſto „ audaciorem factum, finitima quæque invadere, ac populares „ ſuos graviter premere, ferro graſſantem, ſuæque fortunæ „ oblitum, Crobatiam & Cattarorum dominatum ſibi vindica„ re. *De eodem Nemania Tomcus*: Ea tempeſtate Federicus „ Romanorum Imperator, dum ad ſacrum Palæſtinæ bellum, „ iter per Illyricanas intendit provincias, a Nemania in urbe „ Niſſa (*b*) regiæ opulentiæ excipitur hoſpitio, non ſolum, „ ſed maximis præterea auctus muneribus, magna pompa ad „ Thracium deducitur litus. Imperator indignum ratus, adeo „ magnanimum hoſpitem abſque aliquo grati animi argumento „ a ſe dimittere, *Regis Serviæ* titulo decoratum, perpetuum „ cum

a *Stephanum*. Cangius in Familiis Dalmaticis pag. 284. edit. Reg. ex Orbino & Luccario, tradit, *Gliubomirum* Utoſcii patrem fuiſſe; *Stephanum* autem Gliubomiri patrem, non Serviæ Comitem, ſed Græcum Presbyterum in Chelmenſi Comitatu, ſeu in Tuchelienſis Boſnæ oppidi Eccleſia, Curionis officio functum fuiſſe. Fortaſſe Gliubomirus, qui primus Tarnovenſis regionis Jupanus fuit, Stephani patris nomen ſibi aſſumſit.

b Ptolemæo *Neſus Dardaniæ urbs*. Cedreno, *Naiſſos*.

„ cum posteritate Romani Imperii declaravit amicum „. Eadem fere Arnoldus Abbas Lubecensis lib. 3. Chronici Slavorum cap. 29. post descriptum iter Imperatoris ultra Savum fluvium: „ Quingenti servi, inquit, pabulatum exeuntes, sagittis ab „ hominibus illius regionis, qui Servii nuncupantur, interfe- „ cti sunt. Altera autem die venit Dux ejusdem gentis, & fe- „ cit Domino Imperatori hominium, suscipiens ab ipso terram „ suam jure beneficiario „. Fredericus autem Imperator, captis a Saladino mense Octobri anno 1187. Hierosolymis, vere sequente iter in Orientem suscepit. Quamobrem ex dictis videtur *Sabas* natus paulo post annum 1200. siquidem *Nemanias* avus anno 1188. Fridericum Imperatorem excepit;& Cangio teste in Familiis Dalmaticis pag. 286. edit. Reg. paucis post annis obiit. Stephanus autem Simeon, Sabæ pater, postquam Theomilus frater, post Nemaniæ communis patris obitum, vix annum imperasset, Serviam, Dalmatiam, Diocliam, Trebinam & Zachlumiam obtinuit: primusque Regem Rasciæ se dixit, ut auctor est Orbinus. Eum Neemanis Triballorum Principis filium vocat Nicetas lib. 3. eundemque haud diu Principatu potitum, quum in Papycii montis Monasterio Monachum induisset, relictis ex priore conjugio, ut supra dictum est, tribus filiis; Stephano Venciano, scilicet, Vuchsano, qui & Vulcanus, aut Vulcus; & Rasco, qui & Sabas. Ita Cangius loc. cit. „ Rascus, „ igitur, Sabas dictus, [uti in ejus vita narratur) vivente ad- „ huc patre, quum ab infantia animum ad pietatem adjecisset, „ ubi primum adolescere cœpit, aulicas turbas pertæsus, insciis „ genitoribus, domo prolapsus, ad sacros viros, qui juga (*a*) „ Montis Athos, ex Macedonia in Ægeum mare altera crepi- „ dine procurrentis, incolebant, sese recepit: qui locus ea „ tempestate, Thebaidis Syriæque sacras solitudines referebat, „ confluentibus in illum vere sacrosanctum montem, idcirco a „ Græcis ἅγιον ὄρος appellatum, ex universo Oriente non so- „ lum, sed & ex Occidente, solitariæ vitæ undique amatoribus; „ præsertim quum per ea tempora Constantinopolitani Imperii „ clavus, sicut & ejusdem Ecclesiæ temperamentum penes La- „ tinos

a *Montis Athos*. Quienus in Orient. Christ. Tom. 2. pag. 321. de hoc Saba loquens: Monasticam in Monte Atho vitam egit, subindeque Constantinopoli in Monasterio Chilantario. Errat. Cœnobium Chilantarii non Constantinopoli, sed in Monte Atho situm est.

„ tinos extaret „. Nam anno Christi 1204. 12. Apr. feria 2. hebdomadis 6. Quadragesimæ a Latinis capta est Constantinopolis; a Græcis vero nonnisi anno 1261. recuperata. „ Quo tempore [pergit Tomcus] regius adolescens Rascus, Sabbas „ inter cœnobitas dictus, post magna virtutum incrementa, ad „ maturam ætatem progressus, mortuo Theodoro (*a*) Serviensi Episcopo, in ejus locum vel invitus sufficitur. Cujus „ Ecclesiæ cura, post instantissimas populorum, Regisque, ac „ magni Jupani fratrum preces, tandem suscepta, ita suo pastorali muneri fecit satis, ut Constantinopolitanus Patriarcha in „ omnibus suæ curæ partibus, quacumque Illyricæ linguæ usus „ habebatur, ei suas vices cum amplissima auctoritate demandaret; unde vulgo tamquam alter Patriarcha est habitus. Hinc in tabulis Capponianis, depingitur Sabas habitu Patriarchali indutus: coronam scil. Patriarchalem sive Regiam in capite gerens: cætera, ut SS. Jo: Chrysostomus, Basilius, & Nicolaus sive Gregorius Theologus depingi solent a Græcis, & Bollandus ad hunc Tomci locum recte notat, hinc forte posteros Serviæ Archiepiscopos, *Patriarchæ* titulum usurpasse. Certe Bulla Innocentii VI. inscripta *Joannichio Patriarchæ Serviæ*, extat apud Waddingum tom. 4. Annal. Minor. ad ann. Christi 1354.

Dositheus lib. 1. de Patriarchis Hierosolymitanis cap. 13. scribit Sabam totius Serviæ Archiepiscopum & Primatem, quum Stephanum fratrem regni corona redimisset, Patriarchæ titulo ornatum, Episcopos 12. per ejus ditionem instituisse, qui in Monasteriis morarentur, 1. Zalumæ, in Monasterio Panagiæ. 2. in terra Diocletiæ in Ecclesia S. Michaelis Archangeli. 3. Tembre in S. Nicolai. 4. Butumliæ in S. Georgii. 5. Barasii in SS. Apostolorum. 6. Rhosnæ in Panagiæ in Studenitza. 7. Prizreni in Panagiæ. 8. Ugracianitzæ in Panagiæ. 9. Utonitzæ in S. Nicolai. 10. Ubra-

---

a *Servia* non modo Provincia, sed etiam urbs quam Joannes Cantacuzenus lib. 4. cap. 18. ita describit. „ Servia urbs non parva ad confinia Botiææ, & Thessaliæ jacet: „ ædificata est super montis ardua prominentia, statimque a principio se ipsa altior, „ sicut est, accedenti apparet. In ipso autem jugo montis desinit, triplici muro di„ stincta & intersepta, ut foris existimes tria esse oppida, aliud post aliud, utrinque „ vallibus profundis circumdatur „. An eadem hæc urbs *Servia*, cum *Pec*, sive *Pecio*, quæ & *Pessium* Ptolemæo, in eadem regione *Picentios* ponenti? Certe Serviæ Archiepiscopus dicitur Græcis & τῶν Τριβαλλῶν, *Triballorum*, & πεκίου, *Pecii*, Archiepiscopus. Vide Quienum in Oriente Christiano Tom. 2. pag. 320. & seqq.

10. Ubranitzebi in S. Nicolai. 11. Belegradi in Panagiæ. 12. Moraviæ in S. Achillei. Quum vero Chrysanthus Hierosolymorum Patriarcha, Dosithei ex fratre nepos, *librum de Officiis Ecclesiæ*, scriberet, cap. 88. ubi de Pecii Archiepiscopo agit, primo quidem ait, eorum qui Turcici Imperii erant, Metropolitas sub illo fuisse, Scopiorum, Prisrenæ, Ursicii, Stariblachæ sive Rascæ, Bosniæ Saragii, Beligradii, Timisuarii, Balisti: Archiepiscopos, Samocabii, Cestentilii, Nissæ, Sebetii, & Episcopum Tzetinæ. Qui vero Germanico Imperio parebant, Metropolitas Buntumii, & Carlowitzæ, & Stremii: Archiepiscopum Batzinæ: Episcopos, Enobi & Junopolis, Giulæ & Lipobi, Pozieræ. Hæc illi. Quis vero fuerit is Patriarcha Constantinopolitanus, Græcus ne, an Latinus, qui vices suas Sancto Sabæ commisisse dicitur, Tomcus non exponit. Verum constat, ni fallor, ex iis, quæ idem Tomcus paulo post narrat de Synodo ante hunc Sabam in Servia habita. Tomci verba hæc sunt apud Bollandum pag. 981.
„ Præcipua tamen ei, (idest Sancto Sabæ jam Serviæ Archiepi-
„ scopo) cura fuit circa Serviensem Ecclesiam, quam, ob Schis-
„ maticorum vicinitatem, silvescentem potius agrum, quam
„ bene cultam vineam, invenerat: quamobrem totis in eo vi-
„ ribus incubuit, ut ab erroribus repurgatam, cultui pietatis ca-
„ tholicæ restitueret. Quo in negotio, Pastorali ipsius sollicitu-
„ dini magno adjumento fuit auctoritas Regii sanguinis, Fra-
„ trumque regnantium favor, spectatissimæ pietati conjunctus.
„ Præsertim quum non ita pridem, utriusque Principis Christia-
„ na industria, Concilium nationale in illis partibus, Romani
„ Pontificis Innocentii auctoritate fuisset celebratum, præsi-
„ dentibus Joanne Sedis Apostolicæ Capellano, & Simeone
„ Subdiacono Legatis, in eoque saluberrimæ constitutiones pro
„ reformatione Cleri, tam Dalmatiæ, quam Serviæ & Dio-
„ cliæ, editæ fuissent, subscribentibus Joanne Dioclen. & An-
„ tibaren. Archiepiscopo, Dominico Archipresbytero Antiba-
„ ren. Episcopisque Petro Scutaren. Joanne Polatien. Petro
„ Drivasten. Dominico Svacien. Natali Dulcinen. Theodoro-
„ que Servien., magno applausu Vuksani Regis, Vencianique
„ Principis. In eo siquidem comprobatum fuit, quantas vires
„ pietas cum auctoritate regia conjuncta, in excolendis silve-
„ scentibus Ecclesiarum agris habeat; quum brevi tempore
„ non tantum Serviensis ejus sponsa, sed omnes circumcirca
„ positæ

„ positæ Christianæ plebes, in antiquum pietatis nitorem re-„ florescerent „. Jam vero certum est primo, Innocentium Papam de quo hic sermo, esse non hujus nominis Quartum, ut putat Bollandus, qui a 24. Junii 1243. ad 7. Decemb. 1254. sedit: sed Innocentium III. qui ab anno 1198. ad 1216. Romanæ Ecclesiæ clavum rexit, uti postea demonstrabitur. Certum secundo, Theodorum Serviensem Episcopum, qui in eo Concilio subscripsisse dicitur, fuisse decessorem sancti Sabæ, uti paulo ante in ejusdem Sabæ vita dixerat Tomeus. Certum tertio, Latinis Imperatoribus per id tempus Constantinopolitanum Imperium obtinentibus, Græcos quidem Patriarchas ab anno 1204. quo a Latinis capta est Constantinopolis, usque ad annum 1261. quo eadem urbs a Michaele Palæologo recuperata est, Joannem, inquam, Camaterum, Michaëlem Autorianum, Theodorum Irenicum, Copam dictum, Maximum Acoemetarum olim Abbatem, Manuelem Charitopulum, Germanum Nauplium, Manuelem alterum, Arsenium Autorianum, & Nicephorum, Nicææ unacum Græcis Imperatoribus commorantes, nullam in Græcos Græciæ Europææ Latinis subjectæ jurisdictionem exercere, saltem palam, potuisse; sed Latinos Patriarchas Constantinopoli residentes, Thomam Maurocenum, Gervasium Tuscum, Matthæum sive Matthiam, Simonem, & Nicolaum Episcopum Spoletinum, qui per annos fere 58. quibus Latinum Imperium stetit, Byzantinam Ecclesiam tenuere. Certum quarto, Romanos quidem Pontifices, & Latinos Constantinopolis Patriarchas, aliosque per Græciam Latinis subjectam Præsules, per id tempus toto nisu intentos fuisse, ut Græciæ & adjacentium regionum populos ad Catholicam unitatem revocarent: irrito tamen conatu; nam qui per eas regiones reperiebantur Græci ritus Episcopi, Presbyteri, ac Monachi, in antiquo schismate subditos sibi populos ita retinebant, sicuti nostris quoque temporibus in schismate versantur Græci, sub ditione Serenissimæ Reipublicæ Venetæ positi: neque enim legitur Græcos ejus temporis in communionem Latinæ Ecclesiæ receptos fuisse, nisi anno 1274. in Concilio Lugdunensi II. in quo Michaëlis Palæologi Imperatoris oratores adfuerunt, & in postrema ejus sessione Græci processionem Spiritus Sancti a Patre Filioque professi sunt, uti ex Actis constat, & Spondanus ad annum 1274. num. 8. ostendit, hac demum quartadecima vice eos ad Latinæ Ecclesiæ communionem rediisse.

rediisse. Itaque quum in eo Concilio sub Innocentii Papæ legatis celebrato dicatur una cum Latinis Præsulibus etiam Theodorus Serviæ Episcopus, sancti Sabæ decessor, interfuisse, Catholicam communionem per id tempus coluerint Servii, necesse est, tametsi non Latino, sed Græco ritu utentes: idque confirmat Tomcus, dum ait præter Theodorum Serviensem Episcopum, adfuisse etiam, vel saltem acta Concilii cum magno applausu excepisse, sancti Sabæ fratres Vuksanum Regem, & Vencianum Jupanum: quamquam Bollandus in notis ad Theodorum Serviensem, *Miræus*, inquit, *Sierbensem vocat: an a Serviensi, cui S. Sabbas præerat, diversa?* & in notis ad nomen Innocentii Papæ, sub quo ea Synodus celebrata est, asserit, eum fuisse hujus nominis Quartum, qui ab anno 1243. ad 1254. sedit: ita ut videatur vir doctus in ea fuisse opinione, ut existimaret, Theodorum in eo Concilio subscriptum, non Græci Ritus Præsulem Serviensem fuisse, sed Latinum; adeoque non Theodorum, Sabæ decessorem, sed ipsum Sabam tunc temporis, Serviæ Episcopatum tenuisse. Quod si ita esset, argumenta Tomci omnia, quibus Servios tum orthodoxos fuisse contendit, caderent: ac proinde Sabæ ipsius Sanctitas dubia foret. Verum Bollandum, virum ceteroqui doctissimum, constat in his allucinatum fuisse. Neque enim Concilium illud sub Innocentio IV. celebratum fuit, neque Sabas ad ea fortasse tempora pervenit; Servii autem Reges & populi, dum Sabas esset Archiepiscopus, Catholicam Religionem coluerunt. Cangius in Familiis Dalmaticis pag. 286. edit. Regiæ, loquens de Simeone, Stephano nuncupato, Sancti Sabæ patre: „ Is, inquit, „ ex priore conjugio natus fuerat, hoc est, Stephanus, alias Ven„ cianus „ ut & Vuchsanus vel Vulcanus aut Vulcus, & Rascus. „ Horum postremus monachicam pariter vitam amplexus, sum„ ma vixit opinione Sanctitatis, & a Serviis in Sanctorum nume„ rum relatus, Sancti Sabæ nomine, quod monachus factus as„ sumpsit, summa religione colitur „. Et post pauca de Stephano Venciano, Sabæ fratre: „ Stephanus, Simeonis filius, „ Princeps prudentia, judicii maturitate, & animi magnitudi„ ne ac fortitudine præ cæteris præstitit. *Et paucis interpositis*. „ Ad Innocentium III. Summum Pontificem scripsit Stephanus „ (*uti testantur Acta Innocentii III. pag. 66. 68. & Raynaldus* „ *ann.* 1204. *num.* 46.) & per nuncios eidem supplicavit, ut

,, in Terram suam Legatum dirigeret, qui eam ad obedientiam
,, Ecclesiæ Romanæ reduceret, & Regni sibi diadema confer-
,, ret. Verum Hungariæ Rex, cum quo & Stephano bellum
,, tum intercedebat, Innocentium ab hac sententia dimovit, fu-
,, gatoque Stephano & amoto, Vulcum fratrem in illius locum
,, substituit ,, . Pergit Cangius pag. 287. de Vulco, Stephani
& Sabæ fratre. ,, Vulcus seu Vulcanus, Stephanum fratrem
,, Principatu & patria exegit, Hungariæ Regis copiis adjutus,
,, qui (*Hungariæ scil. Rex*) continuo Innocentium III. Papam
,, per nuncios rogavit, ut ad Ecclesiæ Romanæ obedientiam
,, Serviam reduceret, eique significarunt, haud gravate passu-
,, rum, si, salvo in temporalibus jure suo, Vulcus Regalem
,, susciperet ab Apostolica Sede coronam. Cujus postulationi
,, annuens Pontifex, Archiepiscopum Colocensem hujus exe-
,, cutioni negotii commisit. Sed res per biennium saltem inacta
,, permansit, ut idem Pontifex testatur in ea epistola, quam
,, ad Regem Hungariæ scripsit anno 1204 ex qua licet conji-
,, cere, Vulcum Regnum Serviæ invasisse circa ann. 1201.
,, vel 1202. quod præterea firmare videntur Epistolæ aliæ (*a*)
,, ejusdem Pontificis. Atque hæc quidem ita accipienda viden-
,, tur, non quod Vulcus seu Vulcanus, tum primum Regio ti-
,, tulo donatus fuerit, sed quod ab ipso Pontifice, regio diade-
,, mate insigniri expetierit. Leguntur enim ejusdem Pontificis
,, scriptæ ad Vulcanum (*b*) epistolæ anno 1198. & 1199. in
,, quibus Dalmatiæ & Diocliæ Rex indigitatur. Ex his porro ad
,, Vulcanum, & ad Præsules Dalmaticos Epistolis, ipsius Re-
,, gis rogatu, Sanctæ Sedis Apostolicæ Legatos misisse Innocen-
,, tium colligimus, qui & Regem in Apostolica doctrina con-
,, firmarent, & quicquid reformandum invenirent, reforma-
,, rent. Eodem tempore ad Vulcani conjugem, & ad Stepha-
,, num magnum totius Serviæ Jupanum, qui litera S designatur,
,, illiusque uxorem, scripsit Innocentius: unde docemur, Ne-
,, emanis ditiones inter duos hosce fratres fuisse divisas, ex
,, quibus Serviam Stephanus cum Magni Jupani; Dalmatiam &
,, Diocliam cum Regis titulo ac dignitate Vulcanus, possede-
,, rint: quum Regium nomen, ante exactum fratrem, obti-
,, neret Vulcanus. Sed & priusquam divelleretur fratrum con-
,, cor-

a Innoc. III. lib. 6. epist. 18. Raynald. ann. 1202. num. 9.
b Innoc. lib. 1. epist. 1. 330. 331. edit. Venet.

„ cordia; ad eundem Pontificem (*a*) scripserat uterque Princeps anno 1199. quibus Apostolicæ Sedi subdere se vehementer exoptare significarat. De rebus a Vulcano gestis nihil præterea a scriptoribus traditum observavimus, ut &, si diu vixerit regnaveritque. At si Stephanus 28. annis imperaverit, uti volunt, ditiones suas, quibus a fratre exutus fuerat, rursum recuperasse dicendum est, eumque esse Stephanum magnum Serviæ & Rasciæ Jupanum (*teste Thoma Archidiacono in hist. Salonitana cap. 26.*) qui destinatis ad Romanam Sedem Apocrisariis, impetravit ab Honorio III. Summo Pontifice, ut Legatum mitteret, a quo ritu solemni coronaretur, primusque Serviæ Rex diceretur. Legitur exinde (*Honor. III. lib. 4. epist. 681. apud Raynaldum ann. 1220. num. 37.*) Stephani ad eundem Pontificem epistola, in qua ita inscribitur: *Stephanus Dei gratia Serviæ, Diocliæ, Tribuniæ, Dalmatiæ atque Ochlumiæ Rex coronatus*. Unde verosimile est, Vulcani fratris ditiones suis deinceps adjunxisse dominiis, eo, ut par est credere, e vivis sublato. Hanc vero epistolam ad Honorium (*anno* 1220.) scripserat, qua suam erga Romanam Sedem observantiam, Regnumque illius se protectioni subjicere velle significaret. Scribit Andreas Dandulus, (*b*) Stephanum Henrici Danduli Venetorum Ducis neptim in uxorem duxisse, illiusque suasu ejurato Schismate, obtinuisse a Summo Pontifice, ut ab illius Legato Rex renunciaretur & coronaretur „. Hactenus Cangius. Cujus testimonio manifestum fit, Stephanum & Vulcanum, Sabæ fratres, sub Innocentio III., non IV. jam reges fuisse in Servia usque ab anno Chr. 1198. eosque Catholicam Fidem coluisse, vel saltem, ejurato Schismate, ad Romanæ Ecclesiæ obedientiam rediisse; ac proinde Concilium illud, in quo Theodorus Serviæ Episcopus interfuit, sub Innocent. III. celebratum, neque ante ann. 1218. potuisse Sabam in Theodori locum substitui.

Scribit Dositheus Hierosolymit. Patriarcha apud cl. Quienum in Oriente Christiano Tom. 2. p. 321. de Archiep. Pecii & Serviæ, Sabam nostrum post Theodori obitum, ordinatum fuisse Serviæ Archiep. ab *Arsenio Patriarcha Constantinopolitano* anno mundi 6726., seu Chr. 1218. At magno cum anachronismo: nam

a Innoc. III. lib. 2. epist. 490. 491

b In Chron. ad ann. 1216. Item Sansovin. in Venet. lib. 13. pag. 233.

nam eo Chr. anno Theodorus Irenicus, cognomento Copas, erat Patriarcha Constantinopolitanus; Arsenius vero Dositheo memoratus nonnisi an. 1255. eam sedem obtinuit, ut constat ex Acropolita cap. 53. Gregora, Pachymere, & Allatio de Consensu pag. 724. Nutat ergo Dosithei hac in re fides.

In gravem etiam errorem incidit Quienus, dum Dositheum sequutus, anno 1218. Sabam ordinatum Archiepiscopum tradit, postea Romanæ Sedis communionis consortem factum, a Latini generis Patriarcha Constantinopolitano delegatas sibi vices accepisse in complures Illyrici provincias, ita ut deinceps instar Patriarchæ haberetur: „ Nimirum non ita pridem, Chri-
„ stiana utriusque Principis industria concilium nationale Inno-
„ centii Papæ IV. nutu celebratum erat, in quo præsidentibus
„ Jo. Sedis Apostolicæ Capellano, & Simeone Subdiacono Le-
„ gatis, saluberrima statuta condita erant pro reformatione Eccle-
„ siarum Dalmatiæ, Serviæ & Diocliæ „ Nam si Sabas anno 1218. fuit Episcopus consecratus, quomodò „ non ita pri-
„ dem concilium illud nationale Innocentii IV. jussu celebrari
„ potuit „ quum Innocentius IV. anno 1243. sedere cœperit?

Porro Sancti Sabæ, tamquam Patriarchæ, etsi suppresso nomine, fit diserta mentio apud eundem Cangium pag. 288. ubi agit de Neemane II., Stephani Serviæ Regis, fratris Sabæ, filio, qui post annum 1220. regnum Serviæ obtinuit. „ Nee-
„ man, seu Nemagna, cognomento Crapulus, Stephani filius,
„ Rex Serviæ a Patriarcha, Pistrinæ, die Paschatis festo solen-
„ niter coronatus est, assumpto in ea ceremonia Stephani no-
„ mine, quod a successoribus deinceps usurpatum „ Nimirum Sabas Archiepiscopus Serviæ dictus, ut supra, Patriarcha, Neemanem istum, suum ex fratre Stephano Venciano Rege nepotem, imposito Stephani nomine, coronavit.

Ad reliqua pergo, quæ de Sancto Saba narrat Tomcus:
„ Pastorali ejus indefessæ sollicitudini, regio sanguine robora-
„ tæ, dos altera summis quibusque Præsulibus imprimis neces-
„ saria, discretio nimirum, proxime juncta accessit: quum
„ enim populi sibi per vices Constantinopolitani throni com-
„ missi, ex Græcis, Latinis, Illyricisque, ritu scituque di-
„ screpantibus, constarent, mistisque sedibus plerumque inter
„ se agerent; ita eorum saluti promovendæ, ita pacis inter eos
„ conciliandæ, christiana dexteritate prudentiaque se gessit, ut
„ ex

„ ex diversissimis gentibus, moribus, animis omnium in-
„ sui amorem & observantiam adtractis, eos tamquam unius
„ familiæ plebeculam caritate mutua conjunctos efficeret. Ad-
„ auxit præstantiam discretionis, in nobilioribus stemmatibus
„ rara virtus, affabilitas, qua ut neminem ad se accedentem
„ exclusit, ita non nisi lætum abscedere permisit: in perlustran-
„ dis & adeundis piorum gregibus, nulla locorum distantia,
„ asperitate, gentiumve ferocia deterreri potuit unquam, quo
„ minus ad omnes accederet, cunctisque paternas aures & pe-
„ ctora aperiret. Aliquando tum priscæ educationis memoria,
„ tum muneris exequendi officio, quum ad cœnobia Sancti mon-
„ tis, quem ex Macedonia in Ægeum procurrere diximus, ac-
„ cessisset, sacramque illam turbam, plurimis Lauris, id est,
„ domiciliis, juxta diversarum linguarum proprietates, distin-
„ ctam inviseret: subiit præclarum inter præcipua loca cœno-
„ bium, in quo plurima juventus, juxta illorum temporum
„ consuetudinem, sæcularem postea vitam actura, inter Deo
„ sacratos viros instituebatur: de quorum statu speque quum
„ loci Præsidem interpellasset, isque prorsus in ejuscemodi ju-
„ ventute educanda, utpote quæ nec minis, neque flagellis ab
„ innata ferocitate quicquam remitteret, oleum & operam
„ amitti conquereretur; sanctus vir, Præside in partem, sed
„ coram senioribus, accepto, interrogavit hominem, utrum
„ expediret teneras arborum plantas ita ab injuriis temporum
„ servare munitas, ut radicatæ inter septa murorumque arcta
„ propugnacula, & solis, ac venti sævitiem ignorarent, &
„ utrum ab ejuscemodi planta maturæ arboris unquam sperare
„ posset incrementa? Quumque ille respondisset, nil minus
„ quam quid tale ab ejuscemodi cautela: tum Sabba: ergo ne
„ ingenuis parentibus, claroque sanguine nata soboles, durius
„ quam arbor vilissima, cuique inservitura, erit educanda „?
Cætera. Monet Præsidem in erudienda juventute nimis seve-
rum, ut mitius cum iis adolescentibus ageret. Quibus, inquit,
paternis Sabæ monitis, & piæ juventutis jugum ad illam diem vix
tolerabile, saltem inutile, ne perniciosum dicam, allevavit;
& ipsis moderatoribus, molestissimæ curæ onus reddidit suavis-
simum. Mox ad reliquas Sancti Sabæ res gestas pergens: „ Hi-
„ sce dotibus, inquit, Serviensi Ecclesia, aliisque plebibus
„ egregie institutis, post plures annos in Pastorali officio utiliter
„ exant-

„ exantlatos, pristinæ solitudinis, & uni sibi vacandi desiderio, „ tandem obtinuit, ut solutus ab Ecclesiæ vinculo, antiquos „ montis Athos recessus repeteret; ita tamen, ut & alibi mo- „ nasticam vitam agentibus, aliquando sui præsentiam non de- „ negaret. Hinc dierum meritorumque plenus, demum in „ Milescevo cœnobio intra avitas ditiones constituto, terrena „ sarcina deposita, volavit ad cælum die 14. Januarii, circa „ quinquagesimum tertii decimi seculi annum „. Hanc ob causam in Fastis Græcomoschis depingitur habitu monachi Sacerdotis, Codicem Evangeliorum tenentis: quia nimirum Archiepiscopatu deposito, ad monasticam vitam amplexandam rediit: in nostris vero Tabulis Capponianis repræsentatur ejus Imago tamquam Patriarchæ, quia totius Serviæ Metropolita fuit, nomine etiam Patriarchæ decoratus.

Interim recolenda sunt, quæ ex Joanne Comneno in descriptione montis Atho Montfauconius in Palæograph. Græca lib. 7. pag. 471. & seq. narrat *De Sacro Monasterio Chilantarii*: „ Divinum, inquit, sacrumque Monasterium (*a*) Chilantarii, „ ad litus maris habet pulchrum navale cum turri excelsa, & „ murorum septo spectabili. Monasterium autem sursum in „ monte positum est, vere magnum, & jucundum aspectu: cu- „ jus Templum ornatur nomine Sanctissimæ Deiparæ *τῶν εἰσο-* „ *δίων* (idest, *Præsentationis Deiparæ in Templum*:) totum- „ que plumbo opertum est. Fundatumque fuit sumtibus Ste- „ phani Serviæ & Romaniæ Regis, qui Romani Romanorum „ Imperatoris Gener erat „ Græca verba recito. *καὶ εἶναι ἀνοικοδόμησις διὰ ἐξόδων τοῦ Βασιλέως Σερβίας καὶ Ρ'ωμανίας Στεφάνου, γαμβροῦ δὲ τοῦ αὐτοκράτορος Ρ'ωμαίων Ρ'ωμανοῦ*. Et circa finem. „ Fundatores hujus Templi præterea sunt Sancti Sabbas, „ & Simeon Pater ejus ex Servia. Cætera Monasterii loca opu- „ lenta sunt & pulcra. Qui autem ibi Asceticam vitam agunt „ Patres, genere Servi & Bulgari sunt, viri boni & hospitales „. *Κτήτορες τοῦ ναοῦ τούτου εἶναι ἀκόμη καὶ οἱ ἅγιοι Σάββας καὶ Συμεὼν. ὁ πατὴρ αὐτοῦ, οἱ ἐκ Σερβίας. τὰ δὲ λοιπὰ τοῦ μοναστηρίου ὅλα πλούσια καὶ καλά. οἱ δὲ ἐνασκούμενοι ἐν αὐτῷ πατέρες εἰσὶ Σέρβοι τὸ γένος, καὶ Βούλγαροι, ἄνθρωποι ἀγαθοὶ, καὶ φιλόξενοι*. Igitur Monasterii quidem illius Fundator fuit *Stephanus* Serviæ & Romaniæ

a Hinc refellitur Quienus, qui tom. 2. Orient. Christ. pag. 321. hoc Chilantarii Monasterium positum dicit Constantinopoli.

maniæ Rex, Gener *Romani* Imperatoris. Ecclesiæ vero, Præsentationi Deiparæ nuncupatæ, Sancti *Sabas* & *Simeon* pater ejus, ambo ex Servia: incolæ demum Monasterii, Monachi Servi & Bulgari. Idem Comnenus pag. 463. de Monasterio Batopedii: „ Verum etiam S. Sabbas, qui cum patre suo Simeone „ Monasterium Chilantarii fundavit, in hoc ipso Monasterio „ Batopedii sex Sacella struxit; primum in honorem Salvato„ ris, secundum SS. Anargyrorum, tertium S. Georgii, quar„ tum utriusque Sancti Theodori, quintum Præcursoris, sextum „ S. Nicolai; ipsique dono dederunt Prosphorium, locum pul„ chri Castri, & Comitissæ; ideo ut novi fundatores haben„ tur, eorumque festum celebratur die 14. Januarii „. En Sabas & Simeon pater unacum Stephano Rege Serviæ dicuntur Monasterii Chilantarii fundatores, & Batopedii Instauratores. Hæc non sunt in Vita Sancti Sabæ narrata; confirmant tamen id, quod ibi refertur de Sancto Simeone patre, & de Saba ejus filio, monasticam vitam amplexantibus: & quamvis dicatur Simeon apud Cangium in *Papycii*, seu *Papyrii* montis asceterio vixisse; a vero tamen non aberraverit, qui asserat, ipsum etiam in monte Atho aliquandiu Monachum egisse: quemadmodum & filius Sabas, qui in monte Atho certissime Monachum egit, perhibetur inde in Monasterium *Milesceum* secessisse, ubi & obiit. Habemus igitur, Joanne Comneno teste, non solum a Serviis, sed etiam a Monachis Monasterii Batopedii pro Sanctis coli & Sabam filium, & Simeonem patrem. Quis vero *Stephanus* fuerit, qui *Romani* Imperatoris Gener, & Serviæ Romaniæque Rex dicitur, ex genealogia Regum Dalmatiæ & Serviæ colligitur, quam cl. Cangius a Græcis & Illyricis Scriptoribus acceptam texit. Nimirum, *Michaël*, in ea Regum serie, trigesimus septimus, quem Dalmatæ *Michaglia* vocant, Scylitzes *Michaëlem*, Joannes Comnenus *Stephanum*: non enim mirandum, si in Regum Dalmaticorum & Servianorum recitandis nominibus non omnino consentiunt Scriptores Byzantini cum Dalmaticis ipsis ac indigenis Scriptoribus, monente eodem Cangio pag. 273. „ Præterquam enim quod in peregrinis illis no„ minibus exarandis peccare solent Byzantini, accidit inter„ dum, ut duplici nomine donarentur Principes, patrio altero, „ & cum terminatione genti familiari, altero vero secundum „ Christianorum usum „. Accedit etiam, quod, quum recentiores

tiores Serviæ Reges, præter patrium nomen, etiam *Stephani*, omnes post primum *Neemanem*, Simeonis nostri patrem & Sabæ avum, sibi imponere consueverint, uti ex eodem Cangio patet; hinc factum puto, ut Joannes Comnenus eodem *Stephani* nomine *Michaëlem* appellaverit *Dobroslavi* Regis Serviæ filium, de quo hic nobis sermo. Michaël igitur, Joanni Comneno Stephanus dictus, matre, Samuelis Bulgariæ Regis nepte, è vivis erepta, Serviæ in solidum Rex (ut Cangius pag. 280. scribit) ab omnibus est proclamatus. A Constantino (*a*) Monomacho, icto cum eo fœdere, Protospatharii honore donatus, & in album sociorum ac amicorum Imperii adscriptus est sub an. 1050. Ex prioribus Michaëlis nuptiis septem nati filii, *Uladimirus*, *Priestavus*, *Sergius*, *Deria*, *Gabriel*, *Miroslavus*, & *Bodinus*. Priore extincta conjuge, *Imperatoris Constantinopolitani Cognatam* superduxit, ex quo altero conjugio enati, *Dobroslavus*, *Priaslavus*, vel *Petrislavus*, *Nicephorus*, & *Theodorus*, qui superstite patre improles obiere, præter *Priaslavum*, cui Rasciam donavit, ex quo natus *Bodinus*, qui Bulgariæ Rex deinceps est appellatus. Cangius nomen Imperatoris Constantinopolitani, cujus cognatam Michaël superduxit, non exprimit. Constat tamen, tum ex Joannis Comneni testimonio, tum ex historica serie, eum fuisse *Romanum Diogenem*, qui Eudociam Constantini Ducæ viduam in uxorem duxit; cujus proinde Eudociæ sororem *Michaël Stephanus* quum duxisset, a Joanne Comneno *Gener* dicitur *Romani* Romanorum (idest Græcorum,) Imperatoris. Hinc etiam liquet, cur illud a Stephano Michaële in monte Atho extructum Monasterium a Servis & Bulgaris Monachis inhabitatum sit: nam Michaël quidem pater, Serviæ Rex fuit; Bodinus vero, qui & *Constantinus* dicitur ex cognata Romani Diogenis filius, Bulgariam populis acclamantibus non modo obtinuit, sed etiam Græcorum Imperatoris Michaëlis Ducæ, qui Romano Diogene excæcato & in Insulam Proten relegato, Imperium sibi vindicarat, copias delevit ac profligavit. Id porro accidit anno 1072. quo Romanus Imperator dejectus est. Michaël

a Constantinus Monomachus imperavit ab anno 1042. ad 1054. Successit Theodora Zoes Monomachi uxoris, soror, & Michael Stratioticus, cui illa nupsit, ab anno 1054. ad 1057. Tum Isaacius Comnenus, Michaele exauctorato, ab anno 1057. ad 1060. Hoc etiam in Studii Monasterium se recipiente, Constantinus Ducas ab an. 1060. ad 1067. Duca demum extincto, Eudocia ipsius Vidua, unacum Romano Diogene, cui nupsit, ab anno 1068. ad 1072.

chaël autem regni anni 30. exactis, obiit, in SS. Sergii & Bacchi æde sepultus, filiis ex priore conjugio, eo superstite, pariter extinctis, ex quibus Uladimirus liberos procreavit. Michaëlis meminit Sanctus Gregorius VII. Papa, cujus prostat lib. 5. scripta ad eum Epistola 12. super enata inter Spalatensem & Ragusinum Archiepiscopos controversia. Sed & leguntur Alexandri II. Papæ Epistolæ aliquot, quarum altera Petro Diocliensis atque Antibarensis Ecclesiæ Archiepiscopo Pallium mittit anno 1062.; altera Dalmatiæ Ecclesias ab impudicitia Clericorum expurgare conatur. Unde conficit Baron. ad an. 1062. num. 96. & 1068. num. 4. Serviam ea tempestate Romanam, non vero Græcanicam Ecclesiam agnovisse.

Redeo ad Sanctum Sabam. Mortuus igitur circa annum 1250., in *Milescevi* Serviæ oppidi Cœnobio sepultus est. Tomcus apud Bollandum pag. 982. asserit, corpus ejus per an. 350. integrum, & magno concursu honoratum, demum a Sinano Turcorum duce anno 1595. fuisse combustum. „ Vitæ ejus „ (inquit) fusiori stylo prosequendæ non defuit occasio, ex iis „ monimentis, quæ a solitariis viris Athos incolentibus colle„ cta, ad memoriam posteritatis habentur transmissa. Verum „ quum ea Græca fide laborare non ambigam, utpote poste„ rioribus temporibus conscripta, quibus extincto Latinorum „ imperio, in Græcia, Latinæ quoque sinceritatis puritas eva„ nuit, Palæologis regnantibus Principibus: quæ tamen ad no„ stra tempora, sanctitatis ejus comprobandæ admiranda con„ tigere, breviter subtexam. Et quidem præclarum illud & „ sanctitate celeberrimorum virorum proprium, corpusculi ni„ mirum ejus integritas, per trecentos quinquaginta annos, „ magno Peregrinorum concursu celebrata fuit, tanta omnium „ membrorum consistentia, ut recenter extincti hominis cada„ ver appareret; indicio absque dubio puritatis ejus Angelicæ, „ cujus sacræ reliquiæ violatio quanti steterit sacrilegis, nostra „ ætate admirando successu spectatum est. Siquidem Sinanus, „ summus Ottomanicæ Aulæ purpuratus ... quum post tot vi„ ctorias & triumphos, accepisset, Christianos jugo Turcico „ pressos, Sancti Sabæ opem implorantes, nonagesimo quinto „ sexti decimi Christiani seculi, Strigonensem urbem Ungariæ „ Metropolim, Vissegradum Pannoniorum olim Regum se„ dem, Vaciam pariter, & Chanadium Episcopales urbes, cum

„ aliis plurimis per Ungariam, Transylvaniam, Slavoniamque
„ & Croatiam, in Christianam libertatem vindicasse, Transyl-
„ vanorum Principe Sigismundo, & Michaële Valachorum,
„ a Turcarum amicitia recedentibus; Bulgarosque ac Servios,
„ Sancti Sabæ imagine militaribus vexillis ornatis, cum præfa-
„ tis sentire Principibus, & occulta agitare consilia; coacto
„ centum millium militum exercitu, in Serviam irrupit; bello-
„ que Reliquiis Sancti Episcopi indicto, ad Milescevum oppi-
„ dum, ubi magna veneratione cultæ habebantur, advolat, ac
„ sacrum Corpus tumulo extractum, flammis incendit sacrile-
„ gis. Constans adhuc fama, Turcarum æque ac Christiano-
„ rum testimonio roborata, perseverat, ubi primum flamma
„ Sancti viri corpus invasit, ab ipso rogo ad cælum usque, ma-
„ gna Barbarorum confusione, mille coloribus speciosam diu-
„ tius, Iridis instar, perseverasse nubeculam; incertum, cæle-
„ stis ne tutelæ circa sacras Reliquias indicem, an infelicissimæ
„ cladis Turcarum, quæ sacrilegum facinus statim est consequu-
„ ta, cum ipsius impii Ducis perinfami post cladem interitu,
„ portentum. A paucis siquidem Ungaris & Valachis, poten-
„ tissimi exercitus imperator, ad illam diem victor ubique, fu-
„ sus, inter præliandum proprii equi morsibus in paludem de-
„ jectus, & in turpem fugam coactus, quum post fugam iterum
„ instaurato milite, cum Sigismundo Transylvano, longe in-
„ ferioribus copiis stipato, manu collata, fortunam tentare
„ voluisset, iterum fusus & fugatus, Byzantium ex fuga repe-
„ tens, cujus virtus militaris ex Asia, Africa, Europa, trium-
„ phos retulerat, ubi semel eadem virtus impio sacratum Re-
„ liquiarum afflata est incendio, Deo qui capillos capitis servo-
„ rum suorum sacrosancto numero vult esse intactos, barbari-
„ cum sacrilegium vindicante, perpetuo dedecore, funesto fi-
„ ne vitam conclusit „. Hactenus Tomcus: cui, quoad com-
bustum a Turcis S. Sabæ Corpus, consonat Cangius pag. 286.
inquiens: „ Horum (Simeonis filiorum,) postremus mona-
„ chicam pariter vitam amplexus, summa vixit opinione san-
„ ctitatis, & a Serviis in Sanctorum numerum relatus, Sancti
„ Sabæ nomine, quod monachus factus assumpsit, summa reli-
„ gione colitur; cujus Corpus palam comburi jussit Bassa Sina-
„ nus anno 1595. „. Mirum, a Cangio de Sancti Sabæ Episco-
patu, ne verbum quidem fieri. Verum, publicam Sancti Sabæ
apud

apud Servios venerationem illud etiam magis testatam facit, quod provincia illa, ubi Corpus Sancti Sabæ jacebat, quam Duces ex familia *Hrana* seu *Cossàcia* ab anno fere 1340. ad annum circiter 1470. obtinuere, *Ducatus Sancti Sabæ* dicta sit, & Duces ipsi, *Custodes Sepulcri Sancti Sabæ*, appellare se non sint dedignati. „ Ducatus Sancti Sabæ (inquit Cangius pag. 340.) „ magnæ olim amplitudinis, ut qui ad duodecim itinerarios „ dies porrigebatur „. Bosinensis Regni primum pars fuit, eaque regio, quam a Zachlumitis habitatam diximus, qui Laonico *Conduerges* vel *Conduverges* dicuntur, ex quo Petrus Luccarius *Chuduergiam* hunce tractum vocat, eundem esse ait cum Chelmensi ac Ducatu Sancti Sabæ: qui *Hertzegovina* vulgo appellatur, voce ex Germanica *Hertzog*, quæ *Ducem* sonat, confecta, quod a Principibus possideretur, qui hac dignitate donarentur. Hæc de ipso Ducatu Cangius: qui mox Ducum seriem texens, primum dicit fuisse *Wkum*, cognomento *Hrana*, qui ex Comite Rudinensi a Rege Serviæ Stephano Neemane, Sancti Sabæ nepote, agri portionem, quæ Retinensi Comitatui adjungebatur, obtinuit, obiitque anno 1359. Secundum *Wtlakum*, *Wki* filium, cui Lazarus Serviæ Despota universam regionem, quæ Sancti Sabæ Ducatus appellatione postmodum donata est, concessit, eo quod circa annum 1389. Turcos, qui in Bosinam irruperant, binis præliis fudisset. Tertium *Sandal*, Laonico *Hranich*, Wtlaki filium, qui obiit anno 1435. Quartum *Stephanum*, Wkasii fratris Wtlaki filium, sub quo familiæ *Hrana*, in *Cossàciam* cognomen mutatum est, eo quod Stephanus natus esset in quodam loco *Cossac* appellato; Luccarius vero scribit, provinciæ, cui Stephanus imperabat, *Sancti Sabæ Ducatus* nomen impositum fuisse primum, quum *Ducis* dignitatem is a Federico IV. Imperatore obtinuisset. Obiit anno 1466. Quintum & sextum, *Ladislavum*, & *Wlatkum*, Stephani Cossaciæ S. Sabæ Ducis filios, quorum primus Ducatus Sancti Sabæ superiorem, secundus inferiorem partem cum Castello novo obtinuere: Verum uterque sorte sua haud diu potiti, ab Hesso Bego Bajazetis II. exercituum Duce ditionibus suis exacti.

Eadem fere de Ducibus Sancti Sabæ quum narrasset Tomcus, ad cultum ejusdem Sancti Sabæ progreditur. „ Viget, in- „ quit, Illyricanæ non solum Ecclesiæ, sed ipsis, quorum into- „ lerando jugo maxima ex parte eadem premitur Ecclesia, Tur- „ cis,

„ cis, nobilis annua celebritate ad undevigesimum Kalendas „ Februarii Sancti Sabæ memoria: quam fracto tyrannico jugo „ ejusdem Sancti Patris ac cæterorum Regiæ fœcunditatis Illy„ ricanæ Sanctorum patrocinio, futuram semper faustam spera„ mus. Hæc de Sanctissimo Præsule, ipsis hodie Christiani no„ minis hostibus Turcis, & unionis Catholicæ eversoribus Schis„ maticis, nedum Catholicis nostratibus, culto in primis: cu„ jus sacræ Reliquiæ, licet ab impuro Sinano fuerint flammis „ combustæ, manet tamen & sacro loco & sancti viri tumulo, „ in eodem sacro loco, ubi semel quievit, idem honos qui „ prius assidua Illyricorum peregrinatione solemniter est atte„ status. Et quidem Nemaniæ familiæ Principum, mira solidæ „ pietatis, ad eorum penultimum Stephanum parricidam non „ solum, sed etiam opera Græculæ conjugis Helenæ... Catho„ licæ Romanæ unitatis ab avis suis religiosissime cultæ deserto„ rem, alioqui magni animi virum, extitit observantia, ut ex „ innumeris per universum Illyricum ad ipsa sacræ Palæstinæ lo„ ca sacratis ædibus Deo dicatis a fundamentis vel regali splen„ dore ornatis, bona ex parte adhuc inter Turcicos furores ex„ tantibus est videre.

Horum Serviæ Regum, post Stephanum & Wlcum sancti Sabæ fratres, seriem juvat hic ex Cangio breviter repetere, tum ut constet, quinam eorum Regum Romanæ Ecclesiæ fidem coluerint; tum quia duorum inde Archiepiscoporum, qui Sabam excepere, nomina expiscamur. Primus igitur *Neemanes II.* cognomento *Crapulus*, Stephani filius, Rex Serviæ a Patriarcha [nimirum (*a*) Saba patruo] Pistrinæ, in die Paschatis festo coronatus, assumpto *Stephani* nomine, quod a successoribus deinceps usurpatum: regnavit ann. 22. Secundus, *Urosius*, al. *Urosius*, dictus & ipse Stephanus, Stephani Neemanis filius, uxorem duxit Helenam, ex Francia, ut volunt, ortam, quam complura in Servia oppida instaurasse, monasteriisque in iis excitatis, insigne pietatis ac magnificentiæ monumentum reliquisse, Barletus lib. 3. pag. 9. commemorat. Vivebat, [Raynaldo teste ad ann. 1303. num. 58. 59.] etiamnum illa conjugi superstes

a Quienus ex Dositheo Græco Hierosolymor. Patriarcha tom. 2. Orient. Christ. pag. 319. „ Ejus itaque præsul totius gentis Archiepiscopus ac Primas, Sabbas ille, „ de quo mox dicebam, quum Stephanum fratrem regni corona redimisset, Episcopos „ 12. per ejus ditionem instituit, qui in Monasteriis morarentur „. Fratrem Sabæ vocat, qui hic dicitur Sabæ ex fratre nepos.

ſtes ann. 1288. 1291. & 1305., Serviæ regnum unacum Stephano & Uroſio filiis adminiſtrans. His addit Orbinus Stephani Regis filium alterum *Pridislavum* (ideſt Petrum) *Serviæ Archiepiſcopum*, qui videtur, poſtquam S. Sabas ſeſe abdicavit, Serviæ Archiepiſcopatum obtinuiſſe. Tertius, *Stephanus*, *Dragutinus* dictus, Uroſii & Helenæ filius, Regis titulo donatus jam ab anno 1271. patre adhuc ſuperſtite. Filiam Stephani IV. Hungariæ Regis Eliſabetham duxit, ex qua Uladislavum & Conſtantinum filios ſuſcepit. Obiit ann. 1317. Quartus, *Uroſius*, cognomento *Sanctus*, a Slavis vulgo *Milutinus* dictus, Stephani Dragutini frater: Extat Nicolai IV. Papæ epiſtola anno 1288. ad eorum matrem Helenam ſcripta, in qua uterque titulo Regio donatur, ſed prior Stephanus nominatur. Anno 1308. cum Carolo Vadenſi Comite, Conſtantinopolitano Imperatore, pactum iniit, quo militares copias ad Imperii recuperationem ei ſubminiſtraturum ſeſe obſtrinxit, oblata inſuper in uxorem Carolo illius filio, filia ſua unica Zariza, quam ex Eliſabetha prima conjuge ſuſceperat: quinquies enim nuptias iniiſſe Uroſium, tradunt auctores, quarum nomina vide apud Cangium pag. 289. qui de ejuſdem Regis religione hæc ſcribit. „ Sed & anno 1320. [ut Raynaldus ad eundem ann. num. 1. 2. „ 3. ex Joan. XXII. epiſt. 977. narrat] prælio deletus eſt a Carolo Hungariæ Rege, ac provinciis fere omnibus exutus, „ præterquam oris Macedoniæ maritimis, tandemque pace „ compoſita, Uroſius Hungarorum Regem ut ſupremum dominum agnoſcere coactus eſt, & ejurato ſchiſmate Romanam religionem amplecti, quum longe antea, anno ſcilicet 1303. „ [*eodem Raynaldo teſte ad hunc annum num. 56. ex Benedicti XI. epiſt.* 125.] hanc ſe amplecti velle per epiſtolas ſignificaſſet Benedicto XI. ſummo Pontifici „. Qua ferme tempeſtate [*ideſt an.* 1304.] Franciſcum de Salomone, Caſtellani de Salomone Tarviſini Epiſcopi fratrem, militari cingulo donavit, ut docet Tabula (*a*) Tarviſii in Italia muro ſacrarii ædis majoris appenſa, hiſce verbis. „ MCCCIV. die XXV. Martii Franciſcus de Salomone fuit per excelſum Principem &D.D.Oroſium Regem Raſſiæ, militari cingulo donatus „. Sed & is varia ad ædem S. Nicolai Barenſis miſit donaria anno MCCCXIX. Incer-

a Buchilatus hiſt. Tarviſin. pag. 252.

Incertum vero, an post sedata intestina illa, de quibus (*a*) egimus bella, & post pacem cum Hungaris pactam: unde saltem licet conjicere a Romanæ religionis cultu haud fuisse prorsus alienum ea tempestate, quum ædes illa S. Nicolai Catholicorum Romanorum esset. Id porro testatur Tabula alia (*b*) in eadem æde hisce verbis concepta. „ Anno Domini MCCCXIX. mense „ Junii, Indictione 11. Uroscius Rex Rasciæ, & Diocleæ, Al- „ baniæ, Bulgariæ, ac totius maritimæ, de Culfo Adriæ a mari „ usque ad flumen Danubii magni, præsens opus altaris Ico- „ nam (*c*) magnam argenteam, lampades, & candelabra ma- „ gna de argento fieri fecit ad honorem Dei, & beatissimi Ni- „ colai, ejus obrado adstante Decatera filio Dorislava fideli & „ experto a prædicto Rege super dicto opere deputato. Et nos „ Rugerius de Invilia Protomagister, & Robertus de Barolo „ magister in omnibus præfatis opus de prædicto mense Junio „ incepimus & per totum mensem Martium anni sequentis, ter- „ tia Indictione, fideliter complevimus „. Urosium eodem anno obiisse ait Nicephorus Gregoras lib. 8. pag. 219. 221., quo Swestislavus Bulgariæ Rex, quem e vita excessisse anno 1323. teste Cantacuzeno lib. 1. cap. 35. constat. At Michas Madius coætaneus scriptor in hist. cap. 16. mense Novembri anno 1321. extinctum exerte tradit. Fecit porro monasteriorum ab eo conditorum numerus, quem ad XLVIII. excurrisse volunt, ut *Sancti* titulo vulgo donaretur: in quibus unum fuisse ajunt qnod in urbe Hierosolymitana extruxit sancto Michaëli sacrum, quod anno 1590. adhuc supererat. Quintus *Uladislavus* Stephani Dragutini Regis filius, e custodia post Urosii patrui mortem eductus, Rex Serviæ appellatur: qua in dignitate haud pacate vixit; Constantino fratre bellum ei movente. Sed tandem Constantinus a fratre captus, patibulo primum affixus, in duas deinde par-

a Anno 1318. gravi ac intestino bello vexatus fuit, Procerum plerisque ab eo defectionem molitis, quos inter extitere Musachius Clissaniæ Comes, Andreas Musachius Albaniæ regni Marescallus, Theodorus Musachius Protosebastus, Ladislavus Canonicus Diocleæ, & Albaniæ maritimæ Comes, Rassiæque Barones alii, qui vicinos Serviæ Principes in suas traxere partes, in iisque Philippum Tarentinum Principem, Regem Hungariæ Carolum, & Mladienum Bosinensem Banum. Joan. XXII. tum. 1. epistol. secr. 57. 571. 573. Apud Raynald. ann. 1318. num. 35.

b Vide Antonium Beatillum in hist. S. Nicolai lib. 7. cap. 26. & Tomcum in vita S. Sabæ apud Bolland. tom. 1. Jan. pag. 983.

c *Iconam magnam argenteam*. En imagines sculptas & exstantes apud Servios in veneratione habitas an. 1315. contra nonnullos recentiores Græculos, qui illas execrari dicuntur.

de partes diffectus eft: quæ quidem immanis Principis crudelitas fecit, ut ab illius fubditis evocaretur *Stephanus*, Urofii Regis filius nothus, qui tum exul Conftantinopoli morabatur: qui quum in Serviam confeftim veniffet, ab omnibus Rex eft proclamatus, fugato interim Uladislavo, ac Sirmium fefe recipiente, ubi a Stephano captus, & in carcerem conjectus, in eo reliquum vitæ miferabiliter exegit. Tradit Thurocius lib. 2. c. 89. Uladislavum Tranfylvaniæ Voëvodam, filiam nuptum dediffe filio Stephani Regis Serviæ, & Voëvodam a Cardinali Legato facris fuiffe interdictum anno 1308. quod iftud confeciffet conjugium cum Principe Græcanico fchifmate implicato. Unde vero admodum fimile eft, filium iftum Stephani Uladislavum effe, qui Urofio in regnum fucceffit. Sextus, *Stephanus*, Urofii filius nothus, *Urofius* & ipfe dictus, Rex Serviæ inauguratus eft anno 1322. vel fequenti; qui ut Regnum fibi firmaret, Philippum Tarentinum Principem in fuas partes allicere conatus eft, filia ejus Blanca in uxorem expetita, oblatoque in Imperii Conftantinopolitani recuperationem auxilio. Sed & ne ejufmodi confiliis obfifteret religionis quam profitebatur uterque Princeps, diverfitas, Romanam amplecti fe exoptare fignificavit, Principem rogans, ut partes fuas apud Joannem XXII. fummum Pontificem interponeret, ut Legatum mitteret, fidei fuæ profeffionem excepturum. Pontifex vero Bernardum Brundufinum Epifcopum aliofque aliquot delegavit, qui & Stephani profeffionem exciperent, eique legitimationis neceffaria diplomata conferrent, quum is ex illegitimo contubernio natus effet: „ Quem [inquit Pontifex tom. 3. ep. 263. 264. apud Raynald. „ ann. 1323. num. 15.] ficut accepimus, quondam Orofius „ Serviæ Rex pater ejus conjugatus genuit de foluta „. Stephanus porro in Joannis Papæ literæ, *Urofcus*, vel *Orofius* nuncupatur. Sed effectu caruere Stephani confilia: quæ in an. 1323. referuntur. Bellum exinde in Michaëlem Strafcimirum Bulgariæ Regem movit, quod Nedam fororem, ex qua liberos procreaverat, dimififfet, ut aliam duceret, prælioque inito, eum fudit cepitque. A Stephano demum Dufciano feu Vukfano filio, in caftro cuftodiæ mancipatus, fuffocatur anno 1333. Septimus, *Stephanus*, *Dufcianus* feu Vukfanus, hoc eft Eleemofynarum largitor, feu munificus ac liberalis dictus, Stephani Urofii ex Sveftislavi Bulgariæ Regis forore filius, inter cæteros ætatis

fuæ

suæ duces præstantissimus, bellum gessit cum Hungaris, Græcis, ac Turcis: Acarnaniam, Macedoniam, & Thessaliam invasit, oppidaque universa in suam potestatem redegit, præter unam Thessalonicam: ac demum *Romanorum* & *Serviorum* Imperatorem se appellavit; Urosium filium Regem renuncians, aliosque Aulæ Constantinopolitanæ magistratus instituens, in iis Serviæ Sebastocratorem Decanum, magnum Logothetam Goicum, Despotam Oliverium, Cæsarem Præbulum, Guilbum demum de Cataro, Comitem Camerarium. Ordinem militarem sub titulo S. Stephani instituit. Uxorem duxit Alexandri Bulgariæ Regis sororem, *Ragosnam* Orbino & Luccario appellatam, Græcis vero scriptoribus *Helenam*. Quum autem Elisabetham, Stephani Bosinensis Bani filiam, pro filio suo in uxorem obtinere non potuisset, Nicolaum Bucchinum nobilem Catarensem suumque Protovestiarium, legatum in Franciam misit anno 1351. qui alteram ex Regis Joannis filiabus in uxorem filio deposceret: at quod Græcanicam profiteretur religionem, repulsam passus est. Erga Romanam tamen se propensiorem deinceps testatus est, missisque sub annum 1354. ad Innocentium VI. summum Pontificem nunciis, id professus est, de Græcis conquestus, qui consiliis suis continuo adversarentur, subditosque ab ea amplectenda avocarent, Baptismi & Confirmationis Sacramenta a Latinis Sacerdotibus ac Episcopis collata, iterari debere persuadentibus. Literas (*a*) scripsit summus Pontifex ad Regem Stephanum, ejusque conjugem Helenam, & filium Orosium, necnon ad *Ivanischum* seu Joannichium (*b*) Serviorum Patriarcham, & ad Serviæ Proceres, quibus illos adhortabatur, ut quod tam pie ac sancte decreverant, firmiter adimplerent. Sed & ad Regem, Petrus Thomasius (*c*) Carmelita, qui postmodum Constantinopolitanus Patriarcha dictus est, Legatus missus, qui Christianam Romanam religionem stabiliret, & quæ ad eam spectabant, Apostolica auctoritate definiret. Verum tum dolosa Regis mens detecta, palamque patuit, non tam Romanæ religionis affectu, quam declinando bello Hungarico cum Pon-

a Exstant apud Bzovium, & Waddingum ad annum 1354.

b Joannes Cantacuzenus lib. 3. cap. 45. suppresso Joannichii nomine, hunc vocat τὸν ἀρχιεπίσκοπον τῶν Τριβαλλῶν, *Triballorum Archiepiscopum*.

c Philippus de Mazzeriis in vita S. Petri Thomasii cap. 2. num. 17. Joan. Carmesonius in vita ejusdem cap. 5. Bollandus tom. 2. Januar. die 29. pag. 997. & seqq.

Pontifice per suos nuncios eum egisse; præsertim quum Petro Serviam ingresso, subditis sub excæcationis pœna, Romanorum Missis interesse prohibuerit. Pontifex igitur accepto & perspecto Stephani consilio, ad bellum in eum suscipiendum Hungarorum Regem impulit: Venetosque, qui strictius cum Stephano fœdus inierant adversus Hungaros, quod pleraque Dalmatiæ oppida quæ Venetorum erant, ii expugnassent, ut dimissa quam cum Serviis inierant societate, ad pacem cum Ludovico Hungariæ Rege conficiendam manus darent: Scriptæ autem hæ literæ anno 1356. At Stephanus quum Græcos bello petiturus cum 80. militum millibus in Thraciam pergeret, in oppido Deaboli febre correptus obiit anno 1356. die 18. Decembris, quum vix annum ætatis quintum & quadragesimum attigisset, regnassetque annos 23. Cæterum parem in S. Nicolaum Barensem, ac Stephanus pater, avusque Urosius, venerationem testatus est, ut ex ejus diplomate Ragusii anno 1346. exarato colligitur, in quo ita inscribitur: ,, Stephanus Dei gratia Romaniæ, Sclavoniæ, & Albaniæ Imperator ,,. Octavus & postremus *Urosius*, Stephani Dusciani & Helenæ Bulgaræ filius unicus, paternis ditionibus in solidum successit, Imperatorisque perinde ac ille titulum sibi adscripsit. Helena mater simultates inter Urosium filium, & Stephanum ejus patruum Joanninæ Ducem & Acarnaniæ dominum, clam fovens, necnon Nicephoro Angelo Despotæ, qui sororem suam in uxorem duxerat, favens opemque suam operamque impendens, nascenti ei imperio extremum exitium attulit. Accessit immoderatus Uroscii in proceres suos favor, qui cæterorum æmulationem ac invidiam accendit, ita ut inito invicem prælio, fusus Urosius, captusque & in Serviam abductus est; quem quum *Vucascinus* Despota, qui ab ipso Uroscio Rex dictus fuerat, fugam meditari percepisset, Ragusiumque se conferre velle, hunc clava ferrea in illius caput impacta, interfecit anno 1368. Post ejus mortem Elisabetha uxor regni administrationem excepit; Helena vero Urosii mater, quæ hosce omnes in Servia motus ac civilia bella excitarat & foverat, femina feroci & arrogante animo, & Catholici ac Romani ritus hostis infensissima, mortuo filio, in Monasterium coacta concessit, in quo miserandam animam efflavit anno 1371. Interim Solimanus Turcorum tyrannus infestis in Serviam signis invadens, commisso cum Vukascino, qui Regis Serviæ sibi no-

men usurpaverat prælio, Servios fudit; Wkascino ipso aliisque Proceribus interfectis: nulloque post eam cladem, quæ 26. Septembris anno 1371. accidit, obsistente, Rasciam ingressi Turci ac depopulati sunt. Atque ita Servia & Rascia Turcorum vectigalis evasit, Regnumque Familiæ Nemaniæ prorsus est extinctum.

Hactenus ex Cangio de Serviæ Regibus, quos constat, Romanam orthodoxam fidem coluisse, donec stetit Constantinopolitanum Latinorum Imperium: eo autem extincto, Catholica etiam religio paulatim in Servia defecit: & primus quidem videtur Græcanicum schisma amplexus *Urosius Milutinus*, non tam ob conditas Ecclesias, quam eam ob causam a Serviis & Græcis schismaticis *Sanctus* appellatus, etsi Helenæ Francigenæ filius, quem Quartum Serviorum Regem supra diximus, eumque tandem a Carolo Hungariæ rege anno 1320. adactum, *ejurato schismate*, *Romanam religionem amplecti*. Qui autem *Urosium* hunc exceperunt Reges, *Uladislavus*, inquam, Stephani Dragutini filius; *Stephanus*, alias Urosius, Urosii filius nothus; *Stephanus Duscianus*, hujus Urosii filius & Helenæ Bulgaræ maritus; *Urosius* demum Dusciani & Helenæ filius; hi, inquam, omnes in Græcanico schismate, uti supra ostensum est, vixerunt. Ac proinde emendandus est Tomcus, qui in vita sancti Sabæ apud Bollandum tom. 1. Januar. pag. 983. Principes omnes Nemaniæ familiæ, orthodoxos Romanæ fidei cultores vocat, præter „ penultimum Stephanum parricidam, Græcu- „ læ Helenæ conjugem, Catholicæ Romanæ unitatis ab avis „ suis religiosissime cultæ desertorem „. Atque hæc de sancto Saba Serviorum Archiepiscopo, Serviæque Regibus dicta sint satis. Redeo ad Fastos Ruthenicos.

In Tabulis Papebrochianis, *Tatianæ* hac die 12. Januarii adjungitur *Petrus*: de quo hæc habet Papebrochius: „ Petrus „ Abeselamites, Martyr Eleutheropoli in Palæstina: colitur a „ Latinis cum cognomento *Balsami* seu *Abalsami*, 3. Januarii. „ Acta ejus aliqua Latine reddidit Anastasius Bibliothec.: optaremus Græca inveniri, quia videntur omnino ex Proconsula- „ ribus Actis sumpta, atque adeo fidelissima esse „. Latina edidit Bollandus tom. 1. Jan. pag. 129. ad 3. Januarii: quo S. Petrus in Romano hodierno colitur hoc elogio: *Eodem die S. Petri, qui apud civitatem Aulonam crucis supplicio est interemptus.*

Mau-

Maurolycus addit: *sub Severo Præside, Diocletiano imperante*: nam in Actis Latinis, sub *Severo* cruci affixus dicitur. Beda hæc tantum de eo: *S. Petri Martyris*. Usuardus, uti supra in Romano hodierno. Alia vetusta Martyrologia a Bollando citata: „ In civitate Aulana passio S. Petri, qui crucifixus est sub Maxi- „ miano Imp. „ Rabanus, & MS. Martyrologium S. Maximini Treviris ad diem IV. Januarii: *Eodem die passio Petri, qui & Balsami, Martyris, sub Maximiano Imp., agente Severo Præside, qui eum nolentem sacrificare diis, jussit suspendi & ungulis lacerari: ad extremum vero gladio interfectus est, & in Aulona civitate sepultus*. Ex Actis Latinis sunt hæc desumpta, excepto mortis genere: nam ibi dicitur cruci affixus. De die autem martyrii: *martyrizatus est testis Christi Balsamus, qui & Petrus, apud Aulanam civitatem* III. *Non. Januar. sub Maximiano Imperatore*. Ad Græcos pergo: apud quos triplex Petri Martyris commemoratio peragitur. Primo ad 3. Januarii his verbis: τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Πέτρου τοῦ Σημειοφόρου, ἐν τῷ ἁγίῳ Ζαχαρίᾳ τῆς Ἀτρώας κειμένου, *Eodem die Commemoratio S. P. N. Petri Simiophori* (*hoc est, signumferentis*) *in Sancti Zachariæ Atroæ sepulti*. Ubi Σημειοφόρος *dicitur*, quia *cruci affixus*: quamquam Raderus apud Bollandum tom. I. Jan. pag. 129. num. 12. alias τοῦ Σημειοφόρου interpretationes excogitat: adeoque is est Petrus, qui ad hanc ipsam diem a Latinis colitur, paterno quidem nomine *Balsamus* dictus, in Baptismo autem *Petrus*, quemadmodum in Actis Latinis Anastasianis legitur. Secundo ad XI. Januarii in Menologio communi, his verbis: τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τοῦ ἁγίου Μάρτυρος Πέτρου τοῦ Αβεσαλαμίτου. *Eodem die commemoratio S. Petri Abesalamiti* „. Synaxarium: *Hic & fidei religione, & corporis robore præstans, in flore ætatis, libera voce Christum professus est. Inde a Præside Eleutheropolitano captus, quum neque blanditiis emolliretur, neque minis terreretur, in rogum conjectus, ex eo martyrii lauream reportavit*. In Menologio Basiliano Tom. 2. pag. 96. ad eundem XI. diem Januarii describitur certamen S. Martyris Petri in hæc verba. „ Sanctus Martyr Petrus in pago Anea „ apud Eleutheropolim natus, corpore robusto, sed fide in „ Christum robustior, ab adolescentia senilem prudentiam „ præseferebat, quum doceret omnes ab idolis secedere, „ & ad Christum solum verum Deum hominumque serva- „ torem

„ torem accedere. Quæ quum de illo accepisset Eleutheropolis „ Præses, missis satellitibus comprehensum, compellebat Chri„ stum ejurare: sed quum ad id illum inducere nequiret, præ„ cepit, ut in ardentem fornacem ignis injiceretur: in quam „ immissus Sanctus, per multas horas gratias agens, Deumque „ pro totius mundi sanctarumque Ecclesiarum tranquillitate „ orans, decessit „. Pictura repræsentat S. Petrum juvenem nudum in fornacem immissum, manibus expansis orantem, dum hinc & inde duo satellites flammam ignis, hasta stimulantes, ardentiorem efficiunt. Tabella vero Papebrochiana ad diem XII. hujus repræsentat, S. Petrum stantem, habitu militari indutum, barbatum, dextera crucem tenentem. Male: nam juvenis erat imberbis, ut ex Actis constat. Tertio demum, ad XIV. Octobris: Synaxarium. S. *Martyris* Petri Αυσελάμου *Abselami. Profectus est hic e finibus Eleutheropolis, vico Aneas dicto: generosus & acer animo juvenis, valido quoque corporis robore, sæpe fortiter fecit pro religione; contemptisque omnibus præsentibus, sexto Diocletiani anno sacrificium Deo acceptum factus, certamen in flammis absolvit*. Quæ sunt ex Eusebio lib. 8. hist. Eccl. de Martyribus Palæstinæ cap. X. desumta: sic enim ibi Eusebius ex versione Henrici Valesii. „ Undecimo autem die men„ sis Audynæi, idest (*a*) ante diem III. Idus Januarias, Pe„ trus ἀσκητὴς *Asceta*, qui & Apselamus vocabatur, ortus ex „ vico Anea in agro Eleutheropolitano, velut aurum purissi„ mum per ignem probatus, suæ in Christum fidei, in urbe Cæ„ sarea, illustre specimen edidit. Nam & Judicem ipsum, & „ cunctos qui ei apparebant, identidem hortantes, ut sui ipsius „ misereri vellet, suæque ætati & adolescentiæ consuleret, ge„ neroso animo despexit: & spem, quam in conditore omnium „ Deo collocaverat, omnibus rebus, ipsique adeo vitæ suæ „ anteposuit „. Ex hoc Eusebii testimonio constat, unum eundemque fuisse *Petrum Abselamum*, qui a Latinis ad 3. Jan. colitur; a Græcis vero ad 3. Jan. ad XI. ejusdem, & ad XIV. Octobris; fortasse propter corporis translationes, aut alias ob caussas ignotas; a Russis vero ad XII. Januarii, eo fortasse, quod dies XI. festo S. Theodosii cœnobiarchæ impedita esset. Molanus, Raderus, Baronius & alii, ex uno Petro Abselamo, duos conflant, quorum primum ait Baronius anno Chr. 285. martyrem

a *Ut Romani dicerent*.

rem occubuisse; alterum Bollandus ad annum 291. passum refert: & Molanus quidem, quum de primo Petro ad 3. Jan. ex Usuardo egisset, de secundo ad XI. Jan. hæc habet: „ *Cæsareæ Palæstinæ S. Petri Asceta, idest religiosi sive monachi, qui sæpe rogatus, ut adolescentiæ parceret, eorum exhortationibus neglectis, per ignem, velut aurum purissimum, fidem in Christum excelso animo probavit*. Ferrarius autem hunc secundum, ut vult, Petrum ad XIV. Octobris commemorat, his verbis. *In Macedonia S. Petri Martyris sub Diocletiano*. Quot, & quanti errores, ex Actis Latinis vel male intellectis, vel mendose descriptis hausti! In primis ajo cum Eusebio, unum dumtaxat fuisse Petrum Abselamum, in Anea vico Eleutheropolitani agri ortum, & Cæsareæ passum. Id confirmant Acta ejusdem Syriaca, quæ in vetustissimo Codice Nitriensi extantia ex Oriente in Vaticanam Bibliotheam detuli; prodierunt autem Syriace & Latine inter Acta Martyrum Occidentalium, cura & studio mei ex sorore Nepotis Stephani Evodii Archiepiscopi Apameæ, Tom. 2. p. 208. hoc titulo: *Martyrium Sancti Petri, qui & Abselamus, anno septimo persecutionis nostræ, mense Januario, Cæsareæ*. Initium: *Die decima mensis Januarii in urbe nostra Cæsarea Petrus, qui & Abselamus, martyr in Christi regno celeberrimus, pro Christo ipso fortiter occubuit*. In fine dicitur, *ex agro Eleutheropolitano in vico Anea ortus*. Omnia cum Eusebio consonant, præter *diem decimam Januarii*, quum in Eusebii textum *dies undecima* habeatur.

Deinde causas errorum & allucinationum aperio. Primo, in Latinis Actis Anastasianis pro *Anea* vico Eleutheropolitani agri, irrepsit nomen *Aulanæ civitatis*: quo errore semel admisso, in emendatioribus Martyrologiis memoria S. Petri ponitur *apud civitatem Aulanam*, ubi & passus perperam dicitur, quum inde ortum habuerit: alii autem legunt *Aulonam*, *Eulanam*, & *Avelanam*, seu *La Velona*, quæ urbs est maritima in sinu Adriatico, unde Ferrarius in *Macedonia* passum S. Petrum dixit. Secundo, in iisdem Actis nomen Præsidis perhibetur *Severus* fuisse: id quod tamen neque Eusebius prodit, neque Acta Syriaca. Quin imo Eusebius lib. 8. de Martyribus Palæstinæ cap. 8. loquens de sexto Persecutionis Diocletianeæ anno, *Firmilianum* asserit Præsidem *Urbano* successisse. Tertio, quum Eusebius cap. 10. S. Petrum Abselamum appellet Ἀσκητὴν, *Ascetam*,

tam, h e athletam, & ad certamina exercitatum, Christophorsonus Eusebii interpres eam vocem perperam Latine reddit, *religiosum vel monachum, vitam solitariam & meditationi deditam sequutum*, & ex Christophorsono Molanus eodem errore ad XI. Jan. *S. Petrum Ascetam* vocat, *idest religiosum sive monachum*. Quarto, quum in Actis Latinis legatur: ,, Præses dixit: Ego sententiam in te profero. Petrus respondit: Hoc ,, est, quod tota aviditate expecto. Tunc Præses dictavit adversus eum sententiam, dicens: Petrum admodum contemnentem invictissimorum Principum jussa, propter legem ,, Dei sui crucifixi, sententiam subire præcipio ,, : quum hoc, inquam, legatur, arbitrati sunt Martyrologi Latini, sententiam Præsidis eo referri, ut Petrus in crucem ageretur; ac proinde scribunt, ipsum crucifixum fuisse: & Bertinianus MS. Codex addit post ea verba, *sententiam subire præcipio: Tunc cruce suspensus, capite est plexus*: quæ tamen verba in Actis non adsunt; neque Acta aliud significant, quam prolatam a Præside contra S. Petrum mortis sententiam. Quodnam autem fuerit id mortis genus, Eusebius explicat iis verbis, *per ignem, velut aurum purissimum, fidem in Christum generoso animo probavit*: & Synaxaria Græca: *certamen in flammis absolvit*. Quinto, pro, III. *Idus Januarii*, hoc est, XI. die ejusdem mensis, uti apud Eusebium legitur, in Acta Latina irrepsit, III. *Non. Jan.* Unde & Latini Martyrologi Petrum passum dicunt 3. *Januarii*. Sexto, Menæa ad XIV. Octobris habent, *sexto Diocletiani anno S. Petrum certamen in flammis absolvisse*: errorem advertit Valesius in notis ad cap. 10. de Martyribus Palæstinæ, inquiens: *In quibus verbis obiter notandum est, annum sextum Imperii Diocletiani poni pro anno sexto Persecutionis*: Quamquam Acta Syriaca affirmant, *anno septimo* id martyrium accidisse.

XIII.

HERMYLUS.

STRATONICUS.

Codex primus Vaticanus Ruthenicus vacat hac die. At secundus habet: *Hermylus*, & *Stratonicus*. Possevinus pro Hermylo, perperam: *S. Martyris Hermogenis*. Kalend. Moscovit. *Muc. Ermila*, *Mart. Hermyli*. Fasti Græco Moschi Papebrochiani, *Hermylus*, dumtaxat. Græci in utroque Menologio: τῶν ἁγίων Μαρτύρων, Ἑρμύλου & Στρατονίκου, *SS. Martyrum Her-*

Hermyli & Stratonici: quorum *Hermylus* Diaconus dicitur; hinc Diaconali habitu in tabellis Papebrochianis depictus; & unacum Stratonico sub Licinio Imp. pro Christi fide in flumen *Δύναβι*, *Danubium*, (in Menæis Ἴστρῳ ποταμῷ in *Istrum*) demersus. Romanum Martyrologium: „ Singidoni in Mysia su„ periori SS. Martyrum Hermyli & Stratonici, qui post sæva „ tormenta sub Licinio Imp. in Istrum flumen demersi sunt „. Eorum martyrium a Metaphraste descriptum exhibet Latine Lipoman. tom. 5. & Sur. tom. 1. Habetur etiam Græce, dandum in supplemento, ut ait Papebrochius.

XIV.
SS. Martyrum in Raithu Cæsorum.

Codex primus Vaticanus Russicus: *Patres Montis Sinai*: Secundus vacat. Possevini Kalendarium: *S. Patris Sabæ*. Kalendar. Moscov. *Sviat. ot. Raithie*; *Sanctorum Patrum in Raithu*. Fasti Græco Moschi Papebrochiani: *Sanctorum Patrum in Sinai & Raithu occisorum*. *Sabas pater*. *Patres in Raithu occisi*. *Martyr Agnes*. De Saba Serviæ Episcopo, recole quæ ad diem XII. hujus diximus: in nostris enim Tabulis Capponianis ibi ejus commemoratio peragitur: at in Fastis Græco-Moschis ad hanc, qua circa annum 1250. obiit, diem. Ad Monachos vero Martyres quod spectat, Tabulæ nostræ repræsentant Monachos Raithenses dumtaxat, a Barbaro quodam interfectos. E' contrario Codex Vaticanus Russicus commemorat solos Monachos Martyres *Sinaitas*. At Fasti Græcomoschi utrosque: & *Raithenses* scilicet, & *Sinaitas*: & primo quidem depicti sunt jacentes junctis ad pectus manibus Monachi quatuor, duo barbati, & duo mento raso, cucullo acuminato caput tegentes, & Planeta undique clausa induti, sub Planeta autem stolam cruce signatam è collo ad talos usque pendentem gestantes: superscriptio: *Svyatich otec V Sinai i v Raithi izbiennych*. *Sanctorum Patrum in Sina & Raithu occisorum*. Altera pictura, Sabam Serviæ Episcopum primo loco exhibet, eo habitu quo tunc utebatur, quum Episcopatum abdicavit, cum epigraphe: *Saba otec*, *Sabas pater*: Secundo loco, alii Monachi Martyres exhibentur stantes manibus expansis, cucullo è capite ad humeros reducto, omnes barbati, cum planeta & stola ut supra; epigraphe: *Otec V Raithi isbiennych*, *Patres in Raithu occisi*: Tertio demum

demum loco, Martyr *Agnes*, ſtans habitu Monialium ſeu Virginum induta, Crucem dextra tenens, læva expanſa: epigraphe: *Mutzenica Agni*, *Martyr Agnes*. Culcinius hanc Agnetem ad diem 15. hujus perperam refert, & Paulo primo Eremitæ atque Joanni Calybitæ adjungit: quum inter hos Monachos & Agnetem conſueta dierum diviſio intercedat. Papebrochius ad XIII. Januarii Moſcorum figurati, præmittit *Commemorationem multorum Sanctorum Patrum in Sinai & Raithu*: de quibus hæc habet: „ In iis quæ Nilus ſcripſit Actis, nominantur
„ *Theodulus*, *Paulus*, *Joannes*, *Proclus*, *Hypatius*, *Iſaac*, *Ma-*
„ *carius*, *Marcus*, *Beniamin*, *Elias*. Sed non videmus quo-
„ modo ad hos pertineat hæc imago, quatuor Monachos una
„ in tumbâ collocatos repræſentans; maxime quum literas ad
„ latus ac ſubtus ductas conſidero, in quibus hæc mihi videor
„ legere: *Pambon*, *Hipabe*, *Berbinda*, *Hieroſchemon*, Μονα-
„ χοὶ πρῶτοι.... Ἱερ̄λημσκι, quod interpretor, *Monachi pri-*
„ *mi.... Hieroſolymitani*: forte ſub Coſroe occiſi; de quibus
„ tamen alibi nihil legi „. Verum non advertit vir doctus eas literas ſignificare, *ſacro Schemate indutos eos Monachos*, *primos* fuiſſe ex *Sinaitis*, qui paſſi ſunt ſub Diocletiano Imp. temporibus Sancti Petri (*a*) Alexandrini [ideſt, circa annum Chriſti 309.] a Saracenis occiſi: qui proinde non ad XIII. ſed ad XIV. hujus pertinent, uti ſuperſcriptio docet, quam ſupra expoſui: quamquam enim quatuor tantum Monachi in tumba jacentes ibi depinguntur, ii autem Monachi a Saracenis cæſi, numero triginta octo fuiſſe dicuntur; hoc tamen non obſtat, quum numerus Martyrum in his Tabulis non ſemper exprimi queat. Porro horum Martyrum certamen in utroque Menologio narratur; & in Synaxario quidem Menæorum, ab iis verbis, quæ martyrio Sinaitarum ſubjunguntur: πρὸ δὲ χρόνων πολλῶν, ἐπὶ τῆς Βασιλείας Διοκλητιανοῦ τοῦ Βασιλέως, καὶ Πέτρου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας. In Baſiliano autem pag. 103. hoc titulo: „ Commemo-
„ ratio SS. Patrum, qui in eodem monte Sinai a Blemyis, Dio-
„ cletiano Imperatore, occiſi ſunt „: ubi dicuntur iſti, Diocletiano Imperatore, & Petro Alexandriæ Archiepiſcopo, in monte Sinai aſceticam vitam duxiſſe. Exeuntes autem Saraceni

a Petrus Alexandrinus, quum ſediſſet annis 12., martyrio defunctus eſt anno nono perſecutionis, ideſt Chr. 311. vel 312.

raceni (*a*) ex incultis desertisque locis post Ducis illorum obitum, multos Ascetas interfecerunt: ceteris autem sese in munitionem (*b*) recipientibus, nocte visa est Saracenis flamma ignis totum montem comburens, quæ cælum ipsum attingebat: tanto autem terrore illos perculit, ut abjectis armis in fugam sese conjecerint. Qui vero primum ex Ascetis cæsi sunt, erant numero XXXVIII., diversas plagas in corpore inflictas habentes, ex his duo vivi inter jacentes reperti, *Sabas* & *Isaias*: qui autem ceciderant, alii capite truncati sunt, alii detracta ex aliquo membro pelle, alii per medium cæsi: quos omnes sepelierunt duo illi Monachi (Sabas scil. & Isaias) qui hæc de illis memoriæ prodiderunt. Pictura refert Monachos illos 38. in terra jacentes; flamma autem ignis montem, ubi erat munitio, comburente a Saracenis visa, illos abjectis armis in fugam sese conjicientes. Eadem narrantur a Sancto Nilo in Historia martyrii Sanctorum Patrum in Sina & Raithu occisorum, de qua mox sermo erit. Bollandus tom. 1. Jan. ad diem 14. pag. 936. refert verba Sancti Nili, ut & Martyrologii Romani, in quo hæc leguntur: *In monte Sina SS. triginta octo Monachorum a Saracenis ob Christi fidem interfectorum*: additque de iisdem: „ Ut primum solitariam colere vitam pii homines cæpere, opportuna „ visa isthæc loca sunt, quæ tum vetustis illis sacrata religioni„ bus essent, tum altissimam quietem præberent rupibus „ prope inaccessis. Fortassis & latebræ primum hic [*in monte* „ *Sina*] captatæ iis, quos tyrannorum metus Ægypto Syriave „ exegerat: qua eadem causa incultas Thebaidos solitudines „ aditas primum habitatasque supra 10. Januarii in Vita Sancti „ Pauli diximus „. Papebrochius pro Saba & Isaia, quorum nomina constanter apud Sanctum Nilum, & in utroque Meno-

a *Saraceni*. In titulo Blemyi, in textu Saraceni. Baronius in notis ad hanc diem Saracenos cum Blemyis confundit: „ cæsi sunt, inquit, iidem sub incursione Saracenorum, qui dicti sunt Blemyi „. At diversos esse Saracenos a Blemyis patet: nam Blemyi, cis mare Erythræum, Saraceni trans illud habitabant. Vide notas Bollandi tom. 1. Jan. pag. 953. num. 3. Emendandus ergo titulus, & pro Blemyis, reponendum nomen Saracenorum.

b *Munitio*. Ὀχύρωμα, in quod se recepere Monachi, in monte Oreb Sinæ vicino fuisse, conjicit Bollandus tom. 1. Jan. pag. 937. num 4. ex Bellorio lib. 2. cap. 63. ubi ait: „ Ad cujus (Oreb) radices exiguum Monasterium, *Saranda Pateres* nuncupatum situm est „. Voluit certe τεσσαράκοντα πατέρας scribere: quia illud seq. cap. dixit *esse Monasterium* XL. *Patrum*. Nimirum cæsis Patribus XXXVIII. quamquam duo ex ipsis *Sabas* & *Isaias* supervixere, existimarunt tamen recentiores Græci, hos duos numerum 40. Patrum implevisse, aut certe pro 38. rotundo numero 40. dixerunt.

logio leguntur, perperam habet *Sabam & Eliam*, his verbis. „ Constat temporibus Diocletiani Sabam & Eliam, atque alios „ simul 38. Monachos occisos esse a Saracenis „. Sed gravior est Baronii allucinatio, qui in notis ad hanc diem 14. Januarii, de triginta octo istis Monachis Sinaitis hæc scribit. „ Græci „ etiam de iisdem agunt in Menologio. Sanctus Nilus Abbas „ qui dictorum Martyrum suo tempore coronatorum res gestas „ conscripsit, quum de his agit: mortui sunt [inquit] post „ septimum diem Epiphaniæ Domini, qui est decimus quartus „ mensis Januarii. Ac paulo inferius: Interempti sunt quoque „ alii multis ante temporibus, quorum quoque commemora- „ tionem, propter viæ longitudinem, & eorum qui congre- „ gantur multitudinem, eodem die peragunt „. Atqui hi postremi sunt Monachi 38. de quibus hic in Martyrologio Romano & in laudato Græcorum Menologio fit mentio; non ii primi, qui tempore Sancti Nili coronati sunt. Nilus quippe Theodosii junioris temporibus vivebat; Sancti autem 38. Sinaitæ Martyres sub Diocletiano passi sunt. Atque hæc de primis Sinaitis dicta sunto.

Subjunguntur alii Monachi Sinaitæ Martyres temporibus Theodosii junioris. De his Menologium Basilianum ad 14. hujus pag. 102. „ Certamen Sanctorum Patrum nostrorum qui in „ monte Sina cæsi sunt. Ex diversis locis terrisque isti Sancti „ fuerunt. Seculum autem, & propinquos opesque abdicantes, in montem Sinai se receperunt, ibique Monachi facti „ sunt, Deo soli servientes, & agrestibus herbis pro cibo uten- „ tes: in quorum numero erat Sanctus Nilus, olim Constanti- „ nopoli Præfectus, vir sapiens & pius, qui abdicata propter „ Christum seculi gloria ac divitiis, pauperibus Monachis so- „ cium se adjunxit. Sed Diaboli invidia adversus Sanctos Pa- „ tres concitavit agreste & ferox Blemyorum genus, quod ab „ Arabia usque in Ægyptum mare Erythræum accolit. Hi spe „ ingentis prædæ inducti, in Monachos incursionem fecere: „ sed quum nihil præter Storeas & Cilicia Patrum invenissent, „ in furorem versi, innocentes viros jugularunt. Atque hunc „ in modum Sancti illi decessere „. Depicti sunt octo Monachi a duobus Barbaris cæsi. Eadem leguntur de his Martyribus in Menæis: τῶν ἁγίων Ἀββάδων, τῶν ἐν σινᾶ ὄρει ἀναιρεθέντων. „ Sanctorum Patrum, qui in monte Sina interfecti sunt. Hi re-

„ ligiosæ

„ ligiosæ vitæ desiderio, omnibus rebus mundanis valere jussis, „ solitudinem incolebant. Quibuscum & B. Nilus degebat, „ qui urbis Constantinopolitanæ Præfectus fuerat: qui & elo- „ quentia clarus & Sancti Spiritus gratia potens, nobilissimos „ libros edidit, qui ad religiosæ vitæ exercitationem pertinent: „ atque horum Sanctorum Patrum vitæ rationem, captivita- „ tem, cædemque descripsit. Interfecti sunt enim illi a Bar- „ baris, Blemyis dictis, qui ab Arabia usque ad Ægyptum & „ mare Erythræum solitudinem pervastarunt „. Ita Bollandus. Sed legendum, *solitudinem accolunt*, seu per solitudinem extenduntur, *κατα τὴν ἔρημον παρατεταμένων*. Atqui ex Sancto Nilo constat, hos Barbaros non Blemyos fuisse, sed Saracenos, Arabiæ deserta usque ad mare Erythræum incolentes; nam Blemyi cis mare Rubrum versus Ægyptum habitabant: Saraceni & Arabes trans mare Rubrum versus Palæstinam & Arabiam. Extat de his Sanctis Sinaitis Commentarius Sancti Nili, cui titulus: Νείλου Μοναχοῦ εἰς τὴν ἀναίρεσιν τῶν ἐν σινᾶ καὶ Ῥαϊθοῦ ἁγίων Πατέρων ἀναιρεθέντων: *Nili Monachi in cædem Sanctorum Patrum, in Sina & Raithu occisorum*. Qui tamen titulus ut recte observat Bollandus, videtur ab alio appositus: neque enim de Raithenis Patribus agit Sanctus Nilus, sed de Sinaitis, aliisque per eam solitudinem Monachis. Initium: *ἀπαώμενος ἐγὼ κατὰ τὴν ἔφοδον τῶν Βαργόρων*. Latine prodiit apud Lipomanum tom. 5., Surium tom. 1. & Bollandum ad 14. Januarii a pagina 954. Init.. *Quum post incursionem Barbarorum errarem ego, veni in Pharan*. Græce & Latine edidit Petrus Possinus Paris. 1639. Vide quæ ad Allatium de Nilis notavit Fabricius pag. 26. & seq. editionis ab ipso curatæ: qui Tom. 9. Bibliot. Græc. pagin. 125. citat aliam narrationem ejusdem argumenti auctore Ammonio Monacho, quæ incipit: *ἐγένετό μοί ποτε καθεζομένῳ*, prodiitque Latine & Græce cum notis in Combefisii Triumphis selectis Martyrum pag. 88. Paris. 1660. Consule etiam Tillemont. Tom. 7. pag. 574. & 782. „ Fuit autem Nilus historiæ „ hujus Scriptor, in utraque Philosophia magno Chrysostomo „ usus præceptore „ ut Nicephorus Callistus lib. 14. cap. 53. testatur, qui sequenti cap. de eo ita scribit. „ Admirando autem „ Nilo patria Constantinopolis fuit, cujus etiam propter egre- „ giam generis nobilitatem Præfectus fuit. Potentia autem & „ opibus affluens, Asceticam illis prætulit vitam... Et quum

„ eloquentiæ vi polleret, divinæque gratiæ nervis validus esset, scripta varia quæ vitæ monasticæ exercitium instruunt, „ reliquit, verbis, & sententiis ita composita, ut lectoris ani- „ mum gratia incredibili recreent. Scripsit quoque divinorum „ Patrum in monte Sina obitum & martyrium, facundia & affectu „ tanto, ut satis inde colligere liceat, quam eximia doctrina „ juxta & virtute vir is fuerit: ubi etiam suas & filiorum res „ paucis commemorat, miserabiliter veluti in tragœdia capti- „ vitatem eorum exponens, quum Barbari Blemmyes excur- „ sione sua cædem ingentem fecere; quod opusculum tamquam „ spirituale quoddam oblectamentum studiosis reliquit „. Hæc Nicephorus: qui in eundem ac cæteri errorem impingit, Blemmyos cum Saracenis confundens: nam Sanctus Nilus in illo ipso opusculo, quod Nicephorus laudat, Saracenos vocat cap. 4. eos gentem esse scribens, quæ habitat solitudinem, quæ ab Arabia usque ad Ægyptum, Rubro mari, & Jordane, hinc inde terminis distenditur. Hæc & alia quæ sequuntur, diversos a Blemyis esse Saracenos ostendunt. Porro Sancti Nili ætas tum ex ipsius epistolis constat, quas numero 355. Possinus edidit Græc. Latine Paris. 1657. aliisque quamplurimis auctas Græce Latine recudi fecit, addita de Nilo dissertatione, cl. Leo Allatius Romæ 1668. tum etiam ex eo manifestum fit, quod Sancto Joanne Chrysostomo præceptore usus sit: ac proinde obiisse eum certum, extremis Theodosii junioris temporibus, aut Marciano imperante, inter annum 450., & 456. quemadmodum Allatius ostendit, & ex Allatio Caveus in Histor. Liter. Tom. 1. pagin. 241. qui tamen fallitur, dum ait Sanctum Nilum, quum suavissima Monachorum Nitriensium consuetudine frueretur, repente irruentibus Barbaris, unacum Theodulo filio aliisque multis captivum fuisse abductum: non enim Nitriensium, sed Sinaitarum Monachorum consuetudine tum Nilus fruebatur, quum barbari in sanctos illos Monachos irruerunt, quemadmodum Nilus ipse narrat cap. 5. de Patrum Sinaitarum vita. Turpius Caveo erravit Baronius, vir cæteroquin in historia Ecclesiastica doctissimus, dum S. Nili Monachorumque Sinaitarum captivitatem ad annum Anastasii 19. Christi 509. consignat, inquiens in not. ad 14. Januar. „ Contigit ejusmodi „ gravissima incursio Barbarorum in Monasteria Syriæ & Ægy- „ pti anno decimo nono Anastasii Imperatoris, Indictione se- „ cunda „

„ cunda, ut colligitur ex Actis S. Joannis Silentiarii, & Euthymii Abbatis. Cedrenus autem eam reponit anno decimo „ ejusdem Imperatoris: de eadem grassatione Saracenorum „ mentio habetur in vita sancti Sabbæ Abbatis, & in Prato Spirit. cap. 4. & cap. 21. & in Vitis Patrum „. Confunditur hæc Saracenorum in Sinaitas sub sancto Nilo Monachos irruptio, cum altera quæ in vita SS. Euthymii, Sabæ, & Joannis Silentiarii, necnon in Prato spirituali narratur. Sæpius enim Saraceni in Monachos Syriæ & Ægypti grassati sunt: uti tum ex dictis patet, tum etiam ex alia Sabaitarum Patrum viginti a Saracenis interfectorum anno 788. in Laura S. Sabæ, cæde, quam describit Stephanus Monachus Sabaita, qui coævum se, & jussu Abbatis Basilii scripsisse profitetur. Initium: *ἄξιόν ἐστι τοὺς μηδέπως τῆς τῶν ἁμαρτημάτων ἰλύος*. Exstant acta hæc apud Henschenium Tom. 3. ad 20. Martii, Græce pag. 2. Latine pag. 176. Demum ut omnia semel de S. Nilo complectar, qui colitur a Græcis & Latinis 12. Novembris, ibique sub Theodosio juniore claruisse dicitur, multis post mortem annis corpus ejus a Justino juniore Constantinopolim translatum est, & in SS. Petri & Pauli Basilica repositum. Nicephorus lib. 14. cap. 54. „ Quem vita functum, Justinus posterior inde translatum, in basi sacratioris „ mensæ, in eo, quod ab ipso, Petro & Paulo Apostolorum „ Principibus ad Orphanotrophium constructum est, templo „ reposuit „. Imperavit Justinus junior a fine anni 566. usque ad 5. Octob. 578. Ita & Græci de SS. Nilo, ejusque filio Theodulo ad hanc diem 14. Januar. in Synaxario: Τελεῖται δὲ τῶν τοιούτων ἁγίων πατέρων ἡ σύναξις ἅμα ἐν τῷ σεπτῷ Ἀποστολείῳ τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου Παύλου, τοῦ ἐν τῷ Ὀρφανοτροφείῳ: *Agitur horum Sanctorum Patrum simul celebritas in veneranda S. Pauli Apostoli Basilica, quæ est in Orphanotrophio*. Et ad diem 12. Novembris: Κεῖται δὲ ὥς φασιν αὐτὸς καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Θεόδουλος μεθ' ἑτέρων ἀσκητῶν, ἐν τῷ σεβασμίῳ ναῷ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, ἐν τῷ Ὀρφανοτροφείῳ, ὑποκάτω τοῦ θυσιαστηρίου, ὑπὸ Ἰουστίνου τοῦ Βασιλέως κατατεθέντες: *Conditus est, ut ferunt, & ipse Nilus, & filius ejus Theodulus cum aliis religiosis Patribus, in venerando Templo Sanctorum Apostolorum, in Orphanotrophio, sub Altari, a Justino Imperatore ibi depositi*. Hoc tamen in Synaxario, quod de sancto Nilo ad 12. Novembris legitur, duo errores irrepsere: quorum primus est de Mauricio Imp. sub quo floruisse dici-

dicitur: οὗτος πολὺς ἦν ἐν λόγοις, ἐπὶ τῆς Βασιλείας Μαυρικίου, ἔπαρχος Κωνσταντινουπόλεως γνωριζόμενος: *Iste eloquentissimus erat, sub Imperio Mauricii, Constantinopolitanæ urbis præfectus*: quomodo enim sub Mauricio Imperatore vixisse potuit, qui, ut supra ex Nicephoro ostendimus, S. Joannis Chrysostomi discipulus fuit? aut quomodo potuere a Justino juniore, ut hic narratur, transferri ejus filiique Reliquiæ, si sub Mauricio vixit, qui tertius a Justino imperavit? Itaque pro Mauricio, reponendum Theodosii junioris nomen, uti se habet in Martyrologio Romano. Secundus error, circa Sancti Nili filios. In hoc Synaxario dicitur Nilus connubio sociatus, binam ex uxore prolem suscepisse, *marem & feminam*: καὶ δύο τέκνα, ἄρρεν τε καὶ θῆλυ ἀποτεκών: Sed audiendus potius Nilus, qui utrumque marem fuisse scribit cap. 2. num. 7. apud Bolland. tom. 1. Jan. pag. 955. „ Mihi misero, o amici, fuere duo filii; & hic, qui mihi modo „ fuit luctuum occasio, & alter, qui remansit apud matrem „. Et infra. „ Accepi filios (erant enim adhuc admodum parvuli) „ & adduco ad matrem: & unum quidem ei trado, alterum „ autem apud me detineo.

Hæc hactenus de S. Nilo, qui historiam Sinaitarum Patrum a Saracenis occisorum descripsit. Ad Theodulum vero ejusdem Nili filium quod spectat; præter illa, quæ Pater in eodem commentario de ipso narravit, exstat Synaxarium in Basilii Menologio, pag. 105. his verbis: „ Commemoratio S. P. N. „ Theoduli. Hic patrem habuit Nilum sapientem, qui Con„ stantinopoli Præfectus fuerat: deinde abdicata seculi gloria, „ in montem Sinai profectus, monasticum institutum cum filio „ suscepit. Quum autem ambo in eo loco morarentur, vitam„ que Asceticam ducerent, irruentibus repente Barbaris, san„ ctosque Patres trucidare incipientibus, Nilus quidem fugam „ arripuit; filius vero Theodulus cum altero adolescente ca„ ptus est, vinctusque trahebatur: quos quum Barbari mactare, „ & Lucifero astro immolare decrevissent, alter fuga sibi con„ suluit; Barbari vero somno oppressi, sole jam orto, & astro „ illo occultato, a Theoduli cæde abstinuere, venalem eum „ exponentes. Sed quum duo tantum nummi aurei pro ejus „ pretio oblati fuissent, districto gladio Theodulum jugulare „ volebant, quem Episcopus emptum in libertatem vindica„ vit: ille autem traducta sanctissime vita, obdormivit „. Pi-

ctura

ctura repræsentat eum in templo stantem, barbatum, nudo capite, habitu monastico indutum, volumen clausum sinistra tenentem, dextera manu expansa: quæ Imago, meo quidem judicio, Nilo patri, viro doctissimo, & qui multa scripta reliquit, potius convenit, quam filio Theodulo. Eadem verbatim leguntur in Synaxario Menæorum, in quo additur dumtaxat in fine, quod supra de hujus Theoduli unacum patre Nilo celebritate, in templo SS. Apostolorum in Orphanotrophio peragi solita, recitavimus. Cujus loci Episcopus is fuerit, qui dicitur Theodulum redemisse, Synaxaria silent. At in historia Sinaitarum Patrum a S. Nilo scripta, diserte nomen civitatis exprimitur, nimirum *Eluzæ*, sive Elusæ, quæ civitas erat Ismaëlitarum, Palæstinæ vicina. Stephanus: „ Elusa civitas nunc quidem [hoc est, Justiniani ævo, quo Hermolaus Stephani ἐθνικὰ in compendium „ redegit] tertiæ Palæstinæ, olim Arabiæ „. In Concilio Chalcedonensi nominatur *Arethas Episcopus Elusæ civitatis Palæstinæ secundæ*. S. Hieronymus in vita S. Hilarionis scribit „ ipsum „ oppidum ex magna parte semibarbarum esse propter situm „ loci; & coli ibi Venerem consuevisse, ob Luciferum, cujus „ cultui Saracenorum natio dedita „: id quod apprime consonat cum iis, quæ a S. Nilo cap. 4. de moribus Saracenorum narrantur. Porro Episcopus ille Elusæ, non modo Theodulum a captivitate redemit; sed etiam ipsum unacum patre Nilo sacerdotio initiavit, & liberali viatico instructos, ad montem Sinai dimisit. Hæc S. Nilus scribit cap. ult.

Restat aliud Synaxarium in Menol. Basiliano ad hanc ipsam diem de Monachis Raithenis, quod pagin. 103. ita se habet. „ Eodem die Commemoratio Sanctorum XXXIII. Patrum, qui „ in Raithu occisi sunt a Blemyis; qui ibi habitabant, ubi erant „ duodecim fontes, & septuaginta palmæ. Blemyi trecenti „ transmisere aliquando magnis navibus Æthiopicum mare, „ (*ita vocatur Erythræum seu Rubrum*) navigioque, quod „ forte oblatum conscenderant, ad Pharanitarum regionem „ appulso, Pharanitas, qui illis occurrerant, vicere, interfectis centum quadraginta septem viris; abductisque mulieribus & pueris, abiere in castrum, ubi Sancti Patres Ecclesiam „ habebant, ejusque januam obserantes, sese in illam receperant, mortem expectantes. Ingressi itaque barbari, quum „ nullam ibi prædam reperissent, cæsis omnibus, ad navim „ cum

„ cum captiva multitudine redierunt: quam quum non invenirent (interea enim illam in mare demerserant qui a Barbaris angariati fuerant, fugamque arripuerant:) furiis agitati, captivos omnes trucidarunt: deinde & ipsi trucidati sunt „. Pictura repræsentat, Monachos Raithenos extra Ecclesiam a Blemyis gladiis confossos. Eadem leguntur in Synaxario Menæorum: sed quod in Menol. Basilii dicitur *de* 147. *Viris Pharanitis* occisis, ibi sic habetur: καὶ ἐσφάγησαν ἄνδρες τεσσαράκοντα ἑπτὰ, *interfectis septem & quadraginta Viris*, & in fine de mutua Blemyorum cæde: ἐσφάγησαν δὲ καὶ αὐτοὶ πάντες ἀπ᾽ ἀλλήλων: *Deinde in socios versi, omnes mutuis vulneribus conciderunt*. De his Raithenis Martyribus agitur in Martyrol. Rom. ad eandem diem, hoc elogio. „ In Ægypto in Raithi regione Sanctorum „ quadraginta trium Monachorum, qui pro Christiana religione a Blemmiis occisi sunt „. Atqui *Raithu* trans, non cis mare Rubrum, situm est, adeoque ad Arabiam, non ad Ægyptum pertinet, uti perperam existimarunt cum Baronio Ortelius, Raderus in notis ad librum S. Climaci ad Pastorem, & Rosweidus in tabula geographica ad vitas Patrum. Præterea ex vetustissimis Græcorum Menæis constat, Raithenos Martyres fuisse numero XXXIII., non XLIII. Quo demum tempore hæc Blemmiorum in sanctos illos monachos irruptio contigerit, incertum: neque enim in Synaxariis designatur, sed una cum Sinaitis, tam iis, qui sub Diocletiano, quam qui S. Nili ætate passi sunt, etiam Raitheni Patres conjunguntur, diverso licet encomio. Papebrochius de Raithenis hæc habet ad Ephemerides Græcomoschas. „ *Sabas* ... *Raithu* ... Constat temporibus Diocletiani *Sabam & Eliam* (*imo Isaiam*) atque alios simul 38. monachos occisos esse a Saracenis, ut alibi jam dictum: sed horum numerus non potest exprimi per O, quod esset LXX. Interpres autem Belga, qui has tabulas ut melius potuit explicavit, post *Raithu*, ponit *cum centum Martyribus*, quod debuit ex literis, pro quibus .... signamus, eruisse: videtur hic autem esse confusio aliqua „. Imo maxima: nam illud O', quod Belga interpres pro LXX. interpretatur, ad Sabam refertur, non ad Monachos Raithenos: sonat autem *Otec*, hoc est, *pater*, uti Culcinius reddit. Centenarius autem Raithenorum numerus non in Tabulis istis Græcomoschis est, sed in cerebro illius Belgæ: legantur Synaxaria Græca: Legatur

tur Martyrologium Romanum. Nullibi *centum Martyres* apparent.

Ad *Agnetem* venio, quæ in tabulis quidem Capponianis non extat, ſed in Faſtis Græcomoſchis depicta eſt ad hanc diem 14. Jan. cum epigraphe, *Martyr Agne*. Culcinius *in Inſcriptiones Ephemeridum Moſcoviticarum quæ ſunt apud Papebrochium* pag. 83. illam differt ad diem ſequentem. Papebrochius recte quidem eam ponit ad hanc diem; ſed quænam ſit, fatetur ſe ignorare. „ M. Agne [inquit] ſit ne hæc Romana Martyr „ Agnes, quam Latini XXI. Januarii, Græci autem v. Junii „ [imo, *Julii*] colunt; an indigena aliqua *Mater Agne*, ne„ queo definire. Crux, quam manu tenet Imago, etſi plerum„ que Martyribus addatur, additur tamen etiam multis aliis, „ ut inde certi nihil haberi poſſit „. Hæc ille. At ſi Menæa conſoluiſſet, vidiſſet utique ad hanc ipſam diem 14. Jan. a Græcis coli *S. Agnetem*, his verbis. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἡ ἁγία μάρτυς Ἁγνὴ, ἐν σκοτεινῇ φρουρᾷ βληθεῖσα τελεῖται. *Eodem die ſancta Martyr Agne, in tenebroſum carcerem conjecta finitur*. Subjunguntur duo Jambici:

Ἁγνὴν ἄναγνοι θέντες εἰς οἶκον σκότους,
Πάμφωτον αὐτῇ προὐξένησαν οἰκίαν.

Agnem [ideſt, Puram] *impuri mittentes in tenebrarum domum Lucidiſſimam ipſi compararunt habitationem*.

Alluditur ad illud S. Agnetis Romanæ Virginis & Martyris factum, quod in ejus encomio incertus auctor, qui ſub nomine S. Ambroſii circumfertur, narrat cap. 2. „ Ad hæc inſanus Ju„ dex juſſit eam exſpoliari, & nudam ad lupanar duci ſub vo„ ce præconis dicentis, Agnen virginem ſacrilegam, diis blaſ„ phemiam inferentem, ſcortum lupanaribus datam. Statim „ autem ut exſpoliata eſt, crine reſoluto, tantam denſitatem „ capillis ejus divina gratia conceſſit, ut melius videretur eo„ rum fimbriis, quam veſtibus tecta. Ingreſſa autem turpitu„ dinis locum, Angelum Domini illic præparatum invenit, ut „ circumdaret eam immenſo lumine, ita ut nullus poſſet eam „ præ ſplendore nec contingere nec videre. Fulgebat enim to„ ta cella illa, quaſi radians ſol in virtute ſua: & quanto quis „ curioſior oculis eſſe voluiſſet, tanto ſibi viſus acies obtunde„ batur „. Hujus igitur miraculi commemoratio agitur hac die 14. Jan. apud Moſchos, & apud Græcos, quamquam in ti-

tulo male ſubjungitur, *ἐν σκοτεινῇ φρουρᾷ βληθεῖσα τελεῦται*; non enim ibi finem vitæ accepit S. Agnes; ſed velut ſol in tenebroſo & impuro illo loco reſplenduit. Quod autem de S. Agnete Romana, non de alia, agatur, comprobat aliud ſimile diſtichon ad 21. Januarii in iiſdem Menæis, cum prolixo elogio, quo & Romana dicitur, & ejus Acta Latinis fere conſonant. Ita autem habet diſtichon.

Ἁγνὴν οἱ λάγνοι θέντες εἰς οἶκον σκότους,
Πάμφωτον αὐτῇ προὐξένησαν οἰκίαν·
Agnen [Puram] *laſcivi mittentes in tenebrarum domum,*
Lucidiſſimam ipſi compararunt habitationem.

Ejuſdem S. Agnetis, Virginum & Martyrum nobiliſſimæ, commemorationem agunt Græci etiam ad 5. Julii, ubi idem diſtichon tertio repetitur, & Martyrium in Synaxario narratur: ita ut eandem Virginem ter colant: primo ad 14. Jan. ſecundo ad 21. ejuſdem, tertio ad 5. Julii. In hoc autem Græci a Latinis differunt, quod Acta Latina Agnetem aſſerunt extincto igne, in quem projecta fuerat, gladio fuiſſe peremptam: „ Quumque „ compleſſet orationem [verba ſunt Latini auctoris, falſo no„ men ſibi S. Ambroſii attribuentis] ita omnis ignis extinctus „ eſt, ut nec tepor quidem incendii remaneret. Tunc Aſpa„ ſius, urbis Romæ Vicarius, populi ſeditionem non ferens, „ in guttur ejus gladium mergi præcepit. Atque hoc exitu, „ roſeo ſui ſanguinis rubore perfuſam, Chriſtus ſibi ſponſam & „ Martyrem conſecravit „: Eadem ſanctus Ambroſius. Acta vero Græca eam habent in igne obiiſſe: „ Quumque ingens „ [Menæa ad 21. Jan.] excitatus rogus eſſet, ſancta ſeipſam „ conſignans, in medium flammarum intrepide ingreſſa eſt: „ quumque ore peregiſſet preces, relicto corpore, migravit ad „ Chriſtum. Flammis deinde reſidentibus, Chriſtiani quidam „ clam venerandas ejus reliquias colligentes, honorifice condi„ derunt, Deum laudibus celebrantes „. Et ad 5. Julii in Menæis. *διὸ πυρὶ παραδοθεῖσα, ἐν αὐτῷ τῷ Θεῷ τὸ πνεῦμα παρέδωκε*. „ Quamobrem igni tradita, in ipſo Deo tradidit ſpiri„ tum „: Idipſum in Menol. Baſil. ad 5. Jul. tom. 3. pag. 153. quo dumtaxat die ſanctæ Agnetis commemoratio peragitur: „ Quod audiens Præfectus, illam ad ſe accerſitam oravit, ut „ mortuum ſuſcitaret: Sancta itaque orante, extemplo defun„ ctus revixit. Ratus autem Præfectus malefica arte illam id „ effe-

„ effeciſſe, flammis cremandam tradidit „. Græcis conſonant Acta Syriaca, quæ ex vetuſtiſſimo Codice Nitrienſi 1. Latine vertit ediditque meus ex ſorore nepos Stephanus Evodius Archiepiſcopus Apameæ inter Acta Martyrum Occidentalium Tom. 2. pag. 159. Cur autem Græci eandem ſanctam Agnetem ter colant, ſi quæras, hanc fuiſſe cauſam conjicio, quia die quidem 14. Jan., ut modo dicebam, miraculum illud recolunt, quod ipſa in lupanar conjecta contigit; die vero 21. ejuſdem menſis, quia is fuit ſanctæ Virginis & Martyris emortualis, ſicuti etiam Syriaca Acta teſtantur; die autem 5. Julii, vel propter factam Reliquiarum ejus translationem, aut propter dedicatam ei in urbe Conſtantinopolitana ſacram ædem. Nam Theodorus Lector lib.2. ſub finem: „ Sub illius, inquit, ideſt Theo„ doſii junioris, imperio depoſitæ ſunt Reliquiæ ſanctorum Ste„ phani, Laurentii, & Agnes, in Martyrio ſancti Laurentii, „ vigeſima prima Septembris, & celebratur iſtic hactenus eo „ die ipſorum memoria „. Porro illud ſancti Laurentii Martyrium exſtruxit Pulcheria Auguſta, ut ſcribit idem Theodorus Lector lib. 1. pag. 161. Theophanes pag. 91. & Codinus pag.48. & quamvis Theodorus dicat, memoriam ſanctorum Stephani, Laurentii, & Agnes ibi peragi ſolitam uſque ad ſuam ætatem die 21. Septembris; videtur tamen eadem celebritas ad 5. Julii tum translata, quum ædem illam ſancti Laurentii, in Pulcherianis dictam, jam collapſam reſtituit Baſilius Macedo, ut auctor eſt Porphyrogenitus in Avi vita c. 62. atque inde factum puto, ut in Menologio ſub Baſilio Porphyrogeniti ipſius nepote edito, ad eandem diem 5. Julii ſanctæ Agnetis memoria dumtaxat celebrari cœperit. Cæterum ad 21. Septembris, ſeu 27. [uti Latinus habet interpres] neque in Baſiliano Menologio, neque in Menæis Græcis ullum extat ſanctorum Stephani, Laurentii, & Agnetis veſtigium. Hoc tantum in Menæis legitur ad 15. Septembris: ἡ εὕρεσις τῶ λειψάνω ἁγίω Πρωτομάρτυρος Στεφάνω, *Inventio Reliquiarum S. Protomartyris Stephani*, ſine Synaxario. Sed neque mirum, eandem in Græcis Menæis Agnetem ſæpius celebrari: nam & Latini bis feſtum ejus peragunt, die ſcil. 21. & 28. Januarii: quorum primus dies in antiquis Sacramentariis de paſſione inſcribitur, ſecundus de nativitate: & quamquam in ſecundo non niſi de oſtenſa cælitus viſione hodie agitur; eum tamen diem natalem, ſeu nativitatem carna-

lem ſanctæ Agnetis fuiſſe, recte demonſtrat cl. Mazochius in notis ad 21. Januarii, quem vide.

XV.

PAULUS.

JOANNES CALYBITA.

Codex ſecundus Vaticanus Ruthenicus: *Paulus Thebæus. Joannes Calybita.* Codex primus vacat. Poſſevinus in Kalendario Ruthenico: *S. Patris Pauli*, dumtaxat. Kalend. Moſcovit. *Prepodob. Paula*, *S. Pauli*. Faſti Græcomoſchi Papebrochiani: *Paulus*, *Joannes*: quibus Culcinius præmittit, *Martyr Agnes*; ſed, ut ſupra oſtenſum eſt, hæc pertinet ad diem proxime antecedentem; qua die etiam Græci S. Agnetem Virginem Romanam colunt: quamobrem eidem Culcinio ſcrupulus eſt eximendus, qui miratur, S. Agnetem ad hanc (ſeu potius, ad illam) diem commemorari: „ cur, inquit Par. 2. pag. 70. „ poſuerit hac die Pictor in tabulis figuratis S. Agnetem Roma- „ nam Martyrem, prorſus cauſam ignoro. Cæterum ejus me- „ moriam reperio in meis libris die 5. Julii, & dico eandem „ non eſſe Ruthenam „. Menologium Baſilianum hoc die 15. Jan. *Dormitio S. P. N. Pauli Thebæi.* Depictus eſt S. Paulus junctis ad pectus manibus jacens mortuus, & ad ejus pedes S. Antonius provolutus. Subjungitur pag. 109. *Eodem die commemoratio S. P. N. Joannis Calybitæ, qui aureum Evangelium habebat.* Pictura repræſentat eum ſtantem, habitu monaſtico indutum, dextera ad pectus expanſa, ſiniſtra manu Codicem aureum evangeliorum clauſum geſtantem. Dicitur autem, Conſtantinopoli Eutropio Patricio ac Theodora natus, quum puer eſſet, rogaſſe parentes, ut, quando ceteri condiſcipuli Evangelia haberent, curarent etiam ſibi eum librum: quem quum parentes, auro gemmiſque ornatum, quingentorum aureorum pretio comparaſſent, Joannes relicta doctrinarum ſchola, cum quodam monacho monaſterium Acœmetarum, inſciis parentibus, adiit, ibique monaſticum inſtitutum amplexus, quum ſummo parentes videndi deſiderio, ſibi a Diabolo injecto, flagraret, re cum cœnobii præfecto communicata, inviſit quidem domum & parentes; ſed extra januam ſibi tugurium, καλύβην Græci vocant, unde ei *Calybitæ* cognomentum) ibi ut mendicus manſit uſque ad obitum: tum vero ex aureo, quem geſtabat, Evangeliorum libro cognitus eſt. Hocipſum narratur in Menæis, ubi hic Sy-

naxario

naxario titulus præfigitur : *μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου, τοῦ διὰ Χριστὸν πτωχοῦ, ὃς καὶ Καλυβίτης ὠνομάσθη* : *commemoratio S. P. N. Joannis propter Christum pauperis, qui & Calybita est appellatus*. Ibidem de S. Paulo Thebæo Synaxarium Basiliano simillimum, hoc titulo prænotatum : *μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Παύλου τοῦ Θηβαίου*. In Fastis figuratis Græcomoschis depingitur S. Paulus stans nudo capite, barba prolixa, tunica ex palmæ foliis contexta indutus, expansis manibus; Joannes vero Calybita, planeta undique clausa, pendente e collo ad talos usque stola cruce signata, sinistra manu Evangelii Codicem gemmis ornatum tenens, dextera benedicens. Martyrologium Romanum de S. Joanne Calybita hæc habet ad diem 15. hujus.
„ Romæ S. Joannis Calybitæ, qui aliquandiu in angulo domus
„ paternæ, deinde in tugurio in insula Tiberina ignotus paren-
„ tibus habitavit: a quibus in morte agnitus, clarus miraculis,
„ in eodem loco sepultus est: ubi postea in ejus honorem Eccle-
„ sia constructa fuit. *Baronius in notis*: Græci etiam de eo-
„ dem hac die in Menologio. Habet ejus Acta Metaphrastes,
„ quæ recitat Lipomanus tom. 7. & Surius tom. 1. Legimus alia
„ manuscripta ab illis paulo diversa. De eo meminit Nicepho-
„ rus hist. lib. 15. cap. 23. Claruit, secundum eundem aucto-
„ rem, Leonis Imperatoris temporibus, licet manuscripta sub
„ Theodosio eum vixisse dicant. Extat pervetusta, ac nobilis
„ memoria ejusdem Romæ in insula Tiberina, de qua hic men-
„ tio habetur.

Hæc Baronius. Quoad ætatem Joannis Calybitæ, levissimum est discrimen inter Nicephorum, qui ait eum claruisse temporibus Leonis Imperatoris, & inter Acta manuscripta Baronio laudata, in quibus dicitur sub Theodosio vixisse: nimirum Juniore, qui paucis ante Leonis Imperium annis, e vivis sublatus est. Extant Acta Joannis Calybitæ Græce quidem, auctore Incerto, qui se Synchronum profitetur : Initium : *Βίον καλὸν, ἀδελφοί μου, βούλομαι διηγήσασθαι* : In alio Codice incipiunt : *Βίον καὶ ἅγιον καὶ ἀμόλυντον καὶ ἐνάρετον ἀνδρὸς δικαίου βούλομαι διηγήσασθαι* : apud Lambec. tom. 8. pag. 228. 395. Latine vero sub Metaphrastæ nomine apud Bollandum tom. 1. Jan. pag. 1035. Initium : *viri justi & perfecti vitam*. Eadem Græce, initium, *βίον καλὸν καὶ ἐνάρετον καὶ ἄμωμον*, in MS. Cod. Bibliothecæ Coisinianæ pag. 196. Alia Latine, initium : *Res est*

sane

sane tyrannica parentum amor, ex Græco Codice Vaticano apud Bollandum 15. Jan. pag. 1031. qui hæc postrema Acta cæteris anteponit. Quod vero ad patriam spectat, ex Actis constat, non Romæ, sed Constantinopoli natum Joannem, ibique monachum in cœnobio Acœmetarum factum, demum in tugurio ibidem juxta parentum ædes obiisse. Qui Romam pro Constantinopoli ponunt, Romæ novæ nomine decepti, ad veterem Romam traducunt quæ de nova, idest Constantinopoli, dicuntur. Hinc Bollandus ad 15. Jan. pag. 1029. §. 2. „ Sæpius in „ Martyrologiis usuvenit, ut quo loco sancti cujuspiam extant „ Reliquiæ, ei ita tribuatur, quasi vitam isthic degerit, aut „ martyrium subierit. Ita 22. Jan. *Romæ ad Aquas Salvias* „ *S. Anastasii Persæ* &c. & 31. *Romæ via Portuensi SS. Marty-* „ *rum Cyri & Joannis, qui post multa tormenta pro confessio-* „ *ne Christi capite truncati sunt*. Quum ille in Perside (*a*) pas- „ sus sit; hi in Ægypto. Idem S. Joanni Calybitæ accidit; cui „ posita Romæ ædes, Reliquiis eo allatis, quibusdam persua- „ sit, eum Romæ habitasse. Quamquam edita a Lipomano „ Acta, *in urbe Roma* natum habent; at quis est in historiis vel „ mediocriter versatus, qui nesciat Constantinopolim *novam* „ *Romam*, & *secundam Romam* esse appellatam? Papebro- „ chius ad Januarium Græcum metricum. Hujus (Joannis Ca- „ lybitæ) pervetusta memoria extat Romæ in insula Tiberina, „ quin & corpus ibidem haberi creditur. Hinc vulgari errori „ (cum quo etiam Baronius hodierno Romano ipsum inscripsit) „ data occasio, ejus historiam, primo Græce descriptam, quam „ suo etiam tempore daturi Græcam sumus, veteri Romæ ipsam „ adscribendi; quum ex ipsamet evidentissime liqueat, eam „ *novæ Romæ*, idest, Constantinopoli, totam deberi, ubi na- „ tus fuit, & aliquandiu monachum inter Acœmetas professus; „ denique a longinqua peregrinatione redux, paternæ do- „ mus angulum ignotus incoluit. Unde fit, ut nec minimum „ quidem vestigium *Joannis* istius in ullis antiquis Latinæ Eccle- „ siæ Martyrologiis inveniatur: & verosimile sit, eodem tem- „ pore, quo Vesontionem in Burgundiam caput, Romam quo- „ que allatum fuisse corpus, idest post captam anno 1204. a La- „ tinis Constantinopolim „. Idem qui *Calybita*, ab eo quod inhabitavit tuguriolo, etiam ὁ διὰ Χριστὸν πτωχός, *propter Christum*

a Imo, in *Palæstina*. Vide Acta.

stum pauper, cognominatus. Hæc Papebrochius: qui addere poterat, & aliud, quo maxime apud Orientales ornatur, cognomen, ὁ ἦν τὸ χρυσοῦν Εὐαγγέλιον, *Qui aureum Evangelium habebat*. At longinquam Calybitæ peregrinationem, quam idem Papebrochius ait S. Calybitam suscepisse, non habent Acta Græca genuina, neque Latina interpolata; sed ex Actis S. Alexii videtur huc intrusa primum a Carthusianis Coloniensibus in addit. ad Usuardum 27. Febr. iis verbis: *qui quum in omni sanctitate annis septem in monasterio stetisset*, *Romam rediit*; deinde a Baronio in Martyrologio anni 1584. ex Canisio; *Romæ S. Joannis Calybitæ*, *qui Hierosolymam peregrinatus*, *diu post inde rediens*, *in tugurio juxta domum paternam delituit*. Cætera. Ansam viris doctis errandi præbuere, non bene intellecta eadem Calybitæ Acta, in quibus dicitur „ monachus quidam Acœmeta, divino incensus Hierosolymam videndi desiderio, negotii cujuspiam gratia, Constantinopolim ingressus, juxta Eutropii, patris Calybitæ palatium, hospitatus, a Joanne interrogatus, cur & unde venisset, & quid in eo Acœmetarum monasterio ageretur, ab eodem Joanne fuisse jurejurando obstrictus, ut Hierosolymis redux, nequaquam se præteriret, sed secum clam ad illud monasterium assumeret „. Calybitæ itaque tribuerunt eam peregrinationem, quam monachus ille susceperat, antequam cum eo ad Acœmetas pergeret. Altera præterea fuit ejusmodi allucinationis causa: nimirum, quia in iisdem Actis legitur, Calybitam unacum illo monacho, e paternis ædibus ad litus abiisse, & nave conscensa, ac secundo usum vento, ad monasterium evolasse: hinc enim existimarunt, eum e patria (quam Romam veterem perperam dicunt) in longinquas regiones navigasse, ac postea Romam rediisse, exactis in remoto illo monasterio septem annis. At falluntur: nam navigatio illa non alium in locum fuit, quam ex ipsa urbe Constantinopolitana, ubi erat Eutropii patris palatium, in ipsas Bospori fauces, LX. stadiis Constantinopoli dissitas, in locum qui γομὼν dicebatur, & εἰρηνῶον, quod pacem istic quietemque sibi nacti monachi Acœmetæ viderentur, procul strepitu populi, & iis turbis, quæ in urbe excitabantur: e regione enim ejusdem Acœmetarum monasterii, ut in vita S. Marcelli ad 29. Decemb. dicitur, jacet in Thracio litore *Sosthenium*, de quo Petrus Gyllius lib. 2. Bospori Thracii cap. 14. & alii. Hinc emendandum, quod in Fastis Maria-

Marianis scripsit Brunnerus, Joannem in *Syria* monachum egisse; quodque in Gallico Martyrol. Leodii excuso, *Hierosolymis* habitasse: quod demum in Romano hodierno, & apud alios asseritur, *Romæ in insula Tiberina* delituisse. In illo vero Acœmetarum monasterio commoratum Calybitam, præter Acta Græca & Latina, testatur Nicephorus lib. 15. cap. 23. *Studius quidam vir præclarus Roma Constantinopolim venit, & divo Præcursori templum erexit, in quod monachos ex monasterio Acœmetarum induxit, quod divinissimus Marcellus exstruxerat, in quo perpetui hymni Deo canerentur, sodalitate monachorum in tres cœtus divisa. In ea mandra Joannes quoque Calybita monachicis disciplinis institutus est.* Postremo, quod in vita ejusdem Calybitæ dicitur, eo scilicet ad superos evolante, Templum ibidem a parentibus exstructum fuisse; id Cedrenus confirmat in historiarum compendio ad annum Leonis Imperatoris quintum, qui erat Christi 461., de incendio loquens, quod etiam in vita S. Marciani narratur: ubi hæc de eo Templo scribit. *κατὰ μὲν γὰρ ἀνατολὰς ἀπὸ τοῦ νεωρίου ἐπεκτεινόμενος μέχρι τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ πτωχοῦ πρὸς δύσιν: Ad ortum a navali profectum* (incendium) *usque ad ædem Joannis Pauperis, quæ est ad occasum:* Quæ aliis verbis refert Zonaras pag. 41. *εἰς μῆκος δὲ διεξῆλθεν ἀπὸ τοῦ Βοσπόρου μέχρι τοῦ ναοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Καλυβίτου, In longitudinem a Bosporo versus ædem S. Joannis Calybitæ.* Cangius in Constantinop. Christiana lib. 4. de ædibus Sacris Sanctis Martyribus, Confessoribus &c. dicatis cap. 6. p. 126. num. 51. de Templo S. Joannis Calybitæ: „ excitatum porro „ Templum in tugurio ubi sepultus fuerat, ut est in Joannis „ vita: sed postmodum illius corpus Romam translatum vi„ detur, ex inscriptione, quæ legitur in Xenodochio juxta „ Pontem Insulæ Tiberinæ, ubi extat etiamnum Ecclesia S. Jo„ annis Calybitæ nomen præferens, a Formoso Papa, qui sub „ ann. 896. excessit, exstructa: *Hic requiescunt corpora Sanctorum Martyrum Hippolyti, Taurini, Herculiani, atque Joannis Calybitis. Formosus Episcopus condidit.* Unde con„ ficitur Joannis Corpus Romam translatum ante ortam Icono„ machorum hæresim imperante Leone Isauro sub annum 706. „ quod velle videntur viri docti„. Addit de capite ejusdem Sancti Vesontione servato in Ecclesia S. Stephani: „ capsæ æreæ, „ quæ caput includit, inscripti Græci versus bini, qui expila-

„ tas

„ tas Divi Reliquias videntur innuere, avulſumque a corpore
„ caput per manum prophanam, a pia rurſum Joannis alterius
„ manu demum colligatum, ſeu thecæ incluſum.

Χεὶρ μὲν βέβηλος τιμίαν συνθλᾷ κάραν,
Ἀλλ' εὐσεβὴς χεὶρ Ἰωάννου συνδέει.

Nimirum, ante Formoſi Papæ tempora, corpus Romam delatum fuerat, capite Conſtantinopoli remanente: capta autem a Francis anno 1204. Conſtantinopoli, Veſontionem caput delatum eſt.

Ad S. Paulum Eremitarum principem venio. Hunc Græci & Ruſſi ad 15. Jan. colunt. Martyrol. Rom. Beda, Uſuardus, & alii, ad x. ejuſdem menſis: ſed propter octavam Epiphaniæ, in Romano quidem hodierno, rejicitur ad 15. diem; ad vigeſimam autem nonam Januarii in Martyrologio Prædicatorum, Breviario Eborenſi, & Romano Pauli III. auctoritate edito. Kalendarium marmoreum Neapolitanum ad XIX. Januarii: *N. S. Pauli Heremite*: ideſt, *Natale S. Pauli Eremitæ*. Ubi cl. Mazzochius pag. *16.* „ eodem die colitur in Eccleſia Tornacenſi in
„ Belgio cum officio Duplici, teſte Bollando ad hunc diem
„ pag. 212. At alibi paſſim die xv. Januarii, etiam in Menol.
„ Baſilii, ubi xv. Januarii legitur, *ἡ κοίμησις τοῦ ὁσίου πατρὸς*
„ *ἡμῶν Παύλου τοῦ Θηβαίου*: *Dormitio S. P. N. Pauli Thebæi*.
„ In Anthologio eodem die cum Jo: Calybita jungitur. Beda
„ genuinus eodem die xv. ejus texit elogium, & poſt Bedam
„ ceteri Martyrologi. At Caſtellanus ad x. Jan. pag. 157. te-
„ ſtatur, in magna Occidentalium Eccleſiarum parte, quæ ad-
„ huc utantur ſuis Breviariis, ejus memoriam die x. Januarii
„ recurrere „ Et jure quidem meritoque: nam Martyrologia Hieronymiana, & Uſuardina, non ad xv. ſed ad x. Januarii ponunt S. Pauli Eremitæ celebritatem. Errore typographi factum puto, ut in obſervationibus Italicis cl. Sabbatini de Amphora in vetuſtum Kalendarium Neapolitanum ad 19. Jan. pag. 129. hæc legantur: *Ejus feſtum in aliquot Martyrologiis notatum legitur ad x. Januarii. Latini & Græci ad* 14. *ejuſdem menſis illud colunt*. Imo, *in omnibus Martyrologiis colitur S Paulus ad x. Jan. Græci autem & Latini* (propter octavam Epiphaniæ, ut dictum eſt) *de eo agunt*, non die 14. ſed xv. ejuſdem menſis. Porro *S. Pauli*, primi Eremitæ, *vita a S. Hieronymo* conſcripta, exſtat inter ejuſdem opera, & apud Bollandum ad x. Januar.

Tom. VI. L pag. 604.

pag. 604. Initium: *Inter multos sæpe dubitatum est*. Hujus meminit idem Hieronymus in lib. de Script. Eccl. cap. 135. & in Chronico ad ann. 19. Constantii, & epist. 21. ad Paulum Concordiensem; meminere præterea Paulinus in Prologo vitæ sancti Ambrosii, & Gelasius Papa cap. *Sancta Romana Ecclesia*, dist. 15. his verbis: „ Vitas Patrum, Pauli, Antonii, Hilario- „ nis, & omnium Eremitarum, quas tamen vir beatus scripsit „ Hieronymus, cum omni honore suscipimus „. In Græcam linguam conversa, incipit. ἐν πολλοῖς πολλάκις κίνησις. Alia Græca vita e Græco Codice Bavarico versa Latine exhibetur a Bollando ad x. Jan. pag. 603. Initium: „ Vixit B. Paulus Decii „ & Valeriani persecutorum temporibus, ortus in Ægypto ex „ inferiore Thebaide, ea tempestate, qua Romæ Martyrium „ subiit Cornelius in urbe Cypri. Excitata vero a prædictis ty- „ rannis persecutione, multas tentationes Christiani sustinue- „ re, omnesque pro Christi nomine ultro cervices offerebant „. Auctor sibi a S. Antonio quædam narrata meminit: Sic enim de S. Antonio: „ Quum vixisset istic [Paulus] annos septua- „ ginta sex, in alia eremo se se Antonius exercebat. Quum „ igitur ejus animo subiisset, ut ipsemet mihi narravit, nemi- „ nem alium in interiori solitudine commorari. *Cætera*. Hinc „ patet, inquit Bollandus, hanc vitam ante Hieronymianam „ esse scriptam. Ex hac illud hausit Hieronymus; ut ipse asse- „ rere solebat „: & pag. 603. num. 6. *Amathas fortassis*, *aut Macarius*, *aliusve Antonii discipulus*, *hanc scripserit*. Ego vero potius existimo, ex Hieronymiana Pauli vita, jam ut vidimus in Græcam linguam versa Græcisque notissima, Græcum hunc Auctorem sua hausisse, & illud Hieronymi de S. Antonio, *ut ipsemet asserere solebat*, ab eodem Græco fuisse perperam redditum, *ut ipsemet mihi narravit*: solent enim Græci in vitis Sanctorum, seipsos asserere *passioni Martyrum interfuisse*, *cum iis colloquutos*, *ab iis accepisse hoc & illud*, nimirum, ut narrationi suæ fidem concilient, quemadmodum Papebrochius & alii frequenter observant. Cæterum id, quod ego de hac Græca vita S. Pauli affirmo, ipsemet Græcus auctor, volens nolens confirmat, dum in exordio hæc habet: „ Vixit B. Paulus De- „ cii & Valeriani persecutorum temporibus, ortus in Ægypto „ ex inferiore Thebaide, ea tempestate, qua Romæ Martyrium „ subiit Cornelius in urbe Cypri „. Hæc enim sunt verbatim

ex

ex Hieronymo desumta, & a Græculo turpissime vitiata. Hieronymus cap. 1. sic scribit: „ Sub Decio & Valeriano persecu-„ toribus, quo tempore Cornelius Romæ, Cyprianus Cartha-„ gine, felici cruore damnati sunt, multas apud Ægyptum & „ Thebaidam Ecclesias tempestas sæva populata est. *Et post* „ *pauca*. Per idem ergo tempus, quo talia gerebantur, apud „ inferiorem Thebaidem, cum sorore jam viro tradita, post „ mortem amborum parentum, in hæreditate locupleti Paulus „ relictus est, annorum circiter quindecim „. Quum Hieronymianam vitam in epitomen redigere vellet Græcus Auctor, de Cypriani autem Martyrio parum edoctus esset, perperam scripsit: *ea tempestate Paulum natum, qua Romæ Martyrium subiit Cornelius, in urbe Cypri*. Si Romæ, quomodo in urbe Cypri? At allucinatio est manifesta: Scribere debuerat, uti est apud Hieronymum: *qua Romæ Martyrium subiit Cornelius, Carthagine Cyprianus*. Non enim Bollandum, virum cæteroqui doctissimum, moror, qui pag. 694. in not. ad hunc Græci Auctoris locum ait: „ haud satis assequimur, quid hæc sibi velint. Græ-„ ce est, *ἐν τῇ πόλει κύπρυ*. An de Cypriani morte scripsit „ auctor, sed vitiavit librarius? an potius in Cypro urbe infe-„ rioris Thebaidis natus est Paulus? Certe notitia Imperii sub „ dispositione Comitis rei militaris per Ægyptum, habet oppi-„ dum (*a*) Cefro „. Non, inquam, hæc moror. Res plana est. Aut scripsit Auctor Græcus, *Carthagine Cyprianus*; aut si scripsit, *in urbe Cypri*, turpiter erravit. Cæterum sua illum omnia ex Hieronymo desumsisse, tum liquet aliis Pauli factis quæ sequuntur; tum potissimum ex hoc exordio, in quo fit mentio Martyrii *S. Cornelii Papæ Romæ* sub Decio & Valeriano: nam Græcus homo non Romanum Pontificem, sed alios Ægyptios, vel Syros, aut Græcos Martyres commemorasset, in Deciana persecutione passos. Tertia Græca S. Pauli vita laudatur a Lambecio tom. 8. pag. 340. Initium: *ἢ ζωγράφοις μὲν ἀρχετύπων ἐκεῖνα πρὸς μίμησιν*: ubi Prologus, & cap. 1. auctor non diu post vixisse se testatur. Postremo vitam sancti Pauli a Metaphraste scriptam Græce habuit Rosweidus. Vide Gudii epistolas pag. 278.

L 2 EGRES-

a *Cefro*. Ægyptii hodieque, *Cebr* شبر oppidum seu vicum appellant, cui olim nomen *πίσπρ*, *Pispir* apud Pallad. cap. 25. in Apophthegm. num. 44. Ibi natum sanctum Antonium volunt.

XVI.

Egressio ex Carcere (*idest*, S. Petri Apostoli.)

Codex primus Vaticanus Ruthenicus: *Vincula S. Petri Apostoli*. Secundus una cum nostro Slavico: *Adoratio Catenæ Petri Apostoli*. Possevinus: *S. Apostoli Petri*. Kalend. Moscovit. *Ap. Petra verig. Apostoli Petri vincula*. Fasti Græcomoschi Papebrochiani: *Adoratio Sacrarum Catenarum Apostoli Petri*. Culcinius Par. I. pag. 71. ad XVI. hujus. *Titulus festi hodierni sic debet emendari*: *Poklonenie Czestnych Weryh Apostola Petra*: hoc est: *Adoratio Venerabilium Catenarum Apostoli Petri*. Kalendarium Russicum: *Apostola Petra verig. Apostoli Petri Catenæ*. In Tabulis Capponianis Pictura repræsentat, S. Petrum e carcere ab Angelo Michaële liberatum: epigraphe, *Egressio ex carcere*: ad caput Angeli: Αρ. Μιχαὴλ, *Archangelus Michaël*. Tabella quoque Papebrochiana exhibet, Petrum in carcere, apprehensa ejus dextera ab Angelo, læva hastam cruce signatam tenente, liberatum, duobus custodibus in angulo dormientibus. Menologium Basilianum ad hanc diem pagin. III. „ Adoratio sanctæ catenæ sancti Apostoli Petri, qua propter „ Christum ab Herode Rege vinctus fuit, & in custodiam con- „ jectus „. In Synaxario recitata ex Actibus Apostolorum historia, hæc de catenis S. Petri subjunguntur. „ Catenæ vero „ a quibusdam fidelibus inventæ, & propter sanctum Petrum „ in honore habitæ, per manus ad posteros servatæ sunt: ac po- „ stremo Constantinopolim a religiosis Imperatoribus allatæ, in „ Templo S. Petri apud ædem sanctæ Sophiæ repositæ sunt: un- „ de ad hanc usque diem a Christianis in honorem Petri Apo- „ stoli coluntur, & in summa veneratione habentur „. Pictura refert, ante Aram principem Templi sancti Petri impositas super tabulam ornatam Catenas, ab Episcopo caput profunde inclinante, adorari. Menæa in Synaxario ad eandem diem XVI. Jan. ἡ προσκύνησις τῆς τιμίας ἁλύσεως τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου Πέτρου. *Adoratio venerandæ catenæ S. Apostoli Petri*. Synaxarium circa finem. Λυθεῖσαν δὲ ταύτην, ἐξ ἐπιφανείας Ἀγγέλου, τινὲς τῶν πιστῶν εὑρόντες, κατὰ διαδοχὴν διεφύλαξαν. ἥτις ὕστερον παρὰ τῶν εὐσεβῶν, εἰς Κωνσταντινούπολιν ἀνεκομίσθη, καὶ κατετέθη ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Πέτρου, τῷ ὄντι ἔνδον τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας, ἔνθα καὶ ἡ σύναξις αὐτοῦ τελεῖται: *Solutam hanc autem ex Angeli revelatione quidam fideles invenientes, per manus ad posteros serva-*

ſervarunt: quæ poſtremo a religioſis (*a*) *Conſtantinopolim translata, in templo S. Petri, quod intra magnam Eccleſiam eſt, depoſita fuit: ibique celebritas ejuſdem colitur*. Papebrochius ad Januarium Moſcorum figuratum: „ Imago ipſa loquitur „ quid ſibi velint Moſcovitica verba deſuper notata. Interpres „ Belga ea ſic expreſſit: *Liberatio ex carcere* (*b*) *per Angelum*: ſed vereor, ne per conjecturam: ideoque malui ſignare ... *Apoſtoli Petri*. Duo armati milites ante carcerem ja„ cebant extenſi ut mortui, ſignificabantque duos quaternio„ nes militum, quibus cuſtodiendum Petrum Herodes com„ miſerat. Situm eorum mutavit Pictor noſter, uti & circa „ S. Petrum nonnihil, qui videbatur non ex porta, vel oſtio, „ ſed ex ore furni educi „. Idem Papebrochius ad 16. Januarii Græcorum metrici.

Ad decimam ſextam venerabor vincula Petri.

Σειρὴν προσκυνέω Πέτρου δεκάτῃ ἐνὶ ἕκτῃ.

„ Eudocia, Theodoſii junioris uxor, ſeculo Chriſtianæ æræ „ quinto, ex accepta Hieroſolymis Catena, partem Conſtanti„ nopolim (*c*) detulit, partem Romam, ad filiam Eudoxiam „ miſit: quarum hæc ſimili quoque feſto Kalendis Auguſti cele„ brando occaſionem dedit, quum applicata alteri Catenæ, „ qua idem Apoſtolus Romæ fuerat in carcere Mamertino con„ ſtrictus, ipſi mirabiliter inhæſiſſet. Iſta vero hodie ſollenni„ ter monſtrabatur Conſtantinopoli „. Baronius in not. ad 1. Auguſti. „ Duabus catenis ſanctum Petrum vinctum eſſe Hie„ roſolymis, produnt Acta Apoſtolorum cap. 12. Harum alte„ ra ab Eudocia Auguſta Conſtantinopolim eſt delata, altera „ autem ab eadem Romam miſſa eſt ad Eudoxiam Auguſtam „ ejus filiam, Valentiniani Imper. conjugem. Utrobique autem „ feſta dies ſtatuta eſt. Extat de iiſdem encomium apud Li„ pom. tom.7. & Sur. tom.4. quod aliqui tribuunt Joanni Chry„ ſoſtomo; ſed S. Procli potius eſſe videtur, vel S. Germani: „ nam temporibus Joannis Chryſoſtomi nondum prædictæ Ca„ tenæ erant repertæ, ut dicemus paulo inferius „. Anno nimirum Chriſti circiter 437. Nam Eudocia Hieroſolymam peregri-

---

a Forte, *Imperatoribus*; uti in Menol. Baſil.

b Egreſſio ex Carcere Apoſtoli Petri. Ita habet Inſcriptio: quam proinde Culcinius immerito m.tavit.

c Imo, miſit. Nam ipſa Hieroſolymis manſit.

grinata est anno sequenti a nuptiis Eudoxiæ filiæ, ut scribit Evagrius lib. 1. cap. 20. Factæ sunt autem ipsæ nuptiæ (ut refert Socrates) Isidoro & Senatore Coss. anno Christi 436. vel sequenti, si fidem habemus Marcellino, qui prædictas nuptias recenset sub Consulatu Aëtii & Sigisvulti. Græcus sermo in venerationem Catenæ sancti Petri, sub Chrysostomi nomine editus, incipit: *ὅσοι τῇ τοῦ κορυφαίου τῶν Ἀποστόλων θείῳ ἔρωτι γενόμενοι.*

XVII.

ANTONIUS.

Uterque Codex Vaticanus Russicus: *Antonius Magnus Abbas*. Noster Slavicus: *S. P. N Beati Antonii Institutoris Monachorum.* Possevinus: *Antonii*. Fasti Græcomoschi: *Antonius*. Menologium Basilianum: *Commemoratio S. P. N. Antonii Magni*. Depingitur mortuus, a duobus discipulis sepulturæ mandatus, e regione sui nominis monasterii. Synaxarium duo de Antonio narrat, quæ falsa sunt. „ Habuit, inquit, Instituti „ sui multos discipulos, suarumque exercitationum successo„ res, in quibus fuere Athanasius Magnus, Paulus Thebæus, „ & Magnus Hilarion. Quumque annos nonaginta quinque vi„ xisset, obiit, atque in ignoto loco a duobus discipulis suis „ sepultus fuit „. Rectius scripsisset, inter discipulos (*a*) Antonii fuere Macarius, Amathas, Paulus simplex, & magnus Hilarion: & circa ejus ætatem: *quum annos centum & quinque vixisset, obiit*. Ita ejus Acta habent: necnon Menæa; & Synaxarium: Ζήσας δὲ πρὸς τοῖς ἑκατὸν ἔτη πέντε, πρὸς κύριον ἐξεδήμησε. τελεῖται δὲ ἡ αὐτοῦ σύναξις ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ. ὁ δὲ βίος αὐτοῦ συνεγράφη ὑπὸ τοῦ μεγάλου Ἀθανασίου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας. *Quum autem centum & quinque fere annos vixisset, migravit ad Dominum. Agitur autem ejus celebritas in Sanctissima magna Ecclesia. Ipsius vero vita scripta est ab Athanasio Magno, Alexandriæ Episcopo.* Papebrochius de pictura S. Antonii in Fastis Græcomoschis: „ nota crucem caputio impres„ sam, & recordare S. Pachomii, de quo Palladius; *Fecit au„ tem eis*, monachis scilicet Tabennesiotis a se institutis, *cu„ cullas . . . quibus jussit imponi figuram crucis purpureæ*: quod „ hodieque a Moscis religiose servari, probant eorum Hagiopty-

a Vide Bolland. ad 17. Jan. pag. 111. ubi discipulos S. Antonii recenset.

„ ptycha, coloribus expreſsa, ſic ut caputia nigra, cruces „ nunc in medio, nunc utroque in latere rubræ ſint. Non ita „ ſculptor barbarus, ſed monachis quandoque alba caputia re- „ liquit (fortaſſis non ſine cauſa nobis ignota) ſæpius etiam cru- „ ces neglexit: noſter exemplum ſequi juſsus eſt; neque cauſa „ uniformitatis, incertum an neceſsariæ, quidquam mutare „. Baronius in not. ad 17. Jan. Tam Latini, quam Græci de Antonio agunt hac die. Eſt vetus memoria in Actis S. Euthymii, quæ fideliſſime ſcripſit Cyrillus monachus ante annos fere mille & ducentos, hac eadem die Sanctos illos monachos natalem diem S. Antonii celebrare conſueviſſe. Obiit diem humanæ vitæ anno 21. Conſtantii Imp. ut Hieronymus teſtatum reliquit in Chronico. Scripſit egregia illius Acta S. Athanaſius: quæ quidem Evagrius, non ille Ponticus Origeniſta, ſed qui poſtea præfuit Eccleſiæ Antiochenæ, in Latinum ſermonem convertit, ut auctor eſt S. Hieron. de Script. Eccl. in Evagrio. Præſtitit hoc ipſum idem Hieronymus poſtulante Pammachio, ut ipſe profitetur ad eundem ſcribens epiſt. 101. de optimo genere interpretandi, quam illam eſſe putamus, quæ habetur præ manibus: quumque (ut ipſe ait) in ea vertenda, more ſuo non verba verbis, ſed ſententias reddiderit ſententiis; inde fortaſſe factum eſt, ut Gelaſius Papa eum non tam vertiſſe, quam ſcripſiſſe Antonii vitam teſtetur, quum ait: *vitas* Patrum, Pauli, Antonii, Hilarionis, & omnium eremitarum, quas tamen vir beatiſſimus deſcripſit Hieronymus, cum omni honore ſuſcipimus. Prodiit hæc Latina S. Antonii vita, præter infinitas propemodum editiones, apud Bollandum ad 17. Jan. pag. 120. Græce incipit: *ἀγαθὴν ἅμιλλαν ἐνεςήσασθε*. Vide Tillemont. Tom. 7. pag. 101. Aliam S. Antonii vitam MS. Græce ſcriptam a Beliſario Donato, citat Cangius in Append. ad Gloſſarium Græcum. Clariſſimus Mazocchius ad XVII. hujus, illuſtrans Kalendarium Neapolitanum Marmoreum, in quo ita haberi aſſerit, *NT. S. Antonini Mon*, adnotationem iſtam apponit: „ In omnibus Græcorum Orientalium & Latinorum Eccleſiaſticis libris hodie feſtum agitur „ S. Antonii Magni, multorum monachorum Patris. Nec *Antoninus* noſtri Marmorei Kalendarii alius a magno Antonio „ eſt. Antonii & Antonini vocabula olim alternabant „. Cætera, eruditionis quidem plena; ſed, ut videtur, non neceſſaria. Nam ſi impreſſo Kalend. fides adhibenda eſt, non Antoninus,

ninus, sed Antonius diserte dicitur, sic: *NT. S. Antoni Mon*: idest, *Natale S. Antonii Monachi*. Quo quid clarius? Interim non est omittendum, *S. Antonium hac die* 17. *Januarii* obiisse, id constare ex omnium Latinorum, Græcorum, Syrorum, & Ægyptiorum consensu: firmantque Acta S. Euthymii, ubi dicitur apud Bolland. ad 20. Jan. pag. 319. „ Tertio itaque „ die, qui est postea consecutus, quum advenisset dies festus „ Divi Antonii, præcepit ut vigilent in Templo „, &c. In Marmore tamen Neapolitano scribitur non *Depositio*, sed, *Natalis S. Antonii*. Quamobrem ea toties repetita docti viri animadversio (ac præcipue p. 16. de S. Paulo Eremita) „ Postremo in his Fa„ stis *Natalis* nota præponitur, ad docendum, hunc die non suo „ coli „ ea, inquam, animadversio fallax est, & sæpissime fallit.

XVIII.

Athanasius Magnus.

Cyrillus Alexandrinus.

Codex uterque Vaticanus Rufficus: *Athanasius, & Cyrillus Alexandriæ*. Codex noster Slavicus: *SS. PP. NN. Athanasii & Cyrilli, Archiepiscoporum Alexandriæ*. Polsevinus: *S. Patris Athanasii*, dumtaxat. Fasti Græcomoschi: *Athanasius, Cyrillus*. Menologium Basilianum ad XVIII. hujus p. 116. *Commemoratio SS. Patrum nostrum Athanasii & Cyrilli*. Synaxarium narrat, utrumque Alexandriæ Patriarcham fuisse. Pictura repræsentat eos stantes, habitu Patriarchali indutos, stichario scilicet, stola ad talos pendente, Planeta undequaque clausa, & Pallio Pontificali, caput stricto planoque cucullo tegentes, & librum clausum pectori admotum tenentes. Alludit ad illud, quod notat Simeon Thessalonicensis de Templo & Missa apud Goar in Euch. Græcor. pag. 185. edit. Venet. anni 1730. „ Aperto capite Episcopi & Sacerdotes Orientis omnes, excepto „ Alexandrino Patriarcha, sacris faciunt. & *post pauca*. *Dicet* „ *tamen aliquis*: Patriarcha ergo Alexandrinus gerens in capite, „ quod dicitur sacrum, & alii quamplurimi ex vetere traditione, „ operto capite sacris operantes, non rite ac sancte faciunt: Istud „ non dico „. Menæa Græca ad eandem diem: τῶν ἐν ἁγίοις πατέρων ἡμῶν καὶ μεγάλων ἀρχιεπισκόπων Ἀλεξανδρείας, Ἀθανασίου καὶ Κυρίλλου. *SS. PP. NN. & magnorum Alexandriæ Archiepiscoporum, Athanasii & Cyrilli*. Imago præfigitur, utrumque pectore tenus repræsentans, promissa barba, capite nudo, Pal-

Pallio & Planeta crucibus ornatam, libro pectori admoto. Synaxarium ex antiqua, ut videtur, Pictura sic eorum formam describit. ὑπῆρχον δὲ κατὰ τὴν ἰδέαν τοῦ σώματος, ὁ μὲν ἅγιος Ἀθανάσιος, μέτριος τὴν ἡλικίαν, ἠρέμα πλατὺς, ἔγκυφος. χαρίεις τὸ πρόσωπον, εὔχρους ἀναφαλαντίας. τὴν ῥῖνα ἐπίγρυπος. γενείῳ οὐκ ἐπιμήκει. ἐπιπλάτῳ δὲ τὰς σιαγόνας πυκάζων. καὶ στόματι βραχεῖ ἐντετμημένος. οὐ πολιὸς ἄγαν. οὐκ ἀκραιφνεῖ τῷ λευκῷ, ἀλλ' ὑποξανθίζοντι κεχρημένος. ὁ δὲ ἅγιος Κύριλλος, βραχύτι πρὸς τὸ εὐχρούστερον, τὴν πρόσοψιν ἀπονενευκώς. ὀφρύσι δασείαις τε καὶ μεγάλαις, εἰς ἀψῖδας κυκλουμέναις, ὑποσκιάζων τὸ μέτωπον. ἐπίῤῥιν. τὸ τῶν μυκτήρων διάφραγμα, φέρων πρὸς πεπτωκός. ἐντεταμένος τὰς παρειὰς χείλεσι παχυτέροις, τὸ στόμα διεσταλμένος. φαλακρὸς ἐπὶ μετώπῳ βραχεῖ. δασεῖ καὶ ἐπιμήκει τῷ πώγωνι, σεμνυνόμενος. οὖλος ἑκατέραν τὴν θρίχωσιν ὑπόξανθος, μιξαιπόλιος. τελεῖται δὲ ἡ αὐτῶν σύναξις ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ: „ *Erant autem quoad corporis lineamenta, Sanctus quidem Athanasius, mediocri statura, modeste latus & incurvus, grato aspectu, decenti calvitie, adunco naso, barba non admodum promissa, sed diffusa & genas vestiente; ore brevi & quasi inciso, non omnino cano capite, nec pure albo, sed subflavo. Sanctus autem Cyrillus breve quid habens cum colore gratiore, abnuenti similis aspectu; densis & pilosis superciliis, magnisque & in arcum reflexis, frontemque claudentibus, naso justo, cujus diaphragma, seu intervallum narium, contractius erat: genis extentis, labiis tumentibus, ore diducto, fronte angustiore, sed recalvus, densa ac promissa barba venerabilis, crispo utrinque capillo & flavescente ac semicano. Eorum vero dies festus agitur in Sanctissima magna Ecclesia.* Synaxario præmittuntur hi versus.

Ἀθανάσιον καὶ θανόντα ζῇν λέγω.
  Οἱ γὰρ δίκαιοι, ζῶσι καὶ τεθνηκότες.
Φυγῆς Κυρίλλου σήμερον μνήμην ἄγει.
  Ἀλλ' οὐ τελευτῆς ἀειμνήστου κτίσις.
Τάχρυσαν ὀγδοάτῃ δεκάτῃ νέκυν Ἀθανασίου.
Athanasium, etiam mortuum, vivere ajo.
  Justi enim, etiam mortui, vivunt.
Fugæ Cyrilli hodie commemoratio agitur,
  Sed non mortis ejus semper memorandæ.
Mortuo Athanasio decima atque octava parentat.

Papebrochius in observat. ad hunc postremum versum: „ Vi-
„ tam ejus, inquit, ex propriis fere scriptis collectam daturi,
„ præmittimus ordinem scriptorum ejus Apologeticorum, satis
„ diversum a vulgato: & in fine quærimus diem verum mortis.
„ Neque enim quia in hisce versibus plerumque mors indicatur,
„ ea semper in talem diem revera incidisse credi debet; quod se-
„ mel proderit hic notasse. Celebratur ergo hodie translatio quæ-
„ dam ei, & S. Cyrillo, æque Patriarchæ Alexandrino, commu-
„ nis, communi etiam apud Græcos festo. Latini seorsim singulos,
„ Athanasium 2. Maji, Cyrillum 28. Januarii, venerantur „.
Baronius in not. ad 2. Maji, ubi dicitur, „ post multos agones,
„ multasque patientiæ coronas, quadragesimo sexto sui Sacer-
„ dotii anno migravit ad Dominum, tempore Valentiniani &
„ Valentis Imperatorum: hoc est, ut ibidem notat, *Modesto & Arintheo Coss. anno Domini* 372.) hæc subjungit: „ De eo-
„ dem hac die Beda, Usuardus, Ado, ac ceteri Latinorum;
„ Græci autem eadem die in Menologio: qui & de eodem ite-
„ rum agunt xv. Kal. Febr. ut constat ex Constit. Emmanuelis
„ Imp. Puto illa die agi, more majorum, de ejus ordinatione.
Idem ad diem 28. Januarii, quo die a Latinis Cyrillus colitur:
„ De eodem hac die cæteri Latin.; Græci autem in Men. IX.
„ Junii, his verbis: Natalis S. Cyrilli, viri eruditissimi, &
„ Catholicæ fidei propugnatoris egregii, quem Summus Pon-
„ tifex Cælestinus idoneum judicavit, cui sui vices in Ephesino
„ Concilio delegaret. Hæc ibi „. Sedere cœpit S. Cyrillus post Theophilum (ut scribit Socrates lib. 7. cap. 7.) *Honorio IX. & Theodosio V. Coss. Kalendis Novembris*, seditque annos 32. prout habent Acta SS. Concilii Chalcedonen. Act. 3. in libellis Athanasii Presbyteri & Theodori Diaconi: ex quibus patet, eum sedere cæpisse anno 412. ac obiisse anno 444. In Menæis, præter hanc diem 18. Januarii Athanasii & Cyrilli commemorationi dicatam, seorsim etiam coluntur; Athanasius quidem ad 2. Maji, quæ dies *dormitionis* ejus, idest mortis, in Menolog. Basiliano vocatur; Cyrillus autem ad IX. Junii: ubi de eodem, præter officium, hi versus leguntur.

Κύριλλον ὑμνῶ τοῦ κυρίου μου φίλον,
καὶ κυρίας πρόμαχον ἀειπαρθένου.
Cyrillum celebro Domini mei amicum,
Et Dominæ semper Virginis propugnatorem.

Re-

Refertur ad Cyrilli nomen, quod a *κύριος*, *Dominus*, derivatur, & ad ejusdem Cyrilli res gestas, qui pro Domino & Domina, ejus matre Virgine, adversus Nestorium pugnavit, asserens Christum Dominum in unitate Personæ Deum esse & hominem, ejusque proinde matrem vere Deiparam esse appellandam. Utrumque Synaxarium, tam commune, quam Basilianum, ad hanc diem 18. Januarii de S. Athanasio affirmat „ quod „ quum quadraginta duorum annorum spatio pro Christo de„ certasset, tandem obdormivit „. Contra, Socrates lib. 4. cap. 16. scribit „ eum quadraginta sex annis Episcopatum ad„ ministrasse „. Cyrillus quoque in epist. 1. ad Solitarios, *ὁ τῆς ἀοιδήμου μνήμης πατὴρ ἡμῶν Ἀθανάσιος, τῆς Ἀλεξανδρέων Ἐκκλησίας κατακοσμήσας τὸν θρόνον ἐφ᾽ ὅλοις ἔτεσιν τεσσαράκοντα καὶ ἓξ τὸν ἀριθμόν*, *Venerabilis memoriæ pater noster Athanasius, qui Alexandrinorum Ecclesiæ thronum annis omnino quadraginta sex exornavit*. Sic & cæteri. Hæc quoad nomina sanctorum, resque gestas.

Ad causam vero hujus festi quod spectat, quum ex dictis certum sit, S. Athanasium quidem die 2. Maji obiisse, sanctum vero Cyrillum die 1. Novembris fuisse ordinatum Episcopum; quid igitur hac die 18. Jan. peractum est? quid recolitur? Baronius, ut supra dixi, auctor est, hac die 18. Jan. Athanasium fuisse ordinatum Episcopum: in eadem sunt sententia Bollandiani Patres Tom. 1. Maji ad diem 2. pag. 191. & 246. & Tom. 5. Jun. in differt. de Patriarchis Alexandrin. pag. 40. At Auctor vitæ S. Athanasii Lampridio interprete, tom. 2. oper. ejusdem Doctoris pag. 60. obitum S. Athanasii ad hanc diem ponit, inquiens: *quadragesimo sexto anno Sacerdotii, decimo octavo mensis Januarii, Gratiano & Probo Coss. vitam cum morte commutavit*: In Codice vero MS. Ecclesiæ Vaticanæ S. Petri, ad genuinum Bedæ Martyrologium, *die 27. Dec.* legitur, *ordinatio S. Athanasii Episcopi*: haud dubium, quin pro, *ordinatione S. Jacobi Apostoli*, quæ in omnibus Hieronymianis Martyrologiis ad eam Decembris diem ponitur, obrepserit in Codicem Vaticanæ Basilicæ, nomen *S. Athanasii*.

Verum, si meam licet interponere sententiam, ego neutrum hac die contigisse puto; neque ordinationem scilicet Athanasii, neque ejus obitum: sed non aliter utrumque Ecclesiæ Alexandrinæ Patriarcham hodie coli, quam tres Orientalis Ecclesiæ

Doctores, Gregorius Theologus, Basilius magnus, & Joannes Chrysostomus, ad 30. ejusdem mensis coluntur: nimirum propter eximiam ipsorum sanctitatem & doctrinam, & quia praecipua Sanctorum festa hoc mense peraguntur apud Graecos. Nam ad Athanasium quod spectat, iidem Graeci, qui eum cum Cyrillo ad hanc diem venerantur, mortem ejus ad 2. Maji consignant. Cyrillus vero quacumque tandem die ad superos migraverit; (quamquam verosimilius est eum decessisse vel 28. hujus, ut Latini sentiunt, vel 9. Junii, juxta Graecos;) certum tamen est, non 18. Jan. sed 1. Novembris ordinatum fuisse. Igitur Athanasii ordinatio, etiamsi hac die 18. Jan. facta dicatur, nequit cum Cyrilli ordinatione componi: ac proinde alia quaerenda est hujus festi causa in omnium sententia: quam ego tamen ex alterius festi imitatione, quod hoc ipso mense ad 30. diem peragitur, a Graecis inductam; vel potius ex hujus festi, quod longe antiquius est, illud diei 30. Januarii institutum, haud improbabili conjectura existimo. Vetustissima enim Graeca Kalendaria de Athanasio quidem & Cyrillo ad 18. Jan. agunt; non item ad 30. ejusdem de SS. Gregorio, Basilio, & Chrysostomo, nisi exeunte seculo undecimo. Itaque haec est Festi causa, sanctitatis, doctrinae & nominis celebritas, sic, ut in Emmanuelis Constitutione de Feriis, non die 2. Maji, & 9. Junii, sed 18. Januarii festus horum Patriarcharum decernitur, his verbis: *Item ejusdem Januarii duodevigesimum*, divinorum Patrum & Doctorum, Athanasii & Cyrilli, gratia.

Papebrochius ad 2. Maji de S. Athanasio cap. 33. pag. 246. (quamquam hoc die 18. Jan. ordinatum eum asserit) aliam tamen Festi causam assignat. „ Magnam, inquit, suspicionem „ translati Constantinopolim corporis, & quidem tempore „ sancti Germani Patriarchae Constantinopolitani: his enim „ officium Ecclesiasticum in honorem sancti recitandum vel „ compositum totum, vel partibus aliquot insignibus auxit: vel etiam „ multo citius translati, inquam, corporis suspicionem ingerunt „ excusa Graecorum Menaea ad 2. Maji: quando synopsis vitae „ multo prolixior solito, & ex ephemeride metrica Constantinopolitanae „ urbis, ubi legitur hic versus:

Δευτέρῃ νέκυς Ἀθανασίου εἰσεκομίσθη.

Corpus Athanasii est illatum luce secunda.

„ Ephemeris haec Constantinopolitanos, ut alibi dictum, fassos „ fere

„ fere continet. Et quod ipsa de corporis illatione intra urbem
„ Regiam cogitandum præbet, magis adhuc confirmat Distichon
„ secuturo elogio ex more præludens.

Quo veheris iterum, quo veheris, Athanasi?
Etiam in exilium mortuum te relegant.

„ Accedit quod ad diem 18. Januarii ad finem communis
„ utrique elogii adduntur hæc verba: Festum eorum agitur in
„ Sancta Majori Ecclesia, Sophiæ dicta: non alia, ut licet opi-
„ nari, causa, quam quia Reliquiis S. Athanasii in illam Eccle-
„ siam die ipsius natali jam olim illatis, postea conjunctæ fuerint
„ Reliquiæ S. Cyrilli, similiter ex Ægypto advectæ: siquidem
„ verosimilis non apparet causa ejus commemorandi, & quidem
„ tam solemniter, eo die, quo nullis Ægyptiorum Fastis san-
„ ctus Cyrillus reperitur inscriptus. Ordinatus enim circa 18.
„ Octobris (a) uti constat ex Socrate lib. 7. cap. 7. mortuus
„ putatur mense Junio, quando Græca omnia monumenta na-
„ talem ejus proponunt „. Hæc Papebrochius, qui suspicatur, ad 2. Maji tam diem obitus S. Athanasii, quam Translationis Reliquiarum ejus recoli. Quid vero, si dicamus, eam Athanasiani corporis translationem potius contigisse ad 18. Jan. quo die una cum Cyrillo, ob similem translationem Athanasius colitur? neque obstant ii versus, qui de translatione S. Athanasii ad 2. Maji in Menæis leguntur: nam fortasse loco non suo positi sunt, & ad 18. Jan. potius transferri debent: alioquin cur translato Cyrilli ad eam diem 18. Jan. corpore, Sanctus simul Athanasius esset commemorandus?

Pergit Papebrochius ad 2. Maji pag. 246. inquiens: „ Cæ-
„ terum, quod hactenus suspicionem dixi; ex certa scientia infra
„ probabitur, intelligeturque, ut olim in majori Ecclesia fe-
„ stum suum habuerit S. Athanasius, ejus deinde cultum magis
„ auctum esse, ædificata sub ejus nomine Ecclesia propria in Xe-
„ rolopho, translatoque in eam Sancti Corpore, verosimiliter
„ post tempora Iconomachorum.

Tabulæ Capponianæ & Fasti Papebrochiani exhibent Athanasium Pontificali quidem habitu indutum, sed nudo capite; Cyrillum vero caput tiara auriphrygiata rotunda tegentem. De Tiara enim & Pallio eidem Cyrillo a S. Cælestino Papa tunc missis, quando ejus vice præfuit Synodo Ephesinæ, meminit Theodorus

(a) Baron. Kalendis Novemb.

dorus Balsamon in Nomocan. Photii tit. 8. cap. 34. Græca Balsamonis verba in meditat. de Chartophylace & Protecdico versus finem, edidit Goar in notis ad Episcopi ordinationem pag. 259. edit. Venetæ. Latina accipe: „ Ideoque magnus ac
„ Sanctus Cyrillus Papa Alexandriæ, capiti Tiaram circumde-
„ dit auream, quo tempore Sanctæ & universali tertiæ Synodo
„ præfuit: quippe Cæleſtini locum occupabat, ejus qui Roma-
„ nam tunc regebat Ecclesiam, quemadmodum liquet ex Actis
„ ejusdem Synodi tertiæ. Et qua Cæleſtinus utebatur gloria se-
„ cundum sanctionem Apostolis æqualis illius Sancti Magnique
„ Constantini, factam ad Sanctum Silveſtrum, quum Imperii
„ sceptra per Dei providentiam ex veteri Roma transferrentur
„ in hanc urbem omnium principem, qua statuitur aurea mitra,
„ tum ipsius S. Silveſtri, tum successorum Romanorum Ponti-
„ ficum caput condecorari debere, eadem & Cyrillus exorna-
„ batur. Quamobrem & ii, qui post ipsum Alexandriæ Ponti-
„ ficatum gessere, propter memoriam æternam ejus quod tunc
„ decretum fuit, eodem modo in hunc usque diem titulo suo
„ (*idest Papæ*) cohonestantur. Quumque omnes alii capitibus
„ apertis res sacras peragant, solus Alexandrinus Patriarcha
„ rem divinam facit, mitra caput obvolutus „. Ita Græci communiter scribunt: præ oculis nimirum habentes commentitiam illam Constantini Imperatoris Constitutionem sive Donationem, de qua viri docti aliter sentiunt. De Papæ Alexandrini titulo vide eruditam Dissertationem cl. Abrahami Ecchellensis in Eutychio vindicato. Verum quod erat apud Orientales proprium solius Patriarchæ Alexandrini, ut mitra uteretur, hoc postea ad reliquos Patriarchas & Archiepiscopos Græcos devenit. Tempus assignat apud Goarum Georgius Coresius Chiensis loc. cit. qui scribit: „ Epiphanem quemdam μέγαν λογοθέτην, de Basi-
„ lio juniore, qui ab (*a*) anno 977. ad annum 1016. Con-
„ stantinopolitanum rexit Imperium, referre; simultate inter
„ ipsum & Patriarcham de ipso obloquentem oborta, quum
„ hinc inde mutuis se ferirent conviciis & injuriis, tandem Theo-
„ philum Patriarcham Alexandrinum pacis conciliandæ media-
„ torem advocatum, hoc pacto adversas sibi mutuo partes com-
„ posuisse, ac jussisse, ut cereæ Patriarchali statuæ lingua præ-
„ scin-

a Imo, ab anno 976. ad 1025. Basilius junior, cognomento Bulgaroctonus, una cum fratre Constantino imperavit; Constantinus autem ad annum 1029. supervixit.

„ scinderetur, Regiæ vero manus; & ut deinceps mutuis sese „ litigantes prosequerentur obsequiis. Quod ita præstitit Imperator, ut Patriarchæ Diadema regium imponeret; & vicissim Imperatorem in sacrum suorum officialium & ἱεροδιακόνων „ Collegium adscriberet Patriarcha, & eum in Ecclesia privilegiis illorum gaudere permitteret „. Hæc ille, ex fabulosis, ut videtur, Græciæ promtuariis mutuatus. Eadem leguntur apud Dositheum lib. 7. de Patriarch. Hierosolym. cap. 19. §. 9. ex eodem, ut vocat, Epiphanio magno Logotheta, ubi Constantinopolitanum Patriarcham ait fuisse Sergium; Alexandrinum autem *Philotheum*, additque fabulas fabulis; nimirum propter illud Philothei sapientissimum judicatum, concessum illi fuisse, ut *Judex orbis* diceretur, Κριτὴς τῆς οἰκουμένης, κριτὴς οἰκουμενικὸς, quia Philotheus duarum personarum „ œcumenicarum, universalium, Imperatoris scilicet, & Byzantini Patriarchæ judex allectus fuerat „: ὅθεν ὁ Ἀλεξανδρεὺς κριτὴς τῆς οἰκουμένης ἐκλήθη. Nugæ Græculorum sequioris ævi. Nam primo, facti illius, quod Epiphanius magnus Logotheta narrat, nemo Annalium scriptorum ejus temporis meminit, non Scylitzes, non Cedrenus, non Zonaras, non Glycas, non alii: sed neque Theodorus Balsamon, neque Simeon Thessalonicensis, qui hanc de tiara Patriarchæ Constantinopolitano imposita narrationem non omisissent, si vera fuisset, neque dixissent, solum Alexandrinum Patriarcham mitra uti sibi a Celestino Papa concessa: quinimo Theodorus ipse qui non diu post Basilium Imperatorem & Sergium Patriarcham vixit, hæc de Constantinopolitano Præsule in medit. de Patriarcharum Privilegiis scribit: τὸν Κωνσταντινουπόλεως βλέπω μηδενὶ τῶν προνομίων τοῦ Πάπα κατακοσμούμενον. οὔτε γὰρ τῷ τῆς Βασιλείας λώρῳ, οὔτε κοκκοβαφέσι πεδίλοις θεατρίζεται. *Constantinopolitanum Præsulem nullo Papæ privilegio semet ornantem video: quippe nec Regni coronatur fascia, nec cum coccineis calceis se videndum exhibet*. Hæc non affirmasset Theodorus, si Byzantinus Præsul ab Imp. Basilio Regium diadema accepisset. Secundo titulus *Papæ*, quo Theodorus Balsamon asserit a Cælestino Papa sanctum Cyrillum fuisse ornatum, his verbis: ὡσαύτως καὶ ὁ Ἀλεξανδρείας ἐκλήθη Πάπας, διὰ τὸ λαβεῖν τὸν ἅγιον Κύριλλον κατὰ τὴν τρίτην σύνοδον τοῦ Πάπα Ῥώμης, τοῦ Κελεστίνου φημὶ, τὰ προνόμια; *Similiter Alexandrinus propterea vocatus fuit Papa*,

pa, *quod Sanctus Cyrillus in tertia Synodo privilegia Papæ Romæ Cælestini acceperit*: Titulus, inquam, *Papæ*, longe ante Cælestini & Cyrilli tempora Latinæ & Alexandrinæ Ecclesiæ Præsulibus communis erat. Legere sufficiat Hieronymi & Augustini epistolas, ne plura congeram. Dicam solum, ante seculi tertii medium, Alexandrinum Antistitem Heraclam, qui statim post Demetrium sedit, nomine *Papæ* appellatum fuisse: Dionysius siquidem Alexandrinus proximus ipsius Heraclæ successor, in epist. ad Philemonem Ecclesiæ Romanæ Presbyterum de Baptismo, quam Eusebius lib. 7. hist. cap. 7. refert, regulam quam in hæreticis recipiendis servabat, sibi traditam asserit a *Beatissimo Papa nostro Heracla*, παρὰ τοῦ μακαριωτάτου Πάπα ἡμῶν Ἡρακλᾶ παρέλαβον. Quocirca Arius subinde cum impietatis suæ sociis Alexandrum Archiepiscopum Alexandrinum, sua quæ apud Epiphanium hæres. 69. habetur, epistola compellans, hunc quoque *Beatum Papam* vocavit: quod argumento est, Alexandrinum Præsulem eo ævo, seculo nempe tertio, *Papæ* nuncupatione ornatum fuisse. Tertio, titulus *Judicis orbis universi*, quo Patriarcha Alexandrinus sequiori ævo apud Græcos sese appellare non dubitat, a Nicephoro Callisto, non ea qua *Dositheus*, & *Coresius* ex Epiphanio Logotheta volunt occasione, tributus perhibetur Alexandrino Patriarchæ, sed temporibus Sancti Cyrilli & Celestini Papæ unacum Mitra, & Papæ nuncupatione. Verba Nicephori lib. 4. hist. cap.34. pag.512. hæc sunt: ἐξ οὗ (τῆς ἐφεσίων συνόδου) λόγος, καὶ τὸ τῆς μίτρας ἐπίθεμα εἰληφέναι, καὶ τὴν τοῦ Πάπα προσηγορίαν λαβεῖν, καὶ τῆς οἰκουμένης κριτὴν ὀνομάζεται: *Fama est Cyrillum Alexandrinum, tum mitram, tum Papæ nuncupationem, nec non ut Judex universi orbis diceretur, a Cælestino accepisse*. Sic igitur jam ante appellabatur, si fides Nicephoro est habenda. Sed vanam tituli etiam istius originem Græci fingunt: quippe qui a nullo Alexandrinorum Antistitum, quinto, sexto, septimo, octavo, & nono seculis assumptus legitur. Michaël Wanslebius in Hist. Alex. Par. 1. cap. 4. pag. 9. ait Patriarcham Alexandrinum hactenus *Judicem orbis universi* appellari, quia si quod dissidium in Ecclesia de die Solemnitati Paschali assignando oriatur, ipsius sit negotium hoc dirimere. Ita nimirum recentiores Orientales tradunt; occasione ex eo accepta, quod olim Alexandrini Patriarchæ munus esset, Paschalem diem investigandi: quo quidem de munere hæc scribit Sanctus

ctus Leo Papa ad Marcianum Imp. epist. 94. „ Paschale fe-
„ stum, quo sacramentum salutis humanæ maxime continetur,
„ quamvis in primo mense semper celebrandum sit, ita tamen
„ est Lunaris cursus conditione mutabilis, ut plerumque sacra-
„ tissimæ diei ambigua occurrat electio, & ex hoc fiat plerum-
„ que quod non licet, ut non simul omnis Ecclesia, quod non
„ nisi unum esse oportet, observet. Studuerunt itaque sancti
„ Patres occasionem hujus erroris auferre, omnem hanc cu-
„ ram Alexandrino Episcopo delegantes, quoniam apud Ægy-
„ ptios hujus supputationis antiquitus tradita esse videbatur
„ peritia, per quam qui annis singulis dies prædictæ solemnita-
„ tis eveniret, Sedi Apostolicæ indicaretur, ut hujus scriptis ad
„ longinquiores Ecclesias indicium generaliter percurreret „.
Hinc Cyrillus ipse Alexandrinus in Prologo, quem scripsit pro Cyclo xcv. annorum, quos anno Christi 437. & Diocletiani 153. inchoabat, satis innuit ritum hunc sive consuetudinem, ut Alexandrinus Episcopus Romano (cæterisque similiter Patriarchis Orientis) proximum Paschatis diem significaret, a Patribus Nicænis probatum fuisse, quum ait apud Bucherium pagin. 481.
„ Sanctorum totius orbis Synodi consensione decretum est, ut
„ quoniam apud Alexandriam satis reperta esset Ecclesia, quæ
„ hac scientia clareret, quota Kalendarum vel Iduum, quota
„ Luna Pascha debeat celebrari, per singulos annos Romanæ
„ Ecclesiæ scriptis literis intimaret „. Hinc etiam Athanasii, Theophili, Proterii Paschales epistolæ, quibus hoc ipsum, quod SS. Leo Papa & Cyrillus innuunt, de Paschate celebrando significabant. Igitur occasione hujus muneris, quod Alexandrino Patriarchæ delegatum fuerat, accepta, posteriores, ut puto, ejus Sedis Antistites, post Cerularianum schisma, specioso *Judicis orbis universi* titulo cæperunt sese exornare, ut scilicet caput principemque schismatis Patriarcham Constantinopolitanum imitarentur, qui nonnisi post Theodori Balsamonis tempora Tiaram regiam adhibuisse legitur. Quarto demum, causam fabulæ illius, de Sergio Patriarcha Constantinopolitano, Basilio Imperatore, & Philotheo Alexandrino, texendæ hanc fuisse existimo, quod circa annum 1119. patratis bellis, quæ Basilius junior, Bulgaroctonus dictus, cum barbaris gentibus gesserat, Sergius Patriarcha eum adortus fuisse perhibetur, ut tributum, quod Allelingium dicebatur, supprimeret, sed casso inanique

conatu. Ex hac Sergii cum Basilio altercatione, occasionem accepit Coresius & Dositheus, suum illud de Regio diademate Patriarchæ Byzantino, deque *Judicis orbis universi* titulo Philotheo Alexandrino tunc primum concesso, commentum exornandi.

XIX.

MACARIUS.

ARSENIUS.

Codex primus Russicus: *Macarius Abbas*. Secundus vacat. Possevinus: *S. Patris Macarii*. Fasti Græcomoschi: *Macarius Romanus*. *Macarius Ægyptius*. Codex noster Slavicus hodie vacat. De utroque Macario, *Ægyptio* scilicet & *Alexandrino*, Menologium Græcorum cum Synaxariis, in quibus tamen quædam narrantur quæ emendatione indigent Macarii Ægyptii vita auctore Jo. Hagiopolita seu Hierosolymitano, *μικρῦ Μακάριος διέφυγεν ὁ Αἰγύπτιος*. Macarii Eremitæ, *παρακαλῦμεν οἱ ταπεινοί*. Cod. Vat. 1190. pag. 1. Agunt de iisdem Socrates lib. 4. hist. cap. 18. Sozomenus lib. 6. cap. 29. Rufinus lib. 2. cap. 4. Hieronymus epist. 27. Cassianus Collat. V. cap. 12. & Collat. XXIV. cap. 13. Palladius cap. 8. & alii. Menologium quoque Basilianum ad hanc diem exhibet duos Macarios, sed unum *Romanum*, qui relicta uxore, quam invitus duxerat, fugiens, Angelo duce, ad Paradisum usque perductus dicitur, ubi tres illum monachi, Theophilus, Sergius & Hyginus invenerunt: alter *Ægyptius*, statura pusillus, ex Alexandria urbe ortus, qui abdicato sæculo eremum petens, a quodam sene monasticum institutum accepit. Horum unus crucem manu gestans, alter volumen, depictus est: uterque habitu monastico; capite nudo cum nimbo. At in Papebrochianis Fastis, *Macarium Romanum* Pictor nudum hirsuto corpore repræsentat, *Ægyptium* cum cuculla cruce signata, habitu monastico cum stola Presbyterali: Ubi Papebrochius ad 19. hujus: „ Non Episcopus (de Ægyptio „ Macario loquitur) sicut mendosa inscriptio habet, ipsa veste „ errorem arguente. „ Atqui Inscriptio Ruthenica non Episcopum habet, sed *Ægyptium*. Sic МАКАРІИ ЕГИПЕТСКІ, *Macarii Egipetski*: quam inscriptionem Pictor deformavit, pro ЕГИП, scribens, ЕПИК. Recte autem observat Baronius not. ad 2. Jan., In Rom. Martyr. de duobus Macariis agi, de Alexandrino quidem ad 2. Jan. de Ægyptio vero ad 15. ejusdem mensis: addit-

ditque: „ Alius etiam reperitur Macarius Romanus, qui ex vicaria præfectura monasticam vitam amplexus est, de quo idem „ Palladius cap. 36. in fine. Romani hujus res gestæ habentur in „ vit. Patrum, auctore Theophilo quodam, sed quæ minus probentur „. Capponianæ Tabulæ solum, ut videtur, *Macarium Ægyptium* exhibent: & pro Macario Alexandrino, adjungunt *Arsenium*, Romanæ scil. Ecclesiæ Diaconum, qui Theodosii tempore, quum filios ejus Arcadium & Honorium literis ac pietate imbuisset, in Ægyptum secedens, virtutibus omnibus consummatus apud Scetim spiritum Deo reddidit. Arsenii vita, *ἐν ταῖς ἡμέραις ἐν αἷς ὁ Θεὸς ἀγαθός*. Auctor Incertus. Latine apud Lipom. tom. 6. ad 8. Maji, & Surium ad 19. Julii: *Non solum res gestæ virorum bonorum*. Agunt de illo Græci ad 8. Maji, Latini die 19. Julii: de quo S. Hieron. epist. 27. „ Quid, „ inquit, narrem Macarios, Arsenios, Serapiones, & reliqua „ columnarum Christi nomina? De eodem Arsenio Capponianæ Tabulæ ad 8. Maji: ubi habitu monachi cum cucullа ad humeros reducta depingitur. Quamobrem quum hac die Macarius quidem monasticum habitum gestet, alter vero Presbyteralem cum stola; veri similius existimo non de *Arsenio* sermonem esse, qui nudus monachus, postquam Diaconatum Ecclesiæ Romanæ abdicasset, decessit: sed de Macario Ægyptio, qui in Græcorum Menologio *Sacerdos* fuisse perhibetur. *πόνων οὖν ἕνεκεν πολλῇ παρακλήσει τοῦ τοτε Ἀρχιερέως, τὴν ἱεροσύνην καταδέχεται*. *Quamobrem multis precibus ab ejus loci Episcopo Sacerdotium accepit*. Emendanda propterea Inscriptio sic: *Macarius*, *Macarius*: uti in Menæis Græcorum legitur.

XX.

EUTHYMIUS:

Vaticanus uterque Russicus: *Euthymii Abbatis*. Papebrochiani Fasti. *Euthymius*. Possevinus. *S. Patris Euthymii*. Noster Slavicus *S. P. N. Euthymii*: Græci in Menæis. *τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Εὐθυμίου τοῦ μεγάλου*. *S. P. N. Euthymii magni*. Menologium Basilianum. *τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Εὐθυμίου πρεσβυτέρου γενομένου, καὶ καθηγητοῦ τῆς Ἐρήμου*: *S.P.N. Euthymii Presbyteri, & Magistri Eremi*. Hæc dies natalis ejus (inquit Baron. not. ad diem 20. Jan. quo colitur etiam in Martyrol. Rom.) quum sanctus agens nonagesimum nonum ætatis annum, sub Leone magno anno XVI. ejus Imperii, migravit in cœlum. Est is annus a Chri-

 sto,

sto, juxta Fastos Onuphrii, 472. Fallitur. Nam Cyrillus Scythopolitanus, qui vitam ejus scripsit, sic ait: Obitus ejus accidit die vigesima mensis Januarii, *undecima Indictione*; & paulo post. *Quinto Leonis Imp. Consulatu, ejusdemque Imperii decimo sexto anno vivendi finem fecit*; ideoque anno 473. quo Leo Quintum Consulatum gessit, & Indictio XI. mense Januario in cursu fuit. Menol. Basil. Græce habet, *ὑπάρχων δὲ ἐτῶν ἐνενήκοντα ἑπτὰ*, *nonagesimo septimo ætatis anno*. Ita & Græc. Menologium in Synaxario. Euthymii vita a Cyrillo Scythopolitano scripta, *τῷ τιμιωτάτῳ καὶ ἀληθῶς ἐναρέτῳ πατρὶ πνευματικῷ Ἀβιᾶ*. epistola incipit: *πίστις προηγείσθω περὶ Εὐθυμίου*. Vita ipsa: *ὁ μονογενὴς υἱὸς καὶ λόγος τοῦ Θεοῦ*. Græce & Latine in Analectis Græcis per monachos Benedictinos post Cotelerii monumenta editis pag. 1. ad 99. e Codice Bibliothecæ Colbertinæ Paris. 1692. in 4. Altera vita, *καὶ παντὸς μὲν ἄλλου*, Latine apud Surium 20. Jan. Græce & Latine in Cotelerii monumentis Ecclesiæ Græcæ Tom. 2. pag. 200. ad 340. Arabice exstat in Codice pervetusto membraneo exarato primum a monacho Antonio Davide filio Salomonis Bagdadensis in Laura S. Sabæ; deinde ex eo exemplari descripto ab Isaaco monacho pro monte Sinai mense Rabio priore, anno Hegiræ 272. (Chr. 885.) ubi اوفميوس *Euphemius* appellatur: nimirum ex genio Arabici sermonis, quemadmodum eundem Euthymium Russi vocant *Eustimius*. Vide me Tom. 2. Bibl. Orient. pag. 511.

XXI.

MAXIMUS.

NEOPHYTUS.

Ambo Vaticani: *Maximi Confessoris*. Papebroch. *Maximus monachus*. Possevin. *S. Patris Maximi*. Noster Slavicus: *S. Martyris Neophyti*. Græci in Menæis: *τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Μαξίμου τοῦ ὁμολογητοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Νεοφύτου*. De Neophyto Martyrol. Rom. die 20. hujus: *Nicææ in Bithynia S. Neophyti Mart.* De *S. Maximo Confessore* die 13. Augusti: *Constantinopoli S. Maximi monachi, doctrina & zelo catholicæ veritatis insignis: qui quum adversus Monothelitas strenue decertaret, a Constante Imp. hæretico præcisis manibus ac lingua in Chersonesum relegatus, reddidit spiritum. Tunc etiam duo Anastasii ejus discipuli, aliique plures diversa tormenta & dura exilia sunt experti*. Ita & Græci in Synaxario S. Maximi & sociorum duo-

duorum Anastasiorum. At in Basiliano, de solo agitur *Neophyto Martyre*, & ad diem quidem 21. Januarii, non autem 20., uti Baronius in notis perperam scribit. *Maximi* Homologetæ vita auctore Anastasio Apocrisiario, ejusdem discipulo, καὶ πάντων μὲν τῶν κατὰ Θεὸν πολιτευσαμένων ὁ βίος λυσιτελὴς καὶ ὠφέλιμος: prodiit Græce & Lat. Tom. I. operum S. Maximi ex edit. Combefis. Paris. 1675. pag. 1. ad 28. Acta & collationes sive relatio motionis factæ inter S. Maximum & socium ejus atque Principes in Secretario: τῇ ἡμέρᾳ ᾗ προσωρμίσθησαν, Græc. & Lat. ante Tom. I. operum S. Maximi pag. 29. ad 86. Epitome certaminis SS. Maximi & Anastasii ex Menæis, pag. 87. ad 106. *Neophyti* Mart. vita: κατὰ τοὺς καιροὺς τῆς παρανόμου αὐτοκρατορίας τῶν τυραννικῶν Βασιλέων Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ: MS. Lambec. Tom. VIII. pag. 338. In Menologiis dicitur „ quum scholam „ adiret cum suis condiscipulis, orabat, eosque nutriebat: quo„ cumque autem se conferret, sequebatur eum Columba, & „ humana voce cum ipso colloquebatur: quam quum mater vi„ disset cum puero colloquentem, præ timore exanimata conci„ dit. At sanctus illam precibus ad vitam a morte revocavit „. Placet observationem Falconianam huc referre. „ Bollandus il„ lud Columbæ, ἄπιστον hoc censet, & Raderus repugnat: „ Cur non magis, quam locutam humano more, asinam Balaam? „ præsertim quum vera bestia fuerit: hic Columbæ specie An„ gelus. Ratio, quia illa tradit sacra scriptura; ista Acta homo „ impostor, quibus tantum ex verisimili est credendum huma„ na fide. Præter Martyrium, fabulæ omnia, etiam nomen „ *Neophyti*, quod insolitum.

XXII.

TIMOTHEUS.

ANASTASIUS.

Vaticani Russici; *Timothei Apostoli, & Anastasii*. Noster Slavicus; *S. Apostoli Timothei*; ita & Possevinus. Papebr. *Timotheus*; & in notis; *Apostolus, Pauli discipulus, binis illius ad se epistolis notissimus, Ephesi Episcopus, colitur a Latinis* XXIV. *hujus*. *Anastasius* autem Persa monachus, in Martyr. Rom. hac die. De utroque Græci quoque in Menologio ad hanc diem, cum Synaxariis. Timothei Apostoli vita, Τιμόθεον τὸν μέγαν ἔτυχε μὲν ἡ Λυκαόνων, Latine apud Surium 22. & Bollandum 24. Januarii. Martyrium Timothei Græce, Ἴσμεν πολλὰς ἱστορίας

ἱστορίας τε καὶ βίους, apud Photium Cod. 254. Latine; *multi multas historias & vitas*, auctore, ut ajunt, Polycrate. Vide Fabric. Tom. IX. Bibl. Græc. pag. 150. In eundem sermo Nicetæ Rhetoris & Philosophi; τί δὲ Τιμόθεος; τοῦτον γὰρ μετὰ τοὺς Ἀποστόλους. *Anastasii* Persæ vita: τῆς μεγάλης πόλεως ὑπὸ τῶν περσῶν βασιλέως ἁλώσεως; Latine apud Surium 22. Jan. Alia *de Anastasii miraculis*; θαυμάτων διήγησιν προβάλλεσθαι σήμερον, in Synodo VII. notante Allatio. De auctore Baronius ad annum Chr. 627. num. I. Encomium in eundem a Georgio Piside apud Suidam in Γεώργιος; etsi MS. Svidas Paris. non habet, εἰς τὸν μάρτυρα Ἀναστάσιον, sed, εἰς τὸν μέγαν Ἀθανάσιον. Vide Fabr. tom. IX. pag. 53.

XXIII.

CLEMENS.

AGATHANGELUS.

Vaticanus primus vacat. Secundus: *Clementis Mart.* Noster Slavicus: *S. Martyris Clementis Episcopi Ancyræ*. Papebrochius, *Clemens*, additque, *Episcopus Ancyranus*. Possevinus *S. Mart. Clementis*: Græci in utroque Menologio. τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Κλήμεντος Ἐπισκόπου Ἀγκύρας, καὶ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἀγαθαγγέλου: *Sacrosancti Martyris Clementis Episcopi Ancyræ, & S. Mart. Agathangeli*. De iisdem Romanum Martyrologium hac die. *Clementis Ancyrani martyrium*: μετὰ διακοσιοστὸν καὶ πεντηκοστὸν ἔτος τῆς κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως, Latine apud Surium, & cum notis apud Bolland. ad 23. Januarii. *Clementis Ancyrani, & Agathangeli*: ἦν ὁ Μακάριος Κλήμης ἐκ πόλεως. MS. Bibl. Coislin. pag. 414.

XXIV.

XENIA.

Uterque Vaticanus, & noster Slavicus hodie vacant. Possevinus perperam, *S. Euximiæ*: pro, *Xenes*. Papebrochius: *S. Mart. Paulus, Xenia*: & in Lat. Interpret. *Pr. M. Pabelus, Xenia*. Ruffice Пр, ideſt *Prepodobny, M. Muccnik, Pabel*, ideſt *S. Martyr Paulus*. Addit Papebrochius hanc adnotationem: *De hac, quæ Possevino corrupte Euxemia jam supra actum*: Nimirum, in Januario Græcorum metrico ad 24. Januarii pag. IX. Pergit Papebrochius „ Prior est Presbyter Martyr Babylas, cu„ jus longum in Menæis extat Encomium, ut Antiocheni Mo„ nachi & Presbyteri, qui in Siciliam cum duobus discipulis „ per-

„ persecutionem fugiendo profectus, ibi martyrium cum iisdem „ complevit. Confusum hunc aut fictum ex famosissimo Episcopo Antiocheno Babyla, qui hoc die colitur a Latinis, censet Baronius: Bollandus putavit posse distingui „. In Menæis quidem colitur hac die *Martyr Babylas*, Antiochia oriundus, in Sicilia passus unacum discipulis Timotheo & Agapio, uti in Synaxario legitur. Verum a Russis non hunc Babylam, sed *Paulum* Monachum hodie commemorari, ipsum πάβελ nomen demonstrat. Exstat de eo Synaxarium in utroque Menologio his verbis: In Menologio Græcorum: μνήμη τῶν ἁγίων Μαρτύρων Παύλου, Πausιρίωνος, καὶ Θεοδοτίωνος: *Memoria Sanctorum Martyrum Pauli, Pausirionis, & Theodotionis*. In Basiliano: ἄθλησις τῶν ἁγίων Μαρτύρων Παύλου, Παυσιρίου, καὶ Θεοδοτίωνος: „ Certamen SS. Martyrum Pauli, Pausirii, & Theodotionis. Isti, Diocletiano Imp. & Arriano Præfecto, in urbe „ Cleopatride nati, fratres secundum carnem fuerunt, & abdicato seculo, monasticam amplexi sunt vitam. Cetera „. Culcinius ad 24. hujus pag. 71. „ Hac die S. Xenæ dictæ etiam „ Eusebiæ jungitur Paulus, loco cujus perperam inducit Papebrochius Presbyterum Martyrem Babylam. Nam longe diversimode scribuntur apud nos Pavel & Vavila, idest, Paulus & Babylas. In imagine vero præsentis diei expresse ponitur *Pavel*, Paulus, addito *Pr. M.* quod significat: *Prepodobny Muczenik*, idest, Sacromartyr. Quis sit igitur hic Paulus, docet me Menologium Basilii Porphyrogeniti, quod refert Paulum, Pausirium, & Theudotium. Cetera „. *Xeniam* seu potius *Xenem*, colunt Græci in Menæis hac die, sic: μνήμη τῆς ἁγίας μητρὸς ἡμῶν Ξένης, *Commemoratio Sanctæ Matris nostræ Xenæ*, cum Synaxario. In Menologio Basiliano ad diem 18. hujus: *Commemoratio S. Eusebiæ, cognomento Xenæ*: „ Sancta „ Eusebia, cognomento Xena, idest Hospita (seu Peregrina) „ ex urbe Roma fuit, genere, forma opibusque insignis. Quum „ autem parentes vellent eam in matrimonium collocare, omniaque ad celebrandas nuptias parata essent, arrepta occulte „ fuga, cum duabus Ancillis navem conscendit: qua Alexandriam delata, angustam domum subiit, incerta ob infirmitatem muliebrem, quonam se reciperet. Sed misit ad illam „ Deus Paulum quemdam Monachum, qui se salutis ducem eis „ præbuit: atque in patriam suam Mylassam Cariæ proximam „ addu-

„ adductas, in Ecclesia S. Protomart. Stephani, quam ipse ex- „ struxerat, collocavit. Ibi igitur sanctissimam vitam Eusebia „ traducens, donum etiam miraculorum promeruit. Quumque „ hunc in modum vixisset, decessit „. Hujus Eusebiæ, qui se *Xenem* vocavit, Acta Græce: ὁ Καιρὸς ἢ Ξένος τῆς θαυμασίας ξένης βίος, Latine apud Surium 25. Januarii auctore Cyrillo Mylasę Episcopo, quæ Bollandus edidit, qui eam sexto sæculo figit. Falconius in not. ad 25. Januarii: *Menologium Græcorum de ea agit die* 18. *hujus mensis.* Fallitur. Non Menologium Græcorum, sed Basilianum, ut supra. Nam *Xene*, de qua agitur in Menologio Græcorum die 18. hujus, *Martyr* fuit: sic enim legitur: τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, ἡ ἁγία μάρτυς Ξένη, πυρὶ τελειοῦται, *eadem die* (18. *Januarii*) *S. Mart. Xene, igni consummatur.* Pergit Falconius. „ Romana Sancta: non de Roma veteri Ego „ puto, sed de nova Roma Constantinopoli; quod ostendit „ etiam ejus fuga. Ephesinæ autem Ecclesiæ hic Paulus Epi- „ scopus fuit postea „. Nulli, ut puto, fundamento innixa utraque conjectura. Nam in Synaxario dicitur, ἐκ τῆς μεγαλοδόξου γένοιτο πόλεως Ῥώμης, *ex magna & gloriosa Civitate Roma fuit*: quod de Roma vetere, non de nova intelligitur. Deinde *Paulus* in Actis *Monachus* vocatur: de Episcopatu Ephesino altum silentium. Quid vero? Si dicamus, in Rufficis Papebrochianis Tabulis, de hoc *Paulo* simul & *Xena* agi, non de *Paulo* Martyre?

XXV.

GREGORIUS THEOLOGUS.

Codex primus Vaticanus: *Gregorii Thaumaturgi*. Per errorem: lege *Theologi*. Ita enim Codex secundus: *Gregorii Theologi*. Et noster Slavicus: *S. P. N. Gregorii Theologi, qui fuit Episcopus Nazianzenus*. Papebrochius: *Gregorius; Propheta Isaias*. Et mox. „ Addunt Menæa, hujus Sancti Prophetæ Sy- „ naxim agi juxta Ecclesiam Sancti Laurentii, scilicet Constan- „ tinopoli „. Possevinus: *S Patris Gregorii*. Græci in utroque Menologio: τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Θεολόγου: *S. P. N. Gregorii, Archiepiscopi Constantinopolitani, Theologi*. Habetur Synaxarium tam de S. Gregorio, quam de Isaia Propheta, in Menæis. At in Basiliano, de Gregorio hac die: de Isaia vero, ad 9. Maji: de quo & in Menæis iterum ad eandem Maji diem: in Romano autem, 6. Julii,

6. Julii de Isaia, & 9. Maji de Gregorio Theologo: cujus Vita auctore Gregorio Presbytero : *συγκαλεῖ μὲν ἡμᾶς, ὦ ἄνδρες, Γρηγόριος ὁ πάνυ* : præfixa Gregor. Nazianz. editionibus : Latine apud Surium 9. Maji. Oratio in Sanctum Gregorium Theologum auctore Theodoro Metochita generali Logotheta : *ὅσα μὲν τῷ παρόντι λόγῳ*.

XXVI.

XENOPHON.
MARIA.

Vaticanus uterque, & noster Slavicus hodie vacant. Papebrochius: *Maria, Arcadius, Joannes, Xenophon*. Possevinus perperam: *S. Patris Sozontis*. Græci in utroque Menologio: *μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ξενοφῶντος, καὶ τῆς συμβίου αὐτοῦ Μαρίας, καὶ τῶν τέκνων αὐτοῦ Ἀρκαδίου καὶ Ἰωάννου*, *Commemoratio S. P. N. Xenophontis, & conjugis ejus Mariæ, & filiorum ejus Arcadii & Honorii*: cum Synaxario. Vita Græce: *Ξενοφῶν ὁ θαυμάσιος ἔφυ μὲν*. Alia: *διηγήσατό τις γέρων μέγας, ὅτι Ξενοφῶν τις συγκλητικὸς ὑπὲρ πᾶσαν εὐπρέπειαν ὑπάρχων*. Alia: *ἡ περὶ τῶν μακαρίων ἀνδρῶν βίων ἀναγραφή*. Arabice in Cod. membran. exarato anno Heg. 272. (Chr. 885.) post Homiliam Anastasii Abbatis Montis Sinai in Psal. VI. & ante Cassiani Abbatis ad Leontium de Patribus Scetensibus, *Vita Xenophontis ejusque Conjugis Mariæ & filiorum Joannis & Arcadii*. Vide me Tomo 2. Bibl. Orient. pag. 511. unde confirmatur conjectura cl. Falconii circa Acta horum Sanctorum: „ Bollandus dat etiam „ Acta ex Græcis, quæ falso quis tribuerit Metaphrasti: sunt „ enim ferme ab æquali, non quinti, sed sexti sæculi „. Certe Metaphrastes, quando hæc Acta in Arabicum è Græco translata fuerant, nondum natus erat.

XXVII.

TRANSLATIO RELIQUIARUM S. JOANNIS CHRYSOSTOMI.

Uterque Vaticanus: *Translatio Joannis Chrysostomi*. Slavicus noster: *SS. Martyrum Presbyteri Ananiæ, & Petri clavium Custodis, & aliorum* VII. *militum, & Relatio Reliquiarum Sancti Joannis Chrysostomi*. Papebrochius: *Relatio Corporis Sancti Joannis Chrysostomi*. Repræsentantur duo Clerici Arcam, in qua Corpus Sancti Joannis pannis involutum jacet, deferentes, Patriarcha Proclo subsequente, & Imp. juniore

Theodosio in porta Civitatis sacrum Corpus excipiente. At in Capponianis Tabulis, adstante Imperatore, a Patriarcha & Clericis, Corpus sacrum deponitur. Græci in utroque Menologio agunt de Translatione Reliquiarum Sancti Joannis Chrysostomi hac die, cum Synaxario. In Basiliano, duo Clerici Corpus deferunt præcedentibus aliis cum cereis, occurrente Patriarcha cum thuribulo, & Imp. Theodosio, juxta Ecclesiam Apostolorum, ubi depositum dicitur. In Cod. Basiliano agitur etiam de SS. Martyribus Anania Presbytero, Petro clavium Custode, & aliis septem Martyribus sub Diocletiano Imp. & Maximo Præfecto: de his tamen in Menæis ad diem 26. antecedentem, cum Synaxario. De Translatione Reliquiarum Sancti Joannis Chrysostomi: *ἀλλὰ πῶς ἄν τις ἡμᾶς ἀπαλλάξει αἰτίας καὶ μώμων*. Alia auctore Constantino Porphyrogenito. *τί πρεπωδέστερον τοῦ νῦν ἑρωμένου θεάματος*. Alia auctore incerto; *ἧκεν ἡμῖν ἡ λαμπρὰ*. Alia Cosmæ Vestitoris: *ἥκουσαι πάντως ἡμῖν, ὦ φιλόχριστος πανήγυρις*. Falconius perperam legit Ruthenice: „ Drenetenie „ Mostei Sviatsho JoannaZlatonstho,pro,PrenecenieMoce Svia„ tago Joanna Zlatovstago „: *Translatio Reliquiarum S. Joannis Chrysostomi*. Possevinus ab hac die 27. usque ad 31. hujus, ordinem Kalendarii Russici pervertit:sic enim scribit: „ 27. San„ cti Patris Euchemii (*pro Ephræmi*) 28. S. Mart. Ignatii. „ 29. Trium Sanctorum, idest, Basilii Magni, Gregorii Theo„ logi, & Chrysostomi. 30. S. Patris Chrysostomi. 31. San„ ctorum Cyri & Joannis „. Quum Chrysostomum deberet collocare ad 27. Ephræmum ad 28. Ignatium ad 29. Basilium, Gregorium, & Chrysostomum ad 30. & Cyrum atque Joannem ad 31.

XXVIII.

Ephræm.

Primus Vaticanus, *Ephræm Syri*. Secundus vacat. Noster Slavicus: *S. P. N. Ephræm Syri*. Papebrochius: *Ephræm*. Et addit: „ Possevinus Euchrenium corrupte appellat, & diei „ præcedenti adscribit, in eo qui subsequitur Sancto similiter „ anticipando, die uno aberrans „. Græci in utroque Menologio, *τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἐφραὶμ τοῦ Σύρου*, *S. P. N. Ephræm Syri*. Latini in Martyrologio Romano ad diem 1. Februarii: de quo vide Adnotationem Baronii, quæque nos ad primum, secundum, & tertium tomum Operum Græco Latinorum ejusdem,

dem, ex Græcis, Syris, & Latinis de ipso collegimus. Huc respexit cl. Falconius ad hanc diem sic scribens: *Vitam autem ejus & opera, Syrus modo edidit Assemanus*. In Tabulis nostris Capponianis depictus cernitur habitu monastico cum cuculla in capite. In Papebrochianis Crux cucullæ imponitur, stola è collo sub pallio clauso pendente, quasi simul Monachus & Presbyter fuerit: nam in Martyrologio Romano *Diaconus Ecclesiæ Edessenæ dicitur*. In Menologio Basiliano repræsentatur jacens in lecto tamquam mortuus, nudo capite, Presbytero Monacho more Syrorum induto thuribulum gerente, atque ad caput Sancti suffumigante, duobus aliis ad pedes exequias celebrantibus. Ut vero semel dicam de Cruce cucullæ imposita, placet verba Papebrochii, not. ad 17. Januarii repetere: „ Nota Crucem caputio impressam, & recordare S. Pachomii, de quo Palladius: *Fecit autem eis*, Monachis scil. Tabennesiotis, a se institutis, *cucullas... quibus jussit imponi figuram Crucis purpureæ*: quod hodieque a Moscis religiose servari, probant eorum Hagioptycha, coloribus expressa, sic ut caputia nigra, Cruces nunc in medio, nunc utroque in latere rubræ sint. Non ita Sculptor Barbarus, sed Monachis quandoque alta caputia reliquit (fortassis non sine causa nobis [a] ignota) sæpius etiam Cruces neglexit; noster exemplum sequi jussus est; neque causa uniformitatis, incertum an necessariæ quidquam mutare.

XXIX.

IGNATIUS.

Uterque Vaticanus, *Translatio Ignatii*. Noster Slavicus: *Memoria Relationis Reliquiarum Sacromartyris Deiferi Ignatii*. Papebroch. *Ignatius*: additque, *Antiochenus Episcopus*. Menologium Græcorum cum Basiliano: *ἡ ἀνακομιδὴ τῶ λειψάνυ τῶ ἁγίυ ἱερομάρτυρος Ἰγνατίυ τῶ θεοφόρυ*: *al.* Πατριάρχυ Ἀντιοχείας: *Translatio Reliquiarum Sacrosancti Martyris Ignatii deiferi*, al. *Patriarchæ Antiocheni*. In Basiliano Arca clausa defertur a duobus Clericis, præcedunt Presbyter cum thuribulo & libro clauso, & alii Clerici cum cereis, ad Ecclesiam procedentes. Capponianæ & Papebrochianæ tabulæ exhibent Ignatium habitu Pontificio cum Omophorio, & libro clauso ad pectus, dextra

O 2 bene-

[a] Metropolitani in Moscovia caputia alba gestant, & loco Crucis, in eorum medio depictus est Seraphinus.

benedicentem. De Translatione Synaxarium in utroque Menologio. Acta Græce : Ἄρτι Τραϊανῦ τὰ τῆς Ῥωμαίων βασιλείας : Latine apud Sur. & cum notis apud Bolland. 1. Febr. Græce & Lat. in Patribus Apostolicis Cotelerii. Encomium ejus, auctore Jo: Chrysost. οἱ πολυτελεῖς ἢ φιλότιμοι. Tom. 5. Savil. pag. 498. & Tom. 2. edit. novæ Montfauconianæ pag. 592. In Codice MS. membraneo Syriaco, exarato anno Græc. 1012. Christi 701. exstat Severi Episcopi Antiocheni (hæretici illius Monophysitarum antesignani) homilia *65. de SS. Basilio & Gregorio, additis in fine laudibus S. Ignatii Theophori*. Item homil. ejusdem Severi 84. de Basilio magno & Gregorio Theologo, habita de more in templo Theophori martyris Ignatii. Et in Cod. Syriaco exarato anno Græc. 874. Chr. 563. Ind. 4. ejusdem Severi hom. 15. de SS. Basilio & Greg. Theologo, & Hom. 102. de iisdem. Vide me Tom. 1. Bibl. Orient. pag. 571. & 572.

Culcinius in Specim. pag. 1. addit ad hanc diem xxix. Januarii *S. Laurentium Monachum Pieczarensem*, de quo ex vitis Patrum Cryptensium hæc narrat. „ Laurentius alumnus Mo„ nasterii Pieczarensis seu Cryptensis ad Kioviam, ac Monachus „ egregius, cupiens perfecte servire Deo, voluit se includere „ exiguæ cellæ. At non permittentibus id ipsi non nullis mo„ nachis, transtulit se cum benedictione Hegumeni ad mona„ sterium S. Demetrii Martyris, ibidemque parvam cellulam „ nactus, in jejuniis ac orationibus multo tempore perseve„ rabat; præditus idcirco dono sanandi morbos, profuit plurimis „ infirmis. Adductum quadam die virum, quem sævissimus „ dæmon torquebat, jussit Laurentius duci ad monasterium „ Cryptense; quumque jam traheretur vir ille, dæmon cæpit „ inclamare: Quonam me ire jubes? ad Cryptas? at ego acce„ dere illuc non audeo, tum propter mortuos, qui ibidem „ quiescunt; tum propter nonnullos viventes, quos ego valde „ timeo. Interrogatus vero, quosnam timeret? nam centum „ quinquaginta octo monachi tunc erant: respondit. Triginta „ sunt qui me perterrent: cum reliquis vero certamina duco. „ Hæc vociferans, cœpit recensere nomina eorum, quos per„ timescebat, Monachorum, variisque loqui linguis: Duxerunt „ tamen reluctantem hominem ad Cryptas: quumque intra„ vissent Ecclesiam, erupit illico cum magno fremitu Dæmon, „ liberumque hominem reliquit: qui quum rogaretur, a quo „ fue-

„ fuerit sanatus? intuens thaumaturgam Deiparæ Imaginem, „ respondit. Hæc me Domina, precibus Laurentii, & triginta „ aliorum Patrum, liberavit. Actæ sunt gratiæ beatæ Virgini „ ab omnibus præsentibus. Porro Laurentius ornatus virtuti- „ bus ac veneranda canitie, diem clausit extremum circa an- „ num 1200. „ Fit ejusdem Laurentii Commemoratio in Anthologio Ruthenico & in Ustavo, uti idem Culcinius testatur.

XXX.

HIPPOLYTUS.
BASILIUS.
JOANNES.
GREGORIUS.

Vaticanus uterque hac die vacat. Slavicus noster: *Inventio Venerabilium Reliquiarum S. Clementis Papæ Romani*. Papebroch. *Hippolytus*, *Basilius*, *Gregorius*, *Joannes Chrysostomus*. Omnes in habitu Pontificali, cum Omophorio & libro ad pectus plicato, dextra benedicentes. In Menologio Basiliano agitur de *S. Hippolyto Papa*, ut vocatur, *cum Sociis*, non hac die, sed 29. antecedenti: hac vero die 30. *de Barsimæo Episc. & de Theophilo juniore*. At Menologium Græcorum ad hanc diem 30. de *Hippolyto*, qui *Papa Romæ* dicitur, & Sociis: necnon de *SS. Basilio*, *Gregorio*, *& Jo: Chrysostomo*: quorum festi causa in Synaxario refertur, quemadmodum etiam observat ad 30. hujus pag. 71. Culcinius, in hæc verba. „ De festo (*a*) trium Ec- „ clesiæ Græcæ Doctorum, extat prolixum in meo Anthologio „ (*adde & in Menæis Græcis*) Synaxarium, cujus hic do breve „ compendium. Imperante Cæsare Græcorum Alexio Comne- „ no, qui successit Nicephoro Botaniatæ (*imperavitque ab an-* „ *no* 1081. *usque ad annum Chr.* 1118.) exorta est quæstio Con- „ stantinopoli inter eruditos, quisnam sit dignior in Ecclesia „ Dei ex tribus Doctoribus? utrum Basilius magnus? an Gre- „ gorius Nazianzenus? an Joannes Chrysostomus? Crescente „ altercandi studio, divisere se in tres partes eruditi; & qui- „ dem Basilitæ Basilium potentem ore ac calamo prædicabant: „ Gregoritæ Gregorium sublimem Theologum exaltabant: „ Joan-

a Mirari subit, in Calendario Russico, quod singulis annis Petropoli imprimitur, nullam fieri hujusce festi trium doctorum mentionem, sed ad 30. Januarii solum Hippolytum coli, sic: *Ippolita*.

„ Joannitæ aurei oris eloquentiam extollebant. Hæc igitur „ quæstio dum magnis studiis ab eruditis discutitur, en cito dis- „ solvitur ab ipsismet divis Doctoribus, qui apparentes Joanni „ Euchaitarum Metropolitæ, non somnolento, sed vigili, di- „ xere: noveris, nos tres esse ac unum coram Deo, nec ullam „ dari inter nos præeminentiæ aut honoris differentiam. Qua- „ propter dic partibus de nobis controvertentibus, ut sileant, „ pacemque, pro qua nos Deum precamur, colere studeant. „ Tu vero cura, ut ad firmandam inter fideles concordiam, „ memoria nostra uno die celebranda instituatur. Hoc enim „ modo cognoscent omnes, quod simus pares apud Deum. „ Vale frater, & pax Dei sit tecum. His dictis evanuerunt ex „ oculis divi Antistites. Joannes vero Episcopus divulgans ha- „ bitam revelationem, & partes controvertentes ad concor- „ diam reduxit, & ut festum trium Doctorum institueretur, „ omnem conatum adhibuit. Quum vero adhuc quæreretur, „ quænam dies foret assignanda huic festo, Præsul Euchaitensis „ considerans mensem Januarium continere memorias omnium „ trium Doctorum, videlicet, die 1. Basilii magni, die 25. „ Gregorii Nazianzeni, die 27. Joannis Chrysostomi; dixit „ suam sententiam, ut in eodem mense novum Festum institue- „ retur, proposuitque diem trigesimam Januarii. Atque hoc „ modo cum publico plausu urbis totius sancita fuit synodaliter „ nova festivitas, quam Præsul Euchaitensis ornavit proprio „ officio, composuitque Vesperas magnas & parvas, duplicem „ in Matutino Canonem, cæterosque sacros Hymnos. Hacte- „ nus Synaxarium de hodierno festo, quod colitur in meo An- „ thologio, solemni Officio, quodque inter Festa de Præce- „ pto Synodus Zamosciana (*anno* 1720. *in Polonia celebrata*) „ inseruit „. Hæc Culcinius. Additur in Græco Synaxario descriptio habitus & oris trium horum Doctorum: id quod ex Picturis Constantinopoli exstantibus haustum fuisse videtur. Porro Joannem Euchaitensem anno 1054. floruisse, scribit Caveus in hist. Liter. ejusque scripta recenset, in quibus *Orationem Encomiasticam in tres SS. Patres, Basilium magnum, Greg. Theologum, & Jo: Chrysostomum*, cujus initium; πάλιν Ἰωάννης ὁ τὴν γλῶτταν χρυσοῦς, Cod. Vindobon. Theol. CXLIV. num. 6. fol. 2, 7. Item vitam *S. Eusebiæ* apud Euchaitas in magna veneratione habitæ, *& vitam S. Theodori junioris in Chiliocomo*.

Nota-

Notabilis est *Inventio Reliquiarum S. Clementis Papæ Romani*, quæ hac die 30. Jan. recolitur in Codice nostro Slavonico. Baronius ad 23. Nov. de S. Clemente Papa: „ De translatione ejus corporis (inquit) Romam facta per S. Cyrillum „ Episcopum Slavorum [leg. *Apostolum Slavorum*; *nam Episcopus non fuit*) legitur historia in Breviario Polonorum. „ Idem testatur Petrus in Catal. lib. 10. cap. 98. in fine, & ante hos Leo Ostien. in Chron. Casinen. De S. Clementis Translatione firmius testimonium illud putamus, quod ex epist. „ Anastasii Bibliothecarii ad Carolum Regem accipitur, data „ Kalendis Apr. Indict. VIII.; ubi hæc verba: Vir magnus, & „ Apostolicæ vitæ præceptor Constantinus Philosophus Romam sub venerabilis memoriæ Hadriano juniore Papa venit, „ S. Clementis corpus sedi suæ restituit. Hæc Anastasius oculatus testis „. Adde testimonium hujus Codicis Slavici, ex quo constat, apud Slavos Græci Ritus Translationem hanc paulo post ejusdem Constantini seu Cyrilli, ejusque fratris Methodii Episcopi ætatem cultam fuisse: quod nemo hactenus observavit.

XXXI.

CYRUS.

JOANNES.

Vaticanus uterque: *Cyri & Joannis*. Slavicus noster: *SS. Thaumaturgorum Cyri & Joannis*. Papebroch. *Cyrus. Eudoxia. Athanasia. Theodosia* (leg. *Theodote*) *Theoctiste. Joannes*. Addit: „Inter sanctos Cyrum & Joannem, media Athanasia „ cum tribus filiabus, cum iisdem ab illis ad mortem pro Christo ferendam fuit animata „. Græci in utroque Menologio colunt SS. Thaumaturgos & Anargyros *Cyrum & Joannem*, necnon *Athanasiam* cum filiabus *Theodota*, *Theoctista*, & *Eudoxia*. Latini in Martyr. Rom. ad 31. hujus, agunt de Cyro & Joanne, quorum tamen in Actis, Martyrium subiisse dicuntur tres Sanctæ Virgines *Theodota* (quam Baron. Theodoram vocat) *Theoctiste*, *& Eudoxia*, *cum matre Athanasia*. Porro Acta Cyri & Joannis Anargyrorum & Thaumaturgorum Martyrum, auctore Sophronio Monacho Sophista Monasterii S. Theodosii in Eremo prope sanctam Civitatem, postea Archiepiscopo Hierosolymitano: Græce: ἄλλος μὲν ἄλλως τὰς ἁγίους τιμῶντων. Præmittitur προθεωρία, cujus initium: Ὀφθαλμῶν ἀῤῥωστίας. Hujus, ut notat Allatius, mentio in VII. Synodo Act. IV. Latine;

Cyrus

Cyrus ille clara Stella Martyrum: apud Sur. 31. Jan. Vide Baron. in not. ad hanc diem: ubi laudat Acta Translationis eorum ex Alexandrina urbe Romam: & ex Cod. S. Mariæ ad Martyres Acta prædictorum Martyrum, auctore Petro quodam, qui ea scripsit, rogante Gregorio Joannis Consularis filio.

MENSIS FEBRUARIUS.

I.

TRYPHON.

CODEX Vaticanus Russicus primus: *Tryphonis Mart.* Secundus vacat. Slavicus noster: *Passio S. Martyris Tryphonis*. Ita & Possevinus. Kalendarium Moscoviticum: *Muc. Tryphona*, *Mart. Tryphonis*. Papebroch. *Tryphon.* Menol. Basilianum: *ἄθλησις τοῦ ἁγίου μάρτυρος* Τρύφωνος: *certamen S. Martyris Tryphonis*. Menologium Græcum, Προεορτία τῆς ὑπαπαντῆς τοῦ κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Τρύφωνος: *Dies ante festum Occursus Domini*, *Dei*, *& Salvatoris nostri Jesu Christi*: *& S. Martyris Tryphonis*. De quo habetur Synaxarium in utroque Menologio. A Latinis colitur Tryphon, unacum Respicio & Nympha Virg. ad 10. Nov. vide notas Baronii. Tryphonis (non *Campsadensis*, uti per Typographi errorem vocatur apud Fabric. Biblioth. Græc. Tom. IX. pag. 151. sed *Lampsacensis*) Martyris sub Decio Acta ὁ βίος τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μάρτυρος, Lamb. Tom. VIII. p. 72. Alia: τοῦ κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος, Lambec. Tom. VIII. pag. 72. Latine apud Sur. 2. Febr. Alia auctore Theodoro Lascari Duca: Κρίνα ἐξ ἀγροῦ καὶ ῥεύματος ἐκ πηγῆς. Auctore Leone Imperatore: μάρτυρος παραγίγονε μνήμη.

II.

OCCURSUS DOMINI.

Uterque Vaticanus cum nostro Slavico: *Occursus Domini*. Ita & tabulæ Papebrochianæ. Kalendarium Moscoviticum: *Stritenie Gospodne*, *Occursus Domini*: Papebrochius Latine: *Delatio Jesu Christi in Templum*, sensum nempe, non verba exprimens. Ita & Possevinus: *Purificationis B. Mariæ Virginis*, uti a Latinis, non uti a Ruthenis & Græcis vocatur. Menologium utrumque: ἡ ὑπαπαντὴ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, *Occursus*

sus D. N. Jesu Christi, cum Synaxario. In Tabulis Capponianis, Josepho & Maria stantibus in Templo, Simeon senex Puerum Jesum in ulnas accipit, cum lemmate IC XC CIMEΩN, *Jesus Christus*, *Simeon*. Papebrochianæ repræsentant ex una parte Annam, & Simeonem Jesum stantem ambabus manibus gestantem. In Jesu Christi præsentationem in Templo, Hypapantem sive Occursum Domini, Fabricius Tom. IX. Bibl. Græc. laudat Græcas orationes, I. Hesychii Presb. Hierosol. II. Germani Patriar. Constantinopolitani, Lambec. VIII. pag. 52. & 387. III. Hesychii, sive ut alii, Timothei Presb. Hierosol. 4. Chrysostomi, Lambec. IV. pag. CXI. VIII. pag. 73. inter Spuria Chrysost. Tom. 2. novæ edit. pag. 812. IV. ejusdem Chrysost. Bibl. Coislin. pag. 181. V. Nysseni Græc. Lat. Tom. 2. pag. 876. VI. Methodii Pataren. Episcop. VII. Anastasii Antiocheni. VIII. Jo. Zonaræ. IX. Cyrilli Alex. Bibl. Coisl. pag. 388. X. Amphilochii Episcop. Icon. Græc. Lat. Tom. 2. apud Combefis. pag. 73. XI. ejusdem Amphilochii: Græc. Lat. ibid. pag. 36. XII. Athanasii Alex. Græc. Lat. in Auctario novo Combefis. Tom. I. pag. 498. sub nomine Georgii Nicomedien. Bibl. Coisl. pag. 388. XIII. Macarii Chrysocephali Philadelphien. Bibl. Coisl. pag. 181. XIV. Timothei Presbyt. Hierosol. Lambec. VIII. pag. 74. Græc. Lat. Tom. 2. Auctarii Ducæani Bibl. Patrum pag. 844. XV. Cyrilli Hierosol. (in aliis, Alexandrini,) Lambec. IV. pag. 134. VIII. pag. 174.) Græc. Latin. in Auctario Ducæano Tom. 2. XVI. Leonis Imperat. Græc. Lat. in Auctario novo Combefis. Tom. I. pag. 1639. XVII. Modesti Hierosol. in *ὑπαπαντήν*, apud Photium Cod. 276. Vide Bibliothecam Concionatoriam Combefisii Tom. VI. pag. 173. & seq.

III.

SIMEON.

ANNA.

Primus Vat. Russicus: *Simeonis & Annæ*. Secundus Vat. *Simeonis justi*. Slavicus noster. *S. Simeonis Deum excipientis*. Kalend. Moscovit. *Sbatago Symeona*, *S. Symeonis*. Papebroch. *Simeon*. Possevinus: *S. Simeonis*. Græci in Menologio: τοῦ ἁγίου καὶ δικαίου Συμεὼν τοῦ Θεοδόχου, καὶ Ἄννης τῆς Προφήτιδος, *Sancti & Justi Simeonis Deum excipientis, & Annæ Prophetissæ*. Basilianum, in quo & Synaxarium, pro Θεοδόχου, habet, τοῦ δεξαμένου τὸν κύριον ἐν ταῖς ἀγκάλαις αὐτοῦ, *qui excepit Dominum*

num in ulnas suas. Latini de Anna quidem agunt, 1. Septembr. de Simeone vero, 8. Octobris. De utroque exstat sermo Græcus Simeonis, qui se ταπεινὸν, idest humilem, appellat, quique Abbas fuit S. Mamantis in Xylocirco, seu Xerocirco. initium: τὴν πρὸς τὰς ἀγαθὰς τῶν ὁμοδούλων. Altera Leontii Neapoleos Cypri Episcopi: εὐφραινέσθωσαν οἱ οὐρανοί. Græc. Lat. Tom. 1. Auctarii Combefisiani pag. 682.

IV.

S. Isidorus.

Uterque Vaticanus cum nostro Slavico vacant ab hac die usque ad VIII. hujus. Possevinus: *S. Patris Isidori*. Kalend. Moscovit. *Prepod. Isidora*, *S. Isidori*. Papebroc. *Isidorus*: *Nicolaus*; uterque habitu monastico & Presbyterali. Menologium Græcum: τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἰσιδώρου τοῦ Πηλουσιώτου *S. P. N. Isidori Pelusiotæ*; & τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Νικολάου τοῦ Ὁμολογητοῦ τοῦ Στουδίτου *S. P. N. Nicolai Confessoris*, *Studitæ*. De utroque Synaxarium. At in Menolog. Basiliano, *de Isidoro Pelusiota*, tantum: quamquam Pictura num. 370. pag. 159. videtur repræsentare *Nicolaum Studitam*, genu flexo orantem, emisso e divina manu in aëre prodeunte ad ipsius caput radio, omisso tamen & nomine & Synaxario. Hujus Studitæ Nicolai vita extat, auctore monacho Studita Græc. Latin. Tom. 2. Auctar. novi Combefis. pag. 890. initium: οἱ τοὺς Ὀλυμπίους ἀγῶνας „. De Isidoro Pelusiota agitur in Martyr. Rom. ad hanc diem: De quo Baron. in notis: „ Fuit hic S. Joannis Chrysostomi discipulus, & celebris inter Ecclesiasticos scriptores Græcos. Extant ejusdem Isidori Pelusiotæ tres libri Epistolarum, „ nuper a Billio Latinitate donati, & Parisiis impressi „. Cætera. De ejus scriptis consule Caveum edit. novæ pag. 250. ubi eum longe plura scripsisse ostendit.

V.

Agatha.

Kalendarium Moscoviticum: *Muceniczi Agathiy*, *Martyris Agathæ*: Papebrochius *Agatha*, Virgo nempe & Martyr, de qua Græci & Latini hac die, cum Synaxario: & Baronius in notis. Pro *Agatha*, Possevino ab inepto interprete obtrusum est nomen *S. Martyris Agapii*. In Ephemeridibus nostris & Papebrochianis, АГАПІА *Agatia* vocatur, unde ex similitudine literæ т cum п, factum puto, ut, *Agapia* Possevino diceretur.

retur. Porro S. Agathæ vita, Βασιλεύοντος ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ Δεκίου, Latine, Gentiano Herveto interprete apud Surium v. Febr. & ex versione Davidis Hevxtovii cum Godefridi Henschenii notis, in Actis Sanctorum Tom. I. Februar. Græce habuit Rosweidus. Apud Lambec. Tom. VIII. pag. 81. MSS. incipit: Βασιλεύοντος Δεκίου τοῦ παρανόμου Καίσαρος. In S. Agathæ festum ejusque discipulas, auctore Michaële Psello: οὐ τὰ σπουδαῖα μόνον αἱρεῖται. De aliis Actorum laudumque S. Agathæ Scriptoribus, vide Henschenium v. Febr. & Hanckium de Scriptoribus Hist. Byzant. pag. 453. Necnon Combefisii Bibliothecam Concionatoriam Tom. VI. pag. 126.

VI.

BUCOLUS.

Kalend. Moscoviticum: *Sbatago Bukola*, *Sancti Bucoli*. Papebrochius, *Bucolus*. Possevinus ad hanc diem, *S. Patris Parthenii*, & ad sequentem, *S. Patris Ucolii*; utrumque minus recte: Nam *Parthenius* colitur a Russis & Græcis ad VII. Febr. Quem autem Possevinus perperam vocat *Ucolum*, is ad diem VI. hujus pertinet, & *Bucolus* dicendus est. Græci in utroque Menologio, τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Βουκόλου, ἐπισκόπου Σμύρνης *S. P. N. Bucoli Episcopi Smyrnæ*, & S. Joannis Apostoli Discipuli: cum Synaxario: de quo Latini nihil habent.

VII.

PARTHENIUS.

S. LUCAS.

Kalend. Moscovit. *Prep. Parthenia*, *S. Parthenii*. Possevinus: *S. Patris Parthenii*, ad diem antecedentem, per errorem. Papebrochius: *Parthenius*, tantum. Menologium utrumque: τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Παρθενίου ἐπισκόπου Λαμψάκου, *S. P. N. Parthenii Episcopi Lampsaci*, cum Synaxario: Græci etiam de Luca his verbis: καὶ τοῦ ὁσίου πρὸς ἡμῶν Λουκᾶ, τοῦ ἐν τῷ Στηρίῳ τῆς Ἑλλάδος. *S. P. N. Lucæ*, *in Sterio Helladis*, cum Synaxario. Latini de utroque nihil. Parthenii Episc. Lampsaceni sub Constantino Magno clari vita: πόθῳ καὶ ἀγάπῃ κινούμενος ἐγὼ ὁ ἁμαρτωλὸς Κρισπῖνος, Auctore Crispino qui se Parthenii discipulum profitetur: MS. Lambec. VIII. pag. 82. Latine apud Surium & Bollandum VII. Febr. De Sancto Luca hæc Falconius pag. 67. „ Natus in Hellade (*idest*, *Græcia*) ex pa„ rentibus Æginetis (in quam insulam ob Hagarenos fugerant)

 „ non

„ non ſolum carne, ſed caſeo etiam abſtinuit, panem veſcens „ ordeaceum, & aquam bibens: fit monachus, & ſancte obiit. „ Acta Græca Combefiſius invenit in Regia (*a*) Medicea, & „ communicavit Bollando die 19. Nov. 1651. Ea autem Græcolatine dedit Bollandus, & ſunt ſincera, quod ea ſint a diſcipulo & comite itinerum ejus. Menologium Baſilii Lucam „ iſtum non habet, quod ſit anterius ipſo. Tres Sanctos Lucas „ accurate diſcriminat Bollandus: Siculum ad montem Ætnam, „ qui obiit anno 828. die 6. Novembris. Lucam hunc junio- „ rem, qui hac die obiit anno 945. & alterum eo juniorem, qui „ Stylita obiit anno 946. die undecima Decembris „. Addere debuit quartum Lucam, de quo in Menæis ad 7. Septembris: τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τελεῖται ἡ κοίμησις τοῦ ὁσίου Λουκᾶ τοῦ ἐκ τῆς λυκαόνων ἐπαρχίας, τρίτου δὲ ἡγουμένου τῆς μονῆς τοῦ σωτῆρος τοῦ ἐπιλεγομένου βαθέως Ῥύακος, *eadem die recolitur obdormitio Sancti Lucæ, qui ex provincia Lycaonum fuit, tertius autem præpoſitus monaſterio Salvatoris, nuncupati profundi Rivi*. Porro hujus monaſterii, *profundi Rivi* appellati, fundator *Baſilius* primuſque Abbas fuit, ſecundus *Ignatius*. Baſilii commemoratio ad 1. Julii, ſine Synaxario: *Ignatii* vero ad 27. Septembris, cum Synaxario: ubi dicitur ſub Imp. *Nicephoro & Joanne* claruiſſe; ideſt, inter (*b*) annum 963. & 975. Fabricius Biblioth. Græc. Tom. IX. pag. 107. de S. Luca juniore in Hellade: *Hujus vita*: ὁ καλὸς τὰ πάντα καὶ μέγας λουκᾶς, auctore incerto; Græce & Latine Tom. 2. Auctarii novi Combefiſiani pag. 970.

VIII.

MARTYR THEODORUS.

ZACHARIAS.

Codex primus Vaticanus Ruſſicus: *Zachariæ Prophetæ*. Secundus: *Theodori militis*. Noſter Slavicus vacat. Kal. Moſcovit. *Muc. Theodora*: Mart. Theodori. Papebrochius: *Zacharias*: *Theodorus Stratilates*. Poſſevinus: *S. Mart. Theodori*. Menologium Baſilianum: *Sancti & glorioſi Prophetæ Zachariæ*, *unius*

ex

a Aut dicere debuit *in Regia Pariſienſi*, & *Medicea Florentina*, aut *in Medicea*, dumtaxat.

b Nicephorus Phocas imperavit ab anno 963. ad 969. Joannes autem Zimiſces ab exeunte 969. ad 10. Jan. 976. Apud Falconium pag. 11. de Ignatio Abbate monaſterii *Salvatoris*, quod dicebatur *Profundi Rivi*, recte quidem illud ſitum dicitur in ſecunda Cappadocia, ſed per errorem typographi Nicephorus Phocas & Joannes Zimiſces imperaſſe perhibentur *ab anno 963. ad 985.*

exxvi. *Prophetis. Sancti magni Martyris Theodori, militum Ducis, in Euchaitis.* Menologium Grecorum: τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Θεοδώρου τοῦ Στρατηλάτου, καὶ τοῦ ἁγίου Προφήτου Ζαχαρίου. *Sancti magnique Martyris Theodori Stratilatæ: & Sancti Prophetæ Zachariæ.* Synaxarium de utroque. Latini agunt de Theodoro Duce ad VII. Febr.; de propheta vero Zacharia, ad 6. Septembris. Baronius not. ad VII. Febr. de Theodoro ductore militum, qui Licinio imperante passus est: „ Alius est „ item (inquit) Theodorus, qui ad differentiam hujus, cogno- „ mento dictus est Tyro, de quo pluribus acturi sumus ad diem „ 9. Novembris. Ob nominis tamen convenientiam alter pro „ altero acceptus aliquando reperitur. Hujus res gestas ab „ Augaro quodam, qui spectaculo præsens fuit, conscriptas re- „ citat hac die Metaphrastes, quas retulit Lipom. in Tom. V. & „ Surius in Tom. I. „ Idem Baron. de Theodoro altero, Tyrone dicto, qui tempore Maximiani, Amaseæ in Ponto passus dicitur, ad 9. Novemb. hæc observat: „ De eodem Beda, „ Usuardus, Ado, & alii Latinorum: Græci autem XIII. Kal. „ Martii in Menol. & in Constit. Emmanuelis Imper. Hic ab eis „ dictus est Theodorus Tyro, ad differentiam Theodori Ducis: „ appellatus est & Amasenus ob locum, ubi passus est; dictus „ & Euchaita, a civitate, in quam ejus corpus translatum est, „ quæ ab eodem postea nominata est Theodoropolis a Joanne „ Zemisce Imperatore, qui ob ingentem victoriam ejus preci- „ bus habitam, eidem amplissimam erexit Basilicam, annuam- „ que celebritatem auxit, ut scribit Zonaras in 3. Part. Annal. „ in Joan. Imper. & Cedren. in compend. in eodem. *Et mox.* „ Hujus res gestas ac præclarum Martyrium descripsit Meta- „ phrastes die 17. Febr. *Et post pauca.* Erat celebris peregrina- „ tio in Oriente Euchaitam ad S. Theodorum, de qua Pratum „ Spirituale cap. 180. „ Quibus verbis Emus Baronius in eum errorem incautus incidit, cujus erroris alios insimulat, inquiens: „ ob nominis convenientiam alter Theodorus pro altero acce- „ ptus aliquando reperitur „. Non enim ad Theodorum Tyronem, de quo agitur apud Græcos die 17. Febr. & apud Latinos die 9. Novembris, sed ad Theodorum Stratilatem seu militum ductorem referri debet id, quod „ de Euchaitis scribitur, „ in eam videlicet urbem translatum fuisse ejus corpus, quæ „ urbs ab eodem postea nominata est Theodoropolis „. Vide Syna-

Synaxarium ad VIII. Febr. de Stratilata, & ad XVII. Febr. de Tyrone. Fabricius quoque unum Theodorum cum altero confundit, dum Tom. IX. Bibl. Græc. pag. 147. de Theodori rebus gestis sic scribit. „ Theodori Martyris (*a*) vita: Ἀλλ' οὐ πένθιμος ἡμῖν ὁ καιρός Auctor Joannes Euchaitorum Metropolita. *Theodori* (*b*) τοῦ πεζοῦ [ejusdem cum priore] παρ' ἡμῖν δ' ὂν οὐ σπάνια τὰ καλά: Auctor idem. *Theodori* (*c*) *militum præfecti*, sive *Theodori Tyronis*, Martyris, Heracleæ sub Imp. Licinio, primo Sabbato Jejunii; ἡμεῖς ὁ τοῦ Χριστοῦ λαός: Gregorii Nysseni, tom. 2. pag. 1002. MS. Lambec. IV. p. 26. 113. VIII. pag. 86. Latine ex Zini versione apud Surium IX. Nov. Heracleæ sub Imp. Licinio. ὥσπερ (*d*) φαίνει ὁ ἥλιος τοῖς ὁρῶσιν, οὕτω ὁ περὶ τῶν μακάρων λόγοι τοῖς ἀκούουσι. Latine apud Surium VII. Febr. Auctor profitetur se præsentem Martyrio illi adfuisse, nomenque adscribit ὁ ταχυγράφος Οὔαρος (alii Codices Αὔγαρος) νοτάριος καὶ ἀποκοδικέλλων. Vide Allatium de Simeonibus p.115. MS. Lambec. VIII. p.81. 376. IV. p.124. seq. Cod. Barocc. 147. Μαξιμιανὸς καὶ Μαξιμῖνος (*e*) βασιλεῖς ἐξαπέστειλαν διατάγματα: Auctor illo tempore vixisse se profitetur. Vide Allat. pag. 99. de Simeonibus. MS. Lambecc. VIII. pag. 86. 384. IV. pag. 64. seq. 96. seq. Cod. Baroc. 147. Μαξιμιανῷ καὶ Μαξιμίνῳ (*f*) τοῖς βασιλεῦσι. Lat. apud Surium IX. Novembris, & Lipom. Μαρτυρικὴ (*g*) πανήγυρις σήμερον: Joannis Metropolitæ Euchaitensium. σὺ μὲν, ὦ ἀγαθὲ, τοῦ ὑπεραγάθου δοῦλε Θεοῦ: Auctor (*b*) Constantinus Acropolita. ὡς πολὺ τὸ (*i*) πλῆθος τῆς χρηστότητός σου κύριε. Inter Chrysostomi Homilias prodiit Paris. 1554. 8. Sed Au- „ ctor

---

a Hæc de Theodoro Stratilata sunt intelligenda; non de Tyrone.

b Hæc etiam de Stratilata, qui in Euchaitis colebatur, & de quo Euchaitensis Metropolita.

c Confunditur Stratilates cum Tyrone, & ex duobus unus perperam conflatur. Hæc autem Nysseni oratio ad Tyronem, qui Amaseæ passus est, referri debet, quique a Græcis, primo sabbato jejunii colitur. Vide ejus Synaxarium.

d Hæc Theodori vita de Stratilata est intelligenda, quam Augarus scripsisse dicitur, quæque Latine ad VII. Febr. apud Surium prodiit.

e De Tyrone agitur, qui sub Maximiano passus est, non de Stratilata, qui sub Licinio.

f Hæc etiam de Tyrone, non de Stratilata.

g De Stratilata, non de Tyrone.

b De Tyrone, cujus memoria colitur Sabbato I. Jejunii, & Constantinopoli in Sporacii.

i De Tyrone, non de Stratilata.

„ ctor Nectarius Archiep. Constantinop. Latine apud Lipom. „ tom. I. & Surium IX. Novemb. Græce MS. Lambec. VIII. „ pag. 231. 349. & 86. & IV. pag. 97. 124. seq. Bibl. Coisl. „ pag. 401. „ Vides quas ad oram libri apposui notas, in quibus quæ ad Stratilatam quæque ad Tyronem pertinent, exposui. Porro de S. Theodoro Stratilata iterum agitur in Tabulis nostris & in Menæis Grecorum ad VIII. Junii, uti mox patebit.

IX.

MARTYR NICEPHORUS.

Uterque Vaticanus; *Nicephori Martyris*. Possevinus: *Martyris Nicephori*. Kal. Moscovit. *Mucen. Nikiphora, Mart. Nicephori*. Slavicus noster vacat. Papebroch. *Nicephorus. Marcianus*; primus Martyr, secundus Episcopus cum Omophorio: de quo idem Papebrochius: „ Marcianus Episc. Syracusanus. „ Colitur a Latinis XIV., a Græcis multis XXXI. Octobris; passim tamen etiam hoc die, verum a multis sub nomine *Marcelli Episcopi Siciliæ*. Acta Græca prolixissima reperimus in „ Vaticano, eademque ex Sicilia accepimus Latine reddita; „ sed ejusdem prorsus farinæ, cujus & alia quædam istic licentius fabricata; quare neque digna judicavimus, quibus Græce „ transcribendis sumptus fieret „. De *Nicephoro* Græci in utroque Menologio hac die cum Synaxario; item Latini in Martyr. Rom. *Antiochiæ S. Nicephori Mart., qui sub Valeriano Imp. capite cæsus, Martyrii coronam accepit*. Exstant res ejus gestæ a Metaphraste descriptæ, quas Lipom. retulit tom. V. & Surius tom. I. Græce incipiunt, *κατ᾽ ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἦν τις πρεσβύτερος*, Lambec. VIII. pag. 82. 380. Alia, *ἦν τις πρεσβύτερος ὀνόματι σαπρίκιος*, Græce & Latin. in Actis selectis Martyrum Theodorici Ruinarti a pag. 239. ad 245. quidquid dicat Falconius, qui hæc acta putat esse parænesim a bono viro propositam ad exemplum, ex pœna illata, sed ficta ab eo, ut inimicis injurias facilius condonemus; concludens, *Industriam laudo hominis, sed non ausum*. Ego tamen clarissimo Falconio S. Severinæ Archiepiscopo repono; *neque ejus industriam laudo, neque ausum*. De sancto vero Marciano, hæc in utroque Menologio leguntur; *τῶν ἁγίων Μαρτύρων Μαρκιανοῦ* (a) *ἐπισκόπου Σικελίας, Φιλαγρίου ἐπισκόπου Κύπρου καὶ Παγκρατίου ἐπισκ. Ταυρομενίου*; *SS. Mar-*

(a) In Menol. Communi, Μαρκέλλου.

Martyrum Marciani Episcopi Siciliæ, *Philagrii Episc. Cypri*, *& Pancratii Episc. Tauromenii*; qui dicuntur discipuli fuisse S. Petri Apostoli. Horum Marcianus Syracusamus Episc. a Latinis colitur die 14. Junii, Pancratius Episc. Taurom. 3. Apr., de Philagrio nihil. Græci vero iterum de Marciano Syracusæ Episc. agunt 30. Octob. De Pancratio 9. Jul. Marciani autem Episcopi Syrac. φέρε τοίνυν ὦ ἠγαπημένε, auctore incerto circa annum Chr. 700. scriptum elogium exstat Græce cum Sirmondi versione in Actis sanctorum ad 14. Junii tom. 2. pag. 738. Pancratii Taurom. Episc. ἐγένετο μετὰ τὸ ἀναληφθῆναι τὸν κύριον, auctor fabulosus Evagrius Monachus, laudatus Theophani Cerameo homil. 57. qui se Pancratii discipulum & comitem profitetur. Græce MS. Lambec. VIII. pag. 94. Latine vertit Sirmondus, sed non prodiit.

X.

CHARALAMPUS.

Uterque Vaticanus cum nostro Slavico vacant. Possevinus; *S. Mart. Charlampii*. Kal. Moscovit. *Muc. Charalampia*, *Mart. Charalampii*. Papebroch. *Charalampus*. *Prochorus*. „ Primus, *Presbyter Martyr*; Secundus, Monachus in Pieczarensi ad Kioviam Monasterio, teste R. P. Ohilewicz. Vitam „ & sanctitatis insignia optamus ut aliquis subministret „. Papebrochii votis fecit satis cl. Culcinius, qui in Specimine pag. 3. ad x. Februar. de S. Prochoro Monacho Cryptensi hæc habet. „ Claruit hic eximius Cœnobita circa annum 1100. In urbe „ Smolensco nactus natales, quum esset jam vir annis maturus, „ abjectis sæcularibus curis, contulit se ad Monasterinm Pieczarense prope Kioviam, & suscepto habitu monastico, vitam „ austerissimam ducere cœpit. Abstinebat ab omni (a) cibo, „ victusque erat ipsius panis durus cum aqua; maxime vero in „ deliciis habebat herbam dictam atriplex, seu atriplexum. „ Tenente principatum in urbe Kioviensi Svatopelko, invaluit quodam anno atrox fames, quæ quum nimis premeret miseram plebem, Prochorus vehementi commiseratione motus, oravit Deum: impetravitque ab eo multiplicationem „ atriplexi in campis, montibus, ac silvis; quam herbam ipse „ singulis diebus colligens, exsiccabat, & in farinam reducens, „ panes ex ea faciebat, quos venientibus mendicis distribuebat. „ Qui-

a Ab omni scil. lauto cibo.

„ Quicumque vero edebant hos panes, & miram in illis dulcedinem sentiebant, & parva eorum quantitate saturabantur. „ Unus e Fratribus quum aliquoties hos panes clam abstulisset „ Prochoro, semper expertus est amaros ac insipidos; detulit „ hanc rem Joanni Hegumeno, qui alteri Fratri præcepit, ut „ panem surriperet; sed quum Hegumenus surreptum panem „ gustasset, sensit magnam in eo amaritudinem. Misit ergo requirens palam a Prochoro panem atriplicineum, quem quum „ ipse dedisset, & Hegumenus eundem gustasset, miram reperit in eo dulcedinem, totamque bucellam comedit. Redeunte post sterilitatem frugum abundantia, alia civibus Kioviensibus contigit calamitas. David enim Ihori filius Princeps „ Haliciensis & Premysliensis infensus Svatopelko Duci Kioviensi, inhibuit suis mercatoribus, ne salem Kioviensibus „ subministrarent. Sensit urbs tota hanc afflictionem, & vel maxime pauperes, quibus sumptus non suppetebat pro emendo „ sale, quem summo pretio nonnulli advenæ vendebant. Indoluit S. Prochorus, & cupiens juvare miseram plebem, comparavit ad suam cellam magnum cineris acervum, oravitque „ cum lacrimis Deum, ut cinis in salem converteretur. Exaudivit Deus preces sui servi, deditque cineri virtutem, ac „ saporem salis, quem quum distribueret Prochorus liberali „ manu egentibus, advenæ illi salis mercatores irati servo „ Dei, adeunt Principem, incusantque Monachum Prochorum, quod salem in sua cella teneat, plebique distribuat „ cum damno Ærarii. Princeps illico jubet auferri salem, & in „ publico depositorio asservari. Factum est ita; sed quum post „ tres dies ministri Principis recognoscerent salem, res mira! „ cinerem purum, & non salem inveniunt. Deferunt hoc prodigium Principi; ipse prius miratur, dein jubet ejici cinerem „ extra portam urbis. Innotuit hæc res Prochoro, qui multos „ accedentes se pro impetrando sale, jussit ire extra portam, „ ibidemque salem accipere. Cucurrit turba virorum, puerorumque, & ecce cinis jussu Principis ejectus rediit ad formam „ salis, quem totum diripuit turba, debitasque grates sancto „ Prochoro reddidit. Nunciatum est hoc Svatopelko Principi, „ qui rediens ad mentem, adivit Monasterium Pieczarense, & „ venia a Prochoro impetrata, tantam postmodum cum eo „ contraxit familiaritatem per frequentia colloquia, ut semel

„ dixerit; si placet, sancte Pater, faciamus hoc pactum. Si ego „ prius moriar, tu meum cadaver tumulabis, & pro anima „ mea Deum orabis. Si vero tu mihi præmorieris, ego hisce „ manibus meis exuvias Cryptis inferam, ac reverenter com„ ponam. Annuit huic pacto Prochorus; & quum post hæc Prin„ ceps collecto exercitu contra Tartaros profectus fuisset, Pro„ chorus interea morbo correptus, ac de suo proximo exitu a „ Deo præmonitus, misit nuncium ad Principem in castris com„ morantem; qui intellecto, in quo versabatur Prochorus, vitæ „ periculo, paucis ad latus hærentibus aulicis quantocius advo„ lavit. Ut vidit eum Prochorus, extemplo sublatis in cælum „ oculis dixit; Rem laude dignam fecisti, optime Princeps, „ quia memor pacti, venire ad me moribundum non neglexisti. „ Pro certo hanc tuam in me benevolentiam Deus tibi condigna „ solvet mercede. His & plurimis aliis dictis, quibus hortaba„ tur Principem ad pie vivendum, ac juste imperandum, po„ stremo prędixit ipsi insignem contra Tartaros victoriam; & „ data eidem extrema benedictione, suavi sopore obdormivit „ in Domino. Svatopelkus dolens tantum amisisse Patrem, „ cum uberrimis lacrimis funus curavit, & proprios subdens „ sacro corpori humeros, Cryptis illud intulit, ac reverenter „ tumulavit. Post hæc justa peracta, rediit ad castra, moto„ que contra Tartaros exercitu, fudit eosdem, & spoliis onu„ stus, multosque ducens captivos, domum ovans rediit. Ex „ vitis Patrum Cryptensium, Anthologio, & Ustavo „. Hactenus Culcinius: qui in serie Chronologica magnorum Russiæ seu Moscoviæ Ducum pag. 113. num. XVII. de Svatopolco II. loquens [quem ait ab anno 1093. ad annum 1113. regnasse] *Adest* [inquit] *de ejus pietate honorifica mentio in vita S. Prochori Pieczaren. in Specim. pag.* 3. additque num. XVIII. post hunc *Svatopolcum*, imperasse in Russia *Uladimirum II.* cognomento Monomachum ab anno 1113. ad ann. 1130. „ cui [inquit] „ Alexius I. Comnenus Græcor. Imp. misit Regiam coronam „ per Metropolitam Ephesinum Neophytum, qui eum Kioviæ „ solemni ritu coronavit „. Verum hunc Culcinii anachronismum jam notavi Tom. 4. Par. 1. cap. 1. num. 38. pag. 95. ubi ostendi *Uladimirum* Monomachum, quem Culcinius ab ann. 1113. ad 1130. post Svatopolchi obitum regnasse perperam scribit, anno Chr. 1043. jam Russiæ Monarcham, Constantinopolim obsedisse.

sedisse: Proinde ad integrum antecedens sæculum retrahenda est tum Prochori Monachi tum Svatopolchi Ducis ætas. Præterea qui adversus Svatopolcum arma sumsisse *David* Haliciensis & Premysliensis Princeps dicitur, is non *Ibori* seu *Igori*, sed *Svatoslai* filius fuit; demum a Svatopolco non cum *Tartaris*, sed cum *Polowczis* bellum commissum est. Vide Tom. cit. 4. pag. 96.

Quoad *S. Charalampum*, agunt de eo Græci in utroque Menologio cum Synaxario: τῦ ἁγίυ μάρτυρος Χαραλάμπυς, *Sancti Martyris Charalampi*: ubi dicitur, in urbe Magnesia Sacerdos Christianorum fuisse, & a Luciano Præfecto martyrium passus unacum *Porphyrio* Lectore, & *Bapto*, (qui in Menologio Basiliano *Dauctus* vocatur) & tribus mulieribus: idque *Severo* imperante. Fabricius tom. IX. Bibl. Græc. pag. 65. „ Charalampii, Antiochiæ in Pisidia Martyris sub Septimio Severo: Βασιλέυοντος τῦ κυρίυ ἡμῶν Ἰησῦ Χριςῦ. Auctor Anonymus. MS. „ Lambec. VIII. pag. 83. Latine apud Bollandum 10. Februarii „ *Jo. Davide Heuxtovio interprete* „. Falconius ad 10. Febr. pag. 68. „ Acta indigna, & penitus fabulosa, quæ ex Codice „ Regio primus omnium dedit Bollandus, scripta sæculo bar- „ baro „. *Et post pauca*. Frustra ergo Bollandus Acta ista il- „ lustrare conatus est „. Hæc magis temere, quam vere dicta accipias, velim: illustranda enim sunt, non proscribenda Sanctorum Acta.

XI.

BLASIUS.

Kalendarium Moscoviticum: *Sbatago Blasia*, *Sancti Blasii*. Vaticanus uterque vacat. Noster Slavicus: *S. Hieromartyris Blasii*. Possevinus: *S. Mart. Blasii*. Agunt de eo Græci in utroque Menologio ad hanc diem cum Synaxario, in quo dicitur Sebastæ Episcopus, sub Agricolao Præside unacum duobus pueris capite truncatus: & ante ipsum passæ *septem Mulieres*. Hoc ipsum Latini in Martyrologio Romano ad 3. Februarii. Addit Baronius in not. „ Mentio habetur de eodem S. Blasio Epi- „ scopo in Actis SS. Martyrum Eustratii, Auxentii, & Socio- „ rum in fine: habes ea ex Metaphraste apud Sur. tom. 6. „. Et de his quidem SS. Martyribus *Eustratio*, *Auxentio*, *Eugenio*, *Mardario*, & *Oreste*, egimus ad 13. Decembris. Hinc in Synaxario Græco de Sancto Blasio scribitur: Λέγεται δὲ ὅτι ὅπος

ἐν ὁ τῇ τοῦ μεγαλομάρτυρος Εὐστρατίου διατάξει ἐπιτροπεύσας κατὰ τὸν καιρὸν τῆς αὐτοῦ μαρτυρίας. Καθάπερ καὶ ἐν παλαιῷ ὑφάσματι εὕρηται εἰκονισμένος ὁ ἅγιος Βλάσιος ἱστάμενος μέσον τῶν ἁγίων πέντε μαρτύρων, ἔγγιστα τοῦ ἁγίου Εὐστρατίου, καὶ δεχόμενος ἐκ χειρὸς τούτου, τὸν τόμον τῆς διατάξεως „ Dicitur autem ipse (*Bla-* „ *sius*) Testamentum scripsisse magni Martyris Eustratii, tem- „ pore ejus martyrii: sicuti in vetusta tabula invenitur depi- „ ctus S. Blasius, stans medius inter Sanctos quinque Martyres „ (*a*) juxta S. Eustratium, accipiens de ejus manu Tomum „ Testamenti „. Additur in eod. Synaxario. Τελεῖται δὲ ἡ αὐτοῦ „ σύναξις ἐν τῷ ἁγιωτάτῳ αὐτοῦ μαρτυρίῳ, τῷ ὄντι πλησίον τοῦ „ ἁγίου Ἀποστόλου Φιλίππου, ἐν τοῖς Μιλτιάδου, ejus Synaxis per- „ agitur in sanctissimo ejus martyrio, quod est prope Ecclesiam „ Sancti Philippi Apostoli in ædibus (*b*) Miltiadis „; de quibus vide Cangium in Constantinopoli Christiana pagin. 120. Fabricius tom. IX. Bibl. Græc. pag. 63. *Blasii Episcopi Sebasteni*: Βλάσιος ὁ μάρτυς ἄξιος τοῦ πιστοῦ πόλεως. Aliud: Βλάσιον τὸν μέγαν ἐν Ἱεράρχαις καὶ Μάρτυσι. Auctor Theodorus Cyzici Metropolita. Ἡνίκα ὁ καιρὸς τῶν εἰδώλων: MS. Lambec. VIII. pag. 83. 180. 229. 230. qui Simeoni Metropolitæ tribuit. Latine apud Sur. 3. Febr. sub Metaphrastæ nomine.

Papebrochius: *Blasius*, *Demetrius*. Et primus quidem, *Episcopus Martyr*. Alter vero, *Monachus*. Additque; „ Hegumenum in Pryluka fuisse, idem Ohilewicz nos docuit, & „ quod passim appelletur *Volobodensis Thaumaturgus*, quo minus de ejus sanctitate dubitamus, & optamus certius informari de miraculis ejus ac Vitæ Actis „. De eodem Demetrio hæc habet Culcinius in Specimine pag. 5. „ Etsi nihil ego „ de hoc Sancto in meis libris repererim, adest tamen ipse „ in Ephemeridibus Moscorum figuratis, quem etiam noster „ Ohilewicz, teste Papebrochio, docuit fuisse Hegumenum „ in Pryluka, & passim appellari *Volobodensem Thaumaturgum* „. Herbersteinius in Chorographia Principatus Moscoviæ pag. 79. „ *Wolochda* Provincia, Civitas, & Castrum, in qua Episcopi „ Permiæ sedem quidem suam, sed sine imperio habent, ab „ ejusdem nominis fluvio nomen accepere. Sita est inter Orien- „ tem & Septentrionem, ad quam ex Moscovia per Jaroslaw „ itur:

a Vel, *Eustratium*, *Auxentium*, *Eugenium*, *Mardarium*, & *Orestem*.
b Falcon. *Miltidi* minus recte.

„ itur : abeſt autem a Jaroslaw 50. milliaribus Germanicis, a „ Bielojeſero fere 40. „ . Et poſt pauca . „ Wolochda Provincia olim ſub ditione Novogardiæ Magnæ erat .

XII.

MELETIUS.

Kalendarium Moſcoviticum : *Meletia*, *i Alexia*, *Meletii*, *& Alexii*. Vaticanus uterque cum Slavico noſtro vacant . Poſſevinus : *S. Mart. Melentii*, minus recte . Agitur enim de *Sancto Meletio* Epiſcopo Antiocheno, qui Martyr non fuit . Papebrochius in Ephemeridibus Græco-Moſchis : „ Meletius. Theodora . Eadem die obitus (*a*) Alexii Metropolitæ Kioviensis, Moſcoviæ Thaumaturgi . Antonius „ . Quæ verba in figuratis Ephemeridibus valde corrupta, ita ſunt Slavice ſive Ruthenice legenda ex Culcinio : „ Meletiy, Fteodora, Wtoyzeden, Preſtavlenie Alexia Metropolity Kievskaho, Moſcovskaho Czudotvorca . Antoniy „ . Græci æque ac Latini agunt hac die de *Meletio Antiocheno*, deque *Antonio* Conſtantinopolitano Patriarchis ; de quibus exſtat Synaxarium . At in Baſiliano Menologio, hac quidem die 12. Februarii recolitur *Commemoratio S. P. N. Antonii Archiepiſcopi Conſtantinopolitani*, qui per errorem in Synaxario pro *Caulea*, dicitur *Blacheas*. Die vero 23. Auguſti, *Memoria S. P. N. Meletii Archiepiſcopi Antiochiæ*, utrobique cum Synaxario. *Meletii* Epiſcopi Antiocheni anno Chriſti 381. defuncti 12. Februarii Elogium : *Ηὔξησεν ἡμῖν τὸν ἀριθμὸν τῶν Ἀποςόλων*, licet in quibuſdam Codicibus Baſilio tribuitur, auctor tamen eſt Gregorius Nyſſenus Tom. 2. Operum pag. 1019. Aliud : *Πανταχῦ τῆς τιμίας ϗ ἱερᾶς ταύτης ἀγέλης*, auctore Joanne Chryſoſtomo ; Latine apud Sur. 12. Februarii . Græce & Latine Tom. 2. edit. novæ pag. 367. Citatur a Damaſceno 2. de Imagin. & in Synodo II. Nicena Act. 4. Vide notas Baronii ad hanc diem . *Antonii*, cognomento Caułeæ, Patriarchæ Conſtantinopolitani, qui anno 895. juxta Pagium (*b*) obiit, Encomium auctore Nicephoro Gregora : *εἰ δὲ ϗ θνητὴν φύσιν ὁ χρόνος* . Aliud, quod Latine apud Surium, & Bollandum ad 12. Februarii : „ Fieri ergo non poterat „ .

a Interpres Belga apud Papebroch. male vertit : *Obitus Alexii Metropolitæ Moſcovitarum Sancti*.

b Baron. in not. ad Martyrol. Rom. Antonii obitum figit ad annum Chriſti 901. Verum initia Pontificatus Nicolai Myſtici, qui Antonio proxime ſucceſſit, maniſeſte evincunt, Antonium anno 895. obiiſſe .

„ rat „. Græc. MS. Lamb. p. 83. auctore Nicephoro Philosopho & Rhetore, Gregora antiquiore, & circa an. 900. claro, incipit: οὐκ ἦν ἄρα τῶν προλαβόντων καλῶν. Pagius ad ann. 890. n. 4. „ Colitur S. Antonius Cauleas tam a Latinis, quam a Græcis „ die XII. mensis Februarii, quo in Actis Bollandianis refer- „ tur Oratio Nicephori Philosophi in hujus Sancti laudem, in „ qua ob egregias ejus virtutes, præsertimque liberalitatem in „ pauperes, valde celebratur. Nolebat, *inquit Nicephorus*, „ una Civitate, etsi sit tam magna, suam circumscribi commi- „ serationem: sed ad quantum Sol aspicit, eam contendebat „ extendere: hinc manus scatentis misericordia participes erant „ Scythæ, & Thraces, & cum aliis Mysi quoque, qui sunt in Asia.

De *Theodora* Papebrochius: „ Licet desit qui Epitheta „ adjuncta (*a*) nobis interpretetur; vix tamen dubitamus, „ quin ipsa sit Imperatrix, Theophili Iconomachi uxor, Ortho- „ doxiæ restauratrix, de qua egimus præcedenti die, quando „ passim in Menæis commemoratur „. Agunt enim Græci de eadem ad XI. Februarii in utroque Menologio cum Synaxario. In Basiliano depingitur stans in Templo cum Diademate Imperiali in capite, sinistra manu tenens Protomen Jesu Christi.

Acta *Alexii*, cujus in Papebrochianis Ephemeridibus *obitus* recolitur, sibi nondum comperta fatetur Papebrochius, sic scribens. „ Cultum ejus, & sanctitatem probavimus: pleniora „ autem vitæ Acta, sicubi exstant, optamus: libenter etiam intel- „ ligemus, quis hic ad pedes feretri assistens Sanctus, quis ad „ caput Princeps admirabundus exprimatur „. Votis Papebrochii fecit satis Culcinius, qui in Specim. pag. 9. pictam Alexii in feretro jacentis imaginem exponens: „ In Tabulis figuratis „ apud Papebrochium stat ad pedes feretri S. Cyprianus, qui „ Coadjutor fuit Alexii, & post obitum ejus successit in Archie- „ piscopatum totius Russiæ, ut infra dicetur „. Quis ad caput feretri, non exponit Culcinius. Mihi vero, picturam ab eodem Papebrochio exhibitam intuenti, non Princeps, uti idem Papebrochius asserit, apparet, sed Episcopi duo, alter quidem ad pedes, alter vero ad caput, assistentibus Monachis, & Diaconis, Alexii fasciis involuti, & in sepulcro aperto positi funus curaturus. Porro de Alexio agunt Bollandiani ad diem præsentem, nec

a Atqui in figuratis Ephemeridibus, nullum Theodoræ Epitheton adjungitur. Sed quum habitu Imperiali sit depicta, palam est eam esse Theodoram Augustam.

nec non Bascape in Ephemerid. Sacr. Tom. 2. Acta ipsius ex Anthologio Ruthenico exhibet idem Culcinius in Specim. pag. 6. in hæc verba. „ Prodiit in lucem hic Sanctus è parentibus Orthodoxis piisque Christianis: Theodorum patrem, Mariam matrem vocabant. In sacro Baptismate inditum ipsi erat nomen Eleutherii. A teneris unguiculis studio lectionique librorum addictus, quum attigisset annum duodecimum, solebat meare in silvas, ibidemque puerorum more casses extendere ad capiendas aves. Semel itaque longa lassatus cursitatione, dedit se somno, quum ecce audit vocem dicentem: Alexi, quid perperam laboras? En abhinc eris capiens homines. Excussit mox ei hic clamor soporem. At ipse neminem videns, admirabundus discessit, magnasque ab eo tempore volvere cœpit animo cogitationes, ignarus arcani, quod ipsi portendebat vox cælitus lapsa. Jam vero quum haberet quinque supra decem annos, ingreditur Monasterium, fit Monachus, & nomen Alexii olim ipsi desuper impositum consequitur. Magnam vitæ partem duxit in jejuniis, laboribus, vigiliis, nocturnis stationibus, ceterisque piis exercitiis, cum tanto spiritus ardore, & indefessa alacritate, ut omnes in admirationem raperet. Canebat fama ubique virum sanctum, & glorificante servum suum Domino, pervenerat jam ad aures magni Principis Joannis Joannidis (*a*), qui explorata Alexii sanctitudine, convocavit Episcopos; hi vero canonica (*b*) electione instituta, iverunt in unam sententiam, & Alexium Metropolitam Kioviensem ac totius Russiæ salutaverunt. (*c*) Accinxit se novus Pastor ad nova & clariora facinora, ac superaddens labores laboribus, exhibere se omnibus tamquam lumen illustre, prototypon virtutum, Do-„ ctorem-

a Hic fuit filius Joannis Kalitæ, primi Moscoviæ Ducis, Danielis filii, qui sedem Principatus Uladimiria Moscuam transferens, imperavit Moscis ab anno 1328. ad 1341. fratrem habuit Simeonem, ejusdem Joannis Kalitæ filium, qui ab anno 1341. ad 1354. regnavit. Porro Joannes Joannides, fratri succedens, Principatum tenuit ab an. 1354. ad 1362. Demetrium filium successorem relinquens. Culcinius in Serie Chronolog. Ducum Moscoviæ pag. 120. & seq. Quæ tamen Chronologia accuratius ex aliis Scriptoribus est expendenda.

b Post obitum Theognosti, qui sedisse dicitur ab anno 1328. ad annum 1364. Culcin. pag. 117.

c Culcinius pag. 118. ait: „ Alexium genere Ruthenum, patria Volinensem, „ successisse in Primatum Russiæ anno 1364. consecratum a Philotheo Patriarcha, a „ quo quum impetraret approbationem cultus laudatorum superius Martyrum (Antonii,

„ ctoremque insignem, pro virili studuit. Dominabatur ea tem-
„ pestate impius in Tartaria tyrannus, nomine (*a*) Berbede-
„ cus, qui duodecim suis germanis è medio sublatis, cogita-
„ bat bellum inferre Christianis: erat enim adeo ferox atque
„ immanis, ut omnes vicinos nimio terrore percelleret. Ti-
„ mebat itaque ejus tyrannidem & Princeps Joannes. Idcirco
„ magnis precibus coëgit Alexium, ut iret in Tartariam, fu-
„ roremque Tyranni compescerct. Abiit ipse, vicit reluctantem
„ Tartarum cælesti suada; & redux ad propriam sedem, opta-
„ tam patriæ attulit pacem. Incumbens posthæc muneri suo
„ optimus Pastor, excitavit Templum Domino Deo Salvatori
„ nostro in honorem non manufactæ ejus Imaginis dicatum,
„ penes quod construxit Monasterium, instituensque in eo mul-
„ tos Cœnobitas, contulit regimen Andronico Sancti Sergii
„ Thaumaturgi discipulo. Hoc insigni beneficio quum exor-
„ nasset Metropolim Russiæ, cæteris quoque urbibus ac oppi-
„ dis, erectis templis atque cœnobiis, præcipuum adjecit de-
„ corem. Ampliores hinc emanabant laudes, quibus Alexius
„ prædicabatur etiam extra fines Russiæ. Enimvero impurus
„ Agarenorum Rex Amurates, qui habebat Reginam toto trien-
„ nio luminibus captam, quum audisset præclara de viro sancto
„ præconia, concepta spe obtenturum ipsum a Deo id, quod
„ imploraret, misit Nuncium ad magnum Principem Deme-
„ trium (*b*) Joannidem cum hac petitione: oro te, ut veniat
„ ad

tonii, Joannis, & Eustachii, quos Olgerdus Lithuaniæ Dux martyrio affecerat) „ re-
„ sidens in urbe Moscua, juxta morem a Petro, & Theognosto acceptum, per Vica-
„ rios Kioviensem Ecclesiam gubernavit „. Hactenus Culcinius: qui tamen sibi non constat: nam in Vita Alexii, affirmat ipsum in Metropolitam electum sub Joanne Joannide: quem Joannem tamen in Serie Chronologica ait Principatum tenuisse usque ad annum 1362. Si igitur Alexius in Primatum Russiæ successit anno 1364., Joannis utique Principis tempore non fuit Metropolita inauguratus. In Vita Sancti Alexii è Cod. MS. Lithuanico apud Bolland. ad 12. Februarii pag. 640. num. 5. dicitur Alexius natus sub Principe Russiæ *Joanne Danielis filio*, idest, Jo: Kalita, qui fuit pater Joannis Joannidis. Ita etiam in alia Vita apud eund. Bolland. loco cit.

a *Berdebecus* apud Culcinium. Aliis *Berdeberejus* seu *Berdeberus*, *Scytharum* Regulus. Videtur nomen compositum ex *Berde*, & *Bec*, hoc est, *Berde Princeps*.

b Demetrius Joannis Joannidis filius Donicus seu Tanaicus dictus, post patrem regnavit ab anno 1362. ad 1390. teste Culcinio pag. 121. qui de eodem hæc habet:
„ Pugnavit contra successorem Amurathis Mamaum, quem quia fausto pugnæ eventu
„ debellavit ad fl. Tanain, idcirco cognomentum Tanaici seu Donici (Tanais enim
„ Don Russis dicitur) acquisivit: verum Toktamisches Manai successor an. 1384.
„ aggressus Demetrium, fudit ejus copias, ac in fugam convertit, urbemque Mo-
„ scuam cepit, & fere vastavit. Ab hoc igitur tempore usque ad annum 1477. duram
„ Moschi sub Tartaris servitutem patiebantur, ut testantur Annales ipsorum, tum
„ etiam Stricovius Bielscius & alii.

„ ad me homo Dei Alexius, meæque Reginæ, precibus suis, „ visum obtineat. Si Regina curationem consecuta fuerit, ego „ pacem amicitiamque tecum sacrosancte colam. Sin secus, „ ego tuas ditiones invadam, cladibusque implebo. His acce- „ ptis Alexius ingemuit, dixitque Demetrio: licet tam arduum „ opus exiles meas superet vires, divino tamen confisus auxi- „ lio illud aggrediar. Sic dicens, adiit illico Templum cum „ universo Clero: quumque ibidem diu orasset, en ad Lipsana „ Sancti Petri (*a*) Metropolitæ cereus divinitus accensus ar- „ dere cœpit, videntibus cunctis atque stupentibus. Bonum „ omen hac ex re accepit Alexius. Hinc (*b*) quum benedi- „ xisset aquam, adhibito eodem cereo, arripuit iter, stipatus „ Presbyteris ac Clericis. Apparuit interea per somnum Re- „ ginæ vir sanctus pontificaliter indutus, quem undequaque „ stipabant mystæ sacris & ipsi vestibus ornati: quumque variam „ ornatus formam tum in Pontifice, tum in ejus asseclis con- „ templata fuisset, excusso somno vocavit extemplo opifices, „ sacrasque vestes juxta formam in mente hærentem conficere „ jussit. Pervenit tandem ad aulam divus Alexius, & magno „ honore a Rege exceptus, intravit Conclave Reginæ, accen- „ soque cereo, qui jam nuper igne cælitus lapso arserat, solem- „ nem

a Co itur Sanctus Petrus Metropolita a Ruthenis die XXI. Decembr. de quo vide Culcin. in Specimine pag 62. & in Serie Archiepisc. Russiæ num. XXIV. pag. 116. sedisse dicitur ab anno 1307. ad ann. 1328. primusque sedem Kiovia in urbem Moscuam transtulisse. Vide adnotata a me ad XXI. Decembris. In priori S. Alexii Vita apud Bolland. XII. Febr. pag. 640. num. 5. desideratur istud miraculum de candela ultro accensa. Sic enim legitur: „ Ad Amurathem Turcarum Imperatorem sub Demetrio „ Kioviæ Principe evocatus, filiæ ejus cæcæ visum restituit „. Ubi primo Amurathem censet hujus vitæ auctor esse *Turcarum Imperatorem*, qui Hadrianopoli capta anno Christi 1361. sedem imperii ibi fixit. Secundo asserit hujus *filiæ cæcæ* visum restitutum esse, quæ in altera apud eund. Bolland. Vita num. 4., & apud Culcinium, *uxor*, ac *Regina* appellatur. Tertio *Amurates* fertur evocasse Alexium ad curandam illam cæcam sive filiam, sive uxorem; qua curata dicitur in secunda Alexii Vita, & apud Culcinium: „ Alexius magnifice exceptus, & cum muneribus dimissus a Berdebeto „: unde videtur juxta hanc vitam, idem fuisse Amurates ac Berdeberus. Demum Culcinius Amuratem facit non Turcarum Imperatorem, sed Regem Tartarorum post Berdeberum, & ante Mamaum. Vide eum in superiore nota.

b Vita è Cod. MS. Lithuanico num 4. „ Antequam autem itineri se accinxisset, „ Ecclesiam intravit: ubi eo orante, candela vi sua accensa, arsit ad Sepulcrum Sancti „ Petri Metropolitæ. Quum autem prope esset a civitate, in qua Regina degebat il- „ la ipsa in visione vidit Sanctum Sacerdotalibus indutum. Quare etiam omnem ha- „ bitum Episcopo, & Sacerdotibus ejusmodi, qualem vidit, parare jussit. Venit „ deinde ad civitatem, magnificeque a Berdebeto exceptus, cæcitate liberavit Regi- „ nam. Quæ videns Berdebetus miratus est, Sanctumque cum muneribus & gratiarum „ actionibus dimisit.

„ nem instituit supplicationem: qua peracta aspersit Reginam „ aqua lustrali: & ecce, mirum dictu! abscedente eodem fere „ momento atra caligine, liberis hausit lucem oculis gaudens „ & exultans femina: quæ actis ingentibus gratiis Pontifici San- „ cto, præter commemoratas vestes sacras, multa alia munera „ eidem obtulit. Aderat Rex quoque præsens ac videns tam „ insigne miraculum, coluit virum sanctum summopere, orna- „ tumque laudibus atque donariis, domum ire permisit. Re- „ diens in patriam divus Alexius, excitavit Templum è sectis „ lapidibus honori Archistrategi Michaëlis sacrum, ubi ad dex- „ terum latus in Sacello Annunciationis Deiparæ propriis ma- „ nibus tumulum sibi paravit: quumque eandem sacram ædem „ copioso instruxisset ornatu, & plurima quæ prætermittuntur, „ ad incrementum gloriæ divinæ, stabilitatemque doctrinæ „ Apostolicæ præclare gessisset, editis insuper insignibus & fre- „ quentibus miraculis, venerandam nactus senectutem, præ- „ monitus fuit a Deo de suo proximo transitu. Hinc absoluta „ sacra Liturgia, confortatus Pane Angelico, benedixit Prin- „ cipi ac Populo, & ad Dominum migravit. Tumulatus in „ Templo, quod ipse erexerat, & positus in Tumulo quem sibi „ paraverat, præbet innumeras fere curationes omnibus cum fi- „ de accedentibus, & usque in hodiernum diem magnis claret „ miraculis „. Hæc Culcinius ex Anthologio ad diem XII. Februa- rii, ubi adest etiam Officium Proprium de hoc S. Metropolita.

Bollandus in Commentario historico ad vitam S. Alexii, initia Episcopatus ejus ad Oldegerdi Lithuaniæ Ducis tempora conferens, scribit, adversus Alexium a Patriarcha CP. alium Græcum Antistitem submissum fuisse. „ Interea circa ann. 1320. „ subsecuta est, (inquit) Monarchiæ Russorum immutatio, dum „ Gediminus Lithuaniæ Dux, Jagellonis Avus, homo Ethni- „ cus, Kiovia, atque Volynia universa occupata, exactisque „ Russi nominis Ducibus, ipse Dux supremus Russiæ a victis „ Russis victoribusque Lithuanis proclamatus est: qui tunc Rus- „ siæ gubernatorem præfecit, religione Christianum, Mindo- „ plum Ducem Holsanum. Gedimino successit Olgerdus filius „ circa ann. 1330. sub quo S. Alexius creatus est Metropolita „ Kioviensis: contra quem est a Patriarcha Constantinopolitano „ missus Dionysius Græcus Schismaticus; sed a Volodimiro Ol- „ gerdi filio, qui Principatum Kioviensem administrabat, in „ car-

„ carcerem conjectus. Cæperat jam tum Ritus Græcus introdu-„ ci in ipsam etiam Lithuaniam ob conjugem Olgerdi Russam „. Hoc tamen, quod Papebrochius de Dionysio Schismatico in Kioviam submisso contra Alexium scribit, Culcinius refert ad tempora *Cypriani Metropolitæ*, qui Alexio successit, sedemque tenuisse dicitur ab anno 1378. ad 1408., in hæc verba pag. 118. „ S. Cyprianus I. patria Ruthenus, a vivente adhuc Alexio in „ coadjutorem assumptus, eidem vita functo in Metropolitanam „ Sedem successit anno 1378. Habuit in primo ingressu duos „ competitores: unum indigenam *Pimenum*, alterum alieni-„ genam, videlicet Græcum, *Dionysium*: sed primum Dux „ Moscoviæ coërcuit, & in ordinem redegit: secundum Uladi-„ mirus Olgerdi filius, Kioviæ Dux, carceri mancipavit. Ita „ Kojallovicz in Miscellan. „. *Pergit porro de Cypriano*. „ Scri-„ psit Cyprianus vitam S. Petri Metropolitæ: annisque 30. Se-„ dem tenuit. *Hæc Culcinius*„. Præterea in serie filiorum Olgerdi Lithuaniæ Ducis apud Miechovium, Cromerum & alios, *Uladimirus* dicitur *Simonis Languini filius* simulque Dux Kioviensium, propterea que Olgerdi ex filio Languino nepos: etsi Guagninus in genealogia Ducum Lithuaniæ de Vitoldo magno Duce Lithuaniæ loquens, Volodimirum Ducem Russum vocat, eoque e Kioviensi Ducatu ejecto, præfectum ab eodem Vitoldo Skirgellonem Olgerdi filium, quo a quodam monacho Russo Humeno, Metropolitæ vicario, per venenum sublato Kioviæque in Cryptis Pieczarensibus sepulto, Ducem quemdam Olgemundi filium ab ipso Vitoldo Kioviensibus substitutum, dum Basilius Moschorum Dux esset: idque circa ann. 1395. Sed Cromerum audiamus: qui sic scribit lib. 14. de Origine & rebus gestis Polonorum pag. 632. de Gedimino, ejusque filiis Olgerdo & aliis Lithuanorum Ducibus: „ Erat apud Vitenen (*a*) Magnum Lithua-„ norum Ducem magister stabuli Gediminus, vir ambitiosus & „ excelsi

a Primus hic Lithuaniæ Princeps: quo cæso *Gediminus* post ann. 1311. Lithuaniam obtinuit. Nam Miechovius lib. 4. cap. 13. pag. 148. *Vitenen* anno 1311. adhuc in vivis fuisse scribit, his verbis. „ Anno Chr. 1311. Vittenen supremus Dux Lithuaniæ „ cum omnibus suis copiis terras Prussiæ sub carnisprivio ingressus, per cædes & flam-„ mas „. &c. Raioaldus ann. 1317. num. 50. vitam Vitenenis productam colligit ex Jo. XXII. PP. epist. 103. qua Lithuaniæ Ducem hortatur ut Romanæ Ecclesiæ castris se conjungeret. Verum hoc potius ad Gediminum referri videtur, de quo idem Pontifex Tom. 4. Epist. Secret. pag. 12. ad annum 1323. scribit ad Regem Francor. „ Gedenneu, qui se Regem Lethoviæ & Ruthenorum intitulat, nobis nuper per suas literas

 „ inti-

„ excelsi animi, qui interfecto Domino suo, dominatum inter „ suos arripuit, & late propagavit, subacta magna parte Russiæ. Huic septem fuere filii: Montividus sive Monividus: „ Narimundus; Olgerdus: Jasnuta: Keistutus: Koriatus: & „ Lubartus: filiæ item aliquot, de quibus unam Casimirus „ Secundus Rex Polonorum uxorem duxit, quemadmodum „ superius exposuimus. Inter filios vivens adhuc Gediminus „ dominatum partitus est in hunc modum: ut Montivido Kernovia & Slonimum: Narimundo Pinscum: Olgerdo Creva: „ Keistuto Trocchi: Koriato Novogrodecum: Jasnutæ vero „ Vilna caput gentis obveniret. Nam Lubartus quum Russam „ uxorem Uladimiriensium Ducis filiam, quemadmodum superius memoravimus, duxisset, ac socero hæres factus esset, „ nullam inter fratres sortem accepit. Ex his Olgerdus, & Keistutus conjunctissime inter se vixere, & vegetiora nacti ingenia, moleste tulerunt, penes Jasnutam nihili hominem Principatum esse. Itaque hi duo post mortem patris, Jasnutæ Vilna ac de Principatu deturbandi consilium cepere, diemque „ patrandi sceleris inter se constituere. Obvenerat etiam Olgerdo in Russia, Vitepscensis dominatus, quum unicam Ducis „ ejus oræ filiam uxorem accepisset. Itaque quum eo profectus „ esset, non venit ad constitutam cum Keistuto diem. Keistutus, ut constitutum erat, cum non contemnenda manu improviso Vilnam adveniens, arcem utramque occupavit: Jasnuta inter primum tumultum elapsus, in silva a Keistutanis „ perquisitus, captus, & Vilnam reductus, in vincula a fratre „ conjectus est. Advenit paulo post Olgerdus. Ibi præclarum

„ inter

„ intimavit, se desiderare intense cum suis Regnicolis Sacros. Romanæ Ecclesiæ subjacere unitati &c. „ Dat. Avin. VII. Id. nov. Anno VIII. Ad ipsum proinde idem Pontifex anno Chr. 1324. (Raimald. num. 45.) misit Legatos, quos petierat, Bartholomæum electum Electensem, & Bernardum Abbatem S. Theofredi Anicien. Diœceseos. Vide notam Mansii ad hunc annum. Necnon epistolam Jo: XXII. Papæ ad eundem Gediminum apud Raynald. num. 48. ubi dicitur, Mendowe Rex quondam Gedimini prædecessor cum toto suo Regno ad Christi fidem conversus, sed propter atroces Crucigeror. Theutonicor. excessus, a fide recessisse, & ad pristinum errorem relapsus fuisse. Addunt Miechovius, Cromerus & alii, anno 1325. Annam filiam Gedimini, in conjugem datam Duci Casimiro filio Uladislai Regis Poloniæ. Anno sequenti in oppugnatione cujusdam castri a quodam Crucifero sagittandi perito Gediminus casus fuit. Uxor ei fuit Ducilla Lithuaniæ, olim conjux Vitenenis, ab ipso occisi: ex qua filios VII. suscepit. De Lithuanis vide Guagninum, qui eorum genealogiam perducit usque ad Alexandrum Jagellonis nepotem, Casimiri Regis Poloniæ filium, magno Ducatu Lithuaniæ potitum, tum Regem Poloniæ creatum, demum anno 1506. mortuum ac Vilnæ sepultum.

„ inter conjunctissimos fratres certamen fuit, de Principatu non „ ambiendo aut usurpando, sed recusando. Keistutus Olgerdo „ velut majori natu concedebat: Keistutum vicissim Olgerdus „ sibi eum habere jubebat, quem ei fortuna virtusque sua obtulisset. Tandem sic inter eos convenit, ut Jasnutæ portionem inter se partirentur, Principatus tamen cum Vilna penes „ Olgerdum maneret: neuter alterius ditionem invaderet, „ sed uterque alterius commoda perinde ac sua curaret. Siquid „ seu bello, seu quavis alia ratione deinceps utervis quæsivisset, ex æquo ut inter se partirentur. His conditionibus „ fœdus inter eos ictum, & jurejurando mutuo sancitum. Jasnutæ vero Zaslaviensis tractus in Russia, fraterna misericordia, datur. Potitus magno Principatu Olgerdus ... suscepit „ e Maria Russa uxore, Thwerensium Ducis filia, duodecim „ filios: Jagellonem: Skirgellonem; Svitrigellonem: Borussum: Coributhum: Viguntum: Corigellonem, Narimundum; „ Languinum: Lubartum: Andream: & Buthavum. Ex his „ omnibus Jagellonem natu maximum dilexit pater, quod esset præclara indole, successoremque sibi in Principatu, annuente Keistuto, designavit. Habebat & Keistutus sex filios „ (*a*) Vitovdum, Patricium, Zotivilum, Sigismundum, „ Voidatum, atque Dougotum. Sed Vitovdum & ipse successorem sibi præ cæteris designavit, quod is & effigie & virtutibus & vigore animi expresius patrem referebat. Inter hos „ duos, Jagellonem, inquam, & Vitovdum, patrueles, summa erat animorum & voluntatum conjunctio. Mortuo deinde „ Olgerdo anno Chr. 1381., Jagello paterno Principatu, favente Keistuto, potitus est „. Posthæc Cromerus narrat, quomodo Jagello supremus Lithuaniæ Dux, missis ad Hedvigem Poloniæ Reginam nunciis, pollicitus id se Heduigi ejusque matrimonio daturum, ut se pariter & fratres & gentem suam omnem Christianis Mysteriis initiari sit curaturus, & Lithuaniam Poloniæ adjuncturus, anno 1386. die 14. Febr. a Bozenta Archiepiscopo Gnesnensi & Jo: Episc. Cracoviensi sacro fuit fonte ablutus & Christiana Religione initiatus, Uladislai nomen accipiens; & mox matrimonium cum Regina solenni Ritu contraxit, Lithuaniamque omnem cum Samagitia, & ea parte Rusiæ, quæ in

a Miechov. lib. 4. cap. 36. Vithovvdum, Patrikyg, Thotvil, Sigisdum, Voydath, Decst, Dovvgot.

in ditione ejus erat, Poloniæ jure sempiterno adjunxit. Ad hæc Vitovdus cum Michaële Duce Zaslaviensi & Lubarto, pro ipso his ipsis de rebus Reginæ & Proceribus Polonis fidem suam obstrinxere: quarto autem die post unctus ab Archiepiscopo, diadema regium novum suscepit. Sequenti die in urbem solenni pompa deductus, & in foro posito solio collocatus, jusjurandum a Cracoviensibus & aliis oppidanis de more accepit. Lithuani quoque, & Russi Duces atque Proceres, qui tunc aderant, in verba Regis & Reginæ jurarunt. Consignatisque diplomatis, in fide & clientela ipsorum & Regni Polonici, se cum ditionibus suis deinceps semper fore promiserunt. Idem postea cæteri quoque fecerunt. Exstantque (inquit Cromerus) in Archivo Regio ejusmodi diplomata sub titulis & signis *Demetrii Coributhi* Novogrodensium Severianorum Ducis, & octo Ducum procerumque ejusdem ditionis pro Coributho fidem jubentium (*a*) *Skirgellonis*; *Alexandri*, (*b*) *Vigunti* Kernoviensis; *Theodori* (*c*) *Lubarti* Lucensis & Uladimiriensis: *Basilii* (*d*) Pinscensis: *Volodimiri* Kioviensis, (*e*) *Simonis Languini* filii; quem Rex Novogrodo præfecit: *Georgii*: (*f*) *Dougoti*: *Georgii* & *Andreæ* (*g*) Michaëlis filiorum, Ducum. Demum addit:
„ Hieme & subsequentis anni initio (*idest* 1387.) Uladislaus „ novus Rex ingenti procerum & equitum Polonorum caterva „ stipatus, unacum Regina in Lithuaniam se contulit: Archie„ piscopum Gnesnensem, & multos Sacerdotes ac pios homi„ mines secum duxit. Zemovitus etiam, & Joannes Masovio„ rum, & Conradus Olesvicensium Duces, eum comitati sunt. „ Conventu Vilnam indicto ad initium Quadragenarii Jejunii, „ convenerunt eo Skirgello Trocensium, Vitovdus (*b*) Grod„ nen-

a *Skirgello* frater Jagellonis, Dux Ploensis, postea Lithuanus, tertio cedens patrueli Vitoldo, Dux Kioviensis, obiit anno 1395.

b *Viguntus*, in baptismo *Alexander*.

c *Lubartus*. in baptismo Theodorus patruus Jagellonis, Dux Leopolien. & Uladimirien.

d Videtur idem ac *Skirgillus* Dux *Plocen*. in Baptism. dictus *Basilius*. Keistuto Jagellonis fratre, Domino Troci capto & in carcere anno 1382. occiso, Trocensium Dux factus.

e Languinus Olgerdi filius, in Baptismo dictus *Simon*, ejus filius *Volodimirus* Dux Kioviensis: adeoque Olgerdi ex filio nepos.

f *Dougotus*, Keistuti filius, in Baptismo *Georgius*: Olgerdi ex fratre nepos.

g *Michael* Zaslaviæ Dux, de quo superius.

b *Vitoldus* filius Keistuti, fratris Olgerdi: adeoque Olgerdi ex fratre nepos: magnus Dux Lithuaniæ a Jagellone Olgerdi filio Rege Poloniæ præfectus, *Alexandri* nomine in Baptismo accepto.

„ nensium, Volodimirus Kioviensium, & Coributus (a) Novogrodensium Duces, fratres Principis, & infinita equitum „ plebisque multitudo. Ibi de Religione Christiana populariter „ suscipienda, ac de exterminando cultu falsorum deorum & „ omni superstitione diligenter actum „. Baptizati (b) nobiles ac plebeji: Basilica Vilnæ condita & a Bozenta Archiepiscopo consecrata: institutusque in ea Episcopus Andreas Vasilo Polonus: septem præterea Paroeciæ constitutæ dotatæque. Remissa deinde Regina in Poloniam, Uladislaus Rex totum annum propagandæ in Lithuania religioni christianæ vacavit, Dobrogostium Posnaniensem Episcopum ad Urbanum Papam allegavit: deinde Vitepscum & Poloscum profectus, novos motus sedavit. Inde Vilnam reversus, Skirgellonem fratrem pro se summæ rerum apud Lithuanos præfecit: legem condidit, *ne Russis & Catholicis Matrimonium inter se contrahere liceret, nisi Russus vel Russa a suis ad nostros deficeret*.

Ex his compertum fit, Gediminum, Olgerdum, & Jagellonem, Lithuaniæ supremos Duces, qui magnam Russiæ partem obtinuerant, ac præsertim Kioviensem Ducatum sibi subjecerant, non modo Ruthenicum Græcorum Ritum secutos non fuisse, sed neque Baptismum suscepisse, excepto Jagellone, qui quum Olgerdo patri anno 1381. mortuo successisset, quinquennio post, idest, anno 1386. contractis cum Heduige Poloniæ Regina nuptiis, baptizatus, Latinum Ritum unacum fratribus, & nepotibus accepit. Olgerdi quidem filios, Russa mater, Thwe-

---

a Coributus Jagellonis frater: de quo Guagninus in Vitoldo ad ann. 1397. de expeditione Tartarica: Cecidere ibi insignes viri: ex his fuere Jagellonis Regis fratres, Andreas, & Demetrius Coributus, & alii novem Duces, Lithuani, & Russi: pauci vivi capti. Sigismundus Vitoldi frater Keisturi filius, Olgerdi ex fratre nepos, *Coributi* nomen acceperat. Guagninus in Vitoldo ad ann. 1406. postquam narrasset, Vitoldum in Moscoviam excurrisse, ac demum cum Basilin Moscoviæ Duce pacem fecisse; subjungit: „ Dum hæc aguntur, Sigismundus Coributus Vitoldi frater, nihil de induciis „ cum Crucigeris Prussiensibus compertum habens, absente Vitoldo cum Lithuanis „ in Prussiam excursionem fecit &c. „ Idem Sigismundus anno 1432. magnus Lithuaniæ Dux, ejecto Svvidrigellone, factus, anno 1440. a Czartoriensi Russo Duce dolose fuit interfectus.

b Miechovius lib. 4. cap. 38. Præterea die Jovis, 14. Febr. quæ fuit S. Valentini, Jagello cum fratribus suis, in articulis fidei Catholicæ edocti, in Ecclesia Cracovien. per Bondzantham Archiep. Gneznen. baptizati sunt, & Duci Jagelloni nomen Uladislaus, Vigantho Alexander, Corigelloni Cazimirus, Svvitrigelloni Boleslaus, nomina imposita sunt. Cetera vide pag. 125. At enormem ejusdem Miechovii errorem dissimulare nequeo, cui lib. 4 cap. 13. ad ann. 1307. Gedimini cædem confert, & ad annum sequentem, Olgethi (idest Olgerdi) Lithuanorum Ducis, Gedimini patris sui necem, & patriæ vastationem ulturi, excursionem in Prussiam.

Thwerensium Ducis filia, ad Græcum Ritum pertrahere conata est, sic scribente Miechovio lib. 4. cap. 36. „ Amplius erant
„ Olgerdo duodecim filii ex eadem matre Ruthena, Ducis Tu-
„ veren. filia suscepti, scilicet, Jagello, Skirgello, Switri-
„ gello, Borzisżh, Koributh, Vigunth, Korigal, Narimunt,
„ Langwin, Lubarth, Andreas, Buthaw, omnes adolescentes
„ spectabiles, quos genitrix eorum ad mores formabat Græcos,
„ Ritum Græcum illis instillans „. Irrito tamen conatu, uti postea patuit. Nam Ethnici fuere usque ad ann. 1386. quemadmodum dixi. Gediminus Olgerdi pater, & Jagellonis avus, spem dederat, fore ut Christiana sacra amplecteretur, petitis ab Jo: XXII. Papa missisque ad ipsum Legatis anno 1324. Bartholomæo Episcopo Electensi, & Bernardo Abbate. Verum ea quoque Pontificia Legatio nullum sortita est effectum, sic testante Crantzio Vandalic. lib. 8. cap. 9. „ nihil cunctatus Pon-
„ tifex annuit postulatis, mittens Episcopum cum Abbate &
„ Clero competenti: qui ubi in Livoniam pervenere, perducti
„ sunt, annitente Archiepiscopo Rigensi [*Friderico*] memorato,
„ in conspectum Lituaniæ Principis. Exposito Legationis suæ
„ mandato, quum barbarus vir jam animum mutasset, in hanc
„ sententiam fertur respondisse: Papam vestrum nec novi,
„ nec nosse cupio: Fidem ac Religionem, quam paterna tra-
„ ditione accepi, in ea permanebo, certans pro illa a sanguine
„ usque ad mortem. Legati ubi audiverunt, dejectis in terram
„ frontibus, non læti redierunt, tantum itineris, tantum peri-
„ culorum per mare per terras emensi. Sic se res habet. Anti-
„ quus ille hostis princeps tenebrarum, Ægypti tyrannus Pha-
„ rao non dimittit populum Domini, nisi in manu forti „. Utcumque enim directæ semel iterumque (*a*) ab eodem Gedimino ad Jo: XXII. Papam epistolæ continebant, quod nempe quondam prædecessor suus in Lithuania Rex (*b*) Mindowe cum toto suo Regno fuerat ad Christi fidem conversus; sed propter

---

a Apud Raynald. in Annalib. ad ann. Chr. 1324. num. 48.

b Miechov. lib. 3. cap. 53. „ Eodem anno 1252. Mendog, qui Mendolphus &
„ Mindale, Princeps Lithuanor., a Cruciferis Prussiæ inductus, fidem Christianam
„ cum nonnullis Lithuanis & Prutenis suscepit, deditque literas Cruciferis Prussiæ,
„ quibus astruit & recognoscit se ab illis multipliciter honoratum, & adjutum: & ideo
„ terras suæ ditionis, videl. Samogitarum, Jazvvingorum, Curovien. Veyzen. & to-
„ tam terram Lituaniæ, perpetua & irrevocabili donatione ipsis donasse & inscripsisse.
„ Consilioque Fratrum Cruciferorum Prussiæ, nuncios suos, nunciis Magistri & Cru-
„ cise-

pter atroces & inumerabiles injurias Magistri & Fratrum Ordinis S. Mariæ Theutonicorum Jerosolymitanorum a fide hujusmodi recesserant, & in errorem pristinum fuerant relapsi, sicut & se oporteat propterea usque ad hodiernum diem, licet invitum, in errore hujusmodi permanere; ac consequenter quamplures articulos contra eosdem Magistrum & Fratres in eisdem literis adnotabat, multorum gravaminum, injuriarum, excessuum expressivos; subnectens, quod ipse nequaquam Christianos impugnabat, tamquam fidem vellet destruere Christianam, sed defendebat se ab inimicis suis, ut faciunt Reges & Principes alii Christiani; & quod Prædicatorum & Minorum Ordinum Fratres secum habebat, quibus commisisset & licentiam dedisset liberam, ut baptizarent, prædicarent, & informarent Christianum populum [*idest*, *Russos*] & etiam Infideles [*idest*, *Lithuanos*] ut ad omnipotentem Deum & Dominum converterentur: utcumque, inquam, hæc & alia pollicitus fuisset Gediminus, & Gedimino Pontifex summus promisisset, ad conciliandam inter ipsum & Cruciferos pacem se operam daturum, postquam ipse cum sua gente catholicam amplectens doctrinam, Baptismi, quo nondum renatus fuerat, sacramento purificaretur: non tamen ipse *Gediminus*, aut filius *Olgerdus* baptizati dicuntur, sed in infidelitate atque idolorum cultu usque ad obitum permansere, etsi tam Lithuanis Ethnicis, quam Russis Christianis Duces præessent. In causa fuisse potissimum perhibetur continuum cum Cruciferis bellum, quod ab Olgerdo, Keistuto, Vitoldo, aliisque Gedimini filiis aut nepotibus Lithuaniæ ducibus ab anno cir-

„ ciferorum adjunctos ad Innocentium PP. IV. misit, profitens se puritatem Christia-
„ nam suscepisse, & Coronam super Lithuanos regnandi petens. In cujus favorem In-
„ nocentius PP. fratrem Heidenricum olim Provincialem Poloniæ, & Episcopum Ar-
„ macanum, tunc vero Culmensem Episcopum, cum aliis Episcopis de Riga misit,
„ qui Mendegonam in Regem inunxerunt. Sed eodem tamen anno cum omnibus ba-
„ ptizatis ad vomitum & idololatriam, sive pœnitentia & dolore amissionis terratum,
„ sive alia causa motus: rediit „. De eodem Miechovius, lib. 3. cap. 50. „ Mendol-
„ sum alias Mendog, Regem Lithuanorum, nepos ejus Stroynath, principatum apud
„ Lithuanos nacturus, quiescentem obtruncat, & omnes filios ejus præsentes, & prin-
„ cipatum capit anno Dom. 1263. Voysalk autem filius, & Theophilus consobrinus
„ Mendog, anno sequenti, videl. 1264. Stroynath venationes tractantem, exprobrata ei
„ cæde patris, intercmerunt: fuit autem Voysalk Monachus Russiæ tonsus, qui occi-
„ dens Stroynath, Ducem Lithuanorum se gerere cœpit. Anno autem Dom. 1267.
„ propter simultates & odia pro terris Russiæ, quas Voysalk sibi appropriare nitcba-
„ tur, in quodam rure circumventus, a Leone Duce Russiæ, filio Danielis olim Re-
„ gis Russiæ, occisus est.

no circiter 1330. usque ad annum 1386. susceptum narratur a Miechovio & Cromero. Primi ex Lithuanis baptizati Romanamque religionem sequuti, apud Miechovium lib. 4. cap. 28. *Szurivil*, *& Bathavv*, germani Olgerdi & Keistuti Ducum, cum nonnullis Lithuanorum Boyariis & nobilibus, qui Prusiam venientes, fidem Christianam Baptismo apud Konisbergk suscepto, professi sunt. Jagello denique anno 1386. cum fratribus & nepotibus. Ceterum Russi, qui sub Polonorum aut Lithuanorum ditione erant, non Romanam, sed Græcam fidem sequebantur. Miechovius lib. 4. cap. 18. „ Anno vero Domini 1340. „ Boleslao filio Troideni Ducis Mazoviæ (qui Leopoliensem „ Ducatum & cæteras terras Russiæ, jure propinquitatis ex morte Ducis Leopolien. & Uladimirien. nactus fuerat) IX. Kal. „ Aprilis, alias in die Annunciationis Mariæ, veneno per Ruthenos extincto, quoniam sectam eorum immutare conabatur, Rex Cazimirus contractis copiis concito cursu post octavas Paschæ, Leopolim obsedit, & per deditionem accepit: „ clenodiaque magni valoris illic reperiens, scilicet, duas cruces aureas, notabili portione Ligni Dominici insignes, duo „ diademata uniones & lapides pretiosos habentia, tunicam & „ sellam auro & gemmis superba in suum redegit ærarium: tandem Uladimiriam tam arcem, quam oppidum in suam ditionem redegit: castrisque Leopolien. & Uladimirien. ligneis „ exustis, ne ad rebellionem spectarent, in Cracoviam rediit; „ & thesauro deposito ac spoliis, cum majori potentia & exercitu ex omnibus terris contracto, in Russiam reversus, terras „ Prezemislien. Lucen. Uladimirien. Sanocen. Lubaczow, „ Trebowla, Custan., aliaque Castra & civitates Russiæ, per „ vim aut ultro se dedentibus sub una expeditione unaque æstate accepit: nec ab illo tempore a Regis & Regni Poloniæ „ obedientia Russia descivit. *& cap.* 19. Anno Dom. 1349. comparato numeroso exercitu Rex Casimirus terras Russiæ, castra „ & civitates, quæ nondum suo imperio parebant, expugnavit „ & subjugavit Luczko, Brzesceze, Chelm, & eorum vicinia in „ suam ditionem redegit.

Illud igitur argumentum, quo Culcinius in Specim. p. 117. utitur, ad ostendendum, *Petrum Metropolitam Russorum*, cum S. Romana Ecclesia fuisse conjunctum, ex eo quod Legatos a Sede Apostolica in Russiam anno 1324. missos humanissime excepe-

ceperit, stramineum videtur esse, quum ii Legati non ad Moscuæ Principem, cujus in urbe Petrus residebat, missi fuerint, sed ad *Gediminum* Ethnicum Lithuaniæ Ducem, qui Vilnæ & Kioviæ dominabatur. Verba Culcinii recito, ne videar docti viri argumenta dissimulare. ,, Ceterum [inquit Culcinius] hunc ,, Sanctum Primatem [Petrum scil.] vixisse in unione cum Ro- ,, mana Ecclesia, indubium est, tum quod cum Latinis Episco- ,, pis ex Ordine Prædicatorum in Lithuania, ac Russia recenter ,, institutis optimam pacem coluerit, teste Okolscio in Vitis Epi- ,, scoporum Latini Ritus Kiovien., tum quod Legatos a Sede ,, Apostolica Bartholomæum Episcopum Electensem, & Ber- ,, nardum Abbatem cum professione fidei orthodoxæ in Russiam ,, missos, devotissime exceperit, ut scribit Kujatkievicz in An- ,, nal. Lithuan. ad annum 1324. ,, Atqui nihil horum constat a Petro Metropolita Russo erga Sedem Apostolicam peractum, neque ii Legati in Russiam, ubi Petrus hominibus Græci ritus præerat, a Joanne XXII. Papa missi, sed ad Gediminum in Lithuaniam, a quo fuerunt indecore excepti: uti supra est ostensum.

Nolim tamen ex his inferas, in eam me descendere sententiam, quam Neoterici nonnulli tuentur, Russos scilicet Christianam Religionem a Schismaticis accepisse, Græcanicumque Schisma usque ad Clementis VIII. tempora coluisse: eos proinde, quos tamquam Sanctos venerantur, Petrum, nempe, Alexium, & Cyprianum Metropolitas, aliosque aut Monachos aut Duces, eo cultu indignos esse judicandos ab illis, qui Orthodoxam Romanam fidem profitentur. Absit, ut ita de accepta a Russis religione, deque iis, quibus Rutheni Orthodoxi venerationem exhibent, Sanctis sentiam. Et ad Sanctum quidem Alexium quod spectat, quum ejus cultus in nationali Ruthenorum Unitorum Concilio Zamosciano anno 1720. celebrato, & a Sancta Sede Apostolica probato confirmatus sit, extra omnem dubitationem ponendum censeo, eundem Alexium, etsi Moscuæ sedentem, in Ecclesiæ Catholicæ communione vixisse atque decessisse. Id quod quum a me singulari dissertatione *de Græcis, Russis, aliisque Græcanici Ritus Cultoribus, eorumque Religione*, alibi sit demonstratum, hoc unum in gratiam Lectoris nunc proferre juvat argumentum, quod anno Christi 1367. (quo anno Alexius Russorum Metropolitanus sedebat) Græcorum Impera-

perator Joannes Palæologus, unacum Orientis Patriarchis Philotheo Constantinopolitano, Niphone Alexandrino, & Lazaro Hierosolymitano, scriptis ad Urbanum V. Papam literis, Catholicam Religionem professus, eamdem etiam professionem anno 1369. Romæ confirmavit. Vide Raynaldum ad annos 1367. & 1369.

Ad Tartarorum Reges in Vita Alexii memoratos quod attinet, eorum seriem ex Herbersteinio (*a*) accipe. „ Bathi „ Tartarorum Rex magna manu a Meridie in Septentrionem „ egressus, Bulgariam, quæ ad Volgam infra Cazan est, occu- „ pavit. Anno dein sequenti, qui erat 6745. (*Christi* 1237.) „ sequutus victoriam, in Moscoviam usque pervenit, Urbem „ Regiam aliquandiu obsessam, per deditionem tandem acce- „ pit: sed fide, quam dederat, non servata, omnibus cæsis, „ ultra progressus, vicinas provincias Volodimeriam, Pereaslaw, „ Rostow, Susdali, compluraque castra & oppida, cæsis aut in „ servitutem abductis inhabitatoribus, exussit: Georgium Ma- „ gnum Ducem instructo exercitu sibi occurrentem profligavit, „ & occidit: Basilium (*b*) item Constantini, captivum secum „ abduxit, interemitque. Quæ omnia, ut supra dictum est; „ anno Mundi 6745. gesta sunt. Ab eo tempore omnes fere „ Russiæ Principes a Tartaris inaugurabantur, illisque pare- „ bant, usque ad Vitoldum magnum Lithuaniæ Ducem, qui „ provincias suas, & quæ in Russia occupaverat, a Tartarorum „ armis fortiter defendit, vicinisque omnibus terrori fuit. „ Magni autem Duces Volodimeriæ & Moscoviæ, usque ad mo- „ dernum Basilium Ducem (*c*), semper in præstita semel Tar- „ tarorum Principum fide & obedientia permanserunt. Hunc „ Bathi, Annales referunt, ab Ulaslavo Hungarorum Rege, „ qui post Baptismum Uladislaus dictus, inque Divorum nu- „ merum relatus est, occisum fuisse (*d*) in Ungaria. Nam quum „ Regis

a Rer. Moscoviticar. Commentar. de Tartaris.

b Miechov. lib. 3. cap. 33. ad an. 1206. commemorat Russiæ Duces „ Georgium „ Uladimirien, Jaroslaum Pereaslavien, Uladimirum Ruriki fil. Kiovien. Constanti- „ num, & Mscislaum Davidis filios, Smolenses Duces. Hujus igitur Constantini filius „ Basilius anno 1237. juxta Herberstenium, vel 1239. juxta Miechovium, a Tarta- „ ris cæsus.

c Is est Basilius Joannis filius, Russiæ Dux ab anno 1505. ad 1533. sub quo Herberstenius scribebat, & ad quem missus fuit a Cæsare Legatus.

d Fabula hæc de Ladislao Hungariæ Rege. Nam Ladislaus quidem I. qui Sanctus dicitur, tempora Bathi non attigit: quippe qui ab anno 1076. ad 1095. regnavit. Se- cundus

„ Regis sororem, quam in Regni depopulatione forte nactus „ fuerat, secum abduxisset, Rexque & sororis pietate, & in„ dignitate rei commotus, hunc insecutus fuisset; impetuque „ in Bathi facto, quum soror arreptis armis, adultero contra „ fratrem auxilio esset; iratus Rex, sororem unacum Bathi „ adultero interfecit. Hæc gesta sunt an. Mundi 6745. Asbeck „ ipsi Bathi in imperio successit, moriturque anno Mundi 6834. „ cui filius Zanabeck suffectus est: qui fratribus suis, ut solus „ sine metu regnaret, occisis, moritur anno 6865. Hunc Bar„ debeck (*a*) sequutus, qui fratribus XII. pariter occisis, obiit „ anno 6867. Post quem (*b*) Alculpa, a Narus quodam re„ gulo, cum liberis statim ab inito imperio occisus, non ultra „ mensem imperavit. Ad hunc Regnum jam possidentem, om„ nes Principes Russiæ convenerunt, imperandique in sua quis„ que provincia potestate impetrata, abierunt. Occiditur an„ no 6868. cui Chidir in Regno succedens, a filio Temerboscha „ occisus est: qui Regno per scelus parto, vix septem diebus „ potitur. Etenim a Temnich Mamai ejectus, quum ultra Vol„ gam fugisset, ab insequentibus militibus occisus est an. 6869. „ Post hos Tachtamisch imperium adeptus anno Mundi 6869., „ cum exercitu 26. Augusti egressus, Moscoviam ferro ignique „ vastavit. Is a Temirkutlu profligatus, ad Vitoldum magnum „ Li-

cundus Ladislaus anno 1200.; Tertius ab anno 1278. ad 1291. regnum tenuit. Itaque quum Bathi in Hungariam irrupit, Bela, hujus nominis quartus, regnabat, ab anno scilicet 1235. ad annum 1275. De Bathi autem incursionibus & interitu, ex Aytono hæc cl. Mansius in not. ad ann. 1242. num. XI. „ Tartari, qui hoc & anno superiori „ Hungariam vicinaque Regna excurrerunt, Ducem expeditionis suæ habebant Bai„ donem Hoccotæ Cham filium alterum, cui pater Tartarorum Imperator secundus, „ copiarum partem assignaverat. Exercitum hunc duxit ille primo in Cumanos natio„ nem Tartariæ finitimam & Septentrionalem. His subactis, pari felicitate Regnum „ Cassiæ (lege Chazariæ) occupavit: tum penetravit ad Bulgaros; dein in Hunga„ riam, Poloniamque, ac tandem in Germaniam usque pervasisse testatur Haito Ar„ menus in sua Orientali Historia, quam sequenti sæculo scripsit cap. XXI. Demum „ meditans Baido Danubii transitum, & Duce Austriæ pontem defendente impeditus, „ ipse se flumini commisit, sed aquarum impetu victus, demersus ipse, eodemque fato „ maxima copiarum pars absorpta periit. Hæc Haito, qui dein notat, nunquam dein„ ceps Tartaros ausos fuisse in Germaniam irrumpere.

a *Berdebeck*: biennio Tartaris imperavit, idest ab anno 6865. ad 6867. seu ab anno Christi 1357. ad 1359. Hoc si verum esset, non igitur Alexius sub *Berdebeko* illa gessisset quæ in ejus Vita narrantur; quum Alexius a Culcinio dicatur non ante an. Christi 1364 Metropolita inauguratus.

b *Alculpa, Narus, Chidir & Themerboscha* Principes ab anno 6867. ad 6809. idest ab anno 1359. ad 1361. *Mamajus* ab hoc anno ad 6890. seu an. Chr. 1382. Deinde *Tachtamisch* ab anno 1382. ad 1398. Non igitur *Amurati* successit *Mamajus*, neque Mamajus anno 1384. vastavit Moscoviam, uti scribit Culcinius.

„ Lithuaniæ Ducem profugit. Temirkutlu (a) porro Regno „ Sarai anno Mundi 6906. præfuit, moritur 6909. Cui Schatibeck filius in imperio successit. Post quem Temirassack, „ quum exercitum magnum in Retzan ad depopulandam Moscoviam duxisset, tantum terrorem Principibus Moscoviæ injecit, ut desperata victoria, abjectis armis, ad Divorum tantum „ auxilium confugerent. In Volodimeriam statim pro Imagine „ quadam Divæ Mariæ Virginis, quæ multis miraculis editis „ ibi celebris erat, mittunt: quæ quum in Moscoviam duceretur, Princeps omni cum multitudine honorifice illi obviam „ procedit; eaque primum, ut hostem averteret, humillime „ implorata, maxima veneratione ac reverentia in Civitatem „ deducit. Quo cultu se impetrasse dicunt, quod Tartari ultra Retzan non fuerint progressi. In cujus rei perpetuam memoriam eo loco, ubi Imago expectabatur, susceptaque fuit, „ Templum exædificatum est. Diesque is, quem Rutheni Stretenne, idest, Obviationis diem, vocant, 26. Augusti quotannis solemniter celebratur. Acta sunt hæc anno 6903. Narrant „ Rutheni, hunc Temirassack obscuro genere natum, ex latrociniis ad tantum dignitatis gradum pervenisse, furemque in „ adolescentia egregium fuisse, indeque nomen acquisivisse. „ Et quod aliquando ovem furatus, deprehensusque a domino „ ovis, jactu lapidis vehementiore crus illi fractum fuisset: idque quum ferro quodam colligasset, a ferro & claudicatione „ nomen sibi inditum fuisse. *Temir* enim ferrum, *Assach* claudum significat. Is Constantinopolitanis a Turcis graviter obsessis, filium suum cum auxiliaribus copiis misit, qui profligatis Turcis, soluta obsidione, ad patrem victor reversus est „ anno 6909. „. Hactenus Herbersteinius de Tartaris: qui ex Miechovio hausisse videtur quod de *Temircutlu*, & *Temirassac* observat. Sic enim Miechovius lib. 4. cap. 41. narrata prima ac secunda Alexandri Vitoldi Lithuaniæ Ducis in Tartaros expeditione, scribit: „ Iste Tamerlanes in Tartarico *Temir Cuthlu* „ voca-

---

a *Temircutlu* ab anno 6906. ad 6909. idest ab anno Christi 1398. ad 1401. Deinde *Sciatibech* filius: post quem *Temirassach*. Dormitat Herbersteinius. Ex uno Timur-Lenk, seu Tamerlane, Tartarorum Rege, qui anno Hegiræ 793. Christi 1390. Toctamiscium Regno exuit, quique anno Heg. 807. die 17. mensis Sciobani, idest, anno Ch. 1405. decessit, relicto Regni hærede *Sciabrech* filio; Herbersteinius duos Reges facit, iisque *Sciatibecum* interponit, nimirum *Timurcutlu*, & *Timurassack*, Vide Herbelot. in Biblioth. Orient. a pag. 837. in V. *Timur*.

„ vocatur, quod ſonat *Felix Ferrum*, in cujus conſpectu terra „ ſiluit. Quamvis hoc Tartari tribuant Principi ab ipſo miſſo, „ *Akſach Temir*, quem Latini Scriptores Tamerlanem appel- „ lant: *Akſak*, ideſt, Claudus, vel Claudicans *Temir* „. Sed Miechovius in hoc etiam cum Herberſteinio claudicat: unus enim idemque fuit Tamerlanes, qui Tartarice *Timur*, & *Timur-Lenk*, ideſt, *Timur Claudus*, appellatur. Porro memoratam Vitoldi expeditionem placet his verbis Cromeri exponere. Sic autem (*a*) in Uladislao Jagellone lib. xv. narrat. „ Hoc „ autem anno [1397.] Vitovdus expeditionem illam in Tarta- „ ros, cujus paulo ante Lithuanica Hiſtoria mentionem feci- „ mus, feciſſe memoratur, ac Tribum unam Tartarorum, quam „ illi Orduam vocant, cum pueris & mulieribus abegiſſe, par- „ temque captivorum Regi & Proceribus Polonis dono miſiſſe. „ Reliquos in media Lithuania ſupra Vacam amnem prope Vil- „ nam, agris attributis collocaviſſe. Qui manent ibi uſque in „ hodiernum diem, boni ac diligentes patres familias, & vir- „ tutis priſcæ armorumque non immemores. Ritus autem pa- „ trios Machometicæ ſuperſtitionis adhuc ſervant. Tametſi ne- „ gant ii ſe a Vitovdo ſubactos, verum civili bello domo pul- „ ſos, ſive adeo in auxilium contra Cruciferos a Vitovdo evo- „ catos, in Lithuaniam ultro veniſſe, & in eo quem incolunt „ loco a Vitovdo ſibi conceſſo domicilium fixiſſe. Cui rei argu- „ mento eſt illud, quod ii in hanc uſque diem liberi legibus ſuis „ vivunt, ex æquo cum Lithuanis magni Ducis imperium agno- „ ſcentes. Verum ut ut eſt de iis, victorem quidem certe „ exercitum è Scythia tunc Vitovdus reduxit, aut recepit, ſi „ quidem per legatum id bellum geſſiſſe fertur. Ineſcatus autem „ hac victoria & re bene geſta, annum quidem unum quieti, „ & comparandis majoribus copiis dedit. Inſequenti vero an- „ no 1399. Vitovdus, nequicquam diſſuadentibus Rege & Re- „ gina, alteram expeditionem fecit in Tartaros: ad quam per- „ multi de Polonica & Germanica nobilitate gloriæ cupidi no- „ mina dedere. Multi Heduigis Reginæ, adverſos ejus expe- „ ditionis ſucceſſus prædicentis, auctoritate de procinctu re- „ tracti ſunt. Fuerunt autem in ea expeditione de Polonis ma- „ xime inſignes Raphael Tarnovius Jaſconis, ſive Joannis Ca- „ ſtel-

a Eadem apud Miechov. lib. 4. cap. 41. & Guagninum in Vitoldo magno Duce Lithuaniæ.

„ stellani Sendomiriensis filius, Sendinovius, Ostrorogus Dobrogostius, Samotulius, Jo: Clovacius Palatinus Masoviensis, Jo: Dambrovius, Varsius Michovius, Socha Plocensis Palatinus, Thomas Verincus, & illustris in primis Spitco Melstinius Palatinus Cracoviensis, ac Dominus inferioris Russiæ sive Podoliæ, quam ei Uladislaus Rex ante duos annos, frustra reclamante Regina cum proceribus, donarat, sive adeo certo pacto obligarat, ea lege, ut accitus a Rege ad quodvis bellum cum auxiliis præsto esset. Recensitis apud Kioviam copiis, Vitovdus bonæ spei plenus, Scythiam cum infesto exercitu ingreditur. Imperabat tunc apud Tartaros Tamerlanes, humili quidem loco natus, verum scientia rei militaris & felicitate eo potentiæ provectus, ut duodecies centena millia hominum haberet in exercitu: ac Turcis profligatis, Imperatoreque eorum (a) Bajazete capto, & in ferrea cavea, feræ in modum, secum circumvectato, & Iberia, Albania, Armenia, Persia, Mesopotamia, Asia & Ægypto, incredibili celeritate vastatis, orbem terrarum terrore sui nominis impleret. Jamque transmissis Sula & Psola fluminibus, ad campestria Tartariæ & ad Vorsclam amnem Vitovdus nemine repugnante pervenerat; quum Edigam unum inter Duces Tartarorum potentissimum, Tamerlanis Legatum, cum innumerabilibus copiis obvium habuit. Ibi consternatis nostrorum animis, Reginæ monita in mentem veniebant. Itaque suadente maxime Spitcone, de pace cum Barbaris agi placuit: neque illi pacem aspernabantur. Verum id majorum consilium quasi timidum ferociores plerique, quum reprehenderent, re universæ dimicationis discrimini commissa, vicerunt Barbari, non incruenta quidem victoria. Quod ni multitudine abundassent, virtute nostrorum superati fuissent. Cecidere de nostris plurimi, nec inulti tamen. In his fratres Regis, Andreas & Demetrius Coributus, & alii novem Duces Lithuani & Russi: pauci vivi capti. Vitovdus cum Svitrigellone patruele, Ostrorogo, & Samotulio, quum inclinari aciem suorum cerneret, pernici fuga evasit. Melstinius

a Atqui memorabilis illa Tamerlanem inter & Bajazetem pugna, qua Bajazetes, victus captusque fuit, non ante mensem Julium anni Christi 1402. contigit, uti ostendit cl. Manfius not. ad Raynald. ann. 1402. num. 5. Adeoque expeditio em hanc Vitoldi Tartaricam anno 1399. susceptam non antecessit, sed post triennium subsequuta est.

„ nius quum ſeu fuga, ſeu Ducis hoſtium indulgentia, cui virtutem & prudentiam ſuam inter colloquendum de pace probarat, ſalvus eſſe poſſet, inter confertiſſimos hoſtes honeſtiſſime occumbere maluit; quemadmodum ipſe optarat & prædixerat, Paulo Zucovio ſive Sciucovio timorem illi exprobrante. Sciucovius vero ille dictis quam factis fortior, Therſitæ in morem, primus propemodum fugam iniit. Non diu Tamerlanes ei victoriæ ſuperſtes fuit, eo (*a*) ipſo anno extinctus. Porro Tartari continuantes curſum victoriæ, in Lithuaniam populabundi uſque ad Luſcum excurrerunt. Kiovienſes tamen tribus millibus rublorum oppidum agrumque ſuum redemerunt. Continet autem in ſe rublus apud Lithuanos centum groſſos „. Atque hæc de Ruſſis, Lithuanis, & Tartaris dicta ſufficiant. Ad Ruthenicas Ephemerides redeo.

XIII.

SANCTUS MARTINIANUS.

Kalend. Moſcoviticum: *Prepod. Martiniana*, S. Martiniani. Slavicus noſter unacum utroque Vaticano Codice hodie vacat. Papebrochius: *Martinianus. Simeon*. Poſſevinus pro Martiniano perperam: *S. Martiani*. Græci in utroque Menologio de Martiniano agunt hac die cum Synaxario: τῦ ὁσίυ πατρὸς ἡμῶν Μαρτινιανῦ, *S. P. N. Martiniani*: de quo Latini ſilent.

Quis autem hic *Simeon* a Ruſſis cultus? ignorare ſe fatetur Papebrochius, ſic ſcribens: „ Simeon monachus Serbus: Ita „ R. P. Ohilewicz: plura ſcire cuperemus. Eſt autem Servia „ regio trans Danubium, Bulgariæ propinqua, forſitan & eadem Slavonica lingua cum Moſcis, alioquin ſatis remotis, „ utens „. Culcinius in Specim. pag. 9. *De S. Simeone Serborum Epiſcopo*, id interpretatur: ſubjungens: „ De hoc Sancto „ Serborum Epiſcopo, Doctore ac Thaumaturgo, adeſt in meo „ Anthologio commemoratio cum tali Tropario „ Divina gratia „ illuſtratus &c. Subjungo & Contacium „. Angelicam amplexus in terra vitam &c. Plura de hoc Simeone Rege, ſancti Sabæ Archiepiſcopi patre, dixi ſupra ad 14. Januarii. Cur autem a Culcinio dicatur *Serborum Epiſcopus*, nullam cauſam invenio, niſi meram viri alioquin in Ruſſicis rebus periti allucinationem,

a Hoc falſum. Nam Tamerlanes ſuperſtes fuit uſque ad an. Chr. 1405. uti ſupra ex Turcicis Annalibus aliiſque oſtenſum eſt ex Herbelotio Bibl. Orient.

qui patrem ex Rege Monachum cum filio Saba ex Monacho Serborum Archiepiscopo confuderit. Certe in Papebroch. Ephemeridibus non Pontificio, sed Monachico habitu indutus exhibetur. Utriusque, patris scilicet & filii, mentio apud Montfauconium in Palæographia Græca, ubi de Monasteriis Montis Atho pag. 472. his verbis: „ Fundatores hujus Templi [*Chilantarii* „ *nuncupati*] præterea sunt sancti Sabbas & Simeon pater ejus ex „ Servia „. Alius proinde hic Simeon a *Simeone Petra*, fundatore Monasterii sui nominis apud eund. Montfaucon. p. 485. ubi & *Sanctus* a Græco scriptore vocatur. *Martiniani Monachi & Eremitæ in Palestina*: ἔγγιστα τῆς πόλεως Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης, MS. Lambec. VIII. pag. 84. Latine apud Sur. & Bolland. 13. Febr. ὃν ἔδοντο αἱ τῶν προλαβόντων νόσων σωματικαί, auctore Simeone Metaphraste.

XIV.

SANCTUS CYRILLUS.

AUXENTIUS.

Kalend. Moscoviticum: *Prep. Auxentia*: Sancti Auxentii. Codex Slavicus noster: *S. P. N. Cyrilli Philosophi*. Vaticanus uterque vacat. Papebrochius: *Auxentius*: *Cyrillus*: *Eulogus*. Possevinus perperam pro Auxentio. *S. Patris Evagentii*. Græci in utroque Menologio de Cyrillo quidem nihil: de Auxentio vero ad hanc diem: τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀυξεντίου, *S. P. N. Auxentii*: ad diem autem antecedentem: τοῦ ἁγίου Εὐλογίου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας, *S. Eulogii Episcopi Alexandriæ*: utrobique cum Synaxario: Quare Pictoris errore factum est, ut *Eulogius* habitu monastico sit depictus apud Papebrochium. Latini *Auxentium* colunt hac die: *Cyrillum* ad IX. Martii: *Eulogium* ad 13. Septembris.

Auxentii Presbyteri & Abbatis Bithyni: τῶν ἀρχαιοτέρων πατέρων, MS. Lambec. VIII. pag. 84. Latine apud Sur. & Bolland. 14. Febr.

De *Eulogio* hæc observat Papebrochius: „ Eulogius Mo„ nachus. Indigenarum aliquis mihi esse videtur, & dignus, „ de quo plura scire velimus: nam Patriarcha Alexandrinus „ hujus nominis, quem Menæa ad diem præcedentem comme„ morant, ægre huc trahi potest, vestitus forma repugnante, „ nisi aliud argumentum accedat „. Respondet Papebrochio Culcinius in Specim. ad 14. Febr. „ Hac die in tabulis figuratis „ Cy-

„ Cyrillo Moraviæ Apoſtolo jungitur Eulogius, quem Papebrochius putat eſſe noſtrum indigenam: ſed ego nullibi reperio Eulogium Monachum Ruthenum, eumque ſanctum. Dicendum ergo hunc Eulogium eſſe Patriarch. Alexandrinum. Quod pictor ipſum non ornaverit habitu Pontificali, hoc parum refert: nam idem pictor frequenter errat in attribuendis repugnantibus veſtituum formis, ut in caputiis albis, & aliis ſimilibus optime obſervat laudatus Collector. Nec obſtat pariter, quod Menæa Eulogium die præcedenti commemorent. Nam ſimiles præpoſitiones, vel poſtpoſitiones Commemorationum non jam in ſolis tabulis figuratis, ſed in omnibus fere Menæis tum Græcis tum Ruthenicis facile contingunt „. Obvia mihi videtur cauſa, cur de Eulogio Epiſcopo Alexandrino ſit hic ſermo. Pictor exhibet tres; duos ſcilicet *Monachos*; *Auxentium & Cyrillum* Philoſophum veſtitu Monaſtico, & *Eulogium* Epiſcopum in medio, indutum habitu Pontificio. Sed in nominum Epigraphe errat, ſupra Eulogii Pontificis caput, nomine *Cyrilli* appoſito, & e contrario. *Cyrillus* enim, uti alibi a me eſt oſtenſum, non fuit *Epiſcopus*, ſed *Monachus & Presbyter deceſſit*; hinc in Codice Slavico omnium Ruthenicorum vetuſtiſſimo, non Epiſcopus vocatur, ſed *S. P. N. Cyrillus Philoſophus*. De quo Cyrillo vide me Tom. 3. tota Part. 1. a pag. 1. ad 171. ubi fuſe tam de hoc, quam de fratre ſancto Methodio diſſerui. Falconius ad XV. Febr. *Cyrilli* commemorationem perperam differt pag. 69. De S. Methodio Cyrilli fratre agunt Ruſſi ad XI. Maji, uti mox patebit.

XV.

ONESIMUS.

Uterque Vaticanus cum Slavico noſtro vacant. Papebroch. *Oneſimus*, pro quo Poſſevinus perperam de more: *S. Apoſtoli Aniſini*. Kal. Moſcovit. *Apoſtola Oniſima*, Apoſtoli Oneſimi. In utroque Græcorum Menologio: *τῦ ἁγίυ Ὀνησίμυ, μαθητῦ τοῦ ἁγίυ Ἀποςόλυ Παύλυ*: *Sancti Oneſimi, diſcipuli S. Pauli Apoſtoli*; cum Synaxario, in quo dicitur Philemonis Romani civis Servus, & Pauli diſcipulus, cujus poſt mortem a Tertullo Romæ præfecto comprehenſus, & Puteolos miſſus, ibi virgis cæſus & confractis cruribus, vitam conſummaſſe. In Martyr. Rom. colitur ad diem ſequentem, his verbis: „ Natalis B. Oneſimi, „ de quo S. Paulus Apoſtolus ad Philemonem ſcribit: quem

„ etiam post S. Timotheum Ephesiorum Episcopum ordinavit,
„ prædicationisque verbum illi commisit. Hic vinctus Romam
„ perductus, ac pro fide Christi lapidatus, primo ibidem se-
„ pultus fuit; inde ad locum ubi Episcopus fuerat ordinatus,
„ corpus ejus delatum est „. Vide notas Baronii ad XVI. Febr. ubi eundem hunc esse Onesimum affirmat, quem Latini & Græci colunt, sancti Pauli discipulum appellantes. Henschenius quoque Onesimum Pauli discipulum, Episcopum fuisse Ephesiorum ostendit, diversum tamen ab eo Onesimo, qui fuit magister SS. Alphii, Philadelphi & Cyrini, quique Puteolis passus dicitur: confusa proinde a Græcis Onesimi Episcopi acta cum rebus gestis Onesimi Puteolis passi. Hinc scrupulus Papebrochio eximitur, qui de Onesimo sic scribit: „ Onesimus S. Pauli discipu-
„ lus. Melius hic mihi videtur pingi absque habitu Pontificali:
„ Episcopum enim fuisse, haud satis nobis probant quæ de eo
„ habemus „. Atqui depictus est habitu Apostolico, uti reliqui Apostoli solent: Episcopum autem fuisse, Henschenius ex Latinis ostendit. Falconius ad 15. Febr. pag. 69. „ confusi sunt,
„ Onesimus discipulus Pauli, & Onesimus Episcopus Ephesio-
„ rum post Timotheum & epistolam Ignatii Martyris anno Chri-
„ sti 107. „ Imo non sunt confusi, neque duo fuere, Onesimus Pauli discipulus, & Onesimus Ephesior. Episcopus: sed confusa Acta hujus Onesimi, cum altero Onesimo Puteolis passo. Onesimi Acta: *χαῖρε καὶ γένος ἱκετικοί*. Lambec. VIII. pag. 85. Latine apud Surium 16. Febr.

XVI.

Pamphilus et Socii ejus.

Kalend. Moscovit. *Muc. Pamphila*, Mart. Pamphili. Slavicus noster: *SS. Martyrum Pamphili*, *Valentis*, *Pauli*, *Porphili*, [leg. *Porphyrii*] *Seleuci*, *Juliani*, *& aliorum*. Uterque Vaticanus vacat. Martyrol. Rom. ad hanc diem, *S. Juliani Mart.* in Ægypto, cum aliis quinque millibus: In Palæstina vero, sanctorum Martyrum Ægyptiorum *Eliæ*, *Hieremiæ*, *Esaiæ*, *Samuelis*, *& Danielis*: post quos *Sanctus Porphyrius*, *Pamphili Martyris* famulus, *& S. Seleucus Cappadox*; de quibus Eusebius lib. 7. cap. 20. & lib. 8. cap. 22. & Baronius in notis. Papebroch. *Pamphilus*; *Flavianus*. Græci in utroque Menol. cum Synaxario; *τῶν ἁγίων μαρτύρων* Παμφίλου, Οὐάλεντος, Παύλου, Σελεύκου, Πορφυρίου, Ἰουλιανοῦ, Θεοδούλου, Ἠλία, Ἰερεμίου, Ἠσαΐου, Σαμουὴλ,

μουὴλ, ἐ Δανιὴλ: *SS. Martyrum Pamphili*, (a) *Valentis*, *Pauli*, *Seleuci* (b), *Porphyrii*, *Juliani*, *Theoduli*, *Eliæ*, *Jeremiæ*, *Isaiæ*, *Samuelis*, *& Danielis*. De Pamphilo & Sociis Martyrologium Romanum ad 1. Junii: „ Cæsareæ in Palæstina „ B. Pamphili Presbyteri & Mart. &c. Passi sunt etiam tunc va- „ lens Diaconus, & Paulus, aliique novem, quorum memoria „ aliis diebus celebratur „. Horum Acta conscripsit Eusebius Hist. lib.8. c. 17. Exstant etiam Græce, Pamphili Cæsarien. Valentis, Pauli, Seleuci, Porphyrii, Theoduli, Juliani & Sociorum: Καιρὸς δὴ καλεῖ πρὸς ἅπασι τὸ μέγα καὶ περιβόητον, auctore Metaphraste ex Eusebio, MS. Lambec. VIII. pag. 85. & Latine apud Sur. 1. Junii; Græce & Latine Tom. 1. Act. Sanctor. Junii pag. 64. De his vide Fabric. Biblioth. Græc. Tom. 6. pagin. 101. Possevinus male; *S. Patris Pamphili*.

De Sancto *Flaviano*, qui in Russicis Ephemeridibus hac die commemoratur, Papebrochius sic scribit. „ Flavianus Anachoreta: tempus ac locum ubi vixerit, non indicant Menæa, „ quæ eum insigni elogio laudant, adeo ut vitam scriptam fuis- „ se facilius optari possit, quam credi. Corpus fortasse Constan- „ tinopolim advectum celebritatem cultus attulit, ob quam ita „ specialiter hic poni sit meritus „. At Culcinius in Specim. ad 16. Februarii pag. 73. „ Sanctis Martyribus Pamphilo ac sociis „ passis sub Diocletiano, addunt hac die mei libri S. Flavianum „ Archiepiscopum CP., qui claruit sub Theodosio juniore. Pi- „ ctor in Tabulis figuratis pinxit hunc Sanctum in habitu simpli- „ ci monastico, quum debuisset eum ornare insignibus Episco- „ palibus „: Deceptus fortasse pictor iis verbis, quæ in Menæis leguntur: τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Φλαβιανοῦ, *Eadem die*, *Commemoratio S. P. N. Flaviani*. Verum in Menol. Basil. ad 17. Febr. habetur Synaxarium cum effigie S. Flaviani habitu Patriarchico, & hoc titulo: μνήμη τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν καὶ Ἀρχιεπισκ. ΚΠ. Φλαβιανοῦ, *Commemoratio S. P. N. Flaviani Archiepiscopi CP. Ejus nempe, qui ab ann.* 446. *ad* 449. *sedit, de quo Bollandiani in Act. Sanct.* 18. *Febr.*

XVII.

THEODORUS.

Primus Vaticanus: *Theodori Tyronis*. Alter vacat. Slavicus

a In Menol. Basil. pro Pamphilo, perperam Παμφίου, *Pamphii*.
b Apud Falcon. perperam, *Silvani*.

cus noster. *S. Martyris Theodori.* Ita & Possevinus. Papebroch. *Theodorus Tyro*. Kal. Moscovit. *Muc. Theodora Tyrona*, *Mart. Theodori Tyronis*. Græci in utroque Menol. cum Synax. τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Θεοδώρου τοῦ Τύρωνος, *S. Magni Martyris Theodori Tyronis*. In Menæis: τελεῖται δὲ ἡ αὐτοῦ σύναξις ἐν τῷ ἁγιωτάτῳ αὐτοῦ μαρτυρίῳ, τῷ ὄντι ἐν τοῖς Φωρακίου, ἐν τῷ σαββάτῳ τῆς πρώτης τῶν νηστειῶν ἑβδομάδος, *Agitur ejus Synaxis in sanctissimo ipsius Martyrio, quod est in ædibus Phoracii* [leg. *Sporacii*] *sabbato primæ jejuniorum hebdomadæ*. Papebrochius ad 17. Febr. metrici Græcor. „ Amaseæ in Ponto passus sub Gale„ rio (a), colitur a Latinis IX. Novembris. Corpus Brundu„ sii esse creditur, caput Cajetæ. Acta Latine exstant; habe„ mus & Græce: necnon quædam ejus miracula, tum seorsim „ strictius descripta, tum fusius deducta in oratione Chrysippi „ Presbyteri. Extat de eodem sermo S. Greg. Nysseni. Vidi„ mus etiam Laudationem ejusdem scriptam a Niceta Paphla„ gone in Vallicellana Romæ, non tamen curavimus descri„ bendam, uti nec alteram Nectarii Archidiaconi Constantino„ politani, jam Latine editam a Lipomano & Surio, Græce „ autem inventam Taurini in Bibliotheca Ducis Sabaudiæ, quæ „ aliaque MSS. Græca utinam evaserint flammas, quibus Gal„ leriæ, ut vocant, pars deflagravit post nostrum inde reditum. Vide adnotata a me supra ad VIII. Febr. ubi de S. Theodoro militum Duce. De miraculo circa Theodori Tyronis matrem captivatam a dracone: ὅσοι μὲν εἰς τὸν φιλάνθρωπον Θεόν: MS. Lambec. VIII. pag. 376. Miraculum Martyris Theodori, ἥν τις ἀνὴρ πίστιν πολλὴν ἔχων, MS. Biblioth. Coislin. pag. 196.

XVIII.

LEO.

Kalend. Moscoviticum: *Sbatago Lva Papi Rim. S. Leonis Papæ Romæ*. Slavicus noster cum utroque Vaticano vacat. Possevinus: *S. Leontii*. Papebrochius. *Leontius*. *Maximus*. Et *Leontius* quidem, inquit, est *Leo I. Papa*: „ Maximus autem „ Martyr cum sociis Theodoto, Hesychio, & Asclepiodota, „ iterum a Græcis memorantur in Septembri, & ad diem XV. „ ejusdem mensis in hodierno Romano; quando eorum Acta „ Græco Latina dabimus „. Rutheni Moscovitæ in Calendario quo-

a Menæa Græcor. sub Maximiano & Maximino.

quotannis imprimi solito: *Sviatago Lva Papi Rim*; *Sancti Leonis Papæ Romæ*. Græci in utroque Menol. cum Synaxario: τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Λέοντος Πάπα Ῥώμης, *S. P. N. Leonis Papæ Romæ*. τελεῖται δὲ ἡ αὐτοῦ σύναξις ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ, *Peragitur autem ejus Synaxis in sanctissima magna Ecclesia*. Eadem die in Menol. Græcor. agitur commemoratio τῶν ἁγίων μαρτύρων Λέοντος καὶ Παρηγορίου ἀθλησάντων ἐν Πατάροις τῆς Λυκίας, *SS. Martyrum Leonis & Paregorii, qui Pataris in Lycia decertarunt*. Acta in Synaxario, necnon Græce MS. Lamb. VIII. pag. 86. ποικίλαι μὲν τοῦ διαβόλου αμηχαναί, Latine apud Sur. & Bolland. 18. Febr. Latini de S. Leone Papa agunt ad XI. Apr. De *Maximo* autem Martyre. Græci in Menol. cum Synaxario ad diem sequentem: τῶν ἁγίων μαρτύρων Μαξίμου, Θεοδότου, Ἡσυχίου, καὶ Ἀσκληπιοδότης, *SS. Martyrum Maximi, Theodoti, Hesychii, & Asclepiodotæ*. In Basiliano quoque ad XIX. hujus: τῶν ἁγίων μαρτύρων Μαξίμου καὶ Θεοδότου, *SS. Martyrum Maximi & Theodoti*, suppresso sociorum nomine. In eod. Menol. Basiliano ad XV. Septembris, τῶν ἁγίων μαρτύρων Μαξίμου, Θεοδότου, καὶ Ἀσκληπιοδότης, *SS. Martyrum Maximi, Theodoti, & Asclepiodotæ*, ubi Romanum Martyrologium ad eandem diem XV. Septemb. pro Theodoto habet *Theodorum*, & pro *Asclepiodota* femina, *Asclepiodotum*.

XIX.

Apostolus Archippus.

Slavicus noster, & Vaticanus uterque vacant. Possevinus: *S. Apostoli Archippi*. Kal. Moscovit. *Apostola Archippa*, *Apostoli Archippi*. Papebroch. *Archippus*: de quo ad 19. Febr. metrice: „ Colitur a Latinis 20. Martii: a S. Paulo in epist. ad Phile- „ monem, *Commilitonis* appellatione dignatus, cui Canonem „ S. Joseph Hymnographus panxit, suo more Acrostichum „. Græci in Menol. ad XX. hujus: τῶν ἁγίων Ἀποστόλων Ἀρχίππου, Φιλήμονος καὶ Ἀπφίας, *SS. Apostolorum Archippi, Philemonis, & Apphiæ*, cum Synaxario. In Menol. Basil. ad 23. Novemb. item cum Synaxario, τῶν ἁγίων μαρτύρων Ἀρχίππου μαθητοῦ Παύλου τοῦ ἀποστόλου, καὶ Φιλήμονος τοῦ στρατιώτου, *SS. Martyrum, Archippi discipuli Pauli Apostoli, & Philemonis militis*. In Synaxario tam *Archippus*, quam *Philemon*, & *Apphias* passi dicuntur. Militis autem titulus unde Philemoni tributus sit, ignoro. *Revelatio Archippi* προσμοναρίου S. Michaëlis in Chonis seu Co- lossis

lossis, ἡ ἀρχὴ τῶν ἰαμάτων ϗ δωρεῶν, extat MS. Bibliothec. Coislin. pagin. 195. Quia enim Archippus Pauli discipulus, Chonis passus est, ibi Archippi nomen ad fideles derivatum est, in quibus is qui miraculum S. Archangeli descripsit.

XX.

SANCTUS LEO.

Kalend. Moscovit. *Sbatago Lva Katanski*, S. Leonis Catanensis. Ambo Vaticani unacum nostro Slavico vacant. Possevinus: *S. Patris Leonis Episcopi*. Papebroc. *Leo*: & in Febr. Metrico: *S. P. N. Leonis Episcopi Catanensis, cum titulo Thaumaturgi etiam Romano hodierno adscriptus: cujus vitam a coaevo scriptam dedimus ex Graeco, & hoc servamus ad supplementum.* In Menol. Basil. ad xx. hujus: τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Λέοντος ἐπισκόπου Κατάνης τῆς ἐν Σικελίᾳ, *S. P. N. Leonis Episcopi Catanae in Sicilia*: cum Synaxario: quod vide Tom. 2. p. 205. At in Menaeis, sine Synaxario, Festum peragitur cum officio, hoc titulo praefixo: τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Λέοντος ἐπισκόπου Κατάνης, *S. P. N. Leonis Episcopi Catanae*.

XXI.

TIMOTHEUS.

S. EUSTATHIUS, & INVENTIO SANCTARUM RELIQUIARUM.

Slavicus cum Vaticanis silet. Possevinus: *S. Patris Timothei*. Kal. Moscovit. *Prep. Timothea*, *S. Timothei*. Papebrochius: *Timotheus*: additque; *Anachoreta*. Is est videlicet, de quo Graeci in Menaeis, τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Τιμοθέου, τοῦ ἐν Συμβόλοις *S. P. N. Timothei, qui in Symbolis*: ubi dicitur, a teneris unguiculis solitariam in montibus & eremis amplexus vitam usque ad mortem. Basilianum de eo silet. In tabulis Papebroch. depictus est habitu Patriarchali: adeoque videtur Pictor *Timotheum* monachum omisisse, & pro eo depinxisse *Eustathium* Pontificem. *Eustathius* autem is est celeberrimus Antiochiae Patriarcha, de quo in Menaeis ad hanc diem Graeci: τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Εὐσταθίου Πατριάρχου Ἀντιοχείας τῆς μεγάλης *S. P. N. Eustathii Patriarchae Antiochiae magnae*: cum Synaxario. De eo Menologium Basilii ad 23. Augusti, Tom. 3. pag. 214. item cum Synaxario: Latini vero ad 16. Julii: Ubi Baronius in notis: „ Eustathii Episcopi. De quo Beda, Usuardus, Ado, „ ac caeteri Latinorum: Graeci vero in Menol. ix. Kal. Martii, „ ac iterum Nonis Junii agunt de ejus Translatione, quando „ tem-

„ temporibus Zenonis Augusti venerandum corpus ejus translatum est Antiochiam, de qua Translatione scribit etiam Theodorus Lector in Collectaneis lib. 1. In Menæis ad 5. Junii: τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Εὐσταθίου Ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας *S.P.N. Eustathii Archiepiscopi Antiochiæ*. In Synaxario post narratam ejus vitam, refertur Translatio corporis in urbem Antiochenam sub Zenone. Ad hanc Translationem respicere videtur Pictor iis verbis: *Inventio Sanctarum Reliquiarum*: qui tamen Pictor duos hic Episcopos exhibet & monachum in medio. Et monachus quidem non alius est a Timotheo; Episcopi autem sunt unus idemque Eustathius bis repræsentatus: at in apponenda eorum capitibus epigraphe erravit Pictor, dum Eustathio Episcopo appingit nomen *Timothei*, & *Timotheo* nomen *Eustathii*. Porro in Eustathium Antiochenum extat Encomium S. Jo. Chrysostomi: Σοφός τις ἀνὴρ καὶ φιλοσοφεῖν εἰδώς, Tom. 2. novæ edit. pag. 603. Tom. 5. Savil. pag. 628.

XXII.

Inventio Sanctorum Martyrum.

Kalend. Moscoviticum: *Muc. Bo Eugeniy, Martyrum in Eugeniis*. Vacant ambo Vaticani, & Slavicus noster. Papebroch. *Inventio Reliquiarum in Eugeniis*: Sanctorum scilicet *Andronici* & *Juniæ*. Pro quo Possevinus pessime: *Inventio Reliquiarum S. Ugnefantii*; Sic enim τό, *in Eugeniis*, corrumpit. Papebrochius loc. cit. *Possevini interpres nescio unde formarit nomen S. Ugnifantii, & Belga noster, S. Euphemiæ*. In Menæis: ἡ εὕρεσις τῶν λειψάνων τῶν ἁγίων μαρτύρων ἐν τοῖς Εὐγενίου, *Inventio Reliquiarum Sanctorum Martyrum in Eugeniis.* Sub Thoma nempe Patriarcha Constantinopolitano, uti in Synaxario narratur, & temporibus *Arcadii*, quemadmodum in titulo dicitur his verbis: ἅτινα εὑρέθησαν ἐν τοῖς χρόνοις Ἀρκαδίου, *quæ inventæ sunt temporibus Arcadii*. Quod tamen manifeste repugnat: nam *Thomas Patriarcha Constantinopolitanus* ab an. 606. ad 610. sedit *sub Phoca Imperat*. At *Arcadio* imperante, *Nectarius* Sedem Constantinopolitanam rexit ab anno 381. ad 400. Itaque pro Arcadio ponendum *Phocæ* nomen.

XXIII.

Sanctus Polycarpus.

Uterque Vaticanus silet. Slavicus noster: *Sancti Sacromartyris Polycarpi Episcopi Smyrnæ*. Kalend. Moscovit. *Muc. Polycarpa*, Mart. Polycarpi. Possevinus: *S. Mart. Polycarpi.* Papebroch. *Polycarpus*. Utrumque Menologium: τȣ̃ ἁγίȣ ἱερομάρτυρος πολυκάρπȣ ἐπισκόπȣ σμύρνης, *Sancti Sacromartyris Polycarpi Episcopi Smyrnæ*, cum Synaxario. Colitur apud Latinos XXVI. Januarii. Acta Græce: ἡ Ἐκκλησία τȣ̃ Θεȣ̃ ἡ παροικȣ̃σα σμύρναν, Lambec. VIII. pag. 88. Epistola Ecclesiæ Smyrnensis apud Euseb. hist. lib. IV. cap. 15. Latine: *Superiora repetam dicendo*, sub Pionii nomine edita a Bollando 26. Januarii.

XXIV.

Inventio Capitis Præcursoris Secundo.

Uterque Vaticanus; *Inventio Capitis Joannis Baptistæ*. Slavicus noster; *Inventio Capitis S. Joannis Præcursoris*. Papebrochius. *Memoria Capitis S. Jo. Prodromi*: *Ita noster Belga*. Male. *Inventio*; non *memoria*. Culcinius; *Inventio Capitis Jo. Prodromi*. Possevinus perperam, ut solet, *Decollatio S. Joannis*. Marmor Neapol. *Inventio Capitis S. Jo. B.* Kalendar. Moscoviticum *Obritenie glavi Prediteczy*: *Inventio Capitis Præcursoris*. Græci in utroque Menol.: ἡ εὕρεσις τῆς τιμίας κεφαλῆς τȣ̃ ἁγίȣ Ἰωάννȣ Προφήτȣ, Προδρόμȣ ϗ Βαπτιςȣ̃: *Inventio pretiosi Capitis S. Jo. Prophetæ, Prodromi, & Baptistæ*: cum Synaxario. Sed in Basiliano dicitur primo inventum a duobus Monachis Hierosolymam pergentibus in domo Herodis inclusum in vase fictili: idque ex iis receptum, a figulo quodam in Emesenorum (a) civitatem delatum, & sorori, post obitum, relictum, & deinceps per manus multorum traditum, in ea urbe permansisse, quoad temporibus Michaëlis Imp. qui Orthodoxiam restituit, & Ignatii Patriarchæ, Constantinopolim translatum, ibique depositum. At in altero Synaxario, postquam narratum est, delatum Emesam caput, a figulo sorori traditum fuisse, additur: „ Tandem in manus cujusdam monachi venit Eustathii Presby„ teri Ariani, qui moriens, ibi ipsum reliquit, mansitque ita „ usque ad tempora Marcelli Archimandritæ sub Valentiniano „ jun. Imperat. & Uranio Episcopo Emeseno, tunc in Hydria „ inven-

(a) Papebrochio in Not. ad 24. Februarii Mettici, pro Emesa, excidit *Edessa*.

„ inventum, & ab Uranio in suam Ecclesiam inductum: ubi „ multa operatur miracula „. Agitur ejus Synaxis ἐν τῷ ἁγιωτάτῳ αὐτῦ Προφητείῳ, τῷ ὄντι ἐν τοῖς Φωρακίυ, *in SSma ejusdem Prophetæ Ecclesia, quæ est in ædibus Phoracii*, imo, *Sporacii*. In Capitis Joannis Inventionem (*a*) in urbe Emesena anno Chr. 433. 24. Febr. μοναχοὶ δύο ἐκ τῆς ἑώας. Marcelli Archimandritæ, MS. Lambec. VIII. pag. 89. Latine vertit Dionysius Exiguus. De tribus inventionibus Capitis S. Joan. Baptistæ: πάλιν ἡμῖν ὁ θεῖος ὑπέσηκε πρόεδρος, Culcinius in Spec. pag. 73. „ Celebratur hodie prima & secunda Inventio (Ruthenice Obritenie) venerandi Capitis S. Jo. Baptistæ cum officio proprio in „ meo Anthologio & cum Synaxario. Porro Synaxarium asserit, „ primam Inventionem contigisse Jerosolymis a duobus monachis, alteram vero in urbe Emesenorum ab Episcopo Uranio & „ Marcello Archimandrita. De tertia Inventione, die 25. Maji „ dicetur „. Latini primam Inventionem recolunt ad 24. Febr. Vide Baron. ad 29. Augusti: ubi de prima & sequentibus fuse disserit.

XXV.

TARASIUS.

Ab hac die ad finem Februarii silent Vaticani ambo unacum nostro Slavico. Kalen. Moscovit. *Sbatago Tarasia Patriar. Sancti Tarasii Patriarchæ*. Papebrochius: *Tarasius*. Possevinus perperam: *S. Torasii*. Utrumque Menolog. τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ταρασίυ Ἀρχιεπισκόπυ ΚΠ. *S.P.N. Tarasii Archiepiscopi Constantinopolitani*: cum Synaxario. Acta Græce: Μέλλων ἀπείρῳ μεγέθει, auctore Ignatio Diacono, Latine apud Surium, & Bollandum 25. Februarii. Græce MS. Lambec. VIII. pag. 92.

Culcinius in Specimine Par. I. pag. 10. ad hanc eamdem diem XXV. Februarii ex Vitis Patrum Cryptensium refert Vitam *Sancti Erasmi*, in hæc verba. „ XXV. Febr. De S. Erasmo Mo- „ nacho Cryptensi. Hic a juventute vitam monasticam in Mo- „ nasterio Pieczarensi amplexus, omnes facultates suas, quas „ in sæculo habebat, convertit in ornatum Templi sacris Imaginibus. Senex vero factus, quum in extremum incidisset „ morbum, convenientibus ipsumque visitantibus Fratribus di- „ xit: Patres & Fratres, parcite mihi, quoniam ego vivens in-

 „ ter

(*a*) Vide Sozom. lib. 6. cap. 21.

„ ter vos, tepiditate mea in obsequiis divinis, offensionem vo„ bis potius, quam ædificationem dedi. Vestris tamen oratio„ nibus hanc gratiam sum consecutus, quod me visitaverint „ Sanctissimi Patres Antonius & Theodosius, & certiorem red„ diderint de peculiari eorum pro mea salute æterna apud „ Deum intercessione. Quod vero me magis gaudio implet, „ illud est, quod vidi quoque nostram summam Dominam „ Beatissimam Deiparam, quæ me hisce verbis alloqui dignata „ est: Erasme, quoniam ornasti Imaginibus domum meam, „ idcirco ego impetravi tibi apud Filium meum æternam in „ Cælo habitationem. Sis ergo bono animo: post tres enim dies „ vocaberis ad me. Hæc dixit Erasmus circumstantibus Mona„ chis: quorum precibus se enixe commendans, post triduum, „ ut promiserat Virgo Sanctissima, ex hac vita migravit. Cla„ ruit hic Sanctus circa medium seculi duodecimi „. Idest circa annum 1150.

XXVI.

PORPHYRIUS.

Papebrochius: *Porphyrius*. Possevinus corrupte: *S. Parthenii*. Menologium utrumque Græcorum: τοῦ ἁγίου πορφυρίου Ἐπισκ. Γάζης, *S. Porphyrii Episcopi Gazæ*; cum Synaxario: de quo & Latini hac die. Marmor Neapolitanum: *N. S. Porphyrii*. Kalendar. Russo Moscoviticum: *Sbat. Porphyria*, *Sancti Porphyrii*. Acta Græce: τῶν ἁγίων ἀνδρῶν τοὺς ἄθλους, auctore Marco Diacono ipsius Porphyrii Discipulo, MS. Lambec. VIII. pag. 93. Latine apud Surium, & Bolland. 26. Februarii. Vide doctas adnotationes cl. Mazochii ad 26. Februarii a pag. 70. ad 79. ubi Vitam hujus Sancti illustrat.

XXVII. XXVIII.

S. PROCOPIUS. S. BASILIUS.

Papebrochius: *Procopius*. Possevinus: *S. Procopii*. Kalendarium Moscoviticum: 27. *Prepod. Procopia*, *Sancti Procopii*. 28. *Prepod. Basilia*, *S. Basilii*. 29. *Sbatago Kassiana*, *S. Cassiani*. Menologium Græcorum ad 27. Februarii: τοῦ ὁσίου πρὸς ἡμῶν ϗ ὁμολογητοῦ Προκοπίου Δεκαπολίτου, *S. P. N. & Confessoris*, *Procopii Decapolitæ*: cum Synaxario. Ibid. τοῦ ὁσίου πρὸς ἡμῶν ϗ ὁμολογητοῦ Βασιλείου, συναθλητοῦ τοῦ ἁγίου Προκοπίου. *S. P. N. & Confessoris Basilii*, *qui unacum S. Procopio decertavit*. Item cum Synaxario. At in Basiliano Menologio, in quo

etiam

etiam agitur de utroque una eademque die 27. Februarii, sub uno Synaxario ambo commemorantur sic: *μνήμη Προκοπίȣ, καὶ Βασιλείȣ τῶν ὁμολογητῶν, τῶν συνάθλων, καὶ συμμαθητῶν*: *Commemoratio Procopii & Basilii Confessorum, & Condiscipulorum, qui una martyrium subierunt*. Sub Leone scilicet Iconomacho Imperatore.

In Tabulis Papebrochianis, & in Kalend. Moscovit. necnon in nostris Capponianis, qui una simul martyrium subiere, *Procopius* & *Basilius* in duos dies distributi exhibentur: *Procopio* scilicet assignatur dies XXVII. Februarii, & *Basilio* dies XXVIII. Quod etiam in Menæis Græcorum servatur, in quibus ad 28. Februarii legitur: *τȣ̃ ὁσίȣ πρὸς ἡμῶν Βασιλείȣ τȣ̃ ὁμολογητȣ̃, μαθητȣ̃ τȣ̃ ἁγίȣ Προκοπίȣ τȣ̃ δεκαπολίτȣ*, *S. P. N. Basilii Confessoris, Discipuli S. Procopii Decapolitæ*; sed sine Synaxario, tametsi cum officio: additurque tam in Menæis, quam apud Papebrochium ad eandem diem XXVIII. etiam *Nestor*, cum Synaxario: *τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, μνήμη τȣ̃ ἁγίȣ Νέςορος*; *Eadem die commemoratio S. Nestoris*: de quo & Menologium Basilianum ad XXVIII. hujus: ubi dicitur: „ S. Martyr Nestor Perge in „ Pamphylia, Christianis parentibus natus, ab iis sacras „ literas edoctus, Decio Imperatore, & Publio Præfecto, quum „ Græcorum os Sacræ Scripturæ testimoniis obstrueret, com- „ plures ad Deum conversos baptizabat. Quare delatus, & ab „ Irenarcho Prætore comprehensus, Præfecto sistitur: quum- „ que coram eo Christum verum Deum, Mundique opificem „ confessus esset, primum flagris acerbissime cæditur, deinde „ excarnificatur: demum quum Christum ejurare nollet, in „ crucem agitur: ibique pendens, & adstantes viam veritatis, „ vitæque præsentis contemtum docens, obdormivit „. Depictus est in crucem nudus actus, fixis in manibus pedibusque clavis. At in Tabulis Papebrochianis, habitu Pontificali indutus, cum hac nota: „ Nestor Episcopus Martyr, Pergæ in „ Pamphylia, colitur a Latinis XXVI. Februarii, quando Acta „ ejus ex antiquis Latinis MSS. dedimus.. Græca & fideliora „ haberi dicit Baronius, sed ea nobis hactenus invenire non „ contigit „. Baronius ad 26. Februarii. „ Acta exstant apud „ Sur. Tom. 1. Alius (*a*) hic ab eo, de quo Niceph. lib. 7.

„ cap. 15.

a Fallitur Falconius, dum scribit pag 73. ad 29. Februarii: „ Menolog Basilii „ die 28. agit de S. Nestore Mart. sub Decio Imp. Publio Præside Pamphyliæ: de quo

„ forte

,, cap. 15. & Metaphraſtes in Demetrio ,, . Porro in Romano Martyrologio hoc elogio ornatur . ,, Perge in Pamphylia natalis B. Neſtoris Epiſcopi , qui in perſecutione Decii . . . juſſu ,, Præſidis Pollionis , equuleo crudeliſſime tortus eſt , ac demum quum ſe Chriſto ſemper adhæſurum conſtanter profiteretur , crucis ſuſpendio victor migravit in cælum . Eundem ,, præceſſiſſe martyrio dicuntur SS. Papias , Diodorus , Conon, ,, & Claudianus ,, . Nimirum propter *Intercalarem diem* , quando Februario tribuuntur dies XXIX. tunc die XXVII. colitur *Sanctus Procopius* , XXVIII. *S. Baſilius* , *& S. Neſtor* , die autem XXIX. *S. Caſſianus* , de quo mox ſermo erit .

XXIX.

SANCTUS CASSIANUS.

Papebroc. *Caſſianus Romanus* . Poſſevin. *S. Patris Caſſiani* . Menæa Græcor. τῦ ὁσίυ πρὸς ἡμῶν ϗ ὁμολογητῦ Κασιανῦ *S. P. N. & Confeſſoris Caſiani* , ſine Synaxario . Papebrochius: ,, Caſſianus auctor Collationum . Solum colitur a Græcis quarto quoque anno , quem Biſſextilem vocamus . Maſſiliæ in ,, Gallia , ubi obiit , quotannis celebratur ejus feſtum 23. Julii . ,, Vitam nemo Antiquorum ſcripſiſſe videtur ,, . In Menæis *Caſſiani* nomen bis ponitur : ſemel ſcilicet ad 28. Februarii his verbis : τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ , ὁ ὅσιος Κασιανὸς , ἐν εἰρήνῃ τελειῦται , *eadem die* , *Sanctus Caſſianus in pace conſummatur* : additis his verſibus : θείως μεταςὰς Κασιανὸς πρὸς ὕδας , θείας νοητῶς κασίας ἀποπνέει . Iterumque cum officio ad 29. ejuſdem , cum hac nota : χρὴ γινώσκειν , ὅτι ὅταν ἐςι ὁ χρόνος βίσεξτος , ψάλλεται ἡ τοιάυτη ἀκολυθία εἰς τὰς κθ'. εἰ δὲ ὐκ ἐςι βίσεξτος , ψάλλεται εἰς τὰς κη'. *Sciendum eſt* , *quod quando annus eſt Biſſextilis* , *canitur hoc Officium die 29.* ; *quando vero non eſt Biſſextilis* ; *canitur die* 28. Non igitur *quarto quoque anno ſolum colitur* , uti ait Papebrochius , ſed ſingulis annis ; in Biſſextili quidem ad 29. Februarii ; at quum Biſſextilis non eſt , ad diem 28. ejuſdem . Hoc ipſum dictum intelligas de *SS. Procopio & Baſilio* , qui conjunctim ad 27. Februarii coluntur , quando non eſt annus Biſſexti-

,, forte mentio die 5. Martii infra in Menolog. Græcor. ,, . Latini quidem ad 4. Martii agunt de SS. Epiſcopis Cherſonæ , Baſilio, Eugenio , Agathodoro, Elpidio , Ætherio , Capitone , Ephram , Neſtore , & Arcadio : at Græci die 5. Martii de SS. Martyribus Neſtore & Tribimio : die vero prima Martii de quodam S. Neſtore : die 26. Apr. de S. Neſtore Monacho : die 27. Octob. de S. Neſtore Magno Mart. quorum nullus cum S. Neſtore convenit , qui fuit Perge Epiſcopus , & Martyr , quique die 28. Februarii colitur .

sextilis, & ad diem 28. *Nestor* cum *Cassiano* & reliquis, quorum nomina cum Synaxario vel cum duobus versibus recensentur ad 28. Februarii, idest, *Proterius Archiep. Alexandriæ*, *Nestor*, *Cyra & Marana*, *Martyres Ægyptii*, *Nymphas*, *& Eubulus Apostoli*, *Barsus Episc. Damasci*, *Cassianus Monachus*, *Abriæus Martyr*, *Photina Samaritana*, *Photo* ejus soror, *Photis* altera soror, *Parasceve* alia soror, *Cyriaca* alia soror, *Joses* Photinæ filius, *Photinus* alter filius, & *Sebastianus* Dux. Quod autem *Cassianus* in Tabulis Ruthenicis Papebr. *Romanus* appellatur, mirum non est. Etsi enim dicitur *genere Scytha*, *ex Taurica Chersoneso oriundus*; Photius tamen in Bibl. Cod. 197. eum *patria Romanum* vocat: id quod inde fortasse manavit, quia quum is prius Monachum in agro Bethleemitico & in Nitria egisset, Constantinopolim deinde profectus, atque a Sancto Jo. Chrysostomo Diaconus ordinatus, pulso in exilium eodem Chrysostomo, legatus a Clero Constantinopolitano ad Innocentium Papam, ut Joannis causam ageret, unacum Germano Presbytero missus, *Romæ Presbyteri* dignitate ab Innocentio Papa auctus est, ibique hæsit, donec expugnata anno 410. a Gothis urbe, Massiliam se contulit, ubi duo Monasteria condidit, virorum unum, mulierum alterum. Vide Caveum in Hist. Liter. ad ann. 424. In Tabula Quinta Ephemeridum Capponianarum iterum recurrit S. Cassiani mentio *Dominica* IV. quadragesimalis jejunii, quemadmodum infra patebit.

EPHE-

EPHEMERIDUM
GRÆCO-MOSCHARUM CAPPONIANARUM
TABULA TERTIA.

MENSIUM MARTII, APRILIS, MAJI.

Mesiaz Martius.

1 SViatiya Evdokia.
2 Theodor.
3 Muczenich Eutropiy, Cleonik, Vasilisk.
4 Prepodobny Gerasim.
5 Conon.
6 Sviatich MB. Muczenich.
7 Vasiliy, Ephrem, Capiton.
8 Theophilacta.
9 Sviatich Muczenich M.
10 Kodrat.
11 Sophroniy.
12 Prepod. Theophan.
13 Prenesenie Mociy Nikiphora Patriarcha.
14 Prepod. Benedict. Alexand.
15 Mucenik Agapiy, i ixe snim.
16 Mucenik Savin. Papa.
17 Sviatii Alexiy.
18 Kyril.
19 Chrisant. Daria.
20 Prepodobnich vbiennich vo obiceli Savl.
21 Jacov.
22 Vasiliy.
23 Prepodobny Nicon i ixe snim.
24 Sviatiy Zachariy.
25 Ulagoviscenie Bogorydicy.
26 Sobor Gabriil.
27 Matrona.
28 Stephan.
29 Marco. Kyril.
30 Prep. Joanna.
31 Ipatiy.

Mensis Martius.

1 SAncta Eudocia.
2 Theodotus.
3 Martyres Eutropius, Cleonicus, Basiliscus.
4 S. Gerasimus.
5 Conon.
6 Sancti XLII. Martyres.
7 Basilius, Ephræm, Capiton.
8 Theophylactus.
9 Sancti Martyres XL.
10 Codratus.
11 Sophronius.
12 Sanctus Theophanes.
13 Translatio Reliquiarum Nicephori Patriarchæ.
14 S. Benedictus. Alexander.
15 Martyr Agapius, & qui cum eo.
16 Martyr Sabinus. Papas.
17 Sanctus Alexius.
18 Cyrillus.
19 Chrysanthus. Daria.
20 Sancti occisi in monasterio Sabæ.
21 Jacobus.
22 Basilius.
23 S. Nicon, & qui cum eo.
24 S. Zacharias.
25 Annunciatio Deiparæ.
26 Synaxis Gabrielis.
27 Matrona.
28 Stephanus.
29 Marcus. Cyrillus.
30 S. Joannes.
31 Hypatius.

TA-

TABULÆ TERTIÆ.

Mesaz Aprilius.

1 MAria.
2 Sviatiy Tit.
3 Nikita.
4 Josiph. Georgiy.
5 Theodul. Agathopod.
6 Evtychiy.
7 Georgiy.
8 Irodion. Agab.
9 Eupsychiy.
10 Terentiya, Pompiya, i ixe snimi.
11 Antipa.
12 Basiliy.
13 Artemon.
14 Martin.
15 Aristarch, Pud, Trofim.
16 Agapia, Irina, Chionia.
17 Simeon. Akakiy.
18 Prep. Joan.
19 Joan.
20 Theodor.
21 Januariy, i drucyni ego. Theodor.
22 Prep. Theodor.
23 Georgiy.
24 Saba. Elisabet.
25 Marko.
26 Basiliy.
27 Simeon.
28 Jason. Sosipatr.
29 Sviatich e Mucenich.
30 Jacov.

Pisal Andrey Iliy.

Mensis Aprilis.

1 MAria.
2 S. Titus.
3 Nicetas.
4 Joseph. Georgius.
5 Theodulus. Agathopodus.
6 Eutychius.
7 Georgius.
8 Herodion. Agabus.
9 Eupsychius.
10 Terentius, Pompejus, & qui cum eis.
11 Antipas.
12 Basilius.
13 Artemon.
14 Martinus.
15 Aristarchus, Pudens. Trophimus.
16 Agape, Irene, Chionia.
17 Simeon. Acacius.
18 S. Joannes.
19 Joannes.
20 Theodorus.
21 Januarius & socii ejus. Theodorus.
22 S. Theodorus.
23 Georgius.
24 Sabas. Elisabeth.
25 Marcus.
26 Basilius.
27 Simeon.
28 Jason. Sosipater.
29 SS. novem Martyres.
30 Jacobus.

Pinxit Andreas Eliæ.

TABULÆ TERTIÆ.

Mesaz Majus.

1 JEremia.
2 Athanasiy.
3 Timothey. Maura.
4 Pelagia

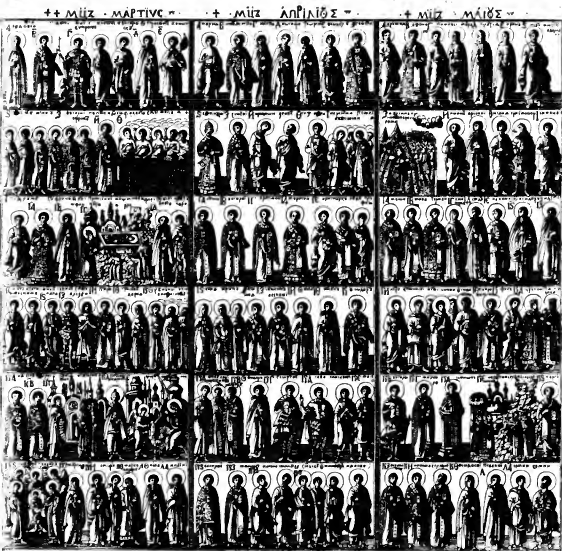
Mensis Majus.

1 JEremias.
2 Athanasius.
3 Timotheus. Maura.
4 Pelagia.

5 Irina.	5 Irene.
6 Job Mnogostradaliago.	6 Job multum patiens.
7 Jablenie Cresta vo Jerosalime.	7 Apparitio Crucis in Hierusalem.
8 Joan. Arseniy.	8 Joannes. Arsenius.
9 Isaia. Christophor.	9 Isaias. Christophorus.
10 Simon.	10 Simon.
11 Mokiy.	11 Mocius.
12 Epiphaniy. German.	12 Epiphanius. Germanus.
13 Glykeriy.	13 Glyceria.
14 Isidor.	14 Isidorus.
15 Pachomiy.	15 Pachomius.
16 Prep. Theodor.	16 S. Theodorus.
17 Andronik.	17 Andronicus.
18 Petr. Dionisiy i ixe snim. Theodot.	18 Petrus. Dionysius & socii. Theodotus.
19 Patrikiy.	19 Patricius.
20 Thaleley.	20 Thalelæus.
21 Czar Constantin i Elena.	21 Rex Constantinus & Helena.
22 Basilisky.	22 Basiliscus.
23 Michail.	23 Michael.
24 Simeon.	24 Simeon.
25 Obritenie glabi Predetecebi.	25 Inventio Capitis Præcursoris.
26 Carp.	26 Carpus.
27 Therapont.	27 Therapon.
28 Nikita. Elladiy.	28 Nicetas. Helladius.
29 Theodosiy.	29 Theodosius.
30 Isaakiy.	30 Isaacius.
31 Ermiy. Ermiy.	31 Hermas. Hermas.

EPHE-

++ МЦЪ · МАРТІУС
+ МЦЪ АПРІЛІОС
+ МЦЪ МАІОС

EPHEMERIDUM RUTHENICARUM.

TABULA TERTIA.

Mensis Martius.

I.

Sancta Eudocia.

Codex primus Vaticanus Ruthenicus: *Eudociæ Martyris.* Secundus vacat. Ita & noster Codex Slavicus. Kal. Moscovit. *Prep. Evdokii*, *S. Eudociæ*. Possevinus: *S. Eudociæ*. Papebrochius: *Eudocia*, & ad Martium Græcorum Metricum: „ Inscripta est etiam Romano Martyrologio. Nos Acta Latino„ Græca ex vetustissimo (*a*) MS. dedimus; nec tamen mul„ tum iis nunc fidimus, planeque putamus multis eventibus ad „ miraculum exaggeratis aliisque circumstantiis, Trajani Impe„ ratoris, sub quo passa esset, ætati nequaquam convenienti„ bus aucta; imo veremur, donec certior aliunde confirmatio „ accedat, ne tota historia sit conficta „. Martyrologium Romanum ad 1. Martii: *Heliopoli S. Eudociæ Martyris, quæ in persecutione Trajani a Theodoto Episcopo baptizata, & ad certamen munita, Vincentii Præsidis jussu percussa gladio, martyrii coronam accepit*. Baron. in notis. *Græci itidem de ipsa hac die in Menologio, ubi etiam iisdem fere verbis ejus passio habetur expressa*. „ Menologium tamen Basilianum ait, *e civitate Samaria* eam oriundam, imperante Trajano, primo quidem „ luxuriosam vitam traduxisse, ac postea quum Germani mo„ nachi sermonem audisset, corde compunctam, deinde per „ visionem etiam impulsam, ad Theodotum Episcopum acces„ sisse, & ab eodem baptizatam fuisse; mox divitiis in paupe„ res distributis, monasticam vitam suscepisse; demum ab ipsis „ suis amatoribus accusatam, stetisse coram Aureliano Imper. „ cruciatibus subjectam fuisse, cujus Imperatoris filium defun„ ctum quum ad vitam revocasset, atque ut in Christum cre„ deret, induxisset, tunc quidem absolutam; postea vero a re-

a Tom. 1. Mart. a pag. 10. ad 22.

,, gionis præside comprehensam, & capite fuisse plexam ,,. Consentit huic narrationi & Synaxarium in Menæis Græcorum, hoc uno duntaxat addito, quod eam facit oriundam, ἐξ Ἡλιουπόλεως τῆς ἐπαρχίας Λιβανησίας Φοινίκης, *ex Heliopoli provinciæ Libanesiæ Phoenicis*: ,, & adductam Diogeni præsidi, & ,, iterum ob patrata miracula dimissam, sub Vincentio, qui ,, Diogeni successerat, gladio obtruncatam ,,. Acta Græca, *κατὰ τοὺς χρόνους Τραϊανοῦ τοῦ Βασιλέως γέγονέ τις κόρη*: Auctor Incertus. Græce e MS. Vat. prodiere apud Bolland. Tom. I. Mart. pag. 875: & Latine Petro Possino interprete pag. 10. Samaritanam tamen eam fuisse, tam Acta ista, quam Menæa Græca tradunt, his verbis: *τῆς ἁγίας ὁσιομάρτυρος Εὐδοκίας, τῆς ἀπὸ Σαμαρειτῶν, τῆς ἑταιρίδος*, *Sacrosanctæ Martyris Eudociæ, quæ fuit Samaritana & meretrix*. Falconius ad I. Martii: ,, Portenta, inquit, & in veris fabulæ. Vera tantum, Eudociam ,, conversam ad poenitentiam: fortasse baptizatam, si erat ,, Ethnica, ab Episc. Theodoto: sua dedisse pauperibus; in- ,, gressam in monasterium quinto vel sexto sæculo. Conficta ,, alia semel & iterum, ut Martyrem eam facerent. Vox *ὁσία*, ,, innuit monialem. Heliopolitam dixit Nicephorus Callistus; sed ,, Menologium Basilii, civem Samariæ eam dicit ,,. Quienus in Orient. Christ. Tom. 2. pag. 843. de Episcopis Heliopoleos agens, *Theodotum* ex Actis hisce Græcis primum ponit. Verum quum Eusebius in hist. Eccl. primum illius civitatis ad Christiana sacra adductæ Episcopum sub Constantino Magno fuisse constitutum scribat, consequens est, tam Eudociam, quam Theodotum post Constantini tempora vixisse. Hinc verosimilius videtur, non martyrio consummatam fuisse Eudociam, sed in monasterio poenitentiam egisse: quod & *ὁσίας*, & *Prepodobnajæ* nomen, ei a Græcis & Russis tributum, significat. Martyrium autem & reliqua de Trajano, Aureliano, Diogene & Vincentio, ei afficta puto a Græcis recentioribus, Eudociam hanc Heliopolitanam monialem cum altera Eudocia Romana (a) Martyre confundentibus, quæ martyr sub Persis passa dicitur, ejusque

(a) Romæa dicitur in Synaxario, idest *Græca*; ex urbe *Roma nova* seu Constantinopoli, ut videtur, oriunda: nam Synaxarium ita incipit: *αὕτη ἡ ἁγία μάρτυς Εὐδοκία, Ῥωμαία ἦν ἐξ ἀνατολῶν ὁρμωμένη*. *Hæc sancta Martyr Eudocia, Romæa erat, ex Orientis partibus oriunda*. A Persis autem in captivitatem abducta quum multas mulieres ad Christi fidem in Persarum regione adduxisset, tormentis variis cruciata, demum capite plexa fuit.

que sacræ Reliquiæ translatæ perhibentur in Synaxario ad diem 4. Augusti, his verbis : *τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἡ ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν καὶ μάρτυρος Εὐδοκίας . Eadem die Translatio Reliquiarum Sanctæ matris nostræ & Martyris Eudociæ .*

II.

THEODOTUS.

Uterque Vaticanus Ruthenicus cum nostro Slavico vacat hac die . Papebrochius : *Theodotus* . Possevinus : S. *Mart. Theodoti* . Kalendarium Russo-Moscoviticum : *Sviatago Theodota* , *S. Theodoti* . Menologium Græcorum : *μνήμη τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Θεοδότου ἐπισκόπου Κυρηνίας* , *S. Sacromartyris Theodoti Episcopi Cyreniæ* , cum Synaxario : & iterum ac tertio de eodem Theodoto Episcopo ad diem 6. & 12. Maji ; nec non quarto , ad diem 17. Januarii ; ubique cum Synaxario . Menologium Basilianum : *ἄθλησις τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Θεοδότου ἐπισκόπου Κυρηνίας*, *certamen S. Sacromartyris Theodoti Episcopi Cyriniæ* , sine Synaxario : Ad diem autem 19. Januarii , cum Synaxario . Latini in Martyr. Rom. ad 6. Maji , sic : „ In Cypro „ S. Theodoti Episc. Cyriniæ , qui sub Licinio Imp. gravissima „ passus , in pace tandem Ecclesiæ spiritum Deo reddidit , *Ubi* „ *Baron.* Græci etiam de Theodoto hac die in Menol. ibique „ ejus Acta narrantur , ac iterum superius ad XIV. Kal. Febr. „ in eodem Menologio „ . Falconius tot tantasque unius ejusdemque Theodoti commemorationes quum non vidisset „ de „ Theodoto nostro (inquit) non aliud habet Basilii Menologium , præter quam ista : Certamen sacros. Mart. Theodoti „ Episcopi Cyrenensis „ . Atqui de eodem extat Synaxarium in Basilii Menologio ad diem 19. Januarii .

III.

MARTYRES EUTROPIUS, CLEONICUS, BASILISCUS.

Vaticani Ruthenici cum nostro Slavico Codice usque ad IX. Martii vacant . Possevinus : *S. Mart. Eutropii* : ita & Kalendarium Russo-Moscoviticum : *Mucxenik Eutropia* , *Mart. Eutropii* . Tabulæ Papebrochianæ , & Culcinius : *Eutropius* , *Cleonicus* , *Basiliscus* . In Martio Græcor. metrico : *In ligno Eutropium confixum tertia vidit* . „ Cum sociis (inquit Papebrochius) Cleonico & Basilisco in Ponto sub Maximiano passus „ hic est ; simulque omnes referuntur in hodierno Romano . „ Nos

„ Nos solius Basilisci (*a*) Acta auctore Eusignio Latina dedi- „ mus, quæ mallemus Græce scripta invenisse„. Græci in Menologio utroque : *μνήμη τῶν ἁγίων μαρτύρων Εὐτροπίου, Κλεονίκου, καὶ Βασιλίσκου*, *Commemoratio SS. Martyrum Eutropii, Cleonici & Basilisci*, cum Synaxario, ubi eorum Acta summatim referuntur.

IV.

S. GERASIMUS.

Kalendarium Russo-Moscoviticum : *Prepodobny Gerasima*, *S. Gerasimi*. Papebroch. & Culcinius: *Gerasimus*. Græci in utroque Menologio, *τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Γερασίμου*, *S.P.N. Gerasimi*, cum Synaxario. Possevinus ad diem 4. Martii : *S. Mart. Cononis*, & ad diem 9. *S.P.N. Erasmi*, per errorem pro, *Gerasimi*. Marmor Neapolitanum. *V. N. S. Jerasimi*, idest, die v. Martii, natale S. Gerasimi. Latini quoque in Martyr. Rom. de Gerasimo agunt ad v. Martii : sic : „ Item in Palæstina ad ripam „ Jordanis S. Gerasimi anachoretæ, qui tempore Zenonis Imp. „ floruit „. Ubi Emus Baronius : „ Græci in Menologio agunt „ de Gerasimo pridie hujus diei [*idest die* 4. *Mart.*] constat „ tamen ex Cyrillo monacho, qui iisdem cum Gerasimo vixit „ temporibus, in Actis S. Euthymii, qui scripsit, ipsum decessisse quinta Martii, Ind. XIII. sub Consulatu secundo Zeno- „ nis Aug. qui annus ex supputatione recentiorum ponitur a „ Christo nato 475. Multa ibi de Gerasimo habet idem Auctor, „ necnon in vita S. Sabæ Abb. apud Lipom. Tom. 5. & Sur. „ Tom. 6. In actis item S. Quiriaci Anachoretæ agitur de ejus „ obitu ; habentur apud Sur. Tom. 5. De aliis admirandis ejus „ rebus gestis habes in Prato spirituali cap. 107. Cedren. in „ Compend. sub Zenone, & alii. Ex illis aliqua scriptor ille „ vitæ sancti Hieronymi, de quo (*b*) agemus inferius, & quis „ fuerit ostendemus, eidem S. Hieronymo falso adscripsit „. Papebrochius. „ Huic anachoretæ [Gerasimo] ad Jordanem „ ministravit Leo, qui errore vicini nominis ad S. Hieronymum „ [Italis S. Girolamum] transiit„. Verum cl. Mazochius in not. ad Kalendar. Marmoreum Eccl. Neapol. ad v. Mart. pag. 85. relatis

a Tom. 1. Mart. ad 3. diem a pag. 237. ad 241. In commentar. prævio §. 3. ostendit, apparitionem S. Jo: Chrysostomo Comanis factam, huic Martyri Basilisco esse tribuendam, non Episcopo Comanorum, qui nullus fuit.

b Vide eund. Baron. ad 30. Sept. ubi de S. Hieronymo agit.

latis Papebrochii, verbis: ,, Si nostrum, inquit, hoc Marmor ,, [ubi *Jerasimi* pro *Gerasimi* scribitur] inspexisset vir doctus, ,, minime ille ad Italorum *Girolamum* recurrisset, sed potius ad ,, medii ævi *Jeronymum* [cum J consono: sicuti & infra is 30. ,, Sept. sine H scribitur] in quo prima syllaba eadem est ac in ,, Jerasimo. Vel sic tamen satis inter utrumque nomen est di- ,, scriminis: ut minime necesse sit ex Gerasimo ad Hieronymum ,, insigne Leonis fuisse traductum. Nam illud verius est, con- ,, suevisse antiquos sylvicolis sanctis Leonem juxta adnectere ,, ad genus vitæ ab iis actum commonstrandum ,,. Id quod utcumque verum sit, ex iis tamen quæ auctor ille a Baronio notatus de S. Hieronymo & Leone scripsit, manifeste apparet, multa eum a Gerasimo ad Hieronymum fabulose traduxisse.

V.

CONON.

Kalendarium Russo-Moscoviticum: *Muczenik Conona*, *Mart. Cononis*. Possevinus ad diem antecedentem: *S. Mart. Cononis*. Papebrochius hac die 5. *Conon*, additque ad Metricum Græcorum Martium: ,, Hujus Bidanæ in Isauria passi Acta, ,, nescio quomodo prætermissa, danda erunt in Supplemento ,, Latino-Græca,,. Incipiunt: *ἔτι κρατήσαντος τὸ βασίλειον Αὐρηλιανοῦ*, prodiere Græc. Lat. in Actis Sanctor. Tom. VII. ad 29. Maji pag. 5. Tres porro Conones in Martyrol. Romano coluntur. Primus, *Perge in Pamphylia* ad diem 26. Februarii, unacum sociis *Papia*, *Diodoro*, & *Claudiano*, *Sanctum Nestorem Episcopum* [in persecutione Decii] martyrio præcessit. Secundus, die 6. Maji ,, In Cypro sub Decio Imper. pedibus cla- ,, vis confixis, ante currum jussus incedere, in genua procum- ,, bens, in oratione reddidit spiritum ,,. Baronius: ,, De eo ,, etiam Græci in Menol. hac die agunt; quem Nazareth oriun- ,, dum, præclaris certaminibus pro fide susceptis nobilitatum ,, ferunt, dum brevi compendio martyrium ejus describunt ,,. Tertius ad 29. Maji ,, apud Iconium Isauriæ civitatem unacum ,, filio suo annorum duodecim, sub Aureliano Imp. craticulæ ,, prunis suppositis & oleo super infuso, suspensionis in aculeo, ,, atque ignis pœnam constanter passus, malleo ad extremum ,, ligneo manibus attritis, spiritum emisit ,,. Baronius: ,, De ,, Conone ejusque filio Beda, Usuardus, Ado hac die ,,. Passionis Acta paucis refert Petrus in Catalogo lib. 5. cap. 62. Duos

Græ-

Græci commemorant *Conones* cum Synaxario; in Menæis quidem ad diem 5. Martii, in Basiliano autem ad diem sequentem, quorum primus dicitur ἱερομάρτυρ ὁ ἐν Ἰσαυρίᾳ, *Sacromartyr in Isauria*, ex Vico Bidana, Nestoris & Nadæ filius, tempore Sanctorum Apostolorum, a Michaële Archangelo baptizatus, virginitatem cum conjuge servasse, parentes suos ipse baptizasse, ex quibus Nestor ipsius pater pro Christo martyrium subiit, Dæmones subegisse, & alios quidem agrestibus locis addixisse, alios vero doliis inclusisse: postremo a Præside comprehensus, & quæstioni subjectus, sed a populo accurrente liberatus, quum biennium supervixisset, vitam consummasse. Alter Conon Κηπυρὸς *Hortulanus* dictus, Decio imperante ex Nazareth Galilææ oriundus, in regionem Pamphyliæ profectus, Hortulanum ibi agens, ac hospites suscipiens, moribus adeo simplex fuisse perhibetur, ut quum adessent qui ipsum comprehensum ad Præsidem adducerent, ut tormentis subjiceretur, eumque cum ludibrio salutarent, ipse salutationem rependeret: quumque dicerent, quod Præses vocasset eum, responderit: quid enim opus est illi opera mea, præsertim quum Christianus sim? Vinctus autem & ad Præsidem adductus, quum compelleretur ut Idolis sacrificaret, altum ingemuisse, & Præsidi dixisse: Utinam, o Præses, & tu Idola abnegares, & ad Christum accederes. Spondylis itaque perforatis clavisque ferreis confixis, ante currum compulsus currere, mortem obiisse. In Actis primi Cononis, uti apparet, multa sunt emendanda.

VI.

SANCTI XLII. MARTYRES.

Russo Moscoviticum Kalendarium: XLII. *Mucz. Vo Amorly*, *Quadraginta duo Martyres in Amorio*. Culcinius: *Sviatych Muczenick*, *ize vo Amoriy*, *Sanctorum Martyrum*, *qui in Amorio*. Papebrochius: *Synaxis MM. in Amorio* XLII. Et ad Metricum Martium: „ Fuerunt hi copiarum duces sub Imper. „ Theophilo, capti a Saracenis in excidio Amorii. Acta Græco- „ Latine dedimus „. Inscribuntur etiam hodierno Romano his nempe verbis: „ Passio Sanctorum 42. Martyrum, qui in Amo- „ rio comprehensi, & in Syriam perducti, illic egregio per- „ acto certamine, victores palmam martyrii perceperunt „. Baronius: „ Græci etiam de his hac die in Menol. recensent- „ que inter ipsos Theodorum, Constantinum, Theophilum, „ & Basi-

„ & Baſſum „. Solus Conſtantinus nominatur in Menolog. Baſiliano, in quo dicuntur: „ Imperante Theophilo Iconomacho „ patre Michaëlis filii Theodoræ, quæ reſtitutis Imaginibus orthodoxiam celebravit, quo tempore venit ex Syria Ameras „ cum innumero populo in partes Orientales Romani Imperii, „ Duces & Tribuni, viri opulenti & nobiles miſſi fuiſſe ab Imperatore ad urbis Amorii propugnationem: videntes autem „ infinitam Saracenorum multitudinem, caſtrum ingreſſi, „ illud fortiter defendiſſe; ſed caſtro vi intercepto, & multitudine civium mactata, ipſi comprehenſi & in Syriam abducti, quum Chriſtianam fidem ejurare nollent, capite plexi „ fuiſſe, Conſtantino ſocios magnopere animante „. In Menæis hæc eorum nomina ponuntur, *Theodorus*, *Conſtantinus*, *Calliſtus*, *Theophilus*, *Baſoës*, & in Synaxario, τῆς πόλεως τῆ Ἀμωρίε πρῶτοι, *Urbis Amorii primarii*, Στρατηγοὶ ϗ Ταξιάρχαι. *Duces & Tribuni*, nobili ac primario inter Romæos genere, Πρῶτοι παρὰ Ῥωμαίοις μετέχοντες γένους, capite obtruncati. Bollandiani ad VI. Martii pag. 457. ex his XLII. Martyribus, nomina exprimunt, *Theodori Crateri Protoſpatharii*, *Conſtantini Drungarii*, *Calliſti Turmarchæ*, *Aetii & Meliſſeni Ducum*, *Theophili Patricii*, *& Baſſoïs*; captos autem Amorii arbitrantur circa annum 840., & poſtea anno 847. martyrium conſummaſſe, quum ſeptennio integro, carceri incluſi fuiſſent. Porro in XLII. *Martyres Amorienſes* exſtat *Sophronii* (*a*) *Archiepiſcopi Hieroſolymitani* Oratio, cujus initium: ἐπὶ τὰ μαρτυρικὰ Ἔπαθλα. Eorumdem vita auctore Evodio Synchrono Græce apud Bolland. ad VI. Martii pag. 887. φαιδρὰ μὲν τῆς παρέσης ἑορτῆς. Latine apud eoſdem ad VI. Martii a pag. 460. Eorumdem Martyrum Acta ex Leone Grammatico pag. 459. ex Continuatore Theophanis pag. 466. & ex Simeonis Logothetæ Chronico pag. 467. iidem Bollandiani edidere.

a Sophronius hujus nominis primus Hieroſolymitanus Patriarcha inauguratus eſt exeunte an. 633. vel ineunte 634. obiit circa an. 644. Quum igitur Amorienſes Martyres Theophilo imperante circa an. Chr. 847. martyrium ſubierint, neceſſe eſt, hanc de iis Sanctis orationem non a primo illo Sophronio, ſed a ſecundo (qui juxta Quienum Orient. Chriſt. Tom. 3. pag. 496. circa ann. 1060. vivebat) ſcriptam fuiſſe. Sunt & alii Sophronii recentiores Hieroſolymorum Antiſtites, de quibus idem Quienus Tom. cit. pag. 507. 513. 517.

VII.

Basilius, Ephræm, Capiton.

Kalendarium Russo-Moscoviticum: *Muczenika Basilia*, *Martyris Basilii*. Possevinus quoque: *S. Martyris Basilii*. Metricus Græcor. Martius: *Ensem post sextam suscepit Episcopus Ephræm*. Ibi solus *Basilius*, hic solus *Ephræm*. Verum socii etiam intelliguntur: quorum nomina apud Papebrochium, *Basilius*, *Ephræm*, *Capiton*, Episcopi Martyres; iisque in Menologio Basiliano (ad diem tamen VIII. hujus) adduntur *Eugenius*, *Agathodorus*, *Elpidius*, *Ætherius*, in hæc verba: „ Certamen „ Sanctorum in Chersone Episcoporum Basilei, Eugenii, Aga„ thodori, & reliquorum. Imperante Diocletiano, Hermon „ Hierosolymorum Episcopus allegavit Episcopos, Ephræm „ quidem in Turciam, Basileum vero in Chersonem; qui quum „ ibi Christum prædicaret, verberibus exceptus est atque „ urbe ejectus. Quum vero Principis filium a morte ad vitam „ revocasset, rursus accersitus, Principem ipsum aliosque plu„ rimos baptizavit. Sed qui in sua infidelitate manserant, fu„ nibus alligatum tandiu a pedibus raptarunt, donec vitam fi„ nivit. Post ejus mortem venerunt Eugenius, Agathodorus, „ Capeton, & Elpidius, qui quum Christum prædicarent, ab „ insurgentibus in illos Græcis occisi sunt. Post hæc missus fuit „ Hierosolymis Ætherius, qui quum feritatem populi cerneret, „ Magnum Constantinum adivit, Byzantii tum imperantem, „ eumque rogavit, ut idololatræ ex urbe Chersone ejiceren„ tur: quod & ex animi sententia contigit. Quumque Ecclesias „ condidisset, iterumque Imperatorem, ut gratias ageret adiis„ set, in Chersonem regressus, & sacra secum deferens, in re„ ditu in fluvium Danaprim (*a*) projectus, vitam ibi fini„ vit „. Eadem fere in Synaxario in Menæis, sed pro *Turcia* legitur *Scythia*; Episcopi autem septem nominantur ad *Tauroscythas* missi, *Ephræm* in Scythiam, *Basileus* in Chersonem, item *Eugenius*, *Agathodorus*, & *Elpidius*, tum *Ætherius*, demum *Capiton*. In Martyrol. Romano ad IV. Martii: „ Apud „ Chersonesum passio SS. Episcoporum Basilii, Eugenii, Aga„ thodori, Elpidii, Ætherii, Capitonis, Ephræm, Nestoris, „ & Arcadii „. Baronius: *De his itidem Græci in Menologio hac die*. Allucinatur. In Menæis, ad diem VII. *Martii*, dumtaxat:

Pro εἰς Δανάπριν legitur in Synaxario εἰς Δανάβιν, *in Danubium*.

taxat: *Nestor* autem & *Arcadius*, neque Chersonenses Episcopi fuere, neque martyrium passi: sed uterque *Confessor* & *Trimithuntis* in *Cypro Antistes*. Ita & Basilianum (*a*) de *Nestore* & *Arcadio* ad VII. Martii: addit tamen ad eandem diem, *ϰ̀ τῶν ἁγίων μαρτύρων ἑπτὰ ἐν Χερσῶνι*, & *SS. Septem Martyrum in Cherfone*, sine Synaxario; cum Synaxario autem ad diem VIII. sequentem. Vide Bollandianos ad VII. Martii pag. 643. ubi de SS. Episcopis Nestore, & Arcadio Trimithunte in Cypro, qui in pace quievisse dicuntur. Marmor Neapolitanum ad diem VI. hujus: VI. *P. S. Basili Cerson.*, idest, *Passio S. Basilii* [seu Basilei] *Chersone*. Ubi cl. Mazochius postquam Bollandianos ad VII. Martii pag. 639. de Basileo ejusque sociis Episcopis dissentientes laudasset „ Quærat hic aliquis [inquit] quisnam ex „ his diebus [IV. nempe & VI. & VII. Martii] Basileo emor„ tualis seu potius triumphalis fuerit. Ajo, tantum in nostro „ Kalendario eum diem recte consignari. Nam die VI. Martii „ Basileus & Ephræm coronam acceperunt, quo eodem die „ post annum recurrente etiam Eugenius, Agathodorus, Elpi„ dius martyrium consummarunt.

VIII.

THEOPHYLACTUS.

Kalendarium Russo-Moscoviticum: *Prep. Theophilacta*, *S. Theophylacti*. Possevin. perperam: *Venerabilis Patris Theophanis*, pro *Theophylacto*. Tabulæ Papebroch. *Theophylactus*. Papebrochius ad Metricum Græcorum. „ Fuit Metropolita „ Nicomediensis, gloria Confessionis clarus, cujus vitam ali„ quam extitisse vix dubito, & opto nancisci „. Colitur a Græcis in utroque Menologio cum Synaxario: ubi dicitur in partibus Orientis natus, Constantinopolim veniens, sub Tarasio Pchā, una cum Michaële [qui post Synador. fuit Episcopus] Monachus factus, tum Episcopus Nicomediæ creatus: Leone Armeno imperante, propter cultum sacrarum Imaginum, in Strobilum [quod est maritimum Cyberrheotarum oppidum] relegatus fuisse, ubi vitam consummavit. Sub Theodora vero Augu-

Y 2 sta,

a Item Marmor Neapolitanum ad VII. Martii *N. Arcadi Episcopi*: idest, *Natale Arcadii Episcopi*, ubi Mazochius: colitur a Græcis hac die cum Nestore, quorum uterque Trimethuntis in Cypro Episcopus fuisse dicitur. In Menol. Basil. iterum fit mentio *Arcadii Episcopi Cypri* ad VIII. Martii, cum Synaxario, in quo dicuntur ejus Auditores *Eubulus*, & *Julianus* sub Juliano Apostata capite plexi: ipse autem in pace vitam finisse.

sta, & Methodio Pchã, reliquiæ ejus Nicodemiam adductæ, & in Ecclesia ab eo constructa reconditæ. In Martyrologio Romano ad hanc diem VII. Martii insertus est sub nomine *Theophili*, sic: „ Nicomediæ S. Theophili Episcopi, qui ob cultum Sanctarum Imaginum in exilium pulsus, illic defunctus est.

IX.

SANCTI MARTYRES QUADRAGINTA.

Codices Vaticani Russici: *Quadraginta Martyrum Sebastenorum*. Tabulæ Papebrochianæ: *Sviatich Sorok Mucenik Sevastiiskich*, *Sanctorum Quadraginta Martyrum Sebastenorum*. Falconius perperam legit: *Sviatich Mucenic Cztiri Desiat*. Kalendarium Russo Moscoviticum: 40. *Mucenik*, *Quadraginta Martyrum*. Menologium utrumque Græcorum cum Synaxario: *ἄθλησις τῶν ἁγίων μαρτύρων τῶν ἐν Σεβαστείᾳ*, *Certamen Sanctorum Martyrum in Sebaste*; & *τῶν ἁγίων μεγάλων μ'. Μαρτύρων τῶν ἐν τῇ λίμνῃ Σεβαστείας μαρτυρησάντων*, *Sanctorum Magnorum* XL. *Martyrum*, *qui in lacu Sebastes martyrium subierunt*. Sunt hi XL. Martyres Sebasteni [inquit Papebroch.] in Armenia, primum nocte tota in gelido lacu cruciati, deficiente uno, in cujus locum custos succedit, quadragesimam coronam occupaturus. Coluntur etiam apud Latinos, sed ad diem sequentem ex mandato Innocentii X. translati, propter Sanctam Franciscam Romanam. Idem Papebrochius: „ Sculptor Moschus eo modo hic expresserat aquas gelidi lacus, ut „ æstuantium undique flammarum globos videretur repræsentare voluisse; quatuor autem coronas omiserat suo loco notare. Quid porro significet vox ΚΑΙΝΑΝΟΣ supra balneum „ in ripa positum scripta, explicet aliquis linguæ peritus „. Baronius in notis ad IX. Martii, quo Sancti tunc temporis apud Latinos colebantur: „ Tam Latini, quam Græci de iisdem „ agunt hac die, extat de his egregius sermo S. Basilii, duæ insuper ornatissimæ orationes S. Gregorii Nysseni, seu potius „ una, duobus diebus vix absoluta ob frequentissimum cœtum, „ quo impediente, eam prima die absolvere minus licuit. Horum Acta ex vetustioribus monumentis accepta edidit Metaphrastes, eaque habet Lipom. Tom. 7. & Sur. tom. 2. Fuerunt omnes (ut scribit S. Basilius) natione Cappadoces, ex „ diversis civitatibus oriundi. De inventione Reliquiarum „ ipsorum opera Sanctæ Pulcheriæ Augustæ, scribit Sozomen.

„ lib. 9.

" lib. 9. cap. 2. Niceph. lib. 14. cap. 10. & Beda de ſex ætat.
" Aliæ autem eorumdem Sanctorum Reliquiæ, quæ aſſervabantur Cæſareæ Cappadociæ in Monaſterio Sanctarum Virginum, a nepte Sancti Baſilii, divino monitu, conceſſæ ſunt Sancto Gaudentio Epiſcopo Brixiano, dum in illas regiones Dei nutu peregrinaretur: qui tamquam ingentem adeptus theſaurum, ſummo perfuſus gaudio, illas detulit in Italiam, quas in Baſilica a ſe erecta honorificentiſſime collocavit, & in ejus dedicatione habuit homiliam, qua non ſolum rei geſtæ hiſtoriam retexit; verum etiam occurrens tacitæ de Sanctis Reliquiis objectioni, hæc ait: Licet enim cineres exuſtorum corporum mandato Perſecutoris in fluvium jacerentur, non defuerunt religioſæ manus, quæ partem cineris vel furto eriperent, vel pretio compararent. Hæc Gaudentius. Præter hæc etiam conſtat ex prædictis eorum Actis, ipſas reliquias in profluentem projectas, divina operante virtute, ad fluminis ripam eſſe delatas, & ab Epiſcopo Petro ſumma cum diligentia collectas. De loco martyrii idem Sanctus Gaudentius affirmat, paſſos eſſe Sebaſte civitate Metropolitana minoris Armeniæ. Erexit Baſilicam Conſtantinopoli in honorem prædictorum Martyrum Tiberius Imper. quam Mauricius ejus ſucceſſor abſolvit. Hiſtor. Miſcell. lib. 17. anno v. Mauricii Imperatoris ". Cangius in Conſtantin. Chriſtiana lib. IV. cap. VI. num. LXXXV. hanc *Sanctorum* XL. *Martyrum* ædem a Tiberio extructam, & a Mauricio abſolutam ſuſe deſcribit, qua in æde feſtum eorumdem diem celebrari, in Synaxario dicitur: *Τελεῖται δὲ ἡ αὐτῶν Σύναξις ἐν τῷ ἁγιωτάτῳ αὐτῶν Μαρτυρίῳ πλησίον τοῦ χαλκοῦ Τετραπύλου: Agitur autem ipſorum Synaxis in ſanctiſſimo eorumdem martyrio juxta æreum Tetrapylum.* Idem Cangius num. LXXXVI. deſcribit alterum Conſtantinopoli ſitum eorumdem *SS.* XL. *Martyrum Templum ad Conſtantianas*, ædificatum ab Anaſtaſio Imperatore, & Ariadne Auguſta, ex Codino pag. 46. edit. Reg. de Originibus Conſtantinop. Fabricius Tom. IX. Bibl. Græc. pag. 121. " XL. Martyrum Sebaſtenorum Acta, Εἰκόνα Μαρτυρικὴν διαγράψαι βούλομαι, Ephræmi Syri. εἶχε μὲν τὰ Ῥωμαίων σκῆπτρα Λικίνιος, Latine apud Surium 9. Martii. Joannis Chryſoſtomi ſermonem memorat Photius Cod. 274. κατὰ τοὺς καιροὺς Λικινίου, Auctor incertus, MS. Lambec. VIII. pag. 348. IV. pag. 74. & 101. Bibl. Coiſ-
" lin.

„ lin. pag. 196. (*a*) Μαρτύρων μνήμης τίς ἂν γένοιτο κόρος, „ Basilii M. inter ejus opera Tom. I. pag. 526. Græc. Lat. meminit Svidas in Βάσιλειος. Latine apud Surium 9. Martii Græce „ cum Gerhardi Vossii versione & notis ad calcem Greg. Thaumaturgi Mogunt. 1604. pag. 75. *οἱ μὲν ὁπλῖται Ῥωμαίων κατὰ νόμον*, Gregorii Nysseni Tom. 2. pag. 931. Eorum testamentum Græc. MS. Lamb. pag. 97. Latine. v pag. 410. „. De reliquiis inventis Sozomenus IX. 2. Marmor Neapolitanum ad IX. Martii: *Pa. S. Quadraginta*. „ Merito in hoc Marmore „ [inquit Mazochius] Passio Sanctorum Quadraginta hoc die „ consignatur quia hoc ipso die IX. Mart. martyrium illi consummarunt . . diserte hoc testantur Acta apud Bollan. ad X. Martii „ p. 18. ex Armeno sermone traducta, brevitatis & gravitatis „ sic merito se plurimum commendantia, in quibus scriptum est: „ Omnes simul animas suas ad Deum emiserunt die nona Martii „. Et mox. „ Præter autem bina modo a me laudata horum Acta, extant & tertia ab Joanne Diacono Neapolitano „ [eodem qui Chronicon Episcoporum Neapolitanorum condidit] de Græco translata, quæ ex MS. Capuano ibidem p. 22. „ edidere Bollandiani, ut eorumdem martyrum laudationes „ a SS. Basilio, Gregorio Nysseno, Gaudentio Brixiensi &c. „ pertextas taceam.

Falconius S. Severinæ Archiepiscopus in notis ad IX. Martii, ex Græco Tropario, omnium XL. Martyrum nomina exscribit; sic: „ Hesychius, Meliton, Heraclius, Smaragdus, „ Domnus, Eunoicus, Valens, Bibianus, Claudius, Priscus, „ Theodulus, Priscus, Eutychius, Johannes, Xanthias, Helianus, „ Sisinius, Corion, Aggias, (*b*) Ælius, Flavius, (*c*) Acarius, Ecdicius, Lysimachus, Alexander, Elias, Gorgonius, „ Theophilus, Domitianus, Cajus, alter Gorgonius, Eutyches, Athanasius, Cyrillus, Sacerdon, Nicolaus, Valerius, (*d*) Nicolaus, Philoctemon, Severianus, & Chudion „. In Martyrol. Rom. pro *Corione* habetur *Cyrion*, & pro *Chudione*, *Candidus*, sic: *erant autem inter eos nobiliores Cyrion & Candidus*.

Idem

---

a Prodiit Latine apud Bolland. x. Martii Vita prima pag. 17 Altera interprete Jo. Diac. pag. 22. Oratio S. Basilii pag. 25. Inventio Reliquiarum pag. 29.

b Leg. *Aetius*.

c Leg. *Acacius*.

d Deest in Tropario hic secundus *Nicolaus*: delendus proinde, alioquin essent XLI.

Idem Falconius in eo libro, quo Acta *S. Nicolai Episcopi* describit, eumque non *Myrorum* Antistitem fuisse, neque Constantini magni temporibus vixisse, sed *Pinarensi* in Lycia Ecclesiæ præfuisse sextoque seculo claruisse contendit, consequenter ad hunc in alium errorem progressus, Ecclesias, *Constantinopoli* quidem a Justiniano Imp. in honorem *SS. Prisci & Nicolai*, *Myris* autem in Lycia sub *S. Nicolai* nomine, exstructas, ad Nicolaum, unum scilicet ex XL. Martyribus, referri autumat. Hanc tamen viri docti crassam allucinationem jam supra ad VI. Decembris notavi. Quid? quod pro *Nicolao* antiqua manuscripta habent *Micallius*, *Michallius*, *Nicalius*, *Nicallianus*: quemadmodum Bollandiani observant in comment. prævio ad IX. Mart. §. III. num. 16. pag. 16. Ubi & alia eorumdem Sanctorum nomina varie a variis descripta exhibent, ut *Quirion*, *Cyrius*, *Cyrinus*, pro Cyrione. *Dominus* pro Domno: pro Melitone, *Militon*, *Mellitus*, *Melicius*: *Eunomius*, *Evodius*, pro Eunoico. Et cetera. Vide etiam compendium Martyrii translatum ex lingua Armena per Bartholomæum Abagarum Armenum apud eosdem pag. 18. ubi eorum nomina referuntur.

X.

CODRATUS.

Uterque Vaticanus Ruthenicus cum Slavico nostro vacant hac die. Kalendarium Russomoscoviticum: *Muczenik Kodrata*, *Martyris Codrati*. Tabulæ Papebroch. *Codratus*. Latine *Quadratus*. Perperam Possevinus: *S. Mart. Conradi*. Menologium Græcorum, *μνήμη τῦ ἁγίυ μάρτυρος* Κοδράτυ ϗ τῶν σὺν αὐτῷ Κυπριανῦ, Ἀνέκτυ, ϗ Κρίσκεντος, *commemoratio S. Martyris Codrati*, *& sociorum ejus Cypriani*, *Anecti*, *& Crescentis*. In Basiliano exprimuntur nomina *Codrati*, *Cypriani*, *Dionysii*, *Anecti*, *Pauli*, *& Crescentis*. Bina etiam Synaxaria leguntur, quorum primo refertur certamen SS. Codrati, Cypriani, & sociorum: in secundo solius Dionysii martyris describitur passio. Martyrolog. Rom. ad X. Mart. „ Corinthi „ SS. Martyrum Codrati, Dionysii, Cypriani, Anecti, Pau„ li, & Crescentis, qui in persecutione Decii & Valeriani, sub „ Jasone præside, gladio cæsi sunt. *Baron.* Græci item de his „ hac die in Menologio, quorum egregium Martyrium ex ve„ teribus monumentis scripsit Metaphrastes, quod & recitat Li„ pom. Tom. 7. & Sur. tom. 2. „ Francisco Zino Veronensi interpre-

prete, Bolland. edidere Tom. 2. Mart. ad diem x. pag. 5. Græce ſcriptum extat in antiquo Cod. MS. Bibliothecæ S. Marci Venet. Init. *Omnes quidem Sanctorum celebritates*. Acta alia auctore Nicephoro Gregora exſtant Græce, *ἐμοὶ δὲ τὸν τοῦ μεγάλου μάρτυρος Κοδράτου*, Bolland. x. Mart. ex MS. Cod. 212. Bavaricæ Biblioth. pag. 696. Latine apud eoſdem pag. 8. *Enimvero magni Martyris Codrati*.

XI.

SOPHRONIUS.

Poſſevinus: *S. Patris Sophronii*. Papebroch. *Sophronius*. Kalendarium Ruſſo Moſcoviticum: *Sophronia Patriar. Sophronii Patriarchæ*. Vaticani Ruthenici cum noſtro Slavico vacant. Græci in utroque Menologio: *τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Σωφρονίου Ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων*, *S. P. N. Sophronii Archiep. Hieroſolymorum*, cum Synaxario, ubi dicitur, *Damaſci* natus, patre *Plintha*, Matre *Myro*, ad magni Theodoſii cœnobium ſe contuliſſe, in quo univerſam evolvit ſcripturam. Poſt hæc Alexandriam profectus eſt, amplioris eruditionis comparandæ ſtadio. Propter doctrinam itaque & eximiam ipſius virtutem, Epiſcopus Hieroſolymorum factus eſt. Sancta deinde civitate a Perſis capta, rurſus Alexandriam ad S. Joannem Eleemoſynarium abiit, eoque vita functo, iterum Hieroſolyma regreſſus eſt. Quumque plures libros compoſuiſſet, atque in his vitam S. Mariæ Ægyptiacæ, in pace deceſſit. Agunt de eo Bollandiani in commentario prævio ad hanc diem xi. a pag. 65. ubi ejus communia cum Jo. Moſcho ſtudia Alexandriæ deſcribunt, unde *Prati ſpiritualis* auctor dictus ſit: SS. Cyri, & Joannis miracula eum ſcripſiſſe, Jo: Eleemosynario Alexandrino Patriarchæ familiarem fuiſſe, Romam abiiſſe, in Palæſtinam anno 620. rediiſſe: Patriarcham Hieroſolymitanum poſt Modeſti obitum fuiſſe creatum anno 634., deceſſiſſe anno 638. Fuſius Sophronii geſta perſequitur Quienus in Oriente Chriſtiano Tom. 3. a pag. 264. ad 280. ſeque in eo propendere ait, ut dicat, eum deceſſiſſe anno Chr. 644. Marmor Neapolitanum ad 1. Mart. ſic habet. *N. S. Sofronii. Mon*. Ideſt, *Natale S. Sophronii Monachi*. Cl. Mazocchius ibi oſtendit, agi de S. Sophronio Patriarcha Hieroſolymitano, qui idcirco *monachus* potius, quam *Epiſcopus* heic vocatus ſit, quia in Epigraphe vitæ S. Mariæ Ægyptiacæ, non aliud Sophronio agnomentum, quam *Monachi* tribue-

buebatur, quia adhuc monachus eam scripserat edideratque. Sed & *Limonarium*, sive *Pratum Spirituale* aliquando sub Sophronii Monachi nomine ambulasse, certum est. Placet doctissimi viri conjectura: eo præsertim quod apud Neapolitanos undecima dies Martii Pionio martyri longe clariori fuerat assignata. Id quippe familiare Martyrologiis & Kalendariis fuit, ut quoties Sancto alicui sedes quærenda esset, in eum diem conferretur, in quem & homonymus alter incideret. Hoc autem ipso die, idest Kalendis Martii in Menæis *Silvester & Sophronius* martyres junguntur. Quid? si Sophronii Hierosolymitani dies Emortualis in Kalendas Martii inciderit? nam Marmor Neapolitanum rectius aliquando, quam Fasti Græci, Sanctorum Emortuales dies consignare solet, uti ad diem VI. Martii (quam alii ad IV. & VII. ejusdem mensis) septem Episcoporum Chersonensium commemorationem, ut supra vidimus, apponit. Sed neque mirum est, nomen *Monachi* in Kalendario ei tribui, qui & *Episcopus* fuerit; quum Pictores etiam habitu *Monastico*, non *Episcopali*, indutos *Episcopos monachos* repræsentare non semel in Kalendariis effigiatis deprehendantur, quemadmodum de *Cosma Majumæ* Episcopo ad diem 14. Octobris adnotavi.

XII.

SANCTUS THEOPHANES.

Ruthenici Vaticani cum nostro Slavico vacant. Kalendarium Russo-Moscoviticum: *Prepod. Theophana*, *Sancti Theophanis*. Possevinus: *S. Patris Theophanis*. Tabulæ Papebroch. *Theophan. Grigoriy*: *Theophanes*. *Gregorius*. Græci in utroque Menol. cum duobus Synaxariis: *τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Θεοφάνους τοῦ ὁμολογητοῦ, τοῦ τῆς Σιγγριανῆς τοῦ ἐν τῷ μεγάλῳ Ἀγρῷ κειμένου*: *S. P. N. Theophanis Confessoris, in Sigriana in magno Agro*. *τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου Πάπα Ῥώμης*: *Eadem die S. P. N. Gregorii Papæ Romæ*. De utroque Latini hac die: & de Gregorio quidem Papa, hæc in Mart. Rom. „ Romæ S. Gregorii Papæ, & Ecclesiæ Doctoris eximii, qui „ ob res præclare gestas atque Anglos ad Christi fidem conversos, Magnus est dictus, & Anglorum Apostolus appellatus „. De Theophane autem: „ Constantinopoli S. Theophanis, qui „ ex ditissimo pauper monachus effectus, ab impio Leone Armeno pro cultu sacrarum imaginum biennio detentus in carcere: inde in Samothraciam deportatus, ibidem ærumnis „ con-

„ confectus reddidit spiritum, multisque miraculis claruit. Baronius. „ Cujus Acta describit Metaphrastes, quæ habet Lipom. „ Tom. 7. & Surius Tom. 2. Cedrenus de ipso agit in compen-„ dio in Leone Armeno. Alius ab illo Theophanes, qui eadem „ ex causa multa ac gravia passus est sub Theophilo Imp. ut idem „ auctor testatur in Theophilo, & Zonar. in 3. Par. Annal. in „ Leone & Theophilo „. Res gestas S. Gregorii habent & Græci, sed perpaucas ex multis, quas Metaphrastes descripsit: eas recitat Lipom. Tom. 7. Latinorum autem scripsit ejus Acta Jo. Diaconus temporibus Joan. VIII. Papæ & Caroli Calvi Imp. Habet ea Lipom. Tom. 4. & Sur. Tom. 2. Sed (Baronio docente) in nonnullis corrigendus, uti idem Baronius in Annal. Eccles. patefecit. Gregorii Dialogi vita refertur a Photio Cod. 252. Sic enim a Græcis S. Gregorius Magnus Papa appellatur, ob librum Dialogorum ab ipso compositum, & a S. Zacharia Papa in Græcam linguam conversum. *Theophanis* qui circa annum 818. diem supremum Confessor obiit, Acta Græce, ὥσπερ λειμὼν εὐανθὴς: Græc. Lat. cum notis in Actis Sanctorum ad 12. Mart. Tom. 2. pag. 700. auctore, ut videtur, Simeone Metaphraste. Latine, *Quemadmodum vernans pratum*, pag. 224. *Isaacius* dictus est, *Isaacii* Ægeopelagitarum præfecti & *Theodotæ* filius; *Sigriani* autem agnomentum sortitus, eo quod in regione *Sigriana*, prædium, quod *Ager* vocabatur, quum comparasset, constructo ibi monasterio, ipse Abbatis vicem gessit. Hinc idem ipse est, cujus sub *Theophanis qui & Isaacius est*, nomine exstat vita Latine apud Sur. 12. Mart. Init. *Quæ mercatoribus mundi pelagus & longinqua maria*. Ejusdem *Chronographia* Græc. Lat. prodiit cum Jac. Goarii, & Combefisii notis Paris. 1655. quam Latine versam in suam historiam transtulit Anastasius Bibliothecarius. Extat etiam ejusdem *Canon Epinicius in Dominicam primam Quadragesimæ*, *odis* IX. *constans*, in Græcor. Triodio, & apud Baron. Græc. Latin. in Annal. Eccles. ad ann. 842.

XIII.

TRANSLATIO RELIQUIARUM NICEPHORI PATRIARCHÆ.

Kalendarium Russo Moscoviticum: *Nikiphora Patriar. Nicephori Patriarchæ*. Tabulæ Papebrochianæ. *Prenesenie Moscey Sviatago Otca Nikiphora*: *Translatio Reliquiarum Sancti Patris Nicephori*. Possevinus: *S. Patris Nicephori*. Ruthenici Vaticani cum Slavico nostro vacant. In Menolog. Basiliano de hac

hac Translatione nihil. Menologium Græcorum: ἡ ἀνακομιδὴ τῶ λειψάνω τῶ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικηφόρυ Πατριάρχυ Κωνςαντινυπόλεως, *Translatio Reliquiarum S. P. N. Nicephori Patriarchæ Constantinopolitani*, cum Synaxario, in quo narratur, hanc Translationem factam post mortem Theophili Imp. sub ejus filio Michaële Balbo, & Constantinopolitano Patriarcha S. Methodio, qui ambo in Tabula Papebrochiana exprimuntur una cum Diacono thurificante, & turba monachorum subsequente, Clericis feretrum deferentibus in magnam Ecclesiam; Sanctorum scil. Apostolorum, ubi corpus ejus repositum fuit in sepulchro recens exstructo. Latini in Martyrol. Rom. ad hanc diem: „ Constantinopoli S. Nicephori Episcopi, qui paterna„ rum traditionum propugnator acerrimus, Leoni Armeno Im„ ratori Iconoclastæ pro cultu Sanctarum Imaginum se constan„ ter opposuit, a quo mulctatus exilio, ibidem quatuordecim „ annis longum ducens Martyrium, migravit ad Dominum „. Baronius: *Agunt de eo hac die Græci in Menologio*. Nimirum, de Translatione Reliquiarum. ejus, non de primaria solemnitate, quæ ab iis peragitur die 2. Junii, uti mox videbimus. Pergit Baronius de eodem. *Metaphrastes habet ejus Acta, quæ retulit Lipom. in Tom. 7. & Sur. Tom. 2.* & post pauca. „ Scripsit hic, de quo agimus, Nicephorus nonnulla, & inter „ alia Chronographiam, quam citare consuevimus: Synodicam „ insuper ad Leonem Papam Tertium, ad quem provocavit, „ quum injuste accusaretur. Legi ejusdem aliam insignem Epi„ stolam MS. ad eundem Leonem Pontificem in Bibliotheca „ S. Mariæ super Minervam, quam postea reperi typis excu„ sam, ac post Acta Concilii Ephesini editionis Contianæ posi„ tam „. Acta ejus duplicia edidere Bollandiani ad 13. Mart. Priora, pag. 294. *auctore Ignatio Diacono ejus discipulo*, Init. *Nisi, auditores, lacrymarum tempus ad contritionem cordis vocaret*: Græce pag. 704. εἰ μὲν, ὦ ἄνδρες, μὴ δακρύων πρὸς συντριμμὸν καρδίας ἐκάλει καιρὸς. Posteriora pag. 318. *Oratio de exilio S. Nicephori, & translatione Reliquiarum, auctore Theophane Presbytero & Præposito*. Init. „ Plurima profecto di„ versis occasionibus atque temporibus, in gentibus & civitati„ bus præclara facinora „. Latine etiam apud Surium 13. Mart. „ Natus est (inquiunt Bollandiani) S. Nicephorus post conci„ liabulum Copronymi circa ann. 758., ordinatus Patriarcha

 „ XII. Apr.

„ XII. Apr. ipſo die Paſchatis, anno 806. Præfuit Eccleſiæ ſuæ
„ annos 9. demto unico menſe: in exilium ablegatus anno 815.
„ die 13. Martii: in exilio vixit annis 13., decimo quarto exilii,
„ ſancte mortuus die 2. Junii anni 828. Cujus corpus relatum
„ eſt anno 846.

XIV.

S. Benedictus.

Alexander.

Kalendarium Ruſſo-moſcoviticum: *Prepod. Benedicta*, *S. Benedicti*. Papebroch. *Benedictus*. Poſſevin. *S. Patris Benedicti*. Ephemerides metricæ Græcor. *Quartus Alexandro & decimus caput abſtulit enſe*. Additur in Typico, τῶ ἐν πύδνῃ [perperam in Menæis πίδν] quæ eſt urbs Macedoniæ. Idem Papeb. de Benedicto: „ Benedictus pater monachorum, Occidenta-
„ lium videlicet, propter Regulam ab eo ſcriptam, quam de-
„ nique omnia fere antiqua apud nos monaſteria ſuſceperunt
„ cum habitu nigro; ſicuti S. Baſilii Regulam omnes Orientales
„ atque etiam Moſci nunc profitentur: unde fit, ut Benedictinos
„ (*a*) a Baſilianis multi non diſtinguant, ac nominatim ii, qui de
„ Moſcovia ſcripſerunt: in Italia vero eadem nunc omnino eſt
„ utriſque habitus forma. Latini Sanctum ipſum colimus XXI. hu-
„ jus, ubi verum annum mortis conati ſumus definire, non item
„ terminare controverſiam de poſſeſſione ſacri Corporis agita-
„ tam inter Italos & Francos „. Menologium Baſilianum agit de *S.P.N. Benedicto Archimandrita Romæ* ad diem XXI. Martii, ubi dicitur „ *ex Romanorum urbe prodiiſſe*; & domum parenteſque
„ deferens in ſolitudinem cum nutrice, affecta jam ætate femi-
„ na, ſeceſſiſſe, quietam vitam amplexus, & gratia curationum
„ a Deo accepta. Primum enim monachis ſponte invitantibus
„ Abbas creatus, mox eiſdem ob exactam abſtinentiam exoſus
„ factus, inſidiis eſt appetitus: ſed oblata venefica potione,
„ quum acceptum poculum ſignaſſet, vitrum, ſalis adinſtar,
„ ſolutum fuit. Quum autem eſſet ad Dominum migraturus,
„ duo religioſi monachi viſi ſunt ſibi in ſomnis, viam ad cælum
„ a terra tendentem pretioſis ſubſtratam palliis, & accenſis
„ utrinque lampadibus cernere; ſciſcitantibus autem, cujuſnam
„ eſſet ea via, viſus eſt vir candido amictu ornatus reſpondiſſe:
„ Hæc

a *A Baſilianis in Italia commorantibus*. Nam Baſiliani Orientales & Moſci a Benedictinis habitu diſtinguuntur.

„ Hæc eſt via Benedicti. Atque per hunc modum vita functus, „ abiit in cælum „. Quæ ſunt ex libro Dialogorum S. Gregorii Papæ deſumta, præterquam illud, quod de eo dicitur, *Archimandrita Romæ, & ex Romanorum urbe prodiiſſe*; nam [S.Gregorio ſcribente]. *liberiori genere ex provincia Nurſiæ exortus, Romæ liberalibus ſtudiis traditus fuerat*: quidquid ſit, an genus ex Romanis Patriciis traxerit. Hoc ipſum habet Synaxarium in Menæis Græcorum ad hanc diem xiv. Martii: ἦν δὲ ἐκ τῆς Ῥωμαίων γῆς, ἐκ χώρας λεγομένης Νουρσίας, *erat autem ex terra Romanorum, ex provincia Nurſia appellata*. Ex calculo Bollandianorum Tom. 3. Martii pag. 276. natus S. Benedictus circa annum 480. Caſinum venit annò 543, obiit die 21. Martii anno Chriſti 543. Qui tamen aut falluntur, aut in depravatum alterum Codicem inciderunt, dum ajunt in Comment. prævio §. 1. num. 3. „ In Menologio juſſu Baſilii junioris Imperatoris ſcripto „ & in monaſterio Cryptæ Ferratæ prope Romam tranſcripto „ ad uſum Chori, ſolemnitas hæc notatur ad xx. diem Martii, „ ac primo loco proponitur, etiam ante S. Thomam Patriar„ cham Conſtantinopolitanum & Photinam Samaritanam „. Nam in Baſiliano diſertim ponitur feſtum S. Benedicti ad xxi. Martii Tom. 3. pag. 23. ante S. Jacobum juniorem Epiſcopum, & Beryllum Catanæ Epiſcopum. Quare iidem recte ſubjungunt: „ Sed veremur, ne incuria tranſcribentis ordo ſit mutatus, & „ quod ibi legitur elogium aliquanto longius, fere ex Actis de„ cerptum, poni debeat die xxi. nam ſimiles errores aliquot „ ibidem commiſſos, notæ indicant marginales „. Cur autem in Menæis, diei xiv. Martii Benedictus affigatur, non alia fuiſſe Græcis cauſa videtur, niſi quia dies xiv. apud ipſos æque vacabat ac in Marmore Neapolitano apud Mazochium pag. 93.; die autem xxi. *officium de S. Jacobo Epiſcopo*, unacum commemoratione *SS. Philemonis & Domnini* martyrum, *Cyrilli* Catanæ Epiſcopi, *Serapionis* Sidonienſis, & *mulieris Peccatricis* celebrari conſueverat.

De *Alexandro* martyre, agitur in Menolog. Baſiliano ad diem xiii. hujus, ubi idem legitur de eo Synaxarium, ac in Menæis ad diem ſequentem, hoc eſt, xiv. Martii, quod Synaxarium Latine recitant Bollandiani ad ipſam hanc diem Tom. 3. Martii pag. 344. adduntque Acta deſcripta ex Codice MS. Bodecenſi prope Paderbornam Canonicorum Regularium, & ex anti-

antiquo Passionali MS. celeberrimi prope Trevirim monasterii S. Maximini, in quibus traditur *pridie Idus Martii agonem certasse in medio Macedoniæ & Thessaliæ*. At Græci eum in Pydna martyrio functum scribunt: est autem *Pydna* urbs antiqua Macedoniæ in provincia Pieria Thessaliæ contigua, ad Thermiacum sinum, fuga Persei ultimi Macedonum Regis nota, quam Livius lib. 44. aliique antiqui describunt. In eodem Basiliano Menol. ad diem XIV. hujus, iterum fit Alexandri memoria, sed sine Synaxario, his verbis. *καὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ ἐν Πύδνῃ*, *& Alexandri in Pydna*.

XV.

Agapii Martyris, et Sociorum.

Vaticani Ruthenici cum Slavico nostro vacant. Kalendarium Russo-moscoviticum: *M. Agapia, i 6. Muc. Martyris Agapii & sex Martyrum*. Possevinus male: *S. Mart. Agapiti*, pro, *Agapii*. Marmor Neapolitanum ad XXIV. Mart. *N.S. Octo. Natale Sanctorum Octo*: de quibus vide Mazochium pagin. 111. Papebrochius: *Agapius, Berylus*; additque: „ Eodem nobili „ ac militari habitu indutus, an pro socio Agapii Publio, nomi„ ne perperam scripto, hic ponitur? Ita videtur „. Idem in Ephemerid. Græcor. metricis: „ *Est decimaquinta Agapius dis„ sectus, amici*. Cæsareæ in Palæstina cum Publio, & aliis sociis „ passus: colitur a Latinis XXIV. hujus, notitia ex Eusebio de„ sumta: nec enim propria Acta videntur extitisse „. Culcinius: *Abapii, Vukol. Agapius, Bucolus*. Menologium Basilianum ad XV. hujus. „ Certamen SS. Martyrum Timolai, Agapii, & So„ ciorum. Sancti isti multorumque certaminum martyres Chri„ sti, Diocletiano imperante, vixerunt. Agapius quidem ex „ urbe Gaza; Timolaus vero ex Ponto Euxino. Dionysius & „ alter Dionysius ex urbe Tripoli Phoeniciæ: Romulus Dios„ politanorum Ecclesiæ Subdiaconus. His accessere duo Ale„ xandri ex Ægypto. Cætera. Sunt igitur universim septem, idest *Agapius cum* VI. *Sociis*, uti habent Moscovitæ. At Synaxarium in Menæis addit *Publium*, sic: *ὁ μὲν Ἀγάπιος, ἀπὸ τῆς πόλεως Γάζης. Τιμόλαος δὲ ἐκ τοῦ πόντου. οἱ δὲ δύο Διονύσιοι, ἐκ Τριπόλεως τῆς ἐν φοινίκῃ. ὁ δὲ Ῥώμυλος, ὑποδιάκονος ἦν τῆς ἐν Διοσπόλει ἐκκλησίας. ὁ δὲ πούπλιος, καὶ οἱ δύο Ἀλέξανδροι, ἐξ Αἰγύπτου ἐτύγχανον*. In Acrostichide tamen canitur *ἑπτὰ Μάρτυσι*, *Septem Martyribus*. *Romulus* autem nominatur in

Ode

Ode VI. Trop. 3. cum *sex* aliis: Item *duo Alexandri*; *duo Dionysii*, *Agapius*, *Timolaus*, *& Romulus*. Sed *Publius* ubique siletur. In Martyrol. Rom. ad 24. Martii: „ Cæsareæ in Palæ„ stina natalis SS. Martyrum Timolai, Dionysii, Pausidis, Ro„ muli, Alexandri, alterius Alexandri, Agapii, & alterius „ Dionysii, qui in Persecutione Diocletiani sub Urbano præsi„ de securi percussi, vitæ coronas meruerunt. *Baronius*: de „ his Eusebius hist. lib. 8. cap. 15. ubi hos omnes hac die mar„ tyrium consummasse anno 2. persecutionis Diocletiani affir„ mat „. Pausides igitur pro Publio reponendus. Certe Eusebius eos numero *octo* fuisse disertim testatur: *οἱ πάντες ὀκτὼ γενόμενοι τὸν ἀριθμὸν, ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τὰς κεφαλὰς αὖθις ἐπ' αὐτῆς* Καισαρείας ἀποτέμνονται: *omnium numero octo existentium una die copita posthac in ipsa Cæsarea abscinduntur*. Et Græci ipsi ad diem 24. Martii eosdem Sanctos [non expressis tamen nominibus,] iterum colentes, octo illos fuisse asserunt hoc disticho, *τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ οἱ ἅγιοι Μάρτυρες οἱ ἐκ Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης ξίφει τελειοῦνται.*

> Στρατὸς ὁ ὀκτάριθμος ἐτμήθη ξίφει,
> Τοῦ πρὶν περιτμηθέντος ὀκταημέρου.

„ Eadem die SS. martyres, qui e Cæsarea Palæstinæ, gladio „ consummantur.

> *Octo decertantium exercitus gladio percussus est*
> *Ante eum, qui octava die circumcisus fuit.*

Tametsi in Menol. Basiliano, loco istorum octo martyrum, coluntur *martyres* XXXV. *Cæsareæ*, qui in Synaxario passi dicuntur sub Juliano Apostata. Quidquid tamen sit de die a Græcis cultui eorum assignata, Eusebius certe fuisse *octo* numero, affirmat; nam relato martyrio *SS. Timothei*, *Agapii*, & *Theclæ* (qui coluntur XX. Augusti) ita pergit: „ Ea vero, quæ postea „ subsequuta sunt, quis tandem non admiratus est, quum vide„ ret, aut stupore non perculsus est, quum auditu perciperet? „ nam quum gentiles publicam solemnitatem & consueta spe„ ctacula celebrarent, ingens omnium rumor erat, præter cæ„ teros, quos illi maximo favore prosequebantur, etiam Chri„ stianos illos, qui nuper damnati fuerunt, cum bestiis pugna„ turos. Quumque hujus rei fama passim apud omnes increbre„ sceret, adolescentes numero sex, quorum unus natione Pon„ ticus Timolaus vocabatur; alter Tripoli Phœnices urbe erat

„ oriun-

„ oriundus, Dionysius nomine; tertius Diospolitanæ Ecclesiæ
„ Subdiaconus Romulus dicebatur: post hos Ægyptii duo, Pausis (a) & Alexander; postremo alter priori illi cognominis
„ Alexander Gaza oriundus: hi, inquam, omnes colligatis
„ prius manibus &c. Paucis autem post diebus, quum alii duo
„ ipsis accensiti essent, quorum alter Agapius nomine jamdudum ante illos varia tormenta perpessus, multis confessionibus inclaruerat; alter nomine Dionysius res ipsis ad corporis
„ usum necessarias subministrabat: octo omnes uno eodemque
„ die in urbe Cæsarea præcisis capitibus interierunt die 24.
„ mensis Dystri, hoc est, ante diem nonum Kalendas Apriles „.
Fuerunt igitur *Agapius*, *Timolaus*, *Romulus*, *Pauses*, *Alexandri duo*, *& duo Dionysii*: quorum nomina in Martyrologiis mirum quam sint corrupta, uti videre est apud Bollandianos ad 24. Mart. pag. 479. Adeoque pro *Publio* & *Bucolo*, reponendum, *Paeses*, seu *Pauses*, aut, si mavis, *Paisius*; uti apud Eusebium legitur; & pro *Agapius cum* VI. *Sociis*, legendum, *Agapius cum* VII. *Sociis*.

XVI.

MARTYR SABINUS.

PAPAS.

Vacant hac die Ruthenici Vaticani, & Slavicus noster. Kalendar. Russo Moscovit. *Mucenika Sabina*, *Martyris Sabini*; pro quo Possevinus perperam: *S. Mart. Lanibini*. Papebroch. & Culcinius; *Sabinus*. De quo idem Papebroch. „ Nequaquam,
„ ut putamus, distinguendus ab eo, quem etiam XIII. hujus
„ colunt Græci, atque post eos ex hodierno Romano Latini.
„ Abibum vocant alii. Acta, an seorsim scripta sint, & ubi re-
„ quirenda, hactenus ignoramus „. In Menol. Basiliano ad XIII. Martii, *Certamen S. Sabini Martyris*; adjungitur Synaxarium, in quo dicitur, ex Ægypti regione fuisse, & sæculo derelicto abdidisse se in quadam domuncula, ubi ab infidelibus, monstrante quodam mendico cui is victum dabat, inventus & ad præsidem adductus, post tormenta, quum diis contemtis, Deum confiteri non cessasset, in flumen projectus, vitam finiisse. Hoc ipsum de eodem Sabino martyre legitur in Menæis ad XVI. hujus, nisi quod exprimitur, *genere illustri ex Hermopoli Ægypti* exti-

---

a Græce Πάυσις *Paeses*, unde familiare apud eos *Paisii* nomen.

extitiſſe, & ſub Diocletiano ad Arrianum præfectum ex latebris, ubi cum aliis piis extra urbem manebat, perductus, equuleum & lampades paſſus, tandem ſaxo ad collum alligato in fluvium Scamandrum projectus, martyrium conſummaſſe. Ejuſdem Sabini recurrit commemoratio in eiſdem Menæis ad 13. hujus cum hoc Diſticho.

Ῥεῖθρον Σκαμάνδρου τῆς ἐλέγξεως ὕδωρ,
Εὐανδρίας ἔλεγχος ἦν τῆς Σαβίνου.
Flumen Scamandri, correptionis latex,
Animum Sabini comprobavit virilem.

Ubi Bollandiani ad 13. Mart. pag. 259. recte notant, pro *Scamandro*, qui Phrygiæ fluvius eſt, legendum, *Nilus* Ægypti fluvius, ubi & Hermopolis urbs, & Arrianus præſes erat. In Rom. Martyr. ad 13. Mart. de eodem Sabino: „ Hermopoli in Ægy„ pto S. Sabini Mart. qui multa paſſus, tandem projectus in flu„ men, Martyrium conſummavit „. Baronius: De eo item hac die Græci in Menolog. Hujus res geſtas ex antiquis monumentis recitat Metaphraſtes, quas & deſcripſit Lipom. Tom. 7. & Surius Tom. 2. Sed quum in Menæis Græcis poſt Sabinum & poſt Africanum, Publium & Terentium martyres, quorum in Paulopetrio fit Synaxis, ad diem 13. Mart. ponatur etiam *Abibus Martyr* ipſe quoque „ ex Hermopoli Ægypti, ſaxo alligato, in flumen projectus, cum hoc diſticho:

Βληθεὶς Ἄβιβος εἰς ποταμὸν σὺν λίθῳ,
Ἐκπλεῖ ποταμὸν συρφετώδη τοῦ βίου.
Abjectus Abibus cum lapide in flumen,
Lutulentum hujus vitæ fluvium enavigavit.

unus idemque eſſe *Abibus* cum *Sabino* dicitur ab iiſdem Bollandianis: id quod non eſt facile admittendum. Græci enim (*a*) diſtinguunt.

De ſancto Papa hæc tantum in Baſiliano ad XVI. Mart. *καὶ ἄθλησις τοῦ ἁγίου Μάρτυρος Πάπα*: *Et certamen S. Mart. Papæ*: & nihil aliud. At in Menæis præmittuntur hi verſus.

a Mazochius tamen non diſtinguit. Nam not. ad XXVI. Mart. Tom. 2. pag. 113. quo die Marmor Neapolitanum ſic habet: *Nt. S. Sabini*, hoc eſt, *natale S. Sabini*; Abibum & Sabinum unum eundemque eſſe, ex Sirleti Menologio, & ex genere utrique communi colligit. Quæ vero nos ex Bollandianor. verſione attulimus, ipſe elegantius Latine interpretatur, doctamque de *Scamandro* fluvio conjecturam affert. Quem vide.

Δεσμῷ πέδαις εἰς δένδρον ὡς πρόβας, Πάπα.
Ζακχαῖος οἷα χριςὸν ἐμπνέυσας βλέπεις.
Pedicis ligaris arbori, ovis instar, Papa,
Christumque anhelus, veluti Zachæus, vides.
Δένδρῳ ἐπικλονίοισι δέθης δεκάτῃ Πάπα ἑκτῃ.
Septimus a decimo te vinxit in arbore, Papa.

Subjungitur Synaxarium, Latine editum a Bollandianis ad XVI. Martii pag. 424. ubi eum Larandæ in Lycaonia martyrem vocant; & in Actis idem perhibetur Laranda in civitatem Diocæsaream, & ex hac in Seleuciam venisse, inter verbera coactus ante equos currere; demum sterili arboris trunco alligatus, spiritum Deo reddidisse. Martyrol. Rom. ad hanc diem. „ In Lycaonia S. Papæ martyris, qui ob Christi fidem verberibus cæsus, ungulis ferreis laceratus, clavatis calceis incedere jussus est: deinde arbori alligatus, migrans ad Dominum, eandem arborem ex sterili reddidit fructuosam „. Proferunt Bollandiani novem Odas de ipso ex Menæis MSS.

Sabini Martyrium: *Imperante Diocletiano, edictum*; Latine apud Surium 13. Martii. De Papa, præter Synaxarium, Bollandiani tom. 2. Mart. pag. 740. novem Odas edidere Græce, cum notis.

XVII.

S. ALEXIUS.

Russi Moscovitæ; *Prepod. Alecsia, Sancti Alexii*. Possevinus. *S. Alexii, hominis Dei*. Ruthenicus Vaticanus Secundus cum nostro Slavico vacat: Primus ad hanc diem; *S. Alexii viri Dei*. Papebroch. *Alexiy, Alexius*. Ephemerides Græcor. metricæ.

Ἑβδομάτῃ δεκάτῃ, Ἀλέξιε, πότμον ἀνέτλης.
Septimus a decimo tumulum tibi pandit, Alexi.

Falconius in not. ad 17. Mart. de S. Alexio loquens: *Menologium Basilii* [inquit pag. 78.] *ipsum silet*. Hoc falsum. Nam Menologium Basilii ad 17. Martii Tom. 3. pag. 18. hæc habet Græce, & Latine. „ Commemoratio sancti Alexii viri Dei. „ Fuit hic ex urbe Roma, Euphemiani Patricii filius, a quo „ uxorem ducere compulsus, quum celebratis nuptiis conversari eum cum sponsa oporteret, tradito eidem nuptiali anulo, domo discessit; & Edessam urbem profectus, per decem „ & octo annos apud Ecclesiam mansit. Ex ipsius autem virtute „ agni-

„ agnitus, se subduxit; Romamque repetens, proprias ædes „ intravit, ubi ignotus, apud januam se continuit, patrem ma„ tremque spectans, & a famulis suis ludibrio habitus; parenti„ bus insuper, & casta ipsius uxore dolentibus, perpetuoque „ illius causa plorantibus. Instante autem obitu, chartam „ deposcens, universa quæ ipsum spectabant, conscripsit, „ illam post obitum manu tenens: quam quum Honorius Impe„ rator accepisset, cunctis audientibus legit. Tum vero ejus „ acta patuerunt. Illius itaque Sanctæ Reliquiæ in templo S. Pe„ tri Apostoli conditæ fuerunt „. In eod. Menolog. Basiliano Tom. 2. pag. 109. ad diem xv. Januarii, *commemoratio S. P. N. Joannis Calybitæ, qui aureum Evangelium habebat*: ubi dicitur, *Constantinopoli Eutropio Patricio, ac Theodora* natus, relicta doctrinarum schola, cum quodam monacho Monasterium Acœmetarum adiisse, ibique vitam monasticam suscepisse; & invisisse quidem domum & parentes, re prius cum cœnobii præfecto communicata, sed extra januam sibi tugurium construxisse, ibique, ut mendicus, mansisse usque ad obitum: tum vero ex aureo, quod sibi dum puer esset a parentibus comparatum, gestabat, Evangeliorum libro cognitus fuisse. Cessat ergo potissima Falconii ratio, qua contendit non alium fuisse Alexium Romanum, quam Joannem Calybitam, Roma nova, non vetere oriundum. Duos enim Græci disertim faciunt, eosque diversos, *Alexium* patre *Euphemiano* & matre *Aglaide* in Vetere Roma natum, mortuum Honorii temporibus: & *Joannem Calybitam* patre *Eutropio* & matre *Theodora* Constantinopoli natum, ibique denatum. Ephemerides metricæ Græcorum, quæ ut supra ad xvii. Martii Alexium laudant, eædem de Joanne Calybita ad xv. Jan. sic habent.

Πέμπτῃ καὶ δεκάτῃ καλύβῃ μετέπηξ' Ἰωάννην

Tugurio sese Joannes clausit eadem:

Idest die xv. qua & Paulus Thebæus obiit. In Menæis quoque tamquam de duobus diversis fit officium, & legitur Synaxarium: de Joanne quidem Calybita unacum Paulo Thebæo ad xv. Jan., de Alexio vero ad xvii. Mart. cum officio proprio, canone, & luculento Synaxario. Non inficior, id quod dicitur de S. Alexii corpore in Templo S. Petri sepulto, a veri similitudine abhorrere, quum vero propius sit, eum in templo S. Bonifacii, non in S. Petri sepultum, idque tempore Honorii Imperatoris

& Honorio fortasse ad famam tanti viri accurrente chartamque legente. Verum tam Falconius, quam Papebrochius in id se proniores dicunt, ut existiment, unum eundemque fuisse Calybitam ac Alexium, eaque, quæ Romæ referuntur, Constantinopoli gesta fuisse. In eandem sententiam Legendarius Gallicus Tom. 2. col. 269. & Tillemontius Tom. 10. Monumentor. pag. 834. scribunt: „ Præsumi posse eundem esse Alexium cum „ Joanne Calybita Constantinopolitano, de quo eadem fere „ historia narratur: & qui potuit unum & aliud nomen habere; „ aut assumsisse nomen Joannis, quando se abscondebat „. Verum [ut verbis utar Bollandianor. ad 17.Jul. Tom. 4. p.240.] præsumptio ista falsa est, quia falso nixa supposito: nam tantum abest, ut pleraque historiæ Sancti utriusque puncta fere sint eadem, ut nonnulla toto potius videantur cælo diversa: nam Constantinopolim illustravit Joannes; alio die colitur apud Græcos & Latinos; aliud nomen habet; duplex autem habuisse nomen, eadem facilitate negatur, qua id asseritur. Magis urget, quod S. Joannes fuerit monachus Acœmetus in Bithynia; quod duos habuerit fratres; quod e monasterio egresus, commutatis cum paupere vestibus, domumque regresus, tribus annis apud parentes habitarit incognitus; atque exhibito, quem ante discessum ab ipsis acceperat, Evangeliorum libro, ante mortem agnitus, & inter eorum manus mortuus fuerit; quod mater eum jam vita functum veste pretiosa induens, paralysi percussa, sed antiqua ipsi reddita lacerna, sanata fuerit: ut nihil dicam de Templo ipsi extructo a parentibus. Atque ex his satis fundamenti nobis præberi existimamus, ut cum (a) Papebrochio Par. 1. Responsionum pag. 249. utrumque hunc sanctum

---

a Norunt eruditi, Papebrochium in prætensa exhibitione errorum, ab accusatore suo perperam ipsi imputatorum, insimulatum fuisse, quod opinaretur, S. Alexium non Romæ, sed Constantinopoli vitam clausisse. Purgat se Par. 1. Responsionum a pagin. 248. asserens, se in Ephemeridibus Græcomoschis, quoniam per tempus non liceret istam controversiam funditus examinare, nihil præpropere judicasse, aut opinatum fuisse; at suspendisse judicium, professumque esse, quod istic obiter dicta eruditis visis voluerit consideranda proponere, priusquam aliquid de iis statueret, plenam rei decisionem remittens ad hunc diem (17. Julii) Itaque nihil tunc, quando Ephemerides scripsit, absolute se opinatum declarat, neque tunc quidem, quando ad objectas accusationes respondebat, opinari se quidquam contra Romanorum traditionem. Causas dubitandi, quas ex situ novæ Romæ ac Veteris, nominibus parentum Euphemiani & Aglaidis, & ipsius met Alexii, quæ mere Græca sunt, habuit; quibus adjungi potest, quod cultus Sancti prius videretur institutus Constantinopoli, quam Romæ, proponit ibidem

ctum distinguamus. Et vero næ ille ineptus sit, qui duos mox sanctos in unum confundat, quia vitæ instituto similes. Sic perperam aliquis confundat S. Simeonem Salum, de quo die prima hujus [Julii] cum S. Theodoro Salo xxv. Febr. pag. 508. ac S. Thoma Salo xxiv. Maji pag. 433. qui eodem seculo vi. vixit, quo laudatus Simeon; ut pluribus exemplis supersedeam. Hactenus eruditi Bollandiani; qui S. Alexii cultum [ut de Latinis taceam] apud Græcos ex Typico S. Sabæ, ex Menologio Basiliano, ex Menæis typis editis, ex Horologio Græco demonstrant. Canonem insuper in S. Alexii honorem, a S. Josepho Hymnographo, sæculo nono conditum, e Græco versum p. 247. exhibent, ex quo Canone Acta ejusdem S. Alexii sic eliciunt pag. 249. *Natus fuit ex sterili matre*, uti colligitur ex ode prima. „ Sprevit thalamos nuptiales ac sponsam deseruit: exul „ e patria profugus, ac pauperiem angustam tulit. *Ode* 3. Re„ sedit in æde Deiparæ sacra. *Ode* 4. Quæ ipsum latere volen„ tem manifestavit. *Ode* 6. Deinde ad patriam rediit. *Ode* 6. „ Latuit in domo parentum incognitus, & a famulis misere ve„ xatus. *Ode* 7. Parentibus se manifestavit. *Ode* 8. Ubi & res „ gesta Romæ adscribitur. De sancti Miraculis agitur *Ode* IX. „ Sicut etiam de Imperatore ac Pontifice, non expressis eorum „ nominibus „. Acta Syriaca S. Alexii laudavi Tom. I. Bibl. Orient. pag. 401. descripta a Thoma Diacono Edesseno in Monasterio Gubæ Barajæ die 29. Julii anno Græcorum 895. [Christi 584.] auctore anonymo Ecclesiæ Edessenæ Paramonario sive Æditúo, qui tamen vel patriæ amore, vel quia de transitu ejusdem Sancti nullam habuit notitiam, eum Edessæ obiisse scribit. E Syriaco in Arabicum eadem Acta conversa, & ex Vat. Arab. Cod.

---

ibidem a pag. 249., præbente dubitandi occasionem vita, serius, ideoque obscurius, nec sine defectibus scripta. Prædictus Accusator ansam præbuit Papebrochio controversiam istam tum temporis diligentius examinandi, quamquam etiamnum tunc præmature: qui subacto post longam annorum fere quadraginta in rebus ad res Sanctorum pertinentibus judicio, dubia tandem sibi antiqua solvit pag. 250. sequentibus verbis e Canone S. Josephi depromptis. „ Considero (inquit) ipsum illum Canonem iterum ac dili„ gentius relegens non solum simpliciter istic nominari Romam (quam si novam intel„ lexisset auctor, verosimiliter alicubi nominasset, ut solent, τὴν Βασιλίδα, civita„ tem Regiam) sed etiam notn Odes IX. Strophe v. sic cani... Convenerunt ad sepul„ turam tuam Patriarcharum ὁ Πρόκριτος, & Christi amantissimus Imperator, Pro„ ceresque, juvenes, ac seniores cum choris monachorum. Ubi Πατριαρχῶν ὁ Πρό„ κριτος Patriarcharum præcipuus, sive eximius inter Patriarchas, nemo aptius in„ telligi potest, quam Patriarcha, seu Pontifex Romanus „. Cetera. Vide Tom. 4. Jul. pag. 239 §. 1. num. 4. Utinam Falconius, & alii Papebrochium imitentur.

Cod. 55. Latine reddita, edidere Bollandiani cum notis a pagin. 262. ad 270. Acta Græce laudantur a Fabric. Bibl. Græc. tom. 9. pag. 52. ἔδει μὲν, ὦ ἱερωτάτη ϗ θεοσύλλεκτος ἄθροισις, auctore incerto. Alia, ἐγένετο ἀνὴρ ἐν τῇ πόλει ὀνόματι Εὐφημιανὸς, Μαρκιανοῦ (a) ϗ Ἀρκαδίου, MS. Lambec. VI. pag. 305. VIII, pag. 354. 380. 395. & Cod. Barrocciano 146. 147. Latine apud Surium 17. Julii. His adde e Cod. Vat. Græc. signato num. 1190. fol. 45. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐγένετο ἀνὴρ εὐσεβής. Et Cod. Græc. Palatino Vat. 364. pag. 103. ἐγένετο ἀνήρ τις ἐν Ῥώμῃ. Et Cod. Vat. Græc. 1630. fol. 15. ἐγένετο ἀνὴρ εὐσεβὴς ἐν τῇ Ῥώμῃ. Acta Latine, *Fuit Romæ vir magnus & nobilis, Euphemianus nomine*, auctore anonymo, Tom. 4. Jul. ad diem 17. pag. 251. *Præstans magnatis, summæ vir nobilitatis*, vita metrica, auctore, ut creditur, Marbodo Episc. Rhedonensi in Armorica, Ibid. pag. 254. *Hujus rei & in nobis, fratres carissimi*, Homilia S. Adalberti Episc. Pragen. ac martyris, qui in monasterio SS. Bonifacii & Alexii Romæ monasticam aliquandiu vitam egit, Ibid. pag. 257. *Muliercula quædam Ceræ veteris habitatrix*; Miracula ab anonymo sæculi XI. conscripta, Ibid. pag. 258. Amicissimus, idemque pereruditus *D. Felix Nerinius*, Abbas Hieronymianus, in præclaro Opere, cui titulus, *De Templo & Cœnobio SS. Bonifacii & Alexii Historica Monumenta*, typis edito Romæ 1752. cap. 3. a pag. 19. tum ex Actis, quæ sunt a nobis laudata, tum ex antiquis Latinis Martyrologis ostendit, Sanctum Alexium & Romanum fuisse, & Romæ decessisse: quemadmodum etiam de eodem legitur in Martyrologio Romano nuperrime a SSmo Domino Nostro BENEDICTO XIV. castigato ad XVII. Julii: „ Romæ S. Alexii „ Confessoris, filii Euphemiani Senatoris, qui post obitum, „ & voce per urbis Ecclesias audita, & scripto suo, agnitus, „ Innocentio Primo Pontifice Maximo, ad Ecclesiam S. Bonifacii summo honore delatus est, ubi multis miraculis claruit „. Et cap. XII. pag. 205. profert vetustam membranam, in qua narratur, *Corpora SS. Bonifacii & Alexii, Honorio III. Pontifice, sub majori Altari Ecclesiæ Sancti Bonifacii Mart. inventa fuisse anno* 1217. *Indict.* V. *anno primo Pontificatus Honorii III.* cum hac inscriptione in tabula argentea, & marmorea.

„ Ego

---

a Leg. Ὀνωρίου, *Honorio & Arcadio*.

„ Ego Leo Abbas tempore Gregorii Papæ V. & Ottonis Imperatoris, mutavi in loco isto Corpus Beati Alexii Confessoris de capsa argentea & aurea, ubi collocatum fuerat; & quia tunc locus iste pauper erat, dedimus illud in agros, villas, & alias possessiones, anno Incarn. DCCCCXCIX. Ind. XII.

XVIII.

CYRILLUS.

Kalendar. Russo Moscoviticum: *Sviatago Kyrilla*, *Sancti Cyrilli*. Possevinus: *S. Patris Cyrilli*. Vaticani Ruthenici cum nostro Slavico vacant. Tabulæ Papebrochianæ: *Cyrillus*. Episcopus nempe Hierosolymitanus, de quo Ephemerides Græcæ Metricæ:

Ὀγδοάτῃ δεκάτῃ θάνατος μέλας εἷλε Κύριλλον.
Octava decima mors abstulit atra Cyrillum.

Et Papebrochius: „ Episcopus hic Hierosolymitanus etiam hodierno Romano inscribitur: ejus semper recta fides ac libri defenduntur a Nobis Tom. 2. Martii. Acta nulla habentur „. Baronius ad 18. Martii: „ Agunt de eo Græci etiam hac die in Menologio. Merito pro Sancto Cyrillo testimonium œcumenicæ Synodi hic citatur: quod satis esse videtur ad apologiam adversus eos, qui fidem Catholicam ipsius suspectam habuere. Exstat hujusmodi S. Synodi elogium de Cyrillo in Synodica apud Theodoretum l. 5. cap. 9. ad Damasum Papam his verbis „ Ecclesiæ Hierosolymitanæ, quæ est omnium Mater, reverendissimum ac sanctissimum Cyrillum Episcopum vobis ostendimus, tum ab Episcopis provinciæ (ut Canon vult) jampridem esse creatum, tum plurima prælia adversus Arianos variis in locis confecisse. Hæc Patres... Habentur ejus Acta nuper collecta opera Joannis Grodecii, cujus etiam diligentia Catecheses, aureum plane opus, diu occultatæ prodiere in lucem „. Nimirum (uti Caveus habet pag. 134.) Lat. Parif. 1589. Græce Parif. 1564. Lat. Colon. 1564. Græc. Lat. Parif. 1608. ibid. 1622. & cum Synesio 1631. Exstat etiam hujus Cyrilli *Epistola* ad Constantium Imper. qua refert mense Majo anno 351. splendidam Crucem Hierosolymis in cœlo clara die apparuisse, nec a Christianis tantum visam, sed a Gentilibus quoque & a Judæis, quorum multi eo prodigio perculsi in Christum crediderunt. De celebri autem illa Crucis appa-

apparitione mense Majo (*a*) anni præfati 351. loquuntur, præter Cyrillum, Sozomenus l. 4. cap. 5. Philostorgius lib. 3. cap. 26. Chronicon Alexandrinum pag. 292. Chronicon Idacii, & Menæa Græcorum ad diem 7. Maji. Interfuit Concilio Constantinopolitano Oecumenico. Agunt de Sancto Cyrillo Græci in utroque Menologio cum Officio & Synaxario, *τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου Ἀρχιεπισκ. Ἱεροσολύμων*, *S. P. N. Cyrilli Archiepiscopi Hierosolymorum*. Basilianum recito. „ Iste piis pa-
„ rentibus natus est imperante (*b*) Constantio. Maximo autem
„ Hierosolymorum Episcopo vita functo, Episcopatus gratia
„ dignus effectus, illique substitutus, pro dogmatibus Aposto-
„ licis alacriter decertavit. Sed Acacius Arianus, qui Cæsareæ
„ Palæstinæ thronum obtinebat, atque a Synodo Sardicensi se-
„ gregatus fuerat, quum Imperatori esset notus, potestate ab
„ eodem accepta, Cyrillum è sua sede dejecit. Is vero Tar-
„ sum concedens, unacum admirabili Silvano commoratus est.
„ Coacta post Seleuciæ Synodo, Constantinopolim Acacius ad-
„ volans, Imperatori persuasit, ut Cyrillum exilio multaret.
„ Mortuo Constantio, quum Imperium obtinuisset Julianus,
„ velletque universos sibi benevolos reddere, unacum cæteris
„ etiam Cyrillum exilio liberatum propriæ sedi restituit. Quum
„ ergo Gregem bene gubernasset, ad Dominum migravit „.
Bollandiani Tom. 2. Mart. a pag. 625. Cyrilli elogium è Græcis Synaxariis recitant; primum quidem (*c*) è Synaxario Collegii Claromontani: *Hic fuit sub Constantino Magno &c.* Alterum è Synaxario quod in Menæis excusum est: „ Ex paren-
„ tibus piis rectamque fidem sectantibus natus est Cyrillus &c.„
Mox de ipso testimonia proferunt ex Sozom. lib. 4. cap. 24. ex Theodoreto lib. 2. cap. 27. ex Nicephoro lib. 9. cap. 43. ex Rufino

---

a Die vii. Maji an. 351. communiter volunt Crucis illam apparitionem contigisse. At Bollandiani Tom. 2. Mart. pag. 632. „ Diem nonarum Maji, quem Græco Textui ne-
„ scio quis interpolator adjecit, neque Theophanes, neque Michael Glycas legerunt,
„ neque vero legere potuerunt, quum dies Pentecostes nullo unquam tempore cum
„ Nonis Maji coincidat. Si tamen Majo mense res narrata contigit, non potuit ea
„ quidem ipso an. 355. accidisse, quo Pascha in 16. April., Pentecoste cadebat in 4. Jun.
„ sed quatuor sequentium annorum aliquo: ex quibus 356. placet, Pentecosten ha-
„ bens die 15. Maji, vel 357. quo xi. die mensis ejusdem dictum festum recolebatur „.
Sed cur non an. 351. quo Pascha incidit in 31. Martii, & Pentecoste in diem 19. Maji? aut quomodo anno 356. quo Pascha incidit in 7. Aprilis, Pentecosten habere potuit 15. Maji?

b Legendum, *Constantino*.

c Idem Synaxarium prodiit Græce pag. 748.

fino lib. 1. cap. 23. ex Socrate lib. 5. cap. 8. ex Theophane ad annum Æræ Vulgaris 355. Alexandrinæ 347. Tum vero, postquam orthodoxam ipsius fidem demonstrassent, affirmant Cyrillum anno Christi 355. Episcopum inauguratum, obiisse anno 389. Postremo de ejus Catechesibus pag. 632. hæc narrant. „ Has Catecheses Jo. Grodecius primum apud Stanislaum Ho-„ sium Card. Varmiensem in veteri MS. Græcas nactus, Lati-„ nitati donavit, ac deinde contulit cum Polonica earumdem „ versione, sibi subministrata a Jacobo Uchanski, Gnesnensi „ Archiepiscopo & Poloniæ Primate, qui illas jampridem Sla-„ vorum conscriptas idiomate ex Bulgaria & Macedonia ade-„ ptus erat „. Inter libros è Græco in Ruthenicam linguam versos a Possevino in Apparatu sacro, V. Rutheni pag. 173. recensetur, *Liber Cyrilli Hierosolymitani*. Marmor Neapolitanum ad XVIII. Martii: *N. S. Cyrilli Epi. Hieru. Natale Sancti Cyrilli Episc. Hierusalem*. Vide Mazoch. pag. 97.

XIX.

CHRYSANTHUS. DARIA.

Vaticani Ruthenici cum nostro Slavico vacant. Moscoviticum Kalendarium: *Chrysantha, i Daria: Chrysanthi & Dariæ*. Possevinus perperam: *S. Mart. Chrisamphi*. Papebrochius, *Chrysanthus, Daria*. Marmor Neapolit. *P. S. Chrisanthi & Dariæ* apud Mazoch. ad XIX. hujus pag. 98. Menologium Græcorum ad XIX. Martii: *τῶν ἁγίων μαρτύρων Χρυσάνθου καὶ Δαρείας*, *SS. Martyrum Chrysanthi & Dariæ*, cum Officio & Synaxario. De his Basilianum ad XVII. Octobris, cum Synaxario, Vide Tom. 1. pag. 122. Id quod non vidit cl. Falconius, dum relata ad hanc diem 19. Martii è Græcis Menæis Synaxarii SS. Chrysanthi & Dariæ epitome, subjungit pag. 79. *Menologium Basilii, de his nihil*. Latini quoque de his Sanctis nihil hac die; sed ad 25. Octobris: Græci etiam de iisdem iterum agunt die 17. Octobris cum eodem fere, ac die 19. Martii Synaxario, non tamen cum Officio. Acta Chrysanthi & Dariæ, *τὴν ἱστορίαν τῆς ἀθλήσεως τῶν πρωταγωνιστῶν*, *auctore Varino & Armenio coævis*. Vide Allatium pag. 110. de Symeonibus. Græce MS. Bibl. Coislin. pag. 185. Latine apud Surium 25. Octobris Baron. not. ad 25. Octobris: „ Tradunt eorum Acta esse con-„ scripta a Verino & Armenio S. Stephani Papæ Presbyteris: „ descripta eadem a Metaphraste recitat Lipom. Tom. 7. & Su-

„ rius Tom. 5. Habemus ipsa MS. in antiquis Codicibus. Plura de iisdem Greg. Turon. de gloria Martyrum cap. 38. Ibi & de eorum Corporum inventione, & de Epitaphio Sancti Damasi Papæ ad sepulcrum ipsorum conscripto, & inferius cap. 83. agit de ipsorum Reliquiis. Alderanus lib. de laud. Virg. de iisdem pluribus.

XX.

Sancti occisi in Monasterio Sabæ.

Tabulæ Papebrochianæ apud Culcinium: *Prepodobnych Otec vo Obyteli Sviatabo Savy. Fotinya, Josies, Viktor, Sanctorum Patrum in Cœnoblo S. Sabæ, Photina, (a) Josue, Victor.* Papebrochius: *Patres.... (b) Sabæ, Martyres.* „ In Menæis hoc titulo indicatur festum Sanctorum Abbatum ab Abaris (imo Arabibus) interfectorum in Monasterio Sancti Sabæ: ubi Possevini interpres ipsius Sancti Sabæ festum perperam notavit, qui etiam hic videtur primus pingi, Regulam suam manu tenens. Acta ex Græco eruimus, ab eo qui interfuit scripta. *Pergit porro*: Photina, Joses, Martyres. Hanc esse Samaritanam Evangelicam, cum filio Jose, seu Josepho; fabulantur Græci, multa de utroque narrantes vix digna relatu. Hodierno Romano inscribuntur ambo, confusio forsitan ex eo nata sit, quod genere vel secta Samaritani ambo fuerint „. Kalendarium Moscovit. *Prep. Otec. ibien. SS. Patrum occis.* contracte; pro, *Sanctor. Patrum occisor. in Cœnobio Sabæ*. Possevinus contractius: *S. Patris Sabæ*, idest, *Monachorum Sabaitarum*. Menologium Basilianum de his ad diem antecedentem: *Certamen SS. Patrum, qui ab Æthiopibus (c) in Monasterio Sancti Sabæ interfecti sunt*, cum Synaxario, in quo numerus eorum non exprimitur, sed alii dicuntur obtruncati, alii dissecti, aliorum manus præcisæ, aliorum pedes; alii confossi, eorum intestinis effluentibus; alii denique variis modis interfecti. De *Photina* autem *Samaritana*, & sociis, ad hanc diem xx. Martii, ubi ea ipsa dicitur Samaritana, cum qua Dominus ad puteum est collocutus, Neronis autem temporibus vixisse. Post obitum vero Sanctorum Apostolorum Petri

---

a Lege *Joses*.

b Interpres Belga non assequutus Slavicas istas voces, *vo obytely Sviatago Savy*, in Monasterio Sancti Sabæ: vacuum locum Papebrochio reliquit.

c *Arabes fusco colore*, sic appellantur. Unde pro *Æthiopibus*, menæa habent *Arabes*, & Typographi errore *Abares*.

Petri & Pauli, unacum filio Jose, Carthagine in Africa mansisse, Christum prædicans. At filius ejus Victor adversus Abares re bene gesta, factus copiarum dux, jussusque Christianos Galilææ necare, quum id renuisset, atque Sebastiano Christianam fidem persuasisset, comprehensus & unacum reliquis Imperatori oblatus est. Imperator autem aliquorum oculos effodit, alios carceri inclusit, alios in ligno suspendit, aliis corium detraxit, aliis virilia abscidit. Photidem duobus arboribus summa vi inclinatis alligatam, iis dissolutis, in duas partes scidit. Reliqui capite plexi. Photina in carcere finem vivendi fecit. In Menæis: τῶν ἁγίων Ἀββάδων τῶν ἀναιρεθέντων ὑπὸ τῶν Ἀβάρων (leg. Ἀράβων) ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου Σάββα τοῦ ἡγιασμένου. „ SS. Abbatum (*a*) occisorum ab Abaribus (leg. Arabibus) „ in Cœnobio Sancti Sabæ sanctificati „. In Synaxario Arabes dicuntur *Æthiopes*, ἐξήγειρεν ἐπ' αὐτοὺς τοὺς ἀθέους Αἰθίοπας, *excitavit in illos, Atheos Æthiopas*. De his canitur Ode, auctore *Stephano Sabaita*, ᾆσμα ἀναπέμψωμεν λαοί. Acta Sanctorum Sabaitarum, Græce Tom. 3. Mart. pag. 2. ἄξιόν ἐστι τοὺς μηδὲ πῶς τῆς τῶν ἁμαρτημάτων, ex Cod. MS. Seguieriano. Latine: „ Æquum sane atque conveniens est, ut qui a peccatorum „ fœce „ auctore Stephano Monacho Sabaita, pag. 167. ad xx. Martii. At vero de *S. Photina Samaritana cum sociis*, nihil hac die Menæa Græcorum, sed ad diem xxvi. Februarii habetur prolixum de iis Synaxarium fabulis respersum.

XXI.

JACOBUS.

Kalendarium Russo-Moscoviticum: *Prep. Jacova Episcopa*, *Sancti Jacobi Episcopi*. Possevinus: *S. Patris Jacobi*. Culcinius: *Jacobus*. Vaticani Ruthenici cum Slavico nostro vacant. Papebrochius: „ *Jacobus Episcopus*, idem, ut credo, „ quem alias Græci colunt xxiv., nisi inter indigenas Moscoviæ Episcopos Sanctos inveniatur alius, ad quem hic dies & „ honor magis proprie spectet „. Non placet hæc Papebrochii conjectura Culcinio, qui proinde in Specim. pag. 76. sic scribit: „ Jacobus Episcopus, quem Papebrochius die (*b*) præcedenti

 „ inse-

a Idest, *Patrum*. Vox Syriaca *Abba*, patrem significat, & aliquando antonomastice pro patre *Hegumeno* sumitur, qui aliis Monachis præest, & *Abbas* vulgo dicitur: aliquando *Patrem*, idest, Monachum, simpliciter sonat.

b Imo hac die xxi. Martii, ad quam Culcinius de Jacobo hæc commentatur.

„ inseruit indiculo Sanctorum Ruthenorum, non est indigena,
„ sed Græcus, qui multa passus pro sacris Imaginibus sub Copro-
„ nymo, ut docet meum Anthologium, quod insuper vocat eum
„ Episcopum Catanensem. Laudatur hic Jacobus in Epistolis
„ Sancti Theodori Studitæ, coliturque ab aliis die 24. Martii,
„ sed justius præsenti diei correctiora Typica & Menæa ipsum
„ adscribunt „. Pergit porro pag. 77. „ Hac pariter die co-
„ lunt Græci Cyrillum, seu verius Beryllum Discipulum Sancti
„ Petri, & primum Catanensem Episcopum in Sicilia, ut vidi
„ in Menologio; sed in meis libris nil de ipso reperio. Mirum
„ vero, quomodo in Tabulis figuratis præsenti diei intrusum
„ fuerit solum Cyrilli nomen absque imagine: nam die xx. re-
„ præsentantur SS. Patres in Laura Sabæ Martyres, & Photina
„ cum Jose ac Victore filiis. Die xxi. exhibetur Sanctus Ja-
„ cobus Episcopus. Die xxii. Sacromartyr Basilius Presbyter
„ Ancyranus. Die xxiii. Sacromartyr Nicon cum bis centum
„ suis Discipulis. Quid ergo facit nomen Cyrilli inter Josen
„ ac Jacobum superius inscriptum? expungendum est itaque „.
De Jacobo mox dicam. Ad Tabulas figuratas venio. Inscriptio numerica est erronea: at Imagines Sanctorum, sunt recte diebus suis assignatæ: nimirum diei xx. Sabaitæ Martyres cum Photina & sociis: diei xxi. *Cyrillus* & *Jacobus* ambo Episcopi, habitu Pontificali cum Omophorio induti, librum clausum læva tenentes. Diei xxii. *Basilius* Episcopi habitu, quum Presbyter fuerit. Diei xxiii. *Nicon* cum sociis Monachis. Diei xxiv. *Artemion*, *Zacharias*, *Isaacius*. Diei xxv. *Annunciatio Deiparæ*. Hæc de figuratis Tabulis Papebrochianis. Nunc de Jacobo & Cyrillo Episcopis. In utroque Menologio ad xxi. hujus: *τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβου ἐπισκόπου καὶ ὁμολογητοῦ*, *S. P. N. Jacobi Episcopi & Confessoris*, cum Officio in Menæis. In Synaxario, *è Monacho Episcopus* creatus dicitur; cujus tamen sedis, haud exprimitur. Basilianum, *Jacobi Junioris Episcopi* agnomento eum donat. Utrobique passus refertur sub Iconomachis. Vide doctas Bollandianorum Animadversiones ad xxi. Martii a pagina 357. ubi ostendunt, incertæ sedis eum fuisse Episcopum, & ab Octavio Cajetano atque Rocchio Pyrro sine ullo fundamento *Catanensem* dictum. Qui vero in Tabulis figuratis *Cyrillus* dicitur, idem in Menæis in Synaxario ad xxi. hujus, *Cyrilli* quoque nomen gerit his verbis: *τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν*

Κυρίλλου

Κυρίλλυ Ἐπισκ. Κατάνης, *Eadem die S. P. N. Cyrilli Episcopi Catanæ*. At in Basiliano, *Beryllus* vocatur hoc elogio: „ Sanctus Pater Noster Beryllus ex Antiochia Syriæ oriundus, Sancti Petri Apostoli Discipulus factus, ab eo Episcopus Catanæ „ in Sicilia ordinatus est „. Cætera vide apud Bolland. Tom. 3. Mart. ad XXI. pag. 257. *Beryllus* in Martyrol. Rom. dicitur ad hanc ipsam diem.

XXII.

BASILIUS.

Kalendar. Moscovit. *M. Basilia Presbit. Martyris Basilii Presbyteri*. Possevin. *S. Martyris Basilii*. Vaticani Ruthenici vacant. Menologium Græcor. τῦ ἁγίυ ἱερομάρτυρος Βασιλείυ Πρεσβυτέρυ τῆς Ἀγκυρανῶν ἐκκλησίας, *S. Sacromartyris Basilii Presbyteri Ancyranorum Ecclesiæ*, cum officio, & Synaxario. Basilianum de eodem agit ad diem 2. Januarii, cum hoc Synaxario: „ Basilius Martyr, Juliano apostata Imperatore, ex „ Ancyra Galatiæ fuit „. Cetera Tom. 2. pag. 77. Idem Menologium de eodem S. Basilio ad diem XXII. solam commemorationem agit, his verbis: „ & certamen Sacrosancti Martyris „ Basilii Presbyteri Ancyranorum Ecclesiæ. „ Martyrol. Rom. „ ad XXII. Mart. Ancyræ S. Basilii Presbyteri & Mart. qui „ sub Juliano apostata gravissimis cruciatibus affectus, animam „ Deo reddidit „. Agit de eo Sozom. lib. 5. cap. 10. Papebrochius. „ Basilius Presb. Martyr. In tabulis male exprimitur in„ star Episcopi Palliatus, forsitam ex errore nominis ei cum „ Basilio Episcopo Cæsariensi communis „. Quin imo potius ex errore nominis & cum Basilio Ancyrano Episcopo communis, de quo Episcopo vide Baron. in notis ad hanc diem. Acta S. Basilii Presbyteri Græce, ἦν ὅπως ὁ Βασίλειος κατηχῶν πάντας ἀνθρώπους, ex Cod. Græc. Vat. 655. fol. 382. Latine, pag. 380. apud Bolland. „ Basilius hic totus intentus hominibus veritatem „ Christianam edocendis.

Codex Slavicus noster ad hanc diem *S. P. N. Thomæ Archiepisc. Constantinopolitani*. De quo Menologium Basilianum ad XX. hujus: „ Commemoratio S. P. N. Thomæ Patriarchæ „ Constantinopolitani. Sanctus pater noster Thomas propter „ excellentem suam virtutem & summam prudentiam ac reli„ gionem, Diaconus magnæ Ecclesiæ ordinatur, & Sacellarius „ a S. P. N. & in miraculis patrandis maximo, Joanne cogno„ men-

„ mento Jejunatore, imperante celebri & beato Mauricio. Post „ obitum autem hujus Joannis, ejusque in Episcopatu successoris Cyriaci, ordinatus Patriarcha Constantinopol. eum Episcopatum gessit annos 3. menses duos „ . Cetera. In Menæis de eodem Thoma fit commemoratio ad XXI. Martii, cum Synaxario, iisdem plane, ac in Basiliano, verbis. Codici nostro Slavico consonat Marmor Neapolitanum apud Mazoch. pag. 99. „ XXII. *N. S. Thomæ Patriarchæ* „ Is enim (inquit de ejus natali) in Basilii Menologio est XX. Martii: alibi XXI. alibi XIX. „ ac postremo in Menæis MSS. Bibliothecæ Ambrosianæ Translatio consignatur die XIX. Martii, at obitus sive obdormitio „ die XXII. In nostris his Fastis die XXII. non depositio, sed „ Natale (quod γενεθλιον nomen est) adnotatur. At revera Thomas die XX. Martii mortuus, die vero XXII. terræ „ mandatus fuit, teste auctore Chronici Alexandrini ferme „ σύγχρόνῳ, ubi sic scribitur: *Hoc anno mense Dystro, qui est* „ *Romanis Martius, die* XX. *qui incidit in Fer. 6. moritur Thomas Patr. Constantinopolitanus, &* XXII. *ejusdem mensis die* „ *Dominico terræ mandatur*. Inter illas vero dierum Thomæ „ dicatorum varietates, Neapolitani, ut in re lubrica, caute „ hic maluerunt communem *Natalis*, quam peculiarem *Depositionis* notam adscribere „ . Verum a nobis jam est alibi demonstratum apud Martyrologos *natalis* ac *depositionis* diem esse promiscue adhibitum.

XXIII.

S. Nicon, et Socii.

Vaticani Ruthenici cum nostro Slavico vacant. Kalendarium Russo Moscoviticum: *Prepod. Nicona*, *S. Niconis*. Possevinus perperam: *S. Patris Nicolai*. Culcinius: *Nikon, i Duiſti Uczenik Jebo*: Nicon, & ducenti discipuli ejus „ . Papebr. „ Nicon cum ducentis discipulis. Ita Belga noster hæc verba legit: cujus explicationem probat litera σ', ducenarium numemerum significans. Quod vero Niconi a tergo est ædificium „ magnum, non Tauromenium urbem, in cujus vicinia vixisse „ creditur, sed veteris balnei ruinas, quas putatur incoluisse, „ adducere in memoriam debet „ . Idem ad Ephemerides Græcor. metricas. *Niconem gladio vigesima tertia plectit*. „ Hujus & sociorum monachorum (*a*) 199. prope Taurominitanam

* Non igitur socii CC. sed CXCIX.

„ tanam urbem. martyrium utinam nobis certius constaret, „ quam ex Actis, quæ dedimus sub nomine Chæromenii eorum „ famuli ac discipuli. Severiori enim censura eguisse ea judi- „ camus; & ipsis quoad omnes circumstantias tam fabulosis, „ nolumus credere monachatus initia Diocletiani ætate vetu- „ stiora. Inscribuntur etiam iidem hodierno Romano „. Atqui in Martyrol. Rom. non Tauromenii, sed Cæsareæ passi dicuntur sic: *Cæsareæ in Palæstina SS. Martyrum Niconis, & aliorum nonaginta novem*. Et Baron., *De his item hac die Græci in Menologio*. Ubi Bollandiani ad hanc diem XXIII. Mart. pag. 442. quum de Nicone & sociis 199. Menæa & Vaticanum Ambrosianumque Codices laudassent, num. 3. sic ajunt: „ nihil horum „ videre Baronio contigit Romanum Martyrologium compilan- „ ti: ut mirum non sit, si alium nullum auctorem habens, „ quam Menologium ex Sirleti versione (quod nos item ex Ca- „ nisii editione habemus imperfectissimum) ita scripsit ad hunc „ diem: *Cæsareæ in Palæstina SS. Martyrum Niconis, & alio- „ rum nonaginta novem*. Ubi quod in numero sit erratum, cen- „ tenario prætermisso, vel auctoris ipsius vel amanuensium ejus „ inadvertentia factum, excusari potest: quod reliquum est, „ Menologio præcipitantius scripto debet imputari: in quo, „ ut alias sæpe, lineis quibusdam intermediis omissis, & diei „ numero præpostere collocato, hæc verba: *SS. Martyrum „ Niconis & Sociorum nonaginta novem*, a XXIII. die avulsa, „ cum sequentis diei acephalo textu conjunguntur hoc modo: „ *Qui in urbe Cæsarea Palæstinæ propter Christianæ fidei confes- „ sionem Martyrii palmam sunt adepti*. Quæ verba non dubita- „ mus quin pertineant ad *Octo* (a) *Martyres*, quos Cæsareæ „ in Palæstina cæsos XXIV. die disticho uno Menæa laudant: „ MSS. 38. fuisse dicunt, Latina vero Martyrologia nomina- „ tim referunt vel omnes, vel cæterorum Duces ex Eusebii „ histor. lib. 4. cap. 15. sub Diocletiano securi percussos, Ti- „ molaum videlicet, Dionysium &c. „ Hæc illi verissime. Ceterum Acta S. Niconis & Sociorum quod spectat, tam in Basiliano, quam in communi, dicuntur in Synaxario utroque, *S. Ni-*

con,

a In Menol. Basiliano ad XXIV. dicuntur „ Martyres XXXV. Cæsareæ in Palæstina „ sub Juliano apostata passi „ : adeoque ab illis *Octo* diversi. In Menæis, indefinito numero sic: „ Eadem die SS. Martyres in Cæsarea Palæstinæ gladio consummantur. „ Sed in disticho numerus *Octo Martyrum* exprimitur sic: „ exercitus ὀκτάριθμος gla- „ dio obtruncatus est „. De quibus vide supra ad XV. hujus.

con, & centum nonaginta novem socii: passi in Sicilia, sub Quintiano præside, quum *Nicon* ex Neapolitana regione oriundus, patre Græco, matre Christiana ortus, ab Episcopo quodam, qui ibi sub monachi habitu latitabat, ad Gani montem in spelunca baptizatus, postea Presbyter, & Episcopus ordinatus, & monachis numero 199. præfectus fuisset. Vide Bollandianos ad XXIII. hujus a pag. 442. ubi ejus Acta pag. 444. exhibent, ex MSS. Græcis Biblioth. (*a*) Vaticanæ & Ambrosianæ, Latine, initium: *Temporibus illis quum impiissimus Quintianus præfectura fungeretur*: Græce in appendice Tom. 3. pag. 18. *κατὰ τὺς Καιρὺς ἐκείνυς, ἡγεμονεύοντος Κυντιανῦ*: auctore Cheræmonio Syracusano, Niconis discipulo.

XXIV.

S. ZACHARIAS.

Slavicus noster: *Profestum Annunciationis*. Ita & Culcinius pag. 77. „ XXIV. Agitur hodie profestum Annunciationis „ SS. Deiparæ, cum officio proprio, canone Georgii monachi, „ & luculento Synaxarii sermone docente fideles, ut condigne „ celebrent imminentem festivitatem „. In Menæis: *προεόρτια τῦ ἐυαγγελισμῦ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκυ*, *Profestum Annunciationis SSmæ Deiparæ*, cum officio, & canone Georgii, sed sine Synaxario.

Kalendarium Moscoviticum: *Prepod. Zachariy*; *S. Zachariæ*. Ruthenici Vaticani vacant. Culcinius: *Artemius*, *Zacharias*, *Isaacius*. Papebroch. *Artemius* Episcopus. *Zacharias* reclusus. *Isacius Diaconus*. Possevinus perperam; *S. Patris Arsenii*, pro, Artemii. *Artemon* Episcopus Seleuciæ vocatur in Menologio Basiliano, in quo ejus commemoratio ad XXII. hujus peragitur. In Menæis tamen, in quibus & *Artemon Seleuciæ in Pisidia Episcopus* appellatur, colitur ad XXIV. hujus, cum Synaxario; utrobique, ab Apostolo Paulo conversus dicitur, factusque ejus discipulus, & ab ipso Seleuciæ ordinatus Episcopus, in profunda senectute ad Deum migrasse. Bollandiani ad XXIV. hujus, pag. 474. Episcopi Artemonis Synaxarium e Græco Latinum exhibent: & pag. 475. „ Accepimus (inquiunt) „ P. Athanasio Kircherio procurante, Martyrologium Arabo „ Ægyptium Latine redditum a Gratia Simonio Collegii Maro„ nitici Alumno, in quo ad hanc diem scripta legitur *Memoria* „ *S. Pa-*

a Cod. Græc. MSS. num. 866. pag. 250.

„ *S. Patris Artemonis Episcopi Salonicensis*; quem vix dubitamus, quin sit Seleuciensis prænominatus, etsi scriptoris vel „ interpretis exerrans calamus fecit *Salonicam* legi, juxta lin-„ guæ hodiernæ usum, quæ alias *Thessalonica* diceretur „. Subjungunt Græcorum Menæa longissimum Synaxarium de *S. Artemone Presbytero Laodiceno & Martyre*, de quo & simile Synaxarium, sed brevius ad 8. Octobris in iisdem Menæis, & Rom. Martyrol. ibid. his verbis: *Laodiceæ S. Artemonis Presbyteri, qui sub Diocletiano per ignem martyrii coronam accepit.* Sed de Artemone Presbytero redibit sermo ad 13. Aprilis.

De Zacharia, hæc in Menæis. *τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, ὁ ὅσιος Ζαχαρίας ἐν εἰρήνῃ τελειῦται*, *Eadem die, Sanctus Zacharias in pace consummatur*, cum hoc disticho:

Pro viribus Deo similis factus, Dei
Vitæ cohæres esto post vitam hanc, Pater.

Paulo plenius (ut notant Bollandiani pag. 482.) Taurinense Ducis Sabaudiæ MS. habet: *μνήμη τῦ ὁσίυ πατρὸς ἡμῶν Ζαχαρίυ μοναχῦ καὶ ἐγκλείσυ γεγονότος καὶ δυλεύσαντος τῷ Θεῷ ἀπερισπάστως*, *Memoria S. P. N. Zachariæ monachi, qui factus Reclusus, Deo immobiliter deservivit.* In vitis Patrum sunt varii Zachariæ, quibus Abbatis, monachi, discipuli, aut Moysis, aut Silvani, aut Serapionis cognomen datur. Sed num aliquis horum colatur hoc die, quis divinabit? Hæc illi.

Pergunt de Isaacio. „ Isacius Diaconus. Talem quippe „ exprimit habitus: quis, aut cujas, ignotum nobis æque ac „ R. P. Ohilewicz: qui tamen suspicatur hunc, & alios non-„ nullos sanctos, quos in Ruthenico suo Kalendario non repe-„ rit ad notatos hic dies, ad alios fortassis dies posse reperiri in „ Moscovitico, quod vix opinamur: quum id quod præ mani-„ bus habemus certo Moscoviticum sit „. Culcinius suspicatur hunc esse Isaacium illum, qui sub Valente Imp. claruit. Sic enim scribit pag. 77. „ De S. Isacio dicendum, non alium esse, „ quam illum, qui prædixerat interitum Valenti Imperatori: „ Ita enim asserit meum Ustavum his formalibus = *S. Isacii mo-„ nachi, cujus prædictione verificata Valens Arianus in bello pe-„ riit; Orthodoxus vero Theodosius Imperium obtinuit* = Quod „ juvenis pingatur, & in habitu Diaconi, ideo forsan, quia „ dum restitit Valenti, tunc revera debuit fuisse & ætate non-„ dum senex & ordine Diaconus. Hinc eruitur hunc Isacium,

„ commemorari & hac die propter insignem ejus zelum, quo „ objurgavit Valentem, prædixitque interitum ipsi, & die 30. „ Maji, qua post longam Constantinopoli vitam sanctissime „ ductam, eum obiisse puto „. Nam ad 30. Maji in utroque Menologio, Isaacii festum recurrit.

XXV.

ANNUNCIATIO DEIPARÆ.

Vaticani Ruthenici, noster Slavicus, Kalendarium Moscoviticum, Possevinus, Papebrochius, Culcinius, Menologium Græcorum utrumque, Latinum Martyrologium, *Annunciatio Deiparæ*, quæ Slavice, *Blagovisćenie Bogorodycy*, dicitur. Culcinius: *Blagovisczenie*, hoc est, *bona Annunciatio*, *SSmæ Deiparæ*. „ Sic exprimitur Festum in Tabulis figuratis „ per abbreviationem, qua nimis delectantur Rutheni ita ut „ vocem *Boborodica*, idest, Deipara, passim exprimere soleant „ tribus solis literis, *BCA*, cum nota desuper abbreviationis, „ & sic de reliquis. Celebrant hoc Festum Rutheni summo cul- „ tu, cum magno completorio, & statione nocturna, cum lon- „ go matutino, in quo Canon Joannis monachi, cujus Acrostichis „ per Alphabetum, & est per modum elegantissimi Dialogi, in „ quo colloquuntur inter se Deipara, & Archangelus. Syna- „ xario præfigitur hæc epigraphe.

Angelus nunciat Virgini filium Patris,
Magni scilicet Consilii magnum Angelum.

Unum idemque est utrobique in Menologio Synaxarium tam in Menæis, quam in Basiliano: quod recitant Bollandiani ad xxv. Mart. pag. 535. Sermones Patrum in hanc sacratissimam solemnitatem, vide apud Bolland. Tom. 3. pag. 534. Baron. in not. ad 25. martii, & Fabric. Bibl. Græc. tom. IX. pag. 112. & seq. non enim vacat singulos recensere. Quæ ad ejusdem festi historiam, & antiquitatem attinent, ea satius fuerit ex Florentinio, Thomassino, Bailleto, Bollandianis, aliisque Liturgicis scriptoribus peti, quam recocta sæpius crambe fastidium lectori creare. De Inscriptione ejusdem festi, consule Bollandianos pag. 537. §. 3. quibus adde Marmor Neapolitanum, in quo inscribitur apud Mazoch. pag. 112. *Annuntiatio Dñi* JHU. Non solum autem apud Latinorum nonnullas Ecclesias, idem festum recolitur (præter diem 25. Martii proprium) etiam die 18. Decembris, aut *Dom.* VI. *Adventus*, aut *feria* IV. *quatuor tempo-*

rum

rum in Adventu (uti notant Bollandiani) ſed etiam apud Syros Dominica v. ante Natalem Domini : ,, Quoniam ſcilicet in toto ,, Quadrageſimæ tempore nunquam celebratur de Sanctis Officium, Annunciationis B. Virginis Mariæ fit in Dominica ſexta ,, Adventus ,, : uti Rubrica ad 25. Martii inſerta Breviario Ambroſiano indicat, in quo Adventus inchoatur a Veſperis Sabbati proximi feſto S. Martini, ideſt diei xi. Novembris. Ob eandem rationem videntur Armeni extra menſem Martium, Annunciationem Dominicam recolere. De quibus vide decretum Eugenii IV. in Concil. Florent. necnon decreta conciliorum Tarſenſis & Siſenſis, quæ ſunt ab illis in Cilicia celebrata.

XXVI.

Synaxis Gabrielis.

Kalendarium Ruſſomoſcoviticum : *Sobor Archangela Gabriila*, *Synaxis Archangeli Gabrielis*. Vaticanus Ruthenicus uterque : *Gabrielis Archangeli*. Ita & Poſſevinus. Papebrochius : *Synaxis Archiſtrategi Gabrielis*. Papebroch. ,, Hoc Archiſtrategi cognomentum Gabrieli æque ac Michaeli tribuitur ,, a Græcis, a quibus vix unquam unus ſine altero pingitur : ,, quod hic etiam obſervatur. Crux tamen (*a*) datur Gabrieli, ut præcipuo Verbi Incarnati & crucifigendi miniſtro. ,, Inter utrumque vero repræſentatur Imago Pueri Jeſu ſupra ,, Cherubim, ſicut etiam infra viii. Novembris [*qua celebratur Synaxis Michaelis & omnium Angelorum*] quo crediderim ſignificari id, quod Theologi noſtri paſſim docent, Angelos in principio ſuæ creationis juſſos ſubjicere ſeſe Verbo Incarnando, quod Lucifer cum ſuis facere detrectans, cælo exciderit ,,. Fit iterum de Gabriele xiii. Julii. ἡ Σύναξις τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριὴλ, *Synaxis Archangeli Gabrielis*, diviſo officio inter ipſum & Stephanum Sabaitam, & hac ode S. Joſephi hymnographi :

Ὡς παμμέγιστον τὸν Γαβριὴλ αἰνέσω.
Canam, Angelorum ut maximum, Gabrielem.

Cum Canone Acroſtichide. Ad hanc vero diem 26. Martii Ephemerides metricæ :

Εἰκάδι ἀμφ' ὕμνους Γαβριὴλ κτίσιν ἕκτῃ ἐγείρει.
Vicena ſexta Gabrielis perſonat hymnus.

a In Tabul. Figur. ad 26. Mart. *Crux* datur æque Michaeli ac Gabrieli. Alibi, baculus in manu Angelorum pingitur.

Ex more ſcilicet apud Græcos uſitato, ut qui myſterium præcedentis diei proxime attigerit. Sic Commemoratio *Deiparæ* 26.Dec. poſt nativitatem Chriſti: *Joachim & Annæ* 9.Septembris, poſt nativitatem Deiparæ: *Joannis Baptiſtæ* 7. Januarii, poſt Baptiſmum Chriſti. Slavicus Codex noſter hac die & ſequentibus Martii, vacat. Baſilianum Menologium de S. Gabriele ſilet; *Archangelorum* Synaxim ad 8. Novembris habet, ubi tamen ſolus Michael cum Labaro depingitur, cadentibus e cælo hinc inde Cacodæmonibus. In magnis Græcorum Menæis ad XXVI. Martii fit Synaxis *Gabrielis*, cum officio, & hoc monito, Synaxarii loco: τῷ αὐτῷ μηνὶ κϛʹ. τὴν Σύναξιν ἐπιτελοῦμεν τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριὴλ ἐξ ἀρχῆς καὶ ἄνωθεν παραδιδομένην, ὡς τῷ θείῳ καὶ ὑπερφυεῖ μυστηρίῳ καὶ ἀπορρήτῳ καθυπουργήσαντι, *Eodem menſe die 26. Synaxim agimus Archangeli Gabrielis jam olim a principio traditam, tamquam ejus, qui divino, ſuperexcellenti ineffabilique myſterio miniſtravit*. Ejuſdem Gabrielis Synaxis notatur in Meneis ad XI. Junii, τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριὴλ ἐν τῷ (a) Ἄδειν: die autem 26. Julii, ἐγκαίνια τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριὴλ πέραν (b) ἐν Χάλδαις.

XXVII.

MATRONA.

Vaticani Ruthenici cum Slavico noſtro vacant uſque ad 31. hujus. Kalendarium Ruſſo Moſcoviticum: *Muc. Matroni*: *Martyris Matronæ*. Poſſevinus: *S. Matronæ*. Tabulæ Papebrochi: *Matrona*. *Philetus*. Menolog. Baſilium ad hanc diem XXVII. de

---

a Legendum puto ἐν τῷ Ἄδδα, ut habet Codinus pag. 43. ſeu τῷ Ἀδδᾶ, Cedreno pag. 391. de quo Templo Conſtantinopoli ſito agit Cangius ſub nomine *S. Michaelis in* Conſtantinopoli Chriſtiana edit. Reg. pag. 97. num. 3.

b Al. ἐν χάλκαις. Ubi Bollandiani ad 26. Martii pag. 607. §.1. num. 3. Ut quamvis dubium nullum ſit quin Urbis Conſtantinopolitanæ trans maris influentis ſinum conſtituta pars, Pera Latinis dictæ, ſignificetur; dubium tamen maneat, cujuſnam Archangeli, & in qua ipſius Peræ Eccleſia, aut quomodo nominata illa encænia peragantur. Hæc illi. At Cangius inter Ædes Archangelis Conſtantinopoli ſacras n. XV. E. R. pag. 99. recenſet. „ S. Michaelis ædem in Galatino oppido, quam ſua ætate ditu- „ tam tradit Gyllius lib. 4. cap. ult. „ Forum vero, ait ille, in planitie vicina por- „ tui, ubi Xenodochium ædificatum eſt in fundamentis Templi divi Michaelis, quod „ integrum extabat, quum veniſſem Byzantium &c. „ Hujus meminit Vvaddingus in Annal. Minor. ann. 1326. num. XI. ex epiſtolis Jo: XXII. Papæ. Neque te moveat, quod S. Michaelis Templa omnia ibi a Cangio memorata dicantur. Archiſtrategis enim dicata erant, ac proinde in iis tam de S. Michaele, quam de S. Gabriele, imo de omnibus SS. Angelis Synaxis celebrabatur. In Archangelos & Angelos, & nominatim in Archangelos Michaelem, Gabrielem & Raphaelem, vide Sermones Græcos Latinoſque in Biblioth. Græca Fabric. Tom. IX. pag. 56. 57. & 58. laudatos.

de SS. Martyribus *Phileto Senatore*, & uxore ejus *Lydia* ac filiis, habet Synaxarium Tom. 3. pag. 29. De sancta vero *Matrona Thessalonicensi*, pag. 32. ad diem sequentem XXVIII. Martyrol. Romanum agit de S. Matrona die 15. Martii, hoc elogio: „ Thessalonicæ sanctæ Matronæ, ancillæ cujusdam Judææ, quæ „ quum occulte Christum coleret, & furtivis orationibus quo„ tidie Ecclesiam frequentaret, a domina sua deprehensa, & „ multipliciter afflicta, novissime robustis fustibus usque ad „ mortem cæsa, in confessione Christi incorruptum Deo spiri„ tum reddidit.„ De Phileto autem & sociis ad diem hanc XXVII. Martii, sic: „ Eodem die Sanctorum Phileti Senatoris, Lydiæ „ uxoris, & filiorum Macedonis & Theoprepidis: itemque „ Amphilochii Ducis, & Cronidæ commentariensis, qui pro „ Christi confessione cæsi sunt „. Passi referuntur sub Hadriano Imp. quemadmodum legitur in Basiliano. At in Menæis tam de *S. Matrona*, quam de *S. Phileto & Sociis* agitur hac eadem die 27. sed de Matrona Synaxarium texitur, in quo dicitur dominam habuisse Judæam quamdam, *Pautilam* (*a*) appellatam, cujus Judææ nomen in Basiliano siletur: in quo tamen de corpore S. Matronæ hæc adduntur: „ Ejus reliquias e muro a domina „ ipsius projectas, christiani sublatas noctu sepelierunt. Postea „ vero Alexander Episcopus quum intra urbem Thessalonicen„ sem, Sanctæ nomine Ecclesiam condidisset, ibi eas deposuit. Philetus cum sociis sine Synaxario commemoratur in Menæis, sic „ Eadem die SS. Martyrum Phileti Senatoris, & Lydiæ ejus „ uxoris, & filiorum ipsorum Macedonis, Theoprepii, Croni„ dæ commentariensis, & Amphilochii Ducis „. Ad sequentem tamen diem 28. hujus, eorumdem Phileti ac Sociorum recurrit memoria cum Synaxario, quod Latine versum vide apud Bollandianos ad XXVII. hujus pag. 688. qui & disticha Græca de iisdem subjungunt ex Menæis desumta, in hæc verba: ὥσπερ φιλητὸς &c.

Philetus una & Lydia (*b*) *ut sunt caro*,
Sic unus illis finis in pace obtigit.
Et Macedo dignos & Theoprepius Deo
Hymnos canentes, *ut decet*, *obeunt simul*.

Com-

---

a *Pausillam* vocat Falconius ad 27. Mart. pag. 80. & de veritate Actorum hæsitat, nulla tamen hæsitandi causa producta.

b Audiam pro Lydia, obtrudit Falconius loc. cit.

Commentarienſi commoritur ipſe dux,
Cum quæſtioni ſubdito, exercens eam.

Porro de Matrona Theſſalonicenſi, deque aliis ejuſdem nominis Matronis, recole a me obſervata ad IX. Novembris.

XXVIII.

STEPHANUS.

Kalendar. Ruſſo-moſcovit. *Prepod. Stephana, S. Stephani.* Poſſevin. *Venerandi Stephani.* Tabulæ Papebrochianæ: *Stephanus. Hilarion.* De Stephano, variant in die Græci: Menæa quidem agunt die 26. Mart. cum Synaxario. At Baſilianum Menologium Tom. 8. pag. 31. ad XXVII. hujus, item cum Synaxario, quod a Bollandianis recitatur ad XXVI. hujus, pag. 666. in hæc verba: „ Fuit Stephanus Chriſti Confeſſor ſub imperio „ Leonis Armeni: qui a puero religioſam amplexus vitam, „ monachuſque factus, propter egregiam converſationem ſuam, „ *ἡγέμενος τῆς μονῆς Τριγλείας*, Triglienſis monaſterii Hegu„ menus conſtitutus eſt ad preces ſuaſionemque monachorum; „ ubi multos doctrinæ verbo & vitæ exemplo adjuvans, ad „ extremum, eo quem diximus Leone contra venerandarum „ imaginum cultores perſecutionem movente, quum & ipſe „ advocatus cogeretur earundem adorationem ejurare, & ad„ verſam orthodoxæ fidei manu ſua ſignare ſententiam, nec „ ſibi ſineret perſuaderi, ſed e contra impietatis argueret eos „ qui iſtuc impellebant; primum multis vexatus cruciatibus „ eſt, & carceribus mancipatus, ac demum ejectus in exilium; „ ubi ærumnis confectus & morbo, ad Dominum, pro quo mul„ tos & magnos labores ſuſtinuerat, emigravit „. Præmittitur in Menæis excuſis hoc de Stephano diſtichon.

Θείυ Στέφανος ἀμπελῶνος ἐργάτης,
Θεῷ παραςὰς καμάτυ μίσθον λάβει.
Cultor divinæ vineæ Stephanus fuit,
Operæque pretium retulit oblatus Deo.

In novo Græcorum Anthologio idem hoc elogium refertur ad diem XXVII. Martii, & in exordio additur titulus *Thaumaturgi*, ſic; *ὁσίυ Στεφάνυ τῦ Θαυματυργῦ.* Mirum proinde, hæc omnia non vidiſſe oculatiſſimum Falconium, qui ad 28. Martii pag. 80. de *Stephano* ſic ſcribit: *De hoc nihil habent utraque Menologia.* Imo utraque Menologia de eodem Synaxarium habent.

Hilarion, qui in Tabulis Papebrochianis Stephano Triglienſi

gliensi Abbati adjungitur, officium proprium habet in Menæis excusis ad diem XXVIII. Mart. hoc titulo; Τῦ ὁσίυ πατρὸς ἡμῶν Ἱλαρίωνος τῦ νέυ, Ἡγυμένυ μονῆς τῆς Πελεκητῆς, *S. P. N. Hilarionis novi, Hegumeni monasterii Pelecetes*; additis hisce versibus.

Ὀγδοάτῃ Ἱλαρίωνα κιχήσατο εἰκάδι πότμος.
Viceno octavo mors Hilariona prehendit.
Δὺς Ἱλαρίων γῇ τὸ γῆθεν σάρκιον,
Γῆν μακαρίων ᾤκισε τὴν μακαρίαν.
Terrestre terræ corpus Hilarion dedit,
Terras beatas incolens Beatorum.

In Menol. Basiliano hæc tantum de Hilarione ad XXVIII. hujus leguntur; καὶ μνήμη τῦ ὁσίυ πρς ἡμῶν Ἱλαρίωνος ἡγυμένου μονῆς τῆς Πελεκητῆς, *& commemoratio S. P. N. Hilarionis Abbatis monasterii Pelecetes*. Bollandiani ad hanc diem pag. 731. hunc *Hilarionem Pelecetes Abbatem*, unum eundemque cum *Hilarione Thaumaturgo* existimantes, huc referunt Synaxarium, quod in utroque Menologio, communi scilicet, ac Basiliano ad IV. Maji legitur; hoc titulo; Τῦ ὁσίου πρς ἡμῶν Ἱλαρίωνος τῦ Θαυματυργῦ. *S. P. N. Hilarionis Thaumaturgi*, seu ut habet Basilianum Tom. 3. pag. 84. Ἱλαρίυ τῦ Θαυματυργῦ, *Hilarii Thaumaturgi*. Initium in Basil. Ἱλάριος ὁ Θαυματυργὸς, ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας μοναχὸς γενόμενος: in Menæis, ὅπος ἐκ νεότητος τὸν σαυρὸν τῦ κυρίου ἐπ' ὤμων ἀράμενος. Bolland. *Hic a puero crucem Domini attollens in humeros*. Et quidem recte: nam quæ ad diem XXVIII. Martii a S. Josepho Hymnographo de *Hilarione Pelecetes* Abbate canuntur, in S. Hilarionem Thaumaturgum apprime quadrant. Lege S. Josephi Odas IX. Latine conversas a pag. 732. quibus odis Josephus satis intelligendum relinquit, non modo Hilarionem in omni virtutum genere præcellentem, in iisque potissimum, quæ monachum exornant, fuisse eximium; sed in vita ac morte egregiis coruscasse miraculis; unde & Thaumaturgi nomen ei inditum. Translata proinde videtur ejus festivitas ab hac die XXVIII. Martii [ob Quadragesimale jejunium & Paschatis solemnitatem impeditam] ad IV. Maji. „ Hoc porro „ *Pelecetæ* monasterium [ut verbis utar Bollandianorum pa- „ gin. 732. num. 5.] Novi hujus Hilarionis (quem ab altero „ Dalmatarum Hegumeno VI. Julii colendo, & similiter co- „ gnominato distinguas oportet) monasterium, inquam, *Pele-*
„ *cetæ*

„ *cetæ* (Latine *Dolatoris* redderemus) arbitramur in Asia fuisse, & quidem haud procul ab Hellesponto : hoc autem indicatur iis, quæ ex S. Stephani Confessoris vita ad 12. diem Januar. protulimus, agentes de 28. monachis sub Constantino Copronymo, quos Lachandracon quidam Asiam cum imperio obtinens, *ex pio illo monasterio*, *quod Peleceta nuncupatur*, abstractos, *ad extremos Ephesi fines* relegavit, & in veteris balnei fornace occlusos extinxit, incenso monasterio, & cæteris inquilinis crudeliter vexatis, quorum unum se fuisse S. Theosterictus commemorat, relatus a nobis 17. Martii. Simili in causa, sed non simili tempore, vexatum hunc, de quo agimus, S. Hilarionem ex proferendis mox officii Ecclesiastici Odis videbimus, in quibus expressis verbis dicitur, quod Dei honorans Imaginem inter persecutiones martyrem se exhibuerit. An autem simili tempore talia sustinuerit, non ausim dicere „. Verba Josephi hæc sunt Ode VIII. „ Tua mors ante Deum pretiosa apparuit, Pater Sanctissime: ipsius enim honorasti Imaginem, & tyrannorum persecutiones sustinuisti, Beate, atque in hoc martyr es declaratus „. In Menologio Basil. & communi ad IV. Maji: „ Quamobrem & Sacerdotio dignus fuit, & miracula patravit. Animalia enim, quæ nascentibus seminibus nocebant, increpavit, eaque ex agro repulit; & fontem uberrimum fusis precibus scaturire fecit; sitientem terram imbribus irrigavit; fluenta, instar Elisæi prophetæ, dirupit; aridam cujusdam manum curavit; cæco visum restituit; claudos ambulare fecit; quumque plurima alia miracula perpetrasset, in pace ad Dominum migravit „. Moschus Pictor videtur hunc S. Hilarionem Pelecetes Abbatem, cum Sancto Hilarione Palæstino Abbate confudisse. nam pinxit eum cucullo in capite cruce signato, in morem Ægyptiorum, Syrorum, Palæstinorum monachorum. Ita enim in Tabulis Papebrochianis depicti sunt, *Antonius* 17. Jan. *Macarius* 19. ejusdem; *Ephræm* 28. ejusdem; *Bessarion* 6. Jun. *Cyrillus* 9. Jun. *David* 26. Jun. Ceteri Græci, aut Rutheni monachi, cucullo ad humeros reducto, aut capiti imposito & super humeros pendente. Idem tamen ipse Pictor ad 21. Octobris, *Hilarionem* magnum, idest Palæstinum, more Græcorum monachorum repræsentavit; ita ut ex ipsius picturis nihil certi erui possit. Sibi enim non constat.

Cul-

Culcinius in Specim. pag. XI. ad hanc diem a Russis coli testatur *S. Eustratium*: de quo hæc scribit. „ XXVIII. Martii, „ de Sancto Eustratio Monacho Crypten. & Mart. Patria huic „ Sancto fuit Kiovia, ubi ex frequenti cum Monachis Pieczarensibus colloquio accensus ardenti desiderio imitandi eosdem, vivendique in paupertate, castitate, & obedientia, „ dispersit suas opes, deditque pauperibus: ac habitu monastico suscepto, vixit plurimos annos in Monasterio Cryptensi „ cum insigni sanctitate. Interea barbari Tartari invadentes „ Kioviam, edita ingenti clade, multos captivos abduxerunt, „ inter quos & Eustratium, quem Chersonæ vendiderunt cuidam Hebræo, & unacum ipso triginta famulos Monasterii „ Cryptensis, ac viginti Concives Kiovienses. His omnibus „ brevi tempore fame enecatis ab impio Hebræo, quum superesset solus Eustratius, qui a juventute rigidis assueverat jejuniis, hunc pessimus Christi hostis omni conatu volebat seducere. Tentaverat jamdiu blanditiis illiciisque constantem virum, ut Christum execraretur, eique malediceret. At „ quum nil consequi posset, adveniente Paschate, verberibus „ cogere putavit. Sed imperterritum Eustratium videns, ira „ fremens, vocatis vicinis Hebræis & in scelus conspirantibus, „ cruci eum affixit. Pendebat Eustratius non sine miraculo „ totis quindecim diebus absque cibo & potu, quem ipsi negans perfidus Hebræus, insuper variis modis verbisque impuris insultabat, evomens identidem horrendas in Salvatorem „ blasphemias. Arguebat ipsum pendens in ligno Eustratius, „ & petitis è Sacra Scriptura argumentis, impia dicta refellebat: sed quum nihil proficeret, zelo tandem magno succensus exclamavit: Quousque, nequissimum caput, execrandis „ maledictis Deum meum proscindes? Tace, ne te fulmen „ actutum comburat. Ad hæc verba correptus furore Hebræus, „ cucurrit instar amentis, & tollens hastam acutam, transfixit „ Sanctum Eustratium, corpusque exanime noctu in mare projecit. Illico multi Christiani viderunt curru igneo Animam „ quandam sanctam invehi cælo, vocemque audiverunt: Hic „ est Servus Christi & Martyr, qui pergit ad Dominum suum. „ Hoc portento per urbem divulgato, quæsitum fuit sacrum „ Corpus Martyris, sed non inventum. Interea vindicta Dei „ velox adfuit. Nam quum quidam Hebræus potens opibus & „ aucto-

„ auctoritate ficte suscepto Baptismate, sub pallio Christiani „ multa & enormia committeret sacrilegia, re patefacta & de- „ ducta, fuit jussus a Cæsare Græco luere pœnam capitis. „ Hac ex occasione strictiori contra Hebræos Chersonenses in- „ stituto examine, impius ille Eustratii tortor inventus reus „ horribilium criminum, suspensus fuit in patibulo. Corpus „ Sancti Eustratii diu quæsitum, ac tandem inventum, necnon „ honorifice in Templo depositum, multis claruit miraculis. „ Consecutus est Eustratius coronam Martyrii anno 1110. *Ex* „ *Vitis Patrum Cryptensium. Adest quoque hujus Sancti Com-* „ *memoratio in Anthologio, & Ustavo* „. Hactenus Culcinius: qui tamen in eo est emendandus, quod Tartaros ait in Kioviam irruentes, Eustratium aliosque captivos abduxisse. Tartari enim nonnisi circa ann. 1237. Baido duce in Russiam irrupere. Quum itaque Sanctus Eustratius anno 1110. obiisse dicitur, de Polowcis sive Scythis illud intellige, quod ad Tartaros in Vitis Cryptensium refertur. Qua de re vide observata a me supra ad diem x. & xii. Februarii, ubi de *SS. Prochoro & Athanasio.*

XXIX.

MARCUS. CYRILLUS.

Russo-Moscoviticum Kalendarium: *Prepodob. Marka, Sancti Marci*. Possevinus: *S. Patris Marci*. Tabulæ Papebrochianæ: *Marcus. Cyrillus*; de quibus Papebrochius: „ Marcus „ Arethusiorum Episcopus, cujus veram sanctitatem, quam „ Baronius in dubium vocabat, vindicavimus. Cyrillus Marci „ Diaconus, simul passus, & Romano hodierno inscriptus „. In Martyrologio Romano ad 29. hujus: „ Heliopoli apud Li- „ banum S. Cyrilli Diaconi & Mart. cujus jecur discisso ven- „ tre avulsum Gentiles sub Juliano Apostata feraliter depasti „ sunt „. Baron. in notis: „ Agunt de eodem Græci hac die „ in Menologio. Scribit ejus certamen Theodoretus Histor. „ lib. 3. cap. 6. item & (*a*) Svidas in Histor. Addunt Græci & „ Marcum Episcopum Arethusium, quem sub eodem Juliano „ Apostata multa graviaque passum tradunt Gregor. Nazianz. „ Orat. 1. in Julianum, Theodoretus ubi supra cap. 6. Cassio- „ dorus trip. lib. 6. cap. 12. & alii. At Romana Ecclesia non „ recipit Marcum illum inter Sanctos, quem constat Arianum „ fuisse, & Arianorum antesignanum. *Et post pauca*. An autem „ Mar-

a Sozom. lib. 5. cap. 9.

„ Marcus Arethuſius ad Catholicam Eccleſiam ſit reverſus, „ nullum eſt teſtimonium: imo contrarium potius videtur: „ nam in Concilio Antiocheno poſt interitum Juliani habito „ temporibus Joviniani Auguſti, in quo Arianorum anteſignani, more ſuo cum Principe mutantes & fidem, cantarunt palinodiam; nulla prorſus de Marco Arethuſio mentio habetur „ in illa ſerie Epiſcoporum, quam recenſet Socrates l.3. cap.21. „ & Sozom. lib.6. cap.4. „. Verum (uti recte notant Bollandiani ad 29. Martii pag. 778. num. 24.) exiſtimandum eſt, Baronium ſuam de Marco mutaſſe ſententiam Tom. 4. Annal. ad annum 362. num. 153. ubi quum illius deſcripſiſſet certamen, & indicaſſet, eum antehac manifeſte ſtetiſſe a partibus Arianis etiam poſt palinodiam recantatam in Concilio (*a*) Nicæno. „ Cæterum [inquit] quod omnes Hiſtorici, quum ejus egregiam in patiendo conſtantiam narrant, hominem pietate inſignem prædicent; ſed & [quod plurimi æſtimari debet] „ ipſe Gregorius Nazianzenus eum appellet virum eximium ac „ ſacroſanctum ſenem; par eſt credere illum poſt tantam dogmatum conflictationem ſeſe ad caſtra fidelium Orthodoxorum ab hæreticis deficientem tranſtuliſſe „. Quibus ſatis revocata cenſeri debet cenſura, quam contra Marcum tulit in præcitatis notis idem Baronius. Quod autem Gregorius Nazianzenus in ea oratione, qua Marcum Arethuſium eximium virum vocat, & pro pietate certamen ſubiiſſe teſtatur, non promiſcue quoſvis Chriſtianos a Juliano Apoſtata vexatos laudet, ſed eos tantum, qui pro vera pietate decertaſſent, ex eo colligigitur, quod inter veros Martyres, cujuſmodi fuere Cyrillus Heliopolitanus, Theodoretus Antiochenus aliique inſignes, non recenſuit Patrophilum Scythopolitanum, neque Georgium Alexandrinum, Arianos Antiſtites, in quos Ethnici æque ac in Catholicos ſævierunt. In Tabulis Papebrochianis, *Marcus* habitu Pontificali, *Cyrillus* Diaconali depictus eſt. Græci in Menæis utrumque colunt hac die, unacum ſociis Martyribus, cum Officio, & Synaxario: *τῦ ἁγίυ Μάρκυ Ἐπισκόπυ Ἀρεθυσίων, ϰ̀ Κυρίλλυ Διακόνυ, ϰ̀ τῶν σὺν αὐτοῖς*, *S. Marci Epiſcopi Arethuſiorum, & Cyrilli Diaconi, & Sociorum*. In Menologio Baſi-

 liano

a Quod tamen (inquiunt Bollandiani) neſcimus quo dicatur fundamento; quum in iis, quæ de Concilio Nicæno habemus, neque inter Arii aſſeclas Marcus nominetur, neque inter eos, qui poſt Hoſium fidei Nicænæ ſubſcripſere Epiſcopos.

liano bis coluntur; femel fcilicet cum fola commemoratione ad XXVIII. Martii his verbis: καὶ Μαρτίνου Ἐπισκόπου Ἀρεθουσίων, καὶ Κυρίλλου διακόνου, *& memoria Martini* (leg. Marci) *Epifcopi Arethufiorum & Cyrilli Diaconi*. Et iterum ad 30. Martii cum duobus Synaxariis, primo Marci, deinde Cyrilli, in hæc verba. „ Certamen Sancti Marci Epifcopi Arethufiorum. Quum „ Chriftiana Religio, Conftantino Magno imperante fefe late „ diffunderet, Marcus Arethufiorum Epifcopus everfo Idolo- „ rum fano Ecclefiam conftruxit. Poftquam vero magnus obiit „ Conftantinus, & Julianus Apoftata (poft Conftantii obitum) „ Dei permiffu, imperium tenuit, confidentiores effecti idolo- „ latræ; antea etiam Marco infenfi, ipfum comprehenderunt, „ alligatifque vefte pedibus trahentes verberabant: mox melle „ & garo unctum, funibufque è fublimi fufpenfum, fervente „ æftate & æftu, apibus devorandum expofuerunt. At quum „ inexpugnabilem & invictum cernerent, mutato confilio, tor- „ mentis fubtractum, liberum dimiferunt: & deinceps Docto- „ ris loco habuerunt, miraculum ejus patientiam arbitrati, ve- „ niam etiam facti pofcentes. Quum per hunc modum mortem „ evafiffet, & Gregem reliquo vitæ fuæ tempore bene guber- „ naffet, in profundiffima fenectute requievit. *Et Certamen SS. Cyrilli Diaconi & aliorum plurium*. „ Cyrillus Diaconus „ in quadam Phœniciæ urbe [*Heliopoli*] fuit: & quoniam ipfe „ tempore Conftantini Magni multa Idola contriverat, captus, „ Juliano imperante, ab Idololatris, violentam fuftinuit mor- „ tem. Secto namque ejus ventre, hepar vorarunt, cruorem- „ que, canum adinftar, haujerunt: continuoque eorum den- „ tes conciderunt, & linguæ contabuerunt, oculique cæcati „ funt. Martyr vero confummato certamine, in cælum lætus „ afcendit. Per eos itidem dies in urbibus Afcalone & Gaza „ Idololatræ ingentem Chriftianorum, Virginum, feminarum, „ Monachorum, Deoque facratorum virorum turbam cepe- „ runt: ferroque diffectis eorumdem ventribus, hordeoque „ oppletis, porcis vorandos præbuerunt. Et corpora quidem „ hos tulere cruciatus; fanctæ vero animæ ad manus Dei vi- „ ventis evolarunt.

XXX.

S. JOANNES.

Poffevinus: *S. Patris Joannis*. Kalendarium Ruffo-Mofcovi-

ſcoviticum: *Prepodob. Joanna*, *S. Joannis*. Papebrochius, & Culcinius: *Joan Liſtvycznik na Sinayſtey gori*, *Joannes Climacus in Sinai monte*. *Raſpiatie Goſpoda*, *Crucifixio Domini*. Pictura repræſentat, *Joannem Climacum*, capite radiato, cucullo ad humeros reducto, ædem ac Monaſterium montis Sinai a tergo habentem, ad Monachos ſtantes cucullis indutos converſum, ſiniſtra volumen geſtantem, dextera monſtrantem, verba parænetica habere. Eadem pictura exhibet quoque Chriſtum Dominum è Cruce pendentem, quatuor clavis in manibus pedibuſque confixis, effulgentibus è cælo ſupra ipſius caput radiis. Culcinius in Specim. pag. 78. „ xxx. Martii. In meo „ Uſtavo hoc habeo: „ Hac die crucifixus fuit Dominus no- „ ſter Jeſus Chriſtus anno Mundi 5533. „ Inde diſce, quod „ quamvis de Feſtis mobilibus contineantur Officia in Triodiis „ Quadrageſimali & Paſchali; meum tamen Anthologium per „ totum fere Martium & Aprilem habet certis diebus diſticha „ de iiſdem feſtis, ſcilicet de ſuſcitatione Lazari, de Cœna „ Domini, de Paſſione ejuſdem & Crucifixione, de Reſurre- „ ctione, de Aſcenſione, & reliquis; ſupponens nimirum idem „ Anthologium talibus diebus contigiſſe ſingula hæc myſteria „. Papebrochius ad hanc diem. „ Joannes ... in Sinai.. Syneum „ Monaſterium a tergo habens, Monachis prædicat ex eo quem „ κλίμακα inſcripſit libro. Totam epigraphen verbotenus ex- „ plicet peritior alius: tacet enim hic Belga noſter. [explicatam „ habes ſupra.] Exiſtimo verba reliqua ſpectare ad *Crucifixum*, qui exprimitur in extremo loculi hujus amplioris angu- „ lo. Sed cur id fiat, neſcio. An forte ex ſententia alicujus, „ qui tali die paſſum Chriſtum credidit „? Credunt Rutheni. & Pictor quidem Ruthenus *Annum Mundi* 5541. videtur exprimere voluiſſe, qui reſpondet anno Chriſti 33. quo paſſum Chriſtum Dominum vulgo exiſtimant Rutheni cum Græcis: natum enim volunt anno Mundi 5508. & conſequenter crucifixum anno Mundi 5541. Unde corrigendus Culcinius, qui pro anno 5541. habet annum 5533. Scio, aſſignatum a pluribus Paſſioni Chriſti diem xxv. Martii: quemadmodum tradit S. Auguſtin. lib. 4. de Trinitate cap. 5. „ Sicut a majoribus traditum ſuſcipiens Ec- „ cleſiæ cuſtodit auctoritas, viii. Kal. April. conceptus tradi- „ tur, quo & paſſus: natus autem traditur viii. Kal. Janua- „ rias „. Et vetuſtiſſimum Martyrologium Regio-Alexandri-

num

num Vaticanum ad 25. Martii: ,, Hierosolyma Dominus cruci-
,, fixus est ,, . Non desunt tamen, qui memoriam Passionis Christi ad alios Martii dies referunt. Fragmentum Synodi Cæsariensis sub Victore Papa sub finem sæculi secundi a Theophilo Episcopo collectæ apud Bedam lib. de Æquinoctio Vernali sic habet: ,, Passus Dominus ab undecimo Calendarum Apriliun,
,, qua nocte a Judæis traditus est, & ab septimo Calendas resur-
,, rexit ,, . Hinc Bucherius infert ,, Post seriam indagationem
,, definitum fuisse, Christum x. Kal. April., seu Martii XXIII.
,, passum, & VIII. Kal. April. resurrexisse ,, . Hujus definitionis vestigium apparet in excusis Græcorum Menæis, in quibus ad XXIII. Martii, hi quatuor tituli cum totidem distichis leguntur. ,, Christi Jesu Domini Nostri & Salvatoris Dei Crucifixio.
,, Memoria pii Latronis cum Christo Crucifixi. Depositio Chri-
,, sti Salvatoris de Cruce. Sepultura Jesu Christi Domini nostri
,, a Josepho de Arimathia facta ,, . Indicatur etiam pridie hujus, seu XXII. Martii *Ultima Cœna Domini*: ac postridie, seu XXIV. Martii, *Memoria Christi in Sepulcro jacentis ac custoditi*. Et consequenter recolitur XXV. Martii *Resurrectio Domini Nostri Jesu Christi*. Codex Adonis scriptus sæculo XII. inter libros Regio-Alexandrinos Vaticanos ad diem XXIII. Martii sic habet: *Crucifixio Domini Nostri Jesu Christi, sicut antiquiores dicunt*. Et ad XXV. Martii *Resurrectio Domini*. Onuphrius Panvinius lib. 2. Fastor. ad annum Urbis conditæ 786. rejicit in VII. Kal. Aprilis, seu XXVI. Martii, ad quem diem Martyrologium suum auspicatur Maurolycus; *a memoria Passionis Christi Salvatoris*; ac dein refert *Latronem, cui Salvator in Cruce Paradisum promisit*, de quo itidem mentio fit in Breviario antiquo Crisopitensi. ,, Sunt alii [inquiunt Bollandiani ad 25 Martii
,, pag. 543.] qui Christum in Cruce passum tradunt III. *Kal.*
,, *Aprilis*, aut etiam III. *Non. April.* ad quos dies nullam ejus
,, mentionem in ullis Fastis reperimus. Ultimum ex his diem
,, [h. e. 3. Apr.] propugnat Jacobus Grandamicus in Quæstio-
,, ne Evangelica de die supremo, & Natali Christi, & Philip-
,, pus Labbe variis locis, ac novissime in Compendio Chrono-
,, logico Historiæ Sacræ & Profanæ Gallico idiomate, Parisiis
,, anno 1665. excuso.

Joannes Abbas montis Sinai, *Climacus appellatus* ob librum triginta capitibus, quibus tamquam gradibus seu scalis ad perfectio-

fectionis religiosæ culmen ascenditur, a se conscriptum; Græcis enim *κλῖμαξ τῶ Παραδείσε*, idest *Scala Paradisi* inscribitur; colitur in Martyrolog. Rom. hac die: „ In monte Sina S. Joannis „ Climaci Abbatis „ . Vixit non longe post tempora Justiniani Imperatoris, ac post S. Sabam Abbatem, cujus ea quæ scribit, aliquando confirmat auctoritate, inquit Baronius. Ad eandem diem agunt de eo Græci, & in Menæis quidem cum officio, canone, & Synaxario: *τῶ ἁγίε πρς ἡμῶν Ἰωάννε τῶ συγγραφέως τῆς κλίμακος*, *S. P. N. Joannis qui scripsit Scalam*: & Menol. Basilianum: *τῶ ἁγίε πρς ἡμῶν Ἰωάννε τῶ τῆς Κλίμακος*, *S. P. N. Joannis Scalæ auctoris*, sive *Climaci*. Synaxarium e Græco Latine proferunt Bollandiani ad 30. Martii. *Joannis* hujus, *Scholastici dicti & Climaci*, Abbatis Montis Sinai vita: *τὸ μὲν τίς ἡ ἐνεγκαμένη τὸν γεννάδα*, Auctore Daniele monacho Raitheno: (*a*) Latine apud Lip. Tom. 2. pag. 401. & Sur. 30. Mart. Græce & Latine ante Jo. Climacum apud Matth. Raderum Paris. 1631. Latine ex Radero apud Bolland. Tom. 3. Mart. pag. 835. Prologus incipit. *Optime sane rem expendit Jo*: Vita autem: *Quæ patria, nobilisve civitas heroem hunc progenuerit*. Trithemius lib. de Script. Eccles. perperam scribit, eum claruisse circa ann. 346. regnantibus Constantino, Constantio, & Constante, filiis Constantini Magni. Verum quum is laudet S. Sabam Abbatem, quumque in ejus vita, auctore monacho Synaita synchrono (*b*) exarata (quam edidere Bolland. Tom. citat. pag. 437. Init. *Quum olim Abbas Martyrius Præses Joannis ad magnum Anastasium venisset*) memorentur tamquam ei juniori æquales senes, *Joannes*, *& Stephanus* Sabaitæ, necnon *Anastasius* monachus Sinaita, postmodum circa ann. 561. (ut ajunt) creatus Patriarcha Antiochenus; quum demum S. Sabas Abbas anno 531. decesserit; consequens est, S. Jo. Climacum circa ann. 580. obiisse „ quod verosimile nobis est (inquiunt Bollan„ diani) aut saltem sub finem istius seculi.

Addit Culcinius in Specim. pag. 13. XXX. *Martii de S. Jona Hlezna Metropolita Russiæ*. Meum Ustavum sic commemorat hunc sanctum: „ S. P. N. Jonæ Metropolitæ Kioviensis & totius „ Rus-

---

a Apud Fabric. Tom. 9. Bibl. Græc. pag. 103. pro Raitheno legitur perperam *Rutheno*. Apud Bolland. tom. 3. Mart. pag. 835. *Raithuno*. Idest, monacho monasterii *Raithu* ad mare rubrum siti, de quo vide eosdem ad 14. Januar. quo die coluntur 43. martyres, ejus cœnobii monachi.

b Græce: Init. *Μέτος ποτὲ τῶ Ἀββᾶ*, Græc. Lat. in Climaco Raderi.

„ Russiæ. Acta ipsius non habeo; sed in Chronolog. Metropol.
„ paucis eundem laudabo: est enim inter Primates Russiæ or-
„ dine xxxiv. „ Post Isidorum nempe, Cardinalem, Gregorium, Misaelem, & Simeonem, anno 1482. electus. Fuit autem Casimiro Poloniæ Regi charus, quem etiam ex hoc seculo migrantem, in viam æternitatis dispofuit.

XXXI.

HYPATIUS.

Kalendar. Russo Moscovit. *Prepodob. Ypatia*, *S. Hypatii*: Possevin. *S. Patris Ipatii*. Papebr. & Culcin. *Ipaiy Episcop. Hypatius Episcopus*. Agunt de eo Latini die 14. Nov. „ Gangræ „ in Paphlagonia S. Hypatii Episcopi, qui a magna Nicæna Sy- „ nodo rediens, a Novatianis hæreticis in via lapidibus impe- „ titus, martyr occubuit „. Græci bis eundem colunt; ideft, *die* 14. *nov.* (in Men. Basiliano, seu *die* 15. ejusdem mensis in Synax. Menæorum quemadmodum a me observatum est ad xvi. Nov. ubi fuse de Hypatio Gangrensi differui:) *& die* 31. *Martii*: quo die fit ejus officium cum Synaxario in Menæis, non tamen in Menol. Basiliano. Titulus. τῦ ἁγίυ Ἱερομάρτυρος ϗ Θαυματυργῦ Ὑπατίυ Ἐπισκόπυ Γαγγρῶν. *S. Sacromart. & Thaumaturgi Hypatii*, *Episc. Gangrorum*. Quamobrem inter *Sanctos die* 31. *Martii prætermissos & in alios dies rejectos*, Bollandiani Tom. 3. Mart. pag. 899. recte sic scribunt: „ S Hypatius Gangrensis in „ Paphlagonia Episcopus, ab hæreticis, dum a Synodo Nicæna „ rediret, interfectus, refertur in Menol. Sirleti, & Menæis „ Græcor., a Galesinio etiam & Molano, cui tamen dicitur An- „ cyranus Episcopus. Græci iterum in Menæis & Synaxario „ eum colunt xv. Nov. & in Menolog. Basilii Imperat. & Sir- „ leti, & Latini in Martyrol. Rom. xiv. Novembris „. Porro hic Hypatius, non est confundendus cum altero *Hypatio Episcopo Asiano & Confessore*, qui una cum Andrea Presbytero ob cultum Sanctar. Imaginum sub Leone Isaurico barba pice illita atque incensa, & cute capitis extracta, jugulatus est: cujus proinde fit memoria in Martyrol. Rom. ad 28. Augusti; in Græcis autem Menæis (non x. *Kal. Octobr.* uti habet Baron. in notis; sed xii. *Kalend. Octobr.* ideft) die 20. Septembris, τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν ϗ ὁμολογητῶν Ὑπατίυ Ἐπισκόπυ, ϗ Ἀνδρέυ Πρεσβυτέρυ: *SS. PP. NN. & Confessorum Hypatii Episcopi, & Andreæ Presbyteri*. Quum autem in officio Græcorum, quod a

Græ-

Græcis ad 31. Martii de S. Hypatio recitatur, disertim dicatur is *Homousion* propugnasse, proculdubio patet, id non de Confessore, sed de Martyre Hypatio intelligi, quod & Synaxarium palam facit. At Moschus Pictor apud Papebrochium non martyrem Hypatium, sed alterum sub Iconomachis confessorem designat, dum eum repræsentat habitu Pontificali indutum, & Imaginem Deiparæ manu gestantem. Kalendarium quoque Moscoviticum huc refertur, dum hunc sanctum, titulo *Prepodobny* exornat, qui titulus idem est ac Græcis ὅσιος, *Confessoribus* nimirum, ac disertim *Monachis* tribui solitus. Hinc Papebrochius not. ad hanc diem: „ Hypatius Episcopus (*inquit*) Ita Interpres Belga „ expresse ultimum verbum (*Episcop.*) reddit. Sed cujus Sedis „ Episcopus? Imago Deiparæ, quam manu tenet, expresse „ videtur significare, eum pro defensione Imaginum insigniter „ decertasse sub Iconomachis. Atqui hoc non convenit S. Hypa„ tio Gangrorum Episcopo & Martyri, qui hodie prolixissimum „ elogium cum totius diei officio in Menæis habet, iterumque „ elogium XIV. aut XV. Nov. quando insertus est hodierno Ro„ mano, & Acta ejus ex Græco dabimus. Hic enim Hypatius „ Concilio I. Nicæno interfuit. Dubitationem auget, quod „ Typicon, in quo totius officii Divini ordo per anni decur„ sum notatur, notet festum τȣ͂ ὁσίȣ πρς ἡμῶν ϰ Θαυματȣργȣ͂ „ Υ'πατίȣ Ε'πισκόπου Α'γκύρας *S. P. N. & Thaumaturgi Hypatii* „ *Episcopi Ancyræ*; quum Gangrensis semper nominetur cum „ titulo, τȣ͂ ἁγίου ἱερομάρτυρος. Hinc datur occasio conjectan„ di fuisse alium *Hypatium* seculo VIII. vel IX., cujus quia „ non extabant Acta, facta sit ista in Menæis confusio, ut offi„ cium, quod pro Novembri seniorique Hypatio compositum „ fuerat, ad hunc diem transferretur. Invenitur autem in Me„ næis ad XX. Septembris Hypatius Confessor pro Imaginibus, „ idemque Episcopus sub Metropolita Ephesino; & ad hunc „ forte Imago hæc spectat.

TABULÆ TERTIÆ.

MENSIS APRILIS.

I.

MARIA.

UTERQUE Vaticanus Ruthenicus: *Mariæ Ægyptiacæ*. Slavicus noster vacat. Kalendar. Russo moscovit. *Prepodob. Mariy* · *Sanctæ Mariæ*. Possevin. *S. Mariæ Ægyptiacæ*. Culcinius: *Prepodobny Zosima*. *Prepodobnaja Maria*. *S. Zosimas*. *S. Maria*. Papebrochius male legit verba Ruthenica, & sic interpretatur. *Presb. Zosimas*. *Meretrix Maria*. Additque. „ Quadripartita totius historiæ explicatio satis indicat, „ quam festiva apud Græcos fuerit, & sit apud Moscos hodie „ commemoratio utriusque: ubi primo (*a*) quidem loculo „ exprimitur Zosimas Mariam inveniens & cum ea loquens, cu- „ jus nomini præfixum пр, poni videtur pro Græco, πόρνη, „ *Meretrix*, & sic notas illas explico. Quid autem sibi velint „ ultima verba, posita supra secundum loculum (ubi exhibetur „ Maria, admirante Zosima, inter preces sursum rapta) non „ divino: verba inscripta tertio & quarto loculo interpres Bel- „ ga sic reddidit, *Zosimas Mariæ Sacram Cœnam ministrat*, *&* „ *ministerio Leonis sepelitur Maria* „. Utrumque Menologium agit de Maria ad 1. Aprilis: *μνήμη τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας*, *commemoratio S. Matris nostræ Mariæ Ægyptiacæ*, cum Synaxario, & officio. De Zosima in Menæis excusis ad diem IV. hujus, sic: *μνήμη τοῦ ὁσίου πρς ἡμῶν Ζωσιμᾶ τοῦ κηδεύσαντος τὴν ὁσίαν Μαρίαν τὴν Αἰγυπτίαν*, *memoria S. P. N. Zosimæ*, *qui sepelivit S. Mariam Ægyptiam*, cum disticho.

> *Ζῶσαν προπέμψας Ζωσιμᾶς τὴν Μαρίαν,*
> *Θανοῦσαν εὗρεν, ἀλλὰ νῦν ζῶσιν ἅμα.*
> *Vivam Mariam Zosimas dum requirit,*
> *Obiisse reperit: nunc tamen vivunt simul.*

Latini de eodem Zosima ad eandem diem 4. Apr. *In Palæstina*

---

a In primo loculo ponitur, *Prepodobny Zosima*, *Prepodobnaja Maria*; idest S. Zosimas, S. Maria. In secundo, idest inferiori sub primo, *Zosimas Mariæ porrigit Communionem*. In tertio, admirante Zosima, Maria in cœlum post obitum rapitur; Inscriptio, *S. Zosimas*, *S. Maria Ægyptiaca*. In quarto, admirante Zosima, *leo Mariæ corpus* sepelit. Culcinius in Specim. pag. 78. „ Non bene explicavit Belga PR. si- „ gnificare Meretricem. Nam similes quoque literæ ponuntur supra Zosimam. Signi- „ ficant itaque *Prepodobny*, *y Prepodobnaja*, *Sanctus*, *& Sancta*.

ſtina Sancti Zoſimi Anachoretæ, qui funus S Mariæ Ægyptiacæ curavit. De quo & Evagrius Scholaſt. hiſt. lib. 2. cap. 7. „ At „ vita S. Mariæ Ægyptiacæ quæ ex meretrice aſceticam vitam „ duxit juxta eremum Jordanis, ſcripta a S. Sophronio Archie- „ piſcopo Hieroſolymorum ;„ Græce, Μυστήριον Βασιλέως κρύπτειν καλόν, Biblioth. Coisl. pag. 126. 196. 401. Lamb. VIII. pag. 231. e MSS. Medicæo & Bavarico in calce Actorum Sanct. Tom. 1. April. pag. XIII. ad XXI. & Latine ibidem pag. 76. & ex verſione Pauli Diaconi Neapolitani apud Surium ad IX. Apr. *Secretum Regis celare, bonum eſt*. Oratio Manuelis Palæologi Imp. in eandem: ὁ λόγος οὗτος ὁ τῆς ὁσίας ἡμῖν τὸν βίον ἄριστα διαζωγραφήσας, ſubjicitur poſt vitam ejuſdem S. Mariæ. In S. Mariam Ægyptiacam, Ἀποστολικῆς ἐνθέου χάριτος πέρας φθάσει, Maximi Holoboli Syncelli MS. Bibl. Coisl. pag. 245. Allatius auctorem vitæ S. Mariæ, quæ incipit ut ſupra, μυστήριον Βασιλέως; ait eſſe Sophronium Patriarcham Hieroſolymitanum, ſub cujus nomine bis exſtat in Bibl. Coisliniana, & in catalogo MSS. Bibliothecæ Regiæ Pariſienſis edito 1740. Tom. 2. ſub ejuſdem Sophronii nomine exſtat in 30. Codicibus, ideſt, in Cod. 273. 342. 436. & reliquis, quos vide in Indice pag. XXXVI. in voce, *Sophronius Hieroſolymitanus*: ut de Vaticanis Codicibus nunc ſileam. Id vero negat Papebrochius, qui Mariam hanc ad annum Chr. 421. revocat, reclamante doctamque diſſertationem contra ſcribente cl. Mazochio commentar. in vetus Marmoreum Neapolitanæ Eccleſiæ Kalendarium pag. 174. & ſeq. ad IX. Apr. qua die Marmor Neapolitanum ſic habet: *Dp. Mariæ Æguptiæ*, ideſt, *Depoſitio Mariæ Ægyptiæ*. Oſtendit autem doctus vir, hanc Sanctam Pœnitentem obiiſſe juxta ſupputationem quidem ſuam, & juxta diem emortualem ei in Marmore Neapolitano ad IX. Apr. aſſignatam, *anno* 521. quo anno Paſcha in diem XI. Aprilis incidit, ſancta vero Paraſceve in IX. ejuſdem menſis: At juxta Græcos (*a*) anno 522. Juſtini Imp. 4. quo anno Paſcha in 3. Apr. ſancta vero Paraſceve in Kalendas incurrit; hunc enim diem, ut ſupra vidimus, Græci ejus feſto aſſignarunt. Quod vero idem clariſſimus Scriptor pag. 179. ſubjungit de *Sophronio monacho* (ab Hieroſolymitano Patriarcha diverſo) vitæ S. Mariæ aucto-

a Error Typographicus obrepſit apud Culcinium pag. 79. ubi, poſtquam dictum eſſet „ S. Mariam Ægyptiacam juxta Ultavum Ruthenicum vixiſſe in ſtatu meretricio „ annis 17. in eremo vero annis 47., ſubjungitur: „ Obiiſſe tandem anno 620. ſub „ Juſtiniano ſeniore. Nam ſenior Juſtinianus imperavit *ab anno* 527. *ad* 566.

auctore, id enimvero Codicibus omnibus repugnat, in quibus disertum Sophronii Hierosolymitani Patriarchæ nomen habetur, aut certe omnino siletur.

Culcinius in Specim. Par. 1. pag. 13. 1. *Apr. de S. Euthymio Suzdalensi*. „ Asserit meum Ustavum, hunc Sanctum Eu-„ thymium Suzdalensem floruisse circa ann. 1404. & fuisse ali-„ quando monachum professum Pieczarensem, cujus tamen Acta „ inter vitas Patrum Cryptensium non reperio „. Sed de hoc Euthymio vide infra ad diem sequentem, ubi ostendetur Euthymium hunc non Suzdalensem Ruthenum, sed Græcum Madytarum Episcopum fuisse.

II.

S. TITUS.

Kalendar. Russo Moscovit. *Prepodob. Tita*, *Sancti Titi*. Vaticani ambo Ruthenici una cum nostro Slavico vacant. Possevin. *Venerabilis Tisti*, *fortassis Titi*. Papebroch. „ Titus, „ Abbas, Thaumaturgus „ non debuit in habitu Episcopali pallia-„ tus exprimi: sed forte per imperitiam acceptus hic est pro „ S. Pauli discipulo, quem XXV. Augusti habent hæ ipsæ tabu-„ læ „. Idem ad metricum Græcorum Aprilem: „ *Titi ani-„ mam sursum superi vexere secunda*. Hegumenus in Græcia, „ & Thaumaturgi cognomen meritus, cujus hodie quum extet „ tam solenne officium, etiam vitam olim extitisse crediderim. Nulla fit ejus commemoratio in Menol. Basiliano: At in Menæis præter officium, habetur de eo Synaxarium: *τῦ ὁσίυ π̃ρς ἡμῶν Τίτυ*: *S. P. N. Titi. Beatus ac Sanctus Pater noster Titus, quum a puero Christum diligeret, abiit in cœnobium*. Reliqua apud Bolland. Tom. 1. Apr. ad diem 2. pag. 102. qui productis ex officio Ecclesiastico versiculis & odis, concludunt pag. 103. „ Por-„ ro ex canone jam explicato, videmur posse colligere, S. Ti-„ tum vixisse seculo VIII. aut sequenti, quando hæresis Icono-„ clastarum vigebat, & SS. Theodorus, & Nicolaus Studita, „ aliique gloriosi pugiles vixerunt. Fuit dicto Nicolao frater „ Titus, ab illo ad vitam monasticam perductus, uti in hujus „ vita ad diem IV. Febr. illustrata indicatur num. XI. sed non „ continuo auderemus affirmare de eo hic agi, absque ulteriori „ fundamento. Sufficit indicare, nomen Titi eo tempore usi-„ tatum fuisse, quo arbitramur, in urbe Constantinopolitana „ aut ejus vicinia, alicui monasterio S. Titum præfuisse Hegu-

„ me-

„ menum five Archimandritam„ . Iidem Bollandiani ad 18. Apr. pag. 583. agunt de *S. Euthymio Thaumaturgo apud Græcos*, de quo Synaxarium Græcum Parisiense collegii Claromontani Soc. Jesu ad diem 2. Apr. *Memoria S. P. N. & Thaumaturgi Titi : & certamen S. P. N. Euthymii Thaumaturgi : & certamen S. martyris Polycarpi cum sociis suis*. En (inquiunt) triplex modus proponendi hos sanctos : ex quibus primus *Titus* memoriam habet, de quo egimus dicto 2. Apr. Fuit is monachus & Hegumenus ac Sacerdos consecratus, & hæreses Iconomachorum oppugnavit, & ob varia miracula patrata, Thaumaturgus appellatus. De tertio, scil. S. Polycarpo & sociis (*a*) ibid. egimus ;
„ cujus certamen cum martyrio proponitur, quod is Alexan-
„ driæ sub Maximiano est passus. Qui inter hos collocatur *Eu-*
„ *thymius*, *is & Sanctus Pater noster* appellatur, & *certamen*
„ indicatur, quasi hæreses oppugnasset forsan cum S. Tito,
„ ideoque carceres, aut exilium esset passus, & inter *Confes-*
„ *sores Fidei* numerandus. Hunc *Euthymium* inter prætermissos
„ ad dictum diem retulimus, & ad hunc XVIII. Aprilis lecto-
„ rem remisimus : quo die in eodem MS. Claromontano ista
„ leguntur. *Eodem die memoria S. P. N. Euthymii Thaumatur-*
„ *gi*. Omnia eadem sunt excepto primo verbo, quum die se-
„ cundo legatur ἄθλησις, *certamen* ; hoc loco, μνήμη, *me-*
„ *moria*. Eundem *S. P. N. Euthymium Thaumaturgum* refe-
„ runt etiam Menæa MSS. Mediolanensis Bibliothecæ Ambrosia-
„ næ, signata litera O, num. 148., & litera N, num. 378.
„ Item MSS. Menæa Parisiensia conventus Patrum Prædica-
„ torum Congregationis S. Ludovici. In aliquibus ad diem
„ præcedentem refertur. Multum dubitavimus aliquando,
„ num forsan hic foret S. Euthymius magnus, & vitæ solitariæ
„ in Palæstina Magister : cujus Acta valde illustria explicavimus
„ XX. Januarii. Verum quum is non appellaretur ita solenni
„ nomine *Thaumaturgus*, tunc quidem maluimus diversos opi-
„ nari ; postea pene certam nobis opinionem hanc reddidit eru-
„ ditissimus Vaticanæ Bibliothecæ Custos Leo Allatius, in Dia-
„ triba de Simeonum (*b*) scriptis pag. 92., laudans Gregorii
„ Cyprii *Encomium in S. Euthymium Episcopum Madytarum*,
„ *Thau-*

a Habetur de eo Synaxar. in Basiliano ad diem 2. Apr.

b Fabric. Tom. 6. Bibl. Græc. fuse agit pag. 603. & seq. de *Georgio Cyprio*, (postea induto monastico habitu, *Gregorio* dicto) qui ex Lectore Proto Apostolario, creatus

„ *Thaumaturgum*, hoc principio: *ἐπιτιμᾷν δικαίως οἶμαι τῶν „ ἁπάντων οὐδένα, εἰ καθάπερ τινες*: In Indice autem pag. 264. „ appellat *Gregorium Cyprium Archiepiscopum Constantinopo- „ litanum*. Floruit Gregorius iste Cyprius sub Andronico Imp. „ mortuus anno Chr. 1290. a cujus eleganti calamo habemus „ Encomium S. Megalomart. Georgii, quod ad XXIII. diem „ dabimus; & credibile est plures (*a*) alios Sanctos simili ope- „ ra exornasse. Si quæ ille de hoc Madytarum Episcopo scri- „ psit, aliquando in manus nostras veniant, facilius erit de ejus „ ætate atque obitu judicare „. Porro Madyta, urbs est Hellespontia, inter metropoles Patriarchatui Constantinopolitano adscriptas, de qua vide Catalogum Leonis Sapientis, & Andronici senioris. Fuit alter S. Euthymius Episcopus Sardium, qui sub Iconomachis multa passus est: colitur autem die XI. Martii.

III.

NICETAS.

Uterque Vaticanus Ruthenicus, cum nostro Slavico, vacat. Kalendarium Russo-Moscoviticum: *Prep. Nikiti, Sancti Nicetæ*. Papebrochius: *Nicetas*. Possevinus oscitanter: *Venerab. Mintæ*, pro *Nicetæ*. Græcum Metricum: *Tertia Nicetam jubet aulam intrare tonantis*. Mediciensis in Bithynia Hegumenus (ait Papebr.) etiam hodierno Romano est inscriptus. Vitam auctore Theosterícto discipulo ex Græco dedimus. Martyrologium Romanum ad 3. Aprilis. „ In Monasterio Meditii „ in

tus fuit Patriarcha Constantinopolitanus a die Palmar. sive XI. Apr. 1283. usque ad Jun. 1289. quo abdicare se fuit coactus; ejusque scripta recenset, in quibus *Encomium in S. Georgium Mart.* & in *S. Euthymium Episcopum Madytenum*, de quo Encomio Allat. pag. 423. *de Georgiis*.

a. Ejusdem Greg. Cyprii, Encomium in *S. Dionysium Areopagitam*, & in *S. Marinam martyrem*, citatur ab Allatio, de *Georgiis* pag. 423. Item epistolæ 191. apud Lamb. VIII. pag. 511. ubi Inscriptiones & initia. Nec non *Tomus Fidei*, *Confessio*, *Apologia pro Tomo*, & sermo *Antirrheticus adversus* blasphemias (ut inquit blasphemus ipse) *Jo: Vecci Patriarchæ Constantinopolitani*, qui unionem Ecclesiæ Græcæ cum S. Romana procurabat, quam unionem ipse Cyprius pro viribus destruere satagebat. In Catalogo Bibl. Reg. Paris. tom. 2. recensentur opera MSS. Greg. Cyprii Patriarchæ Constantinopolitani, in quibus, I. *In S. Georgium* Mart. 831. 2629. 3010. II. In S. Dionysium Areopagitam, 831. 2629. 3010. III. In S. Marinam Mart. 831. 2629. 3010. IV. in S. Euthymium Madytorum Episcopum 831. 2629. 3010. V. In S. Jo. Baptistam 831. Demum alia opera in Cod. 364. 583. 831. 1258. 1301. 1303. 1782. 1310. 2022. 2524. 2629. 2720. 3010. Additur in Indice, Cod. 2551. Antirrhetica adversus Beccum, Gregorii Hierosolymitani Patriarchæ: quod opus in Bibl. Vindob. tribuitur eidem Cyprio Schismaticorum antesignano.

„ in Oriente (*a*) Sancti Nicetæ Abbatis, qui ob cultum Sanctarum Imaginum sub Leone Armeno multa passus est „. Baronius. „ Græci etiam de eo hac die in Menologio. Res gestas ipsius Theosterictus ejus discipulus scripsit luculenta oratione. Recitant eam Metaphrastes, Lipom. Tom. 7. & Sur. „ Tom. 2. Vixit temporibus Tarasii Episcopi Constantinopolitani, a quo Presbyter ordinatus fuit circa (*b*) annum Domini 780. „. Menologium Basilianum ad 3. Aprilis: *Memoria S. P. N. Nicetæ Confessoris*, cum Synaxario, in quo sub Iconomachis passus dicitur. In Menæis: τοῦ ὁσίου πρς ἡμῶν καὶ ὁμολογητοῦ Νικήτα ἡγουμένου μονῆς τοῦ Μηδικίου, *S. P. N. & Confessoris Nicetæ Hegumeni Monasterii Medicii*; cum Officio & Synaxario, quod Latine ediderunt Bollandiani Tom. 1. Apr. p. 254. qui de Monasterio Medicii hæc habent num. 1. „ Monasterium „ Medicii constructum est seculo Christi octavo in Bithyniæ „ parte maritima ad Propontidem, haud procul a Prusa urbe „ notissima, cujus Episcopus Corpus S. Nicetæ in dicto Monasterio sepeliendum curavit. Primus loci hujus Hegumenus „ & Fundator fuit S. Nicephorus circa annum 810. vita mortali exutus IV. Maji, quo die ejus sacra memoria in variis „ Græcorum Fastis recolitur. Successit huic Hegumenus, imo „ sub ipso etiam Nicephoro, rexit Monasterium S. Nicetas, illustris pro fide orthodoxa & defensione Sacrarum Imaginum „ sub tyrannico imperio Leonis Armeni. Quo extincto, sub „ Michaële Balbo ad præmium laboris evolavit hoc 3. Aprilis „ die Dominica, adeoque anno Christi 824. Bissextili, quando cyclo Lunæ VIII. & Solis XXI. literæ Dominicales erant „ C B, & dictus quidem dies III. Aprilis incidit in Dominicam „ IV. Quadragesimæ; Solemnitas vero Paschalis celebrata fuit „ die 24. ejusdem Aprilis. *Et post pauca*. Adfuit Nicæno 2. „ Concilio anno 787. S. Nicephorus Fundator & Abbas primus „ hujus Monasterii, qui ita subscripsit Actioni 18. Νικηφόρος ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Σεργίου τοῦ μιδικιῶνος, ut constanter legitur „ in editionibus Conciliorum, scilicet Romana Pauli V. auctoritate edita, Coloniensi & Luparæa. Nicephorus ergo Hegumenus erat Monasterii S. Sergii Medicione, seu Medicii, quod „ videtur ordinatum fuisse secundum Constitutiones Acœmetorum,

a Legendum potius in *Bithynia*.
b Tarasius creatus fuit Patriarcha an. 784. 25. Decemb. obiit 25. Febr. 806.

„ torum, ob continuam, quæ num. 13. indicatur, Psalmodiam. „ Hujus autem Ordinis fundator fuit S. Alexander, cujus vi- „ tam illustravimus ad diem xv. Januarii „. Acta Sancti Nicetæ, Cæsareæ in Bithynia nati, Confessoris (non sub Constantino Copronymo, uti perperam habet Fabricius Biblioth. Græc. Tom. 9. pag. 127. sed) sub Leone Armenio. Græce, *πρόκειται ἡμῖν μεγίστης ὠφελείας ὑπόθεσις*, auctore Theostericto Monacho, ipsius discipulo: Latine apud Sur. 3. Aprilis, & in Actis Sanctorum Tom. I. Apr. pag. 254. Græce in iisdem Actis in Append. Tom. I. pag. xxii. ex MS. Vaticano 1190. fol. 580.

IV.

JOSEPH. GEORGIUS.

Tabulæ Papebrochianæ: *Josiph. Grigoriy. Josephi, Gregorii*, pro Georgio. Kalend. Russomoscovit. *Prepodob. Josipha, Sancti Josephi*. Possevinus oscitanter: *Venerab. Isidori*, pro *Josephi*. Codices Vaticani Ruthenici cum nostro Slavico, vacant. Latini etiam de utroque silent. Græci de Georgio hac die 4. Aprilis cum Officio, sed sine Synaxario, hac dumtaxat Commemoratione, *μνήμη τοῦ ὁσίου πρς ἡμῶν Γεωργίου τοῦ ἐν τῷ Μαλαιῷ*. *S. P. N. Georgii, in Malæo*: & hisce adjunctis versibus:

> *Ψυχὴν ὁ Γεώργιος ἀσμένως δίδως*
> *Ψυχῶν γεωργῷ καὶ φυτουργῷ σαρκίων.*
> *Animam libenter dat Georgius Deo,*
> *Qui nostri in anima & carne culturam gerit.*

Eundem Georgium ad sequentem diem referunt MSS. Menæa Græca Bibliothecæ Ambrosianæ cum Parisiensi Claromontano Societatis Jesu. Synaxarium Chiffletianum & hoc iv. die, & xii. Maji, eundem habet, addito eo disticho, quod modo recitatum est. Bollandiani ad iv. Aprilis pag. 326. Græcas, quæ de ipso sunt in Menæis, Odas Latine conversas, loco vitæ exhibent: & de Malæo hæc scribunt. „ Palæstra virtutis ejus „ fuit Laconia, ultimi Peloponnesi provincia, & quidem ora „ ejus australis, quæ versus Cytheram & Cretam insulas exten- „ ditur, ubi a Ptolemæo lib. 3. Geogr. collocatur: *μαλέα „ ἄκρα ἐν τῷ λακονικῷ κόλπῳ*, ubi inquit Plinius lib. 4. Hist. „ Mundi, *Omnia Maleo promontorio includuntur* „. Menol. Basilianum de Georgio quidem nihil habet: sed de *Josepho Hymnographo* ad diem antecedentem, 3. hujus, cum Synaxario,

Memo-

Memoria Sancti Joseph τῦ ποιητῦ τῶν Κανόνων, *Canonum Scriptoris*: ubi dicitur „ fuisse ex Sicilia, filius Plutini & Agathæ. „ Capta autem ejus patria ab Afrorum gente, Thessalonicam „ venit, & ingressus quoddam Monasterium, suum certamen „ certavit. Presbyter mox ordinatus, cum Gregorio Decapolita Constantinopolim venit. Missus deinde Romam propter hæresim Iconomachorum, comprehensus a Saracenis, „ captivus in Cretam abductus fuit, & in carcerem detrusus. „ Post mortem vero Theophili Imp. Iconomachi è carcere ereptus ope Sancti Nicolai, denuo Constantinopolim rediit: „ ubi calumniis & conviciis affectus, relegatus est in Chersonem. Inde autem revocatus, rursus Byzantium profectus est, „ & factus fuit Custos Sacrorum Vasorum magnæ Ecclesiæ. Donis vero Dei illustratus, quum plures Sanctos Canonibus, „ seu Hymnis honorasset, ex hac vita decessit „. Hinc Hymnographi nomen obtinuit: de quo Græci quoque in Menæis ad diem 3. Aprilis agunt cum Synaxario bene prolixo, quod plane convenit cum Synaxario Collegii Claromontani Soc. Jesu Parisiis, a Bollandianis Græce edito in Appendice ad Tom. I. p.33. & Latine pag. 266. Vide eorumdem notas §. I. num. 5. & 6. Vita Josephi Hymnographi, ex Cod. Vaticano collato cum MS. Siculo Monasterii S. Salvatoris, Auctore Joanne Diacono magnæ Ecclesiæ & Rhetore, Græce: ϰ̀ ἅπας μὲν βίος τῶν ἐναρέτων, apud eosdem Bolland. Tom.I. April. pag. 34. Latine: *Etsi quæcumque Sanctorum Virorum Vita*, apud eosdem pag. 269. Simon Vagnereckius Soc. Jesu in Prolegomenis ad Marianam Græcorum pietatem, ex XII. Tomis Menæorum & VII. reliquis Ecclesiæ Græcæ Voluminibus excerptam, num. 22. de duobus SS. Josephis, utroque Hymnographo & Confessore apud Græcos agit: quorum alter fuit S. Theodori Studitæ frater atque Episcopus Thessalonicensis, XIV. Julii cultus; alter annis fere 40. junior, hic Siculus, quem Bollandiani circa annum 883. defunctum existimant, idemque fuisse videtur, ac is, qui *possessor Sancti Monasterii*, quod *Divi Nicolai* τῶν κασέλων appellatur in Typico Barberino, cujus in titulo dicitur, Typicum illud continere, Ecclesiasticam constitutionem omnium festorum totius anni secundum traditionem SS. Patrum, videlicet S. Sabæ, & Studitæ, & maxime Sancti Montis; necnon partem traditionis Sanctissimi P. N. Josephi, possessoris S. Monasterii, quod

Divi Nicolai τῶν χασσάλων dicitur. Falconius, qui edito libello (*a*) contenderat, Sanctum Nicolaum quem VI. Decembris colimus, non Myræ Lyciæ Episcopum, neque Nicænorum Patrum unum fuisse, sed Pinarorum in Lycia Antistitem eumque anno Christi 551. decessisse; idem (inquam) Falconius in not. ad 3. April. pag. 82. de Josepho Hymnographo loquens, cui Sanctus Nicolaus apparuit; „ Orta (inquit) hæresi Iconomachiæ, profectus Romam, capitur a Barbaris, & vinctus in „ Cretam ducitur. Ibi apparet ei quidam vir habitu Episcopa„ li, ex Myris Lyciæ, inquiens: huc veni; sed accipe hanc „ κεφαλίδα (hoc caputium) qua accepta, legebat simul & ca„ nebat: Accelera & festina, misericors, in adjutorium nostrum, „ quoniam potes, si vis. Quod & die sequenti accidit. Resti„ tuuntur Imagines. Liberatus venit Constantinopolim. A „ quodam habet Corpus Sancti Bartholomæi, ad cujus nomen „ & S. Gregorii, Ecclesiam construit, in cujus laudem & ge„ sta, plura canit. Habet Apostoli visionem. Fit a S. Ignatio „ Patriarcha, Scevophylax; a Photio relegatur in Chersona; „ eoque mortuo, a Theodora Augusta revocatur. Cetera „. Multa hic a Falconio parum accurate ex Actis Sancti Josephi Hymnographi hausta. In primis τὴν κεφαλίδα, pro *caputio* intelligit. Male. Acta sic habent cap. 3. (apud Bolland. p. 273. col. 1.) „ Verum quod tibi trado libelli Capitulum, tu vora. „ Porro videbatur brevem quandam libri particulam dextera „ gestare. Tum is ingenti gaudio delibutus: quam, inquit, dul„ ces sunt gutturi animæ hæ scripturæ! Erant vero inscripta ea „ verba: Accelera, misericors, festina miserator, adjutorium „ nostrum, quoniam volens, potens es. Hæc suaviter argute„ que canere a sancto viro jubetur. Mox videt è collo pedi„ busque sibi demi vincula, auditque dicentem; eo præ, tu „ porro me sequere. Sed o rem miram!... A nemine prorsus „ visus, aërem findere videtur, ac vento similis, ad magnam „ urbem (idest, Constantinopolim) ferri „. Ecce, miraculum Sancti Nicolai Myrensis Episcopi, ei simile, quod in ipsius Vita refert Sanctus Methodius de Basilio ab Agarenis facto captivo, & abducto in insulam Cretensium apud Falcon. lib. cit. pag. 58.

---

a Titulus: „ S. Confessoris, Pontificis, & celeberrimi Thaumaturgi Nicolai „ Acta primigenia, nuper detecta & eruta ex unico & veteri Codice membranaceo „ Vaticano per Nic. Carminium Falconium Metropolitam Ecclesiæ S. Severinæ &c.„. Neapoli 1751. typis Josephi de Bonis publici Typographi.

pag. 58. Interim discat Falconius, Nicolaum Myrensem dici, non Pinarensem Antistitem. Sic enim Acta Hymnographi habent num. 22. ϗ δὴ ἐφίσταταί τις ὑπὲρ ἀθρόον, πολιὸς τὴν θρίχα, ἱεροπρεπὴς τὴν ἐσθῆτα, αἰγλαΐζομένην τῷ προσώπῳ χάριν ἐπιφερόμενος, ϗ πρὸς αὐτὸν ἄρτι φησίν. Ἐκ Μύρων τῆς Λυκίας ἀπάρας, πρὸς σὲ ϗ τὴν σὴν ἀγάπην ἀπήντησα, Θεοῦ δὶ οὗ ἐναθλεῖς ἀπτέρῳ τάχει μὲν κατεπείγοντος. ϗ δή σοι τὰ θυμήρη λέγω ἀγγελιτήρια, ὡς ὁ μὲν τὴν ἐκκλησίαν κυκῶν ϗ καταπαράττειν ἐπιχειρῶν τὰ πρόβατα τοῦ Χριστοῦ, παραλυθεὶς τῆς ἀρχῆς, τοῖς ἐκεῖθεν δικαιωτηρίοις ὡς ἐναγὴς εἰς ἡμέραν ἀποκαλύψεως, ὥς φησι Παῦλος, ἀποτετήρηται. Σὲ δὲ χρεὼν τὴν Βασιλίδα καταλαβεῖν, ὡς ἂν ἐπιστηρίξῃς πολλοὺς τῇ δεδομένῃ σοι παρὰ τοῦ πνεύματος χάριτι. πλὴν ἀλλὰ λαβὼν τὴν κεφαλίδα ταύτην, κατάφαγε. „ Quum „ ecce tibi adest quidam homine major, coma incana (*a*) sacra veste conspicuus, multumque leporis ac venustatis cultu „ præseferens: ego, inquit, ex Myris Lyciæ profectus, ad te „ missus a præpotente Deo mira celeritate, jam lætos ad te „ nuncios affero: ille enim qui in Ecclesiam tot turbas concitavit, sacrasque Christi oves dissipare ac in diversa agere „ omni opere nitebatur, regno excidens, supernis judiciis homo flagitiosissimus ac perniciosissimus in diem revelationis, ut „ Divus Paulus ait, judicandus abscessit. Nunc vero te oportet, in urbem Regiam (Constantinopolim) remigrare, uti „ pro gratia a Sancto Spiritu in te collata, multos confirmes. „ Verum quod tibi trado libelli caput, tu vora „. Cætera ut supra. Sancti Nicolai Myrorum Episcopi Corpus in urbe Myrorum sepultum fuisse, ii norunt qui & Acta Græca legunt, & Reliquias ejus inde in urbem Barium translatas scribunt. Itaque quum Sanctus Nicolaus Josepho apparens dicat, ex Myris Lyciæ profectum sese ad ipsum, ut & è vinculis eum solveret, & interitum tyranni, qui Ecclesiam conturbabat, annunciaret, palam fit, vel hoc testimonio constare, Sanctum Nicolaum

a Canos capillos habens, Pontificali habitu indutus. Ita describitur Sanctus Nicolaus in 2. Synodo Nicæna; „ Theodorus Sanctissimus Episcopus Myrorum dixit. „ Prædictæ narrationi ego similia expertus sum „. Et post pauca. „ Ego autem „ Archidiaconum interrogavi: quo ore, qua forma, tibi apparuit Patriarcha? Isque „ respondit mihi: Ore rubicundus, coma senili. Ego tunc ei dixi: Non est ejus „ Imaginis Patriarcha: quin ille habitus refert potius Sancti Imaginem Nicolai, qui „ est formæ ejusmodi, ut narrasti. At ille respondit mihi: Ita sane verum est: tali „ namque forma præditum illum vidi, qui hæc mihi locutus est. Ex hoc ergo cognovi, ex ejus similitudine cum Imagine, Sanctum ei Nicolaum apparuisse.

Myrensem alium fuisse a Pinarensi, cujus vitam Falconius ex Cod. Vaticano edidit. Nam Pinarensis post obitum in Pinarorum urbe sepultus dicitur his verbis apud Falcon. pag. 79. „ Dei „ autem Servus & Sanctissimus Episcopus Nicolaus defunctus „ est juxta Dei benignitatem mense Decembri, die 6. Feria 4. „ Indict. XIII. sub imperio amantis Christi Imperatoris nostri „ Justiniani anno 18. sedente Sanctissimo Archiepiscopo & Pa- „ triarcha Macario. Ac sanctum & Deo carum ejus Corpus in „ sancta & gloriosa Sion est depositum. Ubi & Reliquiæ jacent „ gloriosorum, fortissimorum victorumque Sanctorum Marty- „ rum, Sancti Joannis Præcursoris & Baptistæ, & Sancti Ste- „ phani Protomartyris, ac S. Theodori, & SS. Sergii & Bac- „ chi, & Sanctorum Quadraginta, in cubiculo dextero fæmi- „ narum, ad dexteram collocatum.

Secundo, in hac ipsa Actorum S. Nicolai Pinarensis, quam modo recitavi, periocha sunt multa, in quibus etiam Falcon. peccat. In primis p. 15. cap. XI. postquam dixisset, *S. Nicolai Pinarensis Corpus in Sionis ejus Ecclesia, & Monasterio depositum fuisse, & Monasterium illud Sanctæ Sionis in Pharrois situm diu stetisse*, nimirum saltem usque ad annum 787. quo Strategius Monachus Sanctæ Sionis in Concilio 2. Nicæno inter Abbates se subscripsit; subjungit: „ Sed jam Corpus Sancti è Pharrois & „ Territorio Myrensi, in Cathedralem Myrorum Ecclesiam, „ Sanctæ Irenis nomine nuncupatam, translatum fuerat: id sa- „ ne factum: & ita semper stetit ad undecimum usque sæcu- „ lum, & annum 1087. quo inde ablatum est a Barensibus & „ in eorum adductum urbem: hoc autem factum puto post „ mortem Artemę, quem fratre suo seniorem Nicolao, paulo post „ ipsum, anno circiter 560. oportuit obiisse „: Somnia sunt hæc. Desideramus testem antiquum, qui nobis indicet, Nicolai Pinarensis Corpus è Pharrois in urbem Myrorum translatum: nam Falconio id anno 1751. dicenti nullatenus fidem adhibemus. E' contrario, Sanctum Nicolaum Myrensem in urbe Myrorum & Episcopum fuisse, & ibi sepultum, antiqua & recentia documenta testantur. Deinde an. Chr. 551. quo feria 4. in diem 6. Dec. incidit, neque (*a*) Ind. XIII. in cursu erat

a Sui oblitus Falconius, cap. XI. pag. 12. pro Indict. XIII. quæ disertim in Actis habetur num. 33. pag. 29. ipse obtrudit Ind. XV. sic scribens: „ Nicolaum defunctum „ scimus anno Chr. 551. Ind. XV. sub Justiniano Imp. anno Regni ejus XXV. „ Atqui Acta habent Ind. XIII. & an. Justiniani XVIII.

erat (sed XIV. a Kal. Septembris inchoata) neque imperii Justiniani annus erat XVIII. sed XXV. neque Macarius erat Patriarcha Constantinopolitanus, sed *Menas*, mortuus (*a*) anno 552. die XXV. Augusti; cui „ S. Eutychius, jam ante ut Metropolitæ „ Amaseni Apocrisiarius Constantinopolim profectus, eo ipso „ die, quo Menæ cadaver (ut Theophanes scribit) in sacris adytis adhuc expositum jacebat, suffectus est Patriarcha „. Adeoque sibi non constat Archiepiscopus S. Severinæ, ceteroquin doctissimus, dum ex suo cerebro Acta ipsa, quæ in unico & antiquo Vat. Codice extant, emendare volens, sic scribit; „ Putan„ dum proinde est, antiquius seculo X. quo hæc Acta nostra de„ scripta sunt, ita in illo Codice scriptum esse; *ἐπὶ τοῦ ὁσιωτά„ του καὶ μακαριωτάτου πρὸς ἡμῶν* Εὐτυχίου, Ἀρχιεπισκόπου καὶ Πα„ τριάρχου: *Sedente SSmo & Bmo Patre nostro Eutychio, Archie„ piscopo & Patriarcha* „. Et subjungit; *Is sedebat anno 551. post Menam*. Error manifestus; *Menas* anno 552. die 25. Augusti decessit, eodemque die & anno *Eutychius* in ejus locum est suffectus; cui anno respondet *Ind.* XV. & annus Imperii Justiniani 26. ac propterea non Ind. XIII. neque annus Justiniani XVIII. quæ duo in Actis disertim leguntur. Itaque salva Actorum lectione, palam fit, non de Justiniano seniore, sed de juniore, qui *Rhinotmetus* dicitur, id intelligi debere; cujus annus XVIII. incidit in Annum Chr. 699. quo anno, *mense Decembris*, in cursu erat *Indictio* XIII. dies autem VI. non in Feriam 4. sed in Sabbatum incidit, quum esset Litera Dominicalis E. Nam *Justinianum* consortem imperii a *Constantino Pogonato* patre *anno* 682. creatum fuisse; colligitur ex Cangio in Familiis Byzantinis, ubi nummus exhibetur *Constantini Pogonati*, in cujus antica legitur *Constantinus*, & cernuntur duæ breviores protomæ Imperatorum, quarum prior altior, altera pueri. Theophanes autem anno Incarn. secundum Alexandrinos 673. Kalendis Septembris anni Christi 681. inchoato, ait; „ Hoc anno Constantinus fratres „ suos Heraclium & Tiberium ab Imperii dignitate removit, „ solusque cum Justiniano filio imperavit „. Quod quum certum sit, quumque post *Polyeuctum*, qui anno 681. Myrensem Ecclesiam Metropolita administrans, in Act. X. Concilii VI. œcumenici subscriptus legitur, usque ad *Theodorum* ejusdem Myrensis Sedis Archiepiscopum, qui anno 787. Synodo VII., seu Nicænæ

a. Vide Bolland, Tom. I. Apr. ad diem 6. pag. 548. num. 1.

cænæ ſecundæ ſubſcripſit, nullus (Falconio in Prolegomenis pagin. 45. teſtante,) in antiquis monumentis occurrat Myrenſis Antiſtes, ex Actis tamen Nicolai Pinarenſis Epiſcopi eruitur, *Macarium* tunc temporis *Archiepiſcopum* fuiſſe, quando Nicolaus mortuus eſt, eundemque *Macarium*, *Polyeucto*, *Nicolao &* *Philippo* ſucceſſiſſe.

Corruunt proinde quæ a Falconio pag. 41. num. 27. de *Nicolao* Myrenſi Epiſcopo, qui in Pharrois oratoriam domum nomine ſanctæ Sionis appellatam dedicavit, puerumque Nicolaum Lectorem ordinavit, dicuntur, eum ſcil. circa ann. 507. deceſſiſſe. Corruunt etiam, quæ idem Falconius de priore *Philippo Myrenſi antiſtite*, *Theodori* [qui anno 536. Concilio Conſtantinopolitano ſub Mena interfuit,] ſucceſſore, pag. 43. num. XXIX. aſſerit, quum ea non aliunde, quam ex Actis Nicolai Pinarenſis deſcribat, ex præconcepto nempe errore circa ejuſdem Pinarenſis ætatem, quam is ab anno circiter 480. ad 551. figit. Nos enim concedimus, Philippum & anno 536. Conſtantinopoli ſub Mena habitæ Synodo, & anno 553. ibidem œcumenico quinto Concilio ſubſcripſiſſe: at negamus, illum Philippum unum eundemque fuiſſe, ac cognominem ejuſdem Sedis *Philippum*, qui temporibus Nicolai Pinarenſis vivebat. Concedimus etiam, *Nicolaum Myræ Archiepiſcopatum* eo tempore geſſiſſe, quo Nicolaus Pinarenſis Lector ab illo eſt ordinatus, & quo Eccleſia ſanctæ Sionis dedicata fuit: At Acta ipſa, quæ Falconius edidit, clare demonſtrant, Polyeucto poſt ann. 681. defuncto [cujus tamen in illis Actis nulla fit mentio] *Nicolaum* ſucceſſiſſe, qui cognominis Archimandritæ ſanctæ Sionis fundatoris ex fratre nepotem Nicolaum Lectorem ordinavit; *Nicolao* autem ſuffectum fuiſſe *Philippum*, a quo Nicolaus eſt Epiſcopus Pinarenſis conſecratus; paulo nempe poſt annum 692. quo *Zenas Pinarorum Epiſcopus*, Nicolai deceſſor, unacum Epiſcopis Provinciæ Myrorum (ſine tamen ſuo Metropolita) *Zemarcho* Sidymorum, *Georgio* Oeniandæ, *Theodoro* Araxorum, *Joanne* Tlattæ, *Georgio* Xanthi, & *Conſtantino* Eudociadis, ſubſcriptus legitur Synodo (*a*) Quiniſextæ ſeu Trullanæ habitæ au-

a Atque hic altera Falconii allucinatio eſt notanda, qui pag. 45. col. 1. num. 3. Monothelitas Epiſcopos concilii Trullani vocat, ſic ſcribens. „ Etſi namque in Con-
„ ſtantinopolitano Concilio Quiniſexto ſeu Trullano, habito anno 692. ſub Juſtinia-
„ no Secundo & Callinico Patriarcha (hoc falſum: nam Callinicus non ante ann. 693.
„ Epiſcopus CP. creatus eſt) ſubſcriptus non legitur Polyeuctus; hoc tamen vel
„ illius

tæ anno *692*. Consentit gestus a Nicolao Pinarensi per *quinquennium* Episcopatus, uti Acta habent, & Falconius ipse affirmat pag. 8. num. 7. Susceperit proinde illum, oportet an. *694*. aut sequenti (post Zenæ decessum) a Philippo Myrorum Archiepiscopo: deposuerit vero mense Decembri anno *699*. quo tempore *Macarius* in locum demortui Philippi, Ecclesiæ Myrensi Archiepiscopus præerat & Patriarcha: qui quidem postremus titulus a Scriptore vitæ perperam Myrensi tributus, occasionem præbuit Falconio recurrendi ad Macarium Patriarcham, qui nunquam Constantinopoli extitit, aut Macarii nomen in Eutychii commutandum, qui anno *699*. Nicolai emortuali nullus erat, sed Callinicus CP. Antistes ab anno *693*. ad *705*.

Tertio, idem Falconius non contentus ex Myrensi seculi quarti Antistite Nicolao, Pinarensem sæculi septimi Episcopum conficere, Sanctum etiam Theodorum Martyrem, cui unacum aliis Sanctis Ecclesia Sanctæ Sionis dicata erat, confundit cum Sancto Theodoro Abbate, Pachomii discipulo. Verba ejus recito cap. VII. pag. 9. col. 7. ubi de Sepultura S. Nicolai Pinarensis, Actorum verba interpolata sic describit. „ Depositum ejus Corpus in ejus Ecclesia Sanctæ Sion, ubi reliquiæ „ Sancti Johannis Baptistæ asservantur, & Sancti Stephani Pro„ tomartyris, & Sancti Theodori (illius dicti sanctificati, di„ scipuli Sancti Pachomii) & SS. Martyrum Sergii, & Bacchi, „ ac SS. Martyrum Quadraginta Sebastenorum, in cubiculo de„ xtero fœminarum, ad hujus dexteram collocatum „. Quæro enim, undenam hoc hausit Falconius, ut Sanctum Theodorum qui collocatur in Actis inter SS. Joannem Baptistam, & Stephanum Protomartyrem, & inter Sergium & Bacchum & SS. Quadraginta Martyres Sebastenos, non pro Theodoro illo Martyre celeberrimo intelligat, sed ad Theodorum Pachomii discipulum, *ἡγιασμένον* nuncupatum, qui die *26*. Maji a Græcis & *28*. Decembris a Latinis colitur, detorqueat? Interim gratias eidem Falconio habeo immortales, quod *Quadraginta Martyres Sebastenos* in *Nicolaum* non converterit: viderit autem ipse Falconius, quomodo in hisce Actis distinguantur *Quadraginta Martyres* a *S. Nicolao*. Huic enim *S. Nicolao*, idest, Sancto illi Thaumaturgo Myrensi, Martyrium sive Ecclesia ædificata erat in *ur-*

„ illius laudi dandum est, quod inter Monothelitas plerumque Episcopos non assederit. Et paulo post. „ Constat autem, ex parte hoc Concilium reprobatum, nec a Sergio „ Papa confirmatum, ut Monothelitæ etiam vi adhibita expetebant.

in *urbe Myrorum*, uti habent Acta num. 3. his verbis: „ Simul „ ac puer Nicolaus crescebat spiritu, & Ecclesia (*a*) perficie- „ batur: addixit ei venerandissimus ejus patruus & Archiman- „ drita Nicolaus, Cononem Presbyterum præfectum ædificatio- „ ni Ecclesiæ sanctæ Sion: qui adduxit eum ad beatum & reve- „ rendissimum Archiepiscopum Nicolaum, ut Lectorem pue- „ rum ordinaret. Videns itaque SSmus Archiepiscopus deside- „ rium illius, abiit in Martyrium Sancti & gloriosi Nicolai, & „ voluntate Dei, Lectorem puerum ordinavit. Erat autem „ Nauclerus quidam ab Ascalone nomine Menas, qui auditis „ quæ de sancto viro & Archimandrita Nicolao prædicabantur, „ venit in occursum ejus in Myra in Martyrium S. Nicolai, & „ dixit ei: audivi quod sanctitas vestra ad adorationem vult „ navigare sanctæ Sion, & civitatis sanctæ Hierusalem. *Cetera*. At *Sanctorum quadraginta Martyrum* Reliquiæ in Ecclesia *Sanctæ Sionis in Pharrois* jacebant, quemadmodum supra dictum est. Faleonius tamen *Sacellum S. Nicolai* in Myris situm, non ad Nicolaum Myrensem refert, sed ad unum ex XL. Sebastenis martyribus, in hæc verba cap. 4. num. 7. pag. 5. col. 2. „ Et ita hæc „ acta [ordinatio scil. Nicolai in Lectorem] anno 490. in Me- „ tropolitana Ecclesia sanctæ Irenis, in Sacello S. martyris Ni- „ colai, illius cum Prisco e Quadraginta sub Licinio Sebastenis. Duplex error: primo, dum Nicolai Sacellum Myris situm ad XL. Sebastenor. unum refert: quo nihil absurdius: nam in iisdem Actis, *SS. XL. Martyres* absolute vocantur, eorumque Reliquiæ non Myris, sed Pharrois ponuntur. Deinde, dum Nicolaum & Priscum, martyres, quibus a Justiniano Imp. fuit erecta Constantinopoli ædes, e numero XL. Sebastenorum facit, quum illi omnino diversi fuerint, quemadmodum e Græcorum Menæis supra est ostensum.

Quartò, errat enormiter Falconius, dum de S. Josepho Hymnographo loquens, ait sic: *Fit a S. Ignatio Patriarcha Scevophylax, a Photio relegatur in Chersona, eoque mortuo a Theodora revocatur*. Omnia præpostere. Nam *Photius* non ante ad Constantinopolitanam Sedem, dejecto Ignatio, ascendit, quam Theodora jam esset in Cœnobio inclusa. Res autem sic se habuit. Josephus in Sicilia natus, devastantibus Patriam barbaris, cum parentibus in Peloponnesum fugit, inde Thessalonicam,

a Scilicet, *S. Sionis in Pharrois*.

cam, ubi in monasterio S. Salvatoris Latomi dicto, monachus factus, tum Presbyter ab Episcopo [ut videtur Theophilo] ordinatus, unacum Greg. Decapolita Constantinopolim profectus, sub ejusdem disciplina in monasterio SS. Sergii & Bacchi vixit. Leone autem Armenio in sacras Imagines earumque cultores debacchante, suasu Decapolitæ quum Romam pergeret, ab Hagarenis captus, in Cretam abductus est, ibique vinculis constrictus: a quibus, S. Nicolai Myrensis ope, solutus, & Constantinopolim ductus, invenit Decapolitam ejusque discipulum Joannem mortuos, quorum corpora huc atque illuc transferens, in Thessaliæ finibus Reliquias S. Bartholomæi Apostoli a quodam sibi donatas, in templo a se constructo reposuit. Dumque sacris hymnis componendis operam daret, a Theophilo Imp. iterum propter Imagines in Chersonam relegatur: sed postea a Theodora Byzantium revocatus, a S. Ignatio Patriarcha Scevophylax magnæ Ecclesiæ fit. A Photio autem qui post Ignatium sedit, magni habitus fuit,, quem is proinde Dei hominem appellabat ac veluti „ Angelum reverebatur, totiusque rei Ecclesiasticæ summa in „ ipsum imposita, patrem patrum nominabat„. Demum Photio sedente Josephum decessisse narrat cap. ult. a num. 32. Joannes Diaconus ipsius vitæ scriptor. Non igitur *a Photio* relegatus Josephus, uti vult Falconius: *neque post Theophili obitum*, e carcere ereptus ope S. Nicolai, & Constantinopolim reductus, indeque Chersonam relegatus, ac demum in urbem Regiam revocatus, quemadmodum in Menol. Basiliano, præpostero ordine narratur.

V.

THEODULUS. AGATHOPODUS.

Kalendar. Russo-moscovit. *Mucen. Theodula : Martyris Theoduli*. Possevin. perperam: *S. Mart. Theodotii*, pro Theoduli. Papebroch. *Theodul. Agathopod. Theoduli, Agathopodi*. Ruthenici Vaticani & Slavicus noster vacant. Marmor Neapolit. ad IV. Apr. *P. S. Theodulu Mart.* idest, *Passio S. Theoduli Mart.* In Menæis quoque Græcis, de utroque ad diem IV. hujus cum Synaxario. Aprilis metricus apud Papebrochium cum hoc versu:

Ἀγαθόπους Θεοδούλῳ συνέδυον γε τετάρτῃ.

Mergitur Agathopus quarta simul & Theodulus.

Hic *Lector*, iste *Diaconus* Thessalonicæ, martyres sub Diocle-

 tiano.

tiano. In Menol. Basiliano de iisdem etiam ad diem IV. cum hoc Synaxario. „ Agathopus sacratissimus Diaconus, & Theo-„ dulus religiosissimus Lector, Christi martyres, fuerunt ex ci-„ vitate Thessalonica. Comprehensi vero ob Christi fidem ab „ idololatris, adducti sunt ad Præsidem civitatis, & compulsi ido-„ lis sacrificare. Quod quum facere recusassent, in carcerem „ detrusi sunt: in quo eadem nocte hanc ambo visionem habue-„ runt. Videbantur sibi navem conscendere, & in mari navi-„ gare. Ingenti autem excitata fluctuum procella, contritum „ navigium cernere, & navigantes in mare demersos; se vero „ dumtaxat sospites evadere, & in excelsum collem deferri. „ Portendebat autem ea visio fore, ut ipsi in mari mortem „ oppeterent, indeque cœlos conscenderent. Mane namque „ quum eos Præses e carcere simul eduxisset, jussit ipsos ido-„ lis sacrificare. Quum vero ad id induci minime possent, in „ profundum maris illos demergi mandavit: atque ita marty-„ rium consummarunt „. Latini quoque de iisdem agunt ad eandem diem IV. Quorum Acta (*a*) ex antiquis monumentis eruta edidit Metaphrastes, habetque ea Lipom. Tom. 7. & Surius Tom. 2. Græce edita sunt a Bollandianis ad IV. Apr. in Append. pag. XLII. ex Cod. Vat. 1660. *Ἀεὶ μὲν ἐπανθοῦσαν τὴν περὶ τὸν Θεὸν εὐσέβειαν*. Latine pag. 322. *Semper quidem Diabolus in efflorescentem erga Deum pietatem*. Alii sunt ab his, Carpus Episcopus Thyatiræ, Papylus Diaconus & Agathopus, martyres Pergami sub Antonino, quorum fit memoria in Martyrol. Rom. ad 13. Apr. Acta: *ἐπὶ Βασιλείας Δεκίου*. Et, *μεμνῆσθαι τῶν ὑπὲρ Χριστοῦ παθόντων*, apud Fabric. tom. 9. Bibliot. Græc. pag. 130. Alius, Agathopus Diaconus Antiochiæ cum Philone, 25. Apr. Alius demum Agathopus cum Theodulo & Sociis in Creta sub Decio, 23. Decemb.

VI.

EUTYCHIUS.

Ruthenici Vaticani vacant. Kalendar. Moscovitic. *Sviatago Eutychia*, *Sancti Eutychii*. Possevinus perperam de more: *S. Patris* (*b*) *Euphemii*, pro, *Eutychii*. Papebrochius: *Eutychius*. Codex Slavicus noster: „ Sanctorum Martyrum cxx. qui „ in

---

a Vide clarissimi Mazochii doctas Animadversiones in Græca SS. Theoduli & Agathopi Acta, ad IV. Apr. a pag. 150. ad 168.

b Papebr. legit. *Euchemii*.

„ in Perside. Et memoria S. P. N. Eutychii Archiepiscopi *Zarigrad* [Constantinopolitani] & memoria dormitionis S. P. „ N. Methodii Archiepiscopi superioris Moraviæ, fratris S. Cy„ rilli Philosophi „. De hoc *S. Methodio*, quem Slavi peculiariter colunt, die a sancti fratris Cyrilli (*a*) diverso, vide a me observata supra Tom. 3. Par. 1. cap. 1. & 2.

Græci in Menæis ad VI. Apr. *τῶν ἁγίων ἑκατὸν εἴκοσι μαρτύρων τῶν ἐν περσίδι*, *SS. centum viginti Martyrum in Perside*, cum hoc disticho.

> Αἲ ἐξαριθμῇς ὡς τὸ πῦρ περσῶν φλέγει
> Εὕροις ἔχοντας τετράκις τὸ τρὶς δέκα.
> *Si quos adussit Persicus rogus, velit*
> *Numerare, habebis quater & ter decem:*

Bollandiani ad VI. Apr. pag. 538. legendum monent;

> Εὕροις ἔχοντας τρὶς τὸ τετράκις δέκα.
> *Habebis ter quater vicibus decem.*

Idest, *centum ac viginti*. Menol. Basilianum numerat *centum & quinquaginta*, sic. „ Certamen Sanctorum centum & quin„ quaginta Martyrum in Perside coronatorum. Sapores im„ pius Persarum Rex in Romanorum ditionem tempore Con„ stantii Imperatoris incursionem faciens [Deo sic permittente „ ob excitatam hæresim insipientis Arii, qui & ipsi Imperatori „ per Eusebium Præpositum Arianum eadem secum sentire „ persuaserat] multaque subvertens castra & regiones, plures „ e Christianis captivos abduxit: quorum aliqui jugulati fue„ runt, alii in itinere perierunt. Centum vero & quinquaginta „ solummodo superstites, in Persidem fuerunt deportati, cate„ nis constricti, & in carcerem conjecti, ibique assiduis ærumnis „ per plurimos dies afflicti. Quum autem aliquando Sapores a „ vanis negotiis vacaret, ingenti liquorum strue accensa, san„ ctos viros e carcere eductos jussit Christum abnegare, & „ ignem adorare. Quod quum facere recusassent, ipsos in ignem „ projici mandavit, atque ita martyrium consummarunt „. Martyrol. Rom. *In Perside, Sanctorum centum viginti Martyrum*. Baronius: *Agunt de his etiam Græci hac die in Menolog. Passi fuerunt in Adiabenorum regione. De his etiam Sozom. l. 2. cap. XI. in fine.* „ Verba Sozomeni accipe: Quum edicto Sa„ poris

(*a*) Cyrilli memoriam colunt Slavi die 14. Febr. Latini autem Methodium simul cum Cyrillo venerantur ad 9. Martii.

„ poris ratum esset, ut soli Sacerdotes & doctores fidei Christianæ comprehenderentur, Magi & eorum Principes totam „ Persidem obeuntes, Episcopos & Sacerdotes gravibus afficiunt incommodis, cum in aliis locis, tum maxime omnium „ in Adiabenorum regione, quæ est pars Persidis, tota fidei „ Christianæ dicata „. Verum non hic de Episcopis & Sacerdotibus in Perside habitantibus agitur; sed de Christianis ex Imperio Romano abductis, de quibus Theophanes ad ann.Chr.343. Constantii VI. „ Hoc anno Constantius devictis Assyriis triumphavit. Sapores vero Rex pristinis sceleribus hoc adjecit, ut „ subditos Christianos dire persequeretur „. Et hæc [inquiunt Bollandiani pag.538.] erant tempora, quando Constantius Imp. se hæresis Arianæ præbuit fautorem acerrimum, & Eusebius Episcopus Nicomediensis præfuit Conciliabulo Antiochiæ habito; id quo S. Athanasius e Sede Alexandrina depulsus est, & in ejus locum Georgius Cappadox subrogatus. Hæc de tempore. At de numero manet controversia, num cum accurata descriptione Menologii Basilii Imperatoris sint statuendi Martyres *centum & quinquaginta*; an vero cum Menæis *centum* solum & *viginti*: quod judicio lectoris permittimus. Imo videntur multo plures in regione Romanorum trucidati, aut in via periisse: de quibus quia non constat tam manifesta fidei Christianæ professio in martyrio exacta, siletur. De ducentis & quinquaginta Clericis sub Sapore occisis præter varios Episcopos, Presbyteros, & Diaconos suis nominibus expressos, agimus infra XXII. Aprilis. Hæc Bollandiani. Sed Epitomen martyrum Persarum dabo ad XIV. hujus, ubi de S. Simeone Seleuciæ Episcopo & martyre sermo erit.

Eutychius Patriarcha Costantinopolitanus die 25. Augusti anno 552. inauguratus, anno 565. die 13. Jan. sede pulsus, Joanne Scholastico in ejus locum subrogato, hoc deinde ad 31. Augusti anno 577. mortuo, restitutus, sedem tenuit usque ad 6. Aprilis ann. 582. quo decessit. Solenni officio a Græcis celebratur ad VI. April. in Menæis cum Synaxario, & his versibus.

Εὐτύχιον θανόντα τιμῶν τοῖς λόγοις,
Ἐμαυτὸν εὐτυχέστατον κρίνω.
Morientem Eutychium sermonibus laudans,
Ipsum me judico fortunatissimum.

τυχὼν

Ψυχὴν Εὐτύχοιο πύλη γε πόλυ ἄγεν ἕκτη.

Fert animam Eutychii cælorum janua ſexta.

Menol. Baſilian. ad VI. Apr. „ Memoria S. P. N. Eutychii Archiep. Conſtantinopolitani. S.P.N. Eutychius fuit, imperante „ Juſtiniano magno, ex regione Phrygiæ exortus. Præclare „ autem educatus ab (*a*) Heſychio Presbytero Thaumaturgo, „ ipſius avo, & in ſacris literis aſſidua meditatione ac ſtudio verſatus, ab Epiſcopo Amaſeæ ſuſceptus eſt, ac primum mona„ chus, deinde Presbyter initiatus, tranquillam egit vitam in „ monaſterio S. Meletii. Quinto autem Concilio congregato „ a Juſtiniano, quum Epiſcopus Amaſeæ infirma valetudine de„ tineretur, miſſus fuit vice illius Eutychius, qui in Concilio „ ita excelluit, ut Patriarcha Menas dixerit: Hic erit meus ſuc„ ceſſor. Atque ita reipſa poſt mortem illius electus eſt Patriar„ cha. Quum vero in odium Imperatoris incidiſſet, in exilium „ pulſus fuit. At poſt mortem Juſtiniani ſuam recepit ſedem a „ Juſtino (*b*) & Tiberio. Quum autem jam multa patraſſet „ miracula, impetumque lethalis ac magnæ peſtilentiæ precibus „ cohibuiſſet, necnon Tiberii mortem prædixiſſet, ſicut etiam „ antea ejus imperium prædixerat, ex hac vita deceſſit, in Ec„ cleſia SS. Apoſtolorum ſepultus „. Anno vero 1246. corpus ejus Venetias delatum & in templo S. Georgii majoris ſub altari fuit reconditum die 22. Aprilis, uti habet Fabianus Cretenſis, Monachus Congregationis S. Juſtinæ in ejus vita ex Græco Latine reddita. Edita eſt Græce ex MS. Cod. Vatic. 1660. collato cum Cod. Bibliothecæ S. Marci Venetiis apud Bolland. in Append. ad Tom. I. Apr. pag. LIX. Θερμὸς ὁ ζῆλος εἰς τὴν παροῦσαν ὑπόθεσιν. Latine apud eoſdem pag. 550. *Magnum nobis argumentum propoſitum eſt*, Auctore *Euſtathio* Presbytero (*c*) ejuſdem Eutychii domeſtico familiari. Latine apud Surium 6. Apr. De Eutychio legitur in vita S. Gregorii magni Papæ ad XII. Mart. „ Conſtantinopolim a Pelagio Pontifice ad Tibe„ rium

a Leg. *Eutychio*. ex ejuſdem vita num. 5.

b Anno ſcil. 577. quo anno Juſtinus junior imperabat, una cum *Tiberio*, quem anno 574. Cæſarem creaverat. Vide Pagium ad ann. 578.

c Acta hæc non magno cum judicio ſcripta, quantum ex paucis hinc atque inde potuit intelligere, vocat Mazochius not. 28. ad 6. Apr. pag. 169. Contra, Falconius ad eand. diem pag. 83. col: 1. „ Acta (inquit) pretioſa, & ſcripta a diligentiſſimo & fi„ deliſſimo ejus diſcipulo Cyrillo, habentur apud Bolland. Græco Latine „. Memoriæ aut calami lapſu, pro *Euſtathio*, ponit *Cyrillum*. Quid ego in Actis notem, vide infra.

„ rium Constantinum Imp. legatus mittitur, apud quem memorabile etiam illud effecit, quod Eutychium Patriarcham, qui scripserat contra veram ac tractabilem corporum resurrectionem, ita convicit, ut ejus librum Imperator in ignem injiceret. Quare Eutychius paulo post quum in morbum incidisset, instante morte, pellem manus suæ tenebat multis præsentibus, dicens; Confiteor, quia omnes in hac carne resurgemus „. Difficultas hic oritur tum ex Menologio Basiliano, tum ex Eutychii Actis ab Eustathio conscriptis. Certum est, Eutychium non ante 25. Aug. anni 552. fuisse creatum Patriarcham, eodem scil. die quo S. Menas ejus decessor obiit. Certum est etiam, Concilium v. œcumenicum non ante ann. 553. indictum, nec ante diem v. Maji ejusdem anni fuisse celebratum. Certum denique Eutychium ipsum, qui jam anno 552. Patriarcha fuerat creatus, epistola a se, & ab Apollinari Alexandrino, Domno Antiocheno, & Elia Thessalonicensi exeunte anno 552. subscripta, rogasse Vigilium Papam, ut jam tandem Concilium ad Trium Capitulorum causam terminandam inchoaret; Vigilium autem die 7. Januarii ineunte anno 553. Patriarchis respondisse, ipsorum fidem collaudasse; petitioni vero de causa Trium Capitulorum discutienda, hæc reposuisse: „ Annuimus, ut de Tribus Capitulis, ex quibus quæstio nata est, facto Regulari conventu, servata æquitate, mediis sacrosanctis Evangeliis, collationem cum unitis fratribus habeamus, & finis detur placitus Deo, & conveniens iis, quæ a sanctis quatuor sunt definita Conciliis. *Et in Constituto ad Justinianum*: Postea vero hoc magis cum consensu fratrum nostrorum nostrarum partium Episcoporum, nuper ante S. Paschæ diem pietas vestra constituit, ut exæquato numero his Pontificibus, qui in Constantinopolitana urbe præsentes sunt, de tribus Capitulis, ex quibus quæstio vertitur, secundum superius designatam fratrum nostrorum Episcoporum professionem deberemus inire tractatum „. His positis mendum irrepserit, oportet, in Menol. Basilianum æque ac in vitam Eutychii, ubi dicitur Eutychius adhuc Presbyter ab Amaseno Episcopo missus fuisse ad Concilium v. Oecumenicum. Verba Menologii supra sunt recitata. Eustathius autem sic habet cap. 3. num. 19. „ Scitis omnes quotquot adestis dicendi sciendique studiosi, Sanctum Concilium Quintum in Regia urbe fuisse ce-

„ le-

„ lebratum. *Et post pauca*. Quum igitur omnes Episcopi SSmi „ convocarentur, accersebatur etiam Metropolita Amasæorum, „ ut ad hanc urbium Reginam prædictarum quæstionum causa se „ conferret. Cetera ut in Menologio „. Et num.22. post narratum Concilium Quintum, cui Eutychius vice Amaseni interfuisse dicitur, sic pergit. „ Mansit autem (*Eutychius adhuc Pre*„ *sbyter*) apud Patriarcham qui Menas appellabatur, eratque „ vir SSmus ac divinus „ & reliqua. Error manifestus. Uterque auctor, tam Menologii, quam vitæ S. Eutychii, confundunt res post promulgatum adversus Tria Capitula Justiniani edictum gestas cum iis, quæ in Concilio Quinto peracta sunt. Justinianus anno 544. edictum contra Tria capitula promulgavit, cui subscripsere Menas Constantinopolitanus, Ephræm Antiochenus, & Petrus Hierosolymitanus, quemadmodum ostendit Pagius ad ann. 546. a num. 3. Eodem anno 544. vocatus fuit a Justiniano Vigilius Papa, ut Constantinopolim pergeret, qui illuc exeunte anno 544. pergens, ex urbe Roma discessit: eodem Pagio scribente ad ann. prædictum num. 6. non tamen Constantinopolim ingressus nisi initio anni 547. quum diu in Sicilia moras traxisset. Quare eodem anno 547. videntur a Justiniano evocati Episcopi Orientales, atque inter illos, pro Amaseno Antistite, Eutychius Presbyter Byzantium venisse: ac proinde quæ ante Concilium Quintum in causa Trium Capitulorum agitata Constantinopoli fuerant, ea in vita Eutychii ad ipsum Concilium [quod post Menæ mortem, Eutychio ipso Patriarchatum gerente habitum fuit,] oscitanter referuntur. Marmor Neapolitanum ad VI. Aprilis. *N. S. Eutichii Patr.*, *Natale S. Eutychii Patriarchæ.* Abest a Sirleti Menol. & a Latinor. Martyrologiis usque ad Molanum, qui primus omnium eum Usuardi auctario inseruit eodem die. Vide cl. Mazochii adnotationes pag. 169.

VII.

GEORGIUS.

Kalend. Moscovit. *Prepod Georgia*, *Sancti Georgii.* Papebroch. *Georgius*. Possevin. *S. Patris Georgii*. Ruthenici Vaticani & noster Slavicus vacant. Menol. Basilianum. „ Memoria „ S. P. N. Georgii Episcopi Mitylenæ. S. P. N. Georgius, di„ vino numine ac spiritu afflatus & fortissimus Christi Confessor, „ filius fuit nobilium, divitum ac piorum parentum: quorum „ divitias quidem odio habens, pietatem vero amplectens,

„ atque

„ atque ob Christi desiderium & amorem, nobilitatem & glo„ riam contemnens, in quoddam monasterium profectus, mo„ nasticam iniit vitam: ubi & alias quidem plures virtutes exer„ cuit; sed præcipue eleemosynam. Tota enim die juxta illud „ Davidicum misereri & commodare non cessavit. Quapropter „ unanimi Cleri suffragio, Mityleaensis Ecclesiæ Episcopus ini„ tiatus fuit, eandem quam antea exhibuerat in eleemo„ synis dandis misericordiam retinens. Quum vero postea Ico„ nomachorum hæresis exorta fuisset, ejus quidem ipse infen„ sissimus hostis fuit; orthodoxæ vero religionis propugnator „ acerrimus. Ipse enim sacras Imagines colens & adorans, ea„ rum cultum etiam alios edocuit. Quum autem multa patras„ set miracula, suæ futuræ mortis ex revelatione & divino side„ re illam præmonstrante, certior factus fuit. Atque ita ad Do„ minum migravit „. Græci in Menæis eundem sanctum Georgium hac die celebrant: ac versum hexametrum de eo proferunt.

Ζωὰν δ' ἐκ θανάτοιο Γεώργιος ἑβδόμῃ εὗρεν.
Septena, vitam de morte Georgius hausit.

Præterea hoc eum disticho exornant.

Ἔχει Μιτυλήνη τε καὶ τεθνηκότα
Ὡς ζῶντα, Γεώργιε, προστάτην μέγαν.
Talem, Georgi, mortuum Mitylene
Te habet, ut habuit, dum viveres, defensorem.

Baronius ad ann. 735. inter Episcopos, qui pro sacris Imaginibus adversus Leonem Isauricum decertarunt, hunc Georgium enumerans: „ Et similiter, inquit, Georgius Episcopus Mityle„ nus, & ipse ob eandem confessionem in sanctos confessores „ relatus, cujus natalis dies septima Aprilis reperitur in tabulis „ Græcorum adscriptus „. Ad eandem proinde diem refertur a Molano in Auctario Usuardi, & a Ferrario in catalogo generali.

Bollandiani laudant ex Laurentiana magni Ducis Bibliotheca descripta. „ Acta Sanctorum ac deiferorum interque se ger„ manorum fratrum, Mitylenæ quiescentium, David videlicet, „ Georgii ipsius insulæ Metropolitæ, atque Simeonis Confesso„ rum, & miraculis illustrium, cum proprio eorundem simul „ celebrando officio „ pro die 1. Februarii. In his dicitur, Georgius, Davidis atque Simeonis germanus, Presbyter fuisse con-

consecratus circa ann. 782. ab ipso hujus diei *Georgio tempore Isaurici egregio Confessore, tunc totius insulæ Archiepiscopatum tenente*. Deinde idem Georgius [Davidis inquam & Simeonis frater,] a SS. Methodio Patriarcha atque Theodora Imperatrice post Synodum ad Orthodoxiæ restitutionem celebratam, anno 842. patriæ suæ esse datus Antistes. Narratur præterea de Georgio, qui ad 7. Apr. colitur, in exilium Chersonam pulso, in hæc verba. „ Paucis diebus interjectis, porcus auribus & „ cauda mutilus, atque ex signis quibusdam notisque toti urbi „ notissimus, ejusdem Ecclesiæ (*S. Theodoræ quæ inferiori portus ripæ adjacet*) fores, nescio quomodo, apertas nactus, „ ad sancta altaris adyta penetravit, atque in Episcopali throno se composuit. Conabantur æditui rem intuiti, abominandum spectaculum ab oculis amovere porcum expellendo: sed „ nullis ille terrebatur minis, neque prius excessit, quam verberibus fustibusque cruentaretur. Hinc rursum multitudo accelerat ad deiferum Simeonem, & quid acciderit, narrat. „ Cui ille: confidite filioli, quia porcus iste graphice repræsentat futurum, Deo permittente, Episcopum sibi similem, ejusque fortunam. Dictum rei probavit eventus. Nam ferini nominis Imperatore Leone sceptrum Orientis adepto, moribus „ ei ac nomine similis Antistes invasit Episcopatum: hunc autem „ ut adulterinum intrusumque, abominata plebs omnis fidelium est, rectæ fidei opinionibus inhærens, utpote divinitus „ inspiratarum scripturarum lacte pasci solita & informari doctrinis venerandorum virorum atque sanctorum Patrum, „ Georgii, inquam, sanctissimi Præsulis [quem & impiissimus „ in perpetuum ad mortem usque exilium relegavit Chersonam] atque Simeonis, qui & ipse vehementer hæresiarcham „ abominabatur „. Bollandiani putant, sanctum hunc Georgium, qui Chersonam relegatus est, primum sub Leone Isaurico, fortassis ante Episcopatum, claruisse, deinde sub Leone Armeno rursus confessionis stadium ingressum ad ann. usque 816. & ultra in decrepitam ætatem vitam prorogasse. Hoc ipsum ex Bollandianis quum Quienus (*a*) Tom. 1. Orient. Chr. p. 956. recitasset, subjungit: „ Etsi quidam putent Georgium istum „ priorem sub Leone Isauro sedisse; attamen quæ de illo nar-

a Ubi recenset Episcopos Mitylenes.

„ rantur, ad tempora potius spectant Leonis Armeni, qui perinde Sanctorum Imaginibus infensum se præbuit: a quo nempe „ Georgius Mitylenes in Chersonam relegatus fuit „. Verisimilior mihi videtur hæc Quieni sententia: nam a Leone Imper. Georgius Episcopus quum fuit in exilium pulsus, in ejus locum Leo pseudo Episcopus substitutus dicitur; Georgius autem Simeonis & Davidis frater, quem Georgius prior Presbyterum anno 782. ordinavit, post annum 842. a Methodio Patriarcha ordinatus fuit Episcopus Mitylenes. Inter Leonem autem Isauricum qui post annum 731. in sacras Imagines earumque cultores sævire cœpit, & inter Methodium Patriarcham qui ab anno 842. ad 846. sedit, effluxere plusquam centum anni. Præterea ex quo Georgius noster a Leone Imp. propter sacras Imagines in exilium Chersonense relegatus est, non amplius ad suam Ecclesiam rediit, sed in exilio decessisse dicitur, quemadmodum in junioris Georgii fratrumque Simeonis & Davidis Actis modo laudatis dicitur. Itaque non potuit in urbe Mitylenæ anno 782. Georgium ordinare Presbyterum, si a Leone Isaurico in exilium ejectus fuisset, sed a Leone Armenio, qui ab anno 814. usque ad exeuntem annum 820. tyrannidem exercuit. Ac proinde neque verum esse potuit, eundem Georgium, antequam Episcopus fuisset, sub Leone Isaurico pro sacris Imaginibus vexatum fuisse, quum Leo Isauricus anno 741. vivere desiisset, quumque in Actis ejusdem Georgii dicatur, eum non extremo vitæ Isaurici tempore, hoc est anno circiter 740. passum fuisse, sed statim ac hæresis Iconomachorum exorta est, nimirum paulo post annum 731. uti legitur in Menol. Basiliano. Atque idcirco, ubi in Actis Georgii junioris fratrumque ejus Simeonis & Davidis apud Bolland. pag. 668. num. 6. habetur „ post S. Davidis „ obitum, S. Simeonem in patriam ab Idæo monte Phrygiæ, „ ubi fratrem sepelierat, regressum, invenisse supremum Sa„ crorum præsidem Georgium insignem temporibus Leonis Isau„ rici Confessorem, cui & fratrem Georgium obtulerit Presby„ terio initiandum „ pro temporibus Leonis Isaurici, proculdubio reponendum existimo aut *Leonis* absolute, aut cum addito *Leonis Armeni*. Porro [ut hic omnia quæ ad alterum hunc Georgium a nostro ordinatum Presbyterum, & a S. Methodio Patriarcha etiam Episcopum Mitylenensem spectant, complectar] quamquam apud Bollandianos dicatur, illum cum proprio officio

officio unacum fratribus Simeone ac Davide pro die prima Februarii coli; in Menæis tamen Græcorum, & in Menol. Basiliano nonnisi ad diem XVI. Maji ejus commemoratio peragitur cum hoc Synaxario: „ Memoria S. P. N. Georgii Episcopi Mitylenæ. S. P. N. Georgius quum a puero Deum dilexisset, mundumque odisset, in monasterium quoddam se recipiens, monachus factus est, dæmonumque altitudines demissi animi celsitudine dejecit. Quoniam vero supra modum misericors erat, panem suum quotidie pauperibus large erogabat. Quum igitur ejus virtus longe lateque diffunderetur, enixis populi precibus Episcopus Mitylenæ ordinatus, creditam sibi Ecclesiam optime gubernavit, eamque ab hæresibus liberam reddidit, heterodoxorum errores confutando, & orthodoxam doctrinam propugnando. Postremo suum obitum præsciens, decessit, sepultusque fuit, quum effecisset, ut ex proprio tumulo curationes scaturirent, omniumque miraculorum gratiæ emitterentur, quibus cunctæ illorum, qui ad ipsum cum fide accedunt, affectiones sanantur „. Quisquis hoc Synaxarium cum altero, quod de Georgio Mitylenensi ad VII. Aprilis habetur, comparaverit, facile intelliget, utrumque de uno eodemque Georgio scriptum videri. Verum quum aliunde constet, duos Georgios [Leone hæretico Iconomacho interposito] Mitylenensibus Antistites præfuisse, eosdemque sanctitatis & miraculorum gratia claruisse; dicendum omnino est, de primo ac seniore agi ad VII. Aprilis; de secundo vero ac juniore ad XVI. Maji, ut ut fortasse Acta utriusque sint confusa. Quæ tamen a Bollandianis danda in Supplemento expectamus, clarissime unum ab altero distinguunt. Pictor Moschus supra caput sancti Georgii pro Γεωργιε, perperam scripsit Σεργιε, hoc est, pro Georgio, Sergium obtrudens.

VIII.

HEREDION. AGABUS.

Moscovit. Kalend. *Apost. Hrodiona*, *Apostoli Herodionis*. Possevin. perperam: *S. Apostoli Radionis*, pro *Herodionis*: Papebrochius: *Herodion*: *Agabus*: *Rufus*: habitu Pontificali induti. Vaticani Ruthenici, & Slavicus noster vacant. Menolog. Basilianum ad VIII. Apr. *de S. Mart. Pausilypo*, *& de S. Cele-*

ſtino Romano Pontifice. De Herodione vero, ad 28. Martii: ubi dicitur unus ex LXX. ab Apoſtolis Epiſcopus Novarum Patrarum ordinatus. De Agabo autem Apoſtolo, ad x. Apr. In Menæis Græcis ad hanc diem VIII. Apr. τῶν ἁγίων Ἀποστόλων Ἡρωδίωνος, Ἀγάβου, Ῥούφου, Ἀσυγκρίτου, Φλέγοντος, καὶ Ἑρμοῦ. *SS. Apoſtolorum Herodionis, Agabi, Rufi, Aſyncriti, Phlegontis, & Hermæ*. Ephemerides Metricæ de ſolo Herodione:

> Ἔξελεν ὀγδοάτῃ γῆς Ἡρωδίων φίλον ἦτορ.
> *Octava Herodion carum cor intulit aſtris.*

In Menæis, de unoquoque diſtichon legitur: nimirum, de Herodione,

> Εὐαγγελίου τὸν καλὸν δραμὼν δρόμον
> Ἡρωδίων κάλλιστον ἤρατο στέφος.
> *Bonum Evangelii curſum quum conſummaſſet*
> *Herodion, optimam tulit coronam.*

De Agabo.

> Ψυχὴν Ἀγάβου τοῦ προφητοαποστόλου,
> Ὁ ψυχοσώστης προσκαλεῖται δεσπότης.
> *Animam Agabi Prophetæ & Apoſtoli,*
> *Animarum conditor ad ſe vocat Dominus.*

De Phlegonte.

> Ἐσβέσας πλάνης φλέγουσαν ὁ Φλέγων φλόγα,
> Οὓς Δαυὶδ εἶπε, πῦρ φλέγων βλέπει νόας.
> *Erroris ignem extinxit urentem Phlegon:*
> *Videtque mentes, quas David ignem vocat.*

De Rufo:

> Ῥοῦφος τὸν Θηβῶν κοσμήσας θρόνον πάλαι,
> Θεοῦ τῷ θρόνῳ στεφηφορῶν παρίσταται.
> *Rufus thronum Thebarum olim quum exornaſſet;*
> *Throno Dei, corona redimitus, adſtitit.*

De Aſyncrito.

> Ἀσύγκριτον εὗρεν ὁ ἀσύγκριτος δόξαν
> Δοξάσας ἐν γῇ τὸν Θεὸν ἀσυγκρίτως.
> *Incomparabilem Aſyncritus laudem tulit*
> *Incomparabilem ut dedit laudem Deo.*

De Herma.

> Τὸν ψευδώνυμον Θεὸν Ἑρμῆν ὑβρίσας,
> Θεοῦ δόξης ἔτυχεν Ἑρμῆς μεγάλου.

Falſe

Falsi nominis Deum Hermam (*a*) *despiciens*,
Gloriam magni Dei consequutus est Hermas.

Ex his seorsim a Latinis & in Martyrol. Rom. coluntur, *Agabus* quidem XIII. Febr., *Rufus* autem XXI. Novembris; *Hermas* vero IX. Maji. Reliqui hac die 8. Apr. sic: *Eodem die commemoratio SS. Herodionis*, *Asyncriti*, *& Phlegontis*, *de quibus scribit Paulus Apostolus in epistola ad Romanos*. De singulis Dorotheus in Synopsi, ubi ait, Herodionem Patrarum præfectum Episcopum, Rufum Thebarum, Asyncritum Hyrcaniæ, Phlegontem Marathoniæ. At vero Hippolytus Libel. de 70. Discip. Herodionem testatur fuisse Episcopum Tarsi. Qui demum ultimo loco celebratur *Hermes*, in Catalogo Hippolyti traditur fuisse *Episcopus Dalmatiæ*, alius a *S. Herma Episcopo* Philippensium, cujus memoriam Latini ad IX. Maji celebrant; Græci ad VIII. Martii: a quo & apud Apostolum Paulum (*b*) alius *Hermes* statuitur, qui in odis dicitur *præclarus*, *gloriosus*, *qui instar solis Dalmatiam illustravit*. De S. Herme Dalmatiæ Apostolo, vide Farlatum Illyrici Sacri Tom. 1. pag. 266. & seq. & pag. 392. & seq.

IX.

EUPSYCHIUS.

Moscovit. Kalend. *Muc. Eupsychia*, *Martyris Eupsychii*. Papebroch. *Eupsychius*. Possevinus non bene: *S. Mart. Sultiphii*, pro *Eupsychii*. Codices Ruthenici Vaticani cum nostro Slavico vacant. Martyrol. Rom. ad IX. hujus: *Cæsareæ in Cappadocia S. Eupsychii Mart. qui ob eversum Fortunæ fanum*, *sub Juliano apostata martyrium consummavit*. Græci in Men. cum officio & Synaxario, atque hoc versu, sumto ex Ephemeride metrica

Φάσγανον ἀμφ' ἐνάτῃ Ε'υψυχίῳ ἔχτανε λαιμόν.
Eupsychii nona secuit pia guttura ferrum.

Menol. Basilianum. „ Certamen S. Mart. Eupsychii Cæsareensis. Eupsychius Christi martyr, imperante Juliano Apostata, fuit ex regione Cappadociæ. Inculpatam autem vitam simplicemque agendi rationem assecutus, maximo Christi de- „ fide-

a Idest, *Mercurium*. Bollandiani in hac, ubi de his SS. Discipulis, hunc versum sic intelligunt: „ plurimas injurias passus, obtinuit gloriam magni Dei „. Haud recte, ut patet.

b Verba Apostoli ad Rom. 16. 1. Salutate Herodionem cognatum meum. Et v. 13. Salutate Rufum, electum in Domino, & Matrem ejus & meam. 14. salutate Asyncritum, Phlegontem, Herman, Patrobam, Hermen, & qui cum eis sunt fratres.

,, ſiderio & amore flagrabat. Quum autem vidiſſet idolorum ,, cultores Templum Fortunæ ſacrum adeuntes & ibidem ſacri- ,, ficantes, in quam credens apoſtata Julianus victimas quotidie ,, offerre conſueverat; zelo divino accenſus, alios ſecum Chri- ,, ſtianos ſocios aſſumens, templum a fundamentis evertit, & ,, idola quæ in ipſo erant contrivit. Quum autem hæc ſciviſſet ,, Julianus, vehementer iratus, illos omnes comprehendi juſ- ,, ſit; & alios quidem ex ipſis, fortunæ bonis orbatos & variis ,, ærumnis afflictos, in exilium ejecit; martyrem vero Eupſy- ,, chium, utpote perpetrati facinoris auctorem, primo quidem ,, in carcerem detrudi juſſit; poſtea vero e carcere eductum, ,, multiplicibus tormentis cruciari: demum quum Chriſtum ne- ,, gare juſſus reſpuiſſet, capite truncatus fuit ,,. Juliani apoſtatæ in Cæſaream adventum, Fani Fortunæ everſionem, & S. Eupſychii Sociorumque martyrium deſcribit Sozomen. lib. 5. hiſt. Eccl. cap. 4. & 10. ubi ſic de Eupſychio: ,, Fertur item ,, (*a*) Baſilium Presbyterum Eccleſiæ Ancyranæ, & Eupſychium ,, ex Patriciis Cæſareæ Cappadociæ oriundum, qui nuper du- ,, xerat uxorem & etiamnum velut ſponſus novus erat, eodem ,, tempore de vita migraſſe. Eupſychius quidem, quantum ,, ipſe conjectura aſſequi poſſum, propter fanum Fortunæ, ob ,, quod id temporis dirutum, Cæſareæ cives, ut ſupra demon- ,, ſtravimus, ad unum omnes, in Imperatoris odium incurre- ,, rant. Qui autem ad illud demoliendum manus admove- ,, rant, pœnas dederunt, partim multati morte, partim exi- ,, lio condemnati ,,. S. Gregorius Nazianz. epiſt. 26. meminit Eccleſiæ ad honorem S. Eupſychii extructæ, ubi aſſerit ſe interfuiſſe Synodo in ea Eccleſia celebratæ: Sanctus vero Baſilius epiſt. 291. invitat Epiſcopos Ponticæ diœceſis ad ejus feſtum celebrandum. Excelluit cum S. Eupſychio *Damas Martyr*, de quo in Synaxario Collegii Claromontani ad XXVIII. Auguſti, *ϰ̀ τῦ ὁσίυ Ἱερομάρτυρος ϰ̀ Θαυματυργῦ Δάμα*, *& Sacroſ. Martyris & Thaumaturgi Damæ*.

X.

TERENTIUS, POMPEJUS, ET SOCII.

Vacant Ruthenici Vaticani cum noſtro Slavico. Moſc. Kalend. *Muc. Terentia*: *Mart. Terentii*. Papebr. *Terentius*. Poſſevin. *S. Mart. Terentii*. Martyrol. Rom. *In Africa SS. Martyrum*

a De S. Baſilio Ancyrano Presbytero agunt Græci & Latini ad 22. Martii.

rum Terentii, Africani, Pompeji, & Sociorum, qui sub Decio Imp. & Fortuniano præfecto virgis cæsi, equuleis torti, aliisque suppliciis cruciati, demum capitis obtruncatione Martyrium compleverunt. Græci in utroque Menologio Synaxarium de iis habent ad hanc diem: ubi in Basiliano, *certamen SS. Quadraginta Martyrum, Terentii, Africani, & aliorum*, qui sub Decio, jussu præsidis Africæ passi dicuntur. In Menæis habent officium proprium, & Synaxarii titulus hic est. τῶν ἁγίων Μαρτύρων, Τερεντίου, Α'φρικανοῦ, Μαξίμου, Πομπηΐου, καὶ ἑτέρων ξ τριάκοντα ἕξ, τῶν περὶ τὸν μακάριον Ζήνωνα, καὶ Α'λέξανδρον καὶ Θεόδωρον, *SS. Martyrum Terentii, Africani, Maximi, Pompeji, & aliorum* XXXVI. *Sociorum Beati Zenonis, & Alexandri, & Theodori.* Scribit Theodorus Lector in Collectaneis lib. 2. „ *Sub ipsius Magni Theodosii imperio Reliquiæ Sanctorum Martyrum Terentii & Africani in martyrium S. Euphemiæ in Petram*, x. *Kal. Octobris sunt depositæ.* De Terentio, tamquam horum martyrum antesignano, exstat hoc hexametrum.

Φασγάνῳ δεκάτῃ ὁ Τερέντιος εὕρατο τέρμα.

Ense cadens, decima, finem sortire, Terenti.

Marmor Neapolit. ad x. Apr. *P. S. Terentini & Africani.* Ubi Terentinus pro Terentio. Vide Mazoch. pag. 199. Acta Lat. ex Francisci Zini versione apud Lipom. & Sur. ad x. Apr. Metaphrastæ tributa, prodiere in Actis Sanctor. Tom. I. Apr. pag. 861. Init. *Decius Romanorum Imperator, idolorum studio cupiens omnes in exilii barathrum pertrahere.*

XI.

ANTIPAS.

Kalendar. Moscovit. *Sviatago Antipi*, *Sancti Antipæ.* Possevin. *S. Mart. Antipi.* Ita & Codex noster Slavicus ad XI. Apr. *S. Antipæ.* Ruthenici Vaticani vacant. Papebroch. *Antyp. Antipas.* Martyrolog. Rom. *Pergami in Asia Sancti Antipæ, testis fidelis, cujus meminit S. Joannes in Apocalypsi. Is sub Domitiano Imperatore in bovem æneum candentem conjectus, martyrium consummavit.* Græci in Menæis cum officio, & Synaxario, & hoc hexametro.

Χάλκεον ἑνδεκάτῃ βληθεὶς φλέγῃ Α'ντίπα εἰς βοῦν.

Undecima, Injectus tauro ardes, Antipa, aheno.

Menol. Basilianum: „ certamen Sacrosancti Mart. Antipæ Episcopi Pergami. Antipas Dæmonum adversarius, imperante „ Do-

„ Domitiano, temporibus SS. Apostolorum claruit, quando & „ Joannes Theologus in Patmo insula exulabatt. Quum autem „ Pergami Episcopus esset, & valde senex, comprehensus fuit „ ab idolorum cultoribus, quibus Dæmones apparuerant, ac di- „ xerant, locum illum inhabitari non posse propter Antipam. „ Idcirco adductus ad Præsidem, jussus est Christum negare, & „ idolis sacrificare. Verum quum non assensisset, sed potius „ exemplo refutaret Græcorum errorem, veterem quidem il- „ lum dicens, sed malum .... conjectus fuit in bovem æneum „ candentem,& ibidem Martyrium consummavit „. In Synaxa- rii communis fine: „ Positus est autem in ea quæ est apud Perga- „ mum Ecclesia, unguenta & sanitates perenniter scaturiens. „ Celebratur vero Synaxis ejus in Ven. Apostolio Sancti & cele- „ berrimi Apostoli atque Evangelistæ Joannis Theologi, juxta „ SSmam majorem Ecclesiam „. Cedrenus in compend. histor. num 116. enumerans ornamenta a Theodosio magno illata in urbem Regiam: „ *Bos æneus* (inquit) *Pergamo advectus est: fuit autem fornax, in qua ustus est Antipas Sanctus Martyr*. Acta Sancti Antipæ Pergami Episcopi, διωγμῶ κινηθέντος ὑπὸ Δομετιανῶ Græce e MS. Vat. 1660. in Actis Sanctor. Tom. 2. Apr. p. 965. Latine ibid. pag.4. & apud Surium XI. Apr. qui Metaphrastæ tribuit; sed e Pergameno clero aliquem auctorem fuisse, ex ultimo hujus Encomii numero patet: *Reliquias in hoc loco Pergami collocarunt, ubi nos congregati gratias agimus Deo.*

XII.

BASILIUS.

Kalendarium Moscovit. Пре. Василиа Парийск. *S. Basilii Parii*. Possevinus: *S. Patris Basilii*: Papebrochius, *Basilius*. *Anthusa*: primus habitu Episcopi: secunda Sanctimonialis. Vaticani Ruthenici cum nostro Slavico vacant. Menæa Græca cum officio (*a*) & Synaxario, & hoc hexametro:

Δωδεκάτῃ, Βασίλειε, ταφῇ δύσαο νεκρός.

Mortuus in tumulum Basilius abit duodena.

Menologium Basilianum agit de eodem ad 13. Aprilis cum hoc Synaxario: „ Memoria S. P. N. Basilii Confessoris. S.P.N. Ba- „ silius ab ineunte ætate Deum dilexit, omnemque virtutem „ assecutus, Parii Episcopus creatus fuit, impiorum Iconoma- „ chorum temporibus. Quod autem exemplo S. Pauli Divini „ ac

a Latine recitatur Tom. 2. Apr. pag. 95.

„ ac magni Apostoli Christi, convenire noluisset cum impia „ eorum hæresi, qui venerandas Domini Nostri Jesu Christi, „ necnon intemeratæ ejus Genitricis Gloriosæ Dominæ Nostræ „ Deiparæ semperque Virginis Mariæ, Sanctorumque omnium „ Imagines contemnebant; & quod iniquo volumini in orthodoxæ fidei subversionem condito se subscribere recusasset, „ totam vitam suam in persecutionibus, tentationibus, ærumnis atque angustiis traduxit, è loco in locum semper transmigrans & fugiens. Atque ita Patrum institutis adhærens, & „ pro eis decertans, atque ab Hæreticorum conventibus usque „ ad finem abhorrens, migravit ad Dominum.

In Martyrologio Romano tres Anthusæ coluntur. Prima ad 27. Julii: *Constantinopoli Beatæ Anthusæ Virginis, quæ sub Constantino Copronymo ob cultum Sanctarum Imaginum verberibus cæsa, & exilio relegata, quievit in Domino*. Secunda 22. Augusti: *Tarsi SS. Athanasii Episcopi & Mart., Anthusæ nobilis feminæ, quam ipse baptizaverat, & duorum ejus servorum, qui sub Valeriano Imp. passi sunt*. Tertia 27. Augusti: *Passio Sanctæ Anthusæ junioris, quæ ob Christi fidem in puteum mersa, martyrium sumpsit*. Tres item in Menologio Basiliano Tom. 3. occurrunt. 1. pag. 60. ad 17. Aprilis *filia Constantini Copronymi*, de qua mox sermo erit. 2. pag. 183. ad 27. Julii *quæ sub Constantino Copronymo ob cultum SS. Imaginum verberibus cæsa fuit*. 3. pag. 212. ad 22. Augusti. *Tarsi passa unacum Athanasio Episcopo*. In Menæis denique quatuor Anthusæ memorantur. Prima ad 12. Aprilis *filia Constantini Copronymi*. Secunda ad 27. Augusti, *Anthusa junior, & Martyr, in puteum mersa*. Tertia ad 22. Agusti, *Anthusa unacum Athanasio Episcopo passa*. Quarta ad 22. Februarii *Anthusa unacum duodecim servis, gladio cæsa*. Ex his *Anthusa Constantini Copronymi filia*, hodie, idest ad XII. Aprilis, tam in Papebrochianis Tabulis, quam in Menæis designatur; in Menologio vero Basilii, & in Actis Sanctorum ad XVII. Apiilis colitur: de qua hoc Synaxarium (*a*) in utroque Menol. legitur. „ Sancta Anthusa fuit filia Constantini cognomento Caballini, a „ quo jussa cum viro conjugium inire, non assensit. Post ejus „ vero obitum omni metu libera & securitatem adepta, divi-

 „ tias

a In Actis Sanctorum ad XVII. Aprilis pag. 492. & in Menologio Basiliano Tom. 3. pag. 60.

„ tias omnes ſuas diſtribuit. Alias ſiquidem pauperibus diſper-
„ ſit, alias Eccleſiarum & Cœnobiorum incolis donavit, alias
„ in Captivorum redemptionem impendit. Veſtes vero aureas,
„ quas ipſa habebat, in Eccleſiarum ornamentum erogavit.
„ Fuit inſuper plurium Orphanorum mater: abjectos enim &
„ deſtitutos infantes ſimul congregans, eos educabat & inſtrue-
„ bat. Præterea eos qui moriebantur, Deo commendabat;
„ eos vero, qui in ſenio ſupererant, in iis locis, ubi pauperes
„ ſenes aluntur, collocabat. Sæpiſſime autem vocata a religio-
„ ſiſſima Irene ejuſque filio Conſtantino, ut unacum ipſis im-
„ peraret, conſtanter recuſavit; ſed a Sancto Taraſio in
„ Monacham velata, in Monaſterio Eumeniæ ad Dominum
„ emigravit „. Additur in Synaxario Collegii Claromontani
Tom. 2. April. pag. 492. „ Ex eo tempore [quo Monialium
„ velum a Sancto Taraſio in Cœnobio Eumeniæ accepit] nun-
„ quam illa ex Monaſterio pedem extulit, uti neque aliæ ex
„ ſororibus faciunt. Nunquam ab Eccleſiaſticis muniis abfuit:
„ corpore deficiens, nullas unquam preces neglexit: oculi ejus
„ nunquam a lacrymis ſtillandis ceſſabant. Humilitas illius
„ omnem fere modum excedebat; Sororibus omnibus ſervie-
„ bat; Eccleſiam exornabat: aquam portabat, menſæ adſta-
„ bat & inſerviebat. Quum ergo hunc in modum omne vitæ
„ ſuæ tempus peregiſſet, cum virtutis manipulis ad Dominum
„ tranſlata eſt, abſolutis vitæ annis duobus & quinquaginta „.
De hac Anthuſa in Synaxario Menæorum diſtichon iſtud præ-
mittitur:

Ῥίζης δυσώδυς καρπὸς εὐώδης μάλα
Ἄνθȣσα σεμνὴ, γῆς ἀπανθεῖ ϗ βίȣ.
Flos fœtidæ perquam ſvaveolens radicis
Florere deſiit & terræ & vitæ Anthuſa,

Cangius in Familiis Auguſtis Byzantinis cap. XIII. de Fami-
lia Leonis Iſaurici, agens de liberis Conſtantini Copronymi,
edit. Pariſ. pag. 125. „ Narrant [inquit] Menologia, Coprony-
„ mi conjugi, Sanctam Anthuſam, quum pareret, filium & fi-
„ liam in lucem edituram, ac utriuſque fortunam prædixiſſe.
„ Sed & Menæa Anthuſam ipſam filiam fuiſſe ejuſdem Copro-
„ nymi volunt, quæ quum conjugio nuncium dixiſſet, ſuper-
„ ſtite adhuc patre, eo extincto in Homonææ [Eumeniæ] mo-
„ naſterium diſceſſit, in quo caſte vitam exegit. Anthuſæ fe-
„ ſtum

" ſtum agunt Græci XII. Aprilis ". Itaque juxta Cangium, Anthuſa illa, quæ ad 27. Julii in Menologio Baſilii, & in Martyrologio Romano colitur, eadem eſt ac filia Conſtantini Copronymi, tametſi non *filia* ibi dicatur, ſed *Conſtantino Caballino imperante claruiſſe*. Verum res hujus ſecundæ Anthuſæ geſtę, eam a filia Copronymi diverſam fuiſſe oſtendunt. Dicitur enim hæc ſecunda " Anthuſa abdicato ſæculo in montibus & " ſpeluncis ſeſe exercuiſſe, & ſanctum quemdam Monachum " ac Presbyterum in Mantinei terris commorantem nacta, hunc " in religioſa exercitatione imitandum ſuſcepiſſe, eoque in " virtutibus profeciſſe, ut ardentem caminum ingreſſa, nullam flammæ læſionem ſenſerit. Poſt obitum vero Sanctiſſimi " Presbyteri Siſinii, agnita a Caballino, quod Sanctas Imagines honoraret coleretque, miſſis ad eam nunciis compulſa " illarum adorationem abnegare, quum id illa facere recuſaret, duris verberibus cæſa fuiſſe. Sed quum Imperatoris " uxore in partus difficultatem incidente, illa indicaſſet, binos infantes, maſculum & feminam, Imperatricem eſſe enixuram, idque, ſicut prædixerat, contigiſſet, a tormentis liberata, ſic Imperatricem erga ſe affeciſſe, ut matris loco ab " ea haberetur. Atque hunc in modum obdormiviſſe ". Quæ omnia a prioris Anthuſæ geſtis longe abhorrent. Quid vero? ſi Anthuſa illa Copronymi filia, non alia fuerit ab ea femella quæ unacum maſculo ab uxore Copronymi, ut ſupra, edita fuit, nomenque Anthuſæ ab iſta [quam ſecundam vocamus] acceperit? Tertia Anthuſa, Tarſi paſſa unacum S. Athanaſio Epiſcopo, & duobus famulis Chariſſimo & Neophyto, uti in Menologio Baſiliano & Græco communi, necnon in Martyrologio Romano ad 22. Auguſti legitur, una eademque eſt, ac illa, quæ in Menæis ad 22. Februarii perhibetur cum XII. *ſervis gladio cæſa*; niſi quod *duodecim ſervi*, pro *duobus* obrepſiſſe videtur: & gladio cæſa dicitur, quæ ad 22. Auguſti, vitam ſolitariam amplexa, in pace obdormiſſe perhibetur in utroque Menologio. Quarta demum Anthuſa, junior dicta, & in puteum ob confeſſionem fidei merſa, in Menologio quidem Baſilii omittitur; at in Menæis æque ac in Martyrologio Romano ad 27. Auguſti celebratur.

XIII.

ARTEMON.

Kalendarium Moſcoviticum: *Mucen. Artemona*, *Martyris Artemonis*. Poſſevinus: *S. Mart. Artemonii*. Vaticani Ruthenici & Slavicus noſter ſilent. Papebrochius: *Artemon*. Græci in utroque Menologio ad XII. hujus: τῦ ἀγίυ Ἱερομάρτυρος Ἀρτέμωνος, *S. Sacromartyris Artemonis*: & in Baſiliano quidem cum hoc Synaxario: „ Artemon Chriſti Martyr, Diocletiano „ Imperatore, Presbyter fuit Sanctæ Laodiceæ Eccleſiæ. Anno autem ante ſuum obitum, Græcorum fanum unacum Epiſcopo ſuo Siſinio ingreſſus, Idola ſubvertit. Quumque id ab „ Idololatris Præſes regionis reſciviſſet, abiit ad Epiſcopum „ comprehendendum. At morbo correptus, in grave vitæ diſcrimen adductus eſt. Rogavit proinde Epiſcopum, ut pro „ ipſo preces offerret. Quod ſi contingeret ipſum incolumem „ reddi, aureum ſimulacrum ſe ei excitaturum ſpopondit. „ Porro ſanitatem adeptus, Cæſaream petiit. Quumque in itinere Artemonem Presbyterum inveniſſet, eum comprehendit, & vinctum traxit, adduxitque ad civitatem, atque in „ carcerem detruſit. Deinde conatus eſt ei perſuadere, ut „ Chriſtum abnegaret. Sed quum ad id illum inducere nequiviſſet, membra aliquot ex ejus corpore exſecuit, & in craticula aſſavit. Poſtea inflammari lebetem juſſit, in quem ille „ immitteretur, ac uſtularetur. At duæ aquilæ ipſum præſidem repente attollentes, in lebetem injecerunt. Sanctus „ vero quum parum ſuperviviſſet, in pace deceſſit „. In Menæis agitur de hoc Sancto Artemone Presbytero Laodiceno ad diem VIII. Octobris, & ad diem XXIV. Martii, cum Synaxario. In Martyrologio Romano Commemoratio ejus fit ad VIII. Octobris ſic: „ Laodiceæ S. Artemonis Presbyteri, qui ſub „ Diocletiano per ignem martyrii coronam accepit „. Baron. *Agunt de eodem hac die Græci in Menologio recenſentque ejus martyrium*. Papebrochius igitur allucinatur, dum Presbyterum Artemonem cum Epiſcopo confundens, ad XIII. hujus ſic ſcribit: „ Artemon Epiſcopus Martyr, hodie in Typico cum titulo *Hieromartyris ſolus* notatur; eſt ergo Epiſcopus Seleuciæ, diſcipulus Pauli, de quo ex Menæis egimus ad 24. Martii „. Atqui *Hieromartyr* tam de Epiſcopo, quam de Presbytero Martyre dicitur. Rectius in Prætermiſſis ad diem XII. Apri-

Aprilis. „ Sanctus Artemon [inquiunt Bollandiani] Presby-„ ter & Martyr Laodiceæ sub Diocletiano, inscriptus hodie est „ cum insigni elogio MS. Menologio Basilii Imperatoris & Sy-„ naxario Parisiensi, & cum aliquo disticho Menæis excusis; in „ his autem plenius colitur XXIV. Martii. Verum, uti ibidem „ inter Prætermissos diximus, iterum in illis, & variis MSS. „ & Menologio Sirleti, uti & Romano Martyrologio de eo agi-„ tur ad diem VIII. Octobris.

XIV.

MARTINUS.

Kalendarium Moscovit. *Sviatago Martina*, *Sancti Martini*. Possevinus: *S. Patris Marciani*, pro *Martini*. Papebrochius: *Martinus*. Codices Vaticani Ruthenici cum nostro Slavico vacant. Menologium Basilianum de *Sancto Martino Papa* agit die 15. Septembris cum Synaxario Tom. I. pag. 42. Ephemerides Metricæ ad XIII. April.

Ἀμφὶ τρίτῃ δεκάτῃ θάνε Μαρτῖνος πέρα πόντου
Martinus terna decima trans æquor obivit.

In Menæis quoque colitur cum Officio & Synaxario die XIII. Aprilis: *τοῦ ἁγίου Μαρτίνου Πάπα Ῥώμης*, *S. Martini Papæ Romæ*. Colitur a Latinis XII. Novembris. Apud Græcos vero, præter diem XIII. Aprilis, fit ejus commemoratio die 15. Septembris: necnon unacum Sancto Maximo & Sociis die XX. Septembris. Ejus Acta [ut notat Baronius ad XII. Novemb.] præter illa, quæ in libro de Rom. Pontificibus leguntur, & ea, quæ ex antiquis MSS. edidit Surius Tom. 6. exscripsimus ex Codice Bibliothecæ Sancti Petri in Vaticano, quorum est exordium; *Gloria & magnificentia soli Deo &c.* Sed his omnibus præferimus quæ Anastasius Bibliothecarius scripsit ad Martinum Episcopum Narniensem tempore Martini Papæ Secundi, alias Marini, Indict. XV. qui idem auctor Latinitate donavit nonnulla, quæ ex Græcorum monumentis de eodem accepit. Cætera de Epistolis ejusdem Sanctissimi Pontificis apud eundem Baron.

Ad hanc diem XIV. Aprilis Culcinius in Specim. pag. 12. de SS. Antonio, Joanne, & Eustachio hæc scribit. „ Hi Sancti „ Martyres passi sunt sub Olgerdo (*a*) magno Lithuaniæ Du-„ ce

a Henschenius Tom. 2. Apr. pag 265. num. 2. „ Olgerdus Magnus Dux Lithuaniæ fuit pater Jagellonis, & præfuit ab anno 1329. usque ad ann. 1381. quando relicta numerosa prole mortuus est. Cujus res gestas & plurima ab eo bella gesta describit Albertus wiluk Kojallovvicz Par. I. Hist. Lithuan. lib. 8.

„ ce anno 1342. Quum vero Acta ipsorum habeant Collecto„ res sub die præsenti, idcirco ea omitto, & addo hoc tantum, „ Corpora eorumdem hactenus reperiri non posse, quamvis „ credantur delitescere sub terra in horto nostri Monasterii „ Vilnensis SS. Triadis „. Hæc Culcinius. Henschenius igitur ad XIV. Aprilis pag. 265. edidit „ Horum Sánctorum Acta ex „ antiquis manuscriptis Livonicis & Ruthenicis in Latinum fi„ deliter conversa, & ad se Vilnâ missa a Matthia Casimiro Sar„ bievio Soc. Jesu Sacerdote, atque a Georgio Tyskevicio tunc „ Methonensi Episcopo, Suffraganeo, atque Administratore „ Eustachii Vollovicii Episcopi Vilnensis, dein ad Episcopa„ tum Samogiensem, ac tandem ad Vilnensem promoto, ut „ edi possent, Chirographi sui sigillique fide publica munita. „ Initium. Hi fuerunt natione Lituani, similiter ut alii natio„ nis ejusdem homines, igni servientes. Antonius igitur & „ Joannes fratres fuerunt. Cætera „. Albertus Wiiuk Kojalowicz ex eadem Soc. Jesu Sacerdos, & Universitatis Vilnensis Pro-Cancellarius inscripsit anno 1650. dicto Tyskevicio, tunc Episcopo Vilnensi, Miscellanea rerum ad Statum Ecclesiasticum in magno Lithuaniæ Ducatu pertinentium: ac primo proponit Patronos proprios magni Ducatus Lithuaniæ, quorum alii sunt ex Ritu Latino, alii ex Ritu Græco, & inter hos, prædictos Sanctos Joannem, Antonium & Eustachium, hoc elogio. „ San„ cti Joannes, Antonius, Eustachius Martyres, Olgerdi ma„ gnæ Lithuaniæ Ducis Aulici Cubicularii, nobiles Lithuanii, „ populariter vocati Kukley, Mihley, Nizilo: a familia Chr„ stiana ipsius Ducissæ Russæ ad fidem conversi, a Nestorio „ Christiano Presbytero baptizati, ob constantiam in religione „ suscepta, præsertim quod vetitos cibos statis diebus comede„ re recusarent, jussu Olgerdi (*a*) necati sunt; Joannes su„ spensus XXIV. Aprilis, Antonius XIV. Junii, Eustachius de„ nique post multa alia tormenta, ac præsertim verberationem, „ crurium confractionem, cutis capillorumque [quos sibi ethni„ co more radi non permittebat] violentam detractionem, „ XIII. De-

a In quercu suspensi. Acta num. 8. Post eorum necem, nemo damnatorum in ea quercu pendere adjudicatus est (fuit autem locus ille supplicii publici) sed convenientes Christiani, petierunt a Principe dari sibi locum illum; qui libenter locum concessit, exædificata est Ecclesia. Nonnihil autem Reliquiarum sacrarum translatum est ad Cathedralem quoque Ecclesiam: Ipsa autem Corpora Sanctorum jacent apud Basilianos in Ecclesia SSmæ Trinitatis nominata.

„ XIII. Decemb. suspendio vitam hanc finivit. Passi sunt Vilnæ „ post annum Christi 1328. Sepulti Vilnæ in Templo Sanctissimæ Trinitatis Ritus Græco-Russi uniti, a quibus memoria „ illorum recolitur ad XIV. Aprilis. Relati in numerum Sanctorum sub Alexio Metropolita Kioviensi unito „. Hactenus Kojalovicz: & confirmant Acta, in quibus tamen Antonius dicitur passus XIV. Januarii, & Eustachius XXXI. Decembris. In Tabulis Papebrochianis Antonius & Joannes pileos capitibus, crucem manu gestant: Joannes quoque juvenili specie imberbis inter Antonium & Eustachium bene barbatos stat medius: quem tamen ex Actis patet utroque majorem natu fuisse. De Eustachio etiam constat juvenem omnino fuisse. Itaque vel nominum ordo in Tabula, vel situs subjectarum Imaginum mutandus fuit.

XV.

Aristarchus, Pudens, Trophimus.

Ruthenici Vaticani,& Slavicus noster vacant usque ad diem XXII. hujus. Kalendarium Moscovit. *Apost. Aristarcha*, *Apostoli Aristarchi*. Papebrochius: *Aristarchus*, *Pudens*, *Trophimus*. Possevinus: *S. Apostoli Aristarcha*, pro *Aristarchi*. Menologium Basilianum ad hanc diem: *Certamen Sanctorum Apostolorum ex septuaginta*, *Aristarchi*, *Pudæ*, *& Trophimi*, cum hoc Synaxario: „ Hi tres SS. Christi Apostoli Aristarchus, Pudes ac Trophimus quum essent ex LXX. Apostolis, secuti sunt „ magnum Apostolum Paulum, prædicantes etiam ipsi Christum... Demum Romæ post illius mortem, & ad Jesum „ Christum Dominum nostrum ex hac vita transitum, etiam „ ipsi, jussu dementis Neronis, sacris capitibus obtruncati fuerunt. Hæc autem omnia Sanctissimus ac Beatissimus vir Dorotheus Romæ natus Romano idiomate in suis Commentariis „ scripta reliquit: nec modo de his, sed etiam de reliquis Apostolis, & aliis pluribus Sanctis, simulque de sacris Prophetis „ historiam conscripsit. Hic siquidem Sanctus ob multam ingenii sui felicitatem multiplici doctrina & eruditione quibusvis „ longe præstitit „. In Menæis ad XIV. hujus coluntur cum Officio & Synaxario: τῶν ἁγίων Ἀποστόλων ἐκ τῶν ο'. Ἀριστάρχου, Πούδη, καὶ Τροφίμου, *Sanctorum Apostolorum ex* LXX. *Aristarchi*, *Pudentis*, *& Trophimi*. A Latinis celebrantur variis diebus; *Aristarchus*, V. *Augusti*. *Pudens seu Puda*, XIX. *Maji*. *Trophimus*

mus XXIX. *Decembris*. De Ariſtarcho Act. Apoſt. cap. 19. 20. & 27. Paulus ad Coloſs. cap. 4. & ad Philemonem. De Pudente, S. Paulus 2. ad Timoth. cap. 4. qui juxta Græcos alius eſt a Sancto Pudente Senatore, patre Sanctæ Pudentianæ Virginis, qui ab Apoſtolo Paulo dicitur Romæ baptizatus: ibidemque innocentem tunicam (quam in Baptiſmo induerat) uſque ad vitæ coronam immaculate cuſtodiſſe. De Trophimo demum Acta Apoſt. cap. 20. 21. & Paulus 2. Cor. cap. 4. A Græcis colitur etiam *Ariſtarchus ad 27. April.* unacum Marco, & Zenone, qui ex LXX. dicuntur: ubi Ariſtarchus ab Apoſtolo Petro fertur ordinatus Apameæ in Syria Epiſcopus; Marcus qui & Joannes, Bybli Epiſcopus, & Zenas Dioſpolis. Tabulæ Papebrochianæ repræſentant *Ariſtarchum* & *Pudentem* habitu Pontificali indutos, *Trophimum* autem Diaconali.

XVI.

AGAPE, IRENE, CHIONIA.

Kalendar. Moſcovit. *Muc. Agapiy*, *Martyris Agapiæ*. Poſſevinus: *S. Matris Irenæ*. Papebrochius: *Agapia*, *Irene*, *Chionia*, ſorores Martyres Theſſalonicæ. Ephemerides Metricæ.

Χιονίαν, Ἀγάπην ἕκτῃ δεκάτῃ κατέκαυσε.

Exurunt Agapen ſexta decima atque Chioniam.

Menæa ad XVI. hujus τῶν ἁγίων γυναικῶν Εἰρήνης, Ἀγάπης, καὶ Χιονίας, *Sanctarum mulierum Irenes*, *Agapes*, *& Chioniæ*, cum Officio & Synaxario: cujus hæc ſumma. „ Chryſogonus ab-
„ ſciſſo pro Chriſti nomine capite, martyrio ſub Diocletiano
„ defunctus, per quietem apparuit Zoilo cuidam ſervo Dei,
„ prænunciavitque illi, fore, ut Irene, Agape, & Chionia
„ ſorores, quæ idem cum eo ſtagnum incolebant, citra diem
„ nonum ſimul cum Anaſtaſia in nobile certamen deſcenderent.
„ Quæ quum audiſſet Sancta Anaſtaſia, Chryſogonum ſecuta,
„ convenit ſorores illas, eiſque ſerviebat. Diocletianus igi-
„ tur comprehenſas, tradidit regionis præfecto, ut torqueret.
„ Rurſuſque præfectus alter nomine Siſinius, excruciatas Aga-
„ pen, & Chioniam, igni conſumſit: Irenem autem, unus
„ militum quum arcum ſuum tetendiſſet & ſagittam miſiſſet,
„ morti tradidit „. In Romano Martyrologio coluntur *Agape* quidem, & *Chionia* ad 3. Aprilis, hoc elogio: „ Theſſalonicæ
„ paſſio Sanctarum Virginum Agapis & Chioniæ ſub Diocletia-
„ no Imperatore, quæ quum Chriſtum negare nollent, primo
„ in

„ in carcere maceratæ, postea in ignem missæ, sed a flammis „ intactæ ibi oratione ad Deum fusa, animas reddiderunt „. *Irene* vero ad v. Aprilis sic: „ Thessalonicæ S. Irenes Virginis, „ quæ quum sacros libros contra Diocletiani edictum occultasset, post tolerantiam carceris, sagitta percussa est, & igne „ cremata jussu Dulcetii Præsidis, sub quo & sorores ejus simul „ Agape & Chionia passæ antea fuerant „. Vide notas Baronii ad III. & v. Aprilis. Acta a notariis excepta recitantur a Metaphraste, quæ Latine reddita habet Lipom. Tom. 7. & Surius Tom. 2. ad I. Aprilis. Incipiunt: „ Quanto ex adventu, & „ præsentia Domini & Salvatoris nostri Jesu Christi major gra- „ tia „. Græca vero incipiunt: *Ἀναστασία γυναικῶν ἡ καλλίστη, Ῥώμης τῆς περιδόξου φυτὸν, γένους δὲ περιφανείᾳ*; apud Allatium de Simeonum scriptis pag. 124. quæ censet proprio Metaphrastæ stylo signata: sunt autem a Gentiano Herveto latinitate donata, & a Lipomano Tom. 5. ad XXII. Decembris edita, hoc exordio: „ Anastasia mulierum pulcherrima, inclytæ quidem Romæ „ erat nata, generis autem splendore &c. „. Latina edidere Bollandiani ad 3. Aprilis pag. 248. sub titulo: „ Acta marty- „ rii, auctore antiquo in Vita Sanctæ Anastasiæ, ex plurimis „ manuscriptis, & Mombritio „. Initium: „ Eo tempore, „ quum Diocletianus in Aquilejæ partibus positus, interficeret „ Christianos, relatio cucurrit de Christianis Præfecturæ Ur- „ banæ. Tunc rescripsit Rex &c.

Menologium Basilii a Menæis Græcis non parum differt: nam primo de SS. Irene, Agape, & Chionia agit ad 3. Aprilis. Deinde Irenen igni & ipsam similiter ac alias duas combustam asserit. Alias demum circumstantias refert, quæ videntur indicare, tres hasce sorores Thessalonicenses ab aliis tribus Aquilejensibus diversas fuisse. Accipe Synaxarium. „ Irene, Agape, „ & Chionia, Christi Martyres fuerunt, Imperatore Maximia- „ no, ex civitate Thessalonica. Quum autem ob persecutio- „ nem omnia reliquissent, in montem quemdam recesserunt, „ & ibidem quietam vitam agebant, jejunantes, ac Deo pre- „ ces assidue offerentes. Verum detectæ ac comprehensæ, ad „ Præsidem adductæ fuerunt, a quo Christum negare jussæ, „ minime assenserunt. Quapropter Agapen quidem, & Chio- „ niam igne sustulit. Irenem vero inveniens sacros libros haben- „ tem, quos sacræ mulieres legere consueverant, illos quidem

„ igne combussit: ipsam vero deferri jussit in lupanar, ut ab „ impudicis pollueretur. Sed Dei gratia protecta, servata est „ illibata, nemine ad eam accedere audente. Quod quum Præ- „ ses intellexisset, denuo illam coram se adduci jussit, urgens, „ ut Christum desereret. At quum id facere renuisset, etiam „ ipsam igni tradidit. Atque ita consummatæ tres Christi Mar- „ tyres, regnum cælorum adeptæ sunt „. Idem tamen Meno- logium Basilianum ad XXII. Decembris, postquam de S. Ana- stasia & de S. Chrysogono egisset, pergit describens *Certamen Sanctarum mulierum Irenes, Agapes, & Chioniæ*, his verbis: „ Quo tempore Chrysogonus Martyr, Diocletiani Imperatoris „ jussu, ob Christi confessionem, capite plexus est, juxta palu- „ dem, apud quam habitabant SS. tres sorores Agape, Chio- „ nia, & Irene, unacum Zoilo quodam Dei servo; apparuit „ idem Chrysogonus in somnis Zoilo, dicens, fore ut S. Ana- „ stasia certamen subiret cum SS. tribus Sororibus, quæ citra „ nonum diem agonem martyrii consummaturæ essent „. Cæ- tera ut in Synaxario Menæorum ad XVI. April. nisi quod de Ire- ne, in Basil. sic legitur: „ Sanctam vero Irenem quidam miles „ gladio confecit „. Subjungitur martyrium Sanctæ Theodotæ cum filiis suis, legendum in Basiliano Tom. 2. pag. 513. Atqui Henschenius hæc Acta Græca censet esse ex Latinis emendanda. Clarissimus vero Daniel Farlatus Presbyter Soc. Jesu Tom. 2. Illyrici Sacri cap. 4. de persecutione Diocletiani, §. 2. de Mar- tyribus Aquilejensibus, a pag. 425. contendit, *Agapen, Chio- niam, & Irenen* sorores Aquilejenses, Salonæ passas, ab homo- nymis *Agape, Chionia, & Irene* Thessalonicensibus esse distin- guendas. Argumenta ejus a pag. 426. vide.

XVII.

SIMEON. ACACIUS.

Kalend. Moscovit. *Prepod. Symeona, S. Simeonis*. Possevin. *S. Patris Simeonis*. Papebr. *Simeon*. Menæa: *τοῦ ἁγίου Ἱερομάρτυρος Συμεὼν τοῦ ἐν περσίδι, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ*: *Sancti Sacro- martyris Symeonis in Perside, & Sociorum ejus*: cum officio, & Synaxario. Ephemerides Metricæ.

Ἑβδομάτῃ Συμεὼν δεκάτῃ ἀπὸ αὐχένα τμήτη.

Septena decima Symeon dat colla securi.

Episcopus Seleuciæ & Ctesiphontis in Persarum tunc Regno, cæterum in Mesopotamia & Assyria sitarum urbium, (de quibus

vide

vide Cell. Geograph. antiq. lib. 3. cap. xv. & cap. xvii.) ac martyr insignis cum variis sociis, qui a Latinis colitur xxi. Aprilis, a Græcis in Menæis quidem xvii. Apr. at in Menolog. Basiliano Par. 3. pag. 54. ad diem xiv. Aprilis: ubi dicuntur Simeon Episcopus, Presbyteri, Diaconi, Præpositus, aliique centum & quinquaginta, jussu Saporis Persarum Regis, capite obtruncati. Additur ibidem pag. 55. martyrium Sancti Φασὶκ Phasic, & filiæ ejus Ἀσκητρίας Ascetriæ seu Sanctimonialis. Necnon martyrium Sancti, Ἀζὰτ, *Azat Eunuchi*, *& mille Martyrum*: nam recurrentem magnam Parasceven Christiani in Perside celebrabant. Comprehenso autem & occiso S. Simeone Episcopo, & aliis etiam plurimis cum eo interemtis (ab ipso siquidem magnæ Parasceves die per decem usque sequentes dies quicumque comprehendebantur Christiani, occidebantur) hi autem Sancti tenti fuerunt & cum ipsis Azates Eunuchus, & coram Rege adducti, & ab ipso interrogati, quum Christum animo fidenti professi essent, fuerunt omnes interemti. Pœnitentia autem ductus Sapores ob mortem S. Azatis (qui dives erat & in palatio primus, dilectus plurimum atque in honore habitus a Sapore:) lege cavit, nequis posterum Christianus occideretur: & ad aliquod tempus ejusmodi edictum observatum fuit. Subjungitur certamen SS. Martyrum *Jacobi Presbyteri & Azæ* Diaconi: quibus a lictore capite obtruncatis, quum lictor ad proximam paludem descendisset, atque ibidem ensem abluisset, ipsius paludis aqua in sanguinem conversa est: atque ita diu permansit, ac demum exaruit. Hæc in Basiliano ad xiv. Apr.

Ex eodem Menol. placet hic indicare omnium, quotquot in Perside sub Sapore Rege passi dicuntur, commemorationes. Itaque ad xxix. Martii coluntur *SS. Jonas & Barachisius* monachi martyres in Perside, ad Principes Persarum adducti (imperante Constantino magno) verberati, glaciei concretæ totam noctem expositi: Jonas quidem serra dissectus & in lacum projectus fuit; Barachisius autem nudus per spinas tractus, & in cocleam conjectus, infusa in ejus guttur pice ebulliente, vitam finivit. Ad v. Apr. Sancta Martyr Pherbuta soror Simeonis Episcopi unacum sorore & ancilla, post mortem S. Simeonis, Judæis uxori Saporis Persarum Regis suggerentibus, per medium dissectæ. Ad vi. Apr. SS. centum & quinquaginta Martyres in Persidem a Sapore Rege, irruptione in Romanam ditionem facta temporibus Constantii

 Impe-

Imperatoris, capti, deportati, in ignem projecti, & consummati. Ad IX. Apr. Bademus Archimandrita cum septem discipulis, jussu Saporis, capite obtruncatus. Eadem die, quum Sapores Persarum Rex, anno Regni sui 53. expeditione in Romanorum terras facta, & urbe frequentissima capta, milites omnes qui in ea erant, occidi jussisset, gentem ad bellum minime idoneam, nimirum senes, pueros, mulieres, Heliodorum Episcopum, Presbyteros, Diaconos, & omnes Clericos incolumes servari mandavit. Quumque ei Persarum quidam retulissent, Heliodorum morti proximum, in sui locum unum ex Presbyteris Episcopum ordinasse, ad Regem adducti, quum solem adorare renuissent, omnes decollati sunt. Ad XV. Maji, Simeon, Isaacius, & Bachtisoës sub Sapore capite obtruncati. Ad XVI. Maji Abdiesus Episcopus cum 39. Christianis sub Rege Persarum passus. Item, Abdas Episcopus cum 28. Sociis, quorum alii Presbyteri, & Diaconi, & Sanctæ Virgines, & Mulieres, una cum Abdiesu, omnes capite plexi. Ad V. Sept. Abdias Martyr Persa. Ad 19. Octob. Sadoth Episcopus, & Socii 120. Martyres. Ad 3. Novemb. Acepsimas Episcopus, Joseph Presbyter, & Aithalas Diaconus. Ad 13. ejusdem, Miles Episcopus, Eboras, Papas, & Seboës Martyres. Ad 20. ejusdem, Nersas Episcopus, & Joseph Martyres. Item Joannes, Saborius, & Isacius Episcopi, Dapius & Isaacius Presbyteri. Item Boëthazat Eunuchus, Sasanne, Thecla, & Anna Virgines, & Socii Martyres. Ad XI. Decemb. Aithalas & Apsæus Diaconi Mart. Ad IV. Febr. Abramius cujusdam urbis in Perside Episcopus & Martyr. Ad XX. Febr. Sadoch Episcopus & Socii 128. in Perside. Horum meminit Menologium Basilianum. Quæ in Menæis Græcorum referuntur Martyrum Persarum res gestæ, apud Bollandianos videri possunt. In Martyrolog. Rom. hi Martyres Persæ laudantur. Ad XI. Decemb. Barsabas. Ad 31. Mart. Benjamin. Ad 13. Mart. Christina V. & M. Ad XXIX. Sept. Dadas, Casdoa, & Gabdelas. Item Gudelia. Ad VIII. Aug. Hormisdas. Ad IV. Aug. *Ja*, & Sociæ cum IX. millibus captivis. Ad I. Nov. Joannes & Jacobus. Ad 29. Mart. Jonas & Barachisius. Ad 17. Octob. Mamelta. Ad 20. Nov. Nerses Episcopus & Socii Mart. Ad 20. Febr. Sadot, & alii 128. Ad 21. Apr. Simeon Episcopus & Socii. Ad 22. Apr. Plurimi Martyres sequenti anno post S. Simeonem passi: in quibus Azades Eunuchus, Milles Episcopus;

pus; Acepsimas Episcopus, cum Presbytero Jacobo, item Aithala & Josepho Presbyteris; Azadane & Abdieso Diaconis, & aliis Clericis. Mareas & Bichor Episcopi, cum aliis xx. Episcopis, & Clericis fere 250. Monachis etiam & sacris Virginibus, inter quas Tarbula S. Simeonis soror cum sua pedissequa. Ad 27. Mart. Zanitas, Lazarus, Marotas, Narses, & alii quinque. Ad 10. Mart. XLII. Mart. Ad 6. Apr. cxx. Martyres. Ad IX. Maji, cccx. Martyres.

Nos ex Actis Martyrum Orientalium, quorum Epitomen in Bibl. Orient. Tom. I. a pag. 185. dedimus, hosce Persas Martyres sub Sapore passos eruimus. I. Jonas, Brichjesus, Zebina, Lazarus, Maruthas, Narses, Elias, Mahares, Habibus, Saba, & Scembaita, Anno Saporis Persarum Regis 18. die 29. mensis Canun prioris (Decembris).

II. Anno Saporis 30. Sapores & Isaacius Episcopi: necnon Maanes, Abraham, & Simeon.

III. Anno 117. Regni Persarum, Saporis Regis 31. die 14. Nisan (Aprilis) Feria VI. in Parasceve, Simeon Barsaboë Seleuciæ & Ctesiphontis Episcopus, Abdechalas & Ananias Presbyteri: aliique centum diversi ordinis viri: necnon Gustazades Eunuchus, Regis nutricius, Phasic Præpositus, ejusque filia virgo Deo sacra.

IV. Anno Saporis 32. Ab hora 6. feriæ 6. quæ in 14. Apr. diem incidit, qua edictum illud promulgatum fuit, usque ad alteram Dominicam hebdomadæ secundæ Pentecostes, diebus scilicet decem, a cædibus numquam cessatum. Plures martyres interfecti; virorum, mulierum, puerorum nomina ignota, milites Regii non pauci martyres. *Azadas*, eunuchus Regi carissimus, præcipiti judicii forma interfectus: cujus cæde comperta, Rex moerore afflictus, edicto cavit, ne deinceps in obvios quosque sæviretur, sed eorum dumtaxat judicia exercerentur, qui Christianorum duces essent. Interea Judæis suggerentibus Reginam quæ morbo laborabat, non aliter sanitatem consequi posse, quam, si *Tarba* Virgine Deo sacra, S. Simeonis sorore, una cum sorore, & ancilla item Virginibus, per medium dissectis, Regina per medium earum traduceretur, quum Tarba sociæque Christum confessæ essent, serra mediæ dissectæ sunt, die quinta mensis Jar. [idest Maji.]

V. *Milles* Episcopus Susæ, *Abrosimus* Presbyter, & *Sina* Diaco-

Diaconus, passi die 13. Tesri posterioris [idest Novembris:] anno Persecutionis secundo.

VI. Sciadostus (*Sadost*) Seleuciæ & Ctesiphontis Episcopus cum sociis 128., quorum aliqui Presbyteri, Diaconi, & Clerici, aliæ Virgines sacræ, anno secundo Persecutionis, die 20. Scebat [Februarii.]

VII. Barsebias Cœnobiarcha, cum x. sociis, & quodam Mago, eodem anno quo S.Millesius (idest, Persecutionis secundo) die 17. mensis Haziran (Junii.)

VIII. Narses Episcopus Scehercadtæ & Joseph ejus discipulus, unacum aliis xx. sociis, anno Persecutionis IV, die 10. Tesri posterioris (Nov.) Item Joannes Episcopus, Sapores Episcopus, Isaac Presbyter, Papas Presbyter, Uhanam Clericus, Gustazades eunuchus: Laici, Susanes, Mares, Timæus, Zachones: Bautha nobilis femina: Thecla, Danaca, Tatona, Mama, Mazachia, & Ana Virgines. Item Abiatha, Hatha, & *Mamelcha* Virgines.

IX. Daniel Presbyter, & Varda virgo Deo sacra, exacto post B.Millesii martyrium biennio, die 25. Scebat (Febr.) anno Persecutionis IV.

X. Centum viginti Martyres, Anno Persecutionis V. e quibus novem mulieres, reliqui Sacerdotes, Diaconi, Clerici, Virgines Deo sacræ, die VI. mensis Nisan (Aprilis) a Jazdundocta nobili matrona sepulti.

XI. Anno Persecutionis VI. Barbasceminus Episcopus Seleuciæ & Ctesiphontis, cum sociis XVI., quorum alii Presbyteri, Diaconi & Clerici, die IX. Canun posterioris (Januarii) Post Barbascemini obitum vacavit Sedes Seleuciæ &Ctesiphontis annos circiter viginti, sævissimo Saporis edicto electionem disturbante. Eodem vero tempore, quo Barbasceminus martyrii coronam adeptus est, plurimi alii martyres variis in locis interemti sunt, quorum nomina sibi ignota ait auctor Actorum.

XII. Anno Persecutionis VII. Jacobus Presbyter, & soror ejus Maria Virgo Deo sacra die XVII. Adar (Martii.)

XIII. Iisdem temporibus Tecla, Maria, Martha, Maria, & Ema, Virgines Deo sacræ, a Paulo Presbytero apostata capitibus obtruncatæ die VI. Haziran (Junii.)

Anno

XIV. Anno Persecutionis xv. Barhadbesciaba Diaconus die 20. Thamuz (Julii.)

XV. Anno Saporis 53. Irruptione Persarum in Romanam ditionem facta, captivi abducti sunt ad IX. millia, inter quos Heliodorus Episcopus, Dausas & Mariabus Presbyteri, Ebedjesus Diaconus, aliique Presbyteri, Diaconi, Clerici, viri ac mulieres. Vide Acta martyrum Orientalium Par. 1. pagin. 134. ad 140.

XVI. Anno Persecutionis 36. Quadraginta martyres, in quibus Episcopi XVI., Abdas (*a*), Ebedjesus, Abdalla, Simeon, Abraham, Aba, Jabael, Joseph, Anes, Ebedjesus, Abdalla, Johannes, Ebedjesus, Manes, Barhadbesciaba, Razichia, Abdalla, & Ebedjesus. Diaconi IX. Eliabus, Ebedjesus, Anes, Marjabus, Mares, Abda, Barhadbesciaba, Simeon, Mares. Clerici VI. Papas, Evolesus, Ebedjesus, Phachida, Samuel, Ebedjesus. Virgines Deo sacræ VII. Maria, Tata, Ema, Adrane, Mama, Maria, Maracha: die 22. Jar (Maji.)

XVII. Per idem tempus, Bademus Cœnobiarcha cum VII. Sociis, die x. Nisan (Apr.) post cujus obitum, Monachi VII. Socii postquam in carcere ad 4. circiter annos mansissent, extincto demum Sapore Rege, dimissi sunt.

XVIII. Anno Persecutionis 37. Acepsimas Episcopus, Joseph Presbyter, & Aithalas Diaconus: primus die x. Tesri prioris (Octobris) secundus Feria 6. hebdomadæ primæ Pentecostes: tertius fer. 4. hebdomadæ ultimæ Pentecostes. Vide me in Bibl. Orient. Tom. 1. a pag. 185. ad 194. & Acta eorundem Martyrum Syriace & Latine a meo ex sorore nepote Stephano Evodio Archiep. Apam. edita a pag. 10. ad 233.

Ad S. Simeonem redeo. Ejus Acta passum eum referunt die 14. Apr. Ita & Menol. Basilianum. At Græci eum colunt die 17. Aprilis; Latini vero die 21. ejusdem: hoc elogio: „ In Persi- „ de natalis S. Simeonis Episcopi Seleuciæ & Ctesiphontis, qui „ jubente Sapore Persarum Rege comprehensus ferroque onu- „ stus, iniquis tribunalibus exhibitus, quum Solem adorare „ nollet, & de Jesu Christo voce libera & constantissima testa- „ retur, primum carcerali ergastulo cum aliis centum, ex qui- „ bus alii Episcopi, alii erant Presbyteri, alii diversorum ordi- „ num

a Cum 35. Sociis.

,, num Clerici, longo tempore maceratus est. Deinde quum
,, Usthazanes (*a*) Regis nutricius, qui ante jam lapsus a fide,
,, sed per eum ad pœnitentiam fuerat revocatus, martyrium
,, constanter subiisset, postridie, qui erat annuus Dominicæ
,, Passionis dies, omnibus ante Simeonis oculis, qui unum-
,, quemque eorum strenue exhortabatur, gladio jugulatis, no-
,, vissime & ipse decollatus est. Passi sunt etiam cum eo claris-
,, simi viri Abdechalas & Ananias ejus Presbyteri. Pusicius quo-
,, que Præfectus Regis artificum, eo quod Ananiam tituban-
,, tem corroborasset, collo circa tendinem perforato, & lingua
,, exinde extracta, crudeli morte occubuit, post quem & filia
,, ejus, quæ erat sacra Virgo, necata est ,,. In Menol. Basil. ad 14. Apr. Tom. 3. pag. 54. Simeon passus dicitur unacum Præposito [idest Pusicio] Presbyteris, Diaconis, aliisque *centum & quinquaginta*. Ibid. subjungitur distinctum Synaxarium, primo de *Phasic* (Pusicio) Præposito; ejusque filia Virgine: deinde de mille martyribus & Azate eunucho, qui passi sunt inter Fer. 6. Parasceves, qua S. Simeon cæsus fuerat, & inter Dominicam in Albis. Item p. 56. de SS. Jacobo Presbytero & Aza Diacono: qui tamen non eodem, ac ii qui supra sunt memorati, anno martyrium subiere. In Menæis Synaxarium ad XVII. Apr. legitur de S Simeone & Sociis [editum in Actis Martyrum Orientalium Græce & Latine pag. 6.] Titulus: Τῦ ἁγίυ Ἱερομάρτυρος Συμεὼν Ἐπισκόπυ Περσίδος, ϗ τῶν σὺν αὐτῷ, Ἀβδελλᾶ Πρεσβυτέρυ, Χυσ αζὰτ, Φυσὴκ, ϗ ἑτέρων χιλίων ἑκατὸν πεντήκοντα: *Sancti Sacromartyris Symeonis Episcopi Persidis, & Sociorum ejus, Abdellæ Presbyteri, Chusdazat, Phasec, & aliorum mille, centum, quinquaginta*. Ita & Sirleti Menologium ad XVII. Apr. Ubi *Abdellas* pro *Abdecala* (*b*) & *Chusdazat* pro *Gustazade* & *Phusec* pro *Pusic*, dicuntur; omittitur autem *Ananias Presbyter*, & sacra Virgo Pusicii filia: numerantur demum *mille*, *centum*, *& quinquaginta*, qui in Actis Syriacis S. Simeonis dicuntur *centum*; in Menol. Basilii, *centum quinquaginta*. Ita & in hisce Græcis Distichis, quæ Synaxario præmittuntur, eorum Sanctorum nomina, & numerum habes.

Ἐπι-

a *Gustazades*.
b Syris *Abd-aicla*, idest, *Servus Templi*.

Ἐπίσκοπόν σε Συμεὼν ἐγὼ μέγαν:
Ἐκ δὲ ξίφους μέγιστον ἀθλητὴν ἔγνων:
Episcopum te, Symeon, ego magnum:
Ex gladio autem maximum pugilem agnovi:
Ἄρκτου τὸ δεινὸν Ἀβδελλᾶς ἔδυ στόμα,
Βδέλλης ἀπλήστου τοῦ σατᾶν φυγὼν στόμα.
Ursæ infestum Abdellas subiit os,
Hirudinis insatiabilis Satanæ fugiens os.
Ἐπιταχθέντος τοῦ θύειν ἢ τεθνάναι,
Θανεῖν Χουσδαζὰτ εἵλετο τμηθεὶς ξίφει.
Quum jussus esset, sacrificare, aut mori,
Mori Chusdazat elegit, percussus gladio.
Τὸ δέρμα, Φουσὴκ, ἐκδαρείτω μου λέγει,
Χιτὼν ὑφανθεὶς τοῦ Σατανᾶ ἡ κρόκη.
Cutis, Phusec, detrahatur mihi, ait,
Tunica intexta Satanæ subtegmen.
Πίπτοντας ἀνδρῶν ἀμφὶ χιλίους ξίφει
Ἰδὼν ἔφης σὺ Παῦλε Μαρτύρων νέφος.
Cadentes viros circiter mille gladio
Videns, dixisti, Paule, Martyrum nubem.
Τέμνουσιν ἀνδρῶν τριπλοπεντηκοντάδα,
Τὴν τρισπρόσωπον προσκυνοῦσαν οὐσίαν.
Secant viros ter (a) quinquaginta,
In tribus personis adorantes essentiam:

Adjicitur versus de S. Simeone solo.

Ἑβδομάτῃ Συμεὼν δεκάτῃ ὑπὸ αὐχένα τμήθη.
Septena decima Simeon dat colla securi.

Mille igitur, qui Sanctis Centum [seu uti Græca habent, 150.] martyribus adduntur, ii sunt, qui post S. Simeonem, inter feriam VI. Parasceves, & inter Dominicam in Albis cæsi fuerunt, quemadmodum in Actis Syriacis num. IV. narratur.

Porro Acta S. Simeonis & Sociorum [præter Syriaca quæ supra laudavimus] habentur apud Sozomenum lib. 2. cap. 8. 9. & 10. quæ recitant Bollandiani Tom. 2. Apr. ad diem XXI. a pag. 845.

In Tabulis Capponianis, S. Simeon depingitur habitu Pontificali, nudo radiatoque capite, Palliatus, dextra benedicens, librum-

a Acta Martyr. Orient. Part. 1. pag. 7. per errorem, *tricies quinquaginta*.

librumque clausum læva gestans. In Papebrochianis, a Pictore Mosco oscitanter exhibetur ut Abbas vel Monachus. Quum autem ibidem ab eodem Pictore ad diem sequentem, *Joannes* Gregorii Decapolitæ discipulus, non ut debuerat, monachi habitu, sed Pontificio sit repræsentatus, hinc palam fit, eundem Pictorem loco Simeonis Episcopi Joannem monachum, & loco Joannis monachi, Simeonem Episcopum depinxisse.

Quisnam autem sit *Acacius*, qui in Capponianis nostris, tamquam Episcopus, Simeoni Episcopo & martyri adjungitur; exponunt doctissimi Bollandiani Tom. 3. Martii ad diem XXXI. pag. 903. nimirum is est *S. Acacius Episcopus Melitenæ & Confessor*, de quo in parvo Græcor. Menologio a Genebrardo Latine reddito, ad hanc diem XVII. Apr. ista leguntur: *Simeon Persa Episcopus, & Acacius Melitinæ Episcopus.* Ita & ad eandem diem XVII. Apr. Menæa MSS. Taurinensia Ducis Sabaudiæ, Regis Sardiniæ: μνήμη. τȣ̃ ἐν ἁγίοις πρ̃ς ἡμῶν Ἀκακίȣ Ἀρχιεπ. Μελιτηνῆς τȣ̃ θαυματȣργȣ̃: *Memoria S. P. N. Acacii Archiep. Meletinæ, Thaumaturgi.* Agunt Græci de eodem ad 31. Martii: τȣ̃ ὁσίȣ πρ̃ς ἡμῶν Ἀκακίȣ Ἐπισκόπȣ Μελιτηνῆς τȣ̃ ὁμολογητȣ̃, *S. P. N. Acacii Episcopi Meletinæ Confessoris*: cum Synaxario, & hisce versibus.

> Πρώτῃ Ἀκακίῳ βιότȣ πέρας ἐν τριακοστῇ.
> *Trigesima prima Acacius finem adeptus est vitæ.*
> Ἀκακίῳ θνήσκοντι τῷ γῆς Ἀγγέλῳ,
> Χώραν ἑτοιμάζȣσιν Ἄγγελοι πόλȣ.
> *Morienti Acacio, qui fuit terræ Angelus,*
> *Polum incolentes Angeli locum parant.*

Ejusdem fit commemoratio in Menol. Basil. ad diem XXIX. Martii, cum hoc Synaxario, quod iisdem fere verbis legitur in Menæis ad XXXI. Martii. „ S. P. N. Acacius, Confessor Christi, „ vixit iniquo Decio imperante. Quum autem Christum prædicaret, ab idololatris est comprehensus: vinctusque ad Marcianum regionis præfectum adductus fuit: cui adstans, nomen Domini confessus est, disseruitque de divinitate, deque „ Christi dispensatione, & de Cherubim atque Seraphim; Græcorum autem risit Deos, eorumque errorem arguit. Quare „ gravissime tortus, in carcerem est conjectus. Commentaria „ interim de eo ad Decium Imp. Marcianus transmisit, qui mandavit, ut sanctus absque injuria & cruciatu dimitteretur.

„ Hunc

„ Hunc in modum dimissus, Christi stigmata in carne sua circumferens, pluresque illuminans, & ad Christi gregem deducens; miraculis & doctrinis oppido clarus, in pace requievit „. Mirum, quam hujus S. Acacii nomen in Martyrologiis Latinis sit corruptum: *Achatius*, enim, *Achartius*, *Acatius*, & *Acarius*, dictus reperitur. Vide Bollandianos Tom. 3. Martii pag. 903. & seq. Quod autem in Basiliano dicitur de eodem, *disseruit de Divinitate &c.*, id refertur ad *Acta disputationis*, quæ sub ejus nomine e Latinis MSS. Codicibus, & Mombritio edidere iidem Bollandiani Tom. cit. pag. 904. Initium: „ Quotiescumque servorum Dei gloriosa facta memorantur, illi referimus gratias, qui & patientem tuetur in pœna, & victorem coronat in gloria. Marcianus itaque Consularis a Decio Imp. provectus, Christianæ legis inimicus, quemdam Christianum nomine Acacium adduci jussit, quem scutum quoddam & refugium Antiochiæ religionis (*a*) audierat „. Cetera ibi legenda: nam sunt Acta Proconsularia. In MS. Cod. Barocc. 148. in Bibl. Bodlejana, Vita S. Acacii Melitenes Episcopi: *οὗτος τοίνυν ὁ ἅγιος*. In Menæis excusis ad xv. Sept. recolitur Inventio Reliquiarum ejusdem: *ἡ εὕρεσις τῶ λειψάνυ, τῶ ἁγίυ Ἀκακίυ Ἐπισκόπυ Μελιτινῆς*. *Inventio Reliquiarum S. Acacii Episcopi Melitinæ*: ubi adduntur hi versus.

Τιμῶντες ἡμεῖς εὕρεσιν σῶ λειψάνυ,
Εὕροιμεν, Ἀκάκιε, τῶν κακῶν λύσιν.
Inventionem nos tuarum Reliquiarum honorantes,
Finem malorum inveniamus, Acacie.

XVIII.

S. JOANNES.

Kalend. Moscovit. *Prepodob*. *Joanna*, *S. Joannis*. Possevin. *S. Patris Joannis*. Papebroch. *Joannes*. *Sabas*. *Athanasia*. Menol. Basilianum de *S. Saba* Gotho Mart. ad xv. Apr. De sancto vero *Joanne*, discipulo S. Gregorii Decapolitæ, ad hanc diem XVIII. Apr. De *Athanasia* autem silet. Martyrol. Rom. ad XII. Apr. „ In Cappadocia Sancti Sabæ Gothi, qui sub Valente Imper., quum Athanaricus Gothorum Rex Christianos insequeretur, post dira tormenta in flumen projectus est. Quo etiam tempore (ut S. Augustinus scribit) quamplurimi ex Gothis Orthodoxis martyrii corona sunt insigniti „.

a Al. *regionis*.

Exstant ejus Acta, ἡ Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ ἡ παροικοῦσα ἐν Γοτθίᾳ, Graece e MS. Vaticano 1660. in Actis Sanctor. Tom. 2. April. pag. 966. & Latine pag. 88. Exstant & Latine apud Surium ad 12. Apr. & Metaphrastæ tribuuntur. Vide Baron. in not. ad 12. Apr. Græci agunt de Sancto Saba ad 18. Apr. τοῦ ἁγίου Μάρτυρος Σάββα τοῦ στρατηλάτου, *S. Martyris Sabbæ tribuni militum*. Cum Synaxario, & hisce verbis.

Ὀγδοάτῃ δεκάτῃ ποταμοῦ Σάββαν κτάνε ῥεῖθρον.
Octava decima fluvii Sabbam enecat unda.
Ὑπελθε Σάββα φθαρτὸν ἠδέως ὕδωρ,
Ὡς ἂν πίῃς ἄφθαρτον ἡδονῆς ὕδωρ,
Mortale flumen leniter, Saba, subi,
Ut flumen immortale lætitiæ bibas.

Martyrio coronatus dicitur in Actis Græc. Lat., Quinta die Sab-,, bati post Pascha, idest, pridie Idus Aprilis, Valentiniano ,, & Valente Imperatoribus, Consulatum gerentibus Modesto & ,, Arintho: Idest, anno Chr. 363. (non 372. uti habet Fabric. Tom. IX. Bibl. Græc. pag. 139.)

Joannes S. Gregorii Decapolitæ (*a*) Discipulus, colitur in utroque Menolog. ad 18. Apr. & in Menæis quidem sic: τοῦ ὁσίου πρὸς ἡμῶν Ἰωάννου μαθητοῦ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Δεκαπολίτου. *S. P. N. Joannis, discipuli S. Gregorii Decapolitæ*, cum officio sed sine Synaxario. Quod tamen Synaxarium de eodem Joanne discipulo Decapolitæ in Menæis habetur ad XI. Aprilis: cum hoc distícho.

Ἰωάννη σκίρτησον ὡς Ἰωάννης:
Οὐ γαστρὸς ἐντὸς, ἀλλὰ τῆς Ἐδὲμ ἔνδον.
Joannes, exulta ut Joannes,
Non tamen in ventre, sed intus in Paradiso.

At in Menol. Basiliano hoc fere ipsum habetur Synaxarium: ,, S. P. N. Joannes a teneris unguiculis mundum odio habuit, ,, & Christum amore complexus, ad magnum Gregorium De- ,, capolitam accessit, & ab eo monachus factus, exinde unacum ,, ipso vitæ certamina sustinuit, in omnibus Deo inserviens. ,, Usque adeo autem in obedientia celebris, in subjectione ob- ,, sequens, & ad ministeria quæcumque paratissimus fuit, ut ,, magnus Gregorius de ipso maxime gauderet, Deumque glo- ,, rifi-

a Non in *Decapoli* Syriæ, sed in *Decapoli* Isauriæ. Vide Bolland. ad 18. Apr. pag. 583. num. 1.

,, rificaret. Post mortem vero S. Gregorii, ipsiusque ad Deum ,, (a) transitum, abiit in regionem longinquam & incognitam, ,, quia & Dominus peregrinum egerat atque apud extraneos fuit ,, natus, & multa sustinuit. Deinde sacra loca petens, in B. Cha- ,, ritonis Lauram se recepit, ibique se ipsum pluribus virtutis ,, exercitationibus addixit. Atque ita quum recte vixisset, in ,, pace ad Deum pacis, quem impense amaverat, emigravit ,,. In vita S. Josephi Hymnographi, dicitur Josephus a sua captivitate Cretensi liberatus, S. Gregorium Decapolitam mortuum reperisse ac luxisse, ac dein num. 24. subjungitur, quod ,, in eodem loco S. Josephus constanter perseveraverit, in quo ,, divinus Gregorius inclusus philosophica sese in palæstra exer- ,, cuerat: elegitque sibi socium laborum suorum Joannem quem- ,, dam, qui magni Gregorii discipulus erat atque æmulator; ,, cum quo multo tempore vitam traducens, videbatur sibi Gre- ,, gorium ipsum videre, ac multa dabat & accipiebat virtutum ,, documenta. Etenim Joannes etiam plurimas in lingua chari- ,, tes residentes habebat. Postquam autem iste similiter jejuniis ,, vigiliisque corpore edomito atque consumto ad Deum emi- ,, gravit; divinus Joseph, loco illo relicto, in magni atque ,, aurea lingua præditi Joannis templo libenter conversabatur, ,, in quo tamquam thesaurum quemdam, sacratissimas Grego- ,, rii reliquias, ejusque discipuli collocavit ,,. Joannes itaque Gregorii discipulus e monasterio illo quod in Bithynia situm erat, non discessit: adeoque ad alium *Joannem*, Palæolauritam scilicet, referenda sunt, quæ in Menol. Basiliano ab iis verbis, *Post mortem S. Gregorii* &c. usque ad finem recitantur. Colitur hic alter *Joannes*, dictus *Palæolaurita*, in Menæis ad xx. Apr. de quo istud exstat elogium: τοῦ ὁσίου πρῶς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Παλαιολαυρίτου. *S. P. N. Joannis* (b) *Palæolauritæ*.

Νέον τι κέρδος τὸν παλαιολαυρίτην
Ἰωάννην χαίρουσιν εὑρόντες νόες.
Novum lucrum, Lauræ veteris incolam
Joannem iuvenientes mentes, exultant.

Idest, in vetere Laura novum reperiens lucrum, Angelica turba exultat. Synaxarium. ,, Hic ab incunabulis amore ,, Dei

a S. Gregorii mortem ad ann. circiter 850. contigisse, conjectantur Bolland. ad 18. Apr. pag. 584. col. 2.

b De S. Jo: Palæolaurita Bolland. ad 19. Apr. pag. 625. De Discipulo vero S. Greg. Decapolitæ ad 18. Apr. pag. 583.

„ Dei saucius, Deo adhæsit, relictisque mundi voluptatibus
„ & gloria vitæque splendore, relicta patria & domesticis, su-
„ blataque Christi cruce, in alienam & ignotam venit provin-
„ ciam, imitatus Christi qui in peregrino solo natus & in pere-
„ grinatione vitam egit. Quumque sacra loca invisisset, in
„ B. Charitonis Laura mansit, & omne virtutum genus præcla-
„ re exercuit, ac demum ex peregrinis hospitiis, in cælestia,
„ beata atque æterna tabernacula migravit „. Hic autem Joan-
nes in Typico S. Sabæ ab altero S. Gregorii discipulo distingui-
tur, dum ille ad XVIII. hic ad XX. Apr. ponitur. Quando au-
tem Palæolaurites vixerit, aut unde ortus fuerit, Græci non
exponunt. Cæterum de S. Gregorii discipulo, in Martyr. Rom.
ad 27. Apr. agitur, hoc elogio: *Constantinopoli S. Joannis Ab-*
„ *batis*, qui pro cultu sacrarum Imaginum sub Leone Isaurico
„ plurimum decertavit „. Delendum tamen *Isaurici* nomen;
nam S. Gregorius Decapolita ejusque discipulus Joannes sub
Leone Armenio pro sacris Imaginibus decertarunt, non sub Isau-
rico, quemadmodum supra in S. Josepho Hymnographo di-
ctum est.

Culcinius in Specim pag. 79. ad XVIII. Apr.. „ In meis li-
„ bris recensentur hac die *Jo. Discipulus Gregorii Decapolitæ:*
„ *Cosmas Episcopus Chalcedonensis*, qui obiit anno 816. & *Jo:*
„ *Episcopus Antiochenus*, qui claruit sub Theodosio juniore.
„ Eradendus est itaque Sabas Gothus Martyr, qui apud me
„ commemoratur die XV. præsentis: nam ipse non fuit mona-
„ chus; & loco ipsius ponendus *Jo: Discipulus Decapolitæ*. Lo-
„ cus vero Joannis restituendus vel *Joanni Antiocheno*, vel
„ *Cosmæ Chalcedonensi Præsulibus* „. In tabulis siquidem
Papebroch. ad XVIII. Apr. Pictor Moschus primo depingit
Episcopum, cum Epigraphe Ιω. idest *Joannes*: deinde *monachum*
cum titulo Σαββα. tertio Athanasiam habitu sanctimonialium.
Atqui *Joannes* Decapolitæ Discipulus non fuit *Episcopus*, neque
Sabbas monachus. Aut itaque primus ut monachus depingi de-
buit, ut signaret Joannem Decapolitæ discipulum, & secundus
ut miles, ut denotaret Sabam Gothum: Aut delenda *Sabæ* Go-
thi epigraphe, & loco ipsius substituendum nomen *Joannis* mona-
chi, & pro *Jo. Episcopo*, intelligendus, non quidem *Jo: An-*
tiochenus (uti Culcinius conjectatur) sed *Georgius Antiochiæ in*
Pisidia Episcopus, qui ex monacho factus Episcopus, multa pro
sacris

sacris Imaginibus passus, in exilio vitam consummavit, de quo Synaxarium habetur tam in Menolog. Basilii, quam in Menæis ad hanc diem XVIII. Apr. nec non in Martyrolog. Rom. cum hoc elogio: „ Antiochiæ Pisidiæ S. Georgii Episcopi, qui ob cul„ tum Sanctarum Imaginum exul occubuit „ . Vide Bolland. ad hanc diem pag. *626*. Verum, quum Pictor Moschus sive in picturis sive in epigraphe erraverit, nos picturam potius, quam inscriptiones emendantes, dicimus, primum monachi habitu (Joannem scil.) depingendum esse: alterum ut militem, nempe Sabam Gothum. Præterea, quum in Græcis Menæis ad 27. Apr. *Joannes Catharorum monasterii Hegumenus* pro sacris Imaginibus decertasse dicatur ab anno 787. quo Synodus Nicæna celebrata est, usque ad annum circit. 832. quo in exilio sub Theophilo Imp. occubuit, (quemadmodum & Bollandiani ad 27. Apr. pag. 496. demonstrant) Baronium errasse manifestum est, dum Joannem Decapolitæ discipulum cum hoc Joanne Catharorum Hegumeno confundit, & in Martyrol. Rom. ejus elogium sic reformandum: *Qui sub Leone Armenio & Theophilo Imp. pro cultu sacrarum Imaginum varia certamina & exilia perpessus est*.

Athanasia, vidua ac sanctimonialis in insula Ægina, cum longo elogio celebratur a Græcis in Menæis: τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν Ἀθανασίας, . *Sanctæ Matris nostræ Athanasiæ*: & in Menol. Sirleti, in tabulis Kalendarii Moscovitici. In Actis Græcis dicitur mortua esse pridie festi Assumptionis Deiparæ, ac proinde Lipomanus ejus vitam, uti & Martyrol. Romanum, ad 14. Augusti celebrat, cum hoc elogio: *In Ægina insula S. Athanasiæ viduæ monastica observantia & gratia miraculorum illustris*. Baron. in not. ad 14. Aug. „ Agunt de eadem hac die „ Græci in Menolog. Ejus autem Acta descripsit Metaphrastes, „ quæ Surius retulit in Tom. 4. hac die: in quibus dum mentio „ habetur de S. Joannicio, qui ea quæ de ipsa essent futura „ prævidit, colligi potest eam vixisse circa tempora Michaëlis & „ Theodoræ Augustorum. Alia fuit ejusdem nominis clarissima „ femina, quæ Constantinopoli vixit cum S. Matrona, de qua „ plura in Actis ejusdem Matronæ apud Lipom. Tom. 5. Item„ que ejusdem nominis alia, de qua inferius ad VII. Idus Octo„ bris, idest Athanasia conjux S. Andronici, de qua Martyrol. „ Rom. ad IX. Octobris. Porro S. Athanasiæ hujus Æginensis vita

vita Latina incipit: *Apostoli Pauli praeceptum est*, auctore Synchrono, in Actis Sanctorum Tom. 3. Augusti, ad 14. ejusdem mensis pag. 170. collata cum Græca, cujus titulus: βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν Ἀθανασίας, καὶ μερικὴ τῶν αὐτῆς θαυμάτων διήγησις: *vita & conversatio S. Matris nostræ Athanasiæ, & peculiaris miraculorum ejus narratio*. Apud Surium sic inscribitur: „ vita & institutio S. Matris nostræ Athanasiæ, ejusque miracula a quodam viro pio narrata, qui partim ea vidit, partim a mulieribus ipsius matris familiaribus audivit „. Annus obitus ejus apud Surium notatur annus 856., annus vero circiter 860. placet Castellano in suo Martyrol. universali: errant tamen Wionus ac Bucellinus qui circa ann. 1050. Sanctam ponunt. „ Culcinius in Specim. pag. 79. De S. Athanasia nil habent hac die (XVIII.) Apr. mei libri: sed novi ipsius sanctitatem, & vitam compendio Actorum Ordinis mei (*Basiliani*) inserui ex Surio. Scripturam, quam (in Tab. Papebroch.) manu præfert hæc Sancta Abbatissa, legi & intellexi tantum, *Hospodi*, Domine, ab initio; cætera non bene exarata nemo prorsus intelliget.

XIX.

JOANNES.

Kalendarium Moscoviticum: *Pr. Joanna Betchop.*, *Sancti Joannis veteris Lauræ*. Possevinus perperam, *S. Patris Joannis Eutychii*. Papebrochius, *Joannes: Palæolaurita Monachus. Cur ei Possevinus hic addat nomen* Eutychii, *non divinamus, nec Vitam seorsim scriptam invenimus*. Nomen Betχox. quod abbreviatum, *veterem Lauram* sonat, Possevinus in *Eutychii* convertit. Porro de Joanne Palæolaurita vide supra observata ad diem antecedentem, quibus adde. In Menologio Basiliano de eo agitur ad 26. Julii, sine tamen Synaxario, sic: καὶ μνήμη τοῦ ὁσίου Ἰωάννου τοῦ Παλαιολαυρίτου: *Et Commemoratio Sancti Joannis Palæolauritæ*. Eadem verba in Menæis excusis ad 26. Julii: καὶ τοῦ ὁσίου Ἰωάννου τοῦ Παλαιολαυρίτου, & nihil aliud. Ephemerides Metricæ de *Theodoro*, non de *Joanne*, sic:

Ἀμφ' ἐνάτῃ δεκάτῃ Θεοδώρῳ σταυρὸς ἄεθλος.
Crux decima nona certamen fit Theodori.

Designatur Sanctus Theodorus cum Philippa matre Martyr Perge in Pamphylia, de quo Latini ad xx. Septembris, & Græci ad xix. Aprilis.

THEO-

XX.

THEODORUS.

Moſcovit. Kalend. Πρεπ. Θεοδώρα, *S. Theodori*. Poſſevinus perperam: *S. Patris Theodoſii*, pro *Theodori*. Papebroch. *Theodorus*. Græci in utroque Menologio, τȣ̃ ὁσίȣ πρ̃ς ἡμῶν Θεοδώρȣ τȣ̃ Τριχινᾶ, *S. P. N. Theodori, qui Trichinas cognominatus eſt*, hoc eſt, *Piloſus*, utpote qui veſtem ex pilis contextam geſtaret; cum Synaxario. Latini de eodem in Martyrol. Romano ad hanc ipſam diem: „ S. Theodori Confeſſoris, ab aſpera „ cilicii veſte qua tegebatur, cognomento Trichinas, qui mul„ tis virtutibus, præſertim adverſus dæmones, claruit: ex cu„ jus corpore unguentum ſcaturiens, ægrotis ſanitatem imper„ tit „. Hexametrum Græcum:

Εἰκάδι σὸς, Θεόδωρε, λιπ' ὄστα θυμὸς ἀγήνωρ.
Mens tua, vicena, Theodore, eſt carne ſoluta.

Pictor Moſchus in Tabulis Papebrochianis ad xx. hujus, pro Theodoro Trichina, exhibet Epiſcopum; Trichinam autem differt ad diem ſequentem poſt Sanctum Januarium Epiſcopum, eundem Trichinam Theodorum depingens cilicina veſte tectum. Tabulæ etiam noſtræ Capponianæ repræſentant hac die xx. Apr. *Theodorum* habitu Pontificio indutum: eademque oris & veſtimentorum forma, ac *Theodorum* Sicæotam Epiſcopum Anaſtaſiopolis, qui in iiſdem Tabulis ad xxII. hujus colitur. Error proinde Pictoribus imputandus.

XXI.

JANUARIUS, ET SOCII. THEODORUS.

Kalendarium Moſcoviticum: *Muc. Januaria, Martyris Januarii*. Poſſevinus perperam: *S. Martyris Varii*, pro, *Januarii*. Papebrochius: *Januarius, Theodorus, Anaſtaſius*. In Menæis hac die: τȣ̃ ἁγίȣ Ἱερομάρτυρος Ἰαννȣαρίȣ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ, *Sancti Sacromartyris Januarii, & Sociorum ejus*, cum Officio, & Synaxario, τȣ̃ ἁγίȣ Ἱερομάρτυρος Ἰαννȣαρίȣ Ἐπισκόπȣ, Προβȣ́λȣ (a), Σώσσȣ, καὶ Φαύστȣ Διακόνων, Δησιδερίȣ Ἀναγνώστȣ, Εὐτυχίȣ, καὶ Ἀκȣτίωνος, *S. Sacromartyris Januarii Epiſcopi, Probuli, Soſſi, & Fauſti Diaconorum, Deſiderii Lectoris; Eutychii, & Acutionis*. Error in nominibus, quæ ſunt, *Proculus, Soſius, Feſtus, Eutyches, Acutius*. Hexametrum.

a Leg. Πρόκλȣ, Σωσίȣ, Φήστȣ, Εὐτύχȣς, Ακȣτίȣ.

Τὴν Γαννυάριοιο κάρην τάμεν εἰκάδι πρώτῃ.

Vicena prima caput amittis Januari.

Subjungitur Synaxarium, cum quatuor distichis, quorum 1. de Januario, 2. de Sosso, Proculo & Festo, 3. de Desiderio, 4. de Acutio & Eutychio: tum narratur breviter eorum martyrium, Diocletiano Imperatore, sub Timotheo Campaniæ Præside; demum Januarii miraculum post mortem recitatur in filio viduæ Maximinæ, qui mortuus ex palliolo cum Sancti effigie ei superstite, ad vitam suscitatus est. Menologium Basilianum hac die de SS. Januario & Sociis nihil; sed ad diem XIX. Septembris Tom. 1. pag. 52. hæc habet: ,, Certamen Sacrosancti Martyris Januarii Episcopi Beneventi, & Sociorum ejus. Sacrosanctus Martyr Januarius unacum Sociis, Diocletiano Imperatore, claruit. Erat autem urbis Beneventi Episcopus: ob Christi vero confessionem in vincula Puteolis conjectus fuit, unacum Sosso, Proclo, Eutychio, & Acustio Diaconis. Timotheus autem regionis Præfectus Puteolos profectus, quum Sanctum in vinculis reperisset, è carcere eductum, in caminum injecit. Sed quum inde illæsus & incolumis evasisset, majori furore correptus, præcepit lictoribus, ut nervos pedum ejus præciderent. Quod supplicii genus quum Sanctus fortiter pertulisset, iterum in custodiam conjicitur. Quum autem Festus & Desiderius Clerici ex urbe Benevento visitandi eum causa venissent, comprehensi & ipsi, vinculis unacum Episcopo & Diaconis in carcere constringuntur. Inde educti, & ad bestias damnati, neque ab iis læsi, Præfecti jussu, capite plexi sunt ,,. Pictor Menolog. Basiliani exhibet Sanctum Januarium inclinantem caput, & Satellitem ensem evaginatum tenentem, ad ejus caput amputandum: è regione stantes quinque socios Januarii, hinc vero leonem & inde lupum. Latini in Martyr. Romano de iisdem agunt ad XIX. Septembris. Acta a Joanne Diacono descripta recitat Sur. tom. 5. & Mombritius Tom. 2. Extant, Baronio teste, in Bibl. Vallicellana alia, in quibus notantur Consules, quibus iidem Martyres passi sunt, nimirum *Constantio V. & Maximiano Coss.* idest, anno Christi 305. Exordium: *Temporibus Diocletiani Imp. Consulatu Constantii quinquies & Maximiani*. Hæc eadem Acta cum eruditis notis edidit cl. Mazochius in Append. ad Tom. 1. Commentarii sui in vetus Marmoreum Sanctæ Neapolitanæ Ec-

clesiæ

clesiæ Kalendarium a pag. 269. ubi ea vocat *Acta sincera Sancti Januarii Mart. atque è Græco olim translata*: confert demum cum Actis Græcis quæ exstant in Menologiis, cumque aliis quæ cl. Falconius in unum fasciculum collecta edidit. Vide eum a pag. 265. ubi Acta omnia recenset.

Theodorus, juxta Pictorem Tabulæ Papebrochianæ, alius non est a Theodoro Trichina: sic enim cilicina veste indutus repræsentatur. Verum, quia Græci de Trichina die antecedenti agunt, ut supra dictum est, idcirco designatur hac die XXI. Aprilis *S. Theodorus Martyr* Perge in Pamphylia, cujus fit apud Græcos commemoratio ad XIX. hujus, apud Latinos vero ad XX. Septembris: & in Menæis quidem, in hæc verba: *μνήμη τοῦ ἁγίου* Μάρτυρος Θεοδώρου τοῦ ἐν Πέργῃ (a) τῆς Παμφυλίας, *Commemoratio S. Mart. Theodori in Perge Pamphyliæ*. Hexametrum supra recitavi; distichon accipe:

Κοινωνὸς ὤφθης Θεόδωρε τοῦ πάθους
Τῷ καὶ παθητῷ καὶ παθῶν ὑπερτέρῳ.
Particeps in passione, Theodore, ei apparuisti,
Qui & passibilis factus est, & passionibus superior.

Subjungitur Synaxarium bene prolixum, in quo dicitur sub Antonino Imperatore, & Theodoto Præside in cruce suspensus, passique cum ipso *Philippa* mater, capite plexa, & *Socrates* atque *Dionysius* milites, lanceis transfixi. Additurque de Sancta Philippa Theodori matre, hoc distichon:

Φιλῶ Φιλίππαν ὡς Ἀθλητοῦ μητέρα:
Φιλῶ Φιλίππαν καὶ ὡς Ἀθληφοροῦσαν.
Amo Philippam tamquam Athletæ matrem:
Amo Philippam & tamquam Athletico agone illustrem.

In Menologio Basiliano agitur de hoc Theodoro ad XXI. Septembris: ubi pictura repræsentat Theodorum cruci affixum, matrem Philippam caput lictori obtruncandum offerentem, Socratem & Dionysium truncato capite jacentes. Synaxarium ita se habet Tom. I. pag. 57. „ Certamen S. Mart. Theodori, „ qui in Perge Pamphyliæ urbe martyrium passus est. Theodorus Martyr claruit Antonino Romanorum Cæsare, ante Sanctum Theodorum qui Amaseæ martyrium subiit, annis 76. „ natus. Militavit autem & ipse in Tyronum legione, quod & „ ætate florens, & statura magnus, & forma oris venustus es- „ set,

a In Menæis excusis, πέργη, Typographi oscitantia.

„ ſet. Sed quum Idolis ſacrificare cogeretur, neglecta terre-
„ ſtri militia, atque Imperatore corruptioni obnoxio; ego, in-
„ quit, cæleſti Regi Chriſto ſtipendia facio, ex quo baptizatus
„ ſum; terreno autem ſervire nolo. Quare correptus a Præſi-
„ de cæſuſque, in fornacem injicitur. Sed quum inde, ne mi-
„ nimum quidem detrimentum paſſus, exiiſſet, ea res milites
„ duos Socratem, & Dionyſium, miraculi magnitudine atto-
„ nitos, ad fidem Chriſti pertraxit: ſtatimque capite damnati
„ ſunt unacum Philippa Sancti Theodori matre, quæ paulo
„ ante viſendi filii ſtudio venerat. Theodorus autem variis
„ primum tormentorum generibus excruciatus, noviſſime in
„ crucem actus, in cælos lætus evolavit „. Henſchenius Sy-
naxarium iſtud fortaſſe non legerat, dum in prætermiſſis ad
XIX. Aprilis pag. 618. col. 2. de *SS. Theodoro*, *Philippa*, *So-
crate & Dionyſio* ſic ſcribit: „ Memorantur in Menæis, Me-
„ nol. Sirleti, & MS. Synaxario Claromontano, in quo iterum
„ XXI. Septembris, & in Menolog. Baſilii Imp., non additis
„ Socrate & Dionyſio XX. Septembris. At Baronius SS. So-
„ cratem & Dionyſium hoc die (XIX. Apr.) retinuit, non in-
„ dicato loco „. Atqui in Menologio Baſilii non ad XX. Se-
ptembris, ſed ad XXI., neque ſine Socrate & Dionyſio, ſed
unacum Theodoro diſertim memorantur Socrates, & Dionyſius.
Culcinius quoque allucinatur, dum in Specim. pag. 79. ad XXI.
Aprilis, hunc Theodorum facit Pergæ Epiſcopum, ſic ſcribens:
„ Divo Januario Epiſcopo ac Sociis, additur hac die Sacromar-
„ tyr Theodorus Epiſcopus Pergæ in Pamphylia „. In Meno-
logiis Græcorum neque Sacromartyr dicitur, neque Epiſcopus,
ſed Sanctus Martyr Theodorus, idemque miles in Tyronum
legione.

Anaſtaſius in Menæis ad XXI. Aprilis colitur cum Synaxa-
rio: at in Menologio Baſilii ad diem XX. cum hoc elogio: „ Me-
„ moria S. P. N. Anaſtaſii (*a*) Sinaitæ. Pater noſter Anaſta-
„ ſius divino ſpiritu afflatus, mundum & omnia quæ in eo ſunt,
„ relinquens, ſuamque crucem tollens, juxta ſacri Evangelii
„ præceptum, alacri animo ſecutus eſt Chriſtum, & abiens ad
„ quoddam Monaſterium, ibidem factus eſt monachus. Cu-
„ piens autem majora ſubire certamina, & perfectiorem adipi-
„ ſci virtutem, Hieroſolyma petiit: quumque ſancta ac vene-
„ randa

a ὁ Σινᾶ ὄρους *Sinai Montis.*

„ randa loca adoraſſet, abiit in montem Sinai. Ubi quum ſan-
„ ctos viros inveniſſet monaſticam vitam exercentes, apud ipſos
„ permanſit, obediens eis, & prompto animo inſerviens: ob
„ ſui vero animi demiſſionem accepit a Deo donum ſcientiæ &
„ multiplicis ſapientiæ. Unde & SS. Patrum Vitas conſcripſit,
„ & multos ad animarum profectum ſermones compoſuit: quo-
„ rum plures deinde reperti, diſcendi ſtudioſis propoſiti ſunt
„ in animarum ſalutem & utilitatem. Poſt hæc Deo placens,
„ & gratus, in pace deceſſit „. In Menæis excuſis additur hoc
diſtichon:

Ἀναςάσιος ἐν Σινᾶ Μώσης νέος
Καὶ πρὶν τελευτῆς τὸν Θεὸν βλέπειν ἔχει.
Anaſtaſius in Sina Moſes novus
Deum videre meruit ante exitum.

In Tabulis Papebrochianis exprimitur non ut Epiſcopus; ſed ut Monachus, & quidem abſque ſtola, qua fere Hegumeni ſive Abbates ibidem ſolent deſignari. Recte enim Henſchenius oſtendit a pag. 850. ad XXI. Aprilis hunc Anaſtaſium diverſum fuiſſe ab Anaſtaſio Pchā Antiocheno, qui ſedem illam ab an. 561. obtinuit, deturbatuſque anno 572. ſubſtituto Georgio [imo Gregorio] cujus poſt mortem, priſtinam dignitatem recuperavit, anno 592. [imo ante 593. uti Quienus oſtendit] & in ea vixit uſque ad annum 598. aut ſequentem, quando illi mortuo ſucceſſit alter *Anaſtaſius*, *Martyr* nuncupatus, quod a Judæis excarnificatus eſt circa annum 608. aut ſequentem. Inſcriptus eſt hic Martyrol. Rom. ad (*a*) XXV. Decembris, uti prior Anaſtaſius ad XXI. Aprilis cum hoc elogio: *Antiochiæ Sancti Anaſtaſii Sinaitæ Epiſcopi*. Et in notis indicatur *de eodem agere Græcos hac die in Menologio*, qui ſane Anaſtaſii Sinaitæ meminerunt, ſed nulla facta mentione *Antiochiæ*, aut *Epiſcopatus*. Hæc Henſchenius: additque, Anaſtaſium Sinaitam monachum perveniſſe uſque ad tempora Heraclii Imperatoris, qui ab anno 610. ad 641. imperavit: quippe qui deſcribit olim, ſed ſua adhuc ætate, ſub Mauricio Imperatore facta. Ejuſdem ſcripta recenſet cap. 3. pag. 852. col. 2. eaque diſtinguit ab operibus Anaſtaſii Pchæ Antiocheni cap. 4. pag. 853. Qua in re a Gulielmi

---

a Imo ad XXI. Decembris hoc elogio: „ Antiochiæ Sancti Anaſtaſii Epiſcopi, & „ Mart. qui Phoca imperante, a Judæis ſæviſſime necatus eſt „. Agunt de eo Græci ad XX. Aprilis τῦ ἁγίυ Ἱερομάρτυρος Ἀναςασίυ cum diſticho.

lielmi Cavei opinione quamlongissime recedit, qui tres quidem Anastasios distinguit, duos nimirum Pchās Antiochenos, de quibus agit pag. 344. & 357. & unum monachum montis Sinai, quem pag. 392. vixisse ait circa annum 685. Priorem tamen Pchām vocat *Sinaitam*, quod ante Pchātum in monte Sina monachum egisset, eique tribuit librum, cui titulus: Ὁδηγὸς, *Hodegus*, seu *Dux Viæ*, & alium in *Hexabemeron*, quorum primus ad monachum Sinaitam, alter ad Anastasium Pchām Martyrem refertur.

XXII.

Sanctus Theodorus.

Moscovit. Kalendarium: *Prep. Theodora*, *Sancti Theodori*. Possevinus: *S. Patris Theodori*. Codex noster Slavicus: *S. Theodori Syceotæ*. Ruthenici Vaticani vacant. Papebroch. *Theodorus*. Nimirum, cognomento *Syceota*, de quo Græci in Menæis cum Officio & Synaxario: τȣ̃ ὁσίȣ πρ̃ς ἡμῶν Θεοδώρȣ τȣ̃ Συκεώτȣ, Ἐπισκόπȣ Ἀναϛασιȣπόλεως, *S. P. N. Theodori Syceotæ, Episcopi Anastasiopoleos*. Hexametrum:

Εἰκάδι δευτερίῃ συκεώτην τύμβος ἔκρυψεν.
Syceoten abdit Vicenia secunda sepulcro.

Menologium Basilianum: „ Memoria S. P. N. Theodori Si-
„ ceotæ. Theodorus Christi Pontifex, natus est in regione
„ Galatiæ, in oppido, quod (*a*) Siceon appellatur, Justi-
„ niano Seniore imperante. Genitus vero fuit in taberna di-
„ versoria, ubi mater ipsius (*b*) Maria eximia oris sui pul-
„ chritudine ad eum progignendum attraxerat virum quem-
„ dam nomine Cosmam, qui inter Imperatoris cursores adscri-
„ ptus erat. Eadem porro ejus mater vidit in somnis sidus è
„ cælo delabi, atque in suum sinum decidere: quod sane sidus
„ futuram pueri virtutem prænunciabat. Adeo enim ipse ab
„ ineunte ætate virtutis studiosus atque amans fuit, ut Sanctum
„ Geor-

---

a *Siceon*, al. *Syceon* Galatarum in regione oppidum, subjectum Anastasiopoli urbi subditæ Ancyrano Metropolitano; distat ab Anastasiopoli duodecim passuum millibus.

b In *Sicei* oppidi medio est publica regii cursus via, in qua diversorium erat, ubi puella formosissima, nomine Maria, commorabatur cum matre Elpidia, & sorore Despenia, quæ quidem ibi commorantes, quæstum corpore faciebant. Eo tempore, imperante Divæ memoriæ Justiniano, contigit, ut inter Magistratus vir quidam, nomine Cosmas, in equestribus certaminibus clarus, ad partes illas Judex mitteretur, a quo quum in diversorium illud venisset, perspecta Maria, amore illius captus est, & cum ea concubuit. Acta S. Theodori cap. 1. pag. 34.

„ Georgium amicum ſibi comparaverit, qui & palam cum eo „ colloqui, & frequenter convenire, atque ad omne opus bo„ num ipſum perducere conſueverat. Unde innumera edidit „ miracula. Quum vero monaſticam vitam ſuſcepiſſet, Epi„ ſcopus Anaſtaſiopolis ordinatus eſt. Demum quum apud Im„ peratorem, ac univerſum terrarum Orbem plurimis editis „ miraculis celebris evaſiſſet, in pace ad Dominum migravit „. Martyrologium Romanum ad XXII. hujus: *Anaſtaſiopoli Sancti Theodori Epiſcopi, miraculis clari*. Baronius: „ De eo item „ hac die Græci in Menologio. Hic ille celebris Archimandri„ ta cognomento Sicæota, cujus Acta ſinceriſſime ſcripta a „ Georgio ejus diſcipulo recitat Metaphraſtes, ex quo Lipom. „ Tom. 7. & Sur. Tom. 2. hac die. Migravit ex hac vita anno „ Domini 613. Heraclii Imperatoris anno 3. prout ejus Acta „ teſtantur „. Edidere Bollandiani Tom. 3. April. pag. 33. Titulus: *Vita Sancti Theodori Siceotæ Epiſcopi Anaſtaſiopolitani, Archimandritæ Cœnobiorum in Galatia, auctore Eleuſio, Georgio dicto, Presbytero & Hegumeno, & Sancti Theodori diſcipulo.* Initium. Prologus. *Benedictus Deus*. Vita. *In Galatarum regione eſt oppidum, quod Siceon appellatur*. Græce in Græca Sancti Marci Bibliotheca Codicum MSS. impreſſa anno 1740. Cod. 359. Initium: Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου. A Pictore Moſcho in Tabulis Papebrochianis habitu monaſtico cum ſtola depingitur, etiamſi Epiſcopus fuerit: quia nimirum abdicato (a) Epiſcopatu, ad Monaſterium a ſe erectum rediit. Lege Vitam ejus in Capita XV. & numeros 125. diſtinctam.

XXIII.

GEORGIUS.

Ruthenici Vaticani: *S. Georgii Martyris*: Noſter Slavicus. *Sancti magni Martyris Georgii*. Kalend. Moſcovit. Βελ. Μυγυ. Γεοργιε, *magni Martyris Georgii*. Poſſevinus oſcitanter: *S. Patris Gregorii magni*, pro, *S. Mart. Georgii magni*. Pa-

(a) Acta cap. 9. pag. 48. num. 69. „ Ego enim poſthac Epiſcopus veſter non ero, ſed „ ut abjectus Monachus, ad manſionem revertar meam &c. „. Et num. 70. „ Quum „ igitur ad Metropolitanum Ancyranor. Archiepiſcopum Paulum perveniſſet, rogabat, „ ut ſibi ſucceſſor daretur &c. „ Mandato igitur Cyriaci Pchæ Conſtantinopolitani parens Metropolitanus, ab Epiſcopatus onere B. Theodorum liberavit, & Epiſcopatus reliquit inſignia.

Papebr. *Georgius*: additque *Megalomartyr*; & ad Ephemerides Græcas metricas, recitato hoc hexametro:

Ἦρε Γεωργίῳ δεκάτῃ ξἴτῃ αὐχένα χαλκός.
Vicena terna ſcinduntur colla Georgj.

„ Paſſim *Megalomartyr* [inquit] dictus, primus [quantum
„ exiſtimo] excepit impetum perſecutionis decimæ, ejuſdem-
„ que omnium crudeliſſimæ ſub Diocletiano & Maximiano, la-
„ ceratis eorum circa Paſcha edictis primis. Coli cœpit ſtatim
„ a Conſtantini Magni victoria de Licinio, erectis Eccleſiis ſub
„ ejus nomine, translatiſque Reliquiis; habitus ſemper Orien-
„ talis Imperii defenſor, & Chriſtianorum contra Saracenos
„ exercituum ductor. Explicui hæc omnia prolixe in Aprili,
„ ubi etiam cauſam reddidi Draconis paſſim ad pedes ejus pin-
„ gi ſoliti, quam lubet confirmare exemplo Majoriani Impera-
„ toris ab anno 457. uſque ad 61. cum Leone regnantis, qui
„ ſumpto ſibi a Conſtantini Magni ſtatutis exemplo, imaginem
„ ſuam ita in nummis ſculpi permiſit, ut averſa facies repræſen-
„ taret Imperatorem, cruce quam dextera tenet potentem,
„ victoria quam ſuſtinet ſiniſtra glorioſum, pede autem dexte-
„ ro caput nefandi proculcaret Draconis. Ipſum nummum hic
„ darem effigiatum, ſi non ſufficeret eum paſſim extare apud
„ nummariæ antiquitatis tractatores, & omnibus obvium eſſe
„ apud Baron. ad annum 325. num. 206. *Hæc Papebrochius.*
Culcinius de S. Georgio in Specim. pag. 80. „ Glorioſus Mar-
„ tyr Georgius colitur hac die proprio Officio cum parvis, &
„ magnis Veſperis, ac Canone Theophanis, cujus Acroſtichis:
„ *Aſſiduus & revera noſter Adjutor, o Martyr.* Synaxario
„ præmittuntur (*a*) hæc diſticha.

Hoſtium colla ſecans in bello Georgius,
Sponte ab hoſtibus confoditur gladiis.

„ Adeſt in meo Anthologio Imago hujus Sancti, qui armatus
„ clypeo & haſta, pedibus premit draconem. Ad unum la-
„ tus exhibetur reſuſcitans mortuum; ad aliud vero repræſen-
„ tatur equo inſidens, & haſta draconem confodiens. Eſt ni-
„ mirum in pretio apud Ruthenos hæc hiſtoria, quod Divus
„ Georgius cujuſdam Regis filiam ab invadente dracone libera-

„ ve-

a Leg. *hoc diſtichon Græce.*

Ἐχθροὺς ὁ τέμνων Γεώργιος ἐν μάχαις,
Ἑκὼν παρ' ἐχθρῶν τέμνεται διὰ ξίφος.

„ verit, bestiamque cui certis temporibus devovebantur ad devorandum selectiores Virgines, occiderit. Hinc passim pingunt Regem ac Reginam e triclinio Palatii prospicientes, filiam ad Draconem progredientem, & Georgium candido equo insidentem, qui hastam oblongam faucibus Draconis intrudit, eumque mactat „. Tabulæ Papebrochianæ Georgium exhibent juvenem, nudo radiatoque capite, Comitis seu Tribuni militum veste indutum, gladium evaginatum dextera tenentem.

Græci in *Menæis*: τῦ ἁγίυ ϗ ἐνδόξυ μεγαλομάρτυρος Γεωργίυ τῦ τροπαιοφόρυ, *Sancti gloriosi & magni Martyris Georgii, triumpatoris*: cum officio proprio, & Synaxario bene prolixo, in quo dicitur Cappadox, inter Tribunos militum clarus, dignitate Comes, sub Diocletiano multa passus, quæ huc referre, nullius operæ duco. Colitur Constantinopoli in ipsius martyrio, quod est in *Deutero*. Quinque enim ædes *S. Georgii* a Cangio recensentur in Constantinopoli Christiana. 1. In *Manganis*, opus Constantini Monomachi. 2. In *Deutero*, a Mauricio Imp. exstructa. 3. τὰ χαλκίδυ dicta, a Sergio Patriarcha. 4. In *Xylocirco*, cujus monasterii Abbas Eugenius subscribit Libello monachorum in Synodo sub Hormisda; & Abbas Cyriacus Concilio Constantinopol. sub Mena. 5. In *Sycis*, de qua Anna Comnena lib. 2. pag. *66.* edit. Paris. Subjungitur Synaxario *Miraculorum enarratio*, cui titulus: Ἀναγκαῖον δέ ἐστιν ἐκ τῶν πολλῶν θαυμάτων τῦ ἁγίυ μέρος διηγήσασθαι, *Oportet autem ex multis hujus Sancti Miraculis partem aliquam enarrare*. Tria autem narrantur miracula. Primum in Syria ad castrum (*a*) Ramel (idest, Ramlam, seu Ramam, ut vocant,) quod castrum haud procul abest a Lydda seu Diospoli, ubi celeberrimum est S. Georgii Martyris Templum. Alterum (*b*) in Mitylene, in puero inde ab Hagarenis abducto: quod miraculum ei simile est, quod narratur de S. Josepho Hymnographo, necnon ei, quod S. Nicolao Myrensi tribuitur. Tertium (*c*) in Paphlagonia. Menol. Basilianum summatim eadem habet, quæ in Menæis in Synaxario fusius describuntur.

a Edidit e Synaxario Papebrochius ad 23. Apr. pag. 142. col. 1.

b Memoratur a Papebr. ad 23. Apr. pag. 142. col. 2. qui ex Cod. Græc. Vat. refert pag. 136. col. 2. Miraculosam liberationem pueri Paphlagonis a captivitate Bulgarica; non absimilem ei, quæ de puero Mitylenensi narratur.

c Refertur ad 23. Apr. pag. 142. col. 2.

Baronius in not. ad XXIII. Apr. „ De Actis S. Georgii Mart.
„ est censura Gelasii in decreto de libris apocryphis. *Et paulo post.*
„ Quænam autem essent Acta Georgii a Gelasio improbata,
„ atque rejecta, exquirendi studio fatigatus, ea me tandem in-
„ venisse arbitror. In nostra Bibliotheca [*Vallicellana*] tertio
„ Tomo Vit. Sanctorum antiquissimo ac pene vetustate consum-
„ pto Codice pag. 159. inveni Acta quædam S. Georgii, multis
„ haud dubium referta mendaciis. Ibi portentosa quædam ab
„ omni miraculorum ratione aliena feruntur. *Et mox.* Insunt
„ præterea illic quædam accepta ab hæreticis atque Gentilibus,
„ ut conflictus ille Georgii cum Athanasio mago (*a*): alludit
„ nimirum auctor impius ad Georgium Arianum Episcopum in-
„ vasorem Sedis Alexandriæ, & magni Athanasii ejus Sedis
„ Episcopi pugnacissimum persecutorem: Athanasium enim ab
„ Arianis esse magum appellatum, Acta Tyrii conciliabuli fa-
„ tis docent „. Cætera ibi legenda: quibus adde Papebrochii Commentarium prævium ad XXIII. Apr. a pag. 100. ubi hæc habentur §. I. Acta S. Georgii vetustiora; Latina apocrypha, Græca fidei melioris. II. Acta S. Georgii recentiora & minus sincera, tam apud Græcos, quam apud Latinos. III. Pugna cum Dracone SS. Georgio & Theodoro affcta, occasione imaginum exprimentium victoriam eorum de diabolo. IV. An S. Georgius fuerit primus decimæ persecutionis martyr, ab Eusebio sine nomine commemoratus. V. quam antiquus & statim a principio late diffusus fuerit Sancti Georgii cultus, ædificatione templorum, & Reliquiarum distractione. VI. Hæreticorum contra veram S. Georgii existentiam blasphemiæ ex dictis confutantur. VII. Posteriores translationes Reliquiarum S. Georgii, & templa ac monasteria iis locupletata. Sequuntur Acta S. Georgii a pag. 117. Et primo quidem *Acta ut extant apud Lipom. & Surium, interprete Francisco Zino ex MS. Græco Veneto, collata cum MSS. Vat. & Florentino. Init.* Diocletianus Romanorum Imp. sceptris indigne potitus. Secundo, *Encomium S. Georgii, auctore Gregorio Cyprio, Patriarcha Constantinopolitano ex MS. Græco Vat.* Init. *Solent oratores fere singuli æquum censere, ut labores sui magni videantur.* Tertio, *Analecta de Reliquiis, Mira-*

---

a Qui tamen in Menæis tanquam Martyr colitur hac die 23. Apr. τοῦ ἁγίου Μάρτυρος Ἀθανασίου τοῦ ἀπομάγου, *S. Mart. Athanasii*, qui olim fuerat *magus*: postea ad Christum conversus, decollatus fuisse dicitur.

Miraculis, & Patrocinio S. Georgii Megalomartyris, a pag. 132. ad 163.

Acta Græca S. Georgii martyris Cappadocis [ex Fabric. Tom. IX. Bibl. Græc. pag. 79.] Ἄρτι τῆ τῆς εἰδωλομανίας: Græce in Actis Sanctorum in Append. pag. XV. Tom. 3. Apr. ex Cod. Vat. 1079. pag. 146. Auctore Simeone Metaphraste.

Alia, Διοκλητιανὸς ὁ Ῥωμαίων αὐτοκράτωρ, ex Biblioth. Medicæa Florentiæ Plut. 10. Cod. 31. fol. 165. In Actis Sanctorum Tom. 3. in Append. pag. IX. Latine ibid. pag. 117. cum notis. Lacunas e MS. Vindobon. supplet Lambecius Tom. VIII. p. 348. Hæc Acta a Georgii famulo scripta Allatius pag. 85. de Simeonibus, ex verbis quibusdam colligit, quum pag. 125. martyrium eodem initio adscripto retulisset inter Acta Metaphrastæ genuina: sub cujus nomine edidit etiam Latine Surius ad 23. Apr. & ante eum Lipomanus.

Alia (si subscriptioni fides) composita a famulo Pasicrate, ubi martyrium S. Georgii, ἡ μὲν τῆ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησῦ Χριςῦ προαιώνιος Βασιλεία. Vide Allatium de Simeonibus pag. 95. MS. Cod. Barocc. 147. Latine apud Surium 23. Aprilis e Lipomano.

Oratio in S. Georgium Mart. auctore Greg. Cyprio Patriarcha Constantinopolitano, ἴπως τῦτο τῶν λόγοις ἀγωνιζομένων, e Cod. MS. Vat. in Append. ad Tom. 3. Apr. pag. XXV. Latine ibid. pag. 123. MS. Lambec. VIII. pag. 71. 372.

Alia in eund. S. Georgium oratio auctore Andrea Cretensi: Ἀεὶ μὲν λαμπρὰ καὶ πανεύφημα, Græc. & Lat. in Combefisii Andrea Cretensi pag. 175. 188. & in Actis Sanctor. Tom. 3. Apr. e MS. Vat. pag. XX. Latine apud Lipom. & Sur. 23. Apr. Confer Allat. de Georgiis pag. 304.

Alia auctore Theodoro Quæstore, προβέπει μοι εὐφημίαν τὴν γλῶσσαν.

Alia auctore Arcadio Episcopo Cypri: συγκαλεῖ ἡμᾶς, ὦ Φιλόχριςοι, ὁ Φιλόςοργος. MS. in Bibl. Coislin. pag. 211.

Alia auctore Joanne Euchaitarum Metropolita, in memoriam magni Tropæophori Georgii, tertia Paschatis die celebratam: ὁ κύριος ἐβασίλευσεν, ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ. Ejusdem altera: ὡς εὐτυχὴς καὶ πάντως μακάριος. Confer etiam quæ de Georgio Mart. exhibet Combefis. To. VI. Bibl. Concionatoriæ pag. 437. seq.

Narratio miraculi S. Georgii, de puero in captivitatem Bulgaricam abducto: *οἱ τῶν αὐτῶν δωρεῶν ἀξιωθῆναι*, Græce e MSS. Vaticano & Ambrosiano, in calce Tomi 3. Apr. p. xxxv. MS. Lambec. VIII. pag. 361. Latine in eodem Tom. 3. Apr. interprete Petro Possino Soc. Jesu, pag. 136.

Narratio de alio miraculo S. Georgii: *ἐν τοῖς καιροῖς ἐκείνοις τοῦ μεγάλου καὶ εὐσεβεστάτου Βασιλέως ἡμῶν Θεοδοσίου*, Græce e MS. Ambrosiano ibid. pag. xxxix. & Lambec. VIII. pag. 355. Epitome Latina in Actis SS. Tom. 3. pag. 41.

Aliud miraculum de Imagine ejusdem Georgii: *ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου*. Ex MS. Florentino Biblioth. Laurentianæ Pluteo 10. Cod. 31. f. 187. in Append. Tom. 3. Apr. pag. XLV.

De visione cujusdam Saraceni in Templo S. Georgii; narratio Gregorii Decapolitæ: *ὁ στρατηγὸς Νικόλαος, ὁ λεγόμενος Γουλᾶς*. Græce & Latine in Actis SS. Tom. 3. Apr. pag. XLII. & pag. 144.

Kalendarium Marmoreum Neapolitanum. XXIII. *N. S. Georgi Mar.* „Etsi Acta S. Georgii (inquit cl. Mazoch. ad 23. Apr. „ p. 227.) quæ tolerabiliora ceteris protulit hoc die Papebro- „ chius, in fine p. 122. num. 25. *vigesimo tertio die Aprilis* pas- „ sum hunc *Μεγαλομάρτυρα* (quomodo eum Græci appellant) te- „ stantur; tamen nec satis antiqua ea sunt, & eo quidem certo „ tempore scripta, quo jam ei diei affixa solemnitas erat. Jam enim „ ab ævo S. Gregorii magni die XXIII. de eo fiebat, ut apparet „ non tantum ex ejus Sacramentario, verum etiam ex ejusdem „ Antiphonario per Thomasium edito, quo etiam die illum an- „ tiquitus a Græcis cultum, ex hodiernis eorum libris Ecclesiasti- „ cis argui potest „. Hactenus recte. Quis tamen credat, id quod vir doctus hucusque produxerat, in dubium revocaturum eum, non aliam ob causam, quam quia Marmor Neapolitanum non *Dep. S. Georgii*, sed *Nat.* habeat? Nimirum ex præconcepto errore, quod diebus non suis solet *Natalis* nota præponi; *θανασίμοις* autem (sive emortualibus) τὸ *Dep.*, aut ubi de martyre agitur, *Pas.*, sive *Passionis* nota.

Atqui ex eod. ipso Kalendario Neapolitano constat, pluribus sanctis, qui *diebus suis coluntur*, non *Dep.* aut *Pas.* sed *Nat.* præponi. Sic ad XXI. Jan. (pag. 17.) *Nt. S. Agne*: quum, eodem Mazocchio affirmante, certum sit, S. Agnetem eo die passam fuisse.

se. Alia exempla alibi protuli, demonstrans, in uno eodemque Marmoreo illo Kalendario promiscue & indiscriminatim accipi *Natalem*, ac *Depositionem*, seu, *Passionem*. Stat ergo S. Georgii martyris diem depositionis ad XXIII. contigisse, unanimi Ecclesiarum omnium consensu.

XXIV.

SABAS. ELISABETH.

Ruthenici Vaticani cum nostro Slavico vacant. Papebroch. *Sabas*. Possevin. *S. Mart. Sabæ*. Kalend. Moscovit. *Mucenika Sabbi*, *Martyris Sabbæ*. In Menæis ad XXIV. Apr. τοῦ ἁγίου Μάρτυρος Σάββα τοῦ στρατηλάτου, *S. Mart. Sabbæ, militum Ducis*. Hexametrum, & Distichon.

> Εἰκάδι πνίξε Σάββαν ποταμοῦ ῥόος ἀμφὶ τετάρτῃ.
> *Suffocat Sabbam vigesima quarta fluento.*
> Ἔπνιξε δεινὰ πνεύματα πλάνης Σάββας
> Ποταμόπνικτος μάρτυς ὀφθεὶς κυρίου.
> *Terribiles erroris spiritus suffocavit Sabbas*
> *Qui in flumine suffocatus martyr Christi apparuit.*

Subjungitur Synaxarium a Papebrochio Latine editum Tom. 3. Apr. ad XXIV. hujus pag. 262. num. 3. ubi natione Gothus dicitur, dignitate Tribunus militum, sub Aureliano Imperatore in flumen projectus, martyrium consummasse. At vero in Menol. Basiliano (quod idem Papebrochius refert pag. 261. num. 2. in quo Menol. idem sanctus colitur XXV. Aprilis) non in flumen projectus dicitur, sed capite truncatus: sic enim legitur. „ Sabas
„ Christi martyr erat sub imperio Aureliani, exercebatque mi-
„ litaris agminis regimen, ipse Dux in urbe Romana constitutus.
„ Erat quidem natione Gothus, sed religione Christianus; sanctos
„ carceri inclusos invisere eisque famulari solitus: illibatæ insu-
„ per tenore vitæ & rerum divinarum exercitio malos dæmones
„ ex obsessis hominum corporibus ejiciebat. Delatus autem,
„ est comprehensus & ad Imp. deductus: coram quo projecit
„ baltheum militarem, quo accingebatur, ac libere Christum
„ professus est. Suspensus propterea est, ac facibus in lateri-
„ bus (*a*) deustus. Ex quo tormento quum non absque mira-
„ culo sospes atque incolumis evasisset, viros septuaginta ad fi-
„ dem Christi evocavit, qui omnes illico capite plexi sunt. In
„ car-

a Additur in Synaxario Menæorum: *in lebetem pice liquata plenum immissus est*.

„ carcerem deinde conjectus est Sabas; ubi quum Christus Do-
„ minus ei apparuisset, plurimum robur clementer indulsit.
„ Eductus iterum e carcere, & jussus Christum abnegare, &
„ idola adorare, quum nollet id facere, gladio sacrum ejus ca-
„ put est abscissum „. Hunc sancto Sabæ vitæ exitum tribuit Basilianum Menologium: At Synaxarium Menæorum sic habet:
„ Sabbas autem ad secundam quæstionem productus, quum a
„ Christo illi apparente in carcere esset novo robore auctus &
„ confirmatus, in flumen abjectus, martyrii lauream reporta-
„ vit „. Hæc in Menæis (inquit Papebroch. loc. cit.) quæ cum Basilii Menologio sic videntur posse conciliari, ut primum capite plexus Sabas fuerit, deinde in flumen dejectum sit corpus. Sed quoniam ad diem XII. Aprilis apud Latinos, apud Græcos ad diem XVIII. hujus ejusdem mensis, recolitur alius Sabas Gothus, in Gothia passus, qui martyrium suum complevit submersus in Musæum fluvium, & hic tum Constantinopoli, tum in Ecclesiis Cappadociæ, celebrioris nominis atque cultus fuit, propter martyrii exstantia Acta; nec defuerunt qui ipsi quoque addiderint titulum τῦ ϛρατηλάτυ, uti factum in Menæis notavimus: vehemens ob has (inquam) causas nobis suspicio nascitur, ne simili oscitantia (sunt enim Menæa satis oscitanter collecta) mors per aquam isti Sabæ illata, aptata fuerit huic antiquiori, de cujus in flumen abjectione nihil habent melioris notæ Synaxaria. Cæterum Sabam hunc sub Aureliano passum, ab altero ejusdem nominis Saba Gotho, Valentiniani temporibus sub Athanarico Gothorum principe martyrium in aquis passo, diversum fuisse, non modo Epocha temporis demonstrat, sed etiam quia hic antiquior Sabas die 24. Apr.; ille recentior die 15. in uno eodemque Menologio Basiliano colitur.

Elisabeth virgo Thaumaturga in utroque Menol. a Græcis celebratur: & in Basiliano quidem ad XXIV. Apr. „ Memoria
„ Sanctæ Elisabeth Thaumaturgæ. Sancta & Thaumaturga Eli-
„ sabeth ab ipsa infantia Sanctorum Patrum doctrinis obsecuta,
„ seipsam religiosæ exercitationis laboribus addixit. Unde gra-
„ tiam curationum adepta, cujuscumque generis morbos sana-
„ bat. Plura autem alia præclare gessit: pauperibus enim præ-
„ sto fuit: viduas adjuvit: orphanis alimenta subministravit:
„ eos qui injurias patiebantur, ab eorum oppressoribus libera-
„ vit: quovis etiam anni tempore una dumtaxat veste induta,

„ fri-

„ frigoris rigorem ſuſtinuit, etſi divino ſpiritu fervebat. Toto „ vitæ ſpatio corpus ſuum aqua non abluit: ac, ut olim ma- „ gnus Moſes fecerat, quadraginta diebus jejunans, ab omni „ prorſus cibo abſtinuit. Trium annorum decurſu Deum qui- „ dem mentis acie, in cælo intuita eſt, corporis vero oculis „ cœlum non aſpexit. Pane non veſcebatur: aliquando etiam „ ne oleum quidem deguſtabat. Quum autem ſic vixiſſet, ac „ innumera miracula edidiſſet, obdormivit in Domino „. In Menæis colitur cum officio & Synaxario, in quo additur, quod *ſerpentem maximum ac terribilem oratione interemit*: & quod *in hodiernum uſque diem multis miraculis claret, quando cum fide ad ejus reliquias accedentibus gratiam exhibet curationum: nam pulvis ex ejus tumulo acceptus, omnes morbos depellit.*

XXV.

MARCUS.

Uterque Vaticanus Ruthenicus: *Marci Evangeliſtæ*. Noſter Slavicus: *S. Apoſtoli & Evangeliſtæ Marci*. Ita & Poſſevinus. Kalend. Moſcovit. *Apoſtola Marka*, *Apoſtoli Marci*. Papebr. *Marcus*. Ephemerides Metricæ Græcæ:

Εἰκάδι πέμπτῃ Μάρκον ἐπὶ χθονὶ ἄφρονες εἷλκον

Per terram Marcum quinta & vigeſima raptat.

Mazochius pag. 233. ita vertit Latine

Quinta in ſe ducta Marcum traxere ſceleſti.

Additur diſtichon in Menæis.

Σύροντες εἰς γῆν Μάρκον οἱ μιαιφόνοι,
Πρὸς οὐρανοὺς πέμποντες αὐτὸν ἠγνόουν.
Dum Marcum in terram trahunt homicidæ,
Ignorant eum ſe mittere in cælum.

Celeberrima eſt ad hanc diem xxv. Aprilis memoria *S. Marci* Evangeliſtæ in omnibus Eccleſiaſticis Faſtis, Latinis, Græcis, Slavicis, Syriacis, Ægyptiacis, Armenicis. Res ejus geſtæ ſummatim continentur, hoc Bedæ elogio. „ VII. Kal. Maji. „ Natale S. Marci Evangeliſtæ in Alexandria: qui conſtitutis & „ confirmatis Eccleſiis per Libyam, Marmaricam, Ammonia- „ cam, Pentapolim, Alexandriam, atque Ægyptum univer- „ ſam, ad ultimum tentus eſt a Paganis, qui remanſerant Ale- „ xandriæ. Qui videntes eum die Sancto Paſchæ Miſſas facien- „ tem, miſerunt funem in collo ejus, & trahebant eum ad loca „ Bucoli, quæ erant juxta mare ſub rupibus, ubi erat Eccleſia

„ con-

„ constructa: & defluebant carnes ejus in terram, ac saxa inficiebantur sanguine. Vespere autem facto, miserunt eum in carcerem: ubi circa mediam noctem primo Angelica visitatione confortatus est, deinde ipso Domino sibi apparente ad cælestia regna vocatus. Et mane dum traheretur ad loca Bucoli, gratias agens & dicens: *Domine in manus tuas commendo spiritum meum*: octavo Neronis anno defunctus est: & a viris religiosis Alexandriæ sepultus, in loco lapidis excisi, cum gloria. Ordinaverat autem pro se Alexandriæ Episcopum Anianum: aliis quoque longe lateque Ecclesiis Episcopos, Presbyteros, & Diaconos dederat „. Menol. Basilianum. „ Marcus Divinus Christi Apostolus, post Ascensionem D. N. J. C. in tota Ægypto, Libya, (*a*) & Pentapoli, imperante Tiberio Cæsare, verbum Christi prædicavit. Scripsit etiam sanctum quod ejus nomen præfert Evangelium, Petro Apostolorum principe illud ei dictante. Ordinatus (*b*) vero Alexandriæ Episcopus, Christi Ecclesias ornavit, constituens per universam Ægypti provinciam Episcopos, & fidei verbum propagans. Quum autem quadam die juxta mare populos edoceret, insidiose ab idolorum cultoribus detentus & funibus constrictus, raptatus adeo fuit, ut carnes ejus saxis illisæ lacerarentur, & sanguis ejus terram irrigaret. Conjectus deinde fuit in carcerem, ubi Dominus illi apparens, cælorum regnum ei promisit. Sequenti die e carcere eductus, iterum raptatus, spiritum Deo reddidit „. Eadem fere in Menæis; ubi post conscriptum a S. Marco Evangelium, sic pergit auctor Synaxarii. „ Quumque in Cyrene Pentapoleos esset, multa edidit miracula. Deinde in Alexandriam ad Pharum profectus est, indeque rursus in Pentapolim, ubique miracula patrans, & Ecclesias Christi exornans, ordinationibus „ Epi-

a In Menæis additur *Marmarica*, quæ per Typographi oscitantiam Βαρβαρικὴ, *Barbarica* dicitur.

b S. Marcum Ecclesiæ Alexandrinæ fundatorem primumque Episcopum, ab omnibus hactenus & scriptum, & dictum & creditum. Falconius id temere negat, sic scribens pag. 87. col. 1. „ Quarto sæculo habebatur, sedisse, docuisse in cathedra Alexandriæ: Et, si interroger; mihi (post Valesium, aliosque Doctores) videtur Evangelista fuisse, non vero primus Episcopus ejus loci. Decimus sextus Alexandrinus Episcopus, Sanctus Marcus, primus loci Episcopus, ex gentibus; sub Hadriani extremis, & sub Pii anno octavo, fucum fecisse Græcis creditur: dum Marcum Evangelistam primum obtruserunt Episcopum Alexandrinum: Hallucinatio facillima, ex cognatione ejusdem nominis in utroque „. Sic ineptit, dum sibi videtur sapientior esse Sancto Hieronymo, omnibusque Græcis, Ægyptiis, Syris, Latinis,

„ Episcoporum, & reliquorum Clericorum. Demum iterum „ Alexandriam veniens, quum quosdam ex fratribus juxta ma- „ re in loco, qui Bucolus dicitur, verbum Dei eis prædicans, „ doceret, insurgentes in ipsum idololatræ „. Cætera ut supra. Additur, oris ipsius descriptio, cujusmodi in Synaxariis legere est de Prophetis, ex antiquis, ut videtur, eorum picturis desumta: ac demum concluditur. *τελεῖται δὲ ἡ αὐτοῦ Σύναξις ἐν τῷ πανσέπτῳ αὐτοῦ Ἀποστολείῳ τῷ ὄντι πλησίον τοῦ Ταύρου.* *Celebratur autem illius festus dies in religiosissimo ipsius Apostolio* (seu Templo ipsi tamquam Apostolo dicato) *quod est juxta Taurum*: de quo Templo Georgius Codinus de Origin. Constantinopolitanis pag. *61*. *Ecclesiam S. Marci prope Taurum primo Theodosius magnus cum trullo ligneo extruxit: quam postea Terræmotu collapsam, reædificavit Romanus Senior, cognomento Lecapenus.*

Acta S. Marci Evangelistæ, ex Cod. Græc. Vat. *866*. *ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, ὁ προαιώνιος τοῦ πατρὸς λόγος.* In Actis Sanctorum Tom. 3. Apr. pag. XLVI. Eadem cum Latina antiqua versione in iisdem Actis Sanctorum pag. 347. hoc initio: „ Per „ idem tempus, quo dispersi erant Apostoli toto orbe terra- „ rum, contigit beatissimum Marcum ad Ægypti regionem di- „ vina voluntate pertingere „. Alia eorumdem Græcor. Actorum versio Latina: *Tempore illo, quum Apostoli per omnem orbem*, apud Surium 25. Apr. sub Metaphrastæ nomine. Quæ verba post aliquot lineas, in Actis Græcis sic habentur: *Ἄλλοις μὲν ὧν ἄλλαι πόλεις τε καὶ χῶραι ἐκληρώθησαν, διαμερισαμένων κατ' ἐκεῖνον καιρὸν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων τὴν ἅπασαν οἰκουμένην. ἔλαχεν καὶ τὸν ἁγιώτατον Μάρκον ἐν τῇ κατ' Αἴγυπτον χώρᾳ εὐαγγελίσασθαι τὸ Χριστοῦ κήρυγμα*: *Sanctis Apostolis per id tempus orbem terrarum partientibus, quum aliis aliæ civitates ac regiones obtigissent, contigit Sanctissimum Marcum in Ægypti regione Evangelium Christi prædicare.* Vide doctas ad hæc Græca S. Marci Acta cum Lat. collata Animadv. cl. Mazocchii ad XXV. Apr. a pag. 233. ad 254. Ubi tamen singularem tuetur opinionem circa annum martyrii S. Marci, quem vult ab idololatris comprehensum raptatumque fuisse die 23. Apr., obiisse die sequenti 24. ac sepultum fuisse die 25. ejusdem mensis anno eræ vulgaris 75. quo Pascha celebratum est die 23. Aprilis, quum ceteri Scriptores asserant, *S. Marcum*, aut *octavo Neronis anno*, idest

Christi 59. aut ejusdem *Neronis anno 14.*, idest ultimo, *Christi 65.* passum fuisse: aut demum, *die ultima mensis Pharmu-„ ti, anno Chr. 67:*, biennio scilicet post SS. Apostolor. Petri & Pauli martyrium.

Alia Acta auctore Niceta Rhetore Paphlagone: ὥσπερ οὐχ' ὅμοιαι τῶν σωμάτων παθῶν, Latine & Græce in Combefisii Auctario Novis. Tom. I. pag. 429. Latine Tom. 27. Bibl. Patrum Lugd. pag. 419.

Alia auctore Procopio Diacono & Chartophylace: πάλιν Ἀποστολικὴ καταστράπτει πανήγυρις. Latine in Bibl. Concionat. Combefis. Tom. VI. & apud Surium 25. Apr. & in Actis Sanctorum Tom. 3. Apr. pag. 350. interprete Jo: Francisco Albano Urbinate, qui ad Summum Pontificatum assumtus, *Clementis XI.* nomen gessit, quique quum adhuc adolescens esset, sex priores menses Menologii Basiliani e Græco Latinos fecit. Initium. *Rursus Apostolica effulget Panegyris.* Græce eod. Tom. 3. Apr. pag. XLVIII. Græce & Latine ante Catenam in Marcum editam a Possino Romæ 1673.

Alia Latine ex duplici Cod. MS. *Post gloriosam Domini N. J. C. in cælum Ascensionem ad Patrem*: In Actis Sanctorum Tom. 3. pag. 346. Titulus: *Apostolatus Aquilejensis.* Additur pag. 349. *Appendix ex vita S. Petri Episcopi Alexandrini & Mart.* Init. *Divinus Petrus volentibus comprehendere, se statim tradidit.* Et pag. 353. *Historia Translationis S. Marci ex urbe Alexandria Venetias* ex Cod. MS. Vat. *Quum Saraceni universam Ægyptum & Alexandriam invasissent.* Demum p. 356. *Apparitio & miracula, ex libro MS. Petri Calo.* Init. *In ipsa Ecclesia, pulchro schemate auro & marmoribus pretiosissime redemta.*

XXVI.

BASILIUS.

Kalend. Moscov. *Sviatago Basilia: S. Basilii.* Poss. *S. Mart. Basilii.* Noster Slavicus: *Sacromartyris Basilii Episcopi Amaseæ.* Vaticani Ruthenici vacant. Papebr. *Basileus,* Episcopus martyr: *Stephanus,* Episcopus Permiensis. Ephemerides metricæ Græcæ.

Εἰκάδῃ ἀμφ' ἕκτῃ Βασιλεὺς ξίφει αὐχένα τμήθη.
Vicena sexta feriunt Basilea securi.

Amaseæ in Ponto Episcopus, martyr sub Licinio, ob S. Glaphyram, libidini ejus subtractam. Menol. Basilii. Die XXVI. „ Cer-„ tamen

,, tamen Sacrosancti Mart. Basilei Episcopi Amaseæ. Sacrosanctus ,, Martyr Basileus, imperante Licinio, Episcopus fuit Amaseæ. ,, Martyrium autem subiit hunc in modum. Ancilla quædam uxo- ,, ris Licinii, quæ Glaphyra dicebatur, ut pudicitiæ studio con- ,, cubitum ipsius evitaret, Dominę suæ consilio cum ingenti num- ,, morum copia occulte in Orientales plagas aufugit. Et quum ,, Amaseam venisset, ab Episcopo Basileo tamquam Christiana ,, excepta fuit. Quum autem id rescivisset Licinius, ambos ,, coram se adduci mandavit. Sed Glaphyra, quæ jam fato ,, concesserat, ab ipsius manibus effugit. Basileus vero Episco- ,, pus vinctus Nicomediam adducitur; quumque Imperatorem ,, redarguisset, capite obtruncatus est, & in mare projectus; ,, seorsim quidem corpus ejus, & seorsim caput. At Dei pro- ,, videntia ipsius corpus capiti conjunctum est, undisque super- ,, natans, in Sinope urbe inventum fuit, ac deinde Amaseæ de- ,, positum ,,. In Martyr. Rom. additur: *Cujus corpus in mare projectum, & ab Elpidiphoro, Angeli monitu, repertum, honorifice tumulatum fuit*. Agunt Græci de eo cum officio & Synaxario. Acta Basilei Martyris Episcopi Amaseæ: *οἱ τὸ ἐπίγειον κράτος λαχόντες*, e Cod. MS. Card. Sfortiæ in Actis Sanctor. Tom. 3. Apr. pag. LVI. Latine ibid. pag. 416. *Qui terrenam potentiam sortiti sunt*. Alia auctore Joanne Presbytero Nicomediensi: *ἐγένετο μετὰ τὸ πατάξαι κύριον*, ex MS. Græco Cryptæ Ferratæ, nunc Bibliothecæ Vaticanæ, interprete Guilielmo Sirleto, Ibid. pag. L. Latine: *Factum est, ut postquam Deus percussit impium illum Roman. Principem*. Ibid. pag. 417. & Lat. apud Sur. 26. Apr.

De *Stephano* Permiensi, hæc Henschenius ad sanctos Prætermissos die XXVI. Apr. pag. 408. ,, S. Stephanus, habitu ,, Episcopali indutus, in Tabulis Kalendarii Moscovitici, quis ,, sit, non audemus divinare, nullo probabili conjecturæ funda- ,, mento apparente ,,. Papebrochius in Ephemeridibus Græcomoschis: ,, Stephanus, Episcopus Permiensis. Ita R. P. Ohi- ,, lewicz, de quo Herberstenius in Itinerario a Moscua usque ,, ad Obim fluvium, post descriptionem Permiensis provinciæ, ,, dicit, quod ,, genti proprium idioma habenti, etiam cha- ,, racteres proprios invenit Stephanus Episcopus, qui eos in fi- ,, de Christi vacillantes confirmarat: nam antea in fide adhuc ,, infantes, Episcopum quemdam idem attentantem excoriave- ,, rant ,, dignum profecto, cujus etiam nomen inter sanctos

„ relatum esse credatur, & hic alicubi locum habere inter eos, „ quorum nobis adhuc notitia deest, licet inveniatur locus. „ De ipso certe Stephano idem Herberstenius asserit, quod *Demetrio Joannis filio imperante apud Ruthenos* circa ann. 1450. „ *in numerum Divorum relatus est* „. Culcinius in Specim. pag. 14. de eodem S. Stephano Episcopo Permiensi. „ Adest „ in meis libris commemoratio hujus Sancti, quem Papebrochius „ ex Herberstenio asserit in provincia Permiensi fidem prædi- „ casse, & Apostolicis enervatum laboribus sancte obiisse; ac „ tandem imperante Demetrio Joannis filio in numerum Divo- „ rum relatum fuisse „. Verba Herberstenii recito, antequam de ætate Stephani Episcopi disseram. Sic autem scribit in Comment. Rer. Moscovit. pag. 85. de Permiæ incolis: „ Idioma „ proprium habent: Characteres item proprios, quos Stepha- „ nus Episcopus, qui eos in fide Christi vacillantes confirmarat „ [nam antea in fide adhuc infantes, Episcopum quemdam „ idem attentantem excoriaverant) primus adinvenit. Hic Ste- „ phanus postea, Demetrio Joannis filio imperante, apud Ru- „ thenos in numerum divorum (*a*) relatus est. Supersunt „ adhuc ex iis in silvis passim plures idololatræ, quos Monachi „ & Eremitæ eo proficiscentes, non cessant ab errore vanoque „ cultu revocare „. Itaque Stephanus Permienses in Christi fide confirmavit, aliquanto saltem tempore, antequam Demetrius Joannis filius apud Russos imperasset: nam Demetrio regnante, in Sanctorum numerum relatus dicitur: id quod certe fieri non potuit, nisi transactis ab ejus obitu aliquot annis. Atqui *Demetrius* Joannis filius, non anno 1450. (uti Papebrochius autumat) Russis imperabat; sed sæculo integro prior fuit: nam (uti in Actis S. Alexii Metropolitæ Kioviensis legitur) æqualis erat tum S. Alexio, tum Mamajo Tartarorum Regi: de quo hæc habet idem Herberstenius pag. 8. *Deinde anno 6886.* [idest Ch.1378.] *magnus Dux Demetrius vicit bello magnum Tartarorum Regem, nomine Mamaj*. Et Culcinius in Append. pag. 121. num.xxxix. eundem Demetrium Joannis filium imperasse scribit ab anno 1362. ad 1390. Quamobrem vixerit necesse est Stephanus Episcopus aut ineunte anno 1300. aut circa finem seculi antecedentis.

S1.

a Typor. errore, *in numerum Deorum*.

XXVII.

SIMEON.

Mofcov. Kalend. *Sviatago Symeona* : *S. Symeonis* . Vatica-nus Ruthenicus primus : *Simeonis Hierufalem Epifcopi* : Secun-dus : *Simeonis propinqui Domini* . Poffev. *S. Mart. Simeonis* . Slavicus nofter vacat . Papebroch. *Simeon Epifcopus Hierofoly-mitanus* , de quo Ephemerides Græcæ metricæ.

Ξύλῳ ἑβδομάτῃ Συμεὼν πάγη εἰκάδι μάκρῳ.

Bis decima in ligno Simeonem & feptima fixit .

Ejus memoriam Latini recolunt in Martyr. Rom. ad XVIII. Febr. „ Hierofolymis natalis B. Simeonis Epifcopi & Mart. qui filius „ Cleophæ & propinquus Salvatoris fecundum carnem fuiffe „ traditur . Hic Hierofolymorum Epifcopus poft Jacobum fra-„ trem Domini ordinatus , in perfecutione Trajani multis fup-„ pliciis affectus , martyrio confummatus eft , omnibus qui ade-„ rant & judice ipfo mirantibus , ut centum viginti annorum „ fenex crucis fupplicium fortiter conftanterque pertuliffet „ . Ejus martyrium ab Hegefippo confcriptum Eufebius recitat lib. 3. cap. 26. qui & lib. 3. cap. 10. eundem ex Cleopha fratre Jofephi natum tradit : Ita & Menol. Bafilianum ad diem 18. Septembris Symeonem facit Cleophæ fratris Jofephi filium , Jacobi tamen confobrinum . „ Sacrofanctus [inquit] Martyr Simeon „ floruit Trajano Imperatore , fecundus a Jacobo fratre Domi-„ ni Hierofolymorum Epifcopus . Erat enim confobrinus & „ ipfius Domini , & Jacobi , Cleopa patre natus . Hic enim , & „ Jofephus pater Domini fecundum carnem appellatus , fra-„ tres (*a*) germani erant . Symeon autem accufatus a Ju-„ dæis , quod Chriftum prædicaret , comprehenfus a Græco-„ rum præfectis , graviffime cæditur . Deinde multis tormentis „ fubjectus , in carcerem conjicitur , ut fame & fquallore confi-„ ceretur . Inde eductus , quum nulla ratione adduci poffet , „ ut Chriftum abnegaret , cruci clavis affixus , mortem occu-„ buit annos natus centum & viginti : cujus facrum Corpus pro-„ pinqui terræ commendarunt ; felix vero anima in cælum „ afcendens , unacum Sanctis in æternum gaudet in Chrifto Jefu „ Domino noftro „ . At vero Synaxarium Menæorum ex apocryphis , ut videtur , de Sancto Simeone hæc tradit : „ Hic fi-„ lius erat Jofephi Sponfi , frater autem Jacobi . Hunc ipfe „ Chri-

---

a Græc. ἀδελφοὶ γνήσιοι. *fratres legitimi* .

„ Christus Deus noster suscipiens, fratremque appellare dignatus, Sacerdotem unxit, ad prædicandum gloriosum ipsius adventum. Quare innumeris laboribus ac sudoribus decertans, tamquam pastor, & non instar mercenarii, Thronum Hierosolymorum exornavit; seque ipsum sancti spiritus templum quum effecisset, idolorum templa evertit; atque errantes in viam lucis adducens, multiplicesque cruciatus sustinens propter pietatem, cruci affixus est, quum esset annorum centum & viginti; unde ad desideratum ab ipso Christum Salvatorem ascendit. Hic Beatus duplici nomine appellabatur. Simon scilicet, & Symeon, & frater Jacobi atque ipsius Christi.

XXVIII.

Jason. Sosipater.

Ruthenici Vaticani cum nostro Slavico vacant hac die, & sequenti. Kalendarium Moscoviticum: *Apostola Jasona*, *Apostoli Jasonis*. Papebrochius: *Jason*, *Sosipater*. Menologium Basilianum ad diem xxvii. hujus: *Memoria SS. Apostolorum Sosipatri & Jasonis*, discipulorum Sancti Pauli Apostoli, quorum primus natus Tarsi in Cilicia ibidemque Episcopus fuit; Sosipater vero Patris in Achaja natus, Episcopus fuit Iconii. Eadem fere in Menæis in Synaxario (*a*) ad xxix. Aprilis, idest ad diem sequentem. Latini vero de Sosipatro agunt ad xxv. Junii, & de Sancto Jasone ad xii. Julii. Baron. de Sosipatro: „ Hunc Origenes in epist. ad Rom. ait ordinatum fuisse Thessalonicensem Episcopum: licet Dorotheus in Synopsi eum sedisse Iconii asseveret. Hippolytus etiam libel. de 72. discip. Iconii eum fuisse Episcopum testatur. Extat epistola Dionysii ad Sosipatrum „. Idem de Jasone: „ Referunt Græci, præfectum fuisse Tarsensi Ecclesiæ Episcopum; quod etiam testatur Dorotheus in Synopsi: in Syria autem fuisse Episcopum, auctor est Hippolytus Mart. lib. de 72. discipulis. Verum duo fuerunt Jasones: quorum alter, de quo agimus, Mnason alio nomine dictus reperitur, idemque Cyprius genere, de quo in Act. cap. 21. Alter vero Thessalonicensis, apud quem Paulus est hospitatus, de quo Act. 17. eumque constat ipsius Pauli fuisse discipulum: quem illum ipsum puto, cujus

a Hujus Synaxarii fabulis pleni Epitomen vide apud Falconium ad 28. Aprilis pagin. 88.

„ jus idem Paulus ſcribens ad Romanos cap. 16. meminit. Sic„ que optime accidere potuit, ut alter eorum Tarſi in Cilicia, „ alter vero in Syria ſit factus Epiſcopus „. Hactenus Purpuratus ſcriptor.

XXIX.

SANCTI NOVEM MARTYRES.

Kalend. Moſcovit.: *novem Martyrum in Cyzico*. Papebr. *Synaxis Martyrum* IX. *Cyzici*. Inſcriptio Ruthenica apud Culcinium pag. 86. ad XXIX. Apr. *Sviatich Mucenik deviat Kizyckich*, *Sanctorum Martyrum novem Cyzicenſium*. In Kalend. Moſcovit. ſic: 9. *Muc. v Kyzicia*, *novem Martyres in Cyzico*: quorum nomina „ Theognides, Rufus, Antipater, Theoſti„ chus ſive Eutychetes, Artemas, Magnus, Theodotus, Thau„ maſius, Philemon „. Poſſevinus perperam: *Sanctorum* IX. *Martyrum Ciſitiæ*, pro, *Cyzici*. Menol. Baſilianum. „ Certa„ men Sanctorum IX. Martyrum Cyzici, Theognidis, & So„ ciorum ejus. Sancti Chriſti martyres Theognides, Rufus, „ Antipater, Eutyches, Artemas, Magnus, Theodotus, Thau„ maſius, & Philemon, ex diverſis regionibus ortum duxere: „ ſimul autem eo tempore, quo perſecutio excitata fuerat, in „ urbe Cyzico convenerunt, ubi Chriſtum prædicantes, com„ prehenſi ſunt ab idololatris, & ad civitatis præſidem addu„ cti. Ac primam quæſtionem ſubeuntes, crudeliter cæſi, & „ in carcerem detruſi fuerunt. Poſtea e carcere educti, Chri„ ſtum abnegare juſſi ſunt, & idolis ſacrificare. Quum vero „ non aſſenſiſſent, ſacris capitibus abſciſſis martyrium conſum„ marunt. Illorum reliquiæ in urbe Cyzico depoſitæ multas „ curationes ad Chriſti gloriam tribuunt „. Quæ fere eadem leguntur in Menæis ad XXVIII. Apr. cum hoc diſticho:

Εἰκὼν ἀΰλων ταγμάτων τῶν ἐννέα
Οἱ τὰς κάρας τμηθέντες ἄνδρες ἐννέα.
Novem ſuperiorum ordinum typum gerunt
Caput amputati gladio viri novem.

JACO-

XXX.

Jacobus.

Ruthenicus Vaticanus primus: *Jacobi*, *fratris Joannis Evangelistæ*. Secundus: *Jacobi Apostoli*, *filii Zebedæi*: Slavicus noster: *Apostoli Jacobi*. Kalend. Moscovit. *Apostola Jacoba*, *Apostoli Jacobi*. Possev. *S. Apostoli Jacobi*. Papebroch. *Jacobus*: additque: *Apostolus frater Joannis*. Ephemerides metricæ.

Κτεῖνε μάχαιρα φόνῳ Ἰάκωβον ἐν τριακάδι.
Jacobum gladio trigesima mactat iniquo.

„ Ipsum mortis genus satis indicat hic intelligi filium Zebedæi, „ fratrem Joannis: qui etiam in plerisque Menæis notatur; li- „ cet quædam exempla nunc repetant Fratrem Domini „. Hæc Papebrochius. Ita enim habet Menol. Basilianum ad xxx. Apr. „ Certamen S. Apostoli Jacobi, fratris Domini. Jacobus ma- „ gnus Apostolus, filius fuit Josephi Sponsi, frater autem Do- „ mini secundum carnem, a quo & primus Hierosolymorum „ Episcopus ordinatus est „. Cætera ibi legenda. Bis autem in eodem Menolog. Basil. agitur de S. Jacobo fratre Domini, semel scil. ad xxiii. Octobris To. i. pag. 137. & iterum ad xxx. Apr. Tom. 3. pag. 77. Additur in Menæis, Jacobi hujus Adelphothei memoria Dominica post nativitatem Domini, seu post diem 26. Decembris. Bis etiam de S. Jacobo Apostolo, filio Zebedæi & fratre Joannis; semel nempe Tom. i. pag. 191. ad xv. Novembris; & iterum Tom. 3. pag. 146. ad xxx. Junii unacum reliquis Apostolis. At vero Græci in Menæis ad hanc diem xxx. Apr. non Jacobum fratrem Domini, sed colunt Jacobum Zebedæi, fratrem Joannis: *τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἰακώβου ἀδελφοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου*, *S. Apostoli Jacobi*, *fratris Joannis Theologi*: cum officio, & disticho.

Ὡς ἀμνὸς Ἰάκωβος ἀχθεὶς ἐσφάγη,
Τῆς εὐσεβείας μυρίζων τοὺς λόγους.
Tamquam agnus ductus Jacobus jugulatur,
Sermones pietatis, instar Myricæ, ungens.

Synaxarium: „ Hic filius erat Zebedæi, frater autem Joannis „ Theologi: post vocationem autem Andreæ & Petri, ab eodem Salvatore ad suum discipulatum unacum fratre vocatus „ est: qui statim patrem & navim, & uno verbo omnia relinquentes, secuti sunt eum „. Cetera ex Evangelio. Et subjungi-

jungitur de ipsius martyrio. „ Quum nempe post Passionem „ & Ascensionem D. N. J. C. Herodes illum confidenter agen- „ tem & salutarem prædicationem annunciantem non ferret, „ imposuisse in eum manus, & gladio sustulisse, alterum a Ste- „ phano martyrem Christo Domino mittendo „. Porro hic *Jacobus* Zebedæi colitur a Latinis ad xxv. Julii; alter vero *frater Domini*, ad I. Maji. De utroque vide notas Emi Baronii. Vide etiam Henschenium ad diem I. Maji pag. 24. & Mazochium ad eandem diem pag. I. ubi tertium Jacobum Apostolum adstruunt Alphæi filium & Matthæi fratrem, diversum a Jacobo Zebedæi & a Jacobo filio Cleophæ & Mariæ fratre Domini sive Adelphotheo appellato: cujus quidem Jacobi Alphæi memoriam colunt Græci ad IX. Octobris in utroque Menol. De Jacobo autem Alphæi agere Latinos ajunt ad xxv. Maji, & unacum Philippo Apostolo ad I. Maji; et vulgo hodie dies I. Maji Jacobo Adelphotheo assignatur. Hæc illi. Contra, Fabricius Tom. 9. Bibl. Græc. pag. 83. non distinguit Jacobum Alphæi a Jacobo Cleophæ, sic scribens. „ Jacobi Alphæi, Minoris ἀδελ- „ φοθέου, Apostoli, & Episcopi Hierosol. [a quo perperam „ nonnulli distinguunt, ut Combefisius ad Hippolytum de XII. „ Apostolis] Encomium auctore Niceta Paphlagone, χθὲς καὶ πρώην ὁ μακαριώτατος, Græc. Lat. in Auctar. noviss. Combefis. Tom. I. pag. 372. Aliud; οὐχ οὕτω ἡδύ τι τῷ φιλαρέτῳ, Lambec. VIII. pag. 253. 259. 262. Bibl. Coislin. pag. 211. Et in Actis Sanctor. Tom. I. pag. 735.

Jacobi, Zebedæi. πρώην μὲν ἡμᾶς, auctore Niceta Paphlagone, Græc. Lat. in Auctar. noviss. Combef. Tom. I. pagin. 347. Aliud auctore Leone Centuripino, ὑλικὴ μὲν αἰσθητῆς ἡδεῖαι.

TABULÆ TERTIÆ.

Mensis Majus.

I.

Jeremias.

PRimus Vaticanus Ruthenicus: *Jeremiæ Prophetæ*. Secundus vacat. Codex noster Slavicus: *S. Prophetæ Jeremiæ*. Kalendarium Moſcovit. *Proroka Jeremiy*, *Prophete Jeremiæ*. Poſſev. *S. Proph. Jeremiæ*. De eo non tantum Græci omnes, ſed & Latini agunt hac die: „ In Ægypto Sancti Hieremiæ „ Prophetæ, qui a populo lapidibus obrutus, apud Taphnas „ occubuit, ibique ſepultus eſt: ad cujus ſepulcrum fideles (ut „ refert Sanctus Epiphanius) ſupplicare conſueverunt, inde„ que ſumpto pulvere, aſpidum morſibus medentur „. Ephemerides Metricæ:

Πρώτῃ ἐν Μαΐοις λίθοις κτάνον Ἱερεμίαν.
Prima dies Maji ſaxis necat Hieremiam.

Menologium Baſilii: „ Hieremias electus Dei Propheta fuit „ ex Judæa regione: & multa quidem vaticinatus eſt; præſertim vero Hieroſolymorum expugnationem. Quapropter Ar„ cam legis & ſacra omnia, quæ in ea erant, accipiens, in pe„ tra abſcondit; illos qui aderant ſic allocutus: migravit Do„ minus ex Sina in cælum, ac rurſus veniet in Sina cum pote„ ſtate, ſignumque vobis erit adventus ipſius, quando gentes „ omnes lignum adorabunt. Quæ quum dixiſſet, illico ſuper „ eam petram, in qua Arcam abſconderat, nubes apparuit, „ locum illum uſque in præſentem diem obumbrans. Plures „ deinde ærumnas a Judæis ſuſtulit, quum eorum iniquitates „ redargueret. Quum vero in Ægyptum abiiſſet, prædixit, „ fore ut eorum ſimulacra concuterentur & conciderent propter „ Salvatorem puerum ex Virgine in ſtabulo naſciturum. Ac „ demum quum in urbe Ægypti Taphnis degeret, lapidibus „ a populo obrutus, è vita deceſſit, prope domum Pharao„ nis „. In Synaxario, poſt multa quæ è Scriptura & ex Sancto Epiphanio proferuntur, fabulæ ſubjunguntur, de quibus Papebrochius ad 1. Maji Græcomoſchi, & Falconius pag. 89. Præter ea quæ de Jeremia in divinis Scripturis leguntur, ſcribit de eo Joſephus Antiquit. lib. 10. cap. 6. 7. 10. & 11. Epipha-

phanius de Vita & interitu Prophetar. cap.8. Hieronymus cap.1. in Hieremiam, & cap. 23. Isidorus cap. 38. Hieremiæ foveam Constantinus miro exornavit ædificio, ut scribit Nicephorus l.8. cap. 30. De ossibus Hieremiæ translatis ad Tetrapylum, vide in Prato Spirit. cap. 77. Τελεῖται δὲ ἡ αὐτοῦ Σύναξις ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου Πέτρου, τῷ συγκειμένῳ τῇ ἁγιωτάτῃ μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ. *Celebratur autem ipsius festum in Templo Sancti Petri Apostoli, sito juxta SSmam magnam Ecclesiam.*

II.

ATHANASIUS.

Codex Ruthenicus Vaticanus secundus: *Athanasii Magni*. Primus vacat. Noster Slavicus: *Sancti Athanasii Episcopi*. Kalendarium Moscoviticum: *S. Athanasii Alexandrini*. Papebrochius: *Athanasius*. Possevinus: *Sancti Patris Athanasii*. Agunt de eo Latini hac die: Græci autem eadem die 2. Maji, necnon iterum ad XVIII. Januarii. Ita & Marmor Neapolitanum Græcizat, dum bis Athanasii memoriam habet: primo scilicet ad XVIII. Januarii: *Nt. Sancti Athanasii Episcopi*. Deinde ad 2. Maji: *Nt. S. Athanasii Patri*: idest, Patriarchæ. Ephemerides Græcæ ad XVIII Jan.

Τάρχυσαν ὀγδοάτῃ τὴν ἔκυν Ἀθανασίου δεκάτῃ.
Mortuo Athanasio octava decima celebrant exequias.

Ad 2. Maji.

Δευτερίῃ νέκυς Ἀθανασίου εἰσεκομίσθη:
Corpus Athanasii est illatum luce secunda.

Alexandria scilicet Constantinopolim. Ex quibus hexametris palam fit, a Græcis celebrari die quidem 18. Januarii obitum Sancti Athanasii; die vero 2. Maji, Corporis ejus Translationem ex urbe Alexandrina Constantinopolim. Papebrochius tamen suis in Commentariis ad diem 2. Maji, postquam Sancti Athanasii res gestas eruditissime texuisset, de anno & die obitus ipsius cap. 34. a pag. 248. disserens, annum quidem assignat 371. diem vero 2. Maji: sic enim ait num. 398. „ Quod ad annum pertinet, quo è vivis abiit Sanctus Doctor, eum Socrates pro„ ximus ævo scriptor lib. 4. cap. 16. notatum reliquit, Gra„ tiano II. & Probo Coss. quum annis 46. inter multa pericula „ Episcopatum administrasset. Eundem Consulatum, qui an„ num 371. notat, eundemque annorum Episcopatui impen„ sorum numerum notant auctor Vitæ Anonymus & Metaphra-

 „ stes,

„ ſtes, Socratem ſecuti „. Deinde quum eorum opinioni reſpondiſſet, qui an. 372. vel 373. morti Athanaſianæ aſſignant, n. 403 de die natali ſic ſcribit: „ De die minus videtur ambigendum „ quin omnino fuerit 2. Maji: in hoc enim omnes omnino con„ veniunt Faſti Ægyptii, Græci, Latinique „. Atqui Græci mentem ſuam ſatis declarant in Ephemeridibus utriuſque Athanaſianæ commemorationi præfixis; nimirum ad diem 2. Maji de Translatione Corporis Sancti Athanaſii agi, non de die ipſius emortuali: idemque ipſe Papebrochius in Majo Græcorum Metrico, recitatum id diſtichon, quod ſupra productum eſt, ſic Latine reddidit.

Corpus Athanaſii eſt illatum luce ſecunda.

„ Alexandria ſcilicet Conſtantinopolim. Subjungens: quo„ modo autem hinc Venetias ſit translatum, exceptum, & mi„ raculis glorificatum, declarant Acta (*a*) ex Monaſterio San„ ctæ Crucis in Judaica, tranſcripta poſt vitam copioſe ex ope„ ribus ipſiusmet collectam.

Quin imo in diſticho, quod in Menæis ad hanc ipſam diem 2. Maji præmittitur Synaxario, ſic legitur:

Ἀθανάσιε ποῦ κομίζει μοι πάλιν;
Καὶ νεκρὸν ἐξορισμὸν ἐκπέμπουσί σε.
Quo veheris iterum, quo veheris, Athanaſie?
Etiam in exilium mortuum te relegant.

Quæ verba Corporis Athanaſii translationem aperte indicant. Quid igitur ad hæc Papebrochius? Ait, diem 2. Maji fuiſſe Sancti Athanaſii emortualem; diem vero 18. Januarii, Ordinationis ejuſdem: recurrente autem die 2. Maji, Translationem Corporis ipſius contigiſſe. Sic enim cap. 33. pag. 246. (poſtquam utrumque diſtichon Græcum recitaſſet) ſcribit numer. 389. „ Accedit, quod ad diem 18. Januarii (quem eſſe „ Ordinationis diem ex temporum ratione & morte deceſſoris „ Alexandri arbitramur) ubi geminato Hymnorum ſacrorum „ ordine, in ipſius & Sancti Cyrilli Epiſcopi ſimiliter Alexan„ drini, commune feſtum in MSS. & excuſis omnibus proponi„ tur, ad finem communis utrique Elogii addantur hæc verba: „ *Feſtum eorum agitur in Sancta majori Eccleſia*, Sophiæ dicta: „ non alia, ut licet opinari, cauſa, quam quia Reliquiis Sancti „ Athanaſii in illam Eccleſiam die ipſius natali jam olim illatis,

„ poſtea

a Recitantur Tom. 1. Maji, ad diem 2. pag. 252. ad 262.

„ postea conjunctæ fuerint Reliquiæ Sancti Cyrilli, similiter ex „ Ægypto adductæ. Siquidem verosimilis alia non apparet „ causa ejus commemorandi, & quidem tam solemniter, eo „ die, quo nullis Ægyptiorum Fastis Sanctus Cyrillus reperi- „ tur inscriptus. Ordinatus enim circa 18. Octobris uti con- „ stat ex Socrate lib. 7. cap. 7. mortuus putatur mense Junio, „ quando Græca omnia monumenta natalem ejus proponunt. „ Ceterum quod hactenus suspicionem dixi; ex certa scientia „ infra probabitur, intelligeturque, ut ut olim in majori Ec- „ clesia festum suum habuerit Sanctus Athanasius, ejus deinde „ cultum magis auctum esse, ædificata sub ejus nomine Eccle- „ sia propria in Xerolopho, translatoque in eam Sancti Corpo- „ re, verosimiliter post tempora Iconomachorum „. Hæc Papebrochius: qui tamen non solvit difficultatem ex Menæis Græcorum petitam, in quibus disertim obitus Sancti Athanasii ponitur ad 18. Januarii, & Translatio Corporis ad 2. Maji. Ad Sanctum vero Cyrillum quod spectat, bis de eodem etiam agunt Græci: semel scilicet ad 18. Januarii unacum Sancto Athanasio; & iterum in Menæis quidem excusis, ad IX. Junii, at in Menologio Basiliano ad XXVII. Junii, ubi habetur ejusdem Elogium Tom. 3. pag. 143. in quo dicitur, post Ephesinam Synodum, Alexandriam reversus, scriptisque adversus omnem hæresim pluribus libris, in pace ad Deum migrasse. Emortualis igitur Sancti Cyrilli dies apud Græcos aut IX. aut XXVII. Junii contigisse existimata fuit. Cur autem unacum Sancto Athanasio ad XVIII. Januarii colitur? non certe ob eam causam, quam conjectando affert Papebrochius; sed quam Græci in Menæis ad eamdem diem XVIII. Januarii tradunt, duobus hisce distichis.

Ἀθανάσιον καὶ θανόντα ζῆν λέγω.
Οἱ γὰρ δίκαιοι, ζῶσι καὶ τεθνηκότες.
Athanasium vel mortuum, vivere ajo.
Justi enim, etiam mortui, vivunt.

En dies emortualis Sancti Athanasii. Quid porro de Sancto Cyrillo? audi.

Φυγῆς Κυρίλλου σήμερον μνήμην ἄγει.
Ἀλλ' οὐ τελευτῆς ἀειμνήστου κτίσις.
„ *Fugæ Cyrilli hodie memoria agitur;*
„ *Non autem memorandæ semper illius mortis.*

Ubi

Ubi quid per fugam Sancti Cyrilli intelligitur, nisi aut Corporis ipsius Translatio, aut factum aliquod nobis ignotum, quod ex ejusdem Vita est expiscandum. Bolland. ad 28. Januarii pagin. 851. num. 55. ubi Sancti Cyrilli res gestas describit, de Synodo Ephesina loquens: „ Interea Imperator, falsa Orienta-
„ lium relatione deceptus, non solum Nestorii, verum etiam
„ Cyrilli & Memnonis exauctorationem tamquam legitime fa-
„ ctam approbat. Joannem sacrorum Comitem Constantino-
„ poli Ephesum legat, qui pacis concordiæque causa Synodo
„ adsit, ut dicitur Tom. 3. cap. 15. Hic ubi Ephesum advenit,
„ prima die lectis Imperatoris literis, declarat Nestorium,
„ Cyrillum atque Memnonem jure depositos, quos omnes ne
„ dissidia majora concitarentur, carceri quemque suo includit „.
Et post pauca, Cyrilli hæc verba profert: „ Nos vincti custo-
„ ditique asservamur, ignari prorsus, quo tandem res hæc sit
„ evasura. Verumtamen gratias agimus Christo, quod pro
„ nomine illius digni habeamur, non solum vinculis constrin-
„ gi, sed cetera quoque omnia perpeti „. Huc referri videtur, quod de ipsius fuga sive exilio in disticho dicitur; ad ea scilicet, quæ Sanctus Doctor pro Catholica fide in Synodo Ephesina fecit, & passus est. Certe Latini de Cyrillo agunt, non quidem mense Junio, quo is obiisse dicitur; sed mense Januario die 28. his verbis: „ Item Sancti Cyrilli ejusdem urbis Episco-
„ pi, qui Catholicæ fidei præclarissimus propugnator, doctrina
„ & sanctitate illustris, quievit in pace „. Baron. „ De eode n
„ hac die cæteri Latinorum; Græci autem in Menol. 9. Junii „.
Quo die Menologium: τῶ ἐν ἁγίοις πρς ἡμῶν Κυρίλλυ, Πάπα Ἀλεξανδρείας, *S. P. N. Cyrilli, Papæ Alexandriæ*, cum hoc disticho, sine tamen Synaxario.

Κύριλλον ὑμνῶ τῦ κυρίυ μυ φίλον,
Καὶ κυρίας πρόμαχον ἀειπαρθένυ.
Cyrillum celebro Domini mei amicum,
Et Dominæ semper Virginis propugnatorem.

Bollandus ad XXVIII. Januarii de anno ac die mortis Sancti Cyrilli, pag. 844. num. 6. „ Theophilus Episcopus Alexandri-
„ nus, Cyrilli decessor & patruus, obiit XV. Octobris anni
„ 412. quo Coss. erant Honorius Aug. IX. & Theodosius ju-
„ nior Aug. V. Ac tertio post Theophili obitum die, Episco-
„ patu potitus est Cyrillus, ut infra ex Socrate dicitur. Tri-
„ ginta

,, ginta eum & duos annos Episcopum vixisse, testatur ejus ex
,, sorore nepos Athanasius Presbyter, & Theodorus Diaconus
,, Alexandriæ in libellis ad Leonem Papam, & ad Chalcedo-
,, nense Concilium, hujus Actioni 3. insertis, licet in Theo-
,, dori libello Græce hæc verba non legantur. Sequuntur Li-
,, beratus Diaconus in Breviar. cap. 10. Nicephorus lib. 14.
,, Hist. Ecclesf. cap. 47. Attigit igitur minimum annum Christi
,, 444. quo eum Baronius aliique recentiores scribunt obiisse,
,, sub Theodosii junioris imperio, Leonis Magni Pontificatu.
,, Diem obitus statuunt v. Idus Junii, quod in Græcorum Me-
,, nologio *natalis* vocetur, ut supra dictum; adeoque, ut Li-
,, beratus scribit, *trigesimo & secundo Episcopatus sui anno*
,, *mortuus* dicetur. Verum quod dies natalis in sacris Fastis so-
,, lemnem dumtaxat eo die haberi Sancto cuipiam cultum sæ-
,, penumero significet; parum id solidum est argumentum. Et
,, fortassis hoc XXVIII. Januarii anni 445. decessit, triginta duo-
,, bus in Episcopatu annis expletis, ut Athanasius, Theodorus,
,, & Nicephorus indicant ,,. Ecce, Papebrochius a Bollando dissentit, quoad diem emortualem S. Cyrilli; uterque autem a Græcis, qui Cyrilli obitum ad mensem Junium figunt, Athanasii ad Januarium. Iidem Græci, sicut ad XXXI. Januarii conjunctim celebrant SS. Doctores, Basilium, Gregorium Nazianzenum, & Joannem Chrysostomum; ita ad XVIII. ejusdem, occasione obitus S. Athanasii, colunt etiam S. Cyrillum, ejusdem Alexandrinæ sedis Episcopum.

Acta Athanasii Alexandrini, *πολλοὶ μὲν τῶν ἁγίων*, Græce & Latine in edit. Operum ejusdem. In eundem Oratio XXI Sancti Gregorii Nazianzeni, *Ἀθανάσιον ἐπαινῶν, ἀρετὴν ἐπαινέσομαι.* Alia in eundem Athanasium Oratio Anonymi: *ἄλλοι μὲν μακαρίων ἀνδρῶν*, Latine apud Sur. 2. Maji, & Græc. Lat ad calcem operum Athanasii. Plura in Sanctum Athanas. Combefisius Tom. 6. Biblioth. Concionat. pag. 500. ad 530. Vide & Photium Cod. 258.

III.

TIMOTHEUS. MAURA.

Kalendarium Moscovit. *M. Timothea i Mau. Martyr Timotheus, & Maura*. Possevinus: *S. Mart. Timothei*. Vaticani Ruthenici & noster Slavicus vacant. Papebrochius: *Timotheus. Maura*. Additur: *Prestaulenie Prepodobnago otca nassego Theodosia*

dosia Pecerscago. *Obitus S. P. N. Theodosii Peczarensis*. Græci in Menæis: τῶν ἁγίων Μαρτύρων Τιμοθέου καὶ Μαύρας, *SS. Martyrum Timothei & Mauræ*. Ephemerides Metricæ:

> Σταυρῷ Τιμόθεος τριτάτῃ τανύθη ἅμα Μαύρας.
> *Timotheum Mauramque cruci lux tertia fixit*.

Distichon:

> Ἥπλωσε Χριστὸς χεῖρας ἐν σταυρῷ πάλαι:
> Ἥπλωσε καὶ νῦν Μαῦρα σὺν Τιμοθέῳ.
> *Expandit olim Christus in cruce manus*;
> *Expandit & nunc illas cum Timotheo Maura*.

Menologium Basilianum, *Certamen SS. Martyrum Timothei, & Mauræ*. „ Timotheus Christi Martyr, sanctissimæ Dei Ecclesiæ (a) Lector fuit. Quum autem conjugii lege Mauram „ accepisset in uxorem, vix elapsis diebus viginti, compre„ hensus est ab Idololatris, & vinctus, ad Arianum (b) The„ baidis Præsidem adductus, eique traditus: qui ait ei: Affer „ libros tuos, eosque coram me combure. Quum autem „ Sanctus id facere renueret, candentibus laminis ferreis in „ ejus aures immissis, statim exciderunt pupillæ oculorum ejus. „ Deinde rotæ per talos alligatur, lignumque ori ejus imponi„ tur, & saxo ad collum alligato, inverso capite suspenditur. „ Quumque nihil ei præses persuadere potuisset, præcepit „ conjugi ejus, ut hortaretur eum deficere a Christo. At illa „ elegit potius martyrium pati. Quare evelli jussit crines ca„ pitis ejus, ac demum utrumque ad parietem clavis configi: „ ubi novem dierum spatio perseverantes, vitam consumma„ runt „. Paulo prolixiora sunt quæ de utroque narrantur in Synax. (c) Menæorum; sed quæ ex eorum Actis sunt desumta, quorum initium: ἐν τῷ καιρῷ τοῦ διωγμοῦ, Græce MS. Græco Palatino 27. Bibliothecæ Vaticanæ in Actis Sanctor. Maji p. 741. Latine ibidem pag. 376. Martyrologium Romanum: „ In The„ baide SS. Martyrum Timothei, & Mauræ conjugis, quos „ Arianus Præfectus post multa tormenta cruci jussit affigi, in „ qua novem diebus vivi pendentes, ac seipsos in fide robo„ rantes, martyrium consummarunt.

Ta-

a In Actis. *Lector ex vico Perapaorum*.

b Hic Arianus præses fidem Christi postea agnoscens, pro eadem subiit martyrium circa an. 286. unacum SS. Philemone, Apollonio & IV. Protectoribus die 8. Martii.

c Dicitur eorum festum celebrari *in Sanctissimo eorum martyrio, quod est Pera in Justinianis*.

Tabulæ Papebrochianæ post Timotheum & Mauram repræsentant *Theodosium Abbatem* mortuum capite radiato jacentem in feretro fasciis involutum usque ad collum: Metropolitano cum Presbytero duobusque monachis ad caput adstantibus, ad pedes vero aliis Presbyteris, Diacono, & Monachis. Ubi notandum, quod Metropolitanus manu dextera tenet Calicem cum operculo cruce signato ac reducto, & Presbyter monachus sinistra cochlear in calicem immittit: argumento, quod Theodosius paulo ante obitum Sacram Eucharistiam sumserit. Inscriptionem superimpositam Ruthenice supra exhibui cum Latina interpretatione: quam Papebrochius sic reddidit. „ Obitus S. P. Theodosii in „ Petserra. Ita ad verbum noster Belga. R. P. Ohilewicz interrogatus, respondit esse *Theodosium Kioviensem*, *cujus virulentas contra Latinam Fidem blasphemias coram Izaslao Russiæ Principe penes se habebat in MS. Codice, quo usus olim Dux Ostrogius Schismaticus*. Difficile mihi est divinare, quem ille Izaslaum intelligat: nam in epitome genealogica Ducum „ Moscoviæ tres omnino Isoslavos invenio, quorum primus fuerit filius Wolodimiri, sub quo fides Christiana recepta apud „ Moscos. Secundus ejusdem Wolodimiri ex primogenito Jaroslavo nepos item secundo genitus: ac denique prædicti Jaroslavi ex primogenito suo Vvolodimiro nepos rursus secundogenitus: omnes Principes Russiæ, Dux nemo: quorum ultimus vixerit circa annum 1150. Interim difficulter inducor „ ut credam ejusmodi hominem, qualem indicat Ohilewicz „ tam solennem cultum potuisse apud Moscos obtinere; & donec melius res examinata fuerit, opinabor potius diversum „ esse Scriptorem istius libri, a sancto jam magnifice hic expresso. Qui feretro adstat in habitu Metropolitico, veluti prætendens vasculum Olei Sacri (*a*) unde accipit Chrisma adsistens Hegumenus, sumi potest pro totius Russiæ Metropolita Kiovienti Episcopo. Qui autem monasterium præterlabitur „ fluvius, si quidem id ipsum circa Kioviam est, erit Borysthenes. Plura a Ruthenis ipsis doceri petimus „. Idem Papebrochius ad diem 3. Maji de Sanctis Prætermissis & ad alios dies rejectis pag. 360. „ Theodosii Kioviensis obitus indicatur in „ figurato Kalendario Moscovitico Amstelodami apud Laurentium Vander Hem asservato. Apparet, ex ipsa imaginis hi- „ storicæ

(*a*) Imo Sacræ Eucharistiæ.

„ storicæ adjunctæ amplitudine cultum ejus apud Moschos cele-
„ berrimum esse, proinde de hujus vita, ætate & sanctitate
„ optaremus plenius edoceri. Dedimus XII. Febr. vitam
„ S. Alexii Confessoris Kioviensis. Memoratur in Menologiis
„ Unitorum ad XXI. Decemb. B. Petrus Metropolita Kioviensis,
„ inter patronos proprios ducatus Lithuaniæ apud Albertum
„ Vviuck Kojalowicz; sed quia hic de illo tacet, nihil statue-
„ re audemus, donec responsum e Lithuania acceperimus„.
Responsum dat Culcinius in Specimine pag. 14. in hæc verba.
„ III. Maji de S. Theodosio Hegumeno Pieczarensi. Hic San-
„ ctus Monachorum in Russia secundus post Antonium institu-
„ tor, & cœnobii Pieczarensis ad Kioviam Hegumenus, ha-
„ bet in meo Anthologio officium proprium cum parvis & ma-
„ gnis vesperis, cum duplici Canone, & Synaxario, quod La-
„ tine adornatum hic pono.

„ Sanctus Pater noster Theodosius natus in oppido Vasile-
„ vo, haud procul ab inferiori Novogorodo, e parentibus piis
„ Christianis, & sancte educatus, dilexit Christum a juventu-
„ te, evasitque Spiritus Sancti habitaculum. Addictus a paren-
„ tibus studio literarum, adeo celeri passu in eis procedebat,
„ ut omnes mirarentur scientiam pueri, prudentiam, ac sedu-
„ litatem. Vitabat nugas pueriles, frequentabat templum, at-
„ tentam præbebat aurem hymnis ac lectionibus sacris. Ter-
„ tium supra decimum agens annum, amisit patrem: quo vita
„ functo, ad majores se extendens labores, omnes mundi il-
„ lecebras fugiebat, spretisque splendidis vestibus, viles pan-
„ nos induebat, ac frequentissime in templo ministrabat. Adiens
„ semel fabrum ferrarium, jussit fieri torquem ferreum, quo
„ lumbos constringens, & acrem celans dolorem, perspicaces
„ matris non effugit oculos. Hæc enim & torquem ademit, &
„ ne in corpusculum sæviret, interdixit. Tæduit ipsum idcir-
„ co domi manere. Hinc nactus tempus opportunum, rapuit
„ fugam, ferentibus eum votis ad Terram Sanctam. Sed asse-
„ cuta profugum mater, domum reduxit, acriterque verbera-
„ tum secum habitare coëgit, & diligentius custodivit. Vanas
„ tamen effecit filius maternas curas. Nam rursus domo clancu-
„ lum erumpens, iter docente Spiritu divino, pervenit Kio-
„ viam: adiensque B. Antonium oravit humiliter, ut cum ipso
„ maneret. Factus voti compos, tonsus in monachum, & no-
„ mine

„ mine Theodosii insignitus, vivebat sub obedientia B. Anto-
„ nii, totus effusus in obsequia fratrum: quævis enim laboris
„ plena ministeria indefessus obibat. Quadriennio in religiosis
„ exercitiis exacto, Theodosius innotuit matri, quæ ut audivit,
„ illico consurgeus, Kioviam advolavit; accedensque Cryptam
„ B. Antonii, evocatum ad colloquium filium hisce plorans af-
„ fata est verbis. Quid mali tibi feci, quod me reliqueris,
„ & in mœrore ducere reliquum vitæ coëgeris? Linque has cry-
„ ptas, revertere domum, matrisque tuæ dolorem novo gau-
„ dio sana. Respondens suaviter Theodosius, matrem mitiga-
„ vit, quæ victa ipsius efficaci suada, & illi libertatem serviendi
„ Deo concessit, & sibi hanc felicitatem optans, sanctimonia-
„ lium regulam professa, duxit in posterum vitam beatam. Læ-
„ tus hanc ob victoriam Theodosius, ferventiori in dies in-
„ cendebatur Dei amore, & subdens corpus spiritui, assiduis
„ orationibus, jejuniis atque vigiliis, multas variasque Dæmo-
„ num tentationes fortiter retundebat. Illustres virtutes eve-
„ xere tandem virum sanctum ad regimen Fratrum, quorum
„ ipse congregata insigni Communitate, pascebat eos tamquam
„ gregem Christi, docens per singulos dies timorem Domini.
„ Inito interea consilio Beati Antonius ac Theodosius de con-
„ struendo in honorem Deiparæ e cæmentis Templo, quum ei-
„ dem magnæ Dominæ arduum opus frequentibus commendas-
„ sent suspiriis, en mirabile accidit prodigium. Ipsis enim in
„ Russia orantibus, celerrima suorum clientum auxiliatrix in
„ imperanti Græcorum urbe in Templo ad Blachernas apparet
„ cæmentariis quibusdam ad instar Reginæ, & assistentibus An-
„ tonio ac Theodosio, de erectione Templi ad Cryptas Kio-
„ vienses operarios alloquitur, formam molis ipsis præscribit,
„ instructosque copioso auro Kioviam ire jubet. Parent jussis ho-
„ mines, committunt se itineri, quo emenso, sistunt se coram
„ viris beatis, exponunt ipsis miram visionem, pro cujus com-
„ probatione aurum e manibus Reginæ acceptum in mensam ef-
„ fundunt, ac promptitudinem ad inchoandum opus exhibent.
„ Mirantibus viris sanctis, & singularem V. Mariæ protectionem
„ laudantibus, en novum e cælo editur prodigium: nam quum
„ aptus Templo locus quæreretur, prima nocte uberrimo
„ rore situs designatus, altera igne cælitus lapso virgulta exusta,
„ lutosæ foveæ exsiccatæ ac explanatæ, cæteraque obstacula

„ amota. Sic rebus dispositis, jacta sunt fundamenta; & in
„ pauco tempore, juvante Deipara, magnificum Templum
„ surrexit. Actis Almæ Dei Parenti gratiis, Theodosius ad su-
„ bliora semper religiosæ perfectionis tendebat cacumina. Nam
„ & hoc in more habebat, quod integram quotannis Quadra-
„ gesimam inclusus arctæ Cryptæ in jejunio, silentio ac oratio-
„ ne perageret; & nonnisi in vigilia Sabbati de Lazaro (*ante*
„ *Dominicam Palmarum*) ad Fratres rediret. Summis rigo-
„ ribus tractabat suum corpus, cui abstinentiis, laboribusque
„ extenuato, sat modicum quietis, sedens tantum, nunquam
„ vero jacens, concedebat. Multis idcirco, iisque insignibus
„ ornatus erat a Deo donis; maxime si quando defectu annonæ
„ monasterium laborabat, ipso orante statim quævis victui ne-
„ cessaria a piis hominibus subministrabantur. Post multa de-
„ mum certamina, & longum pietatis ac sanctimoniæ exerci-
„ tium, certior a Deo redditus de proximo transitu suo, die
„ quinta jussit se afferri ante portam Templi: & convocatis Fra-
„ tribus, hæc extrema fecit verba. Patres & Fratres, Deus vos
„ custodiat ab insidiis mali hostis; vos autem manete in charita-
„ te. Ecce ego recedo a vobis: Dominus enim vocat me. Quem
„ vero vultis habere Hegumenum, concorditer eligite, ut ego
„ benedicam ipsi. Salutantibus pro Præside Fratribus Stephanum
„ Ecclesiarcham, benedixit ei Sanctus Pater, & subjunxit: Hoc
„ erit vobis signum post transitum meum. Si placui Deo, mo-
„ nasterium hoc crescet, cunctisque bonis abundabit. Vos tan-
„ tum oportet esse obedientes Præposito vestro, & Deus sem-
„ per erit vobiscum. His dictis, benedixit Fratribus, & sum-
„ pta sacra Eucharistia, obdormivit in Domino die 3. Maji, se-
„ cundo post Pascha Sabbato, anno a Nat. Christi 1074. Vene-
„ rabiles ejus exuvias Fratres intulerunt Cryptis, prout ipse jus-
„ serat, & reverenter condiderunt. Sic Theodosius tamquam
„ illustre Russiæ sidus multis inclaruit miraculis, cujus sanctis
„ precibus Christe Deus miserere nobis. Amen.

„ Hactenus Synaxarium. Sed Patericon, seu Liber de vi-
„ tis Patrum Cryptensium, fusius persequitur Acta hujus San-
„ cti: cujus sanctitatem quod noster Ohilewicz vocaverit in
„ dubium, falsus fuit per hoc, quod in suo Codice invenerit
„ aliquam Epistolam contra Latinam Ecclesiam ab altero, sed
„ non ab isto Theodosio Pieczarensi, exaratam, ut optime opi-

„ na-

„ natur Papebrochius. Vel, quod verosimile est, virulentæ „ blasphemiæ contentæ in Codice, quem habebat præ manibus „ P. Ohilewicz, imputatæ sunt falso Sancto Theodosio a recen- „ tioribus Schismaticis, ad conciliandam imposturæ majorem „ authoritatem: quod passim antiquitus fiebat, & modo aliquan- „ do contingit. Ceterum eo tempore, quo claruit hic vir san- „ ctissimus, de Schismate nec somniabantur. Vide Papebroch. „ in Act. Sanctor. Tom. I. Maji, ad diem præsentem „. Hæc Culcinius.

Et hoc quidem esse clarissimum, emortualem nempe S. Theodosii diem anno Chr. 1074. in diem 3. Maji & in Sabbatum secundum post Pascha contigisse,) nemo non videt: nam eo Christi anno Pascha in xx. Aprilis incidit, litera Dominicali E; adeoque primum Sabbatum post Pascha fuit dies 26. Aprilis, & secundum dies 3. Maji. Quod autem Papebrochius ex Ohilewiczo profert, de S. Theodosio Abbate coram Izaslao Russiæ Principe blasphemias contra Latinam Ecclesiam evomente; hoc enimvero nulla ratione stare potest, quemadmodum auguratur Culcinius: cui tamen ineluctabile, ut mihi videtur, argumentum præbuerint ea, quæ sunt a me Tom. IV. a pag. 58. ad 76. & a pag. 92. ad 98. de *Uladimiro* primo Russorum Christiano monarcha ejusque filiis ac nepotibus *Jaroslao*, *Izaslao*, & *Uladimiro* secundo, Monomacho appellato, ex Græcis auctoribus observata. Ibi enim demonstravi, *Uladimirum* quidem primum anno circiter Christi 1015. decessisse: Jaroslaum ejus filium anno 1036. obiisse: *Izaslaum* huic successisse; & *Uladimirum* secundum anno 1043. jam Russorum Monarcham, Constantinopolim obsedisse: *Michaëlem* denique Cerularium Constantinopolitanum Patriarcham, Græcanici Schismatis auctorem, anno 1043. die 8. Junii inauguratum, anno 1059. depositum fuisse. Quæ quum ita sint, fieri nequit, ut Schisma Cerularianum in Russiam sub Jaroslao aut Izaslao, qui annum 1043. non attigere, penetraverit: ac propterea falsum omnino esse, quod nugivenduli recentiores de S. Theodosio scribunt, eum scil. coram Jzaslao Romanam Latinorum fidem impugnasse; idque eo præsertim confirmatur, quod Theodosius apud Kioviam in Cryptis potiorem suam ætatem monachum egerit; Kioviam autem, tamquam olim præcipuam monarchæ Russici Sedem, non alii post S. Uladimiri obitum Principes obtinuerint, nisi Jaroslaus, Iza-

Izaslaus, & Uladimirus Monomachus, ab anno saltem 1015. usque ad annum 1043. & quod vivente eodem Uladimiro excurrit.

IV.

Pelagia.

Kalend. Moscov. *Svietiya Prepodob. Mucenicza Pelagia*, *Sacrosancta Martyr Pelagia*. Possevin. *S.Matris Pelagiæ*, pro, Martyris. Papebr. *Pelagia*, Virgo Martyr Tarsi in Cilicia sub Diocletiano: de qua Ephemerides metricæ.

Ἀμφὶ τετάρτῃ Πελαγίη κάυθη βοὶ χαλκῷ.

Sub quartam in tauro Pelagia flagrat aheno.

Agunt de ea Græci in Menæis ad hanc diem, cum officio & Synaxario, cui præcinit distichon:

Ἆθλων πέλαγος ἐμπλέει Πελαγία,
Νεωρίῳ νῦν σάρκα δῦσα καμίνου.
Pelagia pelago innatat certaminis,
Fornacis in navale corpus immittens.

Latini etiam ad IV. Maji: „ Tarsi S. Pelagiæ Virg. quæ sub „ Diocletiano in bovem æneum candentem inclusa, martyrium „ complevit „. At Menologium Basilianum ejus memoriam recolit ad VII. Octob. his verbis „ Pelagia martyr ex urbe Tar- „ so fuit temporibus Diocletiani Imp. Quum autem Clinus Epi- „ scopus multos ex Græcis baptizaret, ipsa vidit per quietem „ Episcopum se ad Baptismum adhortantem. Quare petita a „ matre venia, ut nutricem sibi convenire liceret, adiit Epi- „ scopum, & baptizata est. Traditaque post Baptismum sua, „ quam Episcopus erogaret, maximi pretii stola, rediit ad ma- „ trem: quæ filiam in vili ac sordida veste conspicata, ea ne- „ quaquam admissa, in fletum erupit: & properans, filio Dio- „ cletiani, qui sibi Pelagiam desponderat uxorem, indicavit, „ illam ad Christianorum sacra transiisse. Quod quum audisset „ adolescens, dolore perculsus, sibi manum intulit. Quamob- „ rem Diocletianus ejus pater, ira adversus Sanctam accensus, „ correptam jussit bovi æneo subjecto igne includi, & cremari. Papebrochius in Comment. prævio ad IV. Maji pag 454. num.5. recte observat. „ Acta, quorum hoc est compendium, Græca „ inveniens in Cod. ex monasterio Cryptæ Ferratæ delato ad „ Bibliothecam Vaticanam, Guilielmus Sirletus roganti Aloysio „ Lipomano unacum aliis Latina fecit: cujus interpretationem „ apta-

„ aptavimus ad alterum eorundem Actorum Græcum exemplar
„ transcriptum a nobis in eadem Bibliotheca ex Cod. Palatino.
„ Sunt autem illa non solum verbositate, sed etiam fide Græ-
„ ca, ex traditione vulgari po..us, quam certis ac fidis docu-
„ mentis descripta, & circumstantiis supra veri similitudinem
„ quandoque exaggeratis ornata Constantinopoli [ut ego qui-
„ dem existimo] post multa sæcula, quum forte ejus Confessio
„ restaurata novis inciperet clarere miraculis. Certe [ut dissi-
„ mulemus Diocletianum ipsum martyrio Virginis Tarsi præ-
„ sentem, quod deberet certiori teste probari] minime feren-
„ dum est, quod dicatur Sancta filio Diocletiani desponsa, qui
„ nullos unquam genuisse scitur, & horum defectu Constan-
„ tium, Constantini patrem, generum sibi legit, & Cæsarem
„ appellavit, ac denique constituit pro se Imperatorem. *Et*
„ *num.* 6. Interim Diocletiani præsentis nomine intelligatur
„ vel Simplicius, vel alius quivis ab Imperatore Tarsum missus
„ Judex, sub quo res acta sit „. Pelagiæ Tarsensis Acta, τοῦ τρώην διωγμοῦ ἀνανεωθέντος παρὰ τοῦ Διοκλητιανοῦ, e MS. Palatino Vat. 27. pag. 68. in Actis Sanctor. Tom. I. Maji pag. 747. Latine, *Quum esset nuper a Diocletiano Imp. per totum orbem terrarum Christianorum persecutio renovata*, Ibid. pag. 454. In fine Synaxarii Claromontani de S. Pelagia legitur: Τελεῖται ἡ αὐτῆς σύναξις ἐν τῷ Μαρτυρίῳ αὐτῆς, τῷ ὄντι πέραν, πλησίον τοῦ ἁγίου Μάρτ. Κόνωνος. *Agitur ejus festum in ejus Martyrio, constructo Peræ, juxta S. Mart. Cononem*:

V.

IRENE.

Vaticanus Ruthenicus (a) primus: *Irenes*. Secundus, & Slavicus noster vacant. Kalend. Moscovit. *Sanctæ Mart. Irenes*. Possev. *S. Matris Irenes*, pro, Martyris. Papebr. *Irene*: Virgo Martyr. Ephemerides metricæ.

Εἰρήνη τμηθεῖσα αὐχένα ἢ θάνε πέμπτῃ.
Secta caput quinta Irene patitur moriturque.

Menæa Græca: τῆς ἁγίας Μεγαλομάρτυρος Εἰρήνης, *Sanctæ magnæ*

---

a Falconius *Sanctam Irenem*, quæ ad v. Maji in Tab. Cappon. colitur, retrahit ad IV. ejusdem; & sic pergit, *Jobum* ad v. & *Apparitionem S. Crucis* ad VI. & reliquos ad antecedentem non suum diem retrahere usque ad finem hujus mensis. Errore non vulgari. Non enim solum peccat in Moschorum Kalendarium, sed etiam in Græcum Menologium.

gnæ Martyris Irenes, cum officio, & Synaxario bene prolixo, cui præmittitur distichon.

Ξίφει θανοῦσα καὶ βιώσασα ξένως.
Εἰρηνικῶς τέθνηκας αὖθις Εἰρήνη.
Gladio (a) peris, & iterum vivis admirabiliter:
Pacifice mox moreris iterum, Irene.

Brevius res ejus gestæ enarrantur in Menol. Basiliano ad hanc diem, quæ ab Henschenio recitantur Tom. 2. Maji pag. 4. num. 2. sic tamen fabulosæ, ut quæ huc referantur, indignæ sint. Papebroch. ad Majum Græcum metricum: *S. Irene, celeberrima Constantinopoli, quo corpus advectum Ephefo*, ubi sub Numeriano passa dicitur. „ Acta, in quibus Licinii Imperatoris [*imo*, „ *Reguli*] filia fuisse dicitur, etsi Græca habuerimus, non tamen judicavimus inserenda huic operi: adeo fabulosa videntur esse: quod nescio, quomodo aliis etiam quibusdam insignibus, & Occidente non minus, quam Oriente cultissimis „ virginibus ac martyribus contigit: puta Barbaræ, Margaritæ „ seu Marinæ, & Catharinæ.

Acta vitæ, & martyrii quæ hic danda esse non judicamus (verba hæc sunt Henschenii Tom. 1. Maji pag. 5. num. 3.) extant in Bibl. Vat. & Græca & Latina. Ex his Græca sunt in Cod. 886. & sic incipiunt: κατὰ τοὺς προσλαμβάνοντας χρόνους, ὑπῆρχεν βασιλεὺς ὀνόματι Λικίνιος. Alia Græca sunt in Cod. 1190. cum hoc exordio: τὸν τῶν Μαρτύρων ἐπικαλοῦμαι Θεὸν, μαρτυρικοὺς ἀγῶνας διεξιέναι βουλόμενος. Latina autem curavimus describi ex Cod. 6188. sub hoc titulo: *Martyrium gloriosæ & victricis Martyris Hirenes*: & ipsa Acta sic incipiunt: *Temporibus illis Licinio Imperatori erat filia quædam, nomine Penelope, specie venusta & tam egregia corporis forma, ut ejus pulcritudinem omnes homines admirarentur.*

Porro sanctæ Irenes memoria adeo illustris fuit apud Græcos, ut Constantinus Imp. Ædem illi sacram Byzantii exstruxerit. Lege Cangium in Constantinopoli Christiana cap. VII. de ædibus sacris, sanctis Virginibus & martyribus dicatis, ubi a pag. 147. edit. Reg. agit de tribus Ædibus eidem S. Irenæ dedicatis, prima scil. juxta Sophianam; altera ad Fretum, sive πα-

ραθα-

a Alluditur ad Acta ejus fabulosa, in quibus dicitur Saborius Persarum Rex eam capite plecti jussisse: quumque obiisset ac sepulta fuisset, ab Angelo resuscitata fuisse. Cetera portentosa quæ de ea in Synaxario narrantur, vide apud Falconium ad IV. Maji pag. 90.

ραθαλάσσια, & πρὸς θάλασσαν dicta; tertia ad ipsas sinus fauces, in Sycis trans portum appellata. In Synaxario Claromontano ad XXVIII. Apr. dedicatio primæ Ecclesiæ celebratur: *Encænia S. Irenes veteris ac novæ*: nam a Justiniano eadem Constantiniana ædes fuit de novo instaurata, atque in eam amplitudinem evecta, vix ut Byzantii, excepta Sophiana, ulla esset, cui de magnitudine concederet, uti habet Procopius lib. 1. de Ædific. cap. 3. Mense vero Sept. celebrata fuit dedicatio Ædis Sycenæ: Theophanes ad XXV. Justiniani annum. „ Hoc anno, mense „ Sept., Ind. XV. facta sunt encænia ædis S.Irenes in Sycis trans „ portum, & sanctæ Reliquiæ ex magna Ecclesia processere, „ cum duobus Patriarchis, Mena Constantinopolitano, & Apol„ linario Alexandrino: consedere vero ii in Imperatorio curru, „ sanctas Reliquias genibus deferentes, & revera usque ad tra„ jectionis locum, quibus trajicientibus portum, occurrit iis „ Imperator, & ipsam S. Irenes Ecclesiam aperuere.

VI.

JOB PATIENS.

Ruthenici Vaticani ,& Slavicus noster vacant. Kalendar. Moscovit. *Joba Mnogostradal*. *Jobi Patientis*. Possev. *S. Patris Job*, pro, Patientis. Papebr. *Job*. *Andronicus*. *Athanasia.* Ephemerides metricæ:

Ἕκτῃ Ἰὼβ πολύτλας θανάτου τέλος ἀμφεκάλυψεν.
Job sexta finem vitæ invenit ærumnosæ.

Colitur a Latinis ad X. hujus. Græci in Menæis ad diem VI. τοῦ ἁγίου καὶ δικαίου καὶ πολυάθλου προφήτου Ἰὼβ, *Sancti*, *Justi*, *& patientissimi Job*. In Martyr. Rom. *In terra Hus Sancti Job Prophetæ admirandæ patientiæ viri*. Idipsum fere sonat Græca vox πολύαθλος, idest, qui multa suffert, & in multis certaminibus victor existit. Menol. Basilianum, eum antea *Joam* vocatum dicit, pro *Jobab*. Quintum ab Abraham Patriarcha, Græci omnes vocant: antecessisse autem Christi Nativitatem annis 1925. prophetasse annos 25. aut 35. ubi habet Menologium Basil. At Sanctus Ephræm a me laudatus Tom. 1. Bibl. Orient pag. 68. ait, eum prophetasse annos 140. præcessisse adventum Christi annos 1725.

Andronicus & Athanasia conjuges, coluntur solemnius a Græcis ad IX. Octobris, ut dictum est Tom. 5. pag. 281. ubi tamen in nostris Capponianis, necnon in Papebrochianis Fastis de

ſolo *Andronico* fit mentio. Latini etiam Andronici & Athanaſiæ memoriam faciunt ad IX. Octobris. Menologium vero Baſilianum ſine Synaxario commemorat eos ad diem 2. Martii Tom. 3. pag. 3. his verbis: *καὶ ἡ κοίμησις τῶν ἁγίων Ἀνδρονίκου καὶ Ἀθανασίας, & dormitio Sanctorum Andronici & Athanaſiæ*. Eadem ipſa verba, ſine Synaxario, in Menæis ad hanc diem VI. Maji leguntur: *τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, τοῦ ἁγίου Κοΐντου Θαυματουργοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου Τρωαδίου, καὶ ἡ κοίμησις τῶν ἁγίων Ἀνδρονίκου καὶ Ἀθανασίας, καὶ Θεοδωρήτου Ἀντιοχείας: Eadem die, S. Quinti* (*a*) *Thaumaturgi, & S. Troadii,* (*b*) *& dormitio SS. Andronici & Athanaſiæ, & Theodoreti* (*c*) *Antiochiæ*. Ubi in Menæis ad IX. Octobris, unacum *S. Jacobo Apoſtolo*, coluntur *SS. Andronicus & Athanaſia*, cum officio, & Synaxario bene prolixo: in quo dicuntur Antiochiæ orti; indeque, mortuis duobus quos genuerant filiis, abſcedentes, poſtquam Loca ſancta viſitaſſent, in Ægypto vitam aſceticam duxiſſe, ibique obiiſſe, Athanaſia virilem habitum ſic geſtante, ut niſi poſt obitum, feminam eſſe non patuerit Scetiotis & Alexandrinis monachis. Quare neſcio, cur in Martyr. Rom. ad 9. Oct. elogium de hiſce duobus ſanctis conjugibus ſic ponatur: *Hieroſolymis SS. Andronici & Athanaſiæ ejus conjugis*.

VII.

APPARITIO CRUCIS IN HIERUSALEM.

Vaticanus Ruthenicus uterque: *Apparitio Crucis Chriſti*. Slavicus noſter vacat. Kalend. Moſcov. *Boſpomin. Kreſta*: *Apparitio Crucis*. Papebroch. *Iavlenie na nebeſi czeſnago Kreſta pry Konſtantiy Czari*: *Apparitio in cælo venerandæ Crucis ſub Conſtantio Imp*. Menæa Græca ad VII. Maji: *τὴν ἀνάμνησιν ἑορτάζομεν τοῦ ἐν οὐρανῷ φανέντος σημείου σταυροῦ ἐπὶ Κωνσταντίου Βασιλέως υἱοῦ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, καὶ Κυρίλλου Ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων. Commemorationem recolimus ejus quod in cælo apparuit ſigni Crucis ſub Conſtantio Imp. Conſtantini filio, & Cyrillo Hieroſolymorum Archiepiſcopo*. Diſtichon.

Σταυροῦ παγέντος ἡγιάσθη γῆ πάλαι:
Καὶ νῦν φανέντος ἡγιάσθη καὶ πόλος.

Fixa

a Quintus ſive Cointus ad 2. Mart. in Menolog. Baſiliano, & apud Bollandianos.
b Troadius ad 2. Mart. in Menol. Baſil. At in Rom. Martyr. ad 28. Decemb.
c Theodoretus Presbyter Antiochiæ ad 2. Mart. in Menol. Baſil. At in Rom. Martyr. ad 23. Octob.

Fixa olim Cruce ſanctificata eſt terra:
Eadem nunc apparente, ſanctificatum eſt & cœlum.

Menol. Baſil. „ Memoria ſigni Crucis, quod in cœlo apparuit. „ Conſtantio Conſtantini magni filio imperante, ac Cyrillo „ Hieroſolymorum Archiepiſcopo, in diebus ſanctæ Penteco- „ ſtes, hora diei tertia, [*additur in Menæis*, μηνὶ Μαΐῳ ἑβδό- „ μῃ, *die menſis Maji ſeptima*] apparuit ſignum venerandæ vi- „ vificæque Crucis, ex luce in cœlo compactum, vidente uni- „ verſo populo, ſuper ſanctum montem Golgotha extenſum, „ ubi D.N.J.C. in Crucem actus fuit, & procedens uſque ad „ ſanctum montem Oliveti, ita ut ſplendoris ſui claritate ra- „ dios ſolis tegeret. Quamobrem omnis ætatis Chriſtiani, ju- „ venes & ſenes, pueri & lactentes, in ſanctam Dei Eccleſiam „ convenerunt, & incredibili gaudio perfuſi, gloriam gratia- „ rumque actionem cum ferventiſſima compunctione Deo extu- „ lerunt pro ſtupendo miraculo: de quo & ſanctus Cyrillus ad „ Conſtantium ſcripſit, in fide orthodoxa illum confirmans. Propriam S. Cyrilli epiſtolam in Actis ſanctorum ad XVIII. Martii legere eſt, ubi de eodem S. Cyrillo agitur. Contigit autem ea Apparitio anno Chr. 351. quemadmodum ad eandem XVIII. Martii diem a nobis eſt demonſtratum. Neque te moveat, quod in Synaxariis Græcis dicitur, id factum *die* VII. *Maji*, *in diebus Sanctæ Pentecoſtes*. Nam apud Græcos, nomine *Pentecoſtes* accipitur totum illud dierum ſpatium, quod a Feria ſecunda poſt Dominicam Reſurrectionis uſque ad Dominicam Pentecoſtes excurrit. Quum igitur anno Chr. 351. [quo Crux Hieroſolymis apparuit] Dominica Reſurrectionis in diem 31. Martii, & Dominica Pentecoſtes in diem XIX. Maji inciderint, recte dicitur in Synaxario, Apparitio Crucis contigiſſe *die* VII. *Maji*, *in diebus ſanctæ Pentecoſtes*, ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἁγίας Πεντηκοστῆς: non enim ait, *in die ſanctæ Pentecoſtes*, ſed *in diebus*, ideſt, intra illos, quos ſupra dixi, dies Pentecoſtes. Culcinius, narrata hujus feſti cauſa, concludit pag. 81. „ Inde infertur, „ non bene poſuiſſe Moſcum pictorem hac die imaginem re- „ præſentantem victoriam Conſtantini Magni. *Et Papebrochius* „ *ad Ephemerides Græcomoſcas*. Tabella noſtra nil tale repræ- „ ſentat, quale tunc in Golgotha accidit: ſed aliam prorſus appa- „ ritionem factam Magno Conſtantino, cum addito, ἐν τούτῳ νίκα, „ *in hoc vince*: ubi in receſſu notatur Chriſtus Imperatori dor-

„ mienti apparens: qui idem Imperator exhibetur super oblato sibi viso consultans, ac denique hostem in fluminis transitu „ fundens, quo victoria de Maxentio ad Tiberim & Pontem „ Milvium, in conspectu urbis Romanæ, repræsentatur. Quin „ etiam Prototypon Moscoviticum, eundem Imperatorem (nescio quo consilio,) bis cum pari paucorum equitum comitatu „ pingit, licet cis fluvium non nisi una hostilis turba spectetur, „ effuso cursu fugam præcipitans.

Possevinus, pro Apparitione Sanctæ Crucis, ponit ad hanc diem VII. Maji, *Sancti Martyris Acacii*. Qui hodie etiam in utroque Menologio colitur. Et in Basiliano quidem sic: „ Acacius Christi Martyr fuit, Maximiano Imperatore, ex regione „ Cappadociæ, militiam exercens in Scholarum cohorte. Cognitus autem ut Christianus, comprehensus fuit, & adductus „ ad regionis Præsidem, ac Christum confessus, graviter cæditur „. Cætera Tom. 3. pag. 87. „ Achatius vocatur in „ Martyrologio Romano ad VIII. Maji hoc elogio „ Constantinopoli S. Achatii Centurionis, qui in persecutione Diocletiani & Maximiani a Firmo Tribuno delatus, quod Christianus „ esset, & a Bibiano judice Perinthi sævissime tortus, Byzantii „ demum a Flaccino (*a*) Proconsule capitis damnatus est: cujus corpus ad Scyllacium litus, divinitus postea delatum, ibi „ honorifice asservatur „. Menologium Basilii: *capite obtruncatus est; & reliquiæ ipsius depositæ fuerunt in loco*, ἐπιλεγομένῳ σταυρίῳ, *qui Staurium dicitur*. Baronius in notis ad VIII. Maji: „ Historiam de translatione ipsius Scyllacium facta, cujus „ hic habetur mentio, legimus ab ejus Ecclesia Romam missam „. De translatione Sancti Acacii postea dicam. Nam antea Corpus ejus quievisse in Ecclesia ipsius nominis a Constantino Magno Byzantii ædificata, constat ex Constantinopoli Christiana Cangii, qua fuse de Ecclesia *Sancti Acacii Mart.* differit cap. 6. pagin. 118. edit. Reg. Paris. Porro locus Byzantii olim dictus *Staurium*, postea *Heptascalum*, & corrupte *Paschalum* fuit appellatus. Scylitzes in Basilio Macedone pag. 588. *& Martyris Acacii templum* (ἐν τῷ Ἑπτασκάλῳ) *in Heptascalo, quod ruinæ proximum erat, instaurans, a casu servavit*: id quod Porphyrogenitus in ipsius Basilii Avi sui Vita sic habet, Ἀκακίῳ ἐν τῷ Πα-

a In Synaxario Menæorum: Φυλακιλλιανῷ, *Phylacilliano*, legitur.

τῷ Πασχάλῳ θεῖον ναὸν, *Acacii divinum Templum in Paschalo*: quomodo & Menæa in Synaxario: τελεῖται δὲ ἡ αὐτοῦ Σύναξις ἐν τῷ αὐτοῦ Μαρτυρίῳ τῷ ὄντι ἐν τῷ Πασχάλῳ, *Fit autem ejus (Acacii) festum in ipsius martyrio, quod situm est in Paschalo*. Et ad diem xxi. Julii: καὶ ἡ Σύναξις τοῦ ἁγίου Μάρτυρος Ἀκακίου ἐν τῷ Πασχάλῳ: *Et festum Sancti Martyris Acacii in Paschalo*; sine tamen Officio & sine Synaxario. Ughellus Tom. 9. Italiæ de Scyllacio Calabriæ ulterioris urbe loquens, in Ecclesia Cathedrali Deiparæ Virgini sacra asserit asservari Corpus S. Agatii, qui ibidem Officio ix. Lectionum colitur die vii. Maji, & in vi. Lectione hæc narrantur: „ Ejus sanctum Corpus Christia-
„ ni in loco qui Stantius dicitur, sepelierunt. Quod multo post
„ tempore, quum ab infidelibus (*a*) ea loca invadentibus,
„ plumbea inclusum theca, in mare projectum esset, ad Scyl-
„ lacium litus divinitus appulsum, & ab incolis collectum, in
„ Cathedrali ipsorum Ecclesia conditum fuit: ubi a totius Ca-
„ labriæ populis magno in honore habetur, & S. Martyris dies
„ festus nonis Maji solemniter celebratur „. Henschenius ex antiquis Martyrologiis ad diem viii. Maji pag. 291. Sanctos Martyres enumerat 78. quorum Antesignanus fuerit *S. Acacius*, quem *Agathium*, & *Achatium* Latini vocant. Acta vero Sancti Acacii edidit Aloysius Lipomanus Tom. 7. a Gul. Sirleto Latine reddita ex Græco MS. Cryptæ Ferratæ: ac dein recusa a Surio ad viii. Maji. Eadem Acta Græce è MS. Cryptæ Ferratæ, nunc Vaticano, prodiere in Actis Sanctor. Tom. 1. Maji ad diem viii. pag. 762. Initium. *Τρίτον τοῦτο τοῦ μισοκάλου καὶ παμπονήρου δράκοντος λαίλαπα κινήσαντος*. Latine ibidem pag. 293. „ Quum
„ tertio bonorum omnium hostis & omni ex parte improbissimus
„ draco Diabolus „. Finis: „ Itaque martyrium perfecit San-
„ ctus Acacius octavo Idus Majas, idest, octavo mensis Maji;
„ juxta Græcos vero decimo quinto Kalendas Maji, imperan-
„ te Maximiano „. Græce: καὶ ἐτελειώθη ὁ ἅγιος Ἀκάκιος τῇ πρὸ ὀκτὼ

---

a Usque ad an. Christi 1453. quo a Turcis Constantinopolis est capta, nusquam legitur Infideles, sive Saracenos, sive Russos, sive alios Scythas, in eam urbis partem invasisse, ubi situm erat Sancti Acacii Templum in Heptascalo, in quo & Corpus ejus depositum erat. Ergo emendandus hic locus, & pro Infidelibus, fortasse intelligendi sunt *Iconomachi*, quorum temporibus fieri potuit, ut pii Græci Corpus Sancti Acacii, ne ab impiis violaretur, furtim sublatum in Calabriam ad urbem Scyllacium (ubi Græci degebant) detulerint, ibique condiderint: quemadmodum multa alia Sanctorum Corpora per id tempus è Byzantio aliisque Græcorum terris translata in Calabriam fuere.

ὀκτὼ Ἴδων Μαΐων, ῥωμαίοις (?) — ἤτοι Μαΐῳ ή, καθ᾽ ἕλληνας δὲ τῇ πρὸ δεκαπέντε καλανδῶν Μαΐων, ἐπὶ αὐτοκράτορος Μαξιμιανοῦ. Ita legitur apud Henschenium: qui pag. 298. lit. K. hanc pereruditam adnotationem apponit.

„ Hanc Romanorum & Græcorum differentiam in sua versione exprimere neglexit Sirletus; an quia metuebat, ne *Kalendæ Græcæ* risum moverent? Istis certe sæculis nihil in Græcia usitatius erat, quam Romanis mensium nominibus & Romana eorumdem divisione per *Nonas*, *Idus*, & *Kalendas* uti: sed id non eadem fecisse ratione Græcos, qua faciebant Romani, ex hoc loco liquet. Hujus autem diversitatis non alia fuit ratio, quam diversa apud utrosque mensium mensura, cum diversa intercalandi ratione conjuncta. Romanis nempe sine ullo ad Lunæ cursum respectu ita partientibus menses, ut conficiendo dies 365., annuum Solis cursum ferme æquarent; utcumque sufficiebat ad supplendum quod deerat, trienniis singulis unum diem intercalare mensi Februario. Græcorum menses Lunares dierum alternis 30. & 29., quia simul sumpti dies dumtaxat faciebant 354., neque commodum erat intercalare quotannis dies undecim, inventus jam olim ab ipsis erat Octennalis circulus, intra quem ternis vicibus post Februarium assumebatur mensis Embolismæus, sive Interjectitius. Per hunc vero fiebat, ut vulgus Græcorum suis sic intercalatis annis aptantes Romanorum mensium nomina, a Romana ratione necessario deficerent; & quanto propius accedebant ad tempus, quo facienda erat mensis unius sive 30. dierum intercalatio, tanto pauciores dies numérarent, quam numerabant Romani. Quum igitur anno, de quo agimus, 303. dicuntur Græci numerasse xv. *Kalendas Maji*, quando Romani jam numerabant VIII. *Idus Maji*, quæ est differentia xx. *dierum*, apparet proximum annum 304., addito mensis unius Embolismo, augendum fuisse. Hac etiam ratione factum credo, quod quum anni ejusdem 303. Pascha, circa quod primum publicata edicta, caderet in 18. *Aprilis*, Eusebius dicat tam in Chronico, quam in Historia, fuisse Græcis mensem *Dystri*, qui respondet *Martio* Romanorum: quia scilicet idem dies, qui Romanis tunc nominabatur XIV. *Kal. Maji*, vel, XVIII. *Aprilis*, appellabatur Græcis III. *Kal. Aprilis*, sive XXX. *Martii*,

„ cre-

„ crescente per singulos menses discrepantia, donec ea sequen-
„ ti anno ad aliquam reduceretur æqualitatem, per intercala-
„ tionem Embolismi menstrui, sive dierum xxx. „. Hactenus Henschenius.

VIII.

JOANNES. ARSENIUS.

Vaticanus Ruthenicus primus: *Joannis Apostoli & Evangelistæ*. Secundus: *Joannis Apost. & Evangel. & Sancti Arsenii Abbatis*. Slavicus noster: *S. Apostoli Theologi Evangelistæ Joannis*. Kalendarium Moscovit. *Ap. Joanna Bogosloba, Apostoli Joannis Theologi*. Papebrochius: *Joannes, Arsenius*. Ephemerides Metricæ:

Ὀγδοάτῃ πλέωσι ῥοδισμὸν βροντηγονόιο.
Rore Tonutrigeni festa est octava salubri.

Sancti Joannis nempe Evangelistæ, quem *Boanerges*, idest, *Tonitrui filium*, Christus appellavit: ex cujus sepulcro Ephesi manna scaturire singulis annis octava Maji die dicitur in Synaxario utroque. Græci porro hac die tam in Menæis, quam in Basilii Menologio, conjunctim agunt & de Sancto Jo. Evangelista, & de Sancto Arsenio Abbate, cum Officio utriusque, & cum Synaxario duplici. Latini de Sancto Arsenio Abbate agunt die 19. Julii. De hac autem S. Joannis commemoratione, nihil ad hanc diem, sed ad diem xxvii. Decembris festum ejus diem agunt: ad diem vero vi. Maji recolunt miraculum in ejus martyrio patratum, quum ab Epheso jussu Domitiani vinctus Romam perductus, & judicante Senatu, ante portam Latinam in olei ferventis dolium missus, purior & vegetior inde exiit, quam intravit: quemadmodum habetur etiam apud Tertullian. in lib. de præscript. & Hieronym. lib. 1. contra Jovinian. & in Matth. cap. 10. & Eusebium de Demonstrat. Evangelica lib. 3. cap. 7. Græci ter in anno agunt de Sancto Joanne Evangelista: primum nempe ad 26. Septembris de ejus depositione; deinde ad 8. Maji, de manna ex ejus sepulcro emanante: demum ad 30. Junii de ipso unacum aliis Apostolis. Porro encomia in S. Jo. Apost. & Evangel. ejusque Acta Græce & Latine memorat Fabric. Tom. 9. Biblioth. Græc. pag. 98. Joannis scilicet Chrysostomi: πάλιν ὁ ἡμέτερος Ἰωάννης. Arethæ, sive Occumenii: ὅτι μὴ πολὺ τῶν ἀγγέλων ἀφέστηκεν ἄνθρωπος. Macarii Chrysocephali Archiep. Philadelph. Ἀποστολικὴν ἐπιδημίαν εὐφημῆσαι.

Pro-

Procopii Chartophylacis: Ἀπόστολος ὁ τὴν φαιδρὰν ταύτην συγκροτήσας πανήγυριν. Nicephori Blemmidæ: Εὐαγγελιστῇ Θεολόγῳ προσήκει αὖ αἶνος. Nicetæ Paphlagonis: ὁ τὸν μέγαν τῆς βροντῆς υἱὸν προσειπέμενος. Ut omittam Apocrypha, Prochori Diaconi: σαλπίσατε, φησὶν, ἐν νεομηνίᾳ σάλπιγγος: Et falsam narrationem, cujus initium: Βασιλεύοντος τῶν Ἰουδαίων Ἀγρίππου, apud Lambec. VIII. pag. 375. & aliam, init. ἐζήτησαν οὖν οἱ παρόντες τὴν αἰτίαν, apud eundem Tom. VIII. pag. 361.

Arsenii Abbatis Acta ex antiquis Codicibus collegit Metaphrastes, quæ refert Lipoman. Tom. 6. & Surius Tom. 4. Incipiunt Latine: *Non solum res gestæ virorum bonorum*. Græce: ἐν ταῖς ἡμέραις ἐν αἷς ὁ Θεὸς ἀγαθός, apud Fabr. Tom. 9. Bibl. Græc. pag. 58.

IX.

ISAIAS. CHRISTOPHORUS.

Kalendarium Moscovit. *Prorok Isaiy, i Nicolaa: Prophetæ Isaiæ, & Nicolai*. Possevinus: *S. Prophetæ Isaiæ*. Papebrochius: *Isaias. Christophorus. Nicolaus*. Græci in Menæis: τοῦ ἁγίου Προφήτου Ἡσαΐου, καὶ τοῦ ἁγίου Μάρτυρος Χριστοφόρου, *Sancti Isaiæ Prophetæ, & Sancti Martyris Christophori*. Ephemerides Metricæ.

Ἡσαΐας δ' ὁράων μέλλοντ' ἐνάτῃ χειριπρίσθη.
Esaias nona capitur, cui nota futura.

Colitur a Latinis die 6. Julii. Menologium Basil. ad IX. hujus:
„ Isaias magnus Dei Propheta, Hierusalem patriam habuit;
„ avunculus autem fuit Manasse Regis filii Ezechiæ, quem
„ quum propter iniquitates suas redarguisset, serra in duas
„ partes sectus, vivendi finem fecit, sepultusque fuit juxta
„ aquas, quas Ezechias Rex perdiderat, aggesta terra propter
„ inimicos. *Et post pauca de aquis Siloe*. Et olim quidem Sa-
„ cræ Prophetæ Reliquiæ jacuerunt, ut perhibent, juxta aquas
„ Siloë, & apud Sepulcrum David & Salomonis Regum. Tan-
„ dem vero Constantinopolim translatæ, juxta Blachernas de-
„ positæ sunt in Templo S. Martyris Laurentii „. In Synaxario Menæorum: τελεῖται δὲ ἡ αὐτοῦ Σύναξις ἐν τῷ προφητείῳ αὐτοῦ, τῷ πλησίον τοῦ ἁγίου Μάρτυρος Λαυρεντίου. *Fit autem ejus festum in Templo ipsi Prophetæ sacro, quod situm est prope ædem Sancti Martyris Laurentii*. Eadem leguntur ad XXV. Januarii: τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τοῦ ἁγίου Προφήτου Ἡσαΐου πλησίον τοῦ ἁγίου Λαυρεντίου.

Eodem

Eodem die S. Prophetæ Isaiæ, juxta ædem S. Laurentii; sed hæc an ad ædis encænia spectent, mihi non constat: verba hæc sunt Cangii de æde Constantinopolitana Sancti Isaiæ pag. 100. ,, Verosimilius existimo, referri ad translationem Reliquiarum ,, ejus, è Palæstina Constantinopolim ,,. Baronius in notis ad VI. Julii: ,, De Reliquiis ejusdem Prophetæ advectis Paneadem, collocatisque in Basilica Sancti Laurentii, anno 35. ,, Theodosii Junioris Imperatoris, scribit Cedrenus in Compendio eo anno ,,. Sed legendum, *Paneade*: nimirum è Hierosolymis Paneadem, & Paneade Constantinopolim translatæ: sic enim apud Cedrenum: ,, Anno XXXV. ἀπὸ Πανεάδος, ,, Paneade advectæ sunt Reliquiæ Prophetæ Isaiæ, & in Sancti ,, Laurentii Templo (imo, in propria æde, juxta S. Laurentii ,, Templum) repositæ.

De S. Christophoro Mart. Ephemerides Metricæ.

Χριστοφόρον δ' ἐνάτῃ ὁ σύγχροος ἔκτανε χαλκός.
Christophorum nona mactavit ahenea vestis.

At in Menologio Basiliano dicitur capite obtruncatus. Baronius in notis ad 25. Julii, quo die a Latinis colitur. ,, Hujus quidem Acta depravata ac inter se diversa admodum reperiuntur. Edidit ea primum Mombrit. Tom. 1. Vit. Sanctor. Petrus in Catalogo lib. 6. cap. 135. Vicellius in Hagiolog. ex ,, Ruggero Fuldensi paucis contraxit. Legimus eadem in nonnullis antiquis Codicibus, quæ & Surius retulit in Tom. 4. ,, sed omnia, quæ censura indigeant. Irrepsit inter alia, ut ,, pro Decio Imperatore Dagnus quidam sit positus. Sub Decio ,, etenim esse passum unacum cæteris Christianis commilitonibus, constat ex veteri hymno sacro, qui legitur in Breviario ,, Toletano secundum Regulam Sancti Isidori, quo etiam ejusdem Martyris Acta describuntur: quæ quidem præ cæteris ,, omnibus nobis arrident. Asservantur ibidem (ut in eodem ,, Breviario legimus) ejusdem martyris venerandæ Reliquiæ ,,. In fine Synaxarii in Menæis. *πλεῖται δὲ ἡ αὐτοῦ Σύναξις ἐν τῷ Μαρτυρίῳ αὐτοῦ, τῷ ὄντι πλησίον τοῦ ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου ἐν τῷ Κυπαρισσίῳ. Agitur ejus festum in ipsius martyrio, sito juxta ædem Sancti magni Martyris Georgii in Cyparisso*. In Menæis ad 16. Decembris Encænia ejusdem Sancti Christophori Ecclesiæ celebrantur, sed quæ juxta ædem Sancti Polyeucti sita perhibetur: *καὶ τὰ ἐγκαίνια*

τῦ ναῦ τῦ ἁγίυ Μάρτυρος Χριςοφόρυ, πλυσίον τῦ ἁγίυ Πολυεύκτυ.

Quisnam sit *Nicolaus*, qui a Russis hodie colitur, ignorare se fatetur Papebrochius, sic scribens: „ Nicolaus Episcopus, „ an Constantinopolitanus relatus a multis xv. aut xvi. hujus? „ an potius indigenarum quispiam? Examinent Rutheni, me„ que doceant, si possunt „. Si Anthologium sive Horologium Ruthenicum consuluisset, facile didicisset Papebrochius, agi hac die nona Maji de translatione Sancti Nicolai Myrorum Episcopi, ex urbe Myrensi in urbem Barium „ Cujus rei gestæ „ historiam (notante Baronio ad ix. Maji) scripsit Joannes Ar„ chidiaconus (*a*) ad Ursonem Barensem Episcopum, ut te„ statur Vinc. lib. 25. cap. 83. Recenset eam Surius Tom. 7. „ hac die. Scripsisse insuper eamdem historiam Nicephorum „ Barensem, adhucque in MSS. latitare, tradit Molanus. Si„ gebertus in Chron. de ea agens, factam scribit anno Domini „ 1087. Idipsum idem Joannes testatur. Ex ejusdem Sancti An„ tistitis corpore stillat liquor salubris, sicut olim quum esset „ Myræ. Quamobrem Emmanuel Imperator dum de eo agit „ in Constit. Novella de Feriis, his titulis eum exornat: *Nico„ laus miraculis insignis, unguentorum fragrantia scatens &c.* Legat proinde Falconius hæc Acta, in quibus narratur, ex Myra civitate Lyciæ translatum esse Sancti Nicolai Corpus in urbem Barium in Apulia: ubi Nicolaus ille junior, Pinarorum Episcopus, cujus Acta idem Falconius edidit, eum pro Nicolao Myrensi nobis volens obtrudere, non Myris sepultus, sed in æde Sanctæ Sion in Pharrois prope urbem Pinarensem, uti Acta habent pag. 29. Hoc tamen Falconio debemus, quod historiam hujus Translationis a Nicephoro Barensi conscriptam, quam Baronius adhuc latitare in manuscriptis scribit, ipse ad calcem Actorum Sancti Nicolai ex MS. Cod. Vat. Lat. 6074. ediderit a pag. 131. qua in historia narratur num. 13. „ Sublatum fuisse „ Corpus sacratissimum Sancti Nicolai Confessoris Jesu Christi, „ de Myra civitate, undecimo die Aprilis, jam tendentis ad „ exitum; & nono die Maji jam habentis principium devenisse „ Ba-

a Initium: *Universis Christi Ecclesiis*: apud Surium ad ix. Maji. Pagius ad annum 1087. num. 9. ex Orderico: „ Præfatus Jo. Barensis Archidiaconus, ex cujus libro „ breviter hoc excerpsi, xii. miracula scripta signavit. „ Liber ille (inquit Pa„ gius) periit; sed aliud etiam summarium refert Surius Tom. vii. ad diem ix. men„ sis Maji, excerptum ab auctore Annonymo, qui longe post Ordericum vixit.

„ Barum civitatem, transactis ab Incarnatione Domini mille „ octoginta & septem annis, sub Indictione decima „. Subditurque, nocte illa [diei Dominicæ] & feria secunda, tertia, quarta, & quinta multos infirmos sanatos fuisse: sexta feria Ernulfum Episcopum Bituntinum venisse ad colendum sanctum Corpus: item Episcopum Barensem, cum Guidonio Oretano Archiepiscopo & Leone Episcopo Cupersani, & aliis tribus Episcopis, atque cum omni Clero suo & populo infinito paratum omnibus, humiliter item ad adorandum sanctum Corpus accessisse: sabbati demum die, hora nona, alios infirmos sanitatem recepisse. Hæc apud Nicephorum, qui supra num. 7. inducit Barenses, dum Corpus S. Nicolai è Myra tollerent, sic ad Græcos Custodes illius Templi loquentes: „ Quorum ejulatibus „ Barenses compatientes, dulcia præstant colloquia: ajunt enim: „ Sciatis nos ex Apuliæ partibus oriundos esse, & ex Barensi „ urbe huc advenisse per revelationem ad hoc sanctum Corpus „ tollendum. Cur tantis calamitatibus irrationabiliter affligimi- „ ni? sicut vos dicitis, quia a tempore, quo sanctus Dei Con- „ fessor obiit, septingenti (a) & septuaginta quinque anni „ præteriti sunt. Satis est, ejus habuisse beneficia, tam vos, „ quam & progenitores vestros. Nunc quidem ejus voluntas „ est, proficisci hinc, ut alias Mundi illustret partes „. Hæc Græci Custodes, hæc Barenses de tempore obitus S. Nicolai, quem putabant obiisse anno Chr. 312. nam ab anno 1087 [quo ita loquebantur] si anni 775. detrahantur, remanebit an. 312.; quem tamen annorum numerum emendat Sigebertus Gemblacensis, Translationi S. Nicolai synchronus; quippe qui Chronicon suum ad annum Chr. 1112. perduxit, ipse autem mortuus est anno 1113. Sic autem scribit: „ Venetianis meditantibus „ auferre Corpus B. Nicolai de Myrea Lyciæ a Turcis desolata, „ Barenses quadraginta septem numero, ab Antiochia (b) My- „ ram venientes, præoccupaverunt eos. Qui a quatuor Mo-

 „ nachis

a Ordericus l. 7. apud Pagium ad ann. 1087. num. IX. inducit Monachos Græcos Barensibus sic dicentes: „ Nam fere CC. Olympiades (idest fere 800. anni) curricu- „ la transierant, ex quo B. Nicolaus, qui in Nicæna Synodo sub B Sylvestro PP. „ & Constantino Principe facta fuisse legitur, de Mundo migravit, nullusque de Re- „ liquiis ejus vel occulte furari, vel manifeste viribus rapere, vel a Domino precibus „ valuit hactenus impetrare.

b Non igitur revelatione accepta a S. Nicolao, dum Barii essent. Nisi dicatur, contigisse eam revelationem, antequam Barenses Antiochiam pergerent: postea Antiochia illos Myram abiisse, ut Venetos præoccuparent.

,, nachis tantum ibi inventis, extorserunt sibi ostendi tumbam:
,, qua effracta, inde ossa S. Nicolai in olei liquore natantia, in-
,, tegro numero, extraxerunt, & Barium cum gloria transtu-
,, lerunt anno 1087. Facta est autem hæc Translatio anno 745.
,, a depositione S. Nicolai ,,. Adeoque decesserit, oportet, S. Nicolaus anno Chr. 342. non 312. Quæ verior videtur obitus ejus epocha. Idem Falconius ex inedito Jordani Veneti Chronico, quod extat in MS. Cod. Vat. Lat. 1960. aliam historiam profert p.141. & seq. in qua Veneti dicuntur ,, Ann. Dom. 1097.
,, Sedente Urbano Papa & Alexio Græcor. Imperatore, Joanne
,, Vitale Michaëlis Ducis Venetiæ filio, exercitus Duce, &
,, Henrico Episcopo Rectore, a Rhodo transeuntes ad Myreo-
,, rum provinciam venisse, Arcam antiquam in Altari majori
,, invenisse, & in Altari tres (a) capsellas, & in Arca duos
,, Pontifices cum suis epitaphiis separatim in capsellis cypressinis
,, collo-

---

a Tres capsellas. Unam scil. vacuam, in qua olim corpus *S. Nicolai Magni* jacuerat, quod postea in plano in medio Ecclesiæ positum fuit ob causam, de qua mox sermo erit. alteram, in qua *S. Theodorus Episcopus Myren. & Martyr*: tertiam, in qua *S. Nicolaus* alter, sed recentior Myror. Episcopus, patruus Nicolai, non quidem illius magni, de quo agitur, sed alterius Episcopi Pinarensis, cujus vitam edidit Falconius, cujusque corpus non ibi sed Pharrois in Ecclesia Sanctæ Sionis jacebat. Atqui Theodorus quum Martyr dicatur, videtur aut ante *S. Nicolaum magnum* passus sub Decio, sive sub aliis persecutoribus; aut sub Juliano apostata, vel sub Valente Ariano: nam Sanctus Basilius M. dum anno 371. Amphilolochio Iconiensi rescribit, inter eos qui in Lycia sequebantur orthodoxam fidem, enumerat Episcopos Alexandrum Corydalorum, Diotimum Limyrorum, Eudemum Patarorum, Hilarium Telmessi, & Lucianum Phellitarum: necnon Ecclesiæ Myrorum Presbyteros Tatianum, Polemonem, & Macarium. Aut igitur Episcopus Myrensis mortuus erat, aut in exilio degebat. Scio, exstitisse *Theodorum Myrensem Episcopum*, qui subscriptus legitur in Synodo Constantinop. sub Mena anno 536. Verum hunc *Martyrem* fuisse, quis dixerit? De Nicolao, cujus corpus in arca separata jacebat, quique patruus S. Nicolai dicitur, nulla est difficultas. Hunc enim Acta Nicolai Pinarensis disertim commemorant iis verbis num. 1. ,, Ac dum delineatio monasterii Sanctæ Sionis fieret, placuit
,, dominatori omnium, in agro, ubi gloriosa Sancta Sion designabatur, puerum nasci
,, ex genere prædicti viri Nicolai (*Archimandritæ Acalissorum*) ex patre Epiphanio &
,, matre Nonna (Nimirum eum qui postea Pinarorum fuit Episcopus.) Qui natum vi-
,, dentes puerum valde gratum & venustum, imposuerunt ei nomen Nicolai: quippe
,, qui quum nasceretur, ad duas ferme horas, positus in pelvi, virtute Dei rectus
,, stetit. Qua de re, ejus territi genitores, gloriam dederunt Deo, profectique ad
,, monasterium Acalissorum, ad sanctum hominem Nicolaum patruum pueri, ei quæ
,, in partu illius evenerant, dixerunt: quomodo scil. rectus stetit in pelvi &c. ,, Quæ totidem fere verbis in Jordanis Chronico narrantur de eo Nicolao, cujus Corpus in altari majori repertum est: ,, In miraculis B. Nicolai (Pinarensis scilicet num. 14.
,, apud Falcon. pag. 12.) legitur quod de hujus Theodori lampadis oleo, cæci oculos
,, unxit, & continuo vidit. De patruo vero ipsius (*non quidem Nicolai magni, sed*
,, *Pinarensis*) legitur, quod ea die, qua magnus Nicolaus (*qui fuit postea Pinaror.*
,, *Episcopus*) natus est, quum balnearetur, dimidia fere hora (*supra ad duas ferme ho-*
,, ras

„ collocatos, quorum alter est Theodorus martyr, alter Nicolaus magni Nicolai patruus, ambos magni meriti & Ecclesiæ ejusdem Antistites: has Reliquias cum tubis & magno tripudio ad naves deduxisse „. Additurque de repertis sublatisque *S. Nicolai magni Reliquiis, diversi scilicet ab illo Nicolao, cujus corpus in arca in Altari majori repertum sublatumque fuerat*: „. Inspirati autem quidam divinitus in Ecclesia tardantes, & ubi S. Nicolai Altare destruxerant, diligentius perscrutantes; inconsuetam senserunt odoris fragrantiam, ibique magnæ sanctitatis reliquias reconditas esse non dubitarunt. Compertumque est, quod in præcipuis festivitatibus, Archiepiscopus non ad Altare S. Nicolai Missam celebrabat, sed in loco plano super sanctum corpus tripodem ponebat, ibique divina mysteria celebrabat. Cernuntque Imaginem S. Nicolai, superius recta linea esse depictam: ex qua conjiciunt, corpus ejus ibi fore sepultum. Iis igitur conjecturis permotus exercitus, iterum redit: prioris ruinæ molem detrahit, & fodiendo pervenit ad massam vitream difficillimam ad frangendum: post hanc ex bitumine aliam non minore labore frangunt. Tandem post multos sudores, tertiam ad solvendum difficiliorem aperiunt: quæ cupressino mausoleo, & bitumine glomerata, ossa sanctissima glutinabat. Qua confracta, ad desideratum thesaurum perveniunt. Tunc accedens Ven. Episcopus (*Henricus scil. Venetus*) cum summa devotione, lacrymis ora perfusus, SSmum Corpus in sua cappa collegit. Mirabile dictu! Palmam, (a) quam de Hierosolymis, vir Deo plenus portaverat, in sepulcro subtus & circa eum, virides ramos & frondes pullulaverat: ex quibus multi particulas colligentes in testimonium veritatis, ad pro-
„ pria

„ *ras*) nemine sustentante rectus in pedibus suis stetit. Quod audiens Sanctus Episcopos „ ei benedixit, pro eo orationem fudit, & sacro fonte levavit, eique nomen suum „ imposuit, & sacris literis erudivit. Absunt hæc ab Actis Nicolai Pinarensis, in quibus is jam baptizatus & Nicolai nomine donatus dicitur, antequam parentes ejus ad Nicolaum patruum, Archimandritam, non Episcopum, referrent de eo, quod is rectus in pelvi stetisset: pelvi, inquam, baptismali, non in balneo. Sed pergo ad Nicolaum Episcopum Myrensem in Actis Pinarensis Nicolai memoratum num 2. „ Videns igitur Ven. Nicolaus (patruus pueri idemque Archimandrita) virtutes & studium quod „ erga Deum omnium creatorem habebat puer; SSmo & Bmo Archiepiscopo Nicolao „ precando significavit, ut in Pharrois domum oratoriam consecraret „. Cætera ibi legenda num 3. ubi Nicolaus Archiepiscopus puerum Nicolaum ordinasse perhibetur Lectorem in Ecclesia S. Nicolai.

a Andr. Dandulus. „ In sepulchro subtus & circa eum virides rami & frondes pullulabant.

„ pria deportaverunt : In ſepulcro vero, Græcis literis ſculptum „ erat : *Hic requieſcit* (*a*) *magnus Nicolaus*, *terra marique* „ *miraculis glorioſus* „. Pergit Jordanus (*b*) cauſam referre, cur S. Nicolai corpus ex Altari majori in eum locum olim fuerit translatum „ Cauſa autem tantæ recluſionis, Græce legitur in „ ipſius miraculo : quod Baſilius Conſtantinopolitanus Impe- „ rator eum ad Imperii arcem portare voluerit. Sed quum ul- „ tra valvas Eccleſiæ nullis viribus evehere potuiſſet: ergo, ait, „ B Nicolae, corpus tuum, poſtquam ipſum glorioſa civitas „ & Imperialis habere non valet, tam firma locabo cuſtodia, „ ut nullus deinceps illud honorare queat „ Denique enarrat, quomodo Venetias deportatum ſacrum corpus, in Eccleſia parva in litore collocatum fuit. „ Jurant omnes, ſe Reliquias in „ S. Nicolao de litore locaturos. Occurrit autem Reliquiis Sa- „ cris Dux cum Nobilibus, Patriarcha Petrus cum Clericis & „ Populo innumerabili. Ad Eccleſiam itaque parvam in litore „ Corpus Sanctum devehitur. Epiſcopus peracta breviter nar- „ rat : Dux eorum juramenta confirmat. Conſtruitur ibi turris „ pro loci munimine : manus armatorum cuſtodit, donec locus „ ſecurus & aptus ad Dei & Sanctorum honorem celeberrimus „ ædificetur. Interea Sancti coruſcant miraculis multis, quæ „ omitto cauſa brevitatis. Horum autem Sanctorum inventio „ celebratur 3. *Kalend. Junii*: Translatio vero in Venetias VIII. „ Idus Decembris : in ipſo enim feſto S. Nicolai claſsis cum ſa- „ lute pervenit ad portum, quo, tertio anno, ab incepto iti- „ nere rediit „. Hactenus Fr. Jordanus de Curti gente Venetus, Ord. Fratrum Minorum, in ſuo Chronico rerum ab orbe condito ad ann. 1320. qui anno 1343. primo Triventi Epiſcopus evaſit, deinde anno 1348. Panormitanus Archiepiſcopus.

Quis alterum exſcripſerit, Jordanum Andreas Dandulus, an Dandulum Jordanus, non auſim definire : eadem enim quæ ſupra ex Jordano narrata ſunt, iiſdem fere verbis referuntur ab (*c*) Andrea Dandulo in Chronico Cod. MS. Vat. 5842. fol. 121. & ſeq. ubi poſtquam omnia quæ ad inventa Theodori, Nicolai, & Nicolai Myrenſium Antiſtitum corpora ſpectant, iiſdem plane verbis

a Dand. fol. 121. pag. 2. „ Hic quieſcit magnus Nicolaus, terra marique mirabilis „. Additur apud Murat. Tom. 12. Rer. Ital. pag. 257. & *glorioſus*. Et ſupra : *requieſcit*, *pro*, *quieſcit*.

b Hæc apud Andr. Dandulum non leguntur.

c Edidit Murat. Tom. 12. Rer. Ital. a pag. 256.

verbis Dandulus narrasset, sic concludit: „ Postea Immunitatum (*a*) obtento Privilegio, jam mortuo Gotifredo, Veneti „ redeunt, & ad Ecclesiam parvam S.Nicolai in Litore Corpora „ Sancta deportantur: construitur ibi turris pro loci tutamine, „ manet armatorum custodia, donec locus securus ædificetur. „ Interim Sancti coruscant miraculis. Horum Sanctorum Inventio celebratur 3. *Kalend. Junii*, Translatio vero in Venetias „ (*b*) IX. *Idus Decembris.* In ipso enim festo S.Nicolai classis cum „ salute pervenit ad portum, tertio anno ab incepto itinere „ agitata. Hanc Translationem Græcorum Codices comprobare videntur, negantes, Barenses cives Beatum corpus abstulisse, sicut scribit Joannes Archidiaconus ejusdem Ecclesiæ, & „ reliqui, qui Translationi ab eo dictatæ crediderunt, quum „ etiam in re dubia, sicut ipse testatur, sibi pertinenti, ejus „ testimonium respuendum sit „ Hactenus Dandulus. Quod si hæc Venetorum narratio cum altera Barensium comparetur, major fides videtur adjungenda Barensibus, utpote qui & Translationi S. Nicolai æquales fuerunt, & æqualem eidem habent pro se alienigenam scriptorem Sigebertum. Veneti autem, qui eam commemorant, alter quidem anno 1348. vivebat, idest Jordanus; alter vero, Dandulus nempe, obiit anno 1354. quemadmodum Muratorius in Præfat. ad ipsius Chron. testatur. Quid? quod in Codice MS. Vat. 5842. fol. 121. sunt quædam, quæ haud obscure innuunt, Dandulum sibi repugnare, dum in fine narrationis suæ, ut Barensibus, ac Joanni præsertim Archidiacono fidem detraheret, ait, eam quam Veneti volunt, S. Nicolai Translationem a Græcorum Codicibus comprobari: nam interrogati a Venetis illi quatuor Ecclesiæ custodes de B. Nicolai corpore, sic in cit. Cod. Vat. necnon in Chronico Danduli edito per Muratorium pag. 256. respondisse dicuntur: „ Qui se id ignorare temporis antiquitate simulant. Archam tamen fractam muro (*c*) „ adhærentem, ostendunt, dicentes: *Hic Barenses partem reliquiarum tollentes*, partem reliquerunt: si vultis, eam tollite. Archam igitur perquirentes, nihil in ea præter aquam & „ oleum invenerunt. Frangentes igitur pavimentum, & muros „ Eccle-

a Idest, postquam Veneti e Myra (delatis secum sacris Corporibus) in Palæstinam pergentes, Joppe dimisso navigio cum tuta custodia, Sepulcrum Domini visitantes Acrim & Caipham expugnassent.

b Sic habet Cod. Vat. MS. At editus apud Murat. VIII. *Idus Decemb.*

c Deest, *ostendunt*, apud Murat. Tom. 12. pag. 256.

„ Ecclesiæ perforant: die & nocte sequenti frustra laborant „ Cetera. Itaque ex Græcorum confessione, jam Barenses Arcam S. Nicolai invenerant, extractisque ex ea sacris ossibus, solam Aquam & Oleum (*idest manna*) reliquerant: id quod confirmat narrationem Joannis Archidiaconi, Nicephori Barensis & Sigeberti Gemblacensis: suspectum autem reddit, quod postea ab Andrea Dandulo & a Jordano narratur, de effractis in loco plano tribus illis massis, in quarum ultima repertum sit S. Nicolai corpus & a Venetis sublatum. Nihil enim aliud accepisse Venetos constat, nisi quod Barenses reliquerant, nimirum *corpora Theodori* & *Nicolai Antistitum*, quæ in Altari majori in duabus capsellis erant reposita: necnon Manna, seu aquam & oleum S. Nicolai, quod a Barensibus in arca illa relictum fuerat, ex qua ejusdem Sancti Nicolai *corpus*, idest, *ossa in liquore natantia*, quum unus de Barensibus collegisset, dedit Presbyteris, quorum unus, Drogo nomine, in bombycino novo recepta, suisque humeris superimposita ad naves detulit, quemadmodum Nicephorus Barensis narrat num. 5. Scio, etiam in narrationibus Joannis Archidiaconi, & Nicephori Barensis quædam occurrere, quæ castigatione indigent, quæque a Falconio ad oram libri notata sunt. Sed quum ea narratio non eodem quo Translatio contigit anno scripta sit, neque ab illis, qui eidem Translationi interfuerint, mirum non est, nonnulla ibi obrepsisse, quæ paulo posteriorem translatione ætatem redoleant: ut illud, quod apud Nicephorum num. 2. legitur de Barensibus ad Græcos Myrenses dicentibus: „ Sciatis, quoniam Papa urbis Romæ venit in Barim civitatem nostram cum multis Archiepiscopis multoque „ Clero & populo; & ipse misit nos in partibus istis, ut transferamus illi hoc sacrum corpus. Et quod idem Dei Confessor, „ in somnis apparens ei præcepit, se nostris transvehi regionibus „. Et alterum quod num. 1. narratur de iisdem Barensibus: „ quum Myram applicuissent, suaque negotia agere cœpissent, accidit, nutu Dei, ut intelligerent id quod meditati „ sunt velle patrari a Venetianis, qui eo tempore similiter, „ causa mercationis, illuc processerant. Quod dum Barenses „ agnovissent, scrutantes facta illorum, compererunt eos habere parata ferrea instrumenta, cum quibus iidem Venetiani „ si præire possent, in Myram ingredientes Bmi Nicolai Confessoris Ecclesiam furtim ejusdem frangerent pavimenta, sa-

„ crum-

„ crumque deportarent corpus: consiliis quorum in lucem patefactis, spoponderunt Barenses, si Dominus opitularetur, taliter se id facturos, ut & Veneticis, imo omnibus in Myrea manentibus foret absconsum„. Nam quum Translatio a Barensibus facta anno 1087. dicatur, quumque Venetica classis nonnisi anno 1097. Corpus S. Nicolai in urbe Myrensi quæsierit, seque illud asportasse eo dumtaxat anno Veneti affirment; manifeste patet, falsum esse tum quod de Papa Urbano II. tum quod de Venetis Nicephorus scribit; quum Papa quidem Urbanus II. nonnisi anno 1088. inaugurarus, anno demum 1098. mense Octobri apud Barium (a) Synodum celebrasse legatur; Veneti autem de S. Nicolai corpore quærendo ac tollendo non ante annum 1097. cogitaverint. Ac proinde Nicephori narratio post annum 1000. scripta fuerit, oportet. Cui tamen quoad substantiam non modo Sigebertus, sed & Romana Ecclesia suffragatur, dum ad IX. Maji Translationem S. Nicolai e Myra Barium recolit.

Suffragantur & Russi, apud quos, Culcinio teste, id festum usque a temporibus Urbani II. Papæ, & Ephræmi Kioviæ Metropolitani celebrari cœptum fuit: cujus Festi in Trypho-logio Rutheno ad IX. Maji diserta fit mentio, cum officio, Tropario, Contacio, & Synaxario, quæ e Ruthenico Latine translata ab eodem Culcinio Falconius edidit pag. 139. Eadem ediderat antea idem Culcinius in Specimine pag. 81. ubi Synaxarium sic habet. „ Hæc Translatio accidit a Nativitate Domini anno 1096. sub Imperat. Græcor. Alexio, & Patriarcha Nicolao, imperantibus vero in Russia Christi amantibus Principibus Usevolodo Kioviæ & filio ejus Uladimiro Czernihoviæ. Permittente enim tunc Deo pro peccatis hominum, irruentes Ismaëlitæ in Græcorum ditiones, quum urbes terrasque ferro & igne devastassent, ac ingentem mortalium multitudinem in captivitatem abduxissent, urbs etiam Myrensis in Lycia fuit in solitudinem redacta, manente tantummodo integro & intacto Corpore S. Nicolai: qui apparens cuidam pio ac religioso Sacerdoti in urbe Barensi, jussit, ut suum sacrum Corpus transportaretur Myra Barum. Extemplo ille Sacerdos revelationem edixit quibusdam mercatoribus, qui tribus tritico oneratis triremibus, solverunt vela, & felici navigatione appulerunt ad litora Græciæ, ubi „ tritico

(a) Vide Pagium ad ann. 1097. num. 11.

„ tritico bene vendito, navigarunt in Lyciam, pervenientesque Myram, venerati sunt pretiosum corpus Divi Nicolai, ad cujus custodiam quatuor tantum monachi manebant. Hos ergo apprehendentes viri Barenses, aperuerunt ipsis voluntatem Sancti Pontificis, rogantes, ut permitterent eis, corpus in Italiam avehere. Renuentibus primo, dein assentientibus monachis, accesserunt ad loculum cives Barenses, extractumque reverenter sacrum corpus, & in navi locatum, velocissime Barum deportarunt. Obviarunt tanto hospiti Episcopus cum Clero, & magistratus cum populo: magnus vero Thaumaturgus plurimis urbem illustravit miraculis, & usque in hodiernum diem illustrat. Collocatum sacrum corpus in Templo divi Joannis Baptistæ: ac post tres annos translatum ad Basilicam in honorem ejus erectam, ibidemque in Arca argentea deaurata positum fuit; divo Thaumaturgo omnes & in omni loco ipsum invocantes semper adjuvante, cujus precibus Christe Deus miserere nobis „. Hæc Culcinius in Specimine. At in ea, quam ad Falconium transmisit Synaxarii versione Latina, paucis mutatis sic legitur pag. 139. „ Hæc Translatio contigit anno ab Inc. Filii Dei 1087. sub Alexio Græcor. Imp. & Nicolao Patriarcha; regnantibus vero in Russia Principibus Christi amantibus Usevolodo Chioviæ, & Bladimiro ejus filio Xernicoviæ; justitia Dei hoc disponente ac permittente propter peccata. Ismaëlitæ namque in ditiones Græcorum irruentes, urbes terrasque plurimas igne deleverùnt, ac populos partim gladio peremerunt, partim in captivitatem abduxerunt. Eadem calamitate Myra quoque urbs Lyciæ oppressa fuit. In horribilem namque solitudinem redacta: quæ tamen incolume adhuc S. Nicolai servabat corpus. Postquam autem sanctus hic Thaumaturgus cuidam piissimo sacerdoti, qui in urbe degebat Barii, revelavit, placere Deo, ut suum corpus Myra Barium transferretur, sacerdote eodem sollicitante, tres magnæ tritico onustæ naves navigatione felicissima ad Græcorum petentes litora, ubi eadem tenuerunt, & Thaumaturgo favente, triticum præter spem, pretio optimo vendiderunt; proram ad Myram urbem Lyciæ direxerunt, ejusque litora salutarunt. Venerationis igitur causa, beati ac pretiosissimi corporis Nicolai, Templum ingressi, quatuor ibi monachos invenerunt, qui inæstimabilis

„ the-

,, thesauri illius erant custodes. Istorum igitur captantes manus,
,, dulcissimeque amplectentes, suam ipsis exposuerunt inten-
,, tionem, & S. Nicolai beneplacitum per revelationem obten-
,, tum. Custodes deliberatione paulisper capta, sacrum corpus
,, auferri permiserunt. Barenses igitur sic sacrosanctam thecam
,, cum summa veneratione susceperunt, navique imposita, præ-
,, ter spem ad Barense litus brevissimo tempore appulerunt.
,, Ac tunc ordo Populusque Barensis, cum Episcopis & omni
,, Clero, die 9. Maji, illustre miraculis corpus, processione fa-
,, cta suscepit, & benedictionem a B. obtinuit Thaumaturgo.
,, Variis enim infirmi morbis sanitatem sunt assecuti. Quin
,, usque ad præsentem diem clientes omnes gratiarum miracu-
,, lorumque participes fieri compertum est. Tunc autem Thau-
,, maturgi corpus in B. Joannis Baptistæ templo fuit depositum:
,, at post tres annos Basilica erecta est, ejusque nomini dedica-
,, ta: in quam sacrum corpus illatum fuit, & in argentea theca
,, compositum deaurata. In qua usque ad præsentam diem mi-
,, raculis coruscat, impertiens cunctis gratiam, qui in omni loco
,, tam gloriosum ac celeberrimum invocant Thaumaturgum.
,, Cujus precibus Christe Deus miserere nobis.

In hoc Synaxario plura sunt observanda. Primum: quod apud Culcin. pag. 81. Translatio facta dicitur anno *Christi* 1096. apud Falcon. vero pag. 139. *Anno* 1087. Videtur enim Culcinius ex Venetis scriptoribus annum 1096. adnotasse, quod in Synaxario Russico erat 1087. Nam Synaxarium Russicum e Barensium adnotationibus desumtum videtur, non e Veneticis narrationibus.

Alterum: *Sub Imp. Græcor. Alexio & Nicolao Patriarcha. Alexio* nempe *Comneno*, qui imperavit Constantinopoli ab anno 1081. ad ann. 1118. & *Nicolao Grammatico*, Eustratii Garidæ successore, qui mense Septembri anni 1084. inauguratus Patriarcha Byzantinus, sedem illam rexit usque ad ann. 1111. quo decessit. Notandus itaque Falconii error, qui pag. 139. in margine, ad *Nicolai* Patriarchæ nomen, apponit cognomentum *Chrysobergii*. Atqui Nicolaus Chrysoberges Patriarcha Constantinopolitanus fuit (non anno 1087. quo Translatio S. Nicolai contigit,) sed anno 983. usque ad annum 996.

Tertium: *Regnantibus in Russia Usevolodo Kioviæ, & Uladimiro ejus filio Czernigoviæ*. Hoc falsum esse demonstravi su-

pra Tom. 4. pag. 95. ubi ex Græcorum Annalibus palam feci *Jaroslaum* magni Uladimiri filium anno Chr. 1036. obiisse: eique successisse *Izaslaum*. *Usevolodus* igitur *Izaslai* filius vix ad annum 1043. pervenit, quum *Uladimirus*, hujus nominis secundus, *Monomachus* dictus, ipsius Usevolodi filius, dicatur anno 1043. Russorum monarcha, & Constantinopolim obsidione cinxisse: adeoque neuter eorum ad ann. 1087. ætatem produxit. Miechovius etiam ex Annalibus Russorum lib. 3. cap. 6. [a nobis citatus Tom. 4. pag. 96.] affirmat, *Usevolodum Jarolai* filium, & Ducem Kioviensem die 13. Apr. anno 1083. peste absumtum, & sepultum in Ecclesia S. Sophiæ Kioviæ, relictis filiis *Uladimiro* & *Roscislao*. Quamobrem, etsi concedatur juxta Miechovii sententiam, *Usevolodum* usque ad ann. 1083. vixisse, non tamen stare potest, anno 1087. *Usevolodum ac filium ejus Uladimirum* in Russia imperasse. Delendum igitur *Usevolodi* nomen, ac dicendum, *Imperante in Russia Uladimiro* (Monomacho scilicet) *Usevolodi filio*.

Quartum. Quod Culcinius in serie Metropolitanorum Kioviæ pag. 112. num. VIII. scribit: „ Ephræm e Græcia oriundus successit Joanni anno 1092. Quod hic Metropolita obedientissimus Sedi Apostolicæ vixerit, egregio ipsemet comprobavit exemplo. Nam quum Urbanus II. Pont. Romanus jussisset celebrari die 9. Maji translationem Corporis S. Nicolai Myra Barum, Ephræm idem festum promulgavit in Russia, & ut in perpetuum celebraretur, decrevit „: hoc, inquam, Falconius in suis ad laudatum Rifficum Synaxarium notis pag. 140. lit. E, sic ex eodem Culcinio exprimit. „ Ut autem hæc commemoratio transierit ad Ruthenos, rem Culcinius sic testatur, quo authore, nescio: forte, eodem Tryphologio. Ephræm Kioviensem sedem octavus implevit anno 1092. [*hæc autem æra stare cum eo nequit*] Is Romani Pontificis Urbani II. jussa secutus & exempla, suscepit, instituit, & promulgavit Festum Translationis S. Nicolai e Myris Barium, eadem die nona Maji, perpetuis temporibus celebrandum. Quod in universa Russia, nempe tam in Moscovitico, quam in Regno Poloniæ hisce quoque temporibus celebratur; & post Synodum Zamoscianam anno habitam 1620. (*corrige* 1720.) festum etiam de præcepto. Græci autem nunquam hoc festum aut dolorosam memoriam sunt amplexi; multo-

que

„ que minus de hac Sancti Translatione verba fecerunt„. Fallitur porro idem Falconius, dum ait, statutum illud Ephræmi de celebranda Sancti Nicolai Translatione, non consentire cum epocha 1092. qua dicitur idem Ephæmus inauguratus Metropolita. Nam Ephræmus quum vixerit usque ad ann. 1101. (uti ex Culcinio pag. 113. colligitur) quumque ad Barense Concilium anno 1098. mense Octobri sub Urbano II. celebratum, Græci etiam Episcopi advenerint, quibuscum S. Anselmus de processione Spiritus sancti ex Patre Filioque disputasse dicitur, e Russia aliquem ab Ephræmo missum ad illud concilium, non inverisimile videtur: quo in patriam redeunte & miracula S. Nicolai apud Barium patrata narrante, pronum est credere, Ephræmum Metropolitanum, ejus Translationis festum, sicuti Urbani Papæ jussu in Bario celebrabatur, sic in Russia celebrandum edixisse. Alioquin non video, quanam alia ratione illud Festum ita ad Russos transire potuerit, ut illud tum Russi Uniti, tum Russi Moscovitæ amplexi sint.

Quintum: Verisimilior videtur Synaxarii Russici narratio, de *revelatione cuidam Sacerdoti Barensi facta*, quo sollicitante, Barenses cives ad avehendum S. Nicolai corpus, e Bario Myram sint profecti; quam Sigeberti & aliorum, qui scribunt, naves Barenses ab *Antiochia Myram* perrexisse: nam anno 1087. quo hæc acta sunt, nulla erat Barensium cum Antiochenis commercii causa, sed post annum 1098. quo a Crucesignatis capta Antiochia, Boamundo Tarentino Principi fuit tradita.

Sextum: Illud quoque, quod in Synaxario Barenses ad Græcos templi Myrensis custodes dicunt: *suam ipsi exposuerunt intentionem, & S. Nicolai beneplacitum per revelationem obtentum*: probabilius existimari possit, quam quod apud Nicephorum ajunt: *Sciatis, quoniam Papa Urbis Romæ venit in Barim, & ipse misit nos huc, ut transferamus sacrum S. Nicolai corpus*.

Septimum: Criminatur Falconius auctorem Synaxarii, quod ibi scriptum sit de corpore S. Nicolai Barium deportato: *Ac tunc ordo populusque Barensis cum Episcopis & omni Clero sacrum Corpus processione solenni suscepit*. Nicephorus (inquit) narrat, solum Barensem clerum interfuisse: Ursus Archiepiscopus Canusii tunc degebat. Verum auctor Synaxarii in unum conjunxit, quæ tunc temporis diversis diebus contigere: nam prima

qui-

quidem die Clerus omnis cucurrit, sexta die Episcopus Bituntinus: item Barensis cum Oretano, Cupersanensi, aliisque Episcopis.

Octavum. In Synaxario dicitur, Barii depositum sacrum Corpus in Ecclesia S. Jo: Baptistæ, donec post triennium ædificatum sit ejusdem S. Nicolai Templum. At Nicephorus num. XI. & seq. scribit, e navi *ab Elia Abbate* susceptum, & in Ecclesia *S. Benedicti* depositum: deinde ad *Ecclesiam S. Eustratii Martyris* translatum: ,, qua eversa [inquit Nicephorus] post aliquot dies cum aliorum Sanctorum Ecclesiis usque ad solum, ,, constructa est in eis cum alio spatio ejusdem curtis splendidissima ac magnifica Ecclesia ab eisdem Barensibus ad honorem ,, S. Nicolai, ipsorumque Sanctorum ,,. Error in Synaxarium irrepsisse ex Actis Translationis videtur, in quibus (ad Myrense S. Nicolai Templum quod spectat) legitur apud Jordanum num. 3. ,, In hac Arca, quam vides, duo sunt Sancti Præsules, ,, B. Nicolai prædecessores, qui in S. Johannis sine dubio requiescunt ,,. Existimavit igitur Russus Synaxarii auctor, delatum in Barensem urbem S. Nicolai corpus, in *Altari S. Joannis Baptistæ* quievisse; Myrense Altare pro Barensi, perperam accipiens. Sed hæc levioris sunt momenti, quam ut Russis flagrantissimo in S. Nicolaum amore Translationem ejus colentibus negotium facessatur, quum graviora in Barensium & Venetorum narrationibus menda occurrant.

X.

SIMON.

Vaticanus Ruthenicus primus: *Simonis Zelotæ Apostoli*. Secundus vacat. Vacat & noster Slavicus. Kalend. Moscoviticum: *Apostola Simona*, *Apostoli Simonis*. Possev. *S. Apost. Simeonis*. Papebr. *Simon Zelotes*. Ephemerides metricæ.

Τῇ δεκάτῃ Σίμωνα σταυρῶσαν ἀπόστολον ἐχθροί.
Simonem decima Christi crucifigitis hostes.

Menæa Græca: τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Σίμωνος τοῦ Ζηλωτοῦ, *S. Apostoli Simonis Zelotæ*. In Synaxario Menæorum dicitur *Simon*, *qui & Nathanael*, idemque sponsus ille, cujus ad nuptias invitatus Christus Dominus, aquam in vinum convertit: prædicasse autem in Mauritania, & in Africa & in Britannia; & cruci affixus, martyrium consummasse. Iterum in Menæis de eodem ad XXII. Aprilis habetur Synaxarium, in quo & *Nathanael* appellatur.

latur. In Menologio Basiliano bis quoque colitur *Simon Zelotes Apostolus*, cum duplici Synaxario. Primum nempe ad XXIX. Apr. ubi sic: „ Memoria S. Apostoli Simonis, cognominati Judæ. „ Simon magnus Apostolus fuit ex Cana (a) Galilææ, ubi „ Dominus ac Deus noster ad nuptias vocatus unacum intemerata ejus genitrice ac discipulis, deficiente vino, miraculis initium daturus, ejusdem suæ genitricis rogatu, aquam in „ vinum convertit. Factus est itaque Simon ipsius discipulus, „ ac prædicationis minister: & unacum reliquis Apostolis Christum sequens, illius doctrinæ pabulo perfruebatur. At post „ ejus Assumptionem & Ascensionem in cælum, Edessam petiit: ubi quum multos ex Idololatris verbum veritatis edocuisset, illos ad Dominum convertit. Posthæc autem Mesopotamiam peragrans, libere Christi nomen annunciavit, iterumque Edessam regressus, quum multa ad Dei gloriam miracula edidisset, in pace decessit „. Deinde ad diem x. Maji: „ *Certamen S. Simonis Zelotæ Apostoli*. Simon magnus Christi „ Apostolus, Zelotes nuncupatus, quum in cænaculo unacum „ SS. Apostolis esset, visibilemque Spiritus operationem in specie columbæ (b) & in linguis igneis suscepisset, totus igneus „ factus, divinoque zelo repletus &c. Nam Mauritaniam, totamque Afrorum regionem & Libyam universam peragravit, & „ plures infidelium ad Dominum convertit; ac demum in Britanniam profectus, cruci affixus fuit: atque ita spiritum Deo „ reddidit „. Repugnantia sibi narrant Græci recentiores. Baronius in not. ad 28. Octobris, quo die Simon Apostolus colitur unacum Thaddæo sive Juda altero Apostolo. „ Nam hunc „ (Simonem) etiam appellatum esse Judam, scribit S. Hieron. „ in epist. ad Galat. tom. 4. & contra Helvidium. Sed & Sophronius apud Hieron. de Script. Eccles. in Simone, & Dorotheus in Synopsi itidem ajunt, Simonem cognomento dictum esse Judam, eumque fratrem fuisse Jacobi, eidemque „ successisse in sede Episcopali, atque sub Trajano martyrium „ consummasse. Sed ad arguendos ejusmodi errores plura a nobis dicta sunt in Tom. I. Eccles. Annal. anno Dom. 68. „ Et post pauca, quum dixisset, Simonem in Ægypto prædicasse, deinde

in

a *Cana*, hebr. *Canath* h. e. Zelus, æmulatio: hinc *Cananæus*, idest, *ex Cana* & Græce Ζηλωτὴς, Zelotes, sensum reddente interprete, loco Proprii nominis.

b Hoc non legitur in Actib. Apostolorum, sed solum in specie linguarum.

in Perside martyrium consummasse; subjungit. „ In qua autem „ provincia Simon Apostolus Evangelium prædicaverit, anti„ quioribus subobscurum fuisse videtur. Nam Origenes, Greg. „ Nazianz. Eusebius, Chrysost., Theodoretus & Socrates, quum „ de cæteris agunt Apostolis, locaque referunt peregrinationis „ & Apostolatus eorum, de Simone dicere omittunt. Aliorum „ vero, qui post prædictos scripserunt, diversæ reperiuntur „ sententiæ. Auctor qui nomine Isidori fertur, de vit. & obit. „ Sanctor. cap. 82. & 83. dicit Simonem prædicasse Evange„ lium in Ægypto. Niceph. lib. 2. cap. 40. addit Africam, „ eumque tandem ad Britannos pervenisse testatur: id ipsum „ etiam Dorotheus in Synopsi: quorum sententiam Græci secu„ ti videntur in Menol. ubi etiam [quod non probatur] dicitur „ Simon item Nathanael appellatus. Rursus autem in eod. Apo„ stolo errasse reperiuntur nonnulli putantes hunc eundem esse „ cum illo Simone, qui passus reperitur in persecutione Traja„ ni, de quo Euseb. in Chron. & hist. lib. 3. cap. 26. Fuerunt „ ejus sententiæ idem qui supra auctor de vit. & obit. Sanct. c. 82. „ Sophron. apud Hieron. & Beda, qui tamen in Retract. in Act. „ Apost. recantat palinodiam. Diversos plane esse, varia ipso„ rum martyrii Acta testantur, & alia complura, quæ brevitatis „ causa præterimus „. *Encomium Simonis Zelotæ Apostoli*: τὶ φαιδρὰ σήμερον ἡ ἡμέρα, auctore Niceta Paphlagone, Græce & Lat. in Combefis. Auctario noviss. Tom. 1. pag. 408. Adde quæ in Simonem & Judam Apostolos idem Combefis. Tom. 8. Bibl. Concion. pag. 290. & seq. & Tillemont. Tom. 1. pagin. 423. & seqq.

XI.

Mocius.

Vaticanus uterque Ruthenicus vacat. Noster Slavicus: *S. Mart. Mocii*. Papebrochius: *Mocius*. Menæa Græca: τοῦ ἁγίου ἱερομάρτ. Μωκίου, καὶ τὰ Γενέθλια τῆς Κωνσταντινουπόλεως, *S. Sacromart. Mocii*, & *Natale Constantinopoleos*. De utroque habetur Officium: necnon Synaxarium in Menologio Basiliano. De natali quidem Urbis, Tom. 3. pag. 93. ad XI. Maji. „ Commemoratio Natalis Constantinopolis. Quum maximus Im„ peratorum & Christianissimus Constantinus urbem Byzantii „ accepisset, eamque multo majorem quam erat ædificasset, „ impositoque proprio nomine pro Byzantio Constantinopolim „ appel-

„ appellaſſet, poſtquam mœnia abſolvit, exſtructaque in iis
„ ædificia & ſacras Eccleſias; eam dedicavit Glorioſæ Dominæ
„ noſtræ Deiparæ ſemperque Virgini Mariæ, gratias ſupra mo-
„ dum agens: & unacum Sanctiſſimo Patriarcha & Clero ac Po-
„ pulo ſupplicatione facta, rediit ad forum; in quo Cives co-
„ lumnam ipſius erexerunt, in capite Sanctos Chriſti Dei no-
„ ſtri clavos ferentem; in infimo vero loco duodecim cophi-
„ nos fragmentorum, quæ ex quinque panibus ſuperaverant
„ habentem. Ex illo igitur tempore obtinuit conſuetudo, ut
„ hæc feſtivitas celebraretur uſque in præſentem diem „. Ka-
lendarium Moſcovit. *Obnov. Czara grada*: *Encænia Regiæ Ur-
bis*. Poſſevinus perperam: *Converſio Conſtantinopolis*, pro,
Natale Conſtantinopolis. Menæa ad XI. Maji: τὴν ἀνάμνησιν πνευματικῶς ἐπιτελοῦμεν τοῦ γενεθλίου ταύτης τῆς θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος τῶν πόλεων, τῆς κατ' ἐξαίρετον ἀνακειμένης τῇ δεσποίνῃ ἡμῶν τῇ ἁγίᾳ Θεοτόκῳ, καὶ ὑπ' αὐτῆς διὰ παντὸς σωζομένης: *Memoriam ſpiritualiter celebramus Natalis hujuſce a Deo con-
ſervatæ & urbium Reginæ, quæ ſingulariter Dominæ noſtræ
Sanctæ Deiparæ dicata eſt, & ab ea ſemper ſervatur*. Et in
Tropario: τῆς Θεοτόκου ἡ πόλις &c. „ Deiparæ urbs, merito
„ ſui ipſius conſtructionem Deiparæ adſcribit, & in ea perman-
„ ſuram ſe promiſit, per eam conſervatur & corroboratur, ad
„ eam clamans: *Salve ſpes omnium finium terræ* „. Culcinius
in Specim. ad XI. Maji pag. 82. „ Sacromartyri Mocio Presby-
„ tero Conſtantinopolitano additur hac die: *Obnovlenie*, ideſt
„ *Renovatio* (*aut ſi mavis*, *Encænia*, *dedicatio*) *Urbis impe-
„ rantis*, quæ fuit celebrata ſub tempus primi Concilii, quan-
„ do Conſtantinus Magnus tranſtulit ſedem Imperii Roma
„ Byzantium, illudque ampliavit novis propugnaculis ac ædi-
„ bus magnificentiſſimis, & annuentibus Sanctis 318. Patribus,
„ de ſuo nomine Conſtantinopolim novamque Romam dixit,
„ ſacravitque eandem urbem Sanctiſſimæ Deiparæ. Ita mei li-
„ bri „. Encænia urbis Conſtantinopolitanæ hiſce verbis atti-
git Sanctus Hieronymus in Chron. *Conſtantinopolim dedicat
pene omnium urbium nuditate*. Ea celebrata fuiſſe anno XXV.
Conſtantini, XI. Maji, tradit Heſychius (*a*) Mileſius: „ Om-
„ nibus igitur ita confectis a Conſtantino, & Dedicatione un-

a Græca hujus auctoris aliorumque verba, habes apud Cangium in Conſtantino-
poli Chriſtiana l. 1. cap. 3. pag. 27. & ſeqq. edit. Reg. Pariſ.

„ decimo Maji mensis die celebrata, anno Imperii illius vige- „ simo quinto &c. „. Qui quidem annus incidit in Consulatum Gallicani & Symmachi. Idacius in Fastis: *His Coss. dedicata est Constantinopolis die* v. *Idus Majas.* Chronicon Alexandrinum sub iisdem Coss. „ Anno 301. post assumptum in cælum Domi- „ num, anno ipsius Imperii xxv. Constantinus religiosissimus, „ Constantini junioris Augusti, & Constantii atque Constantis „ Cæsarum pater, urbem maximam illustrem & felicem con- „ didit, Senatu donavit, & Constantinopolim nuncupavit „ v. Idus Majas, feria secunda, Indictione tertia &c. A Roma „ condita usque ad dedicatam Constantinopolim, intersunt „ anni 1080. „. Anno scilicet Mundi, juxta Græcos 5838. Zonaras: „ Urbe demum ædificata, Dedicationem ejus cele- „ brat xi. Maji, anno ab orbe condito 5838. „. Idest, anno Epochæ Uulgaris Christi 330. adeoque quinquennio post absolutam Nicænam Synodum, quæ anno 325. celebrata fuerat. Græcum distichon in Menæis de natali Urbis.

Γενεθλίων σῶν δεῖ με τιμᾷν ἡμέραν,
Ἐν σοὶ, πόλις, τυχόντα τῶν γενεθλίων.
Tuum decet me colere natalem, urbs sacra,
Nativitatis in te sortitum diem.

De Sancto autem Mocio:

Μώκιος ἑνδεκάτῃ κεφαλὴν τμήθη ἀγαθόφρων:
Mocius undecima sapiens dat colla securi.

Presbyter Martyr Byzantii sub Diocletiano. A Latinis ad xiii. Maji colitur *Mucii* nomine, hoc elogio. „ Constantinopoli „ B. Mucii Presbyteri & Mart. qui sub Diocletiano Imp. & Lao- „ dicio Procos. primo Amphipoli multis pœnis atque cruciati- „ bus ob Christi confessionem afflictus, postea Byzantium usque „ perductus, capitali sententia occubuit „. Baronius. Græci Mocium appellant ad vi. Idus Maji, ubi etiam narrant, in honorem hujus martyris a Constantino Imp. fuisse Templum erectum, quo ejusdem martyris sacras Reliquias inferri mandavit. Justinianus Imp. etiam ædem amplissimam eidem martyri erigendam curavit, de qua Procop. lib. 1. ædific. Cedrenus in Basilio addit, ejusmodi Templum vetustate collapsum ab eodem Basilio Imp. a fundamentis fuisse restitutum. De Sancti Mocii Basilica mentio habetur etiam in Act. Conc. Ephes. Vide Cangium in Constantinopoli Christiana pag. 129. edit. Reg. ubi de Con-

Constantinopolitano Sancti Mocii Martyris Templo fuse agit. In fine Synaxarii: τελεῖται δὲ ἡ αὐτοῦ Σύναξις ἐν τῷ πανσέπτῳ αὐτοῦ καὶ ἁγιωτάτῳ Μαρτυρίῳ: *Agitur autem ejus festum in venerando ipsius & sanctissimo martyrio*. In Menologio Basiliano Mocius Byzantii natus dicitur, *Euphratio* & *Eustathia* parentibus, ex vetere Roma oriundis. Presbyter factus, quum a Præside & populo victimæ immolarentur, accurrens aram subvertit & victimas dispersit. Quare comprehensus, flammis traditur. Verum in medio flammarum visus est unacum tribus viris psallentibus. Unde quum ipse incolumis evasisset, flamma vero adstantes unacum Præside combussisset, missus in Heracleam Thraciæ urbem, capite ibi truncatus & sepultus est. Postremo quum Constantinus Magnus Templum ædificasset, sacras ejus Reliquias inferri atque ibidem deponi jussit. Henschenius fuse de eo agit ad XI. Maji a pag. 620. ubi relatis Basiliani Menologii verbis, num. 2. subjungit: „ In quo dum Acta Martyris contrahuntur, omissum fuit Sancti Mocii Presbyterium in Amphipolitana Ecclesia, & ex urbe Heraclea traductio Byzantium, ubi eum capite plexum atque sepultum fuisse, reliqua Acta habent, inter quæ eminent ea quæ ex laudato supra Synaxario MS. Ecclesiæ Constantinopolitanæ hic addimus „. Numero nempe 3. Acta ejus Græca quum periissent, aut alicubi adhuc lateant, eorum defectum supplent Acta martyrii Latine olim translata, quæ idem Henschenius ad XI. Maji è MSS. Codd. Hamburgensi, Trevirensi, & Reginæ Sveciæ num. 569. edidit pag. 622. Initium: „ Sub Laodicio & Maximo annis quatuor vicissim Proconsulatum tenentibus Europæ.

Methodium ad hanc diem XI. Maji addit Culcinius in Specim. pag. 18. his verbis: „ S. P. N. Methodius Episcopus Moraviæ, fuit frater Cyrilli Philosophi, Apostoli Slavorum, inventorisque literarum Slavicarum, & claruit imperante Basilio Macedone „. Et subjungit: „ Hoc tantum habeo in meis libris de isto Sancto, cujus Vitam vide in Actis Sanctorum ad diem IX. Martii apud Socios Bollandianos „. De Sancto Methodio Episcopo, & Cyrillo seu Constantino Philosopho, ipsius fratre, fuse disserui Tom. 3. tota Parte Prima a pagin. 1. ad pagin. 171.

XII.

Epiphanius. Germanus.

Ruthenicus Vatic. uterque vacat. Slavicus noster: *S. P. N. Epiphanii*. Kalendarium Moscovit. *Sviat. Epiphania*, *Sancti Epiphanii*. Possevinus: *S. P. Epiphanii*. Papebrochius, *Epiphanius*, Episcopus in Cypro. *Germanus*, Patriarcha Constantinopolitanus. Ephemerides Metricæ:

Τῇ δύο καὶ δεκάτῃ Ἐπιφάνιον ὁ μόρος εἷλε.
Statæ lex mortis duodena Epiphanion aufert.

Marmor Neapolitanum ad hanc diem: xii. *N. S. Epiphanii Episcopi*, idest, *Natale Sancti Epiphanii Episcopi*. Martyrologium Romanum ad eandem diem. „ Salaminæ in Cypro San„ cti Epiphanii Episcopi, qui multiplici eruditione, & sacra„ rum literarum scientia excellens, vitæ quoque sanctitate, ze„ lo catholicæ fidei, munificentia in pauperes, & virtute mi„ raculorum extitit admirandus „. Res ejus gestas exhibet Papebrochius ad hanc diem a pag. 36. ex Socrate & Sozomeno, quorum hic historiam suam annis circiter 30. post Epiphanii obitum scripsit; Socrates vero paris plane cum Sozomeno ætatis. A pagina autem 46. idest, capite 6. & 7. examinat Acta S. Epiphanii, quæ nomen Joannis præferunt, incipiuntque: Ἐπιφάνιος γένος μὲν ἦν; habentur autem Latine apud Lipom. Tom. 6. ad 15. Maji, & Surium ad 12. Maji: Græce & Latine Tom. 2. Oper. Epiphanii pag. 318. edit. Petavianæ: ea autem & falso imputata Metaphrastæ demonstrat, & in plerisque fabulæ esse quam historiæ propiora. Arabice eadem Acta auctore, ut dicitur, Joanne Presbytero, extant in Cod. membraneo exarato ab Isaaco Monacho montis Sinai anno Hegiræ 272. [Chr. 885.] ex exemplari, quod antea scripserat Antonius David filius Salomonis Bagdadensis in Laura Sancti Sabæ; quemadmodum dixi Tomo 2. Bibl. Orient. pag. 510. & seq. num. Codicum Arabicorum xlv. adeoque ipso Metaphraste longe antiquiora, sicuti laudatus Papebrochius num. 45. ostendit. Altera habetur Sancti Epiphanii Vita Græce auctore Polybio Episcopo Rhinocorurorum, initium: *δόξα τῷ παρέχοντι ἡμῖν τὸ ζῆν Θεῷ*: Extat Græce Latine in edit. Petaviana pag. 353. ad 379. non minus quam prior illa, fabulis scatens, quarum tamen fabularum nonnullas tam in Menæis, quam in Menol. Basil. irrepsisse constat, dum ibi de Sancto Epiphanio sic legitur: „ S. P. N. Epipha-

„ nius

„ nius erat ex regione Phœniciæ, Judæis parentibus natus. Sed „ illis in Legis cultu permanentibus, ipse ad Christum accurrens, baptizatus est, & monasticum institutum suscepit. Deinde Cypri Episcopus ordinatur: atque ita Deo servivit, ut „ & miracula patrare meruerit. Quum autem pro fide orthodoxa decertaret, plures ærumnas ab heterodoxis sustinuit: „ & veritatem quidem sermonibus corroboraturus, hæreticos „ vero ex Ecclesia abacturus, Constantinopolim migravit. Adactus autem ab Eudoxia, exilio Chrysostomi se subscribere, „ adduci nequivit, ut id faceret. Quum vero illa comminaretur, nisi id ipse faceret, se Idolorum Templa aperturam, „ subscripsit. Quod ubi Chrysostomus intellexit, hæc ad ipsum „ scripsit: Epiphani, quoniam exilio meo consensisti, in throno tuo non sedebis. Ille vero rescripsit: Athleta Joannes, „ verberare & vince. Demum in Cyprum navigans, vitam „ in navigio finivit „. De Sancto Epiphanio ejusque scriptis vide Gul. Caveum in histor. liter. pag. 147. Fuit eidem post obitum erecta Basilica, eademque sacris Imaginibus exornata, ut apparet ex Act. 4. Sanctæ Synodi Nicænæ secundæ. Ajunt eum anno ætatis suæ 115. Christi 403. decessisse. In fine Synaxarii: τελεῖται δὲ ἡ αὐτοῦ Σύναξις ἐν τῷ ἁγιωτάτῳ αὐτοῦ οἴκῳ, τῷ ὄντι ἔνδον τοῦ ἁγίου φιλήμονος, *Celebratur autem ejus festum in Sanctissima ejus æde (Sacello) quæ est intra Templum S. Philemonis*: quod (Codino teste) Eudoxius Constantini Magni Patricius & Præfectus condidit in Strategio. Vide Cangium in Constantinopoli Christiana pag. 133. edit. Reg. *de S. Philemonis Templo*, in quo non solum Epiphanium 12. Maji, sed etiam Eliam, Probum, & Martem 19. Dec. necnon Anastasium Persam 22. Jan. coli, Menæa declarant.

Germanum Patriarcham Epiphanio Archiepiscopo jungunt Menæa Græca cum officio & Synaxario. Latini quoque eundem colunt ad hanc ipsam diem, cum hoc elogio: „ Constantinopoli S. Germani Episcopi, virtutibus & doctrina insignis, „ qui Leonem Isauricum adversus sacras Imagines edictum promulgantem, magna fiducia redarguit „. Quem quum a sacrarum Imaginum cultu aversum vidisset [uti habetur in Menologio Basiliano] eumque neque rationibus neque hortamentis ab hæresi avocare valuisset, Humerali, hoc est Patriarchali Pallio, super sacro altari deposito, ad propriam domum regressus,

ſus, quietam egit vitam: ubi preces aſſidue Deo offerens, nonagenarius emigravit ad Dominum. Cujus funus dum efferretur [verba hæc ſunt Synaxarii Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ] varios accedentium ad ejus reliquias morbos depulit: ac poſt ejuſdem ſepulturam, aſſidua ſanationum beneficia ex ſacris ejus pignoribus exundantia fideles conſequuntur. Poſitum eſt autem Corpus ejus in ſancto Monaſterio (*a*) Choræ. Dies ejus feſtus celebratur in Sanctiſſima magna Eccleſia. Encomium in Sanctum Germanum Patriarcham Conſtantinopolitanum auctore Alano: *ἐγκαινίζεται μὲν ἡ σκηνή*: Cod. MS. Barrocciano 131. S. Germani alterius, Hegumeni monaſterii τῆς Κοσινίτζης Coſenetres, in confiniis Thraciæ & Macedoniæ, fundatoris, Græce, *Μέγιστον εἰς παράκλησιν βίος ὁσίων*, ex MS. Cod. Bibl. Florent. Laurentianæ num. 19. fol. 7. Latine Interprete Daniele Cardon Soc. Jeſu ibid. pag. 162. *Magnum ad virtutem incitamentum habent Vitæ Sanctorum*. Porro Sanctus Germanus Patriarcha, è Cyzicena Metropoli, ad Conſtantinopolitanam Eccleſiam aſſumtus anno 715. die XI. Auguſti, abdicavit ſe circa diem XXII. Januarii anni 730. quo die ab impio Leone Iſaurico ſubſtitutus in ejus locum fuit Anaſtaſius Iconoloclaſta. De ætate vero Germani alterius Hegumeni, nihil ſtatuere potuerunt Bollandiani Patres, quum finis Actorum ejus deſideretur.

XIII.

GLYCERIA.

Vaticanus uterque cum noſtro Slavico vacat. Kalend. Moſcovit. *Muc. Glykeriy*, *Martyris Glyceriæ*. Papebr. *Glyceria*. Poſſev. perperam, *S. Matris Cilariæ*, pro, *S. Mart. Glyceriæ*. Ephemerides metricæ.

Τῇ δεκάτῃ ξ' ἴτη τίς δάμασε Γλυκαιρίνη;
Quis decima terna, Glyceria, te ſuperavit?

Heracleæ in Thracia celeberrima Virgo & Martyr, inſcripta etiam Martyrol. Romano, cum hoc elogio: *Heracleæ S. Glyceriæ martyris Romanæ, quæ ſub Antonino Imp. & Sabino Præſide paſſa eſt*. Græci de eadem hac die in Menol. cum officio & Synaxario, quod legere eſt apud Henſchen. in Act. Sanctor. ad XIII. Maji pag. 188. Acta ejuſdem Græce e MS. Palat. Vat. *ἔτους πρώτου τοῦ βασιλεύοντος Ἀντωνίνου*, in calce Tomi 3. Maji pagin. 12.

---

a Quod in Ponto fuiſſe ajunt Bollandiani VIII. Jan. ad Vitam S. Cyri Patriarch. Conſtant. ejus Fundatoris.

gin. 12. Latine in eod. Tom. pag. 189. *Anno primo Imperatoris Antonini, Præside Græciæ Sabino.* Et apud Lipom. tom. 7. & Sur. tom. 3. Percelebre fuit Heracleæ templum S. Glyceriæ, ubi sacrum ejus corpus positum, pluribus est miraculis illustratum. Ex ejus enim ossibus jugiter unguentum emanare solebat, ut auctor est Niceph. lib. 18. cap. 28. & 32.

XIV.

ISIDORUS.

Papebroch. *Isidorus*, Dux & Martyr. *Isidorus*, propter Christum stultus: „ ita hunc Sanctum a gentilibus suis Mosco- „ vitis solitum appellari, indicat Ohilewicz: de vita & cultu „ plura scire cuperem „. Culcinius ad XIV. Maji de S. Isidoro propter Christum stulto. „ Anthologium meum hunc Isidorum, „ Rostoviensem Thaumaturgum, tali veneratur Contacio. „ Electo & mirabili inter justos Viro, qui a Christo Deo mira- „ culorum donum suscepit, laudationum verba nunc affera- „ mus. At tu, o Sancte, habens fiduciam apud vivificantem „ Trinitatem, ora eam, ut nos salvati a malis, canamus tibi: „ Gaude divina sapiens Isidore „. Kalendarium Moscoviticum de solo Isidoro martyre mentionem facit. *Muc. Isidora*; *Mart. Isidori*. Possevinus quoque: *S. Mart. Isidori*. Vaticani Ruthenici vacant. Noster Slavicus: XIV. *S. Pachomii*: *Isidori*. Sed de Pachomio alii Codices Slavici ad diem sequentem: Latini vero de *S. Pachomio* agunt hac die XIV. Maji; sanctum vero *Isidorum* rejiciunt ad V. Februarii, cum hoc elogio: „ Alexan- „ driæ S. Isidori Mart. qui in persecutione Decii a Numeriano „ exercitus Duce pro fide Christi capite cæsus est „. Ubi Baronius. „ Agunt de eo hac item die Græci in Menol. „ Quod a vero abhorret: nam Græci neque *Alexandriæ Isidorum* passum dicunt; sed in insula *Chio*: neque de eo agunt die V. Febr. sed XIV. Maji. Rursus itaque in Martyr. Romano de eodem S. Isidoro agitur ad diem XV. Maji, hoc addito, sed a priore diverso, elogio. „ In insula Chio natalis B. Isidori Mart. in cujus „ Basilica extat puteus, in quem fertur fuisse injectus, de cujus „ aqua infirmi sæpius potati sanantur. *Baronius*. De eo item „ hac die Beda, Usuardus, Ado, & alii Latinorum: Græci au- „ tem in Menol. pridie hujus diei, ubi & ejus Martyrium pau- „ cis describunt „. Unus idemque est Isidorus, qui ad V. Febr. & ad XV. Maji in Rom. Martyr. ponitur: sed *Alexandriæ* nomen

men ibi obrepsit, quod hic in *Insulam Chium* rectius est conversum. Menæa Græca ad XIV. Maji τῦ ἁγίυ Μάρτ. Ἰσιδώρυ τῦ ἐν τῇ Χίῳ, *S. Mart. Isidori in Chio*: Ephemerides metricæ.

Τῇ δὲ τετάρτῃ ϗ δεκάτῃ Ἰσίδωρος ἐλεύθη.
Venit Isidorus decima quartaque colendus.

Dux militum & martyr in insula Chio sub Decio. Menol. Basilianum. „ Isidorus Christi Martyr, Decio imperante, fuit ex „ urbe Alexandriæ. Quum vero Optionis (*a*) munere in mi„ litia fungeretur, in insulam Chium profectus cum classe na„ vium, quibus Numerius præerat, apud hunc a Julio Centu„ rione delatus est, quod Christianus esset. Comprehensus igi„ tur, & coram ipso adductus atque interrogatus, an Christum „ profiteretur; Profiteor, inquit, Christum esse cæli, terræ, „ marisque factorem, & credo in ipsum tamquam in verum „ Deum ac Dei filium, pro hominum salute & sancta Virgine „ Maria natum hominemque factum sine semine & sine corru„ ptione. Quibus doctrinis ac sermonibus illum obstupefaciens, „ diversis primum tormentis excruciatus fuit. Quum vero im„ mutabilem animum erga Christum gereret, & supplicia gene„ rose perferret, capite demum plexus, martyrii coronam acce„ pit „. In eod. Menol. Basiliano ad XIII. Julii de sancta martyre Myrope, quæ Corpus S. Isidori recondidit, hæc habentur Tom. *3*. p. *165*. „ Martyr Christi Myrope, imperante De„ cio, in insula Chio nata est: unde Ephesum profecta, unguenta „ ex Reliquiis SS. Martyrum & Apostolorum manantia colli„ gens, ægrotos sanabat. Hinc eidem Myropis nomen inhæsit. „ Chium deinde insulam reversa, quum S. Isidorum pro Chri„ sto martyrio functum interfectumque reperisset, sublatas „ ejusdem Reliquias apud se condidit. At quum ob illud Reli„ quiarum furtum complures capti quæstionique subjecti fuis„ sent, se ipsam manifestavit, confessaque est, & se reliquias „ sustulisse, & apud se reconditas habere. Quocirca a præside „ Numeriano (*b*) comprehensa, qui & S. Isidorum excrucia„ verat, immaniterque cæsa, in carcerem detruditur: ubi ap-

„ pa-

---

a Option in militia Romana dicebatur præfectus Annonæ. Ita in Cod. Vat. in ejus vita: Isidorus locum Optionis tenens, habens potestatem exarchi in Annona militari. In Menæis excusis Synaxarium pro Optione, perperam habet, τὴν τῦ ὀψωνίυ τάξιν ἐπεῖχε.

b *Numerius* ad 14. Maji dicitur. Ita & in vita Græca S. Isidori. At in Martyrol. Rom. & alibi *Numerianus*.

„ parente S. Isidoro, atque repositorum sibi bonorum sponsio-
„ ne ab eodem facta, spiritum Deo reddidit„. Eadem leguntur de sancta Myrope in Synaxario Menæorum ad 2. Decembris, ubi tamen dicitur S. Myrope non *Chii* nata, sed *Ephesi*: ἡ ἁγία αὕτη Μυρόπη ἐγεννήθη ἐν τῇ ἐφεσίων πόλει, *Hæc sancta Myrope Ephesiorum civitate nata est*. Et paucis interjectis subjungitur, quod mortuo patre, a matre sit ad Baptismum suscipiendum adducta, deinde in Chium insulam deportata: τοῦ δὲ Βασιλέως Δεκίου τότε κρατοῦντος, καὶ διωγμὸν κατὰ τῶν Χριστιανῶν κινήσαντος, ἡ μήτηρ τὴν παῖδα λαβοῦσα, τὴν τῆς Χίου νῆσον κατέλαβε, *Decio autem Imperatore rerum potito, persecutionemque adversus Christianos movente, puellam mater in insulam Chium adduxit*. Quæ tamen stare nequeunt neque cum Chiensium traditione, qui illam Chii natam educatamque volunt, neque cum martyrio ejusdem, quod Decio imperante sub Numerio contigit paucis post diebus, quam S. Isidorus mortem pro Christo oppetiisset: adeoque anno Christi 251. Isidorus 14. Maji, Myrope 13. Julii, aut 2. Decembris, passi fuerint, oportet: quum Decius ante exitum ejus anni interierit, uti ex Annalibus constat: idque tertio ineunte Imperii ipsius anno: quemadmodum Pagius ostendit ad ann. 251. Myropem autem non puellulam tunc fuisse, quum martyrium subiit, ex Actis ipsius constat. Corrigendum igitur Synaxarium Menæorum ex Basiliano. In quo nata Chii dicitur, tum Ephesum profecta, demum Chium reversa. Similiter emendandum Basilianum in ea parte, qua asseritur, S. Isidorum *ex urbe Alexandriæ fuisse*, seu ut habent Menæa in Synaxario, ἕλκων τὸ γένος ἀπὸ Ἀλεξανδρείας τῆς πόλεως, *genus duxisse ex urbe Alexandria*. Ipse enim, non secus ac *Myrope*, *Chius* fuit, & *Chii* passus, quemadmodum in ejus Actis Græcis legitur Cod. MS. Vat. 866. fol. 307. ἔτους πρώτου τῆς Βασιλείας Φλαβίου Δεκίου, κελεύσεως γενομένης ὑπὸ τοῦ Βασιλέως Δεκίου, ἦλθεν ναῦς ἐν Χίῳ, ἐν οἷς καὶ στρατολογία προσετάγη. κατ' αὐτὸν οὖν τὸν καιρὸν ἐστρατολογήθη καὶ ὁ μακάριος Ἰσίδωρος, ὃς τέλειον ἀγῶνα τὸν τῆς στρατείας ἀπεδείξατο εἰς τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν. *Anno primo, quo imperare cœpit Flavius Decius, quum ab eodem Imp., ut milites conscriberentur, decretum emanasset, quædam in Chium navis appulit, ut dicta jam conscriptio istic quoque institueretur. Tunc igitur inter milites beatus etiam Isidorus est relatus, qui bonum atque perfectum in Christo Jesu Domino certatorem*

sese exhibuit. Itaque Isidorus non Alexandriæ, sed Chii degebat, in sua nempe patria, quando navis illa ex Ægypto in insulam Chium appulit, ut ibi milites conscriberentur, inter quos & ipse Isidorus conscriptus dicitur; simulque Optionis munus sustinebat, utpote Chius, qui annonam suis commilitonibus & compararet, & ex æquo distribueret. Ad S. Myropem redeo. „ In ejus Actis sic habetur: „ Sancto autem (Isidoro) in quandam voraginem projecto ad escam volucrum, & custodibus ex mandato „ Ducis (*Numerii*) ad cadaver observandum positis, divino zelo „ stimulata S. Myrope, venit noctu cum ancillis suis, & sacrum „ corpus honorifice ungens, præclaro in loco posuit „. Acta vero S. Isidori, postquam is cervicem gladio subjecit, quo percussus vivere desiit: „ Ammonius autem quidam, pius ac Deum „ timens (*collato utique cum Sancta Myrope studio*) B. Isido- „ ri Corpus (*quod in puteum* (a) *a paganis projectum fuerat*) sustulit: quod ubi diligenter curavit, & pariter cum „ aliis fratribus monumentum reperit, magno deinde honore, „ terræ mandavit. Tum vero ipse Ammonius (*uti Acta subjungunt*) præclarum Sancti Isidori consilium imitatus, per „ Hellespontum navigans, veri certaminis tandem coronam „ Cyzici est adeptus „. Videtur enim, quum S. Myrope propter sublatum Sancti Isidori Corpus, martyrio affecta fuisset, Ammonius arrepta è Chio fuga, Cyzicum navigasse. Petrus de Natalibus pro Ammonio Amelium legit sic: „ Corpus quoque „ ejus in puteo a paganis projectum, ab Amelio ejus comite & „ Myropa Sancta Matrona inde levatum, juxta eundem puteum „ sepultum est. Sed & supra Corpus & puteum processu tem- „ poris Basilica a fidelibus constructa, puteum intra sui ambi- „ tum tenet, de cujus aqua omnes ægri potantes sanantur, ut „ dicit Ado „. Quod scripsit Ado, id accepit a Sancto Gregorio Turonensi, qui de Sancto Isidoro Mart. lib. I. Miraculorum cap. 102. sic loquitur: „ Isidorus Martyr in insula Chio „ quiescit (sic enim est nomen insulæ) puteum in Basilica San- „ cti habens, in quo & fertur injectus: de cujus aqua energu- „ meni febricitantesque vel reliqui infirmi sæpius potati, sal- „ vantur. Dicitur etiam ibi lumen quasi cereus ardens, a fide- „ libus sæpe videri. Sed & ego vidi Presbyterum, qui se affir- „ mabat hoc lumen de ore putei sæpius contemplatum fuisse.

. . . .

Hæc

a Seu, ut habent Acta Græca, *in Foveam profundam*.

Hæc S. Greg. Turonensis, ex quo in Martyrologium Romanum ad xv. Maji sunt translata. Baronius in not. „ Acta ejus in vet. „ Cod. MS. Monasterii S. Cæciliæ Trans Tiberim, ubi & scri- „ bitur passus Gallo & Volusiano Coss. sub Numerio seu Nu- „ meriano magistro militum „. Atqui Bollandiani ad xv. Maji pag. 446. num. 6 (postquam de Sacello a S. Marciano œconomo circa ann. 460. in honorem S. Isidori martyris intra Templum S. Irenes constructo, in quo & partem Reliquiarum ejus condidit, fuse disseruissent) „ Interim (inquiunt) ex hac „ tantæ vetustatis Translatione (*a*), quæ priusquam fieret, „ videtur in Chio ipsa scripta fuisse danda hic ex Vaticano „ (*Cod.866.*) Passionis historia; magnum huic auctoritatis pon- „ dus accedit: & hoc augent quidam Codices Latini, in quibus „ ipsa legitur ex Chiensi, non ex Constantinopolitano textu „ paraphrastice accepta. Primus fuit Monasterii S. Cæciliæ, „ a Baronio in notis ad Rom. Martyrol. laudatus hoc die, cujus „ ecgraphum in Vallicellana Biblioth. reperimus, hoc initio: „ *Eodem tempore quo Decius sævissimus Cæsar graviter insecu-* „ *tus est Christianos*: & præmittitur Prologus sic exordiens: „ *Regum mundi actus Heroumque odas*. Alter post Prologum ab „ his verbis cœptum: *Egregius prædicator B. Paulus Apostolus*, „ ita inchoatur: *Sub Decio Imp. quo tempore immanis persecu-* „ *tio Christianis facta est*. Estque ea historia hic multo, quam „ in priori contractior, & continetur in Codic. Vatic. 1195. „ fol. 233. Utrobique vero circa finem sic legitur: *Depositus* „ *est autem B. Isidorus pridie Idus Majas Gallo & Ulpiano Coss.* „ additque Vaticanum, *sub Decio Imp.* Baronius quia in Fastis „ *Ulpianum* non reperit, legit *Gallum* & *Volusianum*; sed ita „ notaretur annus 252. proximus post cædem utriusque Decii, „ quorum nominibus annus præcedens 251. insignitur „. Et paucis interjectis, num. 8. ajunt: „ Quem in Catalogo anti- „ quissimo Romanorum Pontificum, ubi agitur de Cornelio & „ Lucio, legimus *Galli* & *Volusiani* communem Consulatum, „ absque ullo numero; is in veteri apud Panvinium Inscriptio- „ ne sic notatur: *Actum Pr. Kal. Aug. Impp. DD. NN. Gallo* „ *Aug. II. & Volusiano Aug Coss.* Quærendus igitur nobis re- „ stat Galli Consulatus I., Quem non cum *Volusiano*, sed cum

 „ *Ulpia-*

a Reliquiar. scil. S. Isidori, e Chio Constantinopolim facta, ut supra.

„ *Ulpiano* hic nominato gesserit. Mihi in præsentiarum nihil „ occurit convenientius, quam ut dicatur *Gallus*, post Decios „ merito exitio sublatos, mense circiter Novembri [*anno* 251.] „ non solum Imperatoris assumpsisse titulum, sed etiam Consu- „ lis, adscito in Collegam *Ulpiano*; itaque factum, ut qui De- „ ciorum abominabantur memoriam, annum 251. signaverint „ nominibus *Galli & Ulpiani*, quamvis extrema solum anni „ parte magistratu functorum; quod secutus is, qui scripturis „ S. Isidori Passionem primus materiam subministravit, eosdem „ Consules etiam ipse expresserit, addiderit tamen *sub Decio* „ *Imp.*, ut hoc etiamnum vivente, & prius quam alii sufficeren- „ tur, res acta intelligeretur „. Græca tamen Acta nihil horum habent, sed hoc dumtaxat: „ Obiit beatissimus martyr Isido- „ rus Pridie Idus Majas sub militiæ Duce Numerio, Imperatore „ Decio; sed nobis imperante D.N.J.C. &c. „ Vide Tom. 3. Maji pag. 73. Græce, & pag. 451. Latine. Præter hæc autem Acta, quorum initium, ut supra dictum est, *ἔτους πρώτου τῆς Βασιλείας Φλαβίου Δεκίου*, Exstant alia duo Græca, quorum unum auctore Nicolao Pepagomeno, init. *Ἰσίδωρον τὸν γενναῖον λόγος ἐγκωμιάσαι*: Alterum, *κατὰ τὴν τιμίαν καὶ ἔνθεον διδασκαλίαν*, Lambec. Tom. VIII. pag. 81. Latine apud Surium 5. Februar. ubi Metaphrastæ tribuitur. Postremo de Translatione S. Isidori e Chio Venetias facta anno Dom. 1125. vide Papebrochium ad XV. Maji Tom. 3. pag. 448.

Culcinius ad XIV. Maji, præter *Isidorum pro Christo stultum*, addit e Ruthenorum Fastis *S. Niconem Hegumenum Pieczarensem*. De quo hæc scribit ex vitis Patrum Cryptensium, & ex Anthologio, & Ustavo, pag. 19. „ Hic fuit discipulus San- „ cti Antonii [*adeoque vivebat circa ann.* 1070.] cum quo „ multo tempore sancte vixit; ornatusque Sacerdotio, jussu „ ejusdem Antonii habitum monasticum Divo Theodosio con- „ tulit. E palæstra Pieczarensi quum exiisset Nicon, munitus „ benedictione Antonii, conspicatus parvam fluminis insulam „ penes civitatem Tmotorokany dictam, in eadem consedit: „ fundatoque templo & monasterio, diu vixit. Tandem preci- „ bus Patrum Cryptensium revocatus, quum accessisset, Theo- „ dosium eo tempore Hegumenum, non ut suum novitium, „ sed ut Patrem veneratus, procubuit ad pedes ejus in primo „ salutationis limine, vixitque in posterum tamquam filius „ obe-

„ obedientiæ. Sed Theodosius memor reverentiæ, quæ debe„ tur senibus, patris loco tenebat Niconem, eumque hono„ rabat tam privatim, quam in communi, jubens ei frequen„ ter, ut in capitulo sermonem, loco superioris, Fratribus „ faceret. Post obitum magni Theodosii (*anno* 1074.) quum „ successisset in præposituram Stephanus Ecclesiarcha, nec diu „ eam retinuisset, letho præreptus, communibus votis electus „ Nicon, rexit per aliquot annos prudenterque monasterium „ Cryptense: & onustus maturis apud Deum meritis, migravit „ ad ejus gloriam glorificatus post obitum insignibus miraculis„. Archimandritæ igitur seu Abbates monasterii Cryptensis sive Pieczarensis apud Kioviam, hi primnm fuere. 1. Antonius, monachorum omnium in Russia primus pater. 2. Theodosius. 3. Stephanus. 4. Nicon.

Codex noster Slavicus, manu recentiori, charactere (ut vocant) Cyrilliano ad XIII. Maji sic habet: *S. Alexandri*. De quo Menolog. Basilian. ad eand. diem: *Certamen S. Alexandri Mart.* qui nempe sub Maximiano apud Driziparam Thraciæ urbem gladio percussus est. De eo agit Martyr. Rom. ad 27. Martii.

XV.

PACHOMIUS.

Vaticanus Ruthenicus primus: XV. *Pachomii Abbatis*. Secundus vacat. Kalend. Moscovit. *Pr. Pachomia Belik. S. Pachomii magni.* Possev. *S. Patris Pachomii*. Slavicus noster ad XIV. Maji. *S. Pachomii*: ad XV. vero: *S. P. N. Pontificis Achillii*. Papebr. „ Pachomius. Isaias: Episcopus nempe Rostoviensis, teste „ Ohilewicz, de quo (inquit Papebr.) plura doceri peto, „ æque ac de S. Joanne Rostoviensi, quem post famosos San„ ctos antiquos Martyres, in nobilis Rutheni habitu expressum, „ habet Triptychon istius gentis, de quo infra. *Culcinius in* „ *Specim. pag.* 20. XV. Maji. De S. Isaia Episcopo Rostoviensi. „ Indigenam hunc Præsulem in Ephemeridibus figuratis apud „ Papebrochium vidi, & insertum Indiculo Sanctorum Ruthe„ norum legi: at in meis libris, præter nudam commemora„ tionem, nil aliud reperio„. Idem Culcinius pag. 142. in „ Indice Sanctorum Ruthenis propriorum: „ Joannes Rosto„ viensis nobilis Ruthenus positus apud Papebrochium in dexte„ ra tabella Triptychi, & Zosimas monachus in sinistra tabella

„ Tri-

„ Triptychi, itemque in Diptycho collocatus, in meis libris „ non inveniuntur „. In Rostoviensium Sanctorum numero, præter *Isaiam* Episcopum, & *Joannem* nobilem virum, celebrantur *Isidorus* propter *Christum* stultus, XIV. *Maji*, *&* *Leontius Episcopus Rostoviensis*, XXIII. Maji. In Concilio Kioviensi per Cyrillum Metropolitam circa ann. 1255. celebrato, adfuisse perhibetur inter alios Antistites, *Ignatius Rostoviensis*, apud Culcin. in Append. pag. 36. Idem Culcinius in Catal. Metropolitanorum de *Joanne* agens num. VI. pag. 112. sic ait: „ Jo„ annes I. Ruthenus anno 1080. ad Sedem Metropolitanam „ evectus, consecravit solemni Ritu Templum Pieczarense, „ assistentibus Luca Bialogrodensi, Isaia Rostoviensi, (de quo „ dictum Par. 1. die 15. Maji) Joanne Czernihoviensi Episco„ pis „. Templum illud Deiparæ nuncupatum Theodosius Abbas (qui anno 1074. obiit) a fundamentis excitaverat, quemadmodum in ejus Synaxario legitur apud Culc. Par. 1. pag. 16. & seq. Herberstenius in Commentar. Rer. Moscovit. pag. 21. describens modum, quo die 4. Februar. anno Mundi 7006. Chr. 1497. a Simeone Metropolitano inauguratus fuit magnus Dux Demetrius, jubente & præsente magno Duce Joanne Basilide: „ Interfuerunt (inquit) huic mandato magni Ducis & „ benedictioni Simonis Metropolitani, Tychon Archiepiscopus „ Rostowiensis, & Jaroslaviensis. Nyphont Susdaliensis & „ Torufki: Vvasian Episcopus Twerensis: Protasius Resanen„ sis & Muromski: Afranius Columbnenses: Jeufimi, (*a*) Sar„ ki, & Podonski Episcopi. Multi item Abbates & Priores, in„ ter quos potiores Serapian, prior monasterii ad S. Trinitatem „ Divi Sergii: & Makirii prior monasterii S. Cyrilli: magnus „ denique conventus Religiosorum & Ecclesiasticorum aderat „. Et pag. 27. De Metropolitano & Episcopis Russiæ: *Russia ut cæpit, ita in hunc usque diem in fide Christi ritu Græco perseverat. Habuit Metropolitanum quondam residentem in Chiovia, dein in Volodimeria, nunc vero in Moscovia.* Et paucis interjectis de Bartholomæo & Daniele ejus successore tunc temporis Metropolitanis, quum Herberstenius Cæsaris Maximiliani oratorem Moscoviæ ageret pag. 28. „ Sunt & alii duo Archiepiscopi in domi„ nio Mosci, in Novogardia, scilicet Magrici & Rostoff. Item „ Epi-

a *Afranius* pro Ephremius. Jeuhm, pro, Euthymius. Sarki, pro, Sergius. Serapian, pro Serapion. Makirii, pro, Macarius.

„ Episcopi, Twerensis, Resanensis, Smolensis, Permiæ, Susdali, Columnæ, Czernigoviæ, Sari. Hi omnes Metropolitæ Moscovitico subjecti sunt „. Demum pag. 78. de Rostovo civitate: *Rostow civitas & castrum, Archiepiscopalis Sedes, cum Bielojesero & Murom, inter præcipuos & antiquiores Russiæ Principatus, post Novogardiam magnam, habetur. Eo ex Moscovia, recta per Preaslavo itur, a qua decem milliaribus distat. Sita est ad lacum, ex quo Cotoroa fluvius, qui Jaroslavo præterlabitur, emergit, Volgamque influit. Soli natura fertilis est, piscibus in primis, ac sale abundans. Regio hæc olim secundogenitis magnorum Ducum Russiæ propria erat: quorum posteri novissime per Joannem Basilii patrem ea depulsi exutique sunt*. Hactenus de Rostoviensibus.

Achillius Episcopus Larissæ in Thessalia, a Græcis colitur in utroque Menol. ad xv. Maji. Basilianum: „ Achillius Thaumaturgus floruit Imperat. Constantino magno. Quum autem „ Christianorum parentum filius esset, ab his pietatem edoctus, „ & exterorum sapientum disciplina institutus, deinde etiam in „ divinæ scripturæ meditatione diligenter excultus, necnon „ sermone & virtute se ipsum exornans, Larissæ Pontifex initiatur. Postea ob multa præclare gesta editaque miracula illustre nomen adeptus, unacum divinis Patribus Concilio Nicæno adfuit adversus Arium hæreticum. Quum vero propter „ Orthodoxam doctrinam strenue decertasset, atque hæreticos „ confudisset, omnium admirationem excitavit. Reversus „ autem ex urbe Nicæa ad suam sedem, quum multa patrasset „ miracula, diversaque & magna templa ad Dei Sanctorumque „ ejus gloriam excitasset, gaudens ad Dominum migravit „. Hujus S. Antistitis nulla fit in Rom. Martyr. mentio.

S. Pachomii commemoratio diversis diebus tam apud Græcos, quam apud Latinos inscribitur. Inter Latinos primus Pachomium Fastis Sanctorum adscripsit Beda, cum hoc elogio ad xiv. Maji: II. Idus Maji, S. P.N. Pachomii, qui quum esset „ factus Apostolica gratia insignis fundatorque Ægypti Cœnobiorum, scripsit monasteriorum Regulas, quas Angelo dictante didicerat, simul & de tempore Paschali „. Quæ verba transcripsere Usuardus, Ado, Notkerus, Rabanus: paucisque mutatis eadem Romano hodierno Martyrologio inseruntur: ubi Baronius in notis citat perperam Menologium Græcor. illud scil.

quod

quod compilavit Sirletus: nam in Menæis excusis non ad XIV. sed ad XV. notatur *memoria S. P. N. Pachomii Tabennesiotæ*. At Synaxarium Basilii Imp. necnon Medicæum, Taurinense, Chifsletianum, & Mazarinianum diem VI. Maji Sancto Pachomio assignant: Claromontanum VII. & XV. Typicum Græcorum circa ejusdem Sancti cultum hoc solum notat die XIII. Maji: *Sciendum, quod ab hodierno die incipimus legere vitam S. Pachomii*. Acta S. Pachomii: ὁ λόγος τοῦ τὰ πάντα κτίσαντος Θεοῦ ἀλήθεια, Græce e MSS. Vaticano, Florentino & Ambrosiano in Actis Sanctor. in App. ad Tom. 3 Maji. pag. 25. Lat. (a) Daniele Cardono Societ. Jesu interprete ibid. pag. 295. ad 14. Maji: initium. *Dei sermo creantis omnia veritas est*. Alia ejus vita, juniore auctore: Αὐταρκῶς μὲν τὰ χαρίεντα περὶ τοῦ ἁγίου. Græce in ead. Append. pag. 51. Latine pag. 334. Alia incerto auctore, memorata apud Allatium: ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἡ πηγὴ τῆς σοφίας. Latine Tom. 6. Lipom. & apud Sur. ad 14. Maji. Decessit S. Pachomius (uti in Græca ejus vita cap. IX. legitur) 14. die *mensis Pachon*, idest, VII. *Idus Majas*, seu *die* IX. *Maji*, Anno Chr. 349. ætatis 71. Regulas Angelo dictante ab ipso Ægyptiace scriptas, translatas in Græcum, Latine reddidit S. Hieronymus rogante Silvano monacho, eo tempore quo S. Paula ex hac luce migravit, Honorio VI. & Aristæneto Coss. Anno Dom. juxta Fastos Onuphrii 404. Easdem unacum aliis in unum collegit, ediditque Lucas Holstenius in libro, quem Codicem Regularum SS. Patrum inscripsit.

XVI.

S. THEODORUS.

Vaticani ambo cum nostro Slavico vacant. Kalend. Moscovit. *Prep. Theodora*, *S. Theodori*. Possevin. *S. P. Theodori*. Papebroch. *Theodorus*. Menol. Basil. ad XV. hujus, *memoria S. P. N. Theodori Sanctificati*. At Menæa de ipso agunt hac die XVI. Maji: τοῦ ἁγίου πρς ἡμῶν Θεοδώρου τοῦ ἡγιασμένου, *S. P. N. Theodori Sanctificati*, cum officio, & Synaxario. Latini in Martyr. Rom. ad 28. Decembr. *In Ægypto S. Theodori monachi*, *discipuli S. Pachomii*. De quo in vita S. Pachomii apud Bollandianos ad 14. Maji a pag. 295. ac præsertim in Appendice a pag. 334. Demum pag. 347. *Ammonis Episcopi epistola ad Theophilum Papam Alexandriæ de conversatione & particulari vita SS. Pa-*

a Olim e Græco Latina fecerat Dionysius Exiguus.

SS. Pachomii & Theodori. Latine: Prologus. *Quandoquidem Sanctorum Dei famulorum amator insignis existens*. Incipit. *Septem omnino ac decem vitæ numerabam annos, quum factus Christianus, B. Pontificem Athanasium in Ecclesia de monachorum & Virginitatem perpetuo servantium hominum conversatione differentem audivi*. Græce in Append. ad Tom. 3. pag. 63. Prologus. *ἐπειδὴ τῶν ἁγίων τῦ Θεῦ θεραπόντων ἐραςὴς τυγχάνων*. Initium. *ἑπτακαιδεκαετὴς ὢν Χριςιανὸς γενόμενος*. Cur vero *Sanctificatus* dictus sit, causa hæc redditur in Synaxario Basiliano. *S. P. N. Theodorus, propter sanctitatem ac puritatem sanctificati nomen adeptus, ab infantia Deum amavit, & religiosam exercitationem præveniens, legem Dei sollicite meditabatur. Unde & totus purus fuit, & vas electum atque utile propter mandatorum observantiam, & Dei templum sanctumque habitaculum. Cuncta igitur visibilia & corruptibilia quæque sub oculos cadunt supergressus, mentemque ad intelligibilia, quæ nec videri nec corrumpi possunt elevans, Sancto Pachomio ejusque sanctis sociis contubernalis fuit, & moribus similis apparuit. Unde & magnam ἡγιασμένυ hoc est sanctificati, appellationem promeruit, & multorum miraculorum patrator exstitit. Quamobrem admirabilis & clarus apud omnes effectus, quum non sermone tantum, sed etiam vitæ moribus plurimis profuisset, in profundissima senectute ad Deum migravit*.

XVII.

ANDRONICUS.

Kalend. Moscovitic. *Ap. Andronica, Apostoli Andronici*. Possevin. *S. Apostoli Andronii*, pro Andronici. Papebr. *Andronicus*. Menæa Græca: *τῦ ἁγίυ ἀποςόλυ Ἀνδρονίκυ καὶ Ἰυνίας*, *S. Apostoli Andronici & Juniæ*. Menol. Basil. *Memoria S. Apostoli Andronici, unius ex* LXX. *& Juniæ*. Quorum in suis epistolis meminit Apostolus Paulus: *salutate*, inquiens, *Andronicum & Juniam, cognatos & concaptivos meos, qui sunt nobiles in Apostolis, qui & ante me fuerunt in Christo*. Vaticani ambo unacum nostro Slavico vacant. Ephemerides Metricæ.

Ἑβδομάτῃ δεκάτῃ θαὶ ἰυνίη, Ἀνδρόνικος πε.

Junia post illum (a) conjungitur Andronico.

Basilianum: „ Andronicus Christi Apostolus, quum terrarum „ orbem universum percurreret, perinde ac si alas quibus sub-

a Post decimam sextam diem.

„ veheretur haberet, Christi fidem ubique promulgans, omnem „ prorsus Ethnicorum errorem a fundamentis subvertit; omnem „ vero pietatem atque orthodoxam religionem plantavit, con„ sortem habens atque adjutricem divinæ prædicationis, admi„ rabilem feminam Juniam, mundo & carni mortuam, soli „ Deo vivam, ac muneri suo fungentem. Hinc Theodoretus „. Sanctæ Juniæ dignitatem miratur, quod femina Apostoli nomen adepta fuerit; „ Papæ! [inquit] quanta fuerit mulieris „ hujus philosophia, ut & Apostolica appellatione digna sit ha„ bita „. Quare non est audienda Pseudo Dorothei Synopsis, in qua de Sancto Andronico XVIII. discipulo scribitur: „ An„ dronicus, cujus etiam Apostolus in ea, quæ ad Romanos est, „ recordatur, Pannoniæ factus est Episcopus. *& de Junia nu„ mer.* LIV. Junias: ejus etiam mentionem facit Paulus: Apa„ miæ Syriæ factus est Episcopus „ quasi vir Junias, non femina fuerit. Ex Græco tamen Sancti Pauli textu certo demonstrari nequit, vir ne, an femina fuerit: nam caret articulo. Itaque ad sacros Interpretes est recurrendum, & ad Ecclesiarum traditionem.

XVIII.

PETRUS, DIONYSIUS, ET SOCII. THEODOTUS.

Kalendarium Moscovit. *Muc. Theodota*, *Mart. Theodoti.* Possevinus: *Sancti Patris Theodocii*, pro, *Mart. Theodoti*. Papebroch. *Theodotus.* Et subjungit: „ Episcopus Martyr. Hunc, „ non ut Episcopum, sed ut militum ducem hic expresserat „ Sculptor Moscus: quod curavimus corrigendum in tabula no„ stra. Acta damus auctore Nilo teste oculato „. Atqui ex ipsis Actis, quæ Papebrochius edidit, constat, Theodotum non Episcopum fuisse, sed cauponariam exercuisse: ac proinde in nostris etiam Tabulis Capponianis tamquam Laicus depingitur, non tamquam Episcopus. Sic etiam in Martyrologio Romano ad hanc diem tamquam nudus Martyr colitur cum sociis, hoc elogio: „ Ancyræ in Galatia Sancti Theodoti Martyris, & San„ ctarum Tecusæ ejus amitæ, Alexandriæ, Claudiæ, Fainæ, „ Euphrasiæ, Matronæ, & Julittæ Virginum, quæ a Præside „ primum prostitutæ, sed Dei virtute servatæ, lapidibus ad „ colla ligatis in paludem mersæ sunt: quarum Reliquias colle„ ctas quum Theodotus honorifice sepelisset, comprehensus „ a Præside, sævissime dilaniatus est, ac demum ense percus-

„ sus,

„ ſus, martyrii coronam accepit „. In Typico Sancti Sabæ celebratur ad XVIII. Maji *memoria S. Martyris Theodoti Ancyrani, & Sanctarum ſeptem Virginum*. Quæ eadem in Menæis, τῶν ἁγίων Μαρτύρων γυναικῶν, Τεκούσης, Ἀλεξανδρείας, Κλαυδίας, Φαεινῆς, Εὐφρασίας, Ματρώνας, Ἰουλίας, καὶ Θεοδότης. *Sanctarum Martyrum Mulierum, Tecuſæ, Alexandriæ, Claudiæ, Phainæ, Euphraſiæ, Matronæ, Juliæ, & Theodotæ*; omiſſo Theodoto. Menologium Baſilianum pro Alexandria, habet, Alexandra, additque Theodotum, ad XVIII. Maji in hæc verba: „ Certamen S. Mart. Theodoti & Sociorum. Theodotus Chriſti Martyr cum octo Sanctis Virginibus, Tecuſa, Alexandra, Claudia, Phaina, Euphraſia, Matrona, Julia, & Theodota, fuit ex urbe Galatiæ Ancyra. Jubente autem Præſide, ex iis, quæ Idolis immolabantur, paratos pro Chriſtianis cibos inſpergi, ut ita inquinarentur qui eos deguſtaſſent; ipſe negotiationis ſpecie triticum emens, ac panes faciens, eos vinctis Chriſtianis diſtribuebat. Sed & carceres ingrediens, fideles confirmabat: inter quos erant & Sanctæ octo Virgines, quarum una, Tecuſa nomine, erat ipſius amita. Hæ autem lapidibus alligatæ, in proximum urbi ſtagnum demerſæ ſunt. Quum vero Theodotus earum reliquias collegiſſet, eas ſepelivit. Deprehenſus proinde, captuſque, primum quidem tormentis ſubjicitur; poſtremum vero capite plectitur. *Idem Menologium Baſilii ad* VII. *Junii*: Certamen & Translatio Reliquiarum Sancti Martyris Theodoti. Theodotus Chriſti Martyr in Galatiæ provincia in caſtello Malo natus, quum Sanctorum (*a*) Martyrum Reliquias ſepeliret, delatus apud Ancyræ Præſidem & captus, in carcerem detruditur. Mox ad quæſtionem ductus, Præſidi vehementer contradixit, Deoſque Græcorum irriſit, eorumque adoratores fatuos & miſeros appellavit. Tum vero graviſſime cæſus, lignoque ſuſpenſus, admotis facibus in lateribus uſtulatus eſt, ejuſque carnes dilaceratæ. Poſthæc lata ſententia, ut gladio feriretur, oravit, atque ita capite plexus eſt. Quidam vero Presbyter, Fronto nomine, animadvertens ejus reliquias a militibus cuſtodiri, ad eos acceſſit; vinoque delinitis & ſomno captis, reliquias jumento impoſitas abſtulit, & in prædio ſuo ſepelivit, ubi uſque in præſen-

 „ tem

a Foct. *Sanctar. Mart.*, uti ad XVIII. Maji.

„ tem diem curationes fundunt „. De Theodoto etiam Menæa ad VII. Junii, ubi Ephemerides Metricæ:

Ἑβδομάτῃ Θεοδότης ἰὸν τμῆθη ξυλαιμόν.

Theodoto jugulum secuit lux septima Sancto.

Synaxarium simile Basiliano usque ad illud *capite plexus est*. Incipit autem: „ Hic accusatus Theodoto Præsidi, quod Corpo- „ ra Sanctarum Virginum in stagnum projecta, eduxisset atque „ sepelisset, adductus est ad ipsum „. Cætera. Unde palam fit, ad XVIII. quidem Maji, agi de illis octo Virginibus: ad VII. Junii vero de Theodoto, utpote qui, aliquot post earum martyrium, diebus, captus & capite plexus fuit. Displicet tamen quod in Menæis excusis, pro, τῶ ἁγίω Μάρτυρος, obrepserit, τῶ ἁγίω Ἱερομάρτυρος Θεοδότω τῶ ἐν Ἀγκύρᾳ, *S. Sacromartyris Theodoti, qui in urbe Ancyra*. Hinc enim error irrepsit, quod Ancyræ nomen, ubi passus est, pro sede ejus Episcopali accepta sit ab oscitante amanuensi. Hinc etiam mendum in (*a*) Synaxaria invectum existimandum est, ut pro Theodoto Martyre nomen Theodotæ substitutum sit, & pro VII. Virgines, VIII. sint numeratæ. Nam in sinceris Actis, quæ ex Cod. Vat. 655. Græce & Latine prodierunt, ineunte cap. 2. *Septem* dicuntur sic: *Virgines septem erant, a prima ætate exercitatæ ad virtutem*: eodemque capite exeunte, nomina earum septem produntur, sic: „ Virginum autem nomina hæc sunt: Tecusa, Alexan- „ dria, Phaine [& has tres Apotactitæ dicunt esse suas, sicuti „ revera sunt] Claudia, Euphrasia, Matrona, & Julitta „. Ubi *Julitta* pro Julia habetur: & *Alexandria* pro Alexandra. Inter Apotactitas autem connumerantur tres earum priores, eo quod juxta Evangelium, possessionibus suis abrenunciantes, Apostolicam profiterentur paupertatem. Porro Acta Theodoti hujus Ancyrani, unacum septem Virginibus modo enumeratis, auctore Nilo, Græce incipiunt: ἴδει μὲν ἡμᾶς, τῆς πεῖραν πολλῶν εὐεργεσιῶν εἰληφότας παρὰ τῶ ἁγίω Μάρτυρος Θεοδότω: Latine: *Multam erga me Sancti Martyris Theodoti expertus beneficentiam*. Ex Bibliothecæ Vaticanæ Cod. 655. Papebrochius edidit

---

a Recte ait Papebrochius in Commentar. prævio pag. 143. num. 3. „ Sed melius „ dicuntur *Septem Virgines*, quum interim octava annumeretur *Theodote*; quod etiam „ in Menæis fit, sed omisso *S. Theodoto*: cujus nomen perperam verti in *Theodoten*, „ dubitari non sinunt Acta, cum quibus concordat Synaxarium Divionense, in quo „ tamen, uti & alibi sæpe, *Julia* scribitur, quæ in Actis est *Julitta*.

edidit cum notis in Actis Sanctor. ad 18. Maji, Tom. IV. a pagin. 147. ad 165.

Menæa Græca ad XVIII. Maji. τῶν ἁγίων μαρτύρων Πέτρου, Διονυσίου, Ἀνδρέου, Παύλου, Χριστίνης, Ἡρακλείου, Παυλίνου, καὶ Βενεδίμου. *SS. Martyrum Petri, Dionysii, Andreæ, Pauli, Christinæ, Heraclii, Paulini, & Benedimi*, cum officio, & Synaxario, in quo martyrium quidem priorum quinque describitur, non item trium posteriorum. Menologium Basilianum de his agit ad XV. Maji in hæc verba. „ Certamen Sancti Petri „ Mart. & Sociorum ejus. Petrus Christi Martyr ex Lampsaco „ urbe fuit. Comprehensus autem ab Idolorum cultoribus, „ Præsidi Abydi traditur. Quumque Idolis sacrificare detre„ ctaret, contrito lignis corpore, spiritum tradidit. Paulus „ autem & Andreas, qui sub eodem Abydi Præside milites „ erant, unacum illo Athenas venientes, Dionysium & Chri„ stinam comprehensos & in carcerem detrusos, jussi sunt cu„ stodire. Sed a Sancta Christina edocti, patrio Idolorum er„ rore, quem a majoribus acceperant, derelicto, ad Christum „ accessere. Deprehensi itaque, quod Christiani essent, ipsi, „ inquam, & Dionysius, primum quidem plurimis suppliciis, „ quod impuris Dæmoniis sacrificare nollent, subjiciuntur, ac „ demum lapidibus obruuntur. Sancta vero Christina accur„ rens ad illos ac plorans, capite plexa est „. Paulo diversa de iisdem Sanctis narrantur in Synax. Menæorum, in quo Petrus traditus dicitur Dacno Euridinorum urbis Præsidi, jussusque Veneri sacrificare, quum detrectasset, contrito lignis corpore, spiritum tradidisse. Paulus & Andreas è Mesopotamia oriundi Christinam & Dionysium in carcerem conjectos quum custodirent, & Christinam ad stuprum inducere frustra conati fuissent, ab ipsa edocti & Christi fidem amplexi, lapidibus unacum Dionysio obruti fuisse; Christina post illos capite plexa. Henschenius Tom. 3. Maji ad XV. pag. 452. hanc Menologiorum narrationem rejiciens: „ Græci etiam [inquit] de hisce San„ ctis agunt XV. XVI. & XVIII. Maji: sed non videntur ha„ buisse Acta satis sincera: atque in primis loco *Dionysiæ Vir*„ *ginis*, substituunt *Dionysium* & *Christinam*, forte quia *Dio*„ *nysia* valde *Christiana* habita, & *Virgo Christiana* est dicta: „ & sic quæ *Dionysia* præstitit, *Christinæ* tribuuntur. Quia autem „ *Dionysia* fuit tradita impudicis lenonibus, hos Græci faciunt

„ *An-*

„ *Andream* & *Paulum*, quasi tunc a *Christina*, uti *Dionysiam* appellant, fuissent conversi. Verum illi ante ob Christi fidem erant comprehensi & carceri inclusi. Dein loco *Opitimi* sive *Optimi* Proconsulis, obtruditur (*a*) *Abidas* Præses, aliis Dacnus, & dicitur non abiturus *Troadem*, sed *Athenas* ingressus „. Martyrologium Romanum ad xv. Maji: „ Lampsaci in Hellesponto passio SS. Petri, Andreæ, Pauli, & Dionysiæ „. Baronius: „ Agit de his etiam hac die Usuardus, & alii Latinorum: necnon Græci in Menologio qui his addunt & Christinam Virginem, Lampsacique eos esse passos affirmant „. Acta eorum habuit Laur. Surius, uti asserit, *ex antiquis MSS. Codicibus, & stylum mutavit, nonnullis etiam redditis paraphrastice*. Henschenius eadem edidit primitivo stylo ex 5. pervetustis Codd. MSS. scilicet Trevirensi Monasterii Sancti Maximini, Bodecensi Cœnobii Ord. Regular. Sancti Augustini in Diœcesi Westphaliæ, Paderbornensi, Ultrajectino Ecclesiæ Sancti Salvatoris, alio ipsorum Bollandianorum insigni Codice, ac demum Parisiis ex antiquo & fide digno MS. Jacobi Sirmondi, uti ejus manu adscriptum erat. Incipiunt pagin. 452. Tom. 3. Maji: „ Apud Lampsacum tempore iniquo (quando certabant pro fide Christi milites religionis Christianæ, & omnis terra florebat de beatissimo sanguine Martyrum) in locis Lampsaci comprehensus quidam, Petrus nomine. *Desinunt pag.* 453. Actum apud Lampsacum die ... Iduum Majarum, Decio Imp., Opitimo Proconsule, præstante D. N. J. C. cui est gloria, honor, & potestas.

In Menæis excusis memorantur ad XVIII. Maji, unacum antedictis *Petro*, *Paulo*, *Andrea*, *& Dionysia*, (*b*) etiam *SS. Heraclius*, *Paulinus*, *& Benedimus*, sine tamen Synaxario. At vero in Menologio Basiliano ad xv. Maji, singulare de iisdem habetur Synaxarium, his verbis: „ Certamen S. Mart. Heraclii & Socior. Martyres Christi Heraclius, Paulinus, & Benedimus, ex urbe Athenarum oriundi, quum Christiani essent, magna cum fiducia Christi nomen prædicabant. *Et post pauca*. Præsidis jussu crudeliter cæsi sunt, ac quovis alio tormento prius excruciati, postea vero unacum discipulis suis „ in

---

a Hoc falsum. In Menol. Basil. dicitur Præses Abydi: non Abydas Præses.

b Sic enim emendanda sunt Menæa ex Actis sinceris: non autem, *Dionysio*, & *Christina*.

„ in ingentem ignis fornacem injecti, finem vivendi fece-
„ runt „. Vide adnotata ab Henschenio Tom. 3. Maji ad xv. pag. 453. & seq. Horum Martyrum nulla fit in Martyrol. Romano mentio.

XIX.

PATRICIUS.

Kalendarium Moscovit. *Sviat. Muc. Patrikia*, *S. Martyris Patricii*. Ita & Possevinus. Papebrochius: *Patricius*, Episcopus Martyr. Ephemerides Metricæ:

Εἰνάτῃ καὶ δεκάτῃ τάμε Πατρίκιον ξίφος ὀξύ.
Patricium gladius decima nonaque peremit.

Vaticani Ruthenici vacant cum nostro Slavico. Menæa: τῶν ἁγίων Μαρτύρων Πατρικίου Ἐπισκόπου Προύσης, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ: *Sanctorum Martyrum Patricii Episcopi Prusæ & Sociorum eius*, nimirum, Ἀκακίου, Μενάνδρου, καὶ Πολυαίνου, *Acacii*, *Menandri*, *& Polyæni*, quemadmodum in utroque Synaxario memorantur. Additur in Menæis: τελεῖται δὲ ἡ αὐτῶν Σύναξις ἐν τῷ οἴκῳ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, *Agitur eorum festum in æde Sanctissimæ Deiparæ*: deest, τοῦ Κύρου, *Cyri*. Latini de Sancto Patricio & Sociis agunt ad xxviii. April. sic: „ Prusæ in Bithynia San-
„ ctor. Martyrum Patricii Episcopi, Acatii [lege Acacii] Me-
„ nandri, & Polyæni „. In Menæis Græcis geminum diem inscriptum S. Patricius habet: nimirum primo ad xxviii. April. τοῦ ἁγίου Ἱερομάρτ. Πατρικίου Ἐπισκόπου Προύσης καὶ περὶ κρίσεως, *S. Sacromartyris Patricii Episcopi Prusæ, & de Judicio*: ubi legitur Synaxarium quod Latine redditum habes apud cl. Mazochium in not. ad xix. Maji pag. 396. qui not. 225. ex his verbis, καὶ περὶ κρίσεως, recte advertit, non aliam Græcis fuisse causam, cur, præter primarium Sancti Patricii festum die suo [h. e. die xix. Maji, quo obtruncatus fuit] celebratum, etiam die 28. Apr. secundariam festivitatem instituerint, quam ut hoc die celeberrime apud antiquos Sancti Patricii disputationis, quam περὶ κρίσεως, *de Judicio Divino* pronunciavit, memoriam facerent. Habuerunt enim hoc Græci proprium, ut in eximiis Sanctis non tantum diem emortualem celebrarent, verum etiam eximia quædam peculiari festo honorarent. Vide de hoc more, quæ de Chrysostomo mense Januario diximus, cujus singula exilia & exauctorationes singulis festis consecrarunt. Hæc Mazochius. Ad eandem diem xxviii. Apr. inscribitur Sanctus Pa-

Patricius cum Sociis tam in Martyrologio Romano, quam Galesinii, & Canisii. Secundo festum Sancti Patricii [si Martyrologium Romanum excipias] reperitur in Menæis, & in Menologio Basiliano ad XIX. Maji: necnon in Marmore Neapolitano sic: XIX. *P. S. Patricii Mart.* Mazochius Commentar. in idem Marmor seu vetus Kalendarium Sanctæ Neapolitanæ Ecclesiæ Tom. 2. ad XIX. Maji pag. 301. *Ex Græcorum libris Liturgicis profert Elogia Sancti Patricii aliquot*; primum nempe ex Basilii Menologio, deinde ex Menæis. Præmissis autem Diatribis tribus, *de Prusa quincuplici* pag. 354. *de Cathedra ac palæstra Patricii* pag. 363. *Et de ætate Patricii Martyris* pag. 367. In quarta Diatriba a pag. 380. profert *Acta sincera Sancti Patricii cum subjectis Animadversionibus*. Titulus: *Martyrium S. Hieromartyris Patricii Episcopi Prusæ*. Incipiunt: „ Diebus „ illis sub Præside Julio Proconsule, quum is ex Idolorum in- „ sania laboraret; ad Therma veniens, Æsculapio & Hygiæ „ sacrificavit „. Desinunt pag. 389. „ At qui aderant Chri- „ stiani sublatas Sancti Reliquias curaverunt, atque in Euripo „ publico deposuerunt. Consummatus est autem Sanctus Patri- „ cius mense Majo die undevigesimo, gratia Domini Nostri Jesu „ Christi, cui gloria & imperium unacum Patre & Spiritu San- „ cto, nunc & semper & in sæcula sæculorum. Amen „. In quinta Diatriba pag. 392. agit de *Vesuviani incendii, cæterarumque Vulcaniarum flammarum origine ex antiquorum Christianorum sententia*, ubi è Græco Latine redditum profert fragmentum historiæ ex Chronographo Gerasimo Monacho, de quo sic ait: „ Quum ante (*a*) viginti hos annos Vaticanæ Biblio- „ thecæ membranas (fretus maxime Caroli Majelli Archiepi- „ scopi Emisseni, ejus tunc Bibliothecæ Præfecti, viri supra „ fidem doctissimi sanctissimique, humanitate & hospitio) ex- „ cuterem, memini incidisse me in Codic. Græcum 790., quo „ Codice excerpta varia continentur. In eo pag. 98. a tergo „ pulcherrimæ historiæ fragmentum, auctore Gerasimo Mona- „ cho (uti titulus indicat) exstat, quod tum temporis a me „ descriptum, nec alibi quod sciam editum, huc proferre, ac „ Latine reddere non gravabor „. Postremo pag. 404. adjicit *Appendicem ad Diatribam tertiam*, qua quædam accuratius retra-

a Anno scilicet Jubilæi 1725. quo anno & ego unacum cl. Mazochio in ædibus Bibliothecæ Vatic. degebam, & unacum ipso iter Casinense ac Neapolitanum suscepi.

retractat. Opus eruditissimo auctore dignum, lectuque jucundum. Eadem Sancti Patricii Acta Græce quidem prodiere, Tom. 3. April. ad calcem pagin. LXV. *ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἡγεμονεύοντος Ἰελίε τε ἀνθυπάτε*, Latine vero ex versione Jo: Ravenstenii Soc. Jesu, ad 28. Aprilis pag. 576. „ Julius Pro-„ consul, qui provinciam per ea tempora administrabat, quum „ furore insaniens Idololatriæ, ingressus Thermas, Asclepio & „ Saluti sacra peregisset.

XX.

THALELÆUS.

Vaticanus Ruthenicus primus: *Thalelæi Martyris*. Secundus vacat. Slavicus noster, charactere Cyrilliano recentiori, *Muc. Thalalea*, *Mart. Thalalæi*. Kal. Moscovit. *Sviat. Muc. Thalalea*, *S. Mart. Thalalæi*. Possevinus oscitanter, *S. Mart. Faleli*, pro, *Thalalæi*. Culcinius: *Thaliley*. *Obritenie Mosc. zey Alexia Metropolity Kievskago*: *Thalilæus*. *Inventio Reliquiarum Alexii Metropolitæ Kioviensis*. Papebr. de Alexio. „ Na-„ talis est ejusdem XII. Febr. ubi pluribus de eo. Hic noto, so-„ lenne Moscis hoc festum videri, quod tam ampla ornatur ta-„ bella: proinde operæ pretium foret plura de ista Inventione „ discere, nec non quis ille Sanctus Episcopus ad loculi caput: „ quis item Dux circa pedes admirabundus „. Respondet Culcinius in Spec. pag. 20. XX. *Maji*. *Inventio Reliquiarum S. Alexii Metropolitæ. Contigit ista Inventio an.* 1436. *imperante in Russia Basilio Basilide. Hinc suffragantibus miraculis declaratus fuit hic Alexius ut Sanctus, & novus Thaumaturgus, cujus obitus colitur die* XII. *Februarii*. Tabella Papebrochiana repræsentat S. Alexium Metropolitam in feretro jacentem palliatum, capite radiato, manibus ad pectus complicatis: Ad caput Feretri Metropolitanus unacum Archimandrita admirantes: ad pedes duos Diaconos cum sene, item admirantes. *Dux nullus*: Ducalis enim habitus a Diaconali differt. Vide XV. Julii, ubi *Uladimiri Ducis* Imago his ipsis tabellis. Quodsi quæras, quisnam ille Sanctus Metropolita, sub quo hæc Inventio contigit? Respondeo, non alius fuit a *Gregorio* (inter Metropol. Kiovienses trigesimo nono) *Isidori* S. R. E. Cardinalis proximo decessore, qui Kioviensem Ecclesiam sub Vitoldo Lithuaniæ Duce rexit ab an. 1415. (quo Synodus Novogrodensis contra Photium, ejusdem Ecclesiæ Kioviensis dilapidatorem coacta, eundem Photium dejecit, & Gre-

gorium in Archiepiſcopum elegit uſque ad annum 1437. quo deceſſit. In tabulis noſtris Capponianis nulla fit *Alexii* Metropolitæ, aut Petri, aut Uladimiri Ducis, ſive aliorum Ruthenorum Sanctorum mentio.

Thalelæus, alias *Thallalæus*, megalomartyr & Thaumaturgus a Græcis appellatus, profeſsione Medicus, in *Libano* monte natus, patre *Bereccoccio*, matre *Romuliana*, fratre *Joanne*, ſub Numeriano Imp. paſſus eſt unacum ſociis, *Macario* medicæ artis ipſius præceptore, *Aſterio* fabro lignario, *Alexandro* milite, *Aſterona*, *Philagrio*, *Timotheo*, *Theodula*, *Macaria*, aliiſque. Menæa Græca, τῦ ἁγίυ Μάρτυρος Θαλλαλαίυ, *S. Mart. Thallalæi*, cum officio & Synaxario. Ephemerides Metricæ.

Εἰκοςῇ Θαλιλαῖος ἐνὶ κεφαλὴν ἀπετμήθη.

Vicena Thalilæe tuum caput abſtulit enſis.

Menol. Baſil. „ *Thalelæus* Chriſti Martyr fuit, Numeriano Imp., „ profeſſione Medicus. Comprehenſus autem in Anazarbo Ciliciæ urbe, ad Theodorum præſidem adducitur, qui juſſit „ ejus talos a ſatellitibus terebrari, & inverſo eum capite ſuſpendi. Quum vero id ſatellites facere conarentur, divina „ virtute mente abalienati, lignum loco Sancti terebrantes ſuſpenderunt. Quaſi ergo præſidi illuſiſſent, flagris cæduntur. „ Ex his Alexander & Aſterius viſo miraculo crediderunt in „ Chriſtum, & capite plexi ſunt. Volens autem præſes ſuis manibus talos ſancti terebrare, e ſella ſurgere nequivit, poſterioribus ejus ſellæ adhærentibus, & manibus areſactis. Rurſus itaque multi in Dominum crediderunt. Demum ſancti „ precibus præſes ſanitatem conſecutus, e ſella ſurrexit, eumque capite obtruncavit. Mart. Rom. *Edeſſæ* in Syria SS. Martyrum Thalalæi, Aſterii, Alexandri, & Sociorum, qui ſub „ Numeriano Imp. paſſi ſunt „. Pro *Edeſſa Syriæ*, Synaxarium habet, ἐν ἐδέσῃ τῆς αἰγέων πόλεως ξίφει τὴν κεφαλὴν ἀποτέμνεται, *in Edeſſa Ægæorum urbe gladio obtruncatur*. Vide doctas cl. Mazochii Animadverſiones ad Marmor Neapolitanum, in quo ad xx. Maji ſic legitur, *P. S. Thallalei*, ideſt, *Paſſio S. Thallalæi*, a pag. 406. ubi quum paſſum eum die 20. Maji ex illo verſu

Εἰκοςῇ Θαλιλαῖος ἐνὶ κεφαλὴν ἀπετμήθη,

Lux vicena caput Thalilæe tibi abſcidit enſe,

confirmaſſet; ſubjungit: „ In quo verſu obſervabis quartam in „ nomine martyris ſcribendi rationem. Id enim (ubi unica li- „ quida

„ quida notatur) Thalelæus plerumque, at in hoc versu *Thalilæus* „ cum I. scribitur: jam vero duplicando liquidam, in hoc Mar- „ more *Thallalæus* vitiose sculpitur, at passim in libris *Thalle-* „ *læus* cum E, ὀρθογραφεῖται. Atque hæc ultima scriptio analogiæ „ nititur: fit enim a θάλλος, & ἐλαία, quod *ramum oleæ* in- „ terpreteris „. Acta S. Thallelæi: ἐν ὑπατείᾳ τῦ Νυμεριανῦ τῦ Βασιλέως ἡγεμονεύοντος Θεοδώρυ τῆς Αἰγαίων πόλεως, ex MS. Cod. Bibl. Florentinæ Laurentianæ, cum versione Latina Dan. Papebrochii ad xx. Maji Tom. v. pag. 180. „ Sub Consulatu „ Numeriani Imperatoris, Ægæorum urbi præsidente Theodo- „ ro, ante diem nonum Kalendarum Septembrium, Hyperbe- „ retæi mensis die 23., sedens Proconsul ad judicium in templo „ Hadriani &c. *Finis*. Consummatus est autem S. Thalelæus, „ xx. die mensis Maji, regnante D. N. J. C. cui est gloria & po- „ testas in secula seculorum Amen „. Adnotatio cl. Mazochii. „ Illud tamen dumtaxat in Actorum fine ἀσύςατον visum est „ Papebrochio, quod martyr consummatus dicatur μηνὶ Μαΐῳ „ εἰκάδι ἡμέρᾳ *mense Majo, die vigesimo*. Quum enim exeun- „ te Augusto tentus is fuerit; quo pacto post nonum mensem, „ idest laben te Majo, cruciari cœpit? Adde quod diu ante Ma- „ jum Numerianus & Carinus obierant. Itaque negat Papebro- „ chius, eam diei emortualis notationem ab auctore Actorum „ profectam, sed postea ab sciolo additam, qui sciret eo die „ apud Græcos festum Thallelæi agitari. Hinc modo descripta „ verba Papebrochius parenthesi sepsit atque expunxit. At „ equidem ea verba sincera esse, & ab auctore Actorum profe- „ cta, præstare ausim. Nam illud initio Actorum τῇ πρὸ ἐννέα „ Καλανδῶν Σεπτεμβρίυ, *Ante diem* IX. *Kalend. Septemb.* non „ aliud significat, quam eo die in Cilicia initium persecutioni „ datum, ac plures interim interfectos, ante quam ad Thalle- „ læum deveniretur, cujus etiam certamen diu duravit. Nec „ magni interest, quod interea Imperator e vivis excessisset: „ nam vel auctore edicti mortuo, semel mota procella nequa- „ quam residebat. Ut ut est: at certe quo tempore auctor Acto- „ rum scribebat (diu scilicet ante condita Græcorum officia) „ diei xx. Maji Thallelæi passio ab omnibus affigebatur.

Acta alia recentiora & minus fide digna e MS. Vatic. 866. fol. 327. Græce, cum versione Dan. Cardoni pag. 183. Tom. v. Maji: κατὰ τὺς καιρὺς Νυμεριανῦ τῦ Βασιλεύσαντος τῆς Ῥωμαϊκῆς

πολιτείας, Latine: *Quo tempore Romanum Imperium tenebat Numerianus*.

Epitome Actorum ex MS. Synaxario Collegii Ludoviciani Soc. Jesu Parisiis, Græc. Lat. „ Hic erat sub Imp. Numeriano „ ex Libano. Ibid. pag. 193. in fine: Agitur illius festivitas in „ ejus martyrio quod est intra Ecclesiam S. Mart. Agathonici „. Hæc autem Ecclesia (juxta Cangium in Const. Chr. lib. 4. cap. 6. num. 5.) a Constantino magno primum ædificata, deinde augustiori forma instaurata a Justiniano, tandem magno Palatio, cui proxima erat, inclusa est sub Tiberio Mauricii socero.

XXI.

Constantinus et Helena.

Vaticanus Ruth. primus: *Constantini Imp. & Matris ejus Helenæ*. Secundus: *Constantini & Helenæ*. Slavicus noster: *Memoria Sancti & Magni piissimi Constantini Regis, & Matris ejus Helenæ*. Papebr. *Constantin Czar i Elena*: *Constantinus Rex, & Helena*. Ubi vox *Czar*, quæ *Regem* significat, pro Imperatore sumitur, ex more scilicet Græcorum, quibus Βασιλεὺς, *Rex*, is dicitur, quem Latini *Imperatorem* vocant. Possevin. *S. Imperatoris Constantini*. Kalend. Moscovit. *Konstant. i Eleni*, *Constantini*, *& Helenæ*. Menæa Græca: *τῶν ἁγίων ἐνδόξων μεγάλων θεοστέπτων* Βασιλέων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης. *Sanctorum gloriosorum, magnorum, a Deo coronatorum Imperatorum, Constantini & Helenæ*: cum officio, & Synaxario: cui titulus: *μνήμη τῶν ἁγίων ἐνδόξων, θεοστέπτων, καὶ ἰσαποστόλων μεγάλων* Βασιλέων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης, *Memoria Sanctorum gloriosorum, a Deo coronatorum, & Apostolis æqualium magnorum Imperatorum Constantini & Helenæ*. Marmor Neapolitanum ad XXI. Maji: *Memoria Constantini Imperat.* qui (ut scribit Eusebius in ejus vita lib. 4. cap. 53.) postquam Imperii curriculum duobus & triginta annis explevit, exceptis mensibus ac diebus paucis, vitæ vero spatium duplo fere longius, in solemnitate venerandæ & sacratissimæ Pentecostes circa meridiem migravit ad Dominum (hoc est, ut Eutropius habet,) Imperii anno 31. ætatis 66.) Anno vero Epochæ vulgaris 337. die 22. Maji. Hinc recte post Chronicon Idacii additum legitur apud Sirmondum & Labbeum: *Feliciano & Tatiano Coss. Constantinus Aug. ad cælestia regna translatus est* XI. *Kalend. Junias*. Erralse proinde Græci videntur uno die in signando huius Principis festo. In fine Syna-

Synax. in Menæis sic legitur: Ἐβασίλευσε δὲ ἐν τῇ Πρεσβυτέρᾳ Ῥώμῃ, κατὰ τὸ πεντακισχιλιοστὸν ὀκτακοσιοστὸν ὀκτωκαιδέκατον ἔτος. τριακοστὸς δεύτερος Βασιλεὺς ἀπὸ Αὐγούστου γενόμενος. Τελεῖται δὲ ἡ αὐτοῦ Σύναξις, ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ, καὶ ἐν τοῖς ἁγίοις Ἀποστόλοις, καὶ ἐν τῷ θείῳ αὐτοῦ ναῷ ἐν τῇ κινστέρνῃ τῆς μονῆς, τοῦ Πατριάρχου, ἅμα τῷ Βασιλεῖ καὶ τῇ συγκλήτῳ μετὰ λιτῆς ἐκεῖσε παραγενομένου, καὶ τὴν θείαν μυσταγωγίαν ἐπιτελοῦντος. *Imperavit autem in vetere Roma circa annum quinquies millesimum octingentesimum decimum octavum* (idest circa annum Christi 310.) *ipse Trigesimus secundus Imperator post Augustum. Agitur autem ipsius festum in Sanctissima magna Ecclesia, & apud SS. Apostolos, atque in Divina ipsius æde, quæ est in Cisterna monasterii, Patriarcha simul cum Imperatore atque Senatu illuc cum supplicatione accedente, & divinam Liturgiam persolvente*. In eo Synaxario duo menda obrepsere: primum, dum de S. Helena dicitur, *Constantinopoli* decessisse. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ Ἑλένην κατὰ ζήτησιν τῶν τιμίων ξύλων ἐν οἷς Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐπάγη σαρκὶ, ἀποστείλας εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, δι' αὐτῆς ταῦτα ἀνεκομίσατο. τὰ μὲν ἐν αὐτοῖς τοῖς Ἱεροσολύμοις καταθεμένης, τὰ δὲ πρὸς τὴν Βασιλίδα πόλιν ἀναγαγούσης, ἥτις τὴν Κωνσταντινούπολιν καταλαβοῦσα, τὸν βίον κατέλυσεν. *Sed & Matrem suam Helenam ad conquirenda pretiosa Ligna, in quibus Christus Deus noster in carne pependit, mittens Hierosolymam, per ipsam ea transtulit; eorum quidem partem quum in ipsis Hierosolymis, eadem Helena deposuisset; alteram vero partem in Regiam Urbem detulisset, Constantinopolim perveniens, vitam finivit*. Deinde de ipso Constantino subjungit post matris obitum. ὁ δὲ μέγας Κωνσταντῖνος ἐγκαινίοις καὶ πανηγύρεσι τὴν πόλιν φαιδρύνας, καὶ μικρόν τι ἐπιβὰς τοῦ τεσσαρακοστοῦ δευτέρου ἔτους, ἐν ᾧ τῆς Βασιλείας κατῆρξε, τῆς κατὰ Περσῶν ἐκστρατείας ἁψάμενος, ἐν τινι τῶν κατὰ τὴν Νικομήδειαν ἀγρῶν γενόμενος, πρὸς κύριον ἐκδημεῖ. *Magnus autem Constantinus quum encæniis & celebritatibus Urbem exornasset, post quadragesimum secundum, quo imperavit, annum parum supervixit: nam adversus Persas expeditionem suscepturus, quum in quodam Nicomediensium vico esset, ad Dominum migravit*. Nam, ut supra ex Eusebio dictum est, non annos 42. sed 32. incompletos imperavit. Helena autem Mater, Romæ, non Constantinopoli decessit: quemadmodum Baronius in notis ad 18. Augusti, quo die *S. Helena*

na Augusta in Martyr. Rom. colitur, asserit his verbis: *Romae eam obiisse diem ibique sepulcro conditam, tradit Niceph. lib. 8. cap. 3. & libellus supracitatus de munificentia Constantini, necnon & Suidas in historicis, in verbo Vestales.* Porro de Constantini magni conversione ad fidem Christi, deque ejus Baptismo extremis vitae diebus ad suburbana Nicomediae, atque sepultura, & cultu, vide Papebroch. Tom. v. Maji ad xxi. a pag. 12. ubi figmenta jam dictis contraria refert ac refellit. Praeter vitam Constantini M. ab Eusebio luculentissime scriptam, exstat in eundem Encomium *Nicephori* Gregorae, τὸ μὲν κεφάλαιον τῆς ἐνταῦθα σπουδῆς, MS. Lambec. VIII. pag. 65. nec non in Constantinum & Patres 318. Nicaenos, *Gregorii* Presbyteri Caesareae Cappadociae, Πείθεσθαι τοῖς ἡγουμένοις, ἐκ τῆς Ἀποστολικῆς ἐπιτρεπτικῆς παραινέσεως, ὦ Θεόφιλε. Graec. Lat. in Auct. Noviss. Combefis. Tom. 2. pag. 547. Anonymi: ἐγκωμιαστικὸν ἐπὶ τῆς ἀποκλητικοῦ βασιλείας, Bibl. Coislin. pag. 182.

XXII.

Basiliscus.

Vaticani Ruthenici vacant cum nostro Slavico. Kalend. Moscoviticum: *Muc. Basilisca, Martyris Basilisci*. Possevin. *S. Basilidis*, pro, *Basilisci*. Papebr. *Basiliscus*. Culcinius, *Callinicus*: & quidem recte: nam inscriptio Tabellae Papebrochianae sic habet: Καλλινικ, *Callinicus*: sed pictor Moschus erravit, *Callinicum*, pro, *Basilisco*, scribens. Marmor Neapolitanum: XXII. *P. S. Basilici*, Passio S. Basilisci. Mazochius pag. 410. „ Celeberrimus athleta Christi Basiliscus miles bis colitur in Graecorum officiis, semel cum συστρατιώταις [commilitonibus] suis Eutropio, & Cleonico die 3. Martii [quo Graeci fatentur, Basiliscum non eo die consummatum fuisse, sed in aliud tempus dilatum] iterum autem Basiliscus solus solemni ac peculiari festo celebratur hoc die, quo & coronatum eum volunt. Sed & Latinum Martyrologium ex Canisii Menol. utroque die tantumdem fecit, die 3. Martii de tribus communiter, hodierno die peculiariter de Basilisco agens. At Bollandistae in diem 3. Martii semel omnia de tribus hisce, ac specialiter de Basilisco conjecerunt „. Graeci in utroque Menol. Synaxar. habent de S. Basilisco, Sanctorum Eutropii & Cleonici commilitone, & S. Martyris Theodori Tyronis ex fratre nepote, seu, ut alii volunt, consobrino. Cujus reliquias Co-

Comanis depositas perhibent. Ephemerides metricæ.

Εἰκάδι δευτερίῃ Βασιλίσκον φάσγανον εἷλε.

Postera lux jugulum sancti fecit Basilisci.

Posteram dicit, ideſt poſt diem XXI. in qua de Constantino & Helena:

Σύνθανεν εἰκάδι πρώτῃ μητέρι Κωνσταντῖνος.

Mors Constantinum post hanc rapit atque parentem.

Mazochius Latine rectius reddit.

Ter septena dies Helenam cum prole peremit.

Idem clari nominis vir plura differit de hoc S. Basilisco: in primis eum distinguit a S. Basilisco Comanorum Episcopo: deinde agit de Basilisci hodierni patria ac palæstra: demum in ejus Acta animadvertit.

XXIII.

MICHAEL.

Kalend. Moscovit. *Prep. Michaila*, *S. Michaelis*. Possev. *S. Patris Michaelis*. Menæa: τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν καὶ ὁμολογητοῦ Μιχαὴλ Ἐπισκόπου Συνάδων, *S. P. N. & Confessoris Michaelis*, *Episcopi Synadorum*, cum officio, & Synax., in utroque Menol. Martyrol. quoque Romanum hac die: *Synnadæ in Phrygia S. Michaelis Episcopi*. Baron. in notis. „ Hic primum mo„ nachus, postea est factus Episcopus: qui quum esset rectæ „ fidei observantissimus, Leonis Isaurici hæresim redarguens, „ propter Sanctarum Imaginum venerationem, quam libera „ voce profitebatur, in exilium missus, quum bonum certa„ men, & cursum consummasset, migravit ad Dominum „. Ephemerides Metricæ:

Εἰκάδι ἠ δὲ τρίτῃ Μιχαὴλ νέος ᾤχετ' ἄειρων.

Vicena terna rapiunt superi Michaelem.

De eo fuse Bollandiani Tom. V. Maji ad diem XXIII. p. 257.

Papebrochius, præter Michaelem Episcopum: „ Inven„ tio Reliquiarum Leontii Episcopi Rostoviensis. *Et addit*. In„ venimus hunc Sanctum primo fere loco unius ex Triptychis „ Ruthenicis; unde, & ex præsentis Imaginis amplitudine, ac„ cendimur majori desiderio plura discendi, tam de vita, quam „ de ipsa corporis elevatione, ac præsenti usque hodie cultu, „ necnon assistentium hinc Ducis, hinc sancti Episcopi no„ mina.

Culcinius in Spec. pag. 20. „ XXIII. de S. Leontio Epi„ scopo

„ ſcopo Roſtovienſi. In tabulis figuratis apud Papebr. hæc legitur epigraphe „ *Obritenie*, ideſt, *Inventio Reliquiarum*
„ *S. Leontii Epiſcopi Roſtovienſis*. Commemorant eundem & „ mei Libri; ſed nec Troparium, nec Contacium apponunt „. Vide ſupra ad diem xv. de urbe *Roſtow*, & de *Roſtovienſibus*.

Idem Culcinius loc. cit. pag. 21. addit *Commemorationem Sanctæ Euphroſynæ*. „ Eodem die [inquiens] de S. Euphroſyna Sanctimonlali. Colitur hac die in meis libris iſta ſancta Abbatiſſa Polocenſis monaſterii S. Salvatoris, quæ claruit ſanctitate circa annum 1173., imperante in Græcia Manuele Comneno. Hæc fuit filia Ducis Polociæ, quæ abjectis „ mundi pompis, facta monialis, extructo in ſuburbio monaſterio cum templo, quod hactenus exſtat, S. Salvatoris, multis „ annis vitam ſanctam duxit, habens ſub regimine ſuo magnum „ monialium cœtum. Sed poſtea fugiens ingruentem Tartarorum inundationem, Duce Batto; abiit Hieroſolymam, ibique „ mortua eſt hac die 23. Maji, & ſepulta in monaſterio Deiparæ, vulgo Ruſſo dicto, inſignibus claruit miraculis. Hinc „ prudenter ſuſpicatur Papebrochius, quod quum corpus hujus „ ſanctæ in urbem Acconenſem per Ruthenos monachos illatum „ fuiſſet, & poſtmodum in poteſtatem Patrum Carmelitarum „ tranſiſſet, ipſi hanc novam Euphroſynam pro antiqua Alexandrina Virgine filia Paphnutii venerari cœperunt, & albo „ Sanctorum Ordinis ſui inſeruerunt. Videatur Septembris „ Græcus metricus die 25. apud Papebroch. Tom. I. Maji. Hæc Culcinius. Bollandiani in Prætermiſſis ad XXIII. Maji Tom. V. pag. 234. „ S. Euphroſyna Virgo [inquiunt] Wſeslai Ducis „ Polocenſis filia, inſcio parente, habitum monaſticum ſuſcepit Polociæ. Manſit multo tempore ad Eccleſiam Cathedralem S. Sophiæ, ex manuum ſuarum labore, ac præſertim librorum tranſcriptione, egenis neceſſaria tribuendo. Divino „ dein monitu extra civitatem, Salvatoris Eccleſiam atque monaſterium extruxit. Exactis ibi pluribus annis religioſe, Hieroſolymitanam peregrinationem ſuſcepit. Mortua eſt Hieroſolymis vigeſima tertia Maji, ſepulta in monaſterio Deiparæ, „ vulgo Ruſſo dicto. Vixit circa annum 1173. *Hæc P. Wiiuk.* „ Kojalowicz in Miſcellaneis Lithuanicis, ubi ait, ex Ritu „ Græco fuiſſe. Eſt Polocia ſeu Poloſtka urbs ibidem ampla,

„ olim

,, olim Ducatus, nunc Palatinatus caput: ſed non ſatis conſtat
,, iſtic ſeculo XII. fuiſſe religionem Chriſtianam cum Eccleſia
,, Cathedrali. Hinc nos optaremus de hac Sancta certiora mo-
,, numenta. Vide interim quæ diximus XXV. Septembris ad E-
,, phemerides metricas Græcorum, occaſione antiquioris S. Eu-
,, phroſynæ ,,. His addo, Euphroſynam hanc Polocenſem, fuiſſe ſororem *S. Paraſceviæ* ſeu Praxedis, de qua vide adnotata ſupra ad 13. & 28. Octobris. Quod autem ajunt Bollandiani, *non ſatis conſtare, an ſæculo* XII. *in urbe Polocenſi exſtiterit Religio Chriſtiana cum Eccleſia Cathedrali*; teſtem ego produco Alexandrum Guagninum Veronenſem, qui cap. I. de origine gentis Lithuanicæ (*a*) narrat, longe poſt annum Chriſti 1240. *Ginvilum* Mingaili filium, Erdzivili nepotem, Zivibundi Lithuaniæ Ducis abnepotem, fide Chriſtiana ſuſcepta *Georgium* appellatum, primum fuiſſe e Polocenſium Ducibus, qui nomen Chriſto dederit: huic ſucceſſiſſe *Boriſum* filium, Boriſo *Baſilium*, ex quo *Poroſcavia*, ideſt *Paraſceve*, alias *Praxedes* dicta, nata ſit, quæ ſoror Euphroſynæ a Culcinio aliiſque vocatur. Audiamus Guagninum: ſic enim ſcribit de *Genealogia Ducum Lithuaniæ*. ,, Inte-
,, rea vero quum Batti Tartarorum Imperator Ruſſiam magna ex
,, parte devaſtaſſet, Ducumque ejus potentiam debilitavit, *Zivi-*
,, *bundus* Lithuaniæ Dux, nacta occaſione ad jugum Ruthenorum
,, excutiendum, *Erdziwilum* fratris ſui Wikinti filium ad Ruſſiam
,, armata manu infeſtandam deſtinavit. Itaque *Erdziwil* tra-
,, nato Vilia fluvio, Novogrodeck arcem & civitatem Ruthe-
,, norum occupavit, ibidemque ſedem Ducatus ſui poſuit. *Et*
,, *poſt pauca*: Erdziwil igitur viribus in Ruſſia & Lithuania au-
,, ctis, Tartarorum Zavolhenſium Regem Kurdaſſum nomine
,, cum ſuis copiis Ruthenorum regiones ex conſuetudine de-
,, prædantem, apud Mozeram oppidum in fluvio Okuniowka
,, dicto proſtravit fugavitque. Multis geſtis heroicis exactis,
,, fatis conceſſit. *Mingailum* vero & *Algimuntum* filios, Impe-
,, rii ſucceſſores reliquit. *Algimuntus* Samogitiæ præfuit. *Min-*
,, *gailo* vero Polocenſibus Ruthenis libere abſque jugo cujuſ-
,, quam viventibus bellum intulit, quibus, apud Grodzecz
,, arcem eorumdem quam exuſſit debellatis, Poloczam cepit,
,, imperiumque in Polocenſes ac Novogrodenſes latiſſime exer-

a Exſtat in corpore Polonicæ hiſtoriæ, edito ex Bibliotheca Jo: Piſtorii Midani, Baſileæ per Sebaſtianum Henrici Petri anno 1582. pag. 382.

„ cuit: *Ginuilo* & *Skirmunto* filiis, patriæ Dominis relictis, e
„ vivis decessit. *Skirmunt* itaque persolutis patri funebribus
„ exequiis, Novogrodecensium & Lithuanorum habenas mo-
„ deravit. *Ginvil* vero Poloczkam jure naturali devolutam
„ administravit: qui ducta in matrimonium Maria Twerensium
„ Ducis filia baptizatus est, atque *Georgius* cognominatus; cum
„ Pskoviensibus & Smolensciis acerrimum bellum pro patria
„ gessit; *Borisso* filio in Polocensi Ducatu relicto, spiritum
„ exhalavit. *Boris*, ex more patri justis persolutis, Poloczam
„ summa cum dexteritate moderavit; Basilicam sub titulo sanctæ
„ Sophiæ in arce de lateribus coctis pulcherrime sumptuoseque
„ erexit. Item aliam Salvatoris Jesu Christi, qui spes Ruthenis
„ dicitur, & monasterium Virginum, medio milliari a Polocza
„ [ubi modernus Dux Moscoviæ in oppugnatione Poloscæ do-
„ micilium suum habuit] Borissique & Hlebi divorum Rutheni-
„ ci ritus Ecclesias instauravit ac dotavit. Borissowo arcem &
„ oppidum ad Beresinam fluvium, a suo nomine appellatam,
„ fundavit, ad quam usque magnus Dux Moscoviæ fines suos
„ pertinere contendit. Borisso decedenti *Basilius* Rechwold
„ filius in Polocensi Principatu successit, qui ætatis plenus ad
„ superos migravit, relicta filia *Poroskavia*, & *Hlebo* filio.
„ Hlebus paucis annis in Poloczka exactis, fatis concessit. *Poros-*
„ *kavia* vero soror sua cœlibem virginalemque vitam ducens,
„ in monasterio Ruthenici ritus vixit; postea devotionis causa
„ cum quibusdam monachis Græcis Romam petiit, ibidemque
„ mortua, ob vitæ sanctitatem canonisata, & Catalogo Sancto-
„ rum scripta, *Paraxidisque* Latinis secundum Ruthenorum
„ opinionem appellata „. Atqui Battus Tartarorum Rex in
Russiam non invasit ante annum Christi 1237. ut scribit Her-
berstenius pagin. 87. „ Bathi Tartarorum rex magna manu a
„ meridie in septentrionem egressus, Bulgariam quæ ad Vol-
„ gam infra Cazan est, occupavit. Anno dein sequenti, qui
„ erat 6745. [*id est Chr.* 1237.] secutus victoriam, in Mosco-
„ viam usque pervenit, urbem Regiam aliquandiu obsessam,
„ per deditionem tandem accepit: sed fide quam dederat non
„ servata, omnibus cæsis, ultra progressus, vicinas provincias
„ Volodimeriam, Pereaslaw, Rostow, Susdali, compluraque
„ castra & oppida, cæsis aut in servitutem abductis habitatori-
„ bus, exussit: Georgium magnum Ducem instructo exercitu
„ sibi

„ sibi occurrentem profligavit & occidit: Basilium item Con„ stantini, captivum secum abduxit interemitque: quæ omnia, „ ut supra dictum est, anno mundi 6745. gesta sunt „. Si ergo eam Russiæ vastationis occasionem nactus *Zivibundus* Lithuaniæ Dux, *Erdzivilum* nepotem suum armata manu in Russiam destinavit, sibique *Novogrodecensem* quidem Ducatum *Erdzivilus*, *Polocensem* vero *Mingailus* Erdzivili filius subjugavit; *Ginvil* autem, Mingaili filius, ejusque in Polocensi Ducatu hæres, ducta in matrimonium *Maria* Twerensis Ducis filia, Christianam fidem amplexus est, atque *Georgius* appellatus: palam fit, non ante annum 1300. Christianam religionem in urbem Polocensem fuisse invectam. Præterea, quum *Borisus* Georgii Ginvili & Mariæ filius, Polocensi Ducatu potitus, *Basilicam S. Sophiæ* in urbe, & extra urbem *Ecclesiam S. Salvatoris* cum monasterio Virginum ædificasse dicatur; quumque *Parasceve* seu *Praxedes*, ejusdem Borisi ex filio *Basilio* neptis, in eo monasterio vitam cœlibem Virgineamque duxisse, indeque Romam perrexisse, ibique sancte obiisse perhibeatur; consequens est, primo, non ab Euphrosyna Praxedis sorore illud monasterium cum Ecclesia S. Salvatoris fuisse erectum, quemadmodum a Culcinio & Bollandianis narratur. Secundo, Euphrosynam non fuisse Praxedis seu Parasceves sororem: nam Guagninus affirmat, Basilium Borisi filium, Georgii primi Polocensium Christiani Ducis nepotem, non habuisse filios, nisi *Hlebum*, & *Porasceviam* seu *Parasceven*. Tertio, etiamsi dicatur Euphrosyna Parasceves soror, aut quomodocumque Polocensium Ducis filia, non tamen eam *circa annum* 1173. *claruisse*: Sed longe post annum 1340. in vivis fuisse. Quonam igitur pacto stare possit, quod ex P. Kojalloviczio Culcinius pag. 56. de *S. Parasceve* Polocensi scribit, „ hanc scilicet Parasceviam seu Praxedem, Euphrosynæ (de „ qua ad XXIII. Maji agitur) sororem, fundatricem fuisse „ Monasterii S. Salvatoris, & ob incursionem Tartarorum, sa„ cram suscepisse peregrinationem, qua intra septem annos ab„ soluta, Romæ tandem sancte quievisse die 12. Nov. 1239. „ posthæc a Gregorio X. anno 1273. Sanctorum Catalogo ad„ scriptam fuisse „: quonam, inquam, pacto hæc stare possint, non video: præsertim, quum Tartarorum in Russiam incursio non annum 1237. antecesserit, ac proinde illa *septem annorum* suscepta post Tartaricam incursionem peregrinatio usque

ad obitum Parasceviæ, qui anno 1239. 12. Novembris contigerit, manifestam involvit repugnantiam. Nodi hujus solutionem a Ruthenis expecto. Quid enim? si in epocha erratum sit, aut in Ducatu Polocensi, ita ut pro *Plescoviensi* (*a*) irrepserit *Polocensis*? Quid etiam? si Polocensium Ducis Basilii filia *Parascevia* seu *Praxedes*, una eademque fuerit cum *Euphrosyna*; mutato scilicet nomine, tum, quum abjectis mundi pompis facta est Sanctimonialis in monasterio S. Salvatoris, non quidem a se, sed ab avo Boriso, patris sui Basilii genitore, ædificato? Sed hæc Ruthenis doctioribus discutienda relinquo.

XXIV.

SIMEON.

Vaticanus Ruthenicus primus vacat. Secundus: *Simeonis Thaumastoritæ*, seu ἐν θαυμαστῷ ὄρει, *in monte Mirabili*. Slavicus noster: *S. Simeonis, qui fuit in Monte Mirabili*, *na divnei gorje*. Kalend. Moscovit. *Prep. Symeona*, *S. Symeonis*. Possev. *S. Patris Simeonis*. Papebroch. *Symeon*. *Nicetas*, Ambo Stylitæ: utrumque enim Pictor Moschus repræsentat cum cucullo in capite, in columna stantem. De *Niceta* dicam postea; nunc de S. Simeone. Kalendarium Neapolitanum: XXIV. *N. S. Sumeoni*, idest, *Natale S. Simeonis*. Menæa Græca: τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Συμεὼν τοῦ ἐν τῷ θαυμαστῷ ὄρει, *S. P. N. Symeonis in Monte Mirabili*, cum officio & Synaxario. Menologium Basilianum ad antecedentem diem XXIII. hujus: „ Memoria S. P. N. Simeonis in Monte Mirabili. S. P. N. Simeon (*b*) ex urbe Syriæ Antiochia oriundus, imperante Justiniano seniore floruit, „ conceptus ex promissione, quum Præcursor ac Baptista id „ matri ejus prænunciasset; natus autem quum lac sugeret, a „ sinistro ubere abstinuit, Deo demonstrans fore, ut dextram „ præceptorum viam diligeret. Quum vero crevisset, mundum relinquens, in montem secessit; & in monasterium quod„ dam

---

a *Phscovia* antiqua Russorum civitas, de qua Herberstenius pag. 76. „ Sola Plescovia, in toto Mosci dominio, muro cingitur, estque in 4. partes divisa, quarum „ singulæ suis mœnibus continentur. Hujus civitatis ditio seu Principatus, gentiliter „ Pskovo seu Obskovv vocatur. Olim amplissima, suique juris erat: sed eam tandem „ Joannes Basilii anno Dom. 1509. quorumdam Sacerdotum proditione occupavit, „ atque in servitutem redegit: item campanam, ad cujus pulsum Senatus ad rem publicam constituendam cogebatur, abstulit.

b Menol. Sirleti ex Menæor. Synaxario. „ Fuit hic tempore Justini majoris, ex „ Antiochia Syriæ, patre Joanne ex urbe Edessa oriundo, matre Martha.

„ dam profectus, ubi præ cæteris in exercitatione religiosa excelluit, monachus factus est. Sic autem in virtutibus claruit, ut & stupenda miracula patraverit. Deinde ex monte descendens, in columnam ascendit, supra quam rectus stetit annis duodeviginti. Postea Montem Mirabilem petens, in petram ascendit, ibique mansit annis decem. Mox in parva columna annos egit quinque supra quadraginta: atque ita totum vitæ ipsius spatium fuit annorum octoginta quinque, ex quibus septuaginta novem in ascetico instituto transactis, ad Deum migravit „. Mazochius in not. ad Menologium Basilianum pag. 426. ad xxiv. Maji: „ Non quinque & octoginta (*inquit*) „ sed quinque supra septuaginta in universum annos ei vitæ auctor ibidem assignat: quam eandem summam per singulos vitæ ejusdem periodos collectam exhibet in adnotatis Janningus. Sed & Evagrius VI. 23. eidem numero favet his verbis: *Qua in columna* [priore] *& in altera quæ est in summo montis vertice, octo & sexaginta exegit annos*. Atqui hunc idem Evagrius ἐξ ἁπαλῶν τῶν ὀνύχων, *a teneris unguiculis. adeo ut in columnæ statione dentes primores mutaverit*, id institutum capessivisse, narrat. Itaque septennis priorem columnam attigerit, in posteriore autem annos natus LXXV. vitam cum morte commutaverit, necesse est „. Janningus in comment. prævio ad XXIV. Maji num. 21. pag. 301. „ Vixit igitur sub V. continuis Imperatoribus Justino vetere, Justiniano, Justino juniore, Tiberio II., & denique sub Mauricio; primi anno IV. natus, posterioris XV. denatus XXIV. mensis Maji. [*natus scil. anno 521. obiit anno 596.*] Horum autem terminorum intervallum annos LXXV. complectitur, quos ita Simeonem implevisse ex Vita constat. Annos V. exegit in paterna domo usque ad terræmotum: hinc unus elapsus fuerit in monte, ac in primis vitæ monasticæ rudimentis, priusquam in columnam admitteretur. In hac humiliori & potius basi, quam columna, sub oculis Joannis anni VI.; in secunda pedes 40. eminente, VIII. transacti: sicque XX. erat annorum, ut meminit expresse vita num. 72. quum inde migravit in Montem Mirabilem: ubi reliquum vitæ tempus confecit, annis IX. in petra sub dio, XLV. usque ad obitum in columna perstans. Consentiunt his Menæa, & Synaxaria, unum si locum excipias, ubi stanti in columna XL. pedum an-

„ nos

„ nos XVIII. pro VIII. tribuunt, facili ut vides errore: cui „ consequenter inhærentes, universum vitæ tempus ad annos „ LXXXV. faciunt excrescere: quod alii post alios deinceps transcripserunt „. Sirleti Menologium in fine de Sancto Simeone hæc habet. „ Quanta vero fuerit Simeonis cognomento „ Stylitæ sanctitas & fama celeberrima, testes sunt Theodore- „ tus Cyri, & Evagrius in his quæ de Sanctorum rebus gestis „ monumenta reliquerunt „. Quod vero Theodoretus de hoc Sancto Simeone juniore Stylita testis evocatur, audiendus Allatius Diatriba de Simeon. pag. 18. „ Hinc notandus error in „ Menol. 24. Maji [de Sirletiano loquitur] ubi quum agitur „ de Symeone Stylita juniore sub Justino, male traditur de eo „ agere Theodoretum, quum ille de seniore agat: quod for- „ te doctissimum Annalium scriptorem in errorem induxit, „ quum notis in Martyrologio Romano ad v. Januarii ait, de „ Seniore Stylita agi in Menol. 24. Maji, & de Seniore 1. Se- „ ptembris, quum contra affirmari oporteat „. Mazochius ad hanc diem pag. 424. „ Porro in Græcorum Triodio [in ca- „ none Feriæ VI. ante Dominicam Quinquagesimæ, Ode VI. „ strophe 3.] quatuor Symeones numerantur, quorum ultimo „ cognomen Salo fuit, qui in his Fastis inscribitur die XXI. Ju- „ lii. At tres priores Stylitæ omnes fuerunt: quorum primus „ (isque omnium celeberrimus, a Græcis ὁ ἐν Μάνδρᾳ, in „ *Mandra*, discriminis causa, cognominatus) a Latinis die v. „ Januarii colitur, a Græcis 1. Septembris. Alter hoc die „ (XXIV. *Maji*) in Græcorum omnibus libris Liturgicis (ex- „ cepto Basilii Menologio in quo pridie de eo fit:) inscribi- „ tur. Tertius autem is esse creditur, cujus Græci die 27. Ju- „ lii memoriam faciunt „. Hæc ex Janningo desumta, qui in Comment. prævio §. 1. num. 1. stropham illam Triodii, è Græco translatam sic recitat: „ Hæc bis duorum Symeonum ho- „ monymia, apparuit in terra velut cœlum quatuor luminari- „ bus distinctum: quorum tres in columnis vixerunt, οἱ ἐν τοῖς „ στύλοις τρεῖς εἰσι, καὶ εἷς ὁ σαλὸς, unus appellatur Salus „. Eadem trium Simeonum Stylitarum distinctio adeo per Orientem nota fuit (subjungit ibidem Janningus num. 2.) ut etiam ad Coptitas seu Christianos Ægyptios pervaserit: quod apparet ex eorum Kalendariis in lucem editis a Jacobo Seldeno lib. 3. de Synedriis Hebræorum cap. 15. quorum unum laudat apud se inve-

inveniendum ad calcem Evangeliorum Arabice in Ægypto perpulcre Scriptorum anno Martyrum 1002. ideſt Chriſti 1286. Sic autem ibi referuntur. IV. menſis Toth ſeu I. Sept. *Simeonis detenti* [cujus cognominis (*a*) ratio haud facile apparet). XXIX. menſis Bachnes, ſeu XXIV. Maji, *S. Simeonis Magni*. III. menſis Meſre, ideſt XXVII. Julii, *Simeonis Stylitæ*. His addi poſſunt Syri, qui in Kalendario, quod Officio Feriali præfigitur, ad I. Sept. colunt Sanctum Simeonem Stylitarum Principem: ad 24. Maji, *Simeonem Stylitam in monte mirabili*: ad 27. Julii, *Simeonem Stylitam*, non expreſſo cognomento: verum, [quantum ex officio quo eum colunt (*b*) apparet] intelligunt primum Simeonem Stylitarum parentem, qui ſub Marciano & Leone Impp. claruit, cujuſque Vitam Theodoretus vivens ac præſens delineavit. Hoc ipſum indicant Græci in Menæis ad XXVI. Julii his verbis: *μνήμη τοῦ ἐν ἁγίοις πρς ἡμῶν Συμεὼν τοῦ Στυλίτου Πρεσβυτέρου καὶ Ἀρχιμανδρίτου γενομένου*: *Memoria S. P. N. Simeonis Stylitæ Presbyteri & Archimandritæ, Senioris nempe, qui in Mandra appellatur*. Nam de primo Simeone Stylita agens Bollandus in Januario, cognominis *in Mandra* rationem ex Evagrio tradit, allegatis hiſce ejus verbis, quibus dicitur egiſſe *ἐν αὐτῇ καλουμένῃ Μάνδρᾳ ἑπτὰ καὶ τεσσαράκοντα ἔτη*, *in ea quæ vocatur Mandra annos quadraginta ſeptem*, videlicet ultimos vitæ ſuæ, idque ſupra varias ſucceſſive columnas, intra eandem *Mandram* erectas, prout ex Vita ab Antonio diſcipulo ſcripta intelligitur. Eſt autem *Mandra*, in primo atque originario ſuo ſignificato, locus maceria lapidea circumſeptus, qualem ſibi in Syriæ Campis facere ſolebant paſtores, intraque eam pecudes ſuas noctu colligere. Talis, nec alia fuit *Mandra*, quæ primo Simeoni nomen dedit. Hiſce autem verbis relatis, ſubjungit Janningus ad XXIV. Maji num. 4. pag. 298. „ Cæterum quia paulatim uſus obtinuit, ut Monachorum Cœnobia „ *Mandræ*, & harum præfecti dicerentur *Archimandritæ*; hinc „ factum, ut ſenior Symeon, qui jam paſſim cognominabatur „ *Symeon in Mandra*, in excuſis Græcorum Ritualibus vocetur „ *Archimandrita*, præter totius hiſtoriæ fidem „. Idque veriſſimum

a Arabica vox حبيس a Seldeno perperam redditur, *detentus*: ſignificat enim *inclusum*, hoc eſt, *intra Mandram*, muro circum ædificato, *ſeptum*. Quod eſt Simeonis primi Stylitæ cognomentum.

b At alibi ſic dictus reperitur ܫܡܥܘܢ ܕܝܡܐ *Simeon ad mare*, ideſt, in monte Mirabili ad maris oram procurrente.

simum est, si *Archimandritæ* titulus pro præfecto Mandræ seu Monasterii sumatur; secus, si pro primo *Mandræ* auctore, qualis certe Simeon senior fuit. Quamobrem non erat, cur P. Jo. Baptista Sollerius in suis *de Sancto Simeone Stylita tertio* animadversionibus ad XXVI. Julii pag. 310. ea Menæorum ad XXVII. Julii verba de *Sancto Simeone seniore Archimandrita*, ad tertium illum Simeonem Stylitam transferret, de quo hæc Joannes Moschus in Prato Spirituali cap. 57. „ Quadraginta fere „ milliaribus ab Ægis civitate Ciliciæ Stylites erat, nomine „ Simeon. Hic fulgure percussus interiit. Abbas ergo Julianus „ Stylites Presbyter, præter consuetudinem suam insolito tempore dixit discipulis suis: mittite thymiama in thuribulum. „ Qui dixerunt ei: dic nobis causam, Pater: orabantque ut diceret eis. Senex autem dixit: quia modo frater meus Simeon a fulgure dejectus interiit, & ecce transit anima ejus „ cum tripudio & exultatione. Distabant autem ab invicem „ milliaribus fere viginti quatuor „. Quidquid enim sit, an in ode illa Quinquagesimæ, Græci intelligant hunc Cilicem Simeonem tamquam Stylitarum tertium, (quod ego libenter permitto) at de illo Cilice ab iisdem Græcis die XXVI. a Syris & Ægyptiis die XXVII. Julii agi, prorsus nego. Bis igitur in anno tota Orientalis Ecclesia Simeonem Seniorem Stylitam colit, nimirum Kalendis Septembris, & XXVI. seu XXVII. Julii. Ad secundum Simeonem redeo. *Thaumastorites* dicitur, ex *Monte*, quem *Mirabilem* vocant, haud procul ab urbe Syriæ (*a*) Antiochia, cujus situm Janningus recte describit num. 13. his verbis: „ Sic igitur situm montis concipe. Non admodum „ procul ab Antiochia, ad Orontem fluvium condita, Septentrionem versus urbs Rhosus mare adjacet: inter utramque „ terra longiuscule in mare versus Occidentem procurrens, in „ extremo Seleuciam continet, CXXX. stadia ab Antiochia dissitam, adeout formam trigonam ternæ istæ civitates quodammodo repræsentent, pari ferme inter se spatio distantes: „ Hinc mons, qui Antiochiam Rhosumque dicitur committere, „ Seleuciam includit segregatque ab reliqua continente. Atque ita recte ponitur inter urbem Antiochenam atque mare „ ela-

---

a Dormitat Falconius, an somniatur? dum ad XXIII. Maji pag. 98. montem Mirabilem è Syria in Macedoniam admirabiliter transfert, sic scribens: *Montem opinor Athon*. Papæ! qualis opinio.

„ elatus : quod ipsum etiam ex Vita num. 77. stabiliri potest.
„ Habet porro mons iste oppositos duos alios, quorum alter,
„ qui *Scopulus* dicitur, Seleucia Rhosum tendenti media oc-
„ currit via, mari imminens; & ab hac urbe, credo, *Scopu-*
„ *lus Rhosicus* appellatur : alterum, cui *Caucasus* nomen obti-
„ git, in adversa esse parte *Montis Mirabilis*, videlicet, Orien-
„ tali, ex narratione constare videtur. Quod si qui alii colles
„ montesve ignobiliores, quemadmodum fieri assolet, atque in
„ vita etiam proditur, circum fuerint; hic eminuisse inter
„ omnes dicendus est : quum nominati *Scopulus*, & *Caucasus*
„ veluti pro appendicibus adjiciantur, nec ullum aliorum no-
„ men, excepto *Mauro*, aut hic, aut in vita, forte, nec ali-
„ bi, memoriæ proditum inveniatur.

Acta Sancti Simeonis Stylitæ junioris, Thaumastoritæ appellati, scripta a Nicephoro seu Simeone, Magistro Antiochiæ, Urano appellato. Prologus incipit. Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς. αὐτὸν γὰρ εὐλογεῖν ἄξιον. Latine: *Benedictus Deus : Deo quippe benedici par est*. Init.: Ἀνήρ τις οὐκ ὀλίγοις ἔμπροσθεν χρόνοις ἐξ Ἐδέσσης ὁρμώμενος. *Multi jam anni sunt, quum vir quidam, nomine Joannes, oriundus Edessa*. Interprete Conrado Janningo Soc. Jesu in Act. Sanct. Tom. 5. ad 24. Majia pag. 307. ad 401.

Alia ab Arcadio Cypri Archiepiscopo scripta, citantur in Synodo Nicæna II. Act. IV. & a Sancto Joanne Damasceno Oration. 3. de Imaginibus. Excerpta ex cap. CXVIII. & CXXXII. Vide apud Janningum Tom. cit. pag. 304. & seq.

Martha hujus Simeonis mater colitur a Græcis die 5. Julii cum Synaxario in utroque Menologio. Vita ejusdem Marthæ, auctore Monacho coævo, ex Cod. MS. 14. Bibl. Laurentianæ Florentinæ Plut. 9. Græce & Latine edita Interprete eodem Janningo: ὅσοι τῆς μακαρίας καὶ ἀπεράντου ζωῆς ἐπιθυμοῦσι; *Quotquot beatam ac sempiternam consequi vitam desiderant*. In Actis Sanctor. Tom. V. Maji a pag. 403. ad 431.

Papebrochius ad XXIV. Maji. „ Simeon, Nicetas, Sty-
„ litæ. De priori jam egimus. An alter sit hujus socius, aut
„ discipulus fuerit, fortassis ex vita apparebit, quum ea red-
„ dita Latine fuerit. Nec enim modo vacat prolixissimam hi-
„ storiam hac de causa pervolvere. Si nuspiam ejus nomen ap-
„ pareat, dabitur locus suspicandi esse aliquem indigenarum.
„ Nam & ad Ruthenos transiisse Stylitarum institutum, atque

„ etiamnum apud eos vigere, constat ex Rer. Moscoviticar. „ Commentario Sigismundi liberi Baronis in Herberstein &c. „ de mandato Ferdinandi Principis & Infantis Hispaniarum, „ Augustæ degentis, sub annum 1526. conscripto: ubi sub ti- „ tulo *Religio* dicitur: Quod *sunt plures qui ex Monasteriis in* „ *Eremum se conferunt; ibique taguriola faciunt, quæ aut soli,* „ *aut cum sociis incolunt, victum ex terra & arboribus quæ-* „ *runt, nimirum radices & fructus. Hi autem Stolpniki ap-* „ *pellantur: Stolp etenim columna dicitur. Domunculas autem* „ *angustas, & in altum erectas columnis sustinent*. Vide quæ „ multa de hujusmodi columnis dicuntur a nobis v. Januarii ad „ Vitam Sancti Symeonis, primi Stylitarum apud Antiochiam. „ Hos vero, ut ex eodem Herbersteinio dixi, *Monachos Ruthenos*, „ nedum Eremitas ex eis profectos, *habere severissimas leges* „ *ac regulas, nec audere uti ullo genere solatii; adeo ut seve-* „ *rissime puniatur, apud quem cithara inventa fuerit aut aliud* „ *musices instrumentum*. Quid? quod inter illos vigeat Apo- „ stolicus ad Gentilium conversionem zelus, quo carent Schis- „ matici Græci. Sic enim de iis idem Herberstenius: *Monachi* „ *Eremitæ bonam jam olim Idololatrarum partem, diu multum-* „ *que apud illos verbum Dei seminantes, ad fidem Christi per-* „ *traxerunt. Proficiscuntur etiamnum ad varias regiones, Se-* „ *ptentrionem versus & Orientem sitas, quo nonnisi maximis* „ *laboribus, fame, ac vitæ periculo perveniunt; neque inde* „ *aliquid commodi sperant aut petunt; quia hoc unicum spe-* „ *ctant, ut rem gratam Deo facere, & animas multorum de-* „ *vio errore abductas (morte aliquando doctrinam Christi con-* „ *firmantes) in viam rectam revocare, ac eos Christo lucrifa-* „ *cere queant*. Similia de eorumdem severa disciplina, soli- „ daque virtute, leges in relatione Joannis Fabri scripta an- „ no 1525. Neque hæc credo suspecta habuisset Possevinus, nisi „ occupatus fuisset præjudicio, quo existimabat, a Schismati- „ cis conversos fuisse Moscos, & hactenus nunquam sincere „ Catholicos. Seclusa ergo ab ejus gentis Monachis & Eremi- „ tis Schismatis, saltem ad peccatum imputabilis, labe, quid „ prohibet, quominus inter eos credatur, & jam olim fuisse „ multa, & hodiedum superesse aliqua vera sanctitas, aris & „ templis ac publico populorum cultu digna, divinisque etiam „ miraculis testata „? Hactenus Papebrochius. Ceterum de

Nice-

Niceta Stylita Perejaslaviensi Culcinius ad xxiv. Maji pag. 21. „ Obitus S. P. N. Nicetæ Stylitæ Perejaslaviensis Thaumaturgi „ in Russia. Hoc tantum habetur in meo Anthologio. Herbersten. pag. 78. „ Pereaslaw civitas & castrum, a Septentrione „ aliquantulum vergens in Orientem, 24. milliaribus abest a „ Moscovia: sita est autem ad lacum, in quo, ut in insula So- „ lowki, Selgi pisciculi capiuntur. Per hanc civitatem profi- „ ciscuntur, quibus Novogardiam inferiorem, Castroma, Ja- „ roslaw, & Ugliz eundum est.

XXV.

INVENTIO CAPITIS PRÆCURSORIS.

Uterque Vaticanus Ruthenicus: *Tertia Inventio Capitis Joannis Baptistæ*. Slavicus noster vacat. Kalendarium Moscovit. *Inventio Capitis Præcursoris*. Papebrochianæ Tabulæ: *Tretie Obritenie Glavy Joanna, Tertia Inventio Capitis Joannis*. Possevinus perperam: *Decollatio S. Joannis*. Menæa: ἡ τρίτη φανέρωσις τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ ἁγίου ἐνδόξου Προφήτου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου. *Tertia manifestatio pretiosi Capitis Sancti Gloriosi Prophetæ, Præcursoris & Baptistæ Joannis*: cum officio & Synaxario. Ephemerides Metricæ.

Εἰκάδι δὲ Προδρόμοιο κάρην εὗρον κατὰ πέμπτην.
Baptistæ Caput hic vigesima quinta revelat.

Tertia hæc Inventio, facta dicitur Comanæ in Cappadocia, unde ipsum sacrum Caput allatum Constantinopolim sub Theodora Augusta & Michaële ejus filio. Tabella Papebrochiana repræsentat Caput Sancti Joannis Baptistæ in vase discooperto, a dextris Monachum Presbyterum stantem, & admirantem, a sinistris alium sine cucullo genibus flexis orantem. Crediderim (inquit Culcinius p.83.) ob metum Iconomachorum sub Leone Isaurico sacrum Caput absconditum ab Orthodoxis; tandem debellato Iconomachismo, sub Catholicis Imperatoribus tertia ac ultima vice è terra prodiisse, ut indicat epigraphe mei Synaxarii:

Vox clamans in terra abscondita
Tellure scissa miraculose cunctis se prodit.
Φωνὴ Βοῶντος γῆς μυχῷ κεκρυμμένη
Τῆς γῆς ῥαγείσης πᾶσιν ἤχησε ξένως.

Synaxarii summa hæc est. Non ut antea, in vase stanneo, sed in argenteo, ut in sacro positum loco, a Comanis Constantinopolim perductum est Caput istud, susceptum ab Imp. & Pa-

triarcha, & populo, atque in sacro loco collocatum. Non exprimitur, sub quo Imp. & Patriarcha. Menologium Basilianum nihil habet de hac Tertia Inventione. Falconius continuo errore tam hanc Inventionem, quam reliqua hujus mensis Festa, die non suo apponit, idest, uno die omnia anticipat. Vide de Capite S. Joannis ad 24. Febr.

XXVI

CARPUS.

Vaticanus Ruthenicus primus: *Judæ Apostoli*. Secundus: *Carpi Apostoli* ex LXX. Slavicus noster vacat usque ad finem mensis. Kalend. Moscovit. *Apostola Carpa*, *Apostoli Carpi*. Possevin. *S. Apostoli Carpi*. Papebr. *Carpus*. Menæa Græca: τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Κάρπου, *S. Apost. Carpi*, cum officio & Synaxario. Ita & Menolog. Basilianum ad hanc eandem diem XXVI. At Martyr. Roman. agit de eo die XIII. Octobr. cum hoc elogio: „ Apud Troadem Asiæ minoris urbem natalis S. Carpi discipuli „ B. Pauli Apostoli „. Baronius. „ De eo Beda, Usuardus, Ado, „ ac cæteri Latinorum: Græci autem in Menol. ad VIII. Kal. „ Junii agunt, traduntque unum fuisse ex numero LXXII. di- „ scipulorum. De eo Paulus 2. ad Timoth. cap. 4. & Dionysius „ Areopag. epist. 8. ad Demophilum, si tamen unum eundem- „ que esse dixerimus. Hunc, de quo agimus, factum esse Epi- „ scopum Beroeensem, auctor est Dorotheus in Synopsi. Græci agunt die 13. Octob. de alio Carpo Mart. qui passus est cum Papylo, Agathonice & aliis, de quibus scribit Eusebius hist. lib. 4. cap. 14. Sed de his in Martyr. Rom. ad 13. Apr. sic „ Pergami „ in Asia natalis SS. Martyrum Carpi Episcopi Thyatirensis, „ Papyli Diaconi, & Agathonicæ Sororis ejus optimæ femi- „ næ, Agathodori quoque eorum famuli, aliorumque multo- „ rum &c. „ quorum Acta ex Metaphraste apud Lipom Tom. 6. & Sur. Tom. 2. ad 13. Apr.

Menologium Basilianum de Juda Apostolo, præter diem 30. Junii, in qua communiter de XII. Apostolis agitur, specialem commemorationem cum Synaxario facit, primum quidem ad diem XXII. Maji, ubi dicitur *Judas* divinus Apostolus post Ascensionem D. N. J. C. omnes civitates regionesque peragrasse, prædicans, docens, multosque infidelium baptizans, ac demum in pace ad Dominum migrasse. Deinde ad XIX. Junii cum hoc elogio: „ Apostolus Christi Judas, quem hoc nomine

„ S. Apostolus & Evangelista Lucas in Actis appellat, a reliquis „ vero Apostolis & Evangelistis Matthæo & Marco Thaddæus dicitur, D. N. J. C. secundum carnem frater fuit, utpote qui „ Josephi Sponsi filius erat, frater autem Jacobi Adelphothei: „ qui & luce plenam doctrinisque Sancti Spiritus refertam Epistolam ad omnes scripsit. Hic ab ipso Christo roboratus, & „ Sancto Spiritu plenus, omnem dissipavit errorem, & universos fideles illuminavit. Quum autem in Mesopotamiam venisset, & Evangelium promulgans, complures infideles ad Dominum convertisset; Edessam urbem profectus, Abgarum „ Toparcham morbo sublevavit. Postremo Arat urbem petiit: „ ibique in crucem actus, telisque confossus, vivendi finem „ fecit „. Eadem in Menæis ad XIX. Junii cum officio & Synaxario, ubi & Thaddæus & Lebæus dicitur, & in urbe *Ararat* (*a*) in crucem actus telisque confossus, postquam Abgarum Edessenorum Toparcham curasset. Marmor Neapolitanum ad hanc ipsam diem XXVI. Maji: *P. S. Jude Apostoli: Passio Sancti Judæ Apostoli*. In eodem Marmore ad XX. Augusti. *Nt. S. Taddei Apos. Natale S. Thaddæi Apostoli*: & Kalendis Julii; *Nt. Simonis & Jude Apost. Natale Simonis & Judæ Apostolorum*. Mazochius ad 26. Maji pag. 428. „ Sancti Judæ Apostoli „ unius ex XII. plura in Evangelio nomina legimus. Sæpe is quidem Judas vocatur, sed semper quod sciam cum addito διακριτικῷ (*Jacobi*) ut ab Juda altero Iscariote distinguatur. „ Alibi *Thaddæus* sine alio adjuncto nuncupatur, ut in Apostolorum catalogo Matth. x. 3. Marc. III. 18. Luc. VI. 16. Quod „ nomen viri eruditi idem ac *Judæ* vocabulum fuisse ajunt. „ Sed & semel tantum *Lebbæus* appellatur in Græco Matt. x. 3. „ & in Orientalibus translationibus. Postremo & *Zelotæ* nomen „ huic Apostolo, non secus ac Simoni, tributum cernitur apud „ Hieron. & quosdam alios: quod inde manasse videtur, quod „ apud Matth. x. in Cod. Velesiano pro λεββαῖος legitur *καναναῖος* „ quod Hebraice *Zelotem* notat „, Hunc autem *Judam* Apostolum

---

a Apud Freculfum Lexovien. in I. Chron. 19. „ Judas Jacobi frater in Mesopotamia atque interioribus Ponti Evangelizans . . . sepultus est in Nerito Armeniæ urbe. Pro *Ararat* scilicet, dixit, *Nerito*. Synaxar. in Menæis de S. Thaddæo ad XXI. Aug. hunc a Juda Apostolo distinguens, ait fuisse genere Hebræum ex Edessa urbe: Abgarum curasse & baptizasse: καὶ ἐλθὼν εἰς Βηρυτὸν πόλιν τῆς Φοινίκης, κἀκεῖσε διδάξας καὶ βαπτίσας πολλὰς, ἐν κυρίῳ ἀνεπαύσατο, *quumque in Berytum Phœniciæ urbem venisset, ibique docuisset multosque baptizasset, in Domino quievisse*.

stolum diversum fuisse a *Thaddæo* uno ex Discipulis ad Abgarum misso, idem Mazochius sic pergit demonstrans pag. 429. „ Non „ est dubium, quin quantum est Græciæ Ecclesiasticæ, (*a*) „ Judam sive Thaddæum Apostolum, a Thaddæo uno ex LXXII. „ distinxerit: nec solum in Græcorum libris Liturgicis diversa „ sunt utriusque Festa, verum etiam in hisce Marmoreis Fa- „ stis: in quibus de Apostolo fit tum hodie, tum junctim cum „ Simone Kalendis Julii: de Thaddæo autem (uno scilicet ex „ Discipulis) die xx. Augusti. At Latini ferme jam pridem in „ id convenerant, ut in unum Apostolum omnia referrent, ea „ etiam quæ de Thaddæo [uno ex discipulis] ad Abgarum mis- „ so accurate narrat Eusebius. Sed hodie inter eos duos Thad- „ dæos fere docti universi distinguunt, quos Eusebii summa au- „ ctoritas frangit, qui l. 12. Thaddæum qui Edessenis prædica- „ vit, unum ex discipulis fuisse tradit „. Tanta Apostolorum historiæ circumfusa caligo est. Concludit vir doctus pag. 340. *Cætera de hoc Apostolo petantur ex Baronio ad 28. Octobris, ex Florentinio in Exercit. v. ad indiculum Apostolor. pag. 171. ex Tillemontio Tom. 1. ex Dominico Georgio ad Adonem, Sollerio ad Usuardum, Jo: Alb. Fabricio ad Pseudo Abdiam & ad Hieronym. de Script. Eccles. ex Caveo, ac pluribus aliis.*

Culcinius pag. 22. XXVI. *Maji. De S. Macario Calazynensi. Commemorant istum Sanctum mei Libri, hoc modo: Inventio Reliquiarum S. P. N. Macarii Hegumeni Calazynensis & Thaumaturgi: Nec aliud quidpiam addunt.*

XXVII.

THERAPON.

Vaticanus uterque Ruthenicus una cum Slavico nostro vacant usque ad finem Maji. Kalend. Moscovit. *Sviat. Muc. Therapont a. S. Mart. Therapontis*: pro quo *Therapontii*, Possevinus. Papebrochius. *Therapon*, Episcopus & Martyr. Menologium Basilianum ad XXV. Maji agit de duobus Martyribus, *Therapontis* nomine. Primum de Cyprio, sic: „ Therapon Sacer Chri- „ sti Martyr unde ortum duxerit, aut quibus parentibus natus, „ aut quo tempore vixerit, dicere nescimus; quum ejus moni- „ menta, ut fertur, temporis lapsu perierint. Hoc veroso- „ lum

a At Menol. Basil. ad XIX. Junii, *Judam* Apostolum, quem & Thaddæum, & Josephi filium ac Jacobi fratrem appellat, ad Abgarum missum docet. Vide supra. Adeoque a Thaddæo ab Abgarum misso non distinguit.

„ lum novimus, quod scilicet monachus fuerit, & Cypri Episcopus, quodque agonem athleticum sustinuerit, & Christo per sanguinem fuerit conjunctus: hoc, inquam, novimus, non modo ex antiqua & absque scripto a majoribus nostris accepta traditione, sed etiam ex ejus Imaginibus edocti. Atque hæc primum. Postremum vero, quum Saraceni de expugnanda Cypro cogitarent, apparens Sanctus suo æditio, jussit illum statim consurgere, suasque reliquias accipere, easque Constantinopolim transferre: futurum enim esse, ut inimici Crucis Christi ea insula potirentur, omniaque ea loca subverterent. Translatæ itaque ejus Reliquiæ, Constantinopoli depositæ sunt, ubi curationes emittunt. *De altero Sardium Martyre*. Therapon Sacer Christi Martyr quum esset Sacerdos in Sancta Sardium Ecclesia, multosque infidelium ob doctrinam suam ad Dominum nostrum Jesum Christum converteret, ac baptizaret, comprehensus a Valeriano præside, vinctus in carcerem detruditur. Inde eductus, ligatus Synaum abducitur, & iuxta fluvium ad quatuor palos supinus super pavimentum extenditur, graviterque usque adeo cæditur, ut carnes ipsius virgis lacerarentur: illius autem sanguine irrigata tellus, maximam quercus plantam produxit, quæ usque in præsentem diem visitur perpetuis foliis virens, morbum omnem languoremque eorum, qui illuc accedunt, curans. Posthæc in ditionem Thracesiorum abductus, prope fluvium Hermum in Episcopatu Satalorum, plurimis subiectus ærumnis, tandem martyrii coronam accepit.

De priore Therapone Cypri Episcopo agunt Menæa in Synaxario ad XIV. Maii iisdem plane verbis ac Menol. Basilianum. De altero silent: habetur tamen hexametrum in Synaxar. Chifletiano in Actis Sanctorum Tom. VI. Maii pag. 680. ad diem XXVII. sic.

Εἰκάδι ἑβδομάτῃ τύψαν θεναρὸν Θεράποντα.
Vicenam sextamque sequens Therapenta flagellat.

Ibid. hoc distichon.

Μάστιξι θνήσκων δεσπότου τῇ σῇ χάραν.
Εὔνως Θεράπων χρηματίσας, θεράπων.
Amore Domini verbera excipiens tui,
Servum esse, Therapon, te comprobasti bonum.

Ad Cyprium Episcopum spectat Capponiana & Papebrochiana tabel-

tabella: nam alter Sardiensis non Episcopus, sed simplex Sacerdos dicitur. Porro Cyprii Therapontis miracula, auctore Synchrono, Græce exstant in Act. Sanctor. pag. 682. Initium: πολλοί μοι τῶν λόγων ἡ πανήγυρις. Latine ex versione Danielis Cardoni: *Ingens profecto mihi de magni viri laudibus ad vos dicendi aperitur campus*: a pag. 682. ad 692. Quod vero attinet ad metum Saracenorum, qui Translationi Constantinopolim faciendæ causam dedit (verba hæc sunt Papebrochii) duplicem eum notat Auctor Encomii: primum, quo se transferri Martyr vetuit: alterum, quo jussit. Et primi quidem tempus fuisse videtur Justiniani Imp. anno VII. Christi 691. quando is pacem cum Saracenis rumpens, eorumque incursionibus patere Cyprum intelligens, ejus incolas alio transferre conatus est, infelici successu; paucis qui remanserant nihil damni patientibus, inter quos fuerunt ii, apud quos S. Therapontis corpus requiescebat. Secundus metus fuisse potuit anno Nicephori Imp. V. Chr. 806. quando Aaron Arabum Dux, sicut apud Theophanem legitur, classe in Cyprum destinata „ Ecclesias evertit, „ Cyprios in alias provincias destinavit, & multis captivis ab„ ductis, pacis fœdera violavit „. Subjungitur post miracula S. Therapontis Cyprii, ex MS. Cod. Vatic. 1190. fol. 1091. enarratio miraculorum *S. Phanurii* Martyris, in Rhodo & Creta celebris. Initium: οὗτος ὁ μέγας τῆς ἀληθείας μάρτυς τοῦ Χριστοῦ Φανούριος *Magnus hic veritatis propugnator & Martyr Christi Phanurius*: In Act. Sanct. Tom. VI. Maji ad diem XXVII. a p. 693. ad 698. in qua enarratione cap. 1. pag. 693. hæc leguntur: „ Si„ quidem festivum habemus Septembris mensis diem x. sancto „ & mellifluo Callinico; Januarii diem XI. Sancto Patri nostro „ Critophago: & mensis ejusdem decimum Sancto Patri no„ stro Eusebio: mensis denique Maji septimum & vigesimum, „ Sancto Hieromartyri Theraponti: & pluribus aliis Sanctis, „ quorum in monumentis sacris nomina gestaque exprimuntur, „ aut etiam non exprimuntur.

Culcinius pag. 22. XXVII. Maji. „ De S. Cypriano Metro„ tropolita Russiæ. Colitur in meis Libris hac die Translatio „ S. Cypriani Metropolitæ Russiæ ac novi Thaumaturgi. Fuit „ hic Sanctus Alexii successor, inter Primates Roxolanos (*Kio„ vienses*) ordine XXVII. ut infra dicetur „. Nimirum p. 118. in Catalogo Metropolitanorum Russiæ, his verbis. XXVII. „ S. Cy-

„ S. Cyprianns, patria Ruthenus a vivente adhuc Alexio in
„ Coadiutorem assumptus, eidem vita functo in Metropolitanam
„ Sedem successit anno 1378. Habuit in primo ingressu duos
„ competitores: unum Indigenam Pimenum, alterum alieni-
„ genam, videlicet, Græcum, Dionysium; sed primum Dux
„ Moscoviæ coërcuit, & in ordinem redegit. Secundum Ula-
„ dimirus Olgerdi filius Kioviæ Dux carceri mancipavit. Ita
„ Koialowicz in Miscellaneis. Scripsit Cyprianus vitam S. Pe-
„ tri Metropolitæ, annisque triginta Sedem tenuit. Hoc vero
„ temporis intervallo memorandam dextera Altissimi fecit mu-
„ tationem in Lithuania. Nam magnus Dux Jagelo Olgerdi fi-
„ lius anno 1386. vocatus a Polonis ad Regnum, venit Craco-
„ viam cum ingenti magnatum comitatu, & suscepto sacro Ba-
„ ptismo, assumpsit nomen Uladislai, refectusque divinis my-
„ steriis, celebravit nuptias cum Heduige Regis Ludovici filia,
„ & regali cinctus diademate, regnare cœpit: cuncti etiam
„ Duces Regi sanguine iuncti, fuere baptizati, quibus consen-
„ tientibus, perpetua unio facta Lithuaniæ ac Russiæ cum Re-
„ gno Poloniæ „. Verum de Lithuanis Olgerdo, & Jagello-
ne recole a me supra observata ad XII. Febr. ubi de S. Alexio
Metropolita Cypriani decessore fuse disserui.

XXVIII.

NICETAS. HELLADIUS.

Kalend. Moscovit. *Prepod. Nikiti*, *S. Nicetæ*: Possevin. *S. Patris Nicetæ*. Papebr. *Nikita . Ignatiy . Nicetas*, *Ignatius*. In Typico S. Sabæ ad XXVIII. Maji: τοῦ ὁσίου πρς ἡμῶν Νικήτα, Ἐπισκόπου Χαλκηδόνος καὶ τοῦ ἁγίου Ἱερομάρτυρος Ἑλλαδίου *S. P. N. Nicetæ Episcopi Chalcedonis*, *& Sancti Hieromartyris Helladii*. Gilbertus Genebrardus ante Psalmos Davidicos a se illustratos, in quatuor Kalend., *Hebræorum*, *Syrorum*, *Græcorum*, *& Romanorum*, ad XXVIII. Maji: *Nicetas Episcopus Chalcedonensis*. Jo: Molanus in Auctario Usuardi: *die 28. S. Patris Nicetæ*, *& S. Hieromartyris Helladii*. Bollandiani ad 28. Maji pag. 808. num. 3. „ Quærunt, quomodo S. Nicetæ mentio non habeatur
„ in MS. Synaxario Ecclesiæ Constantinopolitanæ, & aliis Me-
„ næis inde desumtis, quum tam vicina illi fuerit urbs Chalce-
„ donensis „ & respondent, quod forsitan S. Nicetas suscepta peregrinatione ad loca sancta, ibi in aliquo monasterio privatus vixerit, ac diem suum sancte obierit, & miraculis patratis coli pu-

publice cæperit: Chalcedonensibus interim nihil de eo requirendo sollicitis; quippe qui ipso discedente, vel etiam suo se gradu abdicante, alium elegerint, nec porro curaverint de eo quidquam discere; præsertim quum nulla ejus vita scripta extaret, quæ nomen illius celebre faceret extra Terram Sanctam: sicut in simili casu accidisset *S. Joanni Silentiario*, ex Episcopo Coloniensi in Armenia, Lauræ S. Sabæ monacho, nisi vitam Cyrillus scripsisset, quam illustravimus XIII. Maji. Hæc illi. In Menæis Græcis hi sancti Nicetæ occurrunt. I. *Episcopus Apolloniadis* seu Apolloniæ XX. Martii, qui pro Sanctarum Imaginum cultu (*a*) ejectus in exilium, reddidit spiritum. Secundus, *Nicetas* Presbyter, Confessor, & Hegumenus Medicii V. Apr. & IV. Maji, qui ob (*b*) cultum Sanctar. Imaginum sub Leone Armeno multa passus est. Tertius Nicetas (*c*) Patricius Confessor, VI. Octobris, ob sacras & ipse imagines passus. Quartus Nicetas megalomartyr XV. Sept. martyrium passus sub Athanarico Gothorum trans Istrum Rege.

De S. Helladio Menol. Basil. ad diem XXVIII. Maji cum hoc elogio: *Helladius sacer Christi Martyr quum ab ineunte ætate se ipsum ab omni macula custodisset, suffragio Dei Episcopus constituitur*. Cetera vide in Actis Sanctor. Tom. VI. Maji p. 711. Menæa de eodem ad XXVII. Maji, cum officio & Synax., non tamen expressa Episcopatus sede. Ephemerides Metricæ.

Εἰκάδι ἑβδομάτῃ ἑλλάδιον ἔκτανε πυγμή

Helladium pugnis vigesima septima mactat.

Bollandiani conjectantur num. 5. pag. 512. Helladium sub Persis passum. Non enim Saraceni, sed Persæ idola adorabant, Solem præsertim & Ignem: de Helladio autem dicunt in Menæis Strophe 2. Ode VI. *Idolis sacrificare renuens &c.* Persarum autem irruptiones in Syriam & Palæstinam notæ sunt, sæculo præsertim VI. & VII. sub utroque Chosroe anno Justiniani Imp. XII. quando Antiochiam Syriæ interceperunt: & anno Heraclii V. quando Hierosolymam totamque Terram sanctam redegerunt sub potestatem. Fuisse vero in partibus istis satis frequens *Helladii* nomen, persuadent Metropolita Tarsi, & Ptolemaidis Episcopus, sic nominati anno 431. in Concil. Ephes.

Cul-

a Martyr. Rom. ad XX. Mart.

b Martyrolog. Roman. ad 3. Apr. & Menolog. Basil. ad 4. Maji.

c Menolog. Basil. ad 6. Octob. *propinquus Irenes Augustæ* vocatur, & *Siciliæ* factus Strategus, sub Leone Armenio in exilium ejectus.

Culcinius pag. 83. „ XXVIII. de Ignatio in meis libris „ hodie nil adest; & quisnam ipse sit, divinare non possum. „ Dicerem tamen, præsenti die positum esse Ignatium Patriar- „ cham Constantinopolitanum, quem mei libri commemorant „ die 24. Octobr. quum tamen ea die non apponatur in tabulis „ figuratis, quarum pictor potuit fecisse hanc dierum transla- „ tionem, ut frequenter facit. Eliminandus ergo hic Ignatius „ ex Indiculo Sanctor. Ruthenorum.

Papebrochius not. in XXVIII. Maji Græcomoschi. „ Igna- „ tius Episcopus. Nullus nobis hoc die notus apud Græcos qui „ id nominis ferat, neque inter Indigenas reperit quemquam „ R. P. Ohilewicz quem suggereret. Discrimen nationis indi- „ caret vel tectum caput, si in tanta prototypi nuditate discer- „ ni quidquam ejusmodi posset, quemadmodum discernitur in „ accuratius pictis Triptychis, ubi videbis velato capite ex- „ pressos Antistites Ruthenos „. Mihi fit vero simile, Mo- schum pictorem in nominis epigraphe, sicut & in multis aliis, errasse, & pro *Helladio* Episcopo, qui in Capponianis post Ni- cetam Episcopum cernitur, *Ignatium* perperam scripsisse.

XXIX.

THEODOSIA.

Kalend. Moscov. *Pr. Muc. Theodosiy*, *Sanctæ Martyris Theodosiæ*. Possev. *S. matris Theodosiæ*. Marmor Neapolitanum: XXIX. *S. Theodosie mar.* Papebr. *Theodosia*, *Virgo martyr*, *Cæsareæ passa*, *de qua egimus 2. Apr. ubi ejusdem miracula*, *Venetiis ad ipsius invocationem patrata*, *dedimus ex MSS.* Martyrol. Rom. ad 2. Apr. „ Ibidem, idest, Cæsareæ in Palæstina, passio „ S. Theodosiæ Virginis Tyriæ, quæ in eadem persecutione „ (*Maximini*) quum sanctos Confessores ante tribunal stantes „ publice salutasset, atque rogasset, ut quum ad Dominum „ pervenissent, sui recordarentur, a militibus tenta, ad Ur- „ banum præsidem ducta, ejus jussu lateribus & mammis ad in- „ teriora usque dilaniatis, in mare tandem projicitur. *Baronius.* „ Præter illa quæ de Theodosia scribit Eusebius (*a*) hist. lib. 8. „ cap. 17.

a Eusebii verba ex Valesii interpretatione refert cl. Mazoc. ad XXIX. Apr. pag. 431. & seq. ubi inquirit, 1. quo pacto Eusebiani characteres anno quinto persecutionis convenire possint 2. de die passionis S. Theodosiæ. Quumque opinionem quorumdam attulisset, qui eam die 2. aut 3. Apr. passam volunt, ipse ejus passionem ad 29., confert. Verum Acta Syriaca demonstrant, eam die 2. Apr. comprehensam, die autem 6. quæ in Dominicam Paschatis anno 307. incidit, in mare fuisse projectam.

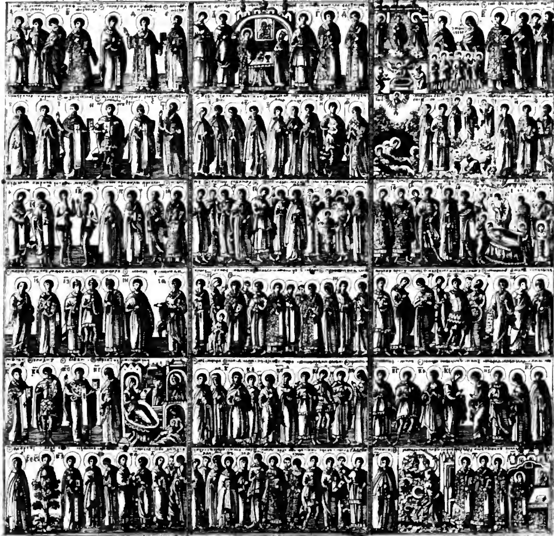
„ cap. 17., habemus in nostra Bibliotheca ejus vitam uberius „ scriptam antiquo charactere, cujus est exordium: *In illis diebus &c.* ubi Præses, sub quo passa est, ponitur, Urbanus scilicet, quem constat, eodem Eusebio auctore, illis temporibus persecutionis Diocletiani usque ad suum obitum administrasse præfecturam Palæstinæ „. Pergit demonstrans unam fuisse Theodosiam martyrem, Tyriam hanc scil. quæ non Cæsareæ in Cappadocia, sed in Palæstina passa est. Græci de hac sancta Virgine & martyre agunt in Menæis quidem ad 2. *Aprilis*, ubi typorum errore legitur τῆς ἁγίας παρθενομάρτυρος Θεοδώρας, *Sanctæ Virginis & martyris Theodoræ*, pro Theodosia, qui tamen error emendatur in Synaxario, in quo Tyria dicitur, & duodeviginti annos nata sub Urbano præside passa & in mare projecta. Iterum autem ad 29. Maji diserto *Theodosiæ* nomine, cum officio & Synaxario, necnon hoc hexametro.

Εἰκάδι ἢ δ' ἐνάτη Θεοδοσίην πόντος ἔμαρψε.
Vicena nona mersa est Theodosia ponto.

In Menol. autem Basiliano, primo *ad 3. Aprilis. Certamen S. Theodosiæ V. & Mart. Theodosia Christi martyr fuit ex civitate Tyri. Quum autem decimum octavum suæ ætatis annum ageret &c.* Deinde die 29. Maji. *Certamen S. Theodosiæ Virg. & mart. Theodosia Christi martyr fuit ex urbe Tyro.* Cetera ut in priori Synaxario. Acta ejusdem Syriaca in vetustissimo Codice Nitriensi descripta, ex Ægypto in Bibliothecam Vaticanam detuli anno ineunte 1717. quæ Acta Syriace & Latine edita in lucem protulit meus ex sorore nepos Stephanus Evodius Arch. Apameæ Tom. 2. Actorum Martyr. Orientalium & Occidental. pag. 204. Initium: „ Anno quinto persecutionis quæ nostris „ hisce temporibus longe lateque propagata est, die 2. Aprilis, „ divina & sancta quædam ex Virginibus Christianis Tyriis puella, quæ etsi duodevigesimum nondum attigerat annum, virtute tamen erat adulta ac plane virili. *Finis*. Obtigerunt „ hæc Cæsareæ die Dominica „. Quæ nimirum anno Chr. 307. Persecutionis v., in 6. Aprilis diem cadebat, quum die 2. ejusdem mensis sancta Theodosia comprehensa fuisset.

Alteram Theodosiam sub Iconomachis passam memorant Menæa Græca ad hanc ipsam diem XXIX. Maji. τῆς ἁγίας ὁσιομάρτυρος Θεοδοσίας τῆς Κωνσταντινουπολιτίσσης, *Sanctæ Sacromartyris Theodosiæ Constantinopolitanæ*: sine Synaxario, sed cum hoc disticho.

Κέρας

МЦЪ ІЮНІОУС
МЦЪ ІЮЛІОС
МЦЪ АВГУСТЪ

Κέρας κριῦ κτεῖνάν σε, Θεοδοσία,
Ὤφθη νέον σοι τῆς ἀμαλθείας κέρας.
Alterum Amaltheæ visum est, Theodosia, cornu.
Hoc tibi, quo Christo victima pulchra cadis.

At in Menol. Basiliano & in Synaxario Chiffletiano hæc eadem Theodosia colitur ad XVIII. Julii. Chiffletianum Græce & Latine prodiit in Act. Sanctor. Tom. VI. Maji ad XXIX. pag. 67. Basilianum sic habet Tom. 3. pag. 173. „ Certamen S. Martyris Theodosiæ. Theodosia Christi martyr, imperante Constantino Caballino, ex urbe Constantinopoli fuit, piorum parentum filia. Patre autem ac matre vita functis, quum relictas sibi facultates omnes pauperibus dedisset, monasterium ingressa, sanctimonialis facta est. Quum vero Imperium tenuisset Leo Iconomachus, idemque SSmum Patriarcham Germanum e throno dejecisset, sanctasque Imagines rejiciens, æneam Salvatoris nostri Imaginem destruere voluisset; ea re comperta sancta Theodosia cum aliis mulieribus, divino zelo inflammata, ascendentem in scalam Spatharium, ut sacram imaginem destrueret, projiciens contrivit; tum Patriarchium ingressa, hæreticum Anastasium objurgavit. Quamobrem aliæ quidem mulieres capite plexæ sunt; Theodosia vero funiculis raptata, irruentis bovis cornu interempta est „. Pro, *imperante Constantino Caballino*, legendum, *in diebus Theodosii Adramyteni*, qui Leoni Isaurico Imperium cessit, quemadmodum recte Bollandiani monent, pag. 67. num. 8. uti etiam habet Synaxarium Chiffletianum. Extat in hanc Theodosiam Constantinopolitanam Encomium auctore Constantino Acropolita, magno Logotheta, ex Cod. MS. Bibl. Vat. signato num. 800. fol. 91. editum Græce & Latine ad XXIX. Maji pag. 69. ad 86. „ Initium Prologi: Γυναῖκα μὲν ἀνδρείαν ποῦ τις ἂν καὶ ὅπως εὕροι. *Mulierem fortem ubi quis terrarum & qua ratione facile possit reperire*: Daniele Cardono Interprete. Subjicitur pag. 87. Appendix de miraculis S. Theodosiæ ex Georgio Pachymere lib. 5. cap. 32.

XXX.

ISAACIUS.

Kalendar. Moscov. *Prepod. Isaakia*, *S. Isaacii*. Possev. *S. Patris Isacii*. Papebr. *Isacius*. Marmor Neapolitan. XXX. *Nt. S. Isaaciu*, *Natale S. Isaacii*. Ephemerides metricæ.

Θεῖον

Θεῖον Ἰσαάκιον μέρος εἷλε ἐνὶ τριακοστῇ.

Ultima divino Isacio trigesima lux est.

Sanctus hic monachus, Valenti Ariano in faciem resistens, exitium ei suum prædixit. Vide Theodoret. hist. lib. 4. cap. 34. & Sozom. lib. 5. cap. 40. Menæa Græca: *τοῦ ὁσίου πρς ἡμῶν Ἰσαακίου Ἡγουμένου Δογμάτων, τοῦ ὁμολογητοῦ*, *S. P. N. Isaacii Hegumeni Dogmatorum*, [leg. *Δαλμάτων Dalmatorum*] *Confessoris*: cum officio, & Synaxario. De eodem Menol. Basilianum ad xxx. Maji: *Memoria S. P. N. Isaacii Confessoris. S. P. N. Isaacius ex partibus Orientis oriundus, Constantinopolim venit imperante Valente hæretico &c.* nulla facta *monasterii Dalmatorum* mentione. Vita Isaacii auctore Anonymo monasterii Dalmatorum, ex Cod. Vat. 1671. fol. 45. Græce & cum interpretatione Latina Dan. Cardoni, *Μετὰ τὴν προσκύνησιν τοῦ παναγίου καὶ προσκυνητοῦ σταυροῦ τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ*: *Postquam Sanctissima & veneranda Jesu Christi Domini ac Salvatoris nostri Crux adorari cœpit*. Tom. VI. Act. Sanctor. xxx. Maji pag. 247. ad 258. Ubi dicitur S. Isaacius obiisse die 26. Maji Coss. Mirobaudo II. & Saturnino, hoc est anno Christi 383. Substituto sibi in monasterii præfectura *Dalmatio*. Unde postea monasterio *Dalmatorum* nomenclatura adhæsit.

Alia vitæ Isaacii in compendium redactæ, e Græco MS. Veneto apud Lipomanum, interprete Francisco Zino, Latina interpretatio. *Post venerandæ & Immaculatæ ac pretiosæ Crucis D.N.J.C. inventionem*. Ibid. pag. 458. & seq. Culcinius pag. 83. xxx. *Maji*. *Isacius, cujus memoria fit die 24. Martii, etiam hodie colitur, ob rationem ad præfatam diem adductam. Cæterum Isacius, qui ponitur 3. die Augusti unacum Dalmato, & Fausto, distinguendus est a præsenti*. Fallitur Culcinius. Unus idemque est Isacius, qui apud Græcos tam in Menæis quam in Menol. Basil. colitur cum officio & Synaxario ad 3. Augusti, ac *Isaacius* iste, quem hactenus ad xxx. Maji descripsi; cum hoc tamen discrimine, quod 30. *Maji* de solo Isaacio agitur: die vero 3. Augusti quum agatur de *Dalmatio* (qui Isaacio in præfectura monasterii successit) deque ejus filio *Fausto*, quorum utrumque Isaacius monachum fecit, idcirco a Græcis junctim Isaacii nomen cum Dalmatio & Fausto ponitur. Lege Synaxaria. Porro de *Dalmatio* monacho, [hoc scilicet, qui 3. Augusti colitur] qui Theodosio imperante, & Concilii Ephesini tempo-

re

re [cujus ad eum epiſtolæ exſtant] claruit, vita (*a*) Græce e noni ſæculi Codice MS. Bibliothecæ S. Germani a Pratis, cum Latina verſione Anſelmi Bandurii, in ejus notis ad Imperium Orientale pag. 697. ad 710. incipit: *οὗτος ὁ ὅσιος Δαλμάτιος ἦν ζῶν εὐσεβῶς*. Alia [ſeu eadem paucis mutatis] apud Lambec. Tom. VIII. pag. 102. *οὗτος ὁ ὅσιος Δαλμάτιος σχολάριος ὑπῆρχεν στρατευόμενος ἐν τῇ δευτέρᾳ σχολῇ*. Conſentiunt laudata Synaxaria, ac præſertim Menol. Baſil. ad 3. Aug. ubi ſic habetur: de *Dalmato* & *Fauſto* (*Dalmatus* enim non *Dalmatius* vocatur.) „ *Iſaacius* quum Conſtantinopolim veniſſet, in quodam commorans urbis Monaſterio, quod nunc Dalmati appellatur, „ multis ſua virtute, & doctrina ſuaſit, ut mundo derelicto „ Monachi fierent, ac ſecum convenirent: ex quibus fuit Dalmatus & Fauſtus illius filius. Ipſe enim (Dalmatus) quum „ Theodoſii Imperatoris temporibus miles eſſet, quadam die „ dum forte in ſanctum incidiſſet, hujus deguſtato colloquio, „ uxorem filioſque deſerens, Fauſtum filium ſolum ſecum aſ- „ ſumens, ad eum ſe contulit, & monaſticæ vitæ ſeſe addixit, „ ſuum etiam filium detondens „. Cetera. Porro de *Dalmati monaſterio*, omnium quæ Conſtantinopoli extitere, Cœnobiorum & antiquiſſimo & celeberrimo, vide adnotata a cl. Cangio in Conſtantinopoli Chriſtiana §. VIII. *de ædibus ſacris conditorum aut Urbis tractus, vel alio nomine donatis*, num. XXXI. edit. Reg. pag. 155. ubi typorum errore pro Fauſto Dalmati filio, ſemel obrepſit *Florus*.

XXXI.

HERMAS. HERMAS.

Kalend. Moſcov. *Apoſtola Ermia*, *Apoſtoli Hermiæ*. Papeb. & Culcin. *Ermiy. Hermias*. Poſsev. male: *S. Apoſtoli Jeremiæ*, pro *Hermiæ*: quod mendum excuſans Papebrochius: *& vero Jeremiæ nomen potius, quam Hermiæ prototypon noſtrum exprimit*. At imago martyrem exhibet crucem geminam manu tenentem, & habitu militari indutum. Menol. Baſilianum agit ad XXXI. Maji de ſolo *Hermia* martyre, ex urbe Comanis, imperante Antonino, vitam militarem agente, jamque ætate provecto canoſque capillos habente: qui ob Chriſti fidem Sebaſtiano Duci adductus, quum idolis immolare recuſaret, in maxil- lis

a Vide in hanc & ſequentem Sancti Iſaacii vitam doctas animadverſiones cl. Mazochii ad 30. Maji pag. 435. & ſeq.

lis lapidibus contusus, detracta totius vultus pelle, dentibusque evulsis, in ardentem fornacem injectus fuit: sed inde sine noxa egressus, cibis quoque venenatis citra damnum refectus, quum eum qui cibos illos venenatos præparaverat magum ad Christi fidem convertisset & capite plexum ad coronam martyrii præmisisset, ipse post alia supplicia, tandem decollatus fuit. Eadem in Menæis de *Hermia* martyre cum officio & Synaxario, & hoc hexametro.

Ἑρμείαν τριακοστῇ ἄορ κτεῖνε ἐνὶ πρώτῃ.

Sustulit Hermian gladio trigesima prima.

Martyr. Rom. XXXI. Maji. „ Apud Comanos in Ponto Sancti „ Hermiæ militis, qui sub Antonino Imp. ab innumeris & sævissimis tormentis ope divina liberatus, carnificem ad Christi „ fidem convertit, & ejusdem martyrii coronæ participem fe- „ cit, quam tamen ipse primus gladio obtruncatus accepit „. Sed nec in hoc elogio (inquit Papebroch. ad XXXI. Maji To. VI. pag. 423. num. 2.) desunt menda quæ corrigas: neque enim carnificem, a quo capite minutus est, præcessit ad coronam, sed secutus ad eandem est magum, qui sibi venenum miscuerat. Distingui etiam debet Comana Pontica, a Comana Cappadociæ, cui hunc sanctum Acta adscribunt, quemadmodum eas bene distinguit Ptolemæus. Acta hujus Hermiæ martyris ex MS. Græco Laurentianæ Florentinæ Bibliothecæ Codice ab Hugone Bollio Carthusiano Latine reddita, prodiere Tom. VI. Maji Act. Sanctor. pag. 424. ad 427. Initium. ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἐδιώκοντο οἱ Χριστιανοὶ, ὑπὸ τοῦ Βασιλέως τῶν Ῥωμαίων Ἀντωνίνου ἐθνικοῦ τυγχάνοντος. *Temporibus illis magnam Christiani sustinuere persecutionem sub Romanorum Imper. gentili Antonino.*

Tabulæ nostræ Capponianæ post *Hermiam* militem, repræsentant *Hermam* Apostolum, volumen clausum ad pectus habentem. Uterque Slavice Ερμήν scribitur: sed prior ex Græcorum more *Hermias* est dicendus, alter *Hermas* seu *Hermes*: de quo Martyr. Rom. ad 9. Apr. *Romæ, S. Hermæ, cujus Apostolus Paulus in epist. ad Romanos meminit.* Græci in Menæis solam ejus commemorationem celebrant die 8. Martii, μνήμη τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἑρμοῦ, οὗ μέμνηται ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐν τῇ πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῇ. Molanus in secunda Usuardi a se aucti editione anno 1583. curata, *die 31, Maji, S. Apostoli Hermii, &*

Sacro-

Sacrosancti martyris Hermæi. Genebrardus quoque ante Psalterium Parisiis anno 1592. excusum, in Kalend. Græco memorat *Hermiam Apostolum*, *&* *Hermæum Martyrem*. In Menæis *Hermæ Apostoli* ex LXX. fit mentio Mart. VIII. April. VIII. Septemb. V. In Menol. Basiliano, Novemb. IV. De *Hermete* Dalmatiæ Apostolo legesis cl. Farlatum Tom. I. Illyrici Sacri p. 72. 266. & seq. 393. & seq. & pag. 403. ubi ejus cultum *Sirmii & in Dalmatia* adstruit. Atque idcirco videtur in Synax. Chiffletiano ad 29. Apr. scriptum: τȣ̃ ἁγίȣ Μάρτυρος Ἑρμαίȣ τȣ̃ ἐν Σιρμίῳ, *S. Martyris Hermæi in Sirmio*.

EPHEMERIDUM
GRÆCO-MOSCHARUM CAPPONIANARUM
TABULA QUARTA.

MENSIUM JUNII, JULII, AUGUSTI.

Mesaz Junius.

1 Sviatiy mucenix Justin, i ixe snim. Sviatiy Justin.
2 Sviatiy Nixiphor Patriarch.
3 Muc. Luxillian.
4 Mitrophan Patriarch.
5 Sviatiy Dorothei Tirsxi.
6 Bisarion. Ilarion.
7 Sviatiy Theodot Anghirsxi.
8 Muc. Theodor Stratilat.
9 Kiril Alexandrin.
10 Sviatiy Timothei Prusiy.
11 Bartholomei. Barnaba.
12 Onuphriy, i Petr.
13 Muc. Axilina. Triphiliy.
14 Prorox Elisey.
Sviatiy Methodiy.
15 Prorok Michia leg. Amos.
16 Sviatiy Tichon.
17 Manuil, Sabel, Ismail.
18 Leontiy.
19 Apostol. Juda.
20 Methodiy Patar.
21 Muc. Julian.
22 Sv. Eusebiy.
23 Muc. Agripina.
24 Rozdestvo Joanna.
25 Fevronia.
26 David Selinski.
27 Sampson.
28 Kyr, i Joan.
29 Petr, i Pavel.
30 Sobor Apostolov.

Pisal Nikita Joannov CN.

Mensis Junius.

1 Sanctus Martyr Justinus, & Socii ejus. S. Justinus.
2 S. Nicephorus Patriarcha.
3 Martyr Lncillianus.
4 Metrophanes Patriarcha.
5 S. Dorotheus Tyrius.
6 Bessarion. Hilarion.
7 S. Theodotus Ancyranus.
8 Martyr Theodorus Stratilates.
9 Cyrillus Alexandrinus.
10 S. Timotheus Prusæ.
11 Bartholomæus: Barnabas.
12 Onuphrius, & Petrus.
13 Martyr Aquilina. Triphyllius.
14 Propheta Elisæus.
S. Methodius.
15 Propheta Micheas.
16 S. Tychon.
17 Manuel, Sabel, Ismael.
18 Leontius.
19 Apostolus Judas.
20 Methodius Patarorum.
21 Mart. Julianus.
22 S. Eusebius.
23 Martyr Agrippina.
24 Nativitas Joannis.
25 Febronia.
26 David Thessalonicensis.
27 Sampson.
28 Cyrus & Joannes.
29 Petrus, & Paulus.
30 Synaxis Apostolorum.

Pinxit Nicetas Joannis filius.

T A-

TABULÆ QUARTÆ.

Mesaz Julius.

1 COzima, Damian.
2 Polozenie ryzy v Blacherni.
3 Muc. Iakynth. Anatoli.
4 Andrey Critski.
5 Prepod. Martha. Athanasiy. Lampad.
6 Sisoi.
7 Thoma v Maloi. Kiprilli. Akakiy.
8 Muc. Procopiy.
9 Pancratiy.
10 ME'. Muc. v Nicopoli.
11 Euphimia.
12 Muc. Procl. Ilarly. Michail Milai.
13 Sobor Gabriil Archangela.
14 Josiph. Akila.
15 Julita. Kyrik.
16 Athinogen,i ixe snimago. Sviatiy otce VI. Soboro.
17 Marina.
18 Jaxinth. Emilian.
19 Diy, Makrina.
20 Prorok Ilia.
21 Simeon. Joan. Ezechiil.
22 Maria.
23 Phoka. Trophim. Theophil, i ixe snimi.
24 Muc. Christina.
25 Anna. Olympia. Eupraxiy.
26 Ermolay. Poroscavia.
27 Panteleimon.
28 Prochor. Nicanor. Timon. Parmena.
29 Callinik.
30 Sila. Silvan.
31 Eudoxim.

Mensis Julius.

1 COsmas. Damianus.
2 Depositio vestis in Blachernis.
3 Mart. Hyacinthus. Anatolius.
4 Andreas Cretensis.
5 S. Martha. Athanasius. Lampadus.
6 Sisoes.
7 Thomas in Maleo. Cyprilla. Acacius.
8 Mart. Procopius.
9 Pancratius.
10 XLV. Martyres Nicopoli.
11 Euphemia.
12 Mart. Proclus. Hilarius. Michael Melæinus.
13 Synaxis Gabrielis Archangeli.
14 Joseph. Aquila.
15 Julitta. Cyricus.
16 Athenogenes & qui cum eo. Sanctor. Patrum Synodi VI.
17 Marina.
18 Hyacinthus. Æmilianus.
19 Dius. Macrina.
20 Propheta Elias.
21 Simeon. Joannes. Ezechiel.
22 Maria.
23 Phocas. Trophimus. Theophilus & socii.
24 Martyr Christina.
25 Anna. Olympias. Eupraxia.
26 Hermolaus. Poroscavia.
27 Pantaleemon.
28 Prochorus. Nicanor. Timon. Parmenas.
29 Callinicus.
30 Silas. Silvanus.
31 Eudocimus:

TABULÆ QUARTÆ.

Mesaz Augustus.

1 Proischozdenie Kresta. Eleazar. 7. Macabey. Solomonia.
2 Muc. Stephan.
3 Isaкiy. Dalmat. Faust.
4 Sedmi otrocov vo Ephesi.
5 Eusigniy.
6 Preobrazenie Gospodne.
7 Dometiy.
8 Emilian.
9 Apost. Matthiy.
10 Laurentiy.
11 Eupl.
12 Photiy. Niкita.
13 Maxym.
14 Proroк Michey.
15 Uspenie Bogorodici.
16 Neruкotvoreny Obraz Gospodne.
17 Myron.
18 Flor, i Laur.
19 Andrey Stratilat, i snim 2593.
20 Proroк Samuil.
21 Thaddey. Sviatia Bassa.
22 Agathoniк.
23 Lup.
24 Eutychiy.
25 Bartholomey. Tit.
26 Adrian, Natalia.
27 Pimin.
28 Moysey.
29 Usiкnovenie Glavi Joan Prediteczy.
30 Alexander, Joan, Pavel.
31 Polozenie Pojasa Bogorodicy.

Mensis Augustus.

1 Processio Crucis. Eleazarus. VII. Maccabæi. Solomonia.
2 Martyr Stephanus.
3 Isacius, Dalmatus, Faustus.
4 Septem Pueri Ephesi.
5 Eusignius.
6 Transfiguratio Domini.
7 Dometius.
8 Emilianus.
9 Apostolus Matthias.
10 Laurentius.
11 Euplus.
12 Photius. Nicetas.
13 Maximus.
14 Proph. Michæas.
15 Dormitio Deiparæ.
16 Non manufacta Imago Domini.
17 Myron.
18 Florus & Laurus.
19 Andreas Stratilates & socii 2593.
20 Propheta Samuel.
21 Thaddæus. S. Bassa.
22 Agathonicus.
23 Lupus.
24 Eutychius.
25 Bartholomæus. Titus.
26 Adrianus, Natalia.
27 Poemen.
28 Moyses.
29 Decollatio Capitis Joannis Præcursoris.
30 Alexander, Joannes, Paulus.
31 Depositio Zonæ Deiparæ.

EPHE-

EPHEMERIDUM RUTHENICARUM.

TABULA QUARTA.

MENSIS JUNIUS.

I.

SANCTUS MARTYR JUSTINUS, ET SOCII.
S. JUSTINUS.

KALENDARIUM Moscoviticum: *Muc. Justina, Martyris Justini*. Possevinus: *S. Justini Philosophi*. Marmor Neapolitanum: *P. S. Justini Phi, Passio S. Justini Philosophi*. Ambo Vaticani Ruthenici cum nostro Slavico vacant. Papebrochius: *Justinus. Dionysius*. Menæa: *τοῦ ἁγίου Μάρτ. Ἰουστίνου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ*, *Sancti Justini Mart. & Sociorum ejus*, cum officio, & duplici Synaxario, quorum primum de *S. Justino Philosopho*, de quo Ephemerides Metricæ:

Πρώτῃ Ἰουνίου ἐλλεβόριζε Ἰουστῖνον,
Justinum bellebero Junj occidere Kalendæ.

Alterum Synaxarium de SS. Martyribus *Justino*, *Charitone*, *Charito*, *Evelpisto*, *Hierace*, *Pæone*, *&* *Valeriano*. Ita & Menologium Basilianum agit primum de *Sancto Justino Philosopho*, quem natum ait *Neapoli Syriæ*; ac plurimam quum haberet mentis perspicaciam, Christum autem diligeret, eumque odio habentes aversaretur, divino quotidie zelo succensum fuisse. Quapropter & Romam veniens Antonino Imperatore, quum Librum scripsisset adversus Idolorum errorem & in gratiam Christianorum fidei, illum obtulit Imperatori: qui sapientiam atque scientiam ejus admiratus, non modo illum non interfecit, verum potius commendavit. Quoniam vero in suis ad Idololatras dissertationibus, Idolorum cultum fallacem ostendebat, & Christianorum religionem scriptis argumentis firmabat, Crescentis Philosophi invidiam subiit, atque ab ipso odio habitus, insidiis petitus est, quousque ab eo interfectus fuit. Deinde *de S. Martyre Justino, & Sociis*, quos ait Romæ ab urbis

urbis Præfecto capite fuisse plexos. *Rusticus* is Præfectus in Menæis appellatur, in quibus & sociorum hujus secundi Justini nomina, ut supra, recitantur. Martyrologium Romanum *Sancti Justini Philosophi* memoriam agit XIII. Aprilis hoc elogio:
„ In qua etiam persecutione [M. Antonini Veri & L. Aurelii
„ Commodi] Romæ passus est vir mirabilis Justinus Philoso-
„ phus, qui quum secundum librum pro Religionis nostræ de-
„ fensione præfatis Imperatoribus porrexisset, eamque ibidem
„ disputando strenue propugnasset, Crescentis Cynici, cujus
„ vitam & mores nefarios redargueret, insidiis accusatus quod
„ Christianus esset, remunerationem linguæ fidelis, martyrii
„ munus accepit „. Baronius. „ Consultius de Justino Mar-
„ tyre Græci, qui in Menologio de eo agentes Kal. Junii, Ro-
„ mæ passum affirmant, ut se res habet. Narrant ibidem pas-
„ sum esse Sanctum Justinum sub Rustico Præside unacum Cha-
„ ritone, Charitina, Evelpisto, Hierace, Peone, & Valeria-
„ no seu Liberiano, quorum omnium Acta habet Metaphrastes
„ 3. Idus Junii relata a Lipom. Tom.7. & Sur. Tom. 3. ea die:
„ qui tamen incertum sibi esse dicit, an sit ille ipse Justinus
„ Philosophus, de quo hac die agitur; seque in contrariam
„ sententiam procliviorem esse fatetur. At vero Sancti Epi-
„ phanii auctoritate omnis de Justino Philosopho & Martyre
„ tollitur difficultas: dum enim in Panario agens contra Tatia-
„ num hæref. 46. narrat eumdem Sanctum Justinum Philoso-
„ phum passum esse sub Rustico Præside: plane demonstrat,
„ hunc de quo agimus, unum eundemque esse cum illo, cujus
„ Acta ex antiquioribus monumentis Metaphrastes descripsit:
„ quibus expressum habetur, eum cum sociis esse passum sub
„ Præside Rustico: optima enim nota Sancto Epiphanio ea Acta
„ fuisse videntur, dum eadem de Sancto Justino ipse testa-
„ tur. *Et mox*. Habes itaque, Lector, ipsissima Justini Phi-
„ losophi & Mart. Acta, relata apud Metaphr. Lipom. & Sur.
„ ad 3. Idus Junii, qua die [ut diximus] de eo Græci agunt
„ in Menologio. Scribit etiam de ejus martyrio Euseb. histor.
„ lib. 4. cap. 15. & S. Hieronymus de Script. Eccles. in Justi-
„ no „. Acta Sancti Justini & Sociorum prodiere Græce & Latine in Act. Sanctorum Tom. 1. Junii, pag. 21. Initium: ἐν τῷ καιρῷ τῶν ἀνόμων ὑπερμάχων τῆς ἰδωλολατρείας. *Quo tempore nefarii superstitionis Idolorum propugnatores regnabant*. Latine reddi-

reddidit Guillelm. Sirletus, ediditque Lipomanus & Surius. Exstant autem cum notis Bollandianorum pag. 21. & seq. Eadem sunt nova interpretatione donata, Græceque simul edita a cl. Mazochio ad 1. Junii cum doctis Animadversionibus a pagina 454. ad 475.

Culcinius pag. 83. 1. *Junii*. „ De Dionysio Monacho, „ quem exhibent hodie Tabulæ figuratæ, quemque Papebro- „ chius putat esse indigenam, nil reperio in meis libris. Credi- „ derim ergo per errorem irrepsisse nomen *Dionysii* loco *Aga-* „ *peti*, quem mei libri hac die commemorant „. Idem itaque Culcinius pag. 23. 1. *Junii de S. Agapeto Monacho Cryptensi* agit ex Vitis Patrum Cryptensium, & ex Anthologio & Ustavo. „ Illustrans Kioviam sanctitas Antonii Hegumeni (*a*) tra- „ xit hunc Agapetum ad institutum monasticum, quod ipse „ amplexus, adeo in regulari observantia processit, ut donum „ sanandi infirmitates a Deo obtinuerit. Divulgata hac re ubi- „ que, advehebantur undequaque ægroti, variisque corporis „ malis afflicti, quos Agapetus oratione & quibusdam herbis, „ quibus ipse vescebatur, miraculose sanabat. Si quos vero „ infirmos obstinatior morbus tenebat, ipse cum patientia ob- „ sequia quæque eis præstabat, & interea ardentissimis precibus „ sanitatem impetrabat. Contigit postmodum ut quidam Au- „ licus Usevolodi Principis Czernihoviensis infirmaretur, cujus „ habens curam certus medicus Armenus, nec quidquam juva- „ minis tulit, imo prædixit post octo dies extremam vitæ pe- „ riodum. Aulicus vehementer conturbatus jussit se ferri ad „ Agapetum, a quo illico optimam consecutus sanitatem, do- „ mum rediit. Hoc ut innotuit medico Armeno, momordit „ acriter cor ipsius invidia, & idcirco ut experiretur, an cal- „ leret artem Galeni Agapetus, misit ipsi quemdam reum & „ capite damnatum, cui præbuerat potentissimum toxicum, „ petens fraudulenter, ut ipsum sanaret. Agapetus submini- „ strato herbarum suarum salubri esculento, remisit hominem „ sanum atque robustum ad medicum. Exhorruit Armenus, „ nec scivit quid faceret cum tam potenti æmulo. Sed majo- „ rem ipsi excitavit horrorem infirmitas pene extrema Uladi- „ miri Principis, qui fuit Usevoldi filius: quum enim uterque „ simul, genitor nempe ac filius, per emissarium supplices por- „ rexis-

a Circa ann. Christi 1070.

„ rexissent preces Agapeto pro recuperanda sanitate, vel potius vita; Vir sanctus mandato Hegumeni, qui tunc erat Joannes, coactus, misit suas herbas juveni Principi, quas ut gustavit, illico convaluit, factusque robustus, quum Cryptense accessisset cœnobium, gratias suo sospitatori acturus, nempe Agapeto, eum nunquam videre potuit: & ita abscessit, relictis magnis muneribus ad januam cellæ Agapeti, qui tamen ea nec tetigit, sed superioris dispositioni reliquit. Fractus tandem laboribus, nimiisque vitæ asperitatibus, nec non ætate labante Agapetus, incidit in morbum: & tunc auspicatus opportunam vindictæ occasionem medicus ille Armenus, accessit ad infirmum, quasi vellet ipsius consulere sanitati, sed verius ut ipsum falleret, & apud homines traduceret. Post multa verba hinc & inde de arte medendi dicta, quum intulisset Agapetus, tunc herbas esse ad medendum proficuas, quando Deus vult; Armenus subjunxit: At Deus vult, ut tu cum tuis herbis post octo dies moriaris, & ita fiet. Respondit Agapetus: Te esse scio Armenum, errosque ejus nationis sequi: age ergo, ut si ego vixero adhuc tres menses, tu fias orthodoxus. Annuit Armenus & abscessit. Agapetus vero integros tres menses quum vixisset, sancte & pacifice quievit in Domino. Armenus ille tactus stimulo conscientiæ, suscepit habitum monasticum, clausitque diem extremum in monasterio Pieczarensi. Obiit hic Sanctus anno 1095. „. Hactenus Culcinius ex Anthologio.

Tabulæ nostræ Capponianæ repræsentant primo *Justinum* cum epigraphe *Sviatiy Justin*: deinde duos alios, unum ut videtur marem, alteram feminam, cum epigraphe itidem *Sviatiy Justin*. Ita ut Pictor iste alludat ad Justinum Philosophum primo loco appositum, & ad *Justinum* alterum cum sociis, in quibus *Charito* femina. At Papebrochianæ solum exhibent *Justinum* Philosophum, & post hunc repræsentant *Monachum* cum epigraphe *Dionysiy*, idest *Dionysius*: quem Culcinius quidem pro *Agapeto* positum autumat; at in Menologio Slavico-Russico vetustissimæ impressionis, collato cum Synaxariis MSS., ac præsertim in eo, quod anno Mundi 7187. secundum Moschos, anno autem Christi secundum nos 1679. Indict. 2. mense Augusto prodiit Moscuæ sub magno Duce Theodoro Alexiade & Patriarcha Joachimo, adhuc vivente, Daniel Papebrochius

Tom. I.

Tom. 1. Jun. p.135. n.2. asserit: „ In Menologio quidem illo, „ quod D. Joannes Gabriel Baro de Sparvvenfeld Bollandianis „ reliquerat, ad Kalend. Junii post Justini memoriam sequi „ commemorationem Sancti ac Beati Agapiti medici, non cu- „ pidi vindictæ, Patschiurici, qui vixit anno 1095. „. Post Agapitum autem in eodem illo Menologio; in altero vero, quod P. Georgius David Soc. Jesu evolverat, ante Agapitum indicatur *B. P. N. Dionysii*, *Gluschinici*, *vel Hlustinensis*, *Thaumaturgi*. „ De cujus ætate (inquit Papebroch. loc. cit. num.3.) „ virtutibus, miraculis, plura extare existimo, & aliquando „ obtinenda spero „. Idem Papebrochius de Agapito superius dixerat. „ Georgius David eundem in suo Synaxario ponit „ non primo, sed secundo post Justinum loco, cum solo titulo „ *Monachi Peczeriensis*. Impressa utrique Justino subjungunt „ solum *Agapitum*: in cujus elogio, vereor, ne vocabulum „ aliquod Ruthenicum, ad *vindictam* & *mercedem* significan- „ dam ambiguum, qualis est in scripturis vox *Retributio*, In- „ terpretem fefellerit, ut *vindictæ non cupidum* scriberet, „ quem præstitisset dicere *non cupidum mercedis*: hæc enim „ Sanctis Medicis passim apud Græcos laus datur, quod gratis „ curarint, unde & Ἀνάργυροι, *argentum non capientes*, co- „ gnominantur *SS. Cosmas & Damianus* „. Verum, si Papebrochius Synaxarium Agapeti supra a nobis descriptum legisset, interpretationem illam, *vindictæ non cupidum*, in dubium non revocasset: refertur enim ad factum illius Medici Armeni, quod ibi fuse narratur. Quod demum *Patschiurici* titulum attinet, is a Monasterii *Pieczariensis* nomine desumtus est, quod nimirum *Pieczariense*, & *Cryptense* dicitur; estque primarium gentis prope Kioviam Monasterium.

II.

S. NICEPHORUS PATRIARCHA.

Kalendarium Moscoviticum: *Nikiphora Patr. Nicephori Patriarchæ*. Slavicus noster: *S. Nicephori Patriarchæ Czarigradæ*, idest, Regiæ urbis, *& S. Erasmi Episcopi*. Vaticanus Ruthenicus primus: *Nicephori Patriarchæ*. Secundus vacat. Possevinus: *S. Patris Nicephori*. Papebrochius: *Nicephorus*, *Joannes*. Acta Sancti Nicephori Patriarchæ Constantinopolitani dedimus supra ad 13. Martii, quo die & a Latinis colitur, & a Græcis *Translatio Corporis ejus* celebratur. Ad hanc vero

diem 2. Junii a Græcis recolitur ejus *Depositio* cum officio, Synaxario, & hoc hexametro:

Δευτερίῃ Νικηφόρος εἰς ἐδὲμ εὕρατο μοίρην
Sortem dein reperit Nicephorus in Paradiso.

Menologium Basilianum: „ Nicephorus, Theodorum & Eudociam parentes habuit, quum & ipse (sicut fuerat pater) „ Subscriptor esset: abdicata dignitate, Propontidem urbis „ contendit: ubi Deo sibique vacans, magnam virtutem adeptus, post Beatissimi Patriarchæ Tarasii obitum, Nicephoro „ Imperatore Stauracii patre, Constantinopolitanus Patriarcha ordinatus fuit: vixitque usque ad Imperium Leonis Iconomachi, a quo in exilium missus, & in carcerem conjectus, „ ad Dominum migravit, quum annos 70. vixisset, quorum 9. „ in Pontificatu, in exilio 13. exegit.

Erasmi Episcopi nulla, quod sciam, apud Græcos mentio, præter vetustissimum nostrum Codicem Slavicum. In Martyrologio Romano colitur hac ipsa die cum hoc elogio: „ In „ Campania Sancti Erasmi Episcopi & Martyris, qui sub Dio- „ cletiano Augusto primum plumbatis cæsus, deinde fustibus „ graviter mactatus, post resina, sulphure, plumbo, pice, „ cera, oleoque perfusus, illæsus apparuit: deinde Formiis „ sub Maximiano diversis atque immanissimis suppliciis iterum „ cruciatus, sed ad confirmandum ceteros a Deo servatus; „ tandem vocante Domino, martyrio clarus, sancto fine quievit: cujus Corpus Cajetam postea translatum est „. Marmor Neapolitatum ad 2. Junii: *P. S. Erasmi. Marc. & Petri*, idest, *Passio Sancti Erasmi Martyris, & Petri atque Marcellini*. De his duobus postremis noster Codex silet. Silent & Menæa Græca. *Sancti Erasmi* Acta jam olim Mombritius, mox & Surius ediderant, quæ postremo Henschenius cum MSS. quotquot assequi potuit, & editis collata in alterum Junii diem intulit: Initium Tom. 1. Jun. pag. 213. „ Facta est persecutio Christianorum a Diocletiano Imp. ut si quis inventus fuisset, qui „ non sacrificaret Diis, multis interiret suppliciis. Hoc audiens Beatus Erasmus, eremum petivit annis septem, ubi mul- „ tà mirabilia fecit, in monte qui dicitur Libanus, die ac nocte Dominum deprecans. *Et post pauca*. Et facta est ad eum „ vox de cælo dicens: Erasme, descende ad tuam civitatem. „ Et statim surrexit, & descendit in civitatem Antiochiam „.

Hinc

Hinc ortu aut origine Antiochenus habetur, & per annos septem, Libani montis incola. Eadem Acta Græce habentur in MS. Cod. Vat. 866. Alia copiosiori phrasi composuit Gelasius Papa Secundus, quum adhuc esset Jo. Cajetanus Sacri montis Casini Monachus & Subdiaconus, eaque avunculo item Joanni dedicavit, quæ Romæ unacum Vita Auctoris excusa ann. 1638. legi possunt. Simili modo Michael monachus in Sanctuario Capuano pag. 510. allegat aliqua Acta hoc exordio: *Triumphales victorias*, quæ Bollandianis nepos ejus ex sorore Silvester Ajossa submisit. Mazochius ex antiquo Breviario Capuano, ad diem Junii secundam, prima Lectione comprehensa (nam sequentes duæ sunt de SS. Marcellino & Petro) evulgavit pag. 484. in hæc verba. ,, Beatus Erasmus Episcopus, persecutionem in ,, Christianos sævissimam expavescens, quum per septem an- ,, nos in monte Libano, corvis escam sibi, divino nutu, mini- ,, strantibus, latitasset, ad patriam Antiochiam est reversus. ,, Qui tentus a Diocletiano (a) diversis tormentis affligitur, ,, & immenso ferri pondere constrictus, in obscurissimo carce- ,, re retruditur. Unde ab Angelo ereptus, Campaniam per- ,, venit. Ubi quum plurimos jam credentes confirmasset, mul- ,, tosque ad Deum convertens, unda sacri Baptismatis purifi- ,, casset; vocante Domino, martyrio clarus, sancto fine quie- ,, vit ,,. Cujusnam civitatis Episcopus fuerit, in Actis non exprimitur. In Phœnice proculdubio, aut in Cœle Syria Episcopatum habuit, quum Antiochiam patriam habuerit, & mota persecutione, in montem Libanum secesserit. De sacris ejus Reliquiis, vide adnotata a Baronio, & a Bollandianis. Mazochius post Acta subjungit pag. 485. ,, Nec illud porro dissimulave- ,, rim, quod Græci in Basilii Menologio ad finem diei x. Maji, ,, quemdam Martyrem *Erasmum* ponunt, quatuordecim socio- ,, rum commilitio celebrem, quos Puteolis obtruncatos nar- ,, rant. Locus sic habet. ἐν Πυτεόλοις ἀπήχθησαν &c. *Puteolos* ,, *abducuntur, ubi Erasmus cum cæteris* 14. *obtruncatus fuit*. ,, Sed utrum is cum hodierno aliquid com mune habere possit, ,, doctiores viderint ,,. Verum Acta utriusque Erasmi sunt valde inter se diversa. Nam noster Erasmus est Episcopus, patria Antiochenus, montis Libani per septennium incola, Antio-

(a) Hoc est, ex vi Edicti Diocletianei comprehensus. Non ab ipso Diocletiano præsente ac pro tribunali sedente, sed a rectore provinciæ. Mazoch. in not.

tiochiam regressus, sub Diocletiano ibi passus, inde in Campaniam appulsus, & Formiis mortuus. At vero Erasmus alter, qui die x. Maji in Menologio Basiliano colitur, neque Episcopus fuit, neque è Syria oriundus, sed in Italia a Præfecto comprehensus, Romamque unacum Alphæo, Philadelpho, Cyrino, Onesimo, , & aliis quatuordecim, vinculis constrictus, missus ad Licinium, & a Licinio traditus Diomedi Præfecto, Puteolos abductus, ipse quidem unacum Onesimo ibi martyrium consummasse dicitur; at vero tres alii, Alphæus scilicet, Philadelphus, & Cyrinus fratres, filii Vitalii regionis cujusdam in Italia Præfecti, in Siciliam abducti, ibidem cæsi perhibentur. In Menæis Græcis *Erasmi nomen* silentio premitur. Martyrologium Romanum solos *Alphæum*, *Philadelphum*, & *Cyrinum* memorat: de Onesimo, & Erasmo ne verbum quidem facit. Baronius in notis ad x. Maji, errorem in eorum Actis irrepsisse dicit, quæ eos passos sub *Licinio Imp.* habent, quum Licinio ea aptari non possint quæ ibi narrantur, sed potius *Decio*.

Papebrochius ad 2. Junii Moschorum figurati, de *Joanne* qui *Nicephoro Patriarchæ* adjungitur: „ Æque (inquit) ac „ prior Dionysius ignotus mihi: & tamen vestitus forma non „ præfert Indigenam, sed ex veteribus & apud Græcos cultis „ aliquem „. Culcinius quoque pag. 84. „ De Joanne Mar- „ tyre, qui additur hac die Nicephoro Patriarchæ, nil habent „ mei Libri, & cujusnam ipse sit, prorsus ignoro; nec putarem „ eum inter indigenas connumerandum, quum forsan spectet „ ad Fastos Græcorum „. Idem tamen Papebrochius ex Menologio Sparwenfeldii, de quo pridie dixi, postea didicit, hunc esse Joannem, de quo post memoriam duplicis Sancti Justini a Græcis acceptam ad 2. Junii sic legitur: „ Item S. Mega- „ lo Martyris Joannis novi, passi Bielogoradii „. Est autem Bielogoradium præcipuum oppidum *Bessarabiæ*, ipsius Tyræ vulgo *Niester* fluvii ostio adsitum, quod oppidum Moschis *Belogorod*, Polonis *Bialogrod*, Slavis *Belgrado*, Turcis *Ac Kirmen*, Valachis *Moncastro*, Græcis *Asprocastron*, ideſt *Album castrum* dicitur: unde & ipsa quoque regiuncula tota *Bialogrodensis Tartaria* sæpe nuncupatur, quam regionem anno 1484. Bajazetes Turcorum Sultanus, teste Mathia de Michovia lib. 4. cap. 73. expugnavit. Existimat autem Papebrochius, *Joannem* hunc Martyrem non solum martyrio & cultu, sed etiam nativitate,

vel

vel saltem commoratione *Bialogradensem* fuisse, quum adhuc Bessarabia tota, & quidquid intra Borysthenem atque Danubium Euxino Ponto adjacet regionum, Russorum jam Christianorum nomine & imperio continebatur: Sæculo autem XII. vel XIII. accidisse, ut Lithuani adhuc gentiles, vel etiam Crimenses Tartari (ambo enim Russorum hostes fere continui fuerunt ab illo tempore) facta incursione *Bialogradum* occuparint; ibique repertum *Joannem* excarnificarint, multo prius, quam ea regio Russis ademta, Tartaris cederet in possessionem.

Pergit porro idem Auctor ad 2. Junii pag. 264. num. 5. occasione hujus *Joannis Megalomartyris*, quædam attexens ex Gallica relatione Guillelmi Le Vasseur Domini de Beauplan, Tom. 2. Atlantis Blaviani lib. 5. in hæc verba Latine reddita. „ Describitur ibi *vicus Pieczari*, dimidio infra Kioviam milliario situs, cum claustro, in quo Archimandrita *totius* Russiæ, „ ordinariam; Metropolita vero, honorariam habet sedem. Ibi „ (*inquit*) subtus montem claustro vicinum reperire est cavernas plurimas, plenas cadaveribus, ultra mille ac quingentos annos sepultis, necdum tamen dissolutis. *Tum addit hæc*. „ Dicitur passim, cavernas hasce a priscis Christianis, gentilitiæ violentiæ se subducentibus, Deoque vero quiete servituris conditas (*a*) esse, habitatasque Eremitis. Ibidem videre est (inquit Auctor) cadaver Sancti cujuspiam Joannis integrum ad lumbos usque conspicuum; inferior enim pars infossa est terræ, ut videri nequeat. Hujus loci Monachi referebant, dictum Sanctum Joannem præciso obitus sui tempore manibus suis effodisse foveam corpusculo suo condendo aptam, non in longum quidem more consueto, sed profundum versus: quumque adstantibus Fratribus ultimum vale dixisset, in eam sese dimisisse. Dei vero nutu factum, ne „ totum

a Papebrochius plus justo credulus subjungit intra parenthesim hanc observationem: „ Neque id dissimile vero videbitur consideranti Romanum Imperium usque „ ad Borysthenem extensum illuc usque, etiam sensisse ferociam persequentium Christianos. Et mox. Uti ex simili occasione iisdem *Eremitis* fuerunt habitata deserta „ Ægypti extremæque Thebaidis „. Atqui nulla extant documenta Græcorum vel aliorum quibus constet, Christianam ibi Religionem ante Olgam, & Uladimirum Russorum Duces, & ante tempora S. Ignatii Patriarchæ Constantinopolitani, cultam fuisse. E' contrario ex monumentis Russorum authenticis constat, Sanctum Antonium Abbatem sub Uladimiro Duce monasticam vitam in illis Cryptis Pieczarensibus omnium primum instituisse. Vide observata ad Vitam S. Antonii, & S. Theodosii, & aliorum Hegumenorum & Monachorum Cryptensium. Non igitur ante annum Christi circiter 1050. in Cryptis illis corpora Monachorum & aliorum Fidelium sepeliri cœpta sunt.

„ totum corpus, quamvis ſatis foſſæ eſſet, terræ immergere„ tur, ſed ut dimidium ſaltem extaret, velut ad prærogativam „ ſanctitatis „. His ſubdit Papebrochius: „ De hujus ætate „ & vita, operæ pretium fuerit certiora doceri; & num forte „ is ille ſit, cujus Georgius David ad diem IX. Novembris re„ perit in illius gentis Synaxario memoriam his verbis: *Et Ve*„ *nerabilis Patris noſtri Joannis Kolovæ* „. Atqui hæc Papebrochii ſuſpicio eſt dupliciter fallax: primum quidem, quia *Joannes Kolova*, cujus in Synaxario Ruſſorum fit ad 9. Novembris memoria, idem ipſe eſt ac *Joannes Colobus*, Ægyptius monachus, quem Græci ad eandem diem IX. Novembris colunt, hoc titulo: *τῦ ὁσίυ πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννυ τῦ* Κολοβῦ, *S. P. N. Joannis Colobi*. Deinde *Joannes* ille, cujus corpus in cryptis Kiovienſibus ſeu Pieczarenſibus deſcribitur, non alius mihi videtur a *S. Joanne*, quem *Patientem* vocat Culcinius, quique a Ruſſis ad diem XVIII. Julii commemoratur, quemadmodum ex ejus Vita a nobis infra recitanda palam fiet.

III.

MARTYR LUCILLIANUS.

Kalendarium Moſcovit. *Muc. Lukilliana*, *Martyris Lucilliani*. Poſſevinus perperam: *S. Mart. Luciani*, pro, *Lucilliani*. Vaticanus Ruthenicus uterque, & Slavicus noſter vacant. Marmor Neapolitanum: *III. P. S. Lucianu*. Solemne eſt enim huic Marmori juxta cum omnibus ævi ſequioris Scriptoribus nomina diminutiva cum primitivis alterna facere: verba hæc ſunt cl. Mazochii ad 2. Junii pag. 512. Papebrochius: *Lucillianus*. *Paula*. De quibus hæc Martyrologium Romanum ad 3. Junii. „ Conſtantinopoli SS. Martyrum Lucilliani, & „ quatuor puerorum Claudii, Hypatii, Pauli, & Dionyſii: cum „ quibus Lucillianus ex Sacerdote Idolorum Chriſtianus factus, „ poſt varia tormenta in fornacem injectus eſt; ſed flamma im„ bre extincta, omnes illæſi evaſerunt: denique ipſe cruci affi„ xus, pueri autem gladio obtruncati, ſub Silvano Præſide „ conſummati ſunt. Ibidem Sanctæ Paulæ Virginis & Mart. „ quæ quum prædictorum Martyrum ſanguinem colligeret, „ comprehenſa, virgis cæſa, & in ignem conjecta, ſed libera„ ta, demum & ipſa eodem loco, ubi Sanctus Lucillianus cru„ cifixus fuerat, decollata eſt „. Menæa Græca: *τῦ ἁγίυ* Μάρτ. *Λυκιλλιανῦ*, Παύλης, *κὴ τῶν σὺν αὐτῶν νηπίων ὑπατίυ*, Πάυλυ,

καὶ

τῆ Διονυσίυ, *S. Martyris Lucilliani, Paulæ, & sociorum eorum, puerorum, Hypatii, Pauli, & Dionysii*, cum officio, & Synaxario in utroque Menologio; quod Synaxarium Græce & Latine vide in Actis Sanctorum Tom. 1. Junii pag. 274. Ephemerides Metricæ.

Τῇ δὲ τρίτῃ Λυκιλλιανὸς σαυρῷ πιτάνυσο.
In cruce suspendit lux tertia Lucillianum.

Papebr. *Relatus est in hodiernum Romanum cum quatuor pueris, simul passis Byzantii, ipse Presbyter*. Non fuit *Presbyter* Lucillianus: sed antea *idolorum Sacerdos*, postea *Christianus, & Martyr*. Ita habent Menæa & Acta. Nam quæ in Actis num. 2. de eo dicuntur, *Lucillianus sub ignorantiæ modio abscondens splendorem animæ suæ, postea vero Sacerdos gratiæ effectus, radiis fidei suæ illuminavit mundum universum*; hæc, inquam, Metaphorice dumtaxat sunt accipienda, quo pacto de omnibus Christi fidelibus illud pronunciatur, *gens sancta, regale Sacerdotium*. Fefellit doctum virum pictor Moschus, qui Lucillianum cum habitu Sacerdotali exhibuit, librum clausum læva ad pectus tenentem. Errat quoque Synaxarii Menæorum auctor, dum pro Silvano præside scribit *Libanium*, & pro *quatuor pueris Claudio, Hypatio, Paulo, & Dionysio*, tres tantum habet pueros, *Hypatium, Paulum, & Dionysium*. Decipitur demum Falconius, dum pag. 100. ad 3. Junii, pro Hypatio, *Hyperium* obtrudit, & *Paulum* eundem esse putat cum *Paula* Virg. & mart. „ Encomium ejus aliquod [inquit Papebr. ad Jun. Græ- „ cor. metricum] scripsit Photius Scevophylax SS. Apostolo- „ rum & Logotheta, quod vidit Allatius, & nobis adhuc de- „ esse querimur „. At Conradus Janningus Papebrochii querelis fecit satis. Nam vitam S. Lucilliani, *auctore Photio Scevophylace & Logotheta SS. Apostolorum* Græce & Latine ex MS. Cod. Vaticano edidit ad 2. Jun. pag. 276. Init. πάλαι μὲν ἐγκωμιάζειν τὰς τῦ μεγίςυ Μάρτυρος Λυκιλλιανῦ ἀριστείας ἐφιέμενος. *Olim incensus cupidine laudandi præclara eximii Lucilliani gesta*. Aliam vitam eorumdem *SS. Lucilliani & Sociorum* incerto Auctore indicat Leo Allatius in Diatr. de Simeonum scriptis pag. 119. cum hoc exordio: Βασιλεύοντος Αὐρηλιανῦ ἦν ἀτροισμὸς μέγας τῶν Χριστιανῶν ἐν τῇ Νικομηδίων πόλει. Fabricius To. 9. Bibl. Græc. pag. 107. „ Hoc martyrium [inquit] consequi se „ non potuisse dolet Papebrochius, quem vide Tom. 1. Actor.

Actor. Junii pag. 276. „ Non is est Papebrochius ; sed Conradus Janningus, cujus verba loc. cit. sunt hæc : „ Sed illam hactenus nancisci non potuimus.

IV.

METROPHANES PATRIARCHA.

Kalend. Moscovit. *Sviatago Mitrophana*, *S. Metrophanis*. Possev. *S. Patris Metrophonii*, pro, Metrophanis. Vaticanus Ruthenicus uterque vacat. Slavicus noster : *S. P. N. Metrophanis Archiep. Constantinopolitani*, idest, *Zarigrada*, Regiæ urbis. Marmor Neapolit. IV. *Nt. S. Mitrophani Episcopi*. Papebroch. *Metrophanes*. Menæa, τῦ ἁγίυ πρς ἡμῶν Μητροφάνυς Πατριάρχυ Κωνςαντινυπόλεως, *S. P. N. Metrophanis Patriarchæ Constantinopoleos*, cum officio & Synaxario in utroque Menol. Ephemerides Metricæ.

Μητροφάνης δὲ τετάρτῃ ἔδυ χθόνα βωτιάνειραν.
Metrophanes quarta sub terram conditur almam.

Martyr. Rom. ad IV. Junii. „ *Constantinopoli S. Metrophanis Episcopi & Confessoris insignis*. Menol. Basilii. „ S.P. N. Metrophanes, magni Constantini ætate, fuit Byzantii Episcopus, Probi Imperatoris consanguineus. Postquam vero Magnus Constantinus Byzantii ædificia ampliasset, ad Patriarchalem dignitatem provectus est, secundum a Romano locum obtinens. Congregata vero prima Nicææ Synodo, Metrophanes Patriarcha ob senectutem atque ægritudinem defectus viribus, Alexandrum primum Presbyterum, quem & suum successorem nominarat, vices suas in Concilio gesturum destinavit. Postquam vero Imperator & sancta Synodus rediere, quum Alexandrum primum, & Paulum Confessorem secundum sibi successorem suffragio suo designasset, Imperatori & Synodo bona adprecatus, requievit. Ejus vero reliquiæ in ipsius ædibus depositæ fuere „. In Synax. Chiffletiano, dicitur *filius Dometii*, *qui frater extitit Imperatoris Probi*, *genuitque filios duos*, *Probum & Metrophanem*. Subjungit. „ Erat Dometius moderatus ac prudens : unde considerans Idolorum cultum falsum erroneumque esse, ad fidem Christianam accedens, baptizatus est, ac Byzantium profectus, familiaritatem contraxit cum Tito, istius urbis Episcopo, viro sancto & Dei pleno, a quo & in ordinem Clericorum adscitus, post mortem ejus, Cathedram Episcopalem accepit.

„ Do-

„ Dometio successit Probus (*a*) filius, & quum annos XII. „ Ecclesiam illam rexisset, migravit ad Dominum. Statimque „ Metrophanes, Probi frater, Dometii filius, Patriarchalem „ ascendit Sedem. *Cetera fere ut in Basiliano. Et in fine*: Ce- „ lebratur ejus festum in SSma magna Ecclesia, in veneranda „ ipsius æde, quæ prope S. Acacii megalomartyris sita est, in „ Heptascalo „: qua de Ecclesia vide Cangium in Constantinopoli Christiana num. LXIV. edit. Reg. pag. 129. Hanc Episcoporum Byzantinorum seriem merito rejicit Conradus Janningus Comment. in S. Metrophanem ad 4. Jun. pag. 391. §. V. ubi ostendit „ Episcopos fuisse ante Metrophanem, non probari „ auctoritate Nicephororum, sive Patriarchæ, sive Callisti, „ Pseudo Dorotheum secutorum „: & §. VI. pag. 393. *Primum Byzantii fuisse Episcopum Metrophanem*. Chronicon Paschale: *Byzantinæ*, ait, *Ecclesiæ primus præest Metrophanes annos x*. Nimirum, uti cl. Mazochius pag. 513. interpretatur, ab anno 315. ad annum 325. quo Synodus Nicæna coivit, adhuc Metrophane in vivis agente, qui senio & infirmitate præpeditus, quum ei Synodo per se ipsum adesse nequiret, Alexandrum Presbyterum suo loco misit, ac verisimillime eodem anno ex humanis sublatus fuit, Alexandrum successorem relinquens. In Marmore Neapolitano bis colitur Metrophanes: nimirum die IV. *Januarii*: *Nt. S. Metrophani Pat. Con.* idest, *Patriarchæ Constantinopolitani*. Et IV. Junii, ut supra. Mazochius: „ Ubi „ & Patriarchæ Constantinopolitani titulo decoratur non secus „ ac Græci in suis officiorum libris faciunt; κατὰ πρόληψιν scilicet, quum ceteroqui nondum Constantinopolis esset, sed „ Byzantium, multo autem minus ejus Episcopus Patriarchali „ dignitate ornaretur. Ac de hodierno quidem die (4. Junii) „ nihil est mirandum, in quem, uti dixi, diem & Græci & „ Ægyptii & totus Oriens consentit; quum cæteroqui in Occi- „ dente altum de Metrophane silentium fuerit, nisi tantum in „ quibusdam Usuardi auctariis ætatis ultimæ, & hodierno Ro- „ mano. Verum cur idem Metrophanes a nostris (*Neapolita-* „ *nis*) singulari exemplo etiam die IV. Januarii colebatur? „ non alia certe de causa, nisi aut Translationis reliquiarum eo „ die

a In Menæis pro *Probus Dometii filius* perperam legitur, Probus ὁ υἱὸς τοῦ Βασιλέως, *filius Imperatoris*.

„ die huc aliquando factæ, aut dedicationis Ecclesiæ sub ejus „ nomine, ut in loco diximus.

Habetur mentio de S. Metrophane in oratione de SS. Patribus Nicænæ Synodi, quam recitat Metaphrastes VI. Idus Julii, & Lipomanus Latine redditam Tom. VI. & ex illo Surius X. Julii. Init. πείθεσθαι τοῖς ἡγυμένοις ἐκ τῆς Ἀποστολικῆς ἐπιτραπεὶς παραινέσεως. estque eadem (uti notat Janningus p.385. num. 4.) cum illa, quam Græco Latine reposuit Combefisius in novo Auctario Bibliothecæ Patrum Græcorum Tom. 2. col.573. sub hoc titulo: Τὰ πραχθέντα ἐν Νικαίᾳ παρὰ τῆς Συνόδου ἐπὶ καθαιρέσει Ἀρείου. „ Acta Nicææ a Synodo in causa depositionis „ Arii &c. Combefisiana hæc editio vix ac ne vix quidem, quoad „ Græcum Textum, differt ab antiquiore Photiana, nisi quod „ solum titulum, qui apud Photium talis legitur Cod. CCLVI.: πολιτεία τῶν ἁγίων πατέρων Μητροφάνους καὶ Ἀλεξάνδρου, ἐν ᾗ καὶ ὁ βίος Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου Βασιλέως: „ Conversatio SS. Pa„ trum Metrophanis & Alexandri, in qua & vita Constantini „ Magni Imperatoris. Utraque hac oratione prolixior extat „ alia in Vat. Cod. signato 1667. quam inde descriptam habe„ mus cum hoc præfixo titulo. Βίος καὶ πολιτεία τῶν ἁγίων πα„ τέρων καὶ Ἐπισκόπων γενομένων ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ Βασι„ λίδι πόλει Μητροφάνους καὶ Ἀλεξάνδρου, ἐν ταύτῃ δὲ καὶ ὁ βίος „ τοῦ Εὐσεβοῦς Κωνσταντίνου γενομένου Βασιλέως ἡμῶν. Vita & vi„ vendi modus SS.Patrum, & Episcoporum hujusce a Deo con„ servatæ & regiæ civitatis, Metrophanis & Alexandri. Ibidem „ legitur etiam vita pii Imperatoris nostri Constantini „. Eadem an diversa sit hæc Metrophanis & Alexandri Episcoporum vita ab illa, cujus initium: ἐννεακαιδεκάτῳ ἔτει τῆς Διοκλητιανοῦ Βασιλείας: confer Photium Cod. 256. Vaticanum Cod. 1667. sed & Tillemontium Tom. 7. pag. 657.

V.

S. DOROTHEUS TYRIUS.

Kalend. Moscov. ΣΒ. Δορόθεα, *S. Dorothei*. Possevin. *S. Patris Dorothei*. Ambo Vaticani cum nostro Slavico vacant. Papebr. *Dorotheus*. Menæa: τοῦ ἁγίου Ἱερομάρτυρος Δωροθέου Ἐπισκόπου Τύρου, *Sancti Sacromartyris Dorothei, Episcopi Tyri*, cum

cum officio & Synaxario in utroque Menol. Ephemerides metricæ.

Πέμπτῃ Δωροθέοιο δέμας πλήγαισι δαμάσθη.
Dorothei quinta subiguntur membra flagellis.

Hic Dorotheus in Martyr. Rom. ad v. Junii *Presbyter*, non *Episcopus* Tyri dicitur, hoc elogio: „ Tyri Sancti Dorothei Pre-„ sbyteri, qui sub Diocletiano multa passus, & usque ad Juliani „ tempora superstes, sub eo annum agens septimum supra cen-„ tesimum, venerandam senectam martyrio nuncupavit „. Baronius eum fuisse Presbyterum, non Episcopum Tyrium, ex Eusebio lib. 7. cap. 26. ostendere conatur, quumque eidem abjudicasset Synopsim illam quæ *Dorotheo* inscribitur „ De Doro-„ theo (inquit) Presbytero & Mart., de quo hic agitur, eadem „ fere, quæ in Romano Martyrologio recitantur, fusius scripta „ legimus in Chron. Anastasii Bibliothecarii, quod manuscri-„ ptum accommodatum nobis fuit ab Illustrissimo ac Reveren-„ dissimo Card. Sirleto, ubi Edessæ in Syria eum sub Juliano „ Apostata martyrium consummasse, centesimum quintum an-„ num agentem, idem testatur auctor „. Verum Henschenius ad 5. Junii pag. 435. recitatis Eusebii verbis, clare demonstrat, Dorotheum, de quo Eusebius loquitur, alium fuisse a Dorotheo Tyri Episcopo. Eusebianus enim Dorotheus *Antiochenus Presbyter* fuit: Sanctus iste, *Tyri in Phœnice* Episcopus. Ille ad linguam Græcam adjunxit *Hebraicam*, hic *Latinam*. Ille ante sacros ordines Diocletiano Imperatori gratus, ab eodem ad Præfecturam purpurariam promotus est: hic pluribus sub Diocletiano exantlatis malis, exilium & tormenta perpessus. Ille nusquam appellatur *Sanctus*: appellatur iste; ille denique videtur in Ecclesia Antiochena, cui ministrabat, obiisse: hic *Odyssopoli* in Thracia passus est. Præterea Acta illa, quæ Baronius sibi a Card. Sirleto commodata testatur, quæque ad Anastasium Bibliothecarium referuntur, non *Edessæ in Syria*, sed *Odyssopoli* in Thracia, Dorotheum passum perhibent, neque eum *Presbyterum*, sed *Episcopum Tyri* diserte appellant. En ejus verba, „ Tunc & Dorotheus Episcopus Tyri, qui multa sub Diocletia-„ no mala perpessus, exilia & tormenta pertulerat, pollebat, „ numerosa scripta conficiens Latina simul & Græca: utriusque „ nimirum dictionis non modicam experientiam consecutus, „ & multarum per ingenium rerum gnarus effectus. Hic dili-

„ genter etiam super Episcopis Byzantii ac aliorum multorum „ locorum historiam texuit: qui & in Synodo repertus est, & „ ad propriam Parochiam remeans, perduravit usque ad refu- „ gam Julianum. Et quoniam non manifeste, sed occulte per „ Judices, execrabilis vir in Christianos debacchabatur, ite- „ rum B. Dorotheus pergit Odyssopolim: ubi & comprehen- „ sus a judicibus Juliani, multisque affectus verberibus, in su- „ prema senectute pro Christi confessione suppliciis obit, quum „ jam centum & septem annorum esset „. Quæ sunt ex S. Theophane verbatim descripta, qui quum de Concilio primo œcumenico Nicææ habito egisset, sub finem anni 325. hoc ipsum de S. Dorotheo Tyri Episcopo habet: iterumque de Juliani apostatæ persecutione loquens, de ipso addit: „ Dorotheum, Tyri „ Præsulem, multis certaminibus præclarum, variarum Eccle- „ siæ historiarum scriptorem, dicendi peritia præstantem, eum, „ inquam, qui Confessoris nomen sub Diocletiano, & Licinii „ rursum temporibus, fuerat adeptus, secundo demum Impe- „ rii prævaricatoris anno, quum magistratus ab eo missi priva- „ tam vitam agentem Odyssopoli offendissent, centum & se- „ ptem annos provectum, verberibus & contumeliis ob Chri- „ sti fidem obrutum, letho dederunt „. Eadem leguntur in Menæis in Synaxario: necnon in Menol. Basilii ad IX. Octobris Tom. I. pag. 105. quæ duo Synaxaria leguntur ad v. Junii in Actis Sanctor. pag. 434. Janningus, præter hunc S. Dorotheum Tyri Episcopum & Martyrem, & præter Presbyterum Antiochenum, & Pseudo Dorotheum ab ipso distinctos, distinguit etiam tres alios ejusdem nominis Dorotheos, *Thebarum* unum, *Archimandritam* alterum, tertium *Juniorem* cognominatum. *Dorothei* junioris vita, auctore Jo: Euchaitènsium Metropolita: οὐ παλαιοῖς ἄρα μόνον, ἀλλὰ καὶ καινοῖς διηγήμασιν ἔδει κοσμηθῆναι τὸν πόντον. Vita S. Dorothei Thebani auctore Palladio Episcopo Helenopolitano, Tom. I. Jun. pag. 596. Vita S. Dorothei Archimandritæ, Ibid. pag. 596. & seqq.

VI.

BESSARION. HILARION.

Uterque Vaticanus Ruthenicus cum nostro Slavico vacant diebus 5. 6. & 7. Junii. Kalend. Moscov. *Prep. Bisariona*, *Sancti Bessarionis*, Possev. perperam, *S. Patris Vicarii*, pro, *Bessa-*

Bessarionis. Papebroch. *Marcianus*. *Hilarion*. *Bessarion*. Ephemerides Metricæ.

Βῆ δ' ἐν ὄλυμπον Ἱλαρίωνος κέαρ ἁγνὸν ἐν ἕκτῃ.
Cor mundum sexta petit Hilarionis Olympum.

Menæa ad VI. Jun. τῦ ὁσίυ πρς ἡμῶν Ἱλαρίωνος τῦ νέυ ἡγυμένυ δαλμάτων. *S. P. N. Hilarionis Hegumeni Dalmatorum*. Typicum Græcor. ad VI. Jun. τῦ ὁσίυ πρς ἡμῶν Βησαρίωνος τῦ θαυματυργῦ, κὴ τῦ ὁσίου Ἱλαρίωνος τῦ νέου μονῆς τῶν Δαλμάτων: *S.P.N. Bessarionis Thaumaturgi, & S. Hilarionis junioris, monasterii Dalmatorum*. In Menæis odæ sunt de solo Hilarione, de quo & duo hi jambi.

Ἱλαρὸς ὢν πνεύματι σὺ Ἱλαρίων,
Ἱλαρὸς ἐν σώματι ἧς κὴ καρδίᾳ.
Hilaris Hilarion spiritu quum sis pio,
Sis hilaris etiam corpore & corde in Deo.

Menol. Basilianum de Hilarione silet. In Synaxario Moscovitico Sparwenfeltii hæc leguntur: *B. Hilarionis junioris, in monasterio Dalmatorum, qui postquam multa pro Imaginibus perpessus esset, obiit anno* 845. *sub Theodora & filio ejus Michaële*. Hujus commemoratio ad diem v. Junii retrahitur in Synaxariis Divionensi, Constantinopolitano MS. quod Parisiis in Collegio Soc. Jesu servatur, item in duobus aliis, scil. Card. Mazarini, & Fratrum Prædicatorum: quemadmodum nos docet Papebr. ad VI. Jun. pag. 758. num. 4. qui vitam S. Hilarionis exhibet pag. 759. ex Synax. Divionensi: Initium: ὅυτος ὁ μακάριος Ἱλαρίων, πατρὸς μὲν ὑπῆρχε Πέτρυ Καππάδοκος: Beatus hic Hilarion, „ patrem quidem habuit Petrum Cappadocem, matrem vero „ Theodosiam, pios ambos ac Dei cultores, insuper & notos „ Imperatori, eo quod pater Regiæ mensæ panem subministra- „ ret. Ita genitus ex illis Sanctus & ablactatus, diligenter in- „ stitutus fuit in sacris literis. Quum vero annorum jam esset „ viginti, derelinquens secundum Evangelium patrem ac ma- „ trem, domum atque divitias, monachum se fecit Byzantii in „ Monasterio Ξηροκηπίυ, Xerocepii. Inde ad monasterium Dal- „ mati translatus, magnum atque Angelicum & sanctum Habitum „ suscepit. Multa autem modestia atque humilitate præditus, „ servivit in horto annis decem; & animam componens sic, ut „ solis instar splenderet, dignus etiam effectus est, qui mira- „ culorum patrator appellaretur. Quum vero etiam impurum „ Dæmo-

„ Dæmonem a quodam juvene expulisset, Sacerdotem eum „ vel invitum fecit Hegumenus suus ordinari. Quo e vivis „ excedente, cursim ille subducens sese, transfretavit in minorem circa Propontim Asiam, atque ad Catharorum monasterium confugit. Non potuit ea res diu latere monachos: sed „ eam mox annunciaverunt SS̃mo tunc Patriarchæ Nicephoro, „ qui ad cognominem Imperatorem ipsam detulit, miseruntque „ qui reducerent illum. Tum vero adhortationibus Imperatoriis persuasus, factus est Hegumenus & Archimandrita, secundum ritus ibidem a Synodo ordinatos. Jam annis octo „ gregem Christi ad Christi exemplum gubernaverat; quum „ Leo nominis ferini appellatione ad sceptra Imperii pervenit, „ cœpitque Imagines sacras abolitas velle. Pertractus igitur „ etiam ipse ad Palatium, compellebatur verbositate multa, „ cui execrandus ille assueverat, pollicitationibusque non amplius ad sacras Imagines venerandas accedere. Verum redarguens eum, ipsum appellans Atheum ac novum Apostatam, „ ad vehementem iram concitavit „. *Et cetera*. Passus igitur primum sub Leone Armenio: deinde sub Michaële Balbo solutus vinculis, apud fidelem quamdam mulierem septem annos egit. Mox sub Theophilo, post verbera, in Aphusiam insulam relegatus, octennium transegit. Demum mortuo Theophilo, sub Theodora ab exilio revocatus, proprium ad monasterium regressus, triennio quum vixisset, ad Dominum migravit anno ætatis suæ septuagesimo.

Martyrol. Romanum nullam Hilarionis junioris mentionem facit. De Bessarione vero agit ad XVII. Junii, hoc elogio: „ *Item S. Bessarionis Anachoretæ*. Baron. Græci itidem de eo „ in Menolog. ejusque vitam brevi compendio comprehensam „ referunt. Est frequens mentio de Bessarione ejusque disciplina in Vit. Patr. Par. 2. „ In Menæis extat de eo Synaxarium: cui titulus: τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τοῦ ὁσίου πρ͂ος ἡμῶν Βασαρίωνος. *Eadem die S. P. N. Bassarionis*. Sic enim scriptum reperitur, Basarion, Besarion, Bisarion, & Bessarion. Edidit hoc Synaxarium Græce & Latine Henschenius Tom. 3. Jun. ad XVII. pag. 300. num. 3. Apud Sirletum de Bessarione hæc leguntur. „ Eodem „ die S. P. Nostri Bessarionis, qui a puerili ætate mundanis rebus abrenuncians, & Scetim secedens, admirabili rerum „ terrenarum contemptu, solius animæ studio vacabat, ab omni „ affe-

„ affectu liber. Non locorum desiderio, non cibi appetitu detentus, sed futurarum rerum spe, & fidei firmitate munitus, „ omnia tolerabat: huc atque illuc tamquam captivus aliquis, „ in frigore & æstu nudus oberrans, sub dio perpetuo stabat, „ ita ut 40. dies & noctes in medio rhamno aliquando stans, „ nunquam cubuerit, & 40. annos nunquam in latus declinarit, sed sedens vel stans dormierit. Quumque talem duxisset „ vitam, ad cælestem patriam evolavit „ Græci in Menæis ter Bessarionem colunt. Primo nempe XXIX. Novembris cum sola commemoratione, τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ὁ ὅσιος Βισσαρίων ἐν εἰρήνῃ τελειοῦται, *eodem die S. Bessarion in pace consummatur*, cum duobus Jambis.

Πολλῶν ἱδρώτων καὶ πόνων Βισσαρίων,
Πολλὰς θανὼν εὕρηκε ἀντιμισθίας.
Multi laboris Bessarion ac sudoris
A morte multam etiam reperit mercedem.

Secundo XX. Febr. cum hisce ipsis duobus Jambis, & Synaxario, cujus initium. οὗτος ἐγεννήθη σαρκικῶς ἐν Αἰγύπτῳ. Ἀπογαλακτισθέντος δὲ αὐτοῦ, ἐν τοῖς ἱεροῖς γράμμασιν ἐκπαιδευθέντος: *Hic corporaliter natus est in Ægypto: ubi vero ablactatus fuit, & sacris literis eruditus*. Cetera Græce & Latine apud Henschenium ad XVII. Jun. pag. 300. num. 2. & pag. 301. num. 7. Tertio XVII. Junii, cum altero verbis quidem diverso, sed sen- „ su, eodem Synaxario: οὗτος ὁ ὅσιος ἐκ νεαρᾶς ἔτι ἡλικίας ἀποταξάμενος, καὶ τὴν σκήτην καταλαβών: *Hic Sanctus in juvenili adhuc ætate mundo abrenuncians, & Sceten ingressus*. Cetera Græce & Latine apud eund. Henschenium pag. 300. num. 3. Qui addit de eodem ex Palladio in Hist. Lausiaca cap. 116. & ex lib. 3. de vitis Patrum, qui Rufino tribuitur, num. 215. & lib. 5. interprete Pelagio, libello 12. num. 3. Postremo pag. 303. num. 12. „ Ad diem quoque VI. Junii (inquit) celebratur me- „ moria S. Bessarionis Thaumaturgi in Typico S. Sabæ, & Ho- „ rologio Græcorum, necnon *Bisarion mirificus Abbas* apud „ Genebrardum in Kalendarium Græcorum; *Sanctus item Pa-* „ *ter Bessarion miraculis clarus* apud Molanum in Auctario „ Usuardi, itemque in Synaxariis Russorum, & Moschorum Ka- „ lendario Figurato, ubique cum titulo *Thaumaturgi*. Nos „ omnia prædicta de uno eodemque Bessarione accipienda esse „ arbitramur; totamque illam dierum diversitatem procedere „ a va-

„ a variis ejusdem Reliquiis, diversa in loca delatis: quamvis „ non ita usitatum Græcis, quam Latinis sit partiri sacra cor- „ pora.

„ Marcianus (inquit Papebr.) Martyr in Ægypto. Re- „ fertur in Menæis præcedenti die. Nos ejus brevia Acta Græ- „ ca habemus „. Menæa ad v. Junii: „ Memoria SS. Marty- „ rum, Marciani, Nicandri, Hyperechii, Apollinis, Leo- „ nidis, Arii, Gorgii, Selleniadis, Irenes, & Pambonis. Hi „ propter Christum & propter ejus fidem sub Ægypti præside „ fame, & siti, & æstu afflicti, certamen martyrii consumma- „ runt „. Martyr. Rom. ad v. Junii. „ In Ægypto natalis SS. Mar- „ tyrum Marciani, Nicanoris, (*a*) Apollonii, & aliorum, „ qui in persecutione Maximiani illustre martyrium consumma- „ runt „. Baronius ait de his agere Usuardum, Adonem, & alios recentiores hac die (*v. Junii*) & ad Nonas Aprilis: Græcos vero hac die in Menologio. Basilianum bis eorum commemorationem agit. Primo, ad v. Junii: *certamen SS. Martyrum Marciani, Nicandri, & Sociorum*: cum Synaxario, cujus initium Tom. 3. pag. 125. „ Marcianus, & Nicander Christi Martyres „ cum Sociis suis, in Ægypto nati, propter Christi confessio- „ nem comprehensi sunt a præfecto „. Deinde ad vi. Junii: Cer- „ tamen SS. MM. Nicandri & Marciani. Initium pag. 126. Ni- „ cander, & Marcianus Christi martyres, professione milites, „ religione Christiani, pii ac timentes Deum, quum sub præ- „ side Maximo militarent, ab eodem unacum aliis militibus si- „ bi subjectis ad Christianos capiendos atque ad ipsum adducen- „ dos missi sunt: illi vero alios ut fugerent, admonebant; alios „ capiebant quidem, sed ipsis parcentes, sollicite res eorum cu- „ rabant. Quod ubi ab idololatris præses accepit, ægre id fe- „ rens, illos ad se accersitos, interrogavit utrum vera essent, „ quæ adversus ipsos audierat. Illi vero quum mentiri nequi- „ rent, non modo vera esse, de quibus interrogabantur, affir- „ marunt, verum etiam libere se Christianos esse professi sunt. „ Quare multis cruciatibus primum subjecti, postremo pretio- „ sis & sacris capitibus sunt imminuti „. Verum qui die v. *Marcianus & Nicander* cum sociis coluntur, eorum martyrium aliter contigisse perhibetur: Sic enim narratur: „ Marcianus & Ni- „ can-

a Græci ubique habent *Nicandri*, & *Apollinis*.

„ cander Christi Martyres cum sociis suis, in Ægypto nati, „ propter Christi confessionem comprehensi sunt a præfecto. „ Quumque adhibita vi compellerentur Christum ejurare & „ idola colere, nec id facere vellent, primum quidem diris „ verberibus excepti fuerunt: mox latera eorum lampadibus „ exusta: deinde suspensi, ferreis ungulis lacerati sunt, quo- „ usque carnes eorum in terram deciderent. Postea semimor- „ tui in carcerem detrusi, apparente illis Angelo Dei, sanati „ fuerunt; atque ita post multos dies e carcere sani & incolu- „ mes exierunt. Tum vero ad Tribunal præfecti adducti, quum „ propter hoc miraculum multos infidelium ad Dominum con- „ vertissent, iterum in carcerem conjecti, ibidem animas suas „ Deo tradidere „. Quare videntur hi Marcianus & Nicander prorsus diversi ab illis, quorum capita obtruncata dicuntur: quorum proinde Codex Slavicus noster ad diem VIII. Junii agit commemorationem sic: *S. Martyris Nicandri, & Marciani.* Quod? quod in Cod. Græco Vat. 655. Marciani & Sociorum martyrium aliter describitur: nimirum, ita ut post magnos cruciatus toleratos, soli ardenti expositi, muroque conclusi, æstu, fame, & siti extincti sint, hymnis Deo canendis sub mortem occupati. Titulus hic est: Μαρτύριον τῶν ἁγίων δέκα Μαρτύρων Μαρκιανοῦ καὶ τῆς συνοδίας αὐτοῦ. *Martyrium Sanctorum Decem Martyrum, Marciani & Sociorum ejus.* Initium. καλὸς, ὦ ἀγαπητοὶ, καὶ ὁ χορὸς ὁ ἐν Αἰγύπτῳ μαρτυρήσας Θεῷ· „ Pulcherrimus „ quidem, carissimi, etiam eorum, qui apud Ægyptum pro Dei „ confessione martyrium subieruut, chorus exstitit; pulcherri- „ mus, inquam, & narratione atque historia dignissimus. Viri „ enim ac mulieres animo convenientes atque concordes, quum „ divino cultui servire sibi proposuissent, & ob eam causam, „ quidvis pati animo & corpore parati essent, parem quidem „ cruciatum omnes subierunt, sed communiter tamen devicto „ certamine, inter se conjunctim martyrio functi, & splendida „ corona amicti sunt. Quum enim carnifices cruciatibus infe- „ rendis defessi essent, & qui Martyres ipsos eis tradiderant, a „ lapidatione in eos facienda abhorrerent, Ægypti præses cru- „ ciatum quemdam excogitavit „. Cætera apud Bollandianos Græce & Latine legenda ad V. Junii pag. 420. & seq. Hæc igitur illa custodia, hic ille carcer, in quem Marcianus cum sociis conjecti, ibidem animas suas tradidere. Nam Ægypti præses mu-

 rum

rum ad eos custodiendos ædificatum, eorundem sepulcrum esse jussit.

VII.

S. THEODOTUS ANCYRANUS.

Kalend. Moscovit. ΖΒ. Μαϊ. Θεοδοτα, *S. Mart. Theodoti*. Possevin. *S. Mart. Theodocii*, pro *Theodoti*. Papebr. *Theodotus*. Ephemerides Metricæ.

Ἑβδομάτη Θεοδότος ἑὸν τμῆθη λαιμόν.

Theodoto jugulum secuit lux septima sancto.

Menæa: τῷ ἁγίῳ Ἱερομάρτ. Θεοδότου ἐν Ἀγκύρᾳ, *S. Sacromartyris Theodoti in Ancyra*, cum officio, & Synaxario. Menolog. Basil. *Certamen & Translatio Reliquiarum S. Theodoti martyris*. Vide a me observata supra de hoc *S. Theodoto*, deque septem Virginibus, ad XVIII. Maji.

VIII.

MARTYR THEODORUS STRATILATES.

Vaticanus uterque Ruthenicus: *Theodori militis*. Slavicus noster: *S. Martyris Nicandri*, *Marciani*: *& S. Mart. Theodori militis in Oriente*: De Nicandro & Marciano, dictum est supra ad VI. hujus. Kalend. Mosc. Βελικο Μ. Θεοδορα: *magni Martyris Theodori*. Possev. *S. Mart. Theodori magni*. Papebr. *Theodorus*. Ephemerides Metricæ.

Ὄλβιον ὀγδοάτῃ Θεοδώρου σῶμα κομεῖσθαι.

Lux octava sacrum feret huc corpus Theodori.

Quæ verba indicant, agi hac die de Translatione corporis Sancti Theodori, quemadmodum & in Menæis notatur his verbis: ἡ ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάνου τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Θεοδώρου τοῦ Στρατηλάτου, *Translatio Reliquiarum S. Megalomartyris Theodori Stratilatæ*. Et in Menolog. Basiliano: *Translatio Reliquiarum S. Martyris Theodori Ducis militum*. Synaxarium utrobique de martyrio ejus, uti supra ad VIII. Febr. Sed in Basiliani fine de Translatione hæc adjiciuntur. *Mox capite plexus est. Ejus autem reliquiæ inde translatæ*, ἐτέθη ἐν Εὐχαΐᾳ πλησίον Εὐχαϊτῶν, *in Euchaja apud Euchaita depositæ fuere*. In altero vero, non expresso loco, quo Reliquiæ sint translatæ: οὗτινος τιμίου καὶ ἁγίου σώματος τὴν μετακομιδὴν ἑορτάζομεν, *cujus venerandi & Sancti Corporis Translationem celebramus*.

CY-

IX.

CYRILLUS ALEXANDRINUS.

Vaticanus uterque cum Slavico noſtro vacat. Kalend. Moſcovit. Кυριλλα Αρχιєπι. *Cyrilli Archiepiſcopi*. Poſſev. *S. Patris Cyrilli*. Menæa: τοῦ ἐν ἁγίοις πρς ἡμῶν Κυρίλλȣ Πάπα Ἀλεξανδρείας, *S. P. N. Cyrilli Papæ Alexandriæ*, cum officio, ſine Synaxario: hoc enim habetur ſupra ad XVIII. Jan., ubi de *SS. Athanaſio & Cyrillo* junctim agitur. Habentur duo Jambi dumtaxat, quos ibidem recitavi. Ut enim actum non agam, ad ea quæ ibi fuſe diſſerui, lectorem remitto. Menol. Baſilianum hac die IX. Junii nihil de Cyrillo, ſed ſolum de *S. Pelagia* Antiochena Virg. & Martyre. Papebrochius: Кυριλ Αλєξ. (ideſt, Alexandriski) *Cyrillus Alexandrinus*. Кυριλ, *Cyrillus*, *Antonina*, *Alexander*. De Cyrillo Alexandrino jam dixi: hic autem obſervandum eſt, eum a Pictore Moſcho exhiberi habitu Patriarchali cum Pallio indutum, Tiaram rotundam in capite geſtantem, qua de Tiara ad XVIII. Jan. diſſerui. Alter Cyrillus indutus eſt habitu Presbyterali, cum cucullo cruce ſignato in capite, dextera benedicens. Papebroch. *Cyrillus monachus*. *Quis vel cujas, ignoro. Indigenam ſuſpicor, & opto doceri.* Culcinius pag. 84. IX. *Junii*. *Cyrillus monachus inſertus a Papebrochio indiculo Sanctorum Ruthenorum non reperitur in meis libris. Hinc dubito ipſum eſſe indigenam. An non potius ſit monachus Sabaita?* Quid? ſi Pictor Moſchus intellexerit *S. Cyrillum Philoſophum*, *Conſtantinum* antea dictum, *S. Methodii* Slavorum Apoſtoli, fratrem, & Literarum Slavonicarum inventorem? nam ſupra ad XIV. Februar. (qua die Ruſſi de eodem *S. Cyrillo* agunt) idem Pictor *Cyrillum* in medio inter *Auxentium* & *Eulogium* quum ſtatuiſſet, illum non pro Philoſopho, ſed pro S. Cyrillo Alexandrino perperam accepit, habitu Patriarchali veſtitum exhibens, qualis certe Philoſophus non fuit.

Antonina, & *Alexander*, qui in Papebrochianis Tabulis Cyrillo utrique ſubjunguntur, in Menæis Græcis ad diem X. Junii ſpectant. Sic enim de iis Menæa: Μηνὶ τοῦ αὐτοῦ ι'. τῶν ἁγίων Μαρτύρων Ἀλεξάνδρȣ ϗ Ἀντωνίνης: *eodem menſe, die* X. *SS. Martyrum Alexandri & Antoninæ*, cum officio, & Synaxario in utroque Menologio: ubi dicitur Antonina a Feſto Præſide ad lupanar damnata: Alexander autem ingreſſus lupanar,

Sanctam quidem sago suo caput involutam è lupanari eduxisse, ipse vero pro ea ibi remansisse. Quæ res quum ad Præsidem delata fuisset, Alexander primum quidem palmeis virgis cæsus est: postea tam ipsi, quam Antoninæ summitates pedum manuumque abscissæ: demum in foveam ignis injecti, beatum finem accepere. Celebratur eorum festivitas in Monasterio Maximini, Constantinopoli sito, ubi venerandæ eorum depositæ sunt reliquiæ. Martyrologium Romanum ad 3. Maji: „ Constantinopoli SS. Martyrum Alexandri militis, & Antoninæ „ Virginis, quæ in persecutione Maximiani sub Præside Festo, „ ad lupanar damnata,& ab Alexandro qui pro ea ibi remanserat, mutato habitu clam educta, cum eo postmodum jussa „ est torqueri, & ambo simul præcisis manibus in ignem pro „ Christo injecti, egregio peracto certamine, coronantur „. Vide Bollandianos ad 3. Maji pag. 379. Martyrium Sancti Alexandri & Sanctæ Antoninæ ex Cod. Vat. 655. Græce incipit: *ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις γενομένου διωγμοῦ*. Acta Sanctorum Tom. 1. Maji pag. 744. Latine: *Quum esset temporibus illis persecutio*. pag. 381. cum notis Papebrochii. In fine „ Martyrium veropertulerunt Sancti Alexander & Antonina ad vr. „ Nonas Maji, hora nona, die Sabbati, regnante D. N. J. C. cui „ est honor in secula seculorum Amen.

X.

S. TIMOTHEUS PRUSÆ.

Kalendarium Moscovit. ΣΒ. Μαϊ. Τιμοθεα, *S. Mart. Timothei*. Ita & Possevinus. Vaticani Ruthenici cum nostro Slavico vacant. Papebrochius: *Timotheus*. Martyrologium Romanum ad x. Junii. „ Prusiade in Bithynia S. Timothei Epi„ scopi & Mart. sub Juliano Apostata „. Menolog. utrumque: *τοῦ ἁγίου Ἱερομάρτ. Τιμοθέου Ἐπισκόπου Προύσης*, *S. Sacromartyris Timothei Episcopi Prusæ*, cum Synaxario, cujus in fine: „ Celebratur ejus festivitas in sanctissimo ipsius martyrio, quod „ est infra pium Hospitale in Deutero.

X I.

BARTHOLOMÆUS. BARNABAS.

Vaticanus uterque: *Bartholomæi & Barnabæ Apostolorum*. Slavicus noster: *SS. Apostolorum Bartholomæi, & Barnabæ*, & *S. P. N. Eremitæ Onuphrii*. De Onuphrio alii Codices ad diem sequentem. Kalendarium Moscov. Αποσ. Βαρθολομεα,

Apo-

Apostoli Bartholomæi. Papebrochius: *Bartholomæus*, *Barnabas*. Possevinus: *S. Mart. Volpbronii*, perperam, pro, *Sancti Apostoli Bartholomæi*. Ephemerides Metricæ:

Εἰνδεκάτῃ σταύρωσαν ἔμφρονα Βαρθολομαῖον.
Undecima sapiens crucifigere Bartholomæe.

Marmor Neapolitanum ad diem antecedentem: x. *Nt. S. Barnabe Apostoli*. Hic a Latinis hac etiam die xi. Junii colitur: Bartholomæus autem, ad xxv. Augusti, quorum elogia in Martyrologio Romano legere est. Menæa ad xi. Junii: τῶν ἁγίων ἀποστόλων Βαρθολομαίου καὶ Βαρνάβα, *SS. Apostolorum Bartholomæi*, *&* *Barnabæ*, cum officio, & Synaxario in utroque Menol. in hæc verba. ,, Ex his, S. Bartholomæus unus fuit ex xii. ,, Discipulis, qui quum in India [quam Felicem (*a*) vocant] ,, Christi fidem prædicasset, iisque populis conscriptum a Matthæo Evangelium tradidisset, in crucem actus Abarnopoli ,, vitam gloriose finivit. Ejus Corpus in plumbeo loculo positum, & in mare projectum, divina providentia usque ad Siciliam in Liparim Insulam delatum, ibique emergens, conditum fuit: ex quo multorum miraculorum fontes emanarunt, & accedentes ad ipsum Fideles, repentinam morborum ,, suorum curationem recipiunt, & læti hilaresque ad propria ,, redeunt ,,. In Græcorum Menologio ad xxv. Augusti colitur ἡ ἐπάνοδος τοῦ λειψάνου τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Βαρθολομαίου, *Relatio Sanctarum Reliquiarum S. Apostoli Bartholomæi*, cum officio, & Synaxario, in quo narrata Bartholomæi crucifixione in Magna Armenia, dicitur a fidelibus depositum fuisse ejus Corpus in arca lapidea ἐν Οὐρβανουπόλει, *in Urbanopoli*, [quæ civitas in Lectionibus Brev. Rom. vocatur *Albanum urbs majoris Armeniæ*, est autem (*b*) eadem illa, quam vulgo وان *Van*, alii *Iban* vocant, sita juxta lacum incolis dictum ارجيس *Argis*:] inde ab Idololatris, unacum quatuor aliis capsis continentibus Corpora Sanctorum Martyrum *Pappiani*, *Luciani*, *Gregorii*, *&* *Acacii*,

---

a *India Felix*, hoc loco, eadem est, ac *Arabia Felix*, ex qua in Mesopotamiam, & inde in Armeniam majorem perrexisse S. Bartholomæum, affirmant Orientales.

b Baudrand. *Iban*, urbs Armeniæ majoris, Basspracaniæ regionis metropolis apud Curopalatem, Cedrenum, nunc *Van* dicta, teste Leunclavio; parva est, sed probe munita cum castro, sub dominio Turcarum a centum fere annis, & in limite Persiæ, olim *Artemita* dicta fuit, ut existimant doctiores, estque prope ingentem lacum *Arsissam*. Vide apud eundem *Arsissa* palus, & *Artemita* urbs, ubi *Van* urbis incolæ pro majori parte sunt Christiani.

Acacii, projectum in mare Euxinum, vi divina enatasse primum ex Euxino in fauces Hellesponti, deinde per Ægeum & Adriaticum Mare, delatum usque ad Liparim Insulam, ubi ab Episcopo Agathone decenti in loco depositum: Demum a Principe Beneventano ex insula Liparitana, postquam Hagareni in oppidum illud, in quo sacrum Corpus servabatur, invasissent, ad urbem Beneventum translatum fuit. Baronius, ad ea Martyrologii Romani verba, *ejus sacrum Corpus primo ad Liparam insulam, deinde Beneventum translatum*, hanc adnotationem ponit. „ Quod autem ad ejus venerandas Reliquias spectat: „ fuit in primis illustrata Daras civitas in finibus Persidis, ut „ scribit Theodorus Lector lib. 2. Collectaneor. & Niceph. hi„ stor. lib. 16. cap. 37. De ejus amplissimo Templo illic erecto „ a Justiniano Imper. meminit Procopius lib. 2. ædific. Justinia„ ni Imp. De Translatione Liparim facta, cujus hic habetur „ mentio, agit Greg. Turon. de gloria Martyr. cap. 34. Scri„ psit olim rei gestæ historiam Theodorus Studita, quam Lati„ nitati reddidit Anastasius. Consentit his Molanus in not. ad „ Usuardum. Legimus eam in Bibl. Vat. plut. 4. num. 234. „ pag. 24. Incipit: *Maximum quidem certamen &c.* Paucis „ eandem refert historiam Metaphrastes ex Josepho apud Su„ rium Tom. 4. & alii. Facta est autem alia postmodum Trans„ latio Beneventum ex prædicta Insula Liparitana anno Domini „ 832. ut auctor est Sigebertus in Chron. Leo Ostiensis lib. 1. „ cap. 26. factam scribit (*a*) anno Domini 840. „. Menologium Basilianum, dum ad 22. April. Tom. 3. pag. 67. *de Nathanaële* Apostolo scribit; „ Abiens itaque, quum Christum „ vidisset, illique credidisset, secutus est eum: post illius vero „ passionem atque ascensionem, prædicans ipsum Deum esse, „ in pace decessit „: Dum hæc, inquam, de *S. Nathanaële* scribit, aperte eum a Sancto Bartholomæo Apostolo distinguit, quem ait in Armenia majore in crucem actum, vitam finisse. At Bollandiani Tom. v. Augusti ad diem xxv. a pag. 7. ad 17. ostendunt Sanctum Bartholomæum non alium esse a *Sancto Nathanaële*: idque præter allata ab iis argumenta, confirmari videtur ex eo, quod Ecclesia Latina de *S. Nathanaële* nihil agit, sed solum de Sancto Bartholomæo; non autem omisisset Natha-

a Alii, ann. 809. male. Id factum ann. 839. sub Sicardo Principe, qui paulo post occisus fuit.

thanaëlem tantopere in Evangeliis commendatum, nisi eum fuisse eundem cum S. Bartholomæo existimasset.

De Sancto Barnaba idem Menologium ad hanc eandem diem subjungit: „ Barnabas autem, qui & (*a*) Joseph in
„ Apostolorum Actibus appellatur, unus ex LXX., socius pere-
„ grinationis Pauli designatus fuit. Ejus nomen interpretatur
„ filius consolationis. Ex tribu autem Levi ortum duxit, in
„ Cypro insula natus & educatus. Hic primus (*b*) Hieroso-
„ lymis, Romæ, & Alexandriæ prædicavit Christi Evange-
„ lium. Profectus vero in Cyprum, a Judæis & Græcis lapi-
„ datus, ignique traditus est: cujus corpus Marcus (*c*) Apo-
„ stolus & Evangelista sublatum, in quadam spelunca depo-
„ suit. Deinde quum Ephesum navigasset & ad Paulum venis-
„ set, hunc de Barnabæ obitu certiorem fecit. Planxit autem
„ Barnabam Marcus diutissime. Dicitur hic fuisse sepultus si-
„ mul cum Evangelio (*d*) Matthæi a se scripto, & invento
„ postea cum Apostolico corpore: unde & privilegium accepe-
„ runt fideles, quod hæc ipsorum insula nemini aliorum Epi-
„ scoporum subjiciatur, sed a proprio Episcopo ordinetur „.

De Corpore Sancti Barnabæ tempore Zenonis Imp. reperto, cetera Martyrologia Bedæ, Usuardi, Adonis testantur. Hujus rei gestæ historiam prolixius scribit Alexander Monachus in Barnaba apud Surium Tom. 3. Theodorus Lector lib. 2. Collectan. Niceph. l. 16. cap. 37. Cedren. anno 4. Zenonis, Sigebertus anno 489. Marianus Scotus an. 483. & alii.

Bartholomæi Apostoli Encomium, auctore Niceta Rhetore, *θερμὸς ὁ πόθος, ἀλλ' ἀδρανὴς ὁ νῦς*. Græce & Lat. Combefis. in Auct. novis. Tom. 1. pag. 392. *ὁ τὸν παρόντα συγκεκροτηκὼς σύλλογον*, Auctore Josepho Bryennio, Lat. apud Surium

---

a In Menæis excusis Ἰωσὴς, pro, Ἰωσὴφ, perperam.

b Ita habet utrumque Synaxarium. Sed pro, Πρῶτος, omnino legendum, Πρῶτον, *Hic primum Hierosolymis &c.* Vide Baron. in not. ad XI. Junii ubi hæc habet: „ Rur-
„ sus ea, quæ in illo apocrypho Clementis nomine, Itinerario scripta habentur de
„ Barnaba, quod primus Romæ Evangelium prædicavit, a veritate prorsus aliena
„ esse noscuntur, licet illis nonnulli fidem præstiterint, ut prædictus Alexander, Do-
„ rotheus, & siqui alii, affirmantes, illum tunc venisse Romam, quum Antiochiæ
„ unacum Paulo, monente Spiritu Sancto, segregatus, prædicandi Evangelii munus
„ accepit, sed hæc non consistere, pluribus probavimus in Annalibus Ecclesia-
„ sticis &c.

c Videtur confundere Jo. Marcum Barnabæ consobrinum, com Sancto Marco Evangelista.

d In Menæis excusis pro Evangelio Matthæi, oscitanter legitur, Evangelio Marci.

rium 25. Augusti. ὡς θαυμαςὸς ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ; Synaxarium Græcum ad 25. Augusti, de Translatione Reliquiarum Sancti Bartholomæi, Græce & Latine apud Combefis. Auct. novis. Tom. 1. pag. 399. Theodori Studitæ sermo de Sancto Bartholomæo, Lat. Tom. 3. Specilegii Acheriani.

Barnabæ Apostoli Vita auctore Alexandro Monacho; Μεγίςην λόγων ὑπόθεσιν προίσθω, Græc. & Lat. Papebrochius Tom. 2. Act. Sanctor. ad XI. Junii. Latine apud Sur. ad eandem diem. Titulus: *In Barnabam Apostolum Encomium Alexandri Monachi, impellente Presbytero & Claviculario venerandæ ipsius Ecclesiæ editum: in quo etiam describitur locus inventionis Reliquiarum ejus*. De quo Encomio lege sis Adnotata ab eruditissimo Mazochio ad XI. Junii a pagina 553. ad 562.

Ejusdem *Sancti Barnabæ* Acta, quæ Joanni Marco tribuuntur. Titul. *Passio Barnabæ Apostoli*. Initium: „ Ego Johannes qui & Marcus, famulus D N. J. C. discipulus vero Apostolorum Pauli & Barnabæ, mystica Dei opera, quæ divinitus vidi „. Apud cl. Mazochium cum Animadversionibus ad XI. Junii a pag. 535. ad 553. qui addit pag. 562. Adnotationes in Acta ejusdem Sancti Barnabæ Latina Mombritiana, & ex Græcorum libris desumta: & pag. 564. *De Evangelio S. Matthæi in Barnabæ tumba reperto*; ubi & pag. 566. testimonium Severi Patriarchæ Antiocheni ea de re luculentissimum profert ex Tom. 2. Bibliothecæ meæ Orientalis cap. IX. pag. 81. Postremo pag. 568. differit de die & anno certaminis Apostoli Barnabæ: & pag. 572. ad Barnabæ Epistolam Adnotata pererudita.

XII.

ONUPHRIUS. PETRUS.

Vaticanus Ruthenicus uterque: *Onuphrii Abbatis*. Slavicus noster ad diem antecedentem, *S. P. N. Eremitæ Onuphrii*: Kalendarium Moscoviticum ad XII. hujus: Онуфріа и Петра, *Onuphrii, & Petri*. Possevinus *S. Patris Onuphrii*. Papebrochius: *Onuphrius, Petrus*. Græci & Latini de Sancto Onuphrio ad XII. Junii agunt. Martyrologium Romanum: „ In „ Ægypto Sancti Onuphrii Anachoretæ, qui in vasta Eremo „ 60. annis vitam religiose peregit, & magnis virtutibus ac „ meritis clarus, migravit in cælum; cujus insignia gesta Paph-

„ nutius

„ nutius Abbas conſcripſit „. Nimirum, in Vitis Patrum cap. 52. Menæa: τῦ ὁσίυ πρς ἡμῶν Ὀνυφρίυ τῦ Αἰγυπτίυ: *S. P. N. Onuphrii Ægyptii*, cum officio, & Synaxario in utroque Menologio. Ubi nomen civitatis *Hermopolis*, in Baſiſiano quidem corrupte ſcribitur, Θερμώπολις, *Termopolis*, in Menæis vero excuſis Ἐρημώπολις Θηβῶν, *Eremopolis Thebarum*. Ephemerides Metricæ.

Δωδεκάτῃ ἀχίτωνα Ὀνύφριον ἐκβίυ ἦραν
Bis ſexta inveſtem dat Onuphrion hinc remigrare.

Acta Sancti Onuphrii: ἐν μιᾷ μὲν ἡμερῶν σπυδὴν ἐποιησάμην ἐγὼ ὁ ἐλάχιςος παφνύτιος, MS. Lambec. VIII. pag. 359. Latine apud Surium 12. Junii. Lipom. Tom. 6. ad 1. Junii. Aliam a Metaphraſte ſcriptam, Græce & Latine edidere Bolland. ad XII. Junii

Papebrochius ad Jun. Moſcorum figuratum pag. XXXII. „ Non valde abludit hic expreſſa S. Onuphrii imago ab ejus „ Vita inter Vitas Patrum, ubi dicitur, tanta fuiſſe ejus capillorum prolixitas, ut corpus illius ipſorum diffuſione tegeretur; quodque pro veſtimento foliis herbiſque utebatur, „ quibus ſubteriora renum tantummodo cingebat. *Et ſubjungit*. Petrus Athonites Anachoreta. Talis in Typico Græcorum indicatur hodie ſimul cum Onuphrio, & ſimiliter nudum oſtendit Encomium, quod nobis ex Græco Latinum fecit Franciſcus Combefiſius: cujus utinam ſanctior auctor eſſet, quam fuit Gregorius Palamas Archiep. Theſſalonicenſis. „ Utinam ſupereſſet etiam vita illa antiqua & ſuccincta, quam „ ex majorum traditione ſcriptam exornavit ſtylo diffuſiore „ Gregorius. Ceterum nihil habet hæc laudatio quod carpas: „ proinde opto, ut etiam Græcus contextus mihi mittatur, „ vel ut Combefiſii ſocius & ſucceſſor digniſſimus R. P. Quetif, hanc gratiam præoccupet prius ipſum vulgando. Dolendum interim quod quo tempore vixerit, nullo deprehendi „ indicio poſſit, nec exprimatur Romani Pontificis nomen, „ a quo monaſticum ſuſcepiſſe habitum *Petrus* dicitur, & Roma „ in Aſiam navigans, tranſita Creta, coactus ſubſiſtere ad montem *Atho*, Sanctum vulgo cognominatum. Sunt ibi adhuc „ plurima monaſteria, & in eorum aliquo forſitan adhuc corpus religioſe habetur, electo ad cultum propter vitæ ſimilitudinem die S. Onuphrii.

XIII.

MARTYR AQUILINA. TRIPHYLLIUS.

Kalendarium Moſcovit. *Muc. Akilini*, *Mart. Aquilinæ*. Poſſevinus: *S. Mart. Aeulinæ*, pro, *Aquilinæ*. Marmor Neapolitanum: XIII. *P. S. Acilina*. Papebrochius: *Aquilina*. *Triphyllius*. Ephemerides Metricæ.

Τῇ δὲ ξ̓ίτῃ δεκάτῃ λαιμὸν τμῆθη Α᾽κυλῖνα

Tertia poſt decimam jugulum ſcindit Aquilinæ.

Bybli in Phœnice Virgo & Martyr paſſa ſub Diocletiano. Martyrologium Romanum: „ Bybli in Palæſtina (*a*) Sanctæ Aquilinæ Virginis, & Martyris, quæ annos duodecim nata, ſub „ Diocletiano Imp. & Uoluſiano Judice ob fidei confeſſionem „ colaphis & verberibus cæſa, & ſubulis candentibus perforata, demum percuſſa gladio, virginitatem martyrio conſecravit „. Menæa: τῆς ἁγίας Μάρτυρος Α᾽κυλίνης, *Sanctæ Mart. Aquilinæ*, cum officio, & Synaxario in utroque Menologio. Baſilianum. „ Martyr Chriſti Aquilina, Trajano (*b*) Imperatore, patre Eutolmio (*c*) quodam viro illuſtri, quinquennis baptiſmum ſuſcepit ab Eutalio Epiſcopo; deinde decennis, coætaneas puellas docens ab Idolorum cultu abſtinere, ad Chriſti fidem manu ducebat. Idcirco a quodam Nicandro (*d*) Idololatra apud regionis Præſidem delata, comprehenſa fuit: atque ad quæſtionem adducta, quum Chriſti nomen coram omnibus profeſſa fuiſſet, ſæviſſime cæditur; ferreiſque ſubulis ardentibus aures eidem adeo uſtulantur, ut ſanguis è naribus, & fumus è capite erumperet. Deinde capitis damnata, decollatur: atque ita ad Dominum quem optaverat migravit „. Fit ejus Synaxis in ſancto ipſius martyrio, quod ſitum in Philoxeni: qua de Sanctæ Aquilinæ æde fit etiam mentio ad 28. Januarii, ubi de Sancto Ephræmo Syro. Vide Cangium, edit. Reg. pag. 144. num. VII. Baronius: „ Metaphraſtes ex vetuſtioribus Codicibus ejus Acta deſcripſit, quæ „ refert Lipom. Tom. 7. & Sur. Tom. 2. „. Græca incipiunt: τῆς τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ι᾽ησοῦ Χριστοῦ οὐρανόθεν, è MS. Vaticano ex ver-

a Leg. *in Phœnice*. Quænam enim Byblus in Palæſtina? At in Phœnice eſt celeberrima ac vetuſtiſſima Byblus, de qua omnes Geographi. Error Palæſtinæ irrepſit etiam in Synaxar. in Menæis excuſis. At emendatur in Baſil.

b Leg. Diocletiano, juxta Græcos & Latinos.

c Menæa excuſa, Atalmo patre, & Athalio Epiſcopo.

d Menæa excuſa, a quodam Nicodemo ad Voluſianum Præſidem delata.

versione Sirleti Tom. 2. Act. Sanctor. pag. 673. Vide Adnotata cl. Mazochii in Acta Sanctæ Aquilinæ ad XIII. Junii a pagina 583. ad 610.

Triphyllii Episcopi Cypri extat commemoratio in Menæis ad diem XII. hujus. *καὶ μνήμη τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ στρατιώτου, καὶ τῶν ὁσίων Ζήνωνος καὶ Τριφυλίου Ἐπισκόπων, καὶ τοῦ ὁσίου Ἰουλιανοῦ τοῦ εἰς τὰ Λίβα ἐν τοῖς Δαγάτοις*: *Et memoria S. Joannis militis, & Sanctorum* (*a*) *Zenonis & Triphylii Episcoporum, & Sancti Juliani in Liba in Dagati*. Cangius edit. Reg. pag. 127. num. LV. de æde Sancti Juliani Cilicis Martyris de quo agitur XXI. Junii, & alterius, de quo XVII. Januarii, ædem illam exstruxisse ait *Anastasium Diaconum*. Martyrologium Romanum unacum nostris Capponianis, necnon Papebrochianis Tabulis agit de Sancto Triphyllio ad XIII. Junii his verbis: *In Cypro Sancti Triphyllii Episcopi*. Vide notas Baronii. „ Porro Triphyllius „ vir in omni doctrina liberali politissimus [verba hæc sunt Gul. „ Cavei in hist. Lit. pag. 129. ad ann, Chr. 340.] ob studium „ legum Romanarum in urbe Berytiorum, quæ Juris Civilis „ Schola fuit celeberrima, commoratus est. Postea in sacris „ magnum Spyridonem Trimithuntis in Cypro Episcopum præ„ ceptorem habuit. Denique Ledrorum in Cypro Episcopus „ constitutus, claruit circa ann. 340. & in Synodo Sardicensi „ locum habuit anno 347. ut ex istius Synodi subscriptionibus „ liquet. Cetera „. Multa composuit. Ejus in Cantica Canticor. Commentarios se legisse testatur Hieron. de Script. Eccles. cap. 92. Scripsit etiam de Vita & miraculis præceptoris sui Spyridonis Jambica, de quibus Svidas in V. Τριφυλ. Non hoc, sed hesterno die *Zeno, & Triphyllius* occurrunt in Menæis Chiffletianis, Synaxario Constantinopolitano, & Menæis Ambrosianis [apud Henschen. ad XII. Junii pag. 557.] non sine amborum Episcopali dignitate; & de Zenone quidem in Chiffletianis sic: *eodem die S. Zeno in pace consummatur*.

XIV.

PROPHETA ELISÆUS.

S. METHODIUS.

Vaticanus Ruthenicus uterque: *Elisæi Prophetæ*. Slavicus noster: *S. Prophetæ Elisæi*: ita & Possevinus. Kalend. Moscov.

a An pro Zenone Tychon? sed de Tychone Cypri Episcopo in utroque Menologio ad 16. Junii cum officio, & Synaxario.

Proroka Elissea, *Proph. Elisæi*. Papebr. *Elisæus*. *Methodius Patriarcha*. Menæa: τῦ ἁγίου Προφήτυ Ἐλισσαίυ, καὶ τῦ ἐν ἁγίοις πρὸς ἡμῶν Μεθοδίου Πατριάρχου ΚΠ. τῦ ὁμολογητῦ: *Sancti Proph. Elisæi*, & *S. P. N. Methodii Patriarchæ CP.* cum officio de utroque, & Synaxario. Ephemerides Metricæ.

Πότμου Ἐλισσαῖος δεκάτῃ λάχεν ἠδὲ τετάρτῃ.

Condit Elisæum decima atque quaterna sepulcro.

Martyr.Rom. „Samariæ in Palæstina S.Elisæi Proph. cujus sepul-„ crum dæmones perhorrescere, S. Hieronymus scribit: ubi & „ AbdiasProp. quiescit„. De corpore Alexandriam translato agit Theophanes ad ann. Leonis Imp. VII. In Elisæum & mulierem Sunamitidem: *ex Prophetarum numero alii*: apud Sur. ad 14. Junii. Baron. *Metaphrastes in Artemio die* 20. *Octob.* agit de sepulcro Elisæi: idemque de Elisæo recitat Encomium auctore Basilio Seleuciæ.

De Methodio Græci & Latini hac die. Martyr. Rom. *Constantinopoli S. Methodii Episcopi*. Baronius recitat Menologium Græcum; narratque, Methodium, antequam ordinatus esset Episcopus, functum fuisse Legatione Apostolica, missum a Leone III. Papa Constantinopolim, ubi ordinatus est Episcopus anno Dom. 807. Menol. Basilianum: „ S. P. N. Methodius Sicu-„ lus, monachus factus, & variis exercitationibus omnes vir-„ tutes assecutus, ita demum Constantinopolim venit. Icono-„ machorum vero persecutione gliscente, in quodam sito mon-„ tis Episcopatus Chii constructo (*a*) monasterio, ibi conse-„ dit. Et quoniam Iconomachorum hæresim doctis argumentis & „ Scripturarum dictis evertere adorsus est, fidemque orthodo-„ xam SSmis Dei Ecclesiis proponere, multas tentationes ærum-„ nasque subiit. Postquam autem Theophilus vita functus fuit, & „ orthodoxa fides refulsit, juxta S.Johannicii Vaticinium, ab Im-„ peratrice Theodora ejusque filio Michaele accersitus, Con-„ stantinopolitanus Patriarcha ordinatus fuit. Quumque Epi-„ scopatum annos 4. & menses 3. tenuisset, decessit„. Methodii Patriarchæ vita: Ἱεράρχην καὶ ἀσκητὴν ἅμα καὶ χριστῦ μάρτυρα, apud Fabric. Tom. IX. Bibl. Græcæ pag. 124.

PRO-

---

a An de eo monasterio Chii sermo est, quod ἁγία μονὴ hodie appellatur? Ejus Ecclesia a Constantino Monomacho extructa perhibetur, quam & ego vidi unacum monasterio mense Majo anno 1736. dum in Syriam pergerem.

XV.

PROPHETA AMOS.

Kalend. Moſcovit. *Proroka Amoſſa*, *Prophetæ Amos*. Poſſev. *S. Proph. Amos*. Papebr. *Amos*. Vaticanus uterque Ruthen. vacat. Slavicus noſter: *SS. Martyrum Viti & Modeſti pædagogi, & Creſcentiæ nutricis ejus*. De his Martyr.Rom. ad xv.Jun. „ In Lucania apud Silarum flumen natalis SS. Martyrum Viti, „ Modeſti, atque Creſcentiæ, qui ſub Dioclet. Imp. e Sicilia „ illuc delati, ibidem poſt ollam ferventis plumbi, poſt beſtias „ & cataſtas divina virtute ſuperatas, curſum glorioſi certami- „ nis peregerunt. *Baron.* Agunt de his etiam Beda, Uſuardus, „ Ado, & alii. Horum Acta ex antiquis Codd. MSS. primum „ edidit Mombritius Tom. 2. Petrus in Catal. lib. 5. cap. 118. „ in compendium redegit: fuſius eadem Sur. Tom. 3. Habe- „ mus eadem manuſcripta vetuſto charactere Longobard. „ De iis ſilent Græci. Marmor Neapolitanum. xv. *DP. Maronis Epiſcopi noſtri & S. Viti*. Mazochius fuſe agit de *S. Marone* Epiſcopo Neapolitano a pag. 627. De ſancto autem *Vito* & *Modeſto & Creſcentia* a pag. 628. ad 632.

Amos Propheta colitur cum officio & Synaxario ad xv. Junii in Menæis. Ephemerides Metricæ.

Πέμπτῃ ἐκ βιότοιο Ἄμως δεκάτῃ τ' ἀπολείπει.

Ex vita migravit Amos quinta decimaque.

Colitur a Latinis xxxi. Martii. In Menol. Baſiliano ad xvi. Junii. Dicitur in Synaxariis Græcis *pater Iſaiæ Prophetæ*, quem errorem emendat S.Hieron. procem. in Amos,& in Iſaiam cap.1. ubi ait alium hunc fuiſſe ab eo quem Iſaiæ Prophetæ eſſe patrem ipſe ſcribit cap. 1. quum (ut recte ait) nec nomen idem ſit apud Hæbræos: nam Amos pater Iſaiæ per Aleph ſcribitur; *Amos* vero unus ex xii. per *Ain*.

XVI.

S. TYCHON.

Vaticani Ruthenici cum noſtro Slavico uſque ad xix. hujus vacant. Kal. Moſcov. Τυχονα Αμαθυντ. *Tychonis Amathuntis* in Cypro Epiſcopi. Papebroch. *Tychon*. Ephemerides metricæ.

Ἕκτῃ καὶ δεκάτῃ κατεδέξατο γαῖα Τύχωνα.

Sub decimam ſextam ſuſcepit terra Tychonem.

Menæa: τοῦ ἁγίου Θαυματουργοῦ Τύχωνος, *S. Thaumaturgi Tycho-*

chonis, cum officio, & Synax., in quo dicitur Episcopus Ἀμαθοῦντος πόλεως τῆς νήσου Κύπρου, *Amathuntis civitatis insulæ Cypri*, a Mnemonio ejusdem urbis Episcopo ordinatus Diaconus, ejusque post obitum, a *S. Epiphanio* consecratus Episcopus. Menol. Basilianum: „ Commemor. S. P. N. Tychonis Thau-
„ maturgi. Tychon Thaumaturgus, piorum parentum soboles,
„ ab iisdem Deo consecratus fuit. Postea sacras literas doctus,
„ ab Episcopo Trimethuntis (*a*) Diaconus est ordinatus; quo
„ defuncto, ipse a magno Epiphanio ad Episcopalem thronum
„ evectus, non paucos ab errore ad Dominum traduxit. Quum-
„ que plura miracula patrasset, ad Dominum migravit „. Quorum duo subnectit. Vide Adnotata in S. Tychonem ad Acta Sanctor. Tom. 3. Junii pag. 93. ad 98.

XVII.

MANUEL, SABEL, ISMAEL.

Kalend. Moscov. *Müc. Manuyla*, *Mart. Manuelis*. Possev. *S. Mart. Samuelis*, pro *Manuele*. Papebr. *Manuel*, *Sabel*, *Ismael*. Martyr. Rom. „ Chalcedone SS. Martyrum Manuelis,
„ Sabelis & Ismaelis, qui pacis causa apud Julianum Apostatam
„ pro Rege Persarum legatione fungentes, quum Imperatoris
„ jussu idola venerari compellerentur, idque constanti animo
„ recusarent, gladio feriuntur „. Menæa: τῶν ἁγίων Μαρτύρων Μανουὴλ, Σαβὲλ, καὶ Ἰσμαὴλ, *SS. Martyrum Manuelis, Sabelis, & Ismaelis*, conjunctim cum aliis Martyribus *Isauro* (*b*) *Basilio*, *Innocentio*, *Hermia*, *Felice*, & *Peregrino*, cum officio, & distincto Synaxario. Ephemerides Metricæ.

Ἑβδομάτῃ δεκάτῃ ἴδε τρεῖς ἀνέρας ἀθλέοντας.

Certantes pugiles tres decima septima vidit.

Menologium Basilianum. „ Martyres Christi Manuel, Sabel,
„ & Ismael ex regione Persidis oriundi, patre quidem Archi-
„ mago, matre vero Christiana, literas sacras ac pietatem ab
„ Eunico homine Christiano edocti, Christum colebant & ado-
„ rabant. Quum vero, Juliano Apostata imperante, legati pro
„ pace a Persarum Rege Constantinopolim missi, spectarent
„ illum Christianæ fidei desertorem trans fretum Calchedonis
„ ido-

a Leg. *Amathuntis* ex Menæorum Synax.

b Horum etiam fit Commemor. in Mart. Rom. ad hanc diem: sic: „ Apolloniæ „ in Macedonia SS. Martyr. Isauri Diaconi, Innocentii, Felicis, Hieremiæ, & Pe- „ regrini Atheniensium, qui a Tripontio Tribuno varie torti, capite obtruncati sunt. ubi pro Hermia, habetur Hieremias.

„ idolis immolantem, tristitia affecti sunt „. Cætera. In fine Synaxarii Constantinopolitani: „ Celebratur eorum solennitas „ in SSmo illis constructo Martyrio sito prope templum S. Pro„ phetæ Elisæi „. Quo de Martyrio Cangius cap. 6. num. 61. ex Codino: „ Ecclesiam SS. Manuelis, Sabelis, & Ismaelis, „ quæ sita est ad murum terrestrem, Theodosius magnus con„ didit. Postquam enim a Juliano Apostata fuerunt cremati, „ Reliquiæ eorum ibidem in loco supplicii depositæ sunt „. Acta Græca vetustiora ex Cod. Vat. 655. interprete Papebrochio: κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, Βασιλεύοντος τοῦ ἀσεβεστάτου Ἰουλιανοῦ, *In diebus illis quum impiissimus Julianus Imperio potiretur*, Tom. 3. jun. XVII. pag. 290. Latina: *Persecutores quidem alii & tyranni*. Lipom. Tom. 6. & Surius ad 17. Junii.

XVIII.

Leontius.

Kalen. Moscov. *Muc. Leontia*, *Mart. Leontii*. Possevinus: *S. Mart. Leontii*. Papebr. *Leontius*, Martyr. Rom. „ Tripoli „ in Phœnicia S.Leontii militis, qui sub Hadriano præside, una„ cum Hypatio Tribuno, & Theodulo, quos convertit ad Chri„ stum, per acerba tormenta pervenit ad coronam martyrii. Baron. „ Meminit hujus Leontii, ut perillustris martyris, Theodoretus in Commentario de Evangelica veritate lib. 8. de martyribus in fine. Tradit Procopius lib. 3. de ædif. Justiniani Imp. eidem martyri ab eodem Justiniano extructam esse magnificentissimam Basilicam. Erat & Tripoli in Phœnicia nobilis memoria Leontii Mart. cujus mentio est in Quinta Synodo Act. 1. „ In MS. Synaxario Ecclesiæ Constantinopolitanæ, post ejus Encomium, hæc in fine adduntur. Celebratur ejus solemnitas trans fretum in Camaridio, & in Oratoria ejus æde, sita proxime ad portam Fontis. Vide Cangium in Constantinopoli Christiana lib. 4. cap. 15. num. 13. Ephemerides Metricæ:

Ὀγδοάτῃ δεκάτῃ πλήγαισι Λεόντιος ἐκπνεῖ.
Immoreris plagis decima octavaque, Leonti.

Menæa: τοῦ ἁγίου Μάρτ. Λεοντίου: *S. Mart. Leontii*, cum officio & Synaxario. Menologium Basilianum; „ Certamen Sancto„ rum Martyrum, Leontii, Hypatii, ac Theoduli. Leontius „ Christi Martyr ex Hellade quidem originem traxit. Factus „ autem ob virtutem suam copiarum dux, Tripoli Phœniciæ „ versabatur, Christum palam colens & pauperes recipiens.

„ Ea

„ Ea re comperta ab Adriano Phœniciæ Præfecto, quem Ve„ spasianus Romanorum Cæsar nuper creaverat, misso Hypatio „ Tribuno cum duobus militibus, quorum alter Theodulus di„ cebatur, accersitur „. Cetera. Vespasianus, sub quo Sanctus Leontius passus est, assumtus ad imperium anno Chr. *69.* quum anno sequenti per Titum filium Hierosolymam expugnasset, decessit anno 79.

Acta S. Leontii Græce ex MSS. Vatic. *Βασιλεύοντος Οὐεσπασιανοῦ τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς*, Latine ex interpretatione Sirleti: „ Quo tempore Vespasianus Romanorum Imperium tenebat, t. 3. Act. Sanctor. ad XVIII. Jun. pag. *555.* & apud Surium ad 18. Junii. In fine: „ Has memorias B. Mart. Leontii Cyrus quidam „ Commentariensis in tabulis plumbeis conscribens, apud „ S. martyris monumentum deposuit. &c.

Acta alia ex MS. Laurentiano Medicæo. Græce: *τὸ μὲν τῆς παροιμίας Προσίσαται*: „ Hinc quidem me absterret prover„ bium, inde vero excitare alacritas animi non cessat „. Interprete Conrado Janningo in Act. Sanctor. ad XVIII. Junii pag. *562.*

XIX.

Apostolus Judas.

Vaticanus Ruthenicus primus: *Judæ Apostoli*. Secundus, *Judæ Apostoli, fratris Domini*. Slavicus noster: *S. Apostoli Thadæi*. Kalend. Moscovit. *Apostola Judi brata Gospoda*: *Apostoli Judæ, fratris Domini*. Possev. *S. Apostoli Judæ*. Papebrochius: *Judas Apostolus*. „ Cui cur hic Episcopale Pallium „ addatur, & quid sibi velit additum cognomentum *Gambra*„ *tii*, conjectura nulla assequor „. Respondet Culcinius p. 84. „ XIX. Judas Apostolus fuit secundum carnem frater Domini, „ & unus e XII. Apostolis, dictus etiam Thaddæus; prædica„ vit vero Evangelium in Idumæa, & Arabia. Risum mihi mo„ vet cognomentum *Gambratii*, quod apposuit Papebrochius: „ in tabulis enim figuratis sic lego: *Juda* (*a*) *Hā* [per abbre„ viationem loco *Hospoda*] *Brat*, idest, *Judas Domini frater*. „ Ex hac occasione discat Lector, quod quamvis Rutheni scri„ bant more Græcorum literam *Gamma*, pronunciant tamen „ eam per literam *H*, ut Gabriel, *Havriyl*: *Georgius*, *Heor*„ *biy*

a Juda, Γā, idest, Γοσποδα, Dominus.
BRAT, *Frater*.

„ *biy*. Similiter utuntur Rutheni passim litera *B.*, ut *Brat*, frater, *Blabo*, bonum. Sed in pronunciandis nominibus propriis imitantur Græcos, & loco *B*, literam *V* scribunt, ac proferunt, ut *Vasiliy*, Basilius: *Vavila*, Babylas. Demum pro ϑ, *th*, adhibent *Ft*: ut Timotheus, *Timoftey*; Thaddæus, *Ftaddey*. Hoc adnotato, dico recte addi Apostolo Judæ Episcopale pallium: nam Græci & Rutheni credunt duodenos Apostolos omnes fuisse Episcopos, quod est in confesso etiam apud Latinos. Scio equidem, temporibus Apostolicis nondum extitisse pallia, sed ea tribui Apostolis tamquam insignia Episcopatus. Quod vero Moscus Apostolos alios palliatos, alios absque palliis expresserit, usus est ampla quam habent pictores licentia„. Ephemerides metricæ.

Εἰνάτῃ καὶ δεκάτῃ θνήσκει βελέεσσιν Ἰούδας.

Mors decimanona jaculis infertur Judæ.

Menæa: τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου Ἰούδα: *S. Apostoli Judæ*, cum officio & Synaxario. Menolog. Basil. „ Apostolus Christi Judas, „ quem hoc nomine S. Apostolus & Evangelista Lucas in Actis „ appellat; a reliquis vero Apostolis & Evangelistis Matthæo & „ Marco Thaddæus (*a*) dicitur; Domini nostri Jesu Christi „ secundum carnem frater fuit, ut pote qui Josephi Sponsi filius (*b*) erat, frater autem Jacobi Adelphothei: qui & luce plenam doctrinisque S. Spiritus refertam Epistolam ad omnes scripsit „. Cetera. In Mesopotamia prædicasse dicitur, & Abgarum Edessæ toparcham sanasse: postremo Arat urbem petiisse, ibique in crucem actus, telisque confossus obiisse. Colitur a Latinis S. Judas qui & Thaddæus, unus e XII. Apostolis, una cum S. Simone ad 28. Octobris: ubi dicitur, in *Mesopotamia* Evangelium prædicasse, deinde in Persidem una cum S. Simone ingressus, ibi martyrium consummasse. Consentiunt Synaxaria, dum ajunt, Judam in Arat, seu Ararat Armeniæ urbe, martyrium subiisse: nam Armenia tunc temporis ad Regnum Persarum spectabat. Sunt autem, qui hunc *Judam Thaddæum* a *Thaddæo* altero distinguunt, quem unum fuisse ex LXX. contendunt. Ita Græci passim, qui de hoc Apostolo ex XII. agunt

a In Menæis additur, Θαδδαῖος καὶ Λεβαῖος, *Thaddæus & Levæus*. idest, *Lebæus*.

b Alibi ostensum est, Judam & Jacobum, fratres Domini, non Josephi filios fuisse sed Alphæi seu Cleophæ, fratris Josephi.

ad XIX. Junii; de Thaddæo autem ex LXX. ad XXI. Augusti. Papebrochius vero Tom. 3. Jun. Act. Sanctor. pag. 802. contendit, hunc *Judam*, quem Græci ad XIX. Junii colunt, esse unum ex LXXII. Discipulis, patre Cleopha natum, sed ex alia, quam Jacobus Adelphotheus, matre: diversum proinde a Juda Thaddæo, uno ex XII. qui ad 28. Octobris unacum S. Simone in Perside passus est. Verum S. Hieronymus (uti notat Baron. ad 28. Oct.) in Matth. cap. 10. contrarium sensisse videtur; unum eundemque fuisse Thaddæum Apostolum cum illo qui Edessam ad Abgarum profectus est, quem Lucas Act. cap. 1. *Judam Jacobi*, & Matthæus cap. 10. *Lebbæum* appellat: in quam quidem sententiam ceteri Latinorum abiisse videntur, quum Occidentalis Ecclesia nonnisi de uno Thaddæo agat commemorationem. Loca autem ubi prædicavit Evangelium, hæc adnumerantur a Niceph. lib. 2. cap. 40. Judæa scil., Galilæa, Samaria, Idumæa, Arabia, Syria & Mesopotamia, de quo etiam Isidorus & alii testantur. Exstant utriusque Apostoli, Judæ ac Simonis, Acta, quæ & per Lectiones distincta in aliquibus antiquis Codd. MSS. inveniuntur, uti in aliquibus Ecclesiis legi consueverunt; quæ non satis tuta visa sunt Radulpho Tungrensi de observ. Can. cap. 11. Apud Hippolytum in libello de XII. Apostolis dicitur Thaddæus Beryti consummasse agonem. Reliquias Sancti Thaddæi Hierosolymis ad se missas Sanctus Bernardus accepit, ut in ejus vita legitur prope finem. Hæc ex Baronio. Græce de sancto Thaddæo Apostolo: *ὁ μακάριος Λεββαῖος ὁ καὶ Θαδδαῖος*, 21. Augusti, MS. Lambec. Tom. VIII. pag. 202. Judæ Thaddæi Apostoli, auctore Niceta Paphlagone: *ὁ μὲν μακάριος Ἰακώβ*, Græce & Latine in Combefis. Auctar. novissim. Tom. 1. pagin. 415.

XX.

METHODIUS PATARORUM.

Kal. Moscov. *Muc. Methodia*, *martyris Methodii*. Possevinus oscitanter, *S. Mart. Maphædii*, pro, *Methodii*. Papebr. *Methodius.* Vaticani Ruthenici cum nostro Slavico vacant usque ad XXIV. Ephemerides Metricæ.

Εἰκάδι ἀρχιθύτης Μεθόδιος ἐναπετμήθη.
Methodio collum decima bis luce secatur.

Menæa: *τοῦ ἁγίου Ἱερομάρτ. Μεθοδίου Ἐπισκόπου Πατάρων*, *S. Hieromartyris Methodii Episcopi Patarorum*, cum officio & Synax.

Synax. Menol. Basil. „ Methodius Christi Hieromartyr ab infan-
„ tia Deo honorabile vas se ipsum consecravit, divini Spiritus
„ receptaculum factus. Quare Dei suffragio Pontificatu dignus
„ effectus est, creatusque Patarensis Ecclesiæ Episcopus, gre-
„ gem suum optime rexit. Gliscentem autem Origenis hæresim
„ cernens, ut optimus Pastor, divino eloquiorum suorum igne
„ incendit „. Cætera de ejus martyrio. „ Additur in Menæis:
„ Hic plane admirabilis Dei Sacerdos & Martyr libros ab se
„ elaboratos reliquit, scientia omni plenos atque utilissimos.
„ Quin & de futuris clarissime vaticinatus est, ac perquam per-
„ spicue de Regum sive Regnorum conversionibus, mutationi-
„ nibus & translationibns, de gentium excursionibus, regio-
„ num & locorum eversionibus & vastationibus, de Regibus
„ Catholicis & Hæreticis, de consummatione mundi, de Anti-
„ Christo ejusque regno & interitu, deque omnis carnis huma-
„ næ interitu. Hæc omnia divinus hic vir clarissime vaticinatus
„ est „. Verum hujusmodi Revelationes Sancto Methodio sup-
positas & falso tributas censent Bellarm. & Labbe de Script. Ec-
clesf. & Gul. Caveus in hist. liter pag. 97. Martyr. Rom. ad 18.
Sept. „ Natalis S. Methodii, Olympi Lyciæ & postea Tyri Epi-
„ scopi, sermonis nitore ac doctrina clarissimi: qui ad extre-
„ mum novissimæ persecutionis (ut scribit S. Hieronymus) in
„ Chalcide Græciæ martyrio coronatus est „. Non quidem sub
Decio & Valeriano, uti Svidas tradit, sed sub Diocletiano cir-
ca ann. 303. quum constet eum Porphyrio æqualem fuisse, si
non superstitem. Hieron. de Script. Ecclesf. cap. 83. „ Metho-
„ dius Olympi Lyciæ, & postea Tyri Episcopus, nitidi com-
„ positique sermonis adversum Porphyrium confecit libros, &
„ Symposion decem Virginum, & de Resurrectione opus egre-
„ gium contra Origenem, & adversus eundem de Pythonissa,
„ & de Autexusio. In Genesim quoque & Cantica canticorum
„ commentarios, & multa alia quæ vulgo lectitantur. Et ad
„ extremum novissimæ persecutionis, sive, ut alii affirmant, sub
„ Decio & Valeriano, in Chalcide Græciæ martyrio coronatus
„ est „. Henschenius Tom. IV. Junii ad XX. pag. 5. contendit,
duos fuisse Methodios, unum *Patarorum* Episcopum, de quo
Græci ad XX. Junii, & alterum *Olympi* primum, deinde *Tyri*
Episcopum, qui a Latinis colitur ad XVIII. Septembris. Verum
tam Græci, quam Latini unum *Methodium* venerantur, quem

Græci quidem *Patarorum*, Latini autem *Olympi Lyciæ & Tyri* Episcopum vocant. Atqui (uti verbis utar Cavei) Methodius, „ Eubulius dictus, primum Olympi Lyciæ, sive *Patarorum* „ (eandem enim Episcopalem diserte facit Svidas; vel si diver- „ sæ fuerint civitates, poterat vigente persecutione uno eodem- „ que tempore curam Episcopalem gerere) deinde Tyri Epi- „ scopus „. Subjungit Caveus Catalogum ejus operum pag. 96. quem vide.

XXI.

MARTYR JULIANUS.

Kalend. Moscovit. *Muc. Juliana*, *martyris Juliani*. Poss. *S. Mart. Juliani*. Papebr. *Julianus*. Ephemerides metricæ.

Σάκκῳ Ἰυλιανὸς βύθον εἴσεδυ εἰκάδι πρώτῃ.

Vicena ac prima, mare, suscipe Julianum.

Menæa: *τῦ ἁγίυ Μάρτ. Ἰυλιανῦ*, cum officio, & Synaxario: cui titulus: *τῦ ἁγίυ Μάρτ. Ἰυλιανῦ τῦ ἐν Κιλικίᾳ*. Initium. *οὗτος ἦν ἐκ τῆς Ἀναζαρβέων ἐπαρχίας*: Ubi dicitur, *in Cilicia ex urbe Anazarbo* fuisse, & in saccum injectus in mare, martyrium consummasse. Idem Synaxarium legitur ad XVI. Martii, quo die tam in Menæis, quam in Menol. Basilii colitur; item in Rom. Martyr. his verbis: *Anazarbi in Cilicia S. Juliani Mart. qui sub Marciano præside diutissime cruciatus, demum in sacco una cum serpentibus inclusus, in mare demersus est*. Bis igitur in Menæis colitur unus idemque Julianus Cilix, primo ad XVI. Martii cum solo Synaxario, deinde ad XXI. Junii cum officio & Synaxario. At in Menol. Basiliano, ad diem quidem XVI. Martii legitur Synaxarium de *S. Juliano Cilice*, ut supra; verum ad XXI. Junii agitur de altero *S. Juliano* Ægyptio, his verbis Tom. 3. pag. 138. „ Certamen S. Mart. Juliani in Ægypto. Ju- „ lianus Christi martyr in Ægypto claruit Diocletiano imperan- „ te. Christum vero colens, monasterium maximum condidit, „ in quo Deum laudabat. Ea re comperta præses, illum missis „ Satellitibus comprehendit; monasterium vero incendit, & „ omnes quos ibidem reperit Episcopos, Sacerdotes & Mona- „ chos concremavit. Sanctum autem Julianum cæsum custodiæ „ inclusit, rursumque educens, vinctum coram se consistere „ jussit. At Celtius præsidis filius adstantes Sancto Angelos cer- „ nens, in Christum credidit unacum aliis compluribus. Sed „ & mortuus feretro sublatus, repente resurgens, clamavit

„ affir-

„ affirmans, orante Juliano ſe revixiſſe. Rurſus itaque multi „ in Chriſtum credidere. Quare indignatus præſes, juſſit Juliani „ caput, ſimiliter & Celtii, cute nudari. Hæc intuita præſidis „ uxor, credidit, & una cum filio & reliquis atque Sancto „ Juliano decollata eſt „. De hoc Juliano Ægyptio Papebrochius in Prætermiſsis ad XXI. Junii pag. 64. „ SS. Julianus, „ Baſiliſſa, Celſius, Antonius, & alii Martyres Antinoi in Ægy- „ pto, cum longiſsimo encomio referuntur in MS. Synaxario „ Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ, unde pauca excerpta in Me- „ nolog. Sirleti. De iis plurima dedit Bollandus adhuc ſolus in „ opere vix leviter inchoato, necdum ita ut poſtea, ad veri fal- „ ſique diſcrimen exercitatus fuit. Ego neceſſe habui in Reſpon- „ ſis ad exhibitionem errorum Art. XV. §. 28. illorum Acta rigi- „ diori examini ſubjicere: Et evidentes ubique inveniens fictio- „ nis notas, eadem ut prorſus fabuloſa reprobare: quod denuo „ faciendum in Supplemento ad diem IX. Januarii „. Baron. de hor. Actis ad IX. Jan. quo in Martyr. Rom. coluntur: „ Ho- „ rum Acta ex veteribus monumentis edidit Metaphraſtes, quæ „ habet Lipom. Tom. 7. Mombrit. tom. I. & Surius tom. I. „ Habemus eadem in Vet. MS. Extat in Brev. Toletano S.Iſidori „ ſacer hymnus, quo horum Acta egregie deſcribuntur „. Græca Juliani, Baſiliſſæ & Sociorum Acta incipiunt: *πάντα ἐστὶ τὰ πάθη τῶν Μαρτύρων*. Vide Allat. de Simeonib. pag. 110. Addit in fine: „ Erat apud Antiochiam celeberrima Eccleſia nomine „ Juliani, de qua Procop. lib. 2. de Bello Perſico „. Verum hæc Antiochiæ ſita Eccleſia non Juliano Ægyptio dicata erat, ſed *S. Juliano Sabæ Seniori, qui Valentis Imp. tempore fidem catholicam Antiochiæ pene collapſam, virtute miraculorum erexit*, uti de eo legitur in Martyrologio Rom. ad 14. Jan. De quo plura Theodoretus lib. Sanctor. Patr. cap. 2. & hiſt. lib. 3. cap. 19. & lib. 4. cap. 25. Hic enim Julianus Saba ſenior ille eſt, quem S. Joannes Chriſoſtomus laudibus exornat homil. 21. in epiſt. Pauli ad Epheſ. cujus init. *εἰ ἐν τῇ γῇ τοιαῦται*.

XXII.

S. Eusebius.

Kalend. Moſcov. *Muc. Euſebia, mart. Euſebii*. Poſſevin. *S. Mart. Euſebii*. Papebr. *Euſebius*. Ephemerides Metricæ.

Εἰκάδι δευτερίῃ κεφαλὴν θλάσαν Εὐσεβίοιο.

Comminuit caput Euſebio bis dena ſecunda.

Me-

Menæa: τῦ ἁγίου Ἱερομάρτ. Εὐσεβίου Ἐπισκ. Σαμωσάτων, *S. Hieromart. Eusebii Episcopi Samosatorum*, cum officio & Synax. Init. οὗτος ὑπῆρχεν ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ Βασιλέως, *Hic floruit sub Constantino Imp. &c.* Lege, sub *Constantio*. Ibid. habetur; πρὸς τὴν Λαχοῦσαν πόλιν, *in civitatem Lachusam reversus*, leg. *Dolicham*. Martyr. Rom. ad xxv. Jun. „ Eodem die S. Eusebii Episcopi Samosateni, qui tempure Constantii Imp. Ariani „ sub habitu militari incognitus Ecclesias Dei visitabat, ut in fide catholica illas confirmaret: deinde sub Valente in Thraciam relegatur: sed reddita pace Ecclesiæ, tempore Theodosii, ab exilio revocatus, quum iterum Ecclesias visitaret, „ tegula ab Ariana muliere desuper immissa, confracto capite, „ Martyr tandem occubuit „. Acta S. Eusebii ex Theodoreto Gr. & Latine describit P. Baërtius Tom. 4. Junii ad XXII. pag. 239.

XXIII.

MARTYR AGRIPPINA.

Kalend. Moscov. *Mucenizi Agripini*, *Martyris Agrippinæ*. Possevinus. *S. Mart. Agrippinæ*. Papebroch. *Agrippina, Aristiclianus*. Ephemerides Metricæ.

Εἰκάδι θειομένη τριτάτῃ θάνεν Ἀγριππῖνα.

Vicena & terna percussa obiit Agrippina.

Martyr. Romanum. *Item Romæ S. Agrippinæ Virg. & Mart. sub Valeriano Imp.*, *cujus corpus in Siciliam translatum*, *multis miraculis coruscat*. Menæa: τῆς ἁγίας Μάρτυρος Ἀγριππίνης, cum officio & Synaxario, cujus hanc epitomen exhibet Baronius. „ S. Martyr Agrippina in illustri urbe Roma orta & educata, „ Virginitate & fortitudine decorata, & Deo ipsi desponsata, „ forti & alacri animo ad martyrii palmam cucurrit; & propter „ amorem & alacritatem sponsi sui Christi, multis cruciatibus „ se ipsam tradidit. Itaque virgis cæsa, vinculis, carceribus „ & torturis afflicta, in tormentis ipsis, animam Deo commendans, martyr excessit. Ejus corpus Bassa, Paula, & Agathonice clam susceptum, ex urbe Roma in Siciliam transferentes reposuerunt. Quum primum vero Sicilia illud accepit, „ tenebricosis Dæmonum erroribus liberata est. Quumque „ Agareni ausi fuissent castrum diripere, in quo B. Martyris corpus servabatur, repentino interitu perierunt. Ex eo tempore „ ad hanc usque diem leprosi cum fide illuc accedentes purgantur, & reliqui morbi, S. Agrippinæ intercessione, abiguntur.

Menol.

Menol. Basilianum de ea silet. Ex quo Papebrochius ad XXIII. Jun. pag. 459. num. 5. conjicit ,, quod seculo XI. necdum val- ,, de adulto veteres quidam ex Menæo Christiani, commodita- ,, tem nacti furtim auferendi sanctum corpus, ipsum (sicut & ,, alii alia sacra Lipsana, puta SS. Agathæ, Luciæque) Constan- ,, tinopolim avexerint, ubi talia gratantissime excipiebantur, ,, pariterque institutam ibi festivitatem, annuo collocati decen- ,, tius corporis die, quæ hodiedum perseveret ,,. Acta translationis Corporis S. Agrippinæ ex urbe Roma in Siciliam, ex tom. I. de Vitis Sanctorum Siculorum, exhibentur Tom. 4. Jun. p. 464. Init. *Aggrippina Virgo & Martyr, orta atque nutrita Romæ.*

Pro Aristicliano legendum *Aristocles*, cujus nudum nomen in Menæis sic: τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τῶν ἁγίων Μαρτύρων Ἀριστοκλέους Πρεσβυτέρου, καὶ Δημητρίου (a) Διακόνου, καὶ Ἀθανασίου Αναγνώστου: ,, Eadem die SS. Martyrum, Aristoclis Presbyteri, & ,, Demetrii Diaconi, & Athanasii Lectoris ,,. At in Menol. Basiliano hæc de ipsis narrantur: ,, Sanctus Aristocles erat ex ,, Cypro, Dei Ecclesiæ Presbyter. Imperante autem Maxi- ,, miano, quum persecutionem timeret, in montem quemdam ,, se contulit, & in speluncam se abdidit: ubi quum oraret, au- ,, divit vocem e cælo sibi præcipientem, ut in Metropolim abi- ,, ret, & illic certamen martyrii subiret. Quum itaque ad ædes ,, S. Apostoli Barnabæ pervenisset, assumpsit Demetrianum ,, Diaconum, & Athanasium Lectorem, apud quos exceptus ,, hospitio, narravit illis, quæ sibi in visione contigerant. Ac- ,, cipiens ergo ipsos itineris comites, abiit in Metropolim ad ,, præsidem: & Christum confessus, cum sociis suis in carcerem ,, detruditur. Mox ipse quidem capite plectitur; Demetrianus ,, vero & Athanasius igni traditi, quum inde illæsi exiissent, ipsi ,, quoque decollantur ,,. In Synaxario Ecclesiæ Constantinopolitanæ quod recitat Henschenius ad XXIII. Junii pag. 473. dicitur *Aristocles Presbyter Ecclesiæ Tamasi in Cypro*: venisse *Ledram* in domum S. Apostoli Barnabæ, inde *Salaminam* Cypri Metropolim, ubi martyrium cum Sociis subiit. In aliis Synaxariis hi tres Sancti ponuntur ad XXI. & ad XXII. Junii.

In Synaxario Slavo Russico anni 1679. quod Bollandianis Latinum fecit Jo. Gabriel de Sparvenfelt Antuerpiam divertens anno 1688. ad diem XXIII. Jun. notatum legitur: ,, Occursus ,, Ima-

a Demetrianus in aliis Menologiis appellatur.

„ Imaginis Thaumaturgæ puriſſimæ Deiparæ Volodimirienſis „. Eſt autem Wolodimeria (Herberſteinio teſte pag. *64.*) civitas magna, quæ e Moſcovia in Orientem eunti prima occurrit. Hæc a tempore Wolodimeri, qui poſtea Baſilius dictus eſt, uſque ad Joannem Danielis filium, Ruſſiæ Metropolis fuit. Eſt autem inter Vulgam & Occam, magna duo flumina, triginta ſex a Moſcovia in Orientem milliaribus Germ. ſita, loco adeo fertili, ut ex uno tritici modio ſæpe xx. nonnunquam xxx. proveniant. *Cetera*. Idem Herberſteinius pag. *88.* narrat, quomodo *Occurſus ille* Imaginis Deiparæ contigerit. Temircutlu Tartarorum principe An. Mundi *6909*. Chr. *1401*. mortuo, Schatibech filius ſucceſſit. Poſt quem Temiraſſak quum exercitum maximum in Retzan ad depopulandam Moſcoviam duxiſſet, tantum terrorem principibus Moſcoviæ injecit, ut deſperata victoria, abjectis armis, ad divorum tantum auxilium confugerent. In Volodimeriam ſtatim pro Imagine quadam divæ Mariæ Virginis, quæ multis miraculis editis celebris erat, mittunt. Quæ quum in Moſcoviam duceretur, Princeps omni cum multitudine honorifice illi obviam procedit: eaque primum ut hoſtem averteret humillime implorata, maxima veneratione ac reverentia in civitatem deducit; quo cultu ſe impetraſſe dicunt, quod Tartari ultra Retzan non fuerint progreſſi. In cujus rei perpetuam memoriam eo loci, ubi Imago expectabatur, ſuſceptaque fuit, templum exædificatum eſt: dieſque is, quem Rutheni *Stretenne*, ideſt, obviationis diem vocant, *26.* Auguſti quotannis ſolenniter celebratur. Acta ſunt hæc anno *6903*. (Chr. *1395*.) Vivente nimirum adhuc Temircutlu, ſeu Tamerlane Tartarorum Rege. Itaque videtur ea Imago ad *23*. Junii fuiſſe illuc delata, & die *26*. Aug. obtenta de Tartaris retrocedentibus victoria.

XXIV.

NATIVITAS JOANNIS.

Vaticani Ruthenici: *Nativitas Joannis Baptiſtæ*. Slavicus noſter: *Nativitas S. Joannis Præcurſoris Baptiſtæ*. Marmor Neapol. *Nt. S. Johannis Baptiſtæ*. Kalend. Moſcovit. *Rozdeſtvo* (*a*) *Preditec*z*i*, *Nativitas Præcurſoris*. Poſſevin. *Nativitas S. Jo. Baptiſtæ*. Papebroch. *Rozdeſtvo Sviatago Joanna Preditec*z*i*: *Nativitas S. Jo. Præcurſoris*. *Eliſabeth*. *Zacharia*. Tabula Papebroch. repræſentat, *Eliſabetham* puerperam in lecto ſupi-

a Apud Falcon. ad 24. Jun. pag. 106. *Rozdeſtro*, pro, *Rozdeſtvo*.

supinam jacentem, duas ancillas adstantes, quarum una poculum tenet, Elisabethæ præbendum. Ad caput, sedet in elevata sede Zacharias togatus barbatus, fascia Orientali (quæ tulipantus dicitur) caput tegens, dextera commonstrans, sinistra volumen explicatum gestans. Inter Zachariam & lectum Elisabethæ, sedet in terra obstetrix puerulum Joannem e pelvi eductum, in sinu tenens. Eadem fere repræsentantur in Tab. Caponiana, nisi quod *Elisabeth puerpera* sedens pingitur. Ephemerides Metricæ.

Πρόδρομον ἀμφὶ πτώρην εἰκάδα γείνατο μήτηρ.

Natalis Prodromo vigesima quartaque lux est:

Menæa: τὸ γενέσιον τοῦ τιμίου ἐνδόξου Προφήτου Προδρόμου ἐ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου: *Nativitas venerandi, gloriosi Prophetæ, Præcursoris & Baptistæ Joannis*, cum prolixo officio: canone *Jo. monachi, Andreæ, Anatolii, Byzantii, & Cassiæ monachæ*, & brevi Synaxario. Menologium Basilianum habet paulo prolixius Synaxarium, sed totum ex Evangelio petitum, nisi quod Zachariam *Pontificem*, Ἀρχιερέα, vocat.

Papebrochius occasione *Nativitatis S. Joannis*, huc congessit quidquid ad ipsum spectare potest a pag. 687. ad pag. 806. per capita VII. quorum caput I. *Acta ab Evangelistis tradita*: De Conceptione & Nativitate: de prædicatione Joannis & Baptismo Christo collato: de captivitate ac nece Joannis. Expenditur Josephi narratio de Joanne, ejusque auctoritas exigua circa Historiam Evangelicam. Quis finis fuerit Herodis, Herodiadis atque filiæ Salomes saltatricis. Cap. 2. *Festa S. Jo. Baptistæ in Ecclesia Occidentali & Orientali*. De Præcipuo utrobique festo Nativitatis. De festo Conceptionis Baptistæ. Deque ejusdem & Nativitatis, necnon ipsiusmet Christi annis atque diebus. De loco concepti natique Baptistæ. De tempore, loco, ac festo Decollationis. Missæ de Passione seu Decollatione Joannis, ex vetustis Sacramentariis Latinis. *Cap. 3. De Inventionibus, & Translationibus Sacri Capitis in Oriente factis*. De loco & modo primæ Inventionis, Translationeque in Ciliciam. Translatio sacri capitis ex Cilicia in Bithyniam sub Valente, & Constantinopolim sub Theodosio. Sacri Capitis Emesam facta Translatio, figmentis obscurata: ejus illic sub Marciano Inventio altera extra controversiam posita: ubi recitatur Relatio Græce & Latine, quemadmodum caput S. Jo. Baptistæ de civitate Hierusalem Emesam

ſit translatum: init. Μοναχοὶ δύο ἐκ τῆς ἑώας, *duo quidam monachi ex oriente &c.* Quomodo Conſtantinopoli Emeſam referri caput potuerit, & Sozomeni atque Emeſenorum narratione conciliari, atque horum excuſari error circa initium ſuæ poſſeſsionis. Expenditur Relatio Metaphraſtæ in vita S. Matronæ, contraria veriori de ſecunda Inventione hiſtoriæ: Ad hanc Dionyſii exigui Prologus. De tempore & loco ſecundæ Inventionis: & hujus hiſtoria ſcripta a Marcello Archimandrita Spelæi, Græc. & Lat. initium. ἐπεφάνη ὁ τρισόλβιος, *apparuit ter beatiſſimus &c.* De tertia Inventione apud Comanam, alteraque Translatione Conſtantinopolim, & de Græcæ Eccleſiæ eodem ſpectantibus monumentis: Hiſtoria tertiæ Inventionis ex Serm. Anonymi de tribus Inventionibus Græc. Lat. εἰκὸς δὲ ἡμᾶς, *Operæ pretium eſt, ut eam quæ nuper contigit &c.* Encomium ſacri Capitis in feſto tertiæ Inventionis, Græc. Lat. Τρίτον μήνυμα τῆς τοῦ προδρόμου μνήμης, *Hodierna nos dies, auditores religioſiſſimi, Præcurſoris memoriæ tertium nuncium afferens &c.* Theodori Daphnopatæ ſermo in Translationem ſacræ manus Sancti Joannis Baptiſtæ Antiochia Conſtantinopolim: Lat. *ecce ad nos rurſus venit ſacroſanctus Chriſti Præcurſor &c.* Cap. IV. *De Reliquiis Capitis S. Jo. Bapt. in occidentem allatis.* Translatio Faciei Ambianos in Galliam. Ejus Hiſtor: *Ab urbe Byzantina nuper in Gallias factæ Translationis &c.* De veneratione hujus ſacræ Reliquiæ Ambiani: *Poſtquam ven. Facies ſic allata Ambianum eſt &c.* De aliis partibus ſacri Capitis per varias Eccleſias diſtributis. Partes maxillarum & menti, dentes & pili in variis Europæ Eccleſiis. De capite olim Angeriani credito Baptiſtæ fuiſſe. Angeriacenſium de Translatione Capitis ad ſuum Monaſterium relatio fabuloſa: *Narrat Joſephus, vinctum fuiſſe Joannem Baptiſtam in Caſtello Macheronta &c.* De Capite Sancti Joannis Romæ per Sanctum Gratum Epiſcopum Auguſten. illuc non allato. De ſacro Sanguine Sancti Joannis Baptiſtæ Vaſati, Neapoli, Modoëtiæ. Cap. V. *De aliis Sancti Joannis Reliquiis in Eccleſia Occidentali.* Sacri Corporis diſſipatio ſub Juliano Apoſtata. De manu dextera cum parte brachii Antiochiam, & hinc Ciſtercium allata. An eadem dextra Equitibus Rhodiis a Bajazeto Turca donata fuerit. De manu ſiniſtra cum parte brachii, ſervata in Conventu Prædicatorum Perpiniani. De digitis manus dextræ, Venetiis, & Mauriennæ ſervatis.

De

De aliis Sancti Corporis Reliquiis apud varios, & miraculis ad eas patratis. Cap. VI. *De cineribus Præcursoris Genuam allatis, & frequentibus eorumdem miraculis*. Genuensium in Terram Sanctam expeditio, & sacrorum cinerum Myræ inventorum, Genuam translatio. Sacrorum cinerum approbatio, cultus, & miracula Seculo XII. XIII. XIV. XV. XVI. XVII. De aliis quibusdam Sancti Joannis Baptistæ Reliquiis Genuæ servatis. Cap. VII. *Apparitiones quædam Sancti Joannis Baptistæ*. De ea, qua Sanctus mandavit sibi ad Pontem Curvum Ecclesiam condi. Miracula Sancti Joannis Baptistæ in Ponte Curvo. Aliæ visiones variis in locis & diversis personis oblatæ.

In Sanctum Joannem Baptistam & Prodromum, sermones, encomia, narrationes variorum, apud Fabricium Tom. IX. Biblioth. Græc. pag. 99. 100. & 101.

In Zachariam patrem Joannis Baptistæ, VI. Novembris, Encomium auctore Cosma Vestitore. *Μύστα τῶν ἀῤῥήτων ἱερουργημάτων Ζαχαρία, ὡς χρυσοῦν θυμιατήριον*. Lambec. VIII. pag. 236.

Zacharias & Elisabeth a Latinis coluntur ad V. Novembris hoc elogio. *Sancti Zachariæ Sacerdotis & Prophetæ, patris B. Joannis Baptistæ. Item Sanctæ Elisabeth, ejusdem Sanctissimi Præcursoris matris*. Græci de Elisabetha quidem memoriam peculiarem non agunt; de Zacharia vero festum colunt die V. Sept. cum hoc hexametro:

> *Πέμπτῃ Ζαχαρίαν δάπέδῳ σφάξαν παρὰ ναῷ.*
> *Post quartam in Templo Zacharias sternitur ipso.*

Causam martyrii fuisse ajunt, quod filium occultaverit, dum occiderentur Infantes, quodque Deiparam venientem ad templum voluerit manere in loco Virginibus deputato. Utrumque ex Apocryphorum somniis merito quis dixerit cum Hieronymo. Papebrochius ad 24. Junii metrici: „ Huic festo miramur a „ Græcis sequenti die non subjungi, pro more festivitatum „ aliarum, memoriam *SS. Zachariæ & Elisabeth*, parentum „ Baptistæ. Utrumque Latini colunt V. Novembris, Græci so- „ lum patrem, idque V. Septembris „. Verum quum Rutheni de utroque parente agant eodem die quo filii Joannis nativitatem venerantur, id videntur ex Græcorum ritu accepisse, ut nativitati Baptistæ subjungant parentum ejus memoriam, etsi

 Pictor

Pictor Moschus ad unam eandemque diem Imagines omnium exhibuerit.

XXV.

FEBRONIA.

Vaticanus Ruthenicus primus. *Februniæ Martyris*. Secundus cum Slavico nostro vacat. Kalendarium Moscoviticum: C. Пρεπ. M. Фευρονιи, *S. Martyris Februniæ*. Ita & Possevinus. Marmor Neap. *P. S. Februniæ*, idest, *Passio*. Papebroch. *Febronia*. Ephemerides Metricæ:

Δωκε Φεβρωνία αὐχένα εἰκάδι πέμπτῃ.
Vicena quinta tendit Febronia collum.

Martyrologium Romanum. „ Sibapoli in Syria S. Februniæ Virginis, & Martyris, quæ in persecutione Diocletiani sub Lysimacho Præside. Cætera „. Ubi pro *Sibapoli*, legendum, *Nisibi in Mesopotamia*, & pro Lysimacho, *Seleno* Præside, uti in Actis Syriacis & Græcis. Menæa: τῆς ἁγίας ὁσιομάρτ. Φεβρωνίας. S. venerandæ Mart. Februniæ, cum officio, & Synaxario. In Synaxario Constantinopolitano non solum *Febronia* colitur, sed etiam sociæ ejus *Leonida*, *Lybia*, & *Eutropia*. Agique ejus Festum dicitur in Templo Sancti Joannis Baptistæ quod est in Oxia. Acta Sanctæ Februniæ Syriace extant inter Acta Martyrum Occidentalium in Cod. Nitriensi secundo ex iis Syriacis quos ex Oriente in Vaticanam invexi. Vide Tom. I. Biblioth. nostræ Vaticanæ pag. 606. Græce eadem Acta scripta a Thomaide Magistra Sanctæ Februniæ, ex MS. Cod. Vat. ad xxv. Junii pag. 17. Incipiunt: ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Διοκλητιανοῦ τοῦ Βασιλέως Ἄνθιμον τὸν ἔπαρχον, „ Latine ibid. Contigit tempore „ Diocletiani Imperatoris, ut Præfectus Anthimus corporea „ infirmitate correptus decumberet „. Manuscripta Græce extant apud Lambec. Tom. VIII. pag. 286. Latine apud Surium die 15. Jun. Lipom. Tom. 7. & Mombrit. Tom. I.

XXVI.

DAVID THESSALONICENSIS.

Kalendarium Moscoviticum: Δαβιδα Σελυνσκαγο, *Davidis Thessalonicensis*. Possevinus: *S. Patris Davidis*. Papebroch. *David Thessalonicen.* Culcinius: „ XXVI. Rutheni Thessalo- „ nicam vocant *Solunum*: hinc & *David Thessalonicensis* Ana- „ choreta, qui vixit in plantario amygdalino, inscribitur hac „ die

„ die in Tabulis figuratis: *David Solunensis* „. Vaticani Ruthenici & noster Slavicus vacant. Ephemerides Metricæ:

Εἰκάδι ἐξεπέρησε πύλας Δαβὶδ βίου ἕκτῃ.

Vicena sextaque David vitæ ostia transit,

Menæa: τοῦ ὁσίου πρὸς ἡμῶν Δαυὶδ ἐν Θεσσαλονίκῃ, *S. P. N. David Thessalonicæ*, cum officio, & Synaxario, quod Græce & Latine vide in Act. Sanctor. ad XXVI. Junii pag. 177. Menologium Basilianum de Sancto Davide agit ad XXVII. hujus. Vide Tom. 3. pag. 144. *Thaumaturgus* vocatur, & ex Oriente dicitur ad Thessalonicæ partes venisse: & in amygdalino trunco nidulum sibi compegisse, & prunas manibus tenens adstitisse in conspectu Imperatoris, eundem sic incensans, & mansisse incombustus. At in Prato Spirituali Jo. Moschi cap. 69. „ In regione mea (erat autem senex Thessalonicensis) senex quidam extra mœnia civitatis quasi stadiis tribus inclusus erat, „ ex Mesopotamia (nomine David) virtutibus valde ornatus, „ misericors & continens, transegit autem in cellula inclusus „ fere annos 80 [al. 70.] „. Cetera. Papebrochius in notis ad hanc Moschi auctoritatem pag. 177. conjectatur, hunc Sanctum Davidem obiisse circa an. Chr. 540.

Culcinius pag. 25. „ XXVI. Junii. De S. Dionysio Archiep. Suzdalensi. Laudant mei libri hunc Sanctum, & asserunt eum in inferiori Novogórodo erexisse Monasterium; „ obiisse vero Kioviæ anno 1180. & tumulatum fuisse in Cryptis Kioviensibus. Rexit ipse Ecclesiam urbis Suzdæ, a qua „ denominatur Provincia Suzdalensis. Vide in Act. Sanctor. „ ad diem præsentem apud socios Bollandianos „. Hæc Culcinius. At vero Papebrochius in Act. Sanctorum ad XXVI. Junii pag. 246. de hoc Sancto Dionysio agens, vocat eum *Bulgarorum Archiepiscopum*, cujus commemorationem ait in Synaxario Slavico-Russico sic agi: „ S. P. N. Davidis Thessalonicensis. Item S. Dionysii Archiepiscopi Suchedalici, qui in urbe „ Nisi Novogrod ædificavit monasterium Peischericum, & Kioviæ obiit, in catacumbis subterraneis conditus, anno 1180. „ sub Manuele „. Quod autem Dionysius fuerit *Bulgarorum Archiepiscopus*, adeoque nonnisi Evangelii causa in Russiam transierit, ex ipso *Archiepiscopi Suchdalacensis* titulo colligere se ait: nam neque *Archiepiscopos* ullos Russia habet, præter suum Metropolitam, neque civitatem, cui *Suchdala* nomen sit.

Nice-

Nicetas autem Curopalates in suo de *Officiis* opere, post expositionem Andronici Palæologi, qui anno 1283. imperare cœpit, de Ordine Metropoleon subjectarum Throno Patriarchæ Constantinopolitani, transiens ad eos, qui postea ex Archiepiscopis & Episcopis Metropolitæ facti sunt: „ Sugdæa, inquit, & „ Phullæ duo erant Archiepiscopatus, adunatæ autem factæ „ sunt una Metropolis, ideoque Sugdææ & Phullarum dici- „ tur „. Huc autem proxime accedit nomen *Sugda* vel *Sugdala*, & hæc Archiepiscopalis civitas erat diu ante tempora Andronici. Ast, inquies, quomodo ea probabitur fuisse in Bulgaria? Ita asserit Michaël Antonius Baudrand in sua Geographia: sed auctorem unde id hauserit, adhuc requiro. Verumtamen dicere ex eo conjector, quod in antiquis notitiis Provinciarum, in Geographia Sacra Caroli a Sancto Paulo productis, nusquam compareat *Bulgaria*; adeoque nec ejus Episcopi Archiepiscopique, quorum proinde sedes mirum non est ibi haud reperiri, quales fuerint tum *Sugdæa* & *Phullæ*, tum aliæ apud Curopalatem. Hæc de Ecclesia Archiepiscopali Sancti Dionysii Papebrochius. Tum pergit enarrans, eum fidei causa in Russiam perrexisse, & in Kioviensibus Cryptis, de quibus ad 2. Junii ex Gulielmi Vassori relatu, de Sancto Joanne Martyre Bialogradi differuerat.

Verum quum habeamus *Episcopatum Suzdalensem* in Russia, quumque in Slavo-Russico Synaxario Dionysius disertim dicatur *Suzdalensis*, etsi Latinus Interpres pro *Suzdalico* sive *Suzdalensi*, reddiderit *Suchodalici*; dicendum omnino cum Culcinio, harum rerum peritissimo, non in Bulgaria, neque in Sugdæis & Phullis, sed in Russia & in Suzdali Dionysium fuisse Antistitem. Herberstenius pag. 28. „ Præter Metropolitanum „ Kioviensem apud Russos, sunt & alii [inquit] duo Archie- „ piscopi in Dominio Moschi, in Novogardia scilicet Magrici, „ & Rostow. Item Episcopi Tuverensis, Resanensis, Smo- „ lensis, Permiæ, Susdali, Columnæ, Czernigoviæ, Suri „. Idem pag. 84. de Principatu & Episcopatu Susdalensi. „ Sus- „ dali Principatus, cum ejusdem nominis castro & civitate, in „ qua sedes Episcopalis est, inter Rostow, & Volodimeriam „ sita est „. Cetera. Idem pag. 21. de Magni Ducis inauguratione facta per Simeonem Metropolitanum anno Chr. 1497. die 4. Februarii. „ Interfuerunt huic mandato Magni Ducis, „ & bene-

„ & benedictioni Simeonis Metropolitani: Tychon Archiepisc. „ Rostovien. & Joroslavien. Niphon Susdalien. & Toraski. Va- „ sian [*Sebastianus*] Episcopus Tuveren. Protasius Resanen. & Muromski „. Cetera. En, præter Metropolitanum Simeonem, duo *Archiepiscopi*, *Rostovien.* & *Susdalien.* Itaque tametsi verum est, in Russia ab initio unum tantum Metropolitanum extitisse, ceteros autem Episcopos; usus tamen postea obtinuit, ut plures Archiepiscopi essent, præter Metropolitanum & præter Episcopos: & in numero Archiepiscoporum censitus fuit *Susdaliensis*, propter excellentem nempe ejus urbis, & Principatus dignitatem, teste Herberstenio pag. 84. „ Quo „ tempore Moschi imperii sedes Volodimeria erat, inter præ- „ cipuos hic Principatus [*Susdaliensis*] numerabatur, ac reli- „ quarum adjacentium urbium Metropolis erat &c. „. Non mirum igitur, si ea sedes in Synaxario *Archiepiscopalis* appellatur; sicuti etiam Byzantina Ecclesia in Synaxariis *Patriarchalis* dicitur iis etiam temporibus, quibus simplex Episcopatus erat: eo scilicet quia sequioris ævi Scriptores solent eam appellationem rebus tribuere, quæ suo ipsorum ævo obtinet.

XXVII.

SAMPSON.

Vaticanus Ruthenicus primus vacat. Secundus, *Sampsonis Xenodochi*. Slavicus noster: *S. P. N. Cyrilli Archiep. Alexandrini*. Kalendarium Moscoviticum: *Prepodob. Sampsona*, *S. Sampsonis*. Possevinus perperam: *S. Patris Samonii*, pro, *Sampsonis*. Papebrochius: *Sampson*, Presbyter; de quo Ephemerides Metricæ:

> Ξεινοδόχος δ' ἐνὶ εἰκάδι ἑβδομάτῃ βάτε Σάμψων.
> *Xenodochum Sampson vigesima septima tollit.*

Menæa: τοῦ ὁσίου πρς ἡμῶν Σαμψὼν τοῦ Ξενοδόχου, *S. P. N. Sampsonis Xenodochi*, cum officio, & Synaxario. Menologium Basilianum ad XXVII. Junii agit primo *de Sancto Cyrillo Episcopo Alexandrino*, de quo recole quæ supra sunt observata ad IX. Junii, & ad XVIII. Januarii. Deinde *de Sancto Davide Thessalonicensi*, de quo etiam ad diem antecedentem dixi; demum *de Sancto Sampsone Xenodocho*. Porro Synaxaria tam Basiliani, quam Menæorum, Græce & Latine recitantur in Act. Sanctor. ad XXVII. Junii pag. 264. & seq. Romanum Martyrologium ad hanc diem: „ Constantinopoli S. Sampsonis Presbyteri pau- „ perum

„ perum exceptoris „. Vixit ſub Juſtiniano, obiitque circa ann. 530. uti demonſtrant Bollandiani loc. cit. *Vita S. Sampſonis* auctore Metaphraſte, Græce: ἀλλὰ μὲν χάριτος ἔργον καὶ θεραπείας, Latine: „ Partim quidem magno Sampſoni gratitu- „ dinem & cultum debitum exhibentes „. Acta Sanctor. Tomo v. Junii pag. 265. Latine ſolum apud Lipoman. Tom. 6. & Sur. ad 27. Junii.

XXVIII.

Cyrus, et Joannes.

Uterque Vaticanus Ruthenicus: *Cyri & Joannis*. Slavicus noſter: *Inventio Reliquiarum Cyri & Joannis*. Kalendarium Moſcoviticum: Кура и Іоанна, *Cyri & Joannis*. Poſſevinus: *S. Mart. Cyri*. Papebrochius: *Cyrus*, *Joannes*. Ephemer. Metricæ:

Εἰκάδι ὀγδοάτῃ Κύρος φαίνῃ ἠδ᾽ ὁμόαθλος.
Vicena octava Cyrus ſociuſque coruſcant.

Scilicet, Joannes. Utriuſque autem Corpora ſub Arcadio Imper. & Theophilo Patr. Alexandr. reperta, huic ſecundo Feſto dederunt occaſionem: nam primum, ut diximus, celebratur XXXI. Januarii. Menæa Græca: ἡ ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων τῶν ἁγίων καὶ ἰαματικῶν Ἀναργύρων Κύρου καὶ Ἰωάννου: *Repoſitio Reliquiarum Sanctorum & Medicorum Anargyrorum Cyri & Joannis*, cum officio, & Synaxario. Menologium Baſilianum: ἡ εὕρεσις τῶν λειψάνων τῶν ἁγίων Μαρτύρων Κύρου καὶ Ἰωάννου: „ Inventio Reliquiarum SS. Martyrum Cyri & Joannis. Cyrus „ & Joannes Chriſti Martyres, Diocletiano imperante, clarue- „ runt. Et Cyrus quidem Alexandrinus, Joannes vero Edeſ- „ ſenus, profeſſione ambo Medici. Quumque ſe invicem ob „ eandem artem agnoviſſent, omnes inſulas & loca peragra- „ bant, non modo corpora curantes, verum etiam animas. „ Quum vero Chriſtianorum complures ad martyrium ſubeun- „ dum alacriores promptioreſque efficerent, ad ejus loci Præ- „ ſidem delati, primum ab eo cruciatibus affecti, poſtremo „ decollati fuere. Et aliquando quidem eorum pretioſæ Re- „ liquiæ delituere: poſtea tamen Alexandriæ detectæ fuerunt „ Arcadio Imperatore ac Theophilo Patriarcha Alexandrino: „ quæ uſque ad hunc diem innumera miracula faciunt ad glo- „ riam Chriſti Deique noſtri, pro quo paſſi ſunt, quorum an- „ niver-

„ niversariam celebritatem omnes fideles peragimus „. Recole quæ supra dixi ad XXXI. Januarii.

XXIX.

PETRUS, ET PAULUS.

Vaticanus Ruthenicus uterque: *Petri & Pauli Apostolorum*. Slavicus noster: *Sanctorum Coryphæorum Apostolorum Petri & Pauli*. Kal. Moscov. *Petra i Pavla*, *Petri & Pauli*. Possev. *SS. Apostolor. Petri & Pauli*. Marmor Neapol. *Nt. S. Petri Apostoli*: & die sequenti: *Nt. S. Pauli Apostoli*. Papebroch. *Sviatiy Berchobuniy Apostoly Petr, i Pavel*. *SS. Principes Apostolor. Petrus & Paulus*. Pictura Capponiana repræsentat Petrum a dextris, & Paulum a sinistris stantes. Ita & Papebrochiana, nisi quod in medio inter Apostolos exhibet Deiparæ protomen expansis manibus in sinu Puerum Jesum capite crucigero gestantem, in nubibus positam, cum epigraphe supra caput Deiparæ Μρ̄ Θῡ, *Mater Dei*, & supra caput Christi Ι̅C Χ̅C, *Jesus Christus*. Ephemer. metricæ.

Τλῆ ἐνάτῃ ςαυρὸν Πέτρος εἰκάδι, ἄορ ὁ Παῦλος.
Vicena nona Petrus in Cruce, Paulus ab ense.

Menæa: *τῶν ἁγίων ἐνδόξων πανευφήμων Ἀποστόλων καὶ Πρωτοκορυφαίων Πέτρου καὶ Παύλου*: *SS. gloriosorum celeberrimorum Apostolorum, & Protocoryphæorum Petri & Pauli*, cum officio solemni, & Synaxario: in quo narratæ breviter utriusque Apostoli vitæ subjicitur descriptio oris totiusque personæ, e picturis, ut videtur, antiquis desumta: quæ tamen descriptio in Menol. Basiliano desideratur. Martyr. Rom. ad XXIX. Junii: „ Romæ natalis SS. Apostolor. Petri & Pauli, qui eodem anno eodemque die passi sunt sub Nerone Imp. quorum prior in eadem Urbe capite ad terram verso cruci affixus, & in Vaticano juxta viam Triumphalem sepultus, totius Orbis veneratione celebratur. Alter vero gladio animadversus, & via Ostiensi sepultus, pari habetur honore „. De eadem solemnitate tam Græci & Latini, quam universæ Christianorum Ecclesiæ Syriacæ, Ægyptiacæ, Armenicæ, Ruthenicæ, hac die agunt. In Petrum & Paulum Apostolos, quæcumque colligere potuit, Acta, Encomia & orationes, collegit Fabricius Tom. IX. Bibl. Græc. pag. 134. & in Paulum Apostolum, Tom. cit. pag. 131. Henschenius T. V. Junii a pag. 398. ad pag. 428. *de Sanctis Principibus Apostolorum Petro & Paulo Commentarium* edidit, in quo hæc continentur.

tur. §. I. „ Vitæ horum Apoſtolorum a variis ſcriptæ; ex his
„ aliquæ rejectæ, aliquæ dandæ judicantur. II. Tempus vitæ
„ & martyrii duorum Apoſtolorum, ubi ait eos paſſos anno æræ
„ vulgaris 65., Neronis XI. qui menſe Octobri inchoaturus erat
„ annum Imperii duodecimum. III. Anamneſis Dan. Pape-
„ brochii de ſua & Henſchenii Chronologia circa Paſſionem
„ Chriſti, & annos Petri. IV. Chronologiæ Henſchenianæ in
„ Petro claritas, ſtatua Simoni mago Romæ erecta. Convinci-
„ tur is a Petro ſub Nerone. V. De tempore, ac loco, quibus
„ paſſi ſint Apoſtoli. VI. Commentarius de SS. Petro & Paulo
„ ex MS. Mediceo Græco, Regis Chriſtianiſſimi, & Jacobi Sirleti
„ interpretatione MS. in Bibliotheca Vaticana, Græce & Latine
„ a pag. 411. Initium. *καὶ τῶν τεχνῶν οὐ μόνον τοὺς ἐξ ἀρχῆς πα-*
„ *τέρας ἀποδεχόμεθα.* *Non eos ſolum, qui initio artes invene-*
runt, nos admittimus: ad pag. 424. in capita ſex diviſus, cum
notis. VII. Acta S. Petri, ſancto Lino ejus diſcipulo & ſucceſſo-
ri ſuppoſita, ex MS. Henrici Julii Baronis de Blum. Init. *His ita
geſtis ſurrexit quidam Simon, Samarius genere &c.* pagin. 424.
ad 428.

Analecta Danielis Papebrochii de monumentis, Reliquiis, miraculis, apparitionibus, feſtis, & Eccleſiis SS. Petri & Pauli pag. 425. ad 475. §. I. De locis, viventium Apoſtolorum memoriæ conſecratis in Syria, quædam etiam Petro in Italia. II. De S. Pauli ad Melitam naufragio, ejuſque ibi cultu. III. Reliqua utriuſque Apoſtoli Trophæa Romæ. IV. Ubi primum ſepulti a morte Apoſtoli. Quando & a quo tranſlati ad Catacumbas. V. Quam reverenter & procul a conſpectu deinceps habita ſancta corpora; ac proinde dubiæ pleræque Reliquiæ, quæ de illis haberi dicuntur. VI. De capitibus Apoſtolorum uſque ad Urbanum Papam Quintum. VII. Inventa & ornata ab Urbano Papa V. capita. VIII. De inventione Brachii S. Pauli Miſniæ in Saxonia, inde in Poloniam tranſlati. IX. de vinculis S. Petri, & memoria primæ ab ipſo dedicatæ Eccleſiæ, converſa in feſtum ejus ad vincula. X. De catenis Apoſtolicis, & Annulis, atque raſura eorum incluſa clavibus, S. Petri dictis. XI. De clave S. Petri, quæ Laude veteri ſervatur, antidotum contra morſus rabidorum canum. XII. De Lignea S. Petri Cathedra in Vaticano. XIII. De Feſtis utriuſque Cathedræ S. Petri. XIV. De gladiis Apoſtolorum, aliiſque eorumdem Reliquiis. XV. Sanctorum

ctorum Apostolorum Apparitiones nonnullæ, ac nominatim sancti Petri. XVII. Pauli singulares quædam Apparitiones. XVIII. Festum Conversionis S. Pauli, & veteres de Apostolo utroque Liturgiæ. XIX. De Basilicis tribus præcipuis, a Constantino extrui jussis, & a Silvestro Papa dedicatis. XX. De tempore depositionis sacrorum Corporum in Basilicis utriusque Apostoli, & festo B. Petri epularum. XXI. Passi nec ne, sint Apostoli die XXII. Februarii.

Ædes sacras Constantinopoli sanctis Apostolis Petro & Paulo dicatas enumerat Cangius in Constantinopoli Christiana cap. v. a pag. 105. edit. Reg. nimirum. 1. *SS. Apostolorum*, omnium, quæ in urbe illa extiterunt, post Sophianum, celeberrimum Templum. 2. SS. Apostolorum in Triconcho. 3. S. Pauli in Palatio. 4. S. Pauli in Orphanotrophio. 5. S. Pauli ἐν τῷ λάβῳ μετοχίῳ. 6. Paulopetrium, sive ædes S. Pauli in Petrio. 7. Sancti Pauli monasterium. 8. S. Petri Apostoli intra Palatii septa. 9. SS. Petri & Pauli ad Hormisdæ aulam. 10. S. Petri Apostoli ædes, Sophianæ proxima. 11. S. Petri ædes a Petro Barsimiano Syro condita. 12. S. Petri & S. Marci in Blachernis. 13. S. Petri Pisanorum. 14. S. Petri in Galata.

Daniel Papebrochius in Prætermissis ad XXIX. Junii p. 396. col. 2. in fine hæc habet. „ S. Petri Czari Rostoviensis memo„ ria in Synaxario Ruthenico Diœcesis Kioviensis, quod nobis „ Latinum fecit P. Georgius David anno 1688. Missionarius „ Moscuæ. Acta ætatemque ipsius ubi acceperimus, poterit „ certius aliquid de ejus cultu pronunciari „. Idem Papebrochius in Append. ad Ephemerides Græcomoschas Tom. I. Maji pag. LXIII. col. 1. in Triptycho majori, Tabella sinistra exhibet Imagines Sanctorum, superne quidem „ Nicolai, Stephani „ Protom., Petri Archiep. Kiov., Alexii Arch. Kiov. & Jonæ „ Arch. Kiov. In parte vero inferiori, Cosmæ, Damiani, Flo„ ri, Lauri, & Joannis Rostoviensis „: de quo sic ait. „ Jo: „ Rostovien. nusquam in Ephemeridibus nominatus, ipso suo „ habitu Ruthenum nobilem se esse demonstrat „. Ibid. in Tabella media, ejusdem Triptychi majoris: *Christus* sedens in Throno cum libro aperto ad pectus: A dextris *Jo: Baptista* & *Gabriel* Angelus: a sinistris *Mater Dei*, & *Michael* Angelus: post Joannem *Tychon* Episcopus: post Deiparam *Leontius Rostoski*, idest Rostoviensis. In tabella dextera „ Basilius, Gre-

 „ go-

„ gorius , Jo: Chysostomus , Zosimas, Sabbatius „ . Quinam vero fuerint *Leontius & Joannes Rostovienses*, neque ipse Papebr. neque Culcinius exposuere. In Ephemeridibus Moscoviticis non ad XXIX. sed ad XXV. Junii sic legitur : „ Princeps Pe-
„ trus, inter monachos David, & Febronia dicta inter monia-
„ les Euphrosyna, Thaumaturgi, Muromenses „. Herberfteinius pag. 18. „ Rostow civitas & castrum, Archiepiscopalis se-
„ des, cum Bielojesero & Murom, inter præcipuos & antiquio-
„ res Russiæ Principatus, post Novogardiam magnam habe-
„ tur. Regio hæc olim secundogenitis magnorum Ducum Rus-
„ siæ propria erat „. Hinc idem *Petrus*, alicubi *Rostoviensis*, & alibi *Muromensis* Princeps dicitur. Constat autem ex Ephemeridibus eum unacum uxore abdicato Principatu, monasticam vitam suscepisse, & ipsum quidem *Davidem*, illam autem *Euphrosynam* fuisse dictam.

Porro Culcinius ad XIX. Septemb. pag. 45. ex Anthologio laudat *S. Theodorum* ex Principe monachum Smolenscensem ac Jaroslaviensem, unacum filiis ejus *Davide* ac *Constantino*. Jaroslavia autem [juxta Herbersteinium pag.78.] distat a Rostow 12. milliar. Germ. quæ etiam, quemadmodum Rostow, secundogenitorum Principum erat: unde conjectando colligimus, eundem Petrum, Davidem dictum, eum esse, qui filius fuit *Theodori*, olim Principis *Rostow*, *Jaroslaviæ*, & *Muromi*, postea monachus & ipse cum filio & filii uxore Euphrosyna, olim Febronia.

XXX.

SYNAXIS APOSTOLORUM.

Vaticanus Ruthenicus uterque : *Apostolorum duodecim*. Slavicus vacat. Kal. Moscov. Σοβορ Α'ποςολ. ιβ'. *Synaxis Apostolor*. XII. Possev. *Concilium SS. Apostolor*. XII., pro, *Synaxi*. Papebroch. „ Sobor Sviatich, i Slavnich duanadesiat Aposto-
„ lov, Synaxis Sanctorum & gloriosorum XII. Apostolorum. Tabulæ Capponianæ exhibent tres Apostolos stantes, definito hoc numero, pro *duodecim*. Papebrochianæ repræsentant in arbore, ordines quatuor, in primo & supremo, Christum medium inter Deiparam & Joannem Baptistam. In secundo, Joannem, Petrum, Paulum, & Matthæum. In tertio, Lucam, Marcum, Andream & Jacobum. In quarto & infimo, Philippum, Simonem, Bartholomæum, & Thomam. Unicuique capiti

capiti superscripta Epigraphe. Ephemerides metricæ.

Δώδεκα ἐυκλέας Μύστας τριακόστη ἀγείρει.

Bissenos feste celebrat trigesima Mystas.

Menæa: ἡ Σύναξις τῶν ἁγίων ἐνδόξων πανευφήμων Ἀποστόλων τῶν ιβ'. *Synaxis Sanctorum gloriosorum celeberrimorum Apostolorum* XII. Cum officio & Synaxario, in quo breviter uniuscujusque Apostoli gesta enarrantur, additis etiam nonnullis Discipulis & Diaconis. Videlicet „ Petri. Pauli. Andreæ. Jacobi. Joan-„ nis. Philippi. Thomæ. Bartholomæi. Matthæi. Jacobi. Al-„ phæi. Simonis. Thaddæi. Matthiæ. Adelphothei. Simeonis. „ Barnabæ. Marci. Lucæ. Philippi. Ananiæ. Justi. Stephani. „ Prochori. Nicanoris. Parmenæ. & Nicolai „ qui tamen e choro Apostolico rejectus dicitur ob pravam doctrinam, unde & Nicolaitæ hæretici sunt appellati. At in Menolog. Basil. soli recensentur Apostoli „ Petrus. Paulus. Andreas. Jaco-„ bus. Joannes. Philippus. Thomas. Bartholomæus. Mat-„ thæus. Jacobus Alphæi. Simon. Judas Jacobi „. De Andrea vero hæc leguntur. „ Andreas primum vocatus, ab Ægea ar-„ bori affixus est „. In Menæis autem: „ Andreas Apostolus, „ primum vocatus, & frater Petri, per universam maritimam „ Bithyniæ & Ponti & Armeniæ, Christum prædicans, deinde „ reversus per Pontum & Byzantidem, descendit usque in „ Helladem, & in Patris Achajæ, sub Ægea cruci affixus, con-„ summatur „. At in Synaxario Ruthenico [interprete Culcinio pag. 86.] „ Andreas Apostolus primo ante alios vocatus, „ frater Petri, prædicavit Evangelium in Bithynia, Ponto & „ Armenia, rediensque per Pontum Byzantium, descendit „ usque ad Helladiam, & Deo disponente quum pervenisset ad „ fluvium Borysthenem, plantavit Crucem in montibus Kio-„ viæ, prædixitque ibidem magnam Christi gratiam abundatu-„ ram. Quod utique tempore suo completum est. Nam a Se-„ de Byzantina seu Constantinopolitana lux Evangelica oris „ Russorum illuxit. Tandem Andreas Pataris [leg. *Patris*] in „ Achaja ab Egeate Rege cruci alligatus, certamen gloriosum „ finivit „. Neque Egeates Rex fuit, sed Proconsul, neque ex Helladia [seu potius Hellade, hoc est Græcia] transitus ad Borysthenem. Quare hæc additio, [quæ a vero quidem abhorret, sed Russis plurimum placet,] loco non suo est apposita.

T A-

MENSIS JULIUS.

I.

COSMAS. DAMIANUS.

VATICANUS Ruthenicus primus & secundus: *Cosmæ & Damiani*. Slavicus noster: *Sanctorum non mercenariorum Cosmæ & Damiani*. Kal. Moscoviticum: *Kosmi, i Damiana*: *Cosmæ & Damiani*. Possevinus. *SS. Martyrum Cosmæ & Damiani*. Papebrochius: *Cosmas, Damianus*. Menæa Græca: *τῶν ἁγίων καὶ θαυματουργῶν Ἀναργύρων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ, τῶν ἐν Ῥώμῃ μαρτυρησάντων*: *SS. Thaumaturgorum Anargyrorum Cosmæ & Damiani, qui Romæ passi sunt*. Cum officio & Synaxario, in utroque Menolog. Ruthenice, pro Anargyrorum, legitur. *Bezmezdniku*, eodem sensu. De his Sanctis recole quæ a me fusius observata sunt ad 1. Novembris Tom. 5. a pag. 328. ubi de tribus Cosmæ & Damiani paribus, Arabibus scilicet, Asiaticis, & Romanis disserui, qui coluntur a Græcis ad 1. Nov., ad 17. Octob. & ad 1. Julii. Acta quoque, quæ de illis Græce habentur, ibidem indicavi.

II.

DEPOSITIO VESTIS IN BLACHERNIS.

Vaticanus uterque: *Depositio Vestis Deiparæ*. Slavicus noster: *Depositio Venerabilis & Sanctæ Vestis Sanctæ Deiparæ*. Kalendarium Moscoviticum: *Polozenie Rizi Bogorodiki*, *Depositio Vestis Deiparæ*. Possevinus perperam: *Positio Stolæ Beatissimæ Virg. Mariæ*. Papebrochius minus recte: *Memoria venerandæ Vestis SSmæ Deiparæ in Blachernis*. Nam vox, *Polozenie*, non *Memoriam* sonat, sed *Depositionem Vestis Deiparæ in Blachernis*. Menæa: *ἡ κατάθεσις τῆς τιμίας ἐσθῆτος τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν Βλαχέρναις*: *Depositio pretiosæ Vestis Sanctissimæ Deiparæ in Blachernis*: cum officio, & Synaxario in utroque Menologio: in quo narratur, quod „ imperante Leone Magno, duo fratres Patricii Galbius & Candidus incensi „ desiderio adorandi sancta Hierosolymorum loca, in Palæstinam se contulere, & (a) divertentes in ædes cujusdam ve- „ tulæ

a Menæa: *cumque in Galilææ locis essent, divertentes &c.*

„ tulæ Hebrææ, quum ibidem ægrotorum turbam jacentem vidissent, causam percontati, didicerunt, eo in loco pretiosam „ vestem Deiparæ asservari. Rogarunt itaque, ut eam adorare „ sibi liceret, & admissi sunt. Quum vero noctu clam thecæ „ mensuram accepissent, Hierosolyma profecti, ibi similem „ thecam præpararunt: reversique ad easdem ædes, thecam „ quam attulerant, sublato prototypo, supposuerunt: quod „ Constantinopolim inde translatum, in suo suburbio, quod „ Blachernas appellant, deposuerunt; gratias agentes, unacum „ Imperatore & populo ob talem acquisitum thesaurum „. In Menæis id factum perhibetur ἐπὶ λέοντος τοῦ μεγάλου καὶ βηρίνης τῆς αὐτοῦ γυναικός, *sub Leone Magno, & Verina ipsius uxore*: & in fine [narrato quod sacram vestem Patricii illi in suo Blachernarum suburbio deposuissent] additur: „ *thesaurum abscondere tentantes*: Verum quum nequirent, Imperatori „ denunciarunt: qui hæc audiens, vestemque transferre vo„ lens, ineffabili perfusus gaudio, illam amplexus est; quum„ que Templum in eodem suburbio ædificasset, pretiosam sa„ cram thecam, τὴν τιμίαν σορὸν, deposuit: ubi etiamnum „ pretiosa ipsa theca reposita est: quæ & ad hodiernum usque „ diem, custodia est urbi, & morborum hostiumque effu„ gatrix.

In utroque Menol. ad XXXI. Augusti recolitur *Depositio Venerandæ Zonæ SSmæ Deiparæ*, cum hac narratione. „ Ar„ cadius magni Theodosii filius, venerandam SSmæ Deiparæ „ Zonam Hierosolymis educens, ubi usque ad illa tempora cum „ pretiosa Veste fuerat a quadam Virgine asservata, eamque „ Constantinopolim transferens, deposuit in eleganti theca, „ quæ ἁγία σορὸς, *Sancta Urna* fuit appellata. Quadringen„ tis & decem (*a*) post annis Leo Imperator hanc sacram Ur„ nam aperuit propter uxorem ipsius Zoën ab impuro spiritu „ vexatam, quæ divina visione digna habita fuerat, atque ad„ monita fore, ut si ei veneranda Zona imponeretur, incolu„ mitatem obtineret. Itaque reperta fuit adoranda Zona, per„ inde ac recens contexta, refulgens, aurea signata bulla, & „ codicillo adamussim indicante annum, indictionem, & diem, „ qua Constantinopolim fuerat sacra Zona asportata, utque Im„ pera-

a In edit. Urbini Tom. 3. pag. 225. deest, *& decem*, in Lat. interpretatione.

„ peratoris manibus intra thecam deposita & ab ipso signata:
„ Eam amplexus est Imperator; & per manum tunc temporis
„ Patriarchæ super Imperatricem explicata, a morbo liberam
„ illam effecit: cunctis demum Salvatorem Christum glorificantibus, atque immaculatissimæ ejus Matri hymnos pro gratiarum actione reddentibus, reposita fuit sancta Zona in veneranda Urna, in qua antea extabat „. In Menæis hic titulus ad xxxi. Augusti legitur: „ Commemoratio Depositionis ἐν τῇ ἁγίᾳ σορῷ in sacra Urna pretiosæ Zonæ SSmæ Deiparæ, in ven. ejus æde, quæ est in Chalcopratiis, ex Episcopatu Zelæ sub Justiniano Imp. & miraculum quod accidit ob appositionem pretiosæ hujus Zonæ super Zoën Imperatricem uxorem Leonis Imperatoris.

In utraque narratione mendum in Synaxariis deprehenditur. Binæ exstabant Constantinopoli Basilicæ in honorem Deiparæ ædificatæ, (ut de innumeris aliis sileam) quarum una *Blacherniana*, altera dicebatur *Chalcopratiana*. In Blacherniana, Deiparæ *vestis*, quæ & *Omophorium* seu velum dicitur, reposita fuerat; in Chalcopratiana ejusdem Deiparæ *Zona*. Theodorus Lector Constantinopolitanæ Ecclesiæ, [qui res in Ecclesia gestas ab iis temporibus, in quibus desierat Socrates, usque ad Principatum Justini Senioris complexus est; vivebat autem anno Chr. 518. teste Gul. Caveo in hist. liter.) Theodorus (inquam) Lector in excerptis historiæ Ecclesiasticæ lib. 1. num. 1. refert, „ Eudociam ab urbe Hierosolymitana ad Pulcheriam misisse Imaginem Matris Domini, quam Lucas Apostolus depinxerat „. Et num. 5. de Templis ab eadem Pulcheria Augusta, Theodosii junioris sorore, & Marciani Imperatoris conjuge ædificatis: Ædificavit autem Pulcheria Ecclesias complures: „ eam scilicet, quæ est in Blachernis; item eam, quæ est in Chalcopratiis. Aliam quoque quæ dicitur Hodegorum „. Nicephorus lib. 15. cap. 2. de eadem Pulcheria. „ Ex multis vero pauca quædam, quæ vim temporum superarunt, id indicabunt. Opus enim ejus est Sacrum Dei Genitricis Templum, quod Blachernæ dicitur, dignum illa ipsa Verbi Matre, quod inhabitaret, judicatum domicilium, sicuti Filio ejus, quod Sapientiæ vocatur: cujus divinum *Loculum*, & *sepulcrales Fascias* inventas cum veneratione maxima ibi reposuit. Templum item, quod τῶν ὁδηγῶν cognomine clarum est, in quo

„ di-

„ divinam illius Imaginem, quam Lucas Apostolus in tabula „ depictam reliquit, & divinum ipsius Lac, & sacram Colum, „ & Servatoris Fascias, perinde atque thesaurum, quem ad „ eam Eudocia Augusta, quum Hierosolyma profecta est, misit, „ servandas curavit. Præterea & sacrum Chalcopratiorum „ Templum, cui *Sancti Loculi* nomen est „. Eadem repetit lib. 15. cap. 14. „ Celeberrima hæc Pulcheria multas per vitam „ præclare res gessit, multa publica hospitum & pauperum con„ didit domicilia: advenarum etiam sepulcra, & alia ædificia „ construxit, piæ mentis ejus indicia: *Et post pauca*. Tria quo„ que Dei Matri ex ipsis fundamentis Templa erexit: quorum „ unum est in Chalcopratiis, *sacri Loculi* nomen habens: in „ hoc veluti thesaurum, Dei genitricis deposuit *Zonam*; de „ quo paucis libro proximo capite secundo mentionem feci„ mus. Hoc in Templo, ut quarto quoque Hebdomadis die „ pervigilium & supplicatio ad lucernas & lampades fieret, „ constituit, quem & ipsa pedes frequentare solita erat. Se„ cundum Templum ὁδηγῶν, ubi ex Antiochia missam Verbi „ Matris Imaginem dedicavit, quam divus Apostolus Lucas „ suis ipse manibus depinxit, illa adhuc vivente, & tabulam „ ipsam vidente, gratiamque a Deo illi formæ suæ immitten„ te. *Et post pauca*. Tertium autem Verbi Matri incredibili„ ter pulchritudine & omnis generis materia ornatum conse„ cravit Templum, cui Blachernæ cognomen est: in quo Tu„ mulum Deiparæ unacum sacris vestibus sibi a Juvenali Hiero„ solymorum Episcopo transmissum, Pulcheria ipsa & Marcia„ nus Imperator piis consecrarunt atque deposuerunt manibus „ proxime ad sacram divinamque mensam „. Habemus ergo, a Pulcheria Augusta & utramque illam Deiparæ Basilicam, Blachernianam nempe & Chalcopratianam, fuisse ædificatam, & in earum prima *Vestem*, in altera *Zonam* Deiparæ repositam; hanc quidem ab Eudocia Hierosolymam profecta, illam vero a Juvenali Hierosolymorum Episcopo sibi transmissam. Corruit proinde prima Synaxarii narratio de Veste Deiparæ a Candido & Galbio Patriciis inventa atque Byzantium delata, inque suburbio Blachernarum clam deposita, donec a Leone Imp. qui post Marcianum & Pulcheriam imperavit, ad Templum Blachernense quod ipse extruxerit, delata esset. Corruit etiam secunda narratio de Zona ejusdem Deiparæ, ex Episcopatu Zelæ translata

Constantinopolim sub Justiniano Imp.; ab Arcadio autem Theodosii junioris patre & senioris filio, Hierosolymis Constantinopolim deportata, ab eoque in sancta Urna deposita. Vide Cangium in Constantinopoli Christiana lib. 4. cap. 2. de ædibus sacris Deiparæ dicatis, ubi num. VI. agit de *Deiparæ Blachernarum æde*, & num. IX. de *æde Chalcopratiana*: has enim ædes quum subsequuti post Marcianum & Pulcheriam Imperatores, aut instauraverint aut exornaverint, ideo factum est, ut earum sacrarum Reliquiarum Translatio aut Depositio modo ad unum, modo ad alium Imperatorem a scriptoribus Byzantinis referatur. Capponiana Tabula exhibet Deiparam puerum Jesum in ulnis tenentem supra Altare positam, a dextris Patriarcham, a sinistris Imperatorem stantes. Papebrochiana vero repræsentat Templum apertum, librum clausum cruce signatum Altari superimpositum, Patriarcham sive Metropolitanum, magnum Moschorum Ducem, & Primates Moscovitas, illuc oculos convertentes.

III.

MART. HYACINTHUS. ANATOLIUS.

Ambo Vaticani Ruthenici cum nostro Slavico vacant. Kal. Moscovit. *Muc. Υακινθα*, *Mart. Hyacinthi*: Possev. perperam *S. Mart. Acenthii*, pro *Hyacinthi*. Papebr. *Hyacinthus*. Synaxarium Ruthenicum a P. Georgio David, qui anno 1678. Moscuæ residebat, Latine redditum: III. Jul. *Item Offium S. Anatolii Patr. Constantinopolitani*, elevatio scil. aut depositio. Menologium Slavorussicum interprete Sparvenseltio: *S. P. N. Anatolii Patr. Constantinopolitani, anno 453. sub Marciano*. Ephemerides Metricæ.

Ἐν τριτάτῃ Ὑάκινθον κτεῖνε λιμὸς τερθέντα.
Post plagas, Hyacinthe, famem tibi tertia mittit.

Menæa: τοῦ ἁγίου Μάρτ. Ὑακίνθου, τοῦ Κουβικουλαρίου. *S. Mart. Hyacinthi, Cubicularii*; cum officio & Synaxario. Menologium Basilianum.
„ Hyacinthus Christi Martyr fuit ex civitate Cæsareæ Cappado-
„ ciæ. Quum autem Cubicularius esset, & mensæ Trajani impii
„ Imperatoris Præfectus, Romæ deserviret, Christum colebat.
„ Idcirco ab idololatris accusatus & comprehensus, adigebatur
„ ad sacrificandum idolis, & ad comedendos immundos cibos.
„ Sed quum ipse id se commissurum negaret, Christumque
„ multo apertius confiteretur, dicens, ipsum solum Deum esse
„ & uni-

„ & universorum Dominum, graviter propterea cæsus, in carcerem conjectus est. Imperatore autem præcipiente custodi „ carceris, ne ei mundos panes afferret, sed cibos dumtaxat „ idolis immolatos præberet, quum ipse per plurimos dies eos „ non gustasset, sed jejunus permansisset spiritum Deo, reddidit „. Eadem in Martyr. Rom. de S. Hyacintho ad 111. Julii: Alii hujus nominis Hyacinthi coluntur in Menol. Basil. nempe *Hyacinthus* in Phrygia 2. Julii,& *Hyacinthus* Amastride die 18. Julii. In Menæis excusis præter hunc Cæsareensem, ad 24. Dec. *Protus* & *Hyacinthus* cum disticho. In Martyr. Rom. *Hyacinthus* cum Sociis Romæ 10. Febr. *Hyacinthus* Cæsareæ 3. Jul. *Hyacinthus* Amastride 17. Jul. *Hyacinthus* in Portu Romano 26. Jul. *Hyacinthus* Conf. Ord. Præd. 16. Aug. *Hyacinthus* cum sociis in Sabinis 9. Septem. *Hyacinthus* cum Proto 11. Sept. *Hyacinthus* cum Sociis in Lucania 28. Oct.

Anatolius, Hyacintho martyri adjunctus, Patriarchali habitu indutus, is est Constantinopolitanus Patriarcha, qui ex Presbytero & Apocrisiario Alexandrino, in locum S. Flaviani anno Christi 449. Patriarcha creatus, decessit anno 458. Colitur a Græcis in Menæis ad 3. Jul. cum Synaxario, in quo perperam dicitur, *ἀδίκῳ θανάτῳ ὑπὸ τῶν αἱρετικῶν ἀναιρεῖται*, *injusta morte ab hæreticis sublatus*. Id enim de S. Flaviano Anatolii decessore verum est, non de Anatolio. Menol. Basilianum ad 3. Jul. eum laudat, aitque: *Demum Patriarcha Constantinopolitanus creatus, postquam gregem recte gubernasset, ad Deum migravit.* Jo. Pinius Tom. 1. Jul. in Act. Sanctor. a pag. 661. fuse agit de S. Anatolio Patr. Constantinopolitano: & §. quidem 1. de cultu sacro, elogiis, miraculis, tempore vitæ ac mortis, & vita a se hic edita. §. 2. Inquisitio critica, in qua præcipuæ adversus S. Anatolium accusationes expenduntur. 3. Accusato tertia & quarta adversus S. Anatolium diluitur. 4. Duæ reliquæ adversus S. Anatolium accusationes expenduntur. Vita S. Anatolii, auctore anonymo ex MS. Cod. 1387. Biblioth. Regis Franciæ: *Ἀνατολίου τὴν ἡλίου δίκην λάμψασαν πολιτείαν.* „ De vita ab Anatolio instituta, quæ fulsit instar solis „. Ibid. a pag. 659. Martyrologium Romanum de hoc Anatolio Constantinopolitano non agit, sed de Episcopo Laodiceno ad 3. Jul. his verbis: „ Laodiceæ in „ Syria S. Anatolii Episcopi, qui non solum religiosis viris, „ sed & philosophis admiranda scripta reliquit „. De eo Eusebius

pluribus lib. 7. cap. 26. Hieronymus de Script. Eccleſ. & in epiſt. ad Magnum orat. 84. Niceph. lib. 6. cap. 36. claruit circa annum Chriſti 270. Vide Caveum in hiſt. liter in V. *Anatolius* Alexandrinus, Epiſcopus Laodicenſis, ubi ejus ſcripta enumerat.

IV.

ANDREAS CRETENSES.

Vaticanus Ruthenicus: *Andreæ Epiſcopi Cretæ*. Ita & ſecundus. Slavicus vacat. Kalend. Moſcov. Ανδρεα Κριτσκαγο, *Andreæ Cretenſis*. Poſſevin. *S. Patris Andreæ*. Papebr. *Andreas*. Menæa: *τοῦ ἐν ἁγίοις πρς ἡμῶν* Ανδρέυ τοῦ Ιεροσολυμίτυ, Αρχιεπισκόπυ Κρήτης. *S. P. N. Andreæ Hieroſolymitani, Archiepiſcopi Cretæ*, cum officio & Synaxario: in quo dicitur, Damaſci ortus, a piis parentibus, addiſcendis literis traditus; Theodoro autem ſanctæ (*a*) civitatis Patriarchatum gerente, *Clericus* factus, ejuſque ſubſcriptor: Congregata autem Conſtantinopoli Synodo, ad illam miſſus ſubſcripſit. Propter ſuam autem ſcientiam & virtutem, Diaconus magnæ Eccleſiæ conſtitutus, & paulo poſt Orphanotrophus: deinde Archiepiſcopus Cretæ: quumque in quadam inſula Hieraſo prope Mitylenem eſſet, vita functus eſt, plurima ſcripta Eccleſiæ Dei relinquens. *Hieroſolymitanus* igitur vocatur, non quod Hieroſolymis natus eſſet, ſed quod Eccleſiæ Hieroſolymitanæ *Clericum* egiſſet. Caveus, neſcio quo auctore, Andream vocat *monachum Hieroſolymitanum*, ejuſque *ætatem* ab anno 635. ad 680. & ultra affigit, quum ex Triodio (ut inquit) conſtet, eum S. Sophronio Patriarchæ Hieroſolymitano Synchronum fuiſſe, & ex Jambis Euchariſticis ad Agathonem Diaconum Concilii VI. (anno 681. habiti) ſcribam, pro ſibi ad exſcribendum commodatis Actis Synodalibus, ultra eam Synodum eum vixiſſe, palam fiat. Verum ex Actis Synodi ſextæ, & ex Theophanis Chronographia manifeſte colligigitur, primo, id quod in Synaxario de S. Andrea legitur Clerico ordinato a Patriarcha Theodoro (ὗτος, Θεοδώρυ Πατριαρχῦντος τῆς ἁγίας πόλεως, Κληρικὸς κείρεται, *Hic, Theodoro Patriarcham ſanctæ civitatis agente, Clericus tondetur*:) intelligendum eſſe non quidem de eo Theodoro Hieroſolymitano Pa-

a Id eſt, Hieroſolymorum. Unde Falconius perperam habet ad 4. Jul. pag. 109. Andreas Damaſcenus patria, a Theodoro Patriarcha Conſtantinopolitano fit Clericus & ſubſcriptor ejus.

Patriarcha, cujus Theophanes meminit ad ann. 23. Constantini Copronymi, Christ. 764. cujusque extat Synodica scripta anno 767. ad Paulum Tom. 7. Concil. Labb. p. 924. sed de priore Theodoro Presbytero & locum servante Hierosolymitanæ Ecclesiæ, cujus sit mentio ad annum 681. in Synodo VI. Tom. 6. Concil. Labb. pag. 1028: 1057. & 1087. ubi subscribit Legatus Sedis Hierosolymitanæ sic: „ Georgius humilis Presbyter Sanctæ „ Christi Dei nostri Resurrectionis, & locum gerens Theodori „ Deo amabilis Presbyteri & locum servantis Apostolicæ Sedis „ Hierosolymorum, similiter subscripsi „. Vacantem enim post S. Sophronii obitum Ecclesiam Patriarchalem Hierosolymitanam ab anno 645. Vicarii rexere, primus Stephanus Episcopus Dorensis, secundus Joannes Philadelphiæ Episcopus, tertius Theodorus Presbyter, quemadmodum scribit Quienus Tom. 3. Orient. Christ. a pag. 280. ad 289. donec Joannes anno Chr. 705. renunciatus fuit Patriarcha, de quo Theophanes ad annum 1. restituti Justiniani secundi. Colligitur secundo, Andream creatum fuisse Archiepiscopum Cretensem circa an. 712. sub Philippico Bardane. Tum vero Andreas (uti recte observat Quienus Tom. 2. Orient. Christ. pag. 260.) cum Germano Cyzici Episcopo, Principi illi, qui sextam Synodum altera coacta abrogare moliebatur, adulatorie nimis suffragatus est. De quo audiendus venit Theophanes ad annum Philippici secundum. *A tempore editorum* (Quini sextæ seu Trullanæ Synodi) *decretorum, ad quartum Philippici annum, facta est furibunda Synodus adversus sacram Oecumenicam Sextam Synodum; & Cyro* (Constantinopolitano Archiepiscopo) *anno Patriarchatus initi sexto, Joannes Constantinopolitanus Patriarcha renunciatus est, Andreas autem Metropolita Cretæ, & Germanus Cyzici, propalam subscripsere, cumque suis Collegis anathemati subjecerunt prædictum Sanctum, quod adversus Monotheletas celebratum fuerat, Oecumenicum Concilium*. Hæc Theophanes de pseudo Synodo, cui subscripsere Jo. Constantinopolitanus, Andreas Cretensis, & Germanus Cyzicenus. At Synaxarii auctor omnia miscet. Fabulatur enim Andream adhuc Clericum Hierosolymitanum, a suo Patriarcha missum fuisse ad Synodum Constantinopoli coactam. Theophani credendum est, non Synaxariorum auctoribus, qui post annum 1200. vixere. Atqui, ut Joannem illum Patriarcham, & Germanum pœnituit eorum, quæ Philippi-

lippico auctore male gesserant; ita Andream quoque Cretensem, qui hac eluta labe, sanctus post mortem a Græcis haberi meruit. Id quod multorum quæ supersunt hodie de variis argumentis homiliarum Inscriptiones testantur, ad hunc modum: τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀνδρέου Ἀρχιεπισ. Κρήτης, *S. P. N. Andreæ Archiepisc. Cretæ*. Testantur & Menæa, in quibus tamquam Sanctus cum officio proprio colitur. Menologium Basilianum solam de eo commemorationem sine Synaxario agit, his verbis ad 4. Jul. *& commemoratio S. P. N. Andreæ Hierosolymitani, Archiepiscopi Cretæ, & Sancti Lampadi Irenopolitani*. Sed de Lampado ad diem sequentem.

V.

S. MARTHA. ATHANASIUS. LAMPADUS.

Vaticani Ruthenici cum Slavico vacant. Kal. Moscov. *Pr. Athanasia Athon. S. Athanasii Athonitæ*. Possev. *S. P. Athanasii*. Papebr. *Athanasius*. *Martha*. Menæa: τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου, τοῦ ἐν τῷ Ἄθῳ. καὶ τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Λαμπαδοῦ, τοῦ Θαυματουργοῦ: *Sancti & Deiferi P. N. Athanasii in monte Atho, & S. P. N. Lampadi Thaumaturgi*, cum officio & Synaxario de utroque. Additur & Synaxarium, *De S. Martha matre S. Simeonis, in monte Admirabili*: τῆς ὁσίας Μάρθας, μητρὸς τοῦ ἁγίου Συμεὼν ἐν τῷ Θαυμαστῷ ὄρει. Menol. Basil. de S. Martha habet elogium ad hanc diem: de S. Lampado commemorationem ad diem antecedentem: de S. Athanasio Athonita silet.

De S. Martha, vide observata supra ad XXIV. quo die Simeon ejus filius colitur.

De S. Athanasio Athonita, Epemerides Metricæ.

Πέμπτῃ δ' Ἀθανάσιον ἄγον νόες ἄστυ θεοῖο.

Angeli Athanasium ducunt ad sidera quinta.

Synaxarium ita habet. Athanasius, Abrahamius antea appellatus, natus Trapezunte in Lazica, ex parentibus piis, quorum pater genus ex Antiochia ducebat, mater vero ibi educata fuerat, literis a puero imbutus, venit Constantinopolim: monastici vero instituti cupidus, inde perrexit ad montem Cyminam, altissimum & invium in Asia, ubi erat monasterium, cui SS̃mus præerat Hegumenus Michaël Malæinus. Ibi exceptus, tonsus, & ex Abrahamo Athanasius appellatus, quod ab omnibus ob suas virtutes honore afficiebatur, relicto eo monasterio, in montem Atho

Athoſe recepit, altiſſimum in Macedonia & prælongum: ibique ſenis cujuſdam fit diſcipulus. Mox in montis interiora, ex revelatione, progreditur, ibique habitat, & multis precibus victus ab Imp. Nicephoro Phoca (a quo maxime & amice nimis habebatur) Eccleſiam exſtruit Deiparæ cum maximo cœnobio: multiſque patratis miraculis ad Deum migravit. Scriptus eſt de eo, *ἡ ἐνδιάσκευος βίβλος*, *Locuples Liber*, in quo ejus vita & miracula narrantur. Exſtat in Bibl. Coiſlin. pag. 274. Athanaſii in monte Atho vita, cujus init. *ὅπως ὁ περιφανὴς τῆς οἰκουμένης ἀστήρ*. Ita Fabric. Tom. IX. Bibl. Græc. pag. 59. Verum non advertit, hanc vitam non aliud eſſe, quam ipſius Athanaſii elogium, quod in Menæis legitur, & Synaxarium vocatur. Porro S. Athanaſii in monte Atho monaſterium ex Jo. Comneno deſcriptum habes Tom. I. pag. 21. & 29.

Synaxarium Lampadi Irenopolitani hæc ſummatim complectitur. A puero deditus vitæ aſceticæ, & miraculorum dono ornatus, in ſpelunca vitam egit, ubi & ejus corpus quieſcit. Pictura repræſentat eum monachi habitu indutum.

VI.

SISOËS.

Kal. Moſcov. *Pr. Siſoa Belikago*, *S. Siſois magni*. Poſſev. *S. P. Siſoës*. Vaticani Ruthenici cum Slavico vacant. Papebr. *Siſoes*. Ephemerides Metricæ.

Βῆ γῆθεν Σισώης ἔμφρων εἰς οὐρανὸν ἕκτῃ.

In cælum Siſoës ſexta ex tellure migravit.

Menæa: *τοῦ ὁσίου πρς ἡμῶν Σισώη τοῦ μεγάλου*: *S. P. N. Siſois magni*, cum officio & Synaxar. in utroque Menologio. Fuit magno Antonio Synchronus, & in eodem cum ipſo monte habitavit: cujus plurima dicta & facta, in vitis Patrum deſcribuntur.

VII.

THOMAS IN MALEO. CYPRILLA. ACACIUS.

Ruthenici Vaticani cum Slavico vacant. Kalend. Moſcov. *Prep. Thomi, i Akakia*: *S. Thomæ & Acacii*. Poſſev. *S. P. Thomæ*. Papebr. *Thomas*, *Acacius*. Ephemerides Metricæ.

Ἑβδομάτῃ Θωμᾶν θάνατος μέλας ἔμφρονα εἷλε.

Morte nigra Thomam prudentem ſeptima tollit.

Menæa: *τοῦ ὁγίου Θωμᾶ τοῦ ἐν τῷ Μαλαιῷ*, *S. Thomæ in Malæo*, cum officio, & Synaxario. Menolog. Baſilianum. „ S. P. N. „ Tho-

„ Thomas in seculo quidem illustris fuit, atque opibus domi-
„ natione que conspicuus: sed & de barbaris plures victorias
„ reportavit. Quum autem ob Christi amorem sæculum atque
„ secularis vitæ molestissimam agitationem abdicasset, factus
„ Monachus, adeo illustrior evasit, ut velut columna ignis in-
„ ter noctis tenebras, magni Prophetæ Eliæ visitatione, cujus
„ etiam mores æmulabatur, micare videretur. Silentium itaque
„ perpetuo coluit, & ad Deum orationem in monte, quem
„ Maleum appellant. Quocirca curationum accepto dono, dæ-
„ mones expulit, & fontem aquarum fusis ad Deum precibus
„ scaturire fecit: cæcis visum, claudis expeditum cursum resti-
„ tuit, pluraque alia miracula in Christi nomine patravit, ad-
„ mirabilis omnibus hominibus factus. Hunc in modum Deo,
„ quantum homini licet, inserviens, ad ipsum lætus & gaudens
„ migravit „. Papebroch. in Ephemer. Metric. *ὁ ἐν τῷ Μαλεῷ Laconiæ monte, cognominatur Thomas*. Baudrand. *Malea*, promontorium Peloponnesi, in ora Occidentali Laconiæ, ubi vertit ad meridiem, Straboni & Plinio, Laconicum sinum claudens ad ortum, & ab Argolico separans, in mare Ægeum valde porrigitur, & 10. milliar. distat a Cythera insula in Septentrionem. Falconius ad VII. Julii pag. 111. de hoc Thoma loquens:
„ Vide, inquit, tempus supra, die quinta, in S. Athanasio in
„ monte Atho, ejus discipulo: nempe sub Nicephoro Phoca
„ Imp. in fine seculi decimi „. Memoriæ lapsus, in hoc Authore non infrequens. Athanasius die V. memoratus, discipulus fuit, non Thomæ in Maleo habitantis, sed Michaëlis Maleini in Cymina monte Monasterii Hegumeni.

Cyprilla colitur in Menæis die 5 Julii cum Synaxario in utroque Menolog. his verbis: „ Cyprilla Christi Martyr, Dio-
„ cletiano Imperatore, Cyrene nata Christianis parentibus,
„ conjuge post biennium defuncto, per 28. annos in viduitate
„ mansit. Quum autem Theodorus Sanctissimus Episcopus ca-
„ ptus, in carcerem detrusus fuit, accidit, ut capitis dolore
„ affecta, curationis gratia ad illum veniret; ab eoque curata,
„ eidem ministrare cœpit cum Lucia, & Aroa piis feminis.
„ Post obitum vero S. Theodori ad Præsidem adducta, Chri-
„ stumque professa, primum cæditur: deinde palma prunas
„ excipiens, a lictoribus ipsius manum apprehendentibus co-
„ gebatur thus Diis adolere. Illa contra clamabat: non est,

„ in-

„ inquiens, spontanea oblatio; Ego enim Christo meo sacrifico. Hæc locuta, in equuleum sublime arripitur, ibique excarnificata, spiritum tradidit „. *Cyrilla* vocatur in Martyrologio Rom. ad v. Julii.

Acacius in typico dicitur ὁ ἐν τῇ Κλίμακι, *in scala*. Culcinius pag. 87. „ VII. Divo Thomæ Monacho in monte Malæo addunt mei libri Acacium, de quo testimonium perhibetur in Scala. Porro per hanc Scalam puto intelligi librum conscriptum a Sancto Joanne Climaco. Ibi ergo videndum foret, quid scribatur de hoc Acacio „. Agitur de eo in Menæis ad XXVI. Novembris, ubi extat de ipso Synaxarium bene prolixum in hæc verba: τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, μνήμη τοῦ ὁσίου πρὸς ἡμῶν Ἀκακίου, τοῦ ἐν τῇ Κλίμακι, *eadem die*, *commemoratio S. P. N. Acacii in Scala*. Et post distichon, οὗτος ἦν ἐν τινι τῆς Ἀσίας μονῇ, & cetera.

Codex noster Slavicus habet ad hanc diem VII. Julii, sed recentiore manu, & charactere, ut vocant, Cyrilliano: *Sanctorum Martyrum Eustathii, Polycarpi, & Evagii, & aliorum*. Quinam hi sint, & ubi, & quando passi, adhuc reperire non potui. Coluntur in Martyr. Rom. ad 3. April. *Tomis in Scythia SS. Martyres Evagrius, & Benignus*.

VIII.

MART. PROCOPIUS.

Vaticani Ruthenici & Slavicus noster, & Possevinus: *Sancti Martyris Procopii*. Kalendarium Moscovit. Σβ. Βελικομ. Προκοπία, *Sancti Megalomartyris Procopii*. Papebrochius: *Procopius*. Ephemer. Metricæ:

Ὀγδοάτῃ Προκοπίου ἀριθέου κρᾶτα κέρσαν
Procopio octava caput aufertur generoso.

Menæa: τοῦ ἁγίου ἐνδόξου Μεγαλομάρτ. Προκοπίου, *Sancti gloriosi magni Martyris Procopii*, cum officio, & Synaxario in utroque Menologio. Martyrologium Romanum ad VIII. Julii; „ In Palæstina Sancti Procopii Martyris, qui sub Diocletiano Imperatore ab Scythopoli ductus Cæsaream, ad primam responsionum ejus confidentiam, a Judice Fabiano capite cæsus est „. Acta ejus Græca, auctore incerto: κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκείνους ἐβασίλευσε Διοκλητιανὸς ὁ Τύραννος. Eadem videntur ac illa quæ Cod. MS. Bibl. Coislin. pag. 196. incipiunt: κατὰ τοὺς Καιροὺς ἐκείνους Βασιλεύοντος Διοκλητιανοῦ. Alia auctore Metaphraste:

ste: Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ τὴν αὐτοκράτορα Ῥωμαίας διεπόντων ἀρχῆς: extant Lat. apud Lipom. Tom. 6. & apud Sur. ad 8. Julii; quæ, ut ait Baronius, citata reperiuntur in secunda Synodo Nicæna Act. IV. ibique ex iisdem Actis recitatur elegans exemplum de cultu Sanctarum Imaginum. Encomium in Sanctum Procopium Mart. auctore Hesychio Presbytero Hierosolym. Προκοπίῳ τὴν θυσίαν ὁ Χριστὸς ἐστεφάνωσεν πῦρον αὐτὸν ἰδών. Aliud auctore incerto, τέρπει μὲν καὶ λειμὼν πολυανθής: Fabric. Bibl. Græc. Tom. 9. pag. 138.

Baronius loc. cit. *Alius esse videtur ille Procopius, de quo agit Eusebius lib. 8. cap.* 12. Et quidem si laudata Græca Acta cum iis, quæ Eusebius de Sancto Procopio narrat, conferantur, videntur duo Procopii Martyres exstitisse. Eusebianus enim *Lector* & *Exorcista* dicitur; alter *Dux exercitus*. Eusebianus *momentaneo ferme martyrio sublatus*: ille *longo certamine fatigatus, plurima meruit de diversis tormentis stipendia*. Baronium sequuntur Valesius in notis ad cap. 1. libri Eusebii de Martyribus Palæstinæ, & Ruinartus in Admonit. prævia ad passionem Sancti Procopii Lectoris pag. 352. At Bollandiani demonstrant, Procopium martyrem, cujus historiam Eusebius lib. 8. cap. 12. conscripsit, & quem Latini ad 8. Julii colunt, ipsum esse, quem Græci ad eandem diem *Megalomartyrem* vocant. His adstipulatur Tillemontius, qui etsi non diffiteatur, forte extitisse *Procopium copiarum ducem*, cujus historiam cum *Procopio Cæsariensi Martyre* Græci in Synaxariis confuderint, ut sæpe alias eos fecisse compertum est; ejus tamen Acta a Lipomano & Surio ex Metaphraste edita merito reprehendit, utpote quæ oppleta sunt iis, quibus falsa Acta scatere solent, ut Bollandus ad diem 9. Maji affirmaverat, & Falconius in notis ad Synaxarium hodiernum Græcum de Sancto Procopio pronunciat pagin. 111. in hæc verba: „ Vide vera Acta in Eusebio Cæsariensi „ in Martyribus Palæstinæ, quæ in sua genuina & sincera Acta „ Ruinartius derivavit: & tunc ad collationem, mirare summam fabulatoris Græculi confidentiam, qui suis deliriis „ omnes Orientis Ecclesias conspurcavit „. Vide Argumenta Bollandianorum ad hanc diem, quibus evincunt, Acta genuina Sancti Procopii esse ab Eusebio petenda, & unum tantummodo fuisse Procopium, quem eadem die Græci, Latini, Syri, Ægyptii venerantur; Græcorum autem Procopium, qualis a Metaphraste

phraste & in Synaxariis describitur, tota veste commutata, novaque persona superinducta ab Eusebiano esse diversum. Quæ argumenta summatim profert meus ex sorore nepos Stephanus Evodius Archiepisc. Apameæ in sua Admonitione in martyrium Sancti Procopii, Tom. 2. Act. Martyrum Occidentalium p. 167. & seq. Græci unum eundemque Sanctum Procopium, de quo hac die VIII. Julii agunt, iterum commemorant die 22. Novembris, hoc titulo: Προκοπίου τοῦ ἐν Παλαιστίνῃ Μάρτυρος. Et hoc disticho:

Πρὸς τὴν τομὴν ὥρμησεν οἷα πρὸς πάλην,
Καὶ Προκόπιος θρέμμα τῆς Παλαιστίνης.

Acta Syriaca (*a*) Sancti Procopii, cujusmodi ab Eusebio sunt edita, accipe: „ Martyrium primum Sancti Procopii „ Martyris, anno primo persecutionis, quæ diebus nostris excitata est. Omnium Sanctorum Martyrum, qui in Palæstina „ claruerint, primus coronam promeruit B. Procopius, vir „ sane divinus: quippe qui vel antea quam martyrio perfungeretur, in singulari patientia vitam traduxerat. Et ab ineunte quidem ætate moribus castissimus, corpus suum inedia „ aliisque sponte susceptis afflictationibus adeo proterebat, ut „ vivens adhuc, mortuo simillimus videretur. Animum vero „ suum sancto Dei verbo ita reficiebat, ut ex eo suum etiam „ corpus confirmaret atque mirifice recrearet. Ex pane & aqua „ tantummodo victitabat, quin & ab his ad biduum, ad triduum, ad integram quoque hebdomadam abstinebat. Divinis præterea evolvendis Scripturis perpetuam diu noctuque „ dabat operam. Quemadmodum autem morum integritati, „ cæterisque quibus cumulate adeo ornabatur virtutibus singularem, qua inter æquales suos omnes quammaxime emineret, mansuetudinem, & animi demissionem; ita & eximiis, „ queis pollebat, Theologiæ sermonibus non exiguam in secularibus disciplinis eruditionem adjunxit. Porro Procopius „ genere quidem Hierosolymitanus erat; domicilium vero in „ urbe Bethsan [*Scythopoli Græce dicta*] habebat: ac tria in „ iis Ecclesiis obibat munia, primum scilicet Lectoris sacrorum „ librorum: alterum Interpretis linguæ Græcæ in Syriacam: „ tertium denique, in quo plurimum quidem elaborabat, dæ-

 „ mones

a Ex Cod. Nitriensi 1. & 2. a me in Biblioth. Vaticanam ex Oriente advectis. Vide Tom. 1. Bibl. Orient. pag. 606.

„ mones ex hominum corporibus extrudebat. Ex urbe igitur „ Bethſan unacum ſodalibus ſuis Cæſaream in civitatem noſtram „ miſſus, huc ut venit, antequam conjiceretur in carcerem „ & vinculis gravaretur, ab ipſo limine urbis recta ad impium „ Præſidem, nomine (*a*) Flavianum, protruſus eſt, juſſuſ- „ que ab eo Diis litare. At Procopius contenta voce, non eſſe „ Deos, præter unum rerum omnium auctorem conſervato- „ remque, teſtatus eſt. Quæ Martyris verba quum Judex, non „ ſecus ac vulnus in corde, ægre excepiſſet, firmumque adeo „ ejus propoſitum agnoſceret, a priori ſermone digreſſus, ei, „ ut quatuor qui rerum potiebantur Imperatoribus immolaret, „ præcepit. Verum Sanctus Dei Martyr iſtud quoque Præſidis „ juſſum vehementer deridens, ex Homero Poëtarum Græco- „ rum celebratiſſimo, hujuſmodi protulit ſententiam.

Haud bona res Domini plures: Herus unicus eſto,
Rex unus.

„ Nondum dicendi finem fecerat B. Procopius, quaſi vero Im- „ peratores contemſiſſet, a Præſide morti addictus, illico ca- „ pite plexus eſt. Cui facilis ita atque expeditiſſima ad cælos „ patuit via. Hoc autem primum in urbe noſtra Cæſarea mar- „ tyrium perpetratum eſt „. In Græco Euſebii additur: *Feria* 4. *die* 8. *Deſii*, *hoc eſt* VII. *Idus Junias apud Romanos*. Acta Latina a Valeſio & Ruinarto edita habent: *Deſii ſeptima Jul. menſis, quæ Non. Julii dicitur apud Latinos.* Atqui *Deſius* reſpondet *Junio*, non *Julio* Romanorum; neque ullus eſt rectus ſenſus in verbis illis: *Deſii* VII. *Julii menſis*. Codd. MSS. duo, Corbejenſis ſcilicet & Sancti Germani apud Ruinartum: *Dies erat* VII. *Julii menſis*, *quæ* VII. *Idus Julii dicitur apud Latinos*. At negat ſenſum ullum germanum in his verbis eſſe Tillemontius; fatetur tamen, *ſeptimam diem Julii incidiſſe in Feriam* 4. *anno* 303.; idque ad Martyrologia accedere, quæ Procopium celebrant VIII. *Julii*. Hoc enim habent Beda, Uſuardus, Ado, Rabanus & Notkerus: „ VIII. Iduum Julii, „ natale Procopii in Palæſtina, qui ab Scythopoli ductus Cæſa- „ ream, ad primam reſponſionis ſuæ confidentium, irato Ju- „ dice Flaviano, capite cæſus eſt „. Procopii Baſilicæ Conſtantinopoli, I. ἐν τῇ χελώνῃ, in *Teſtudine*, a Conſtantino Magno

---

a In Syriaco Textu [illegible] literis Lamed, & Vau, præpoſtere ab amanuenſi poſitis.

Magno extructa, auctore Codino pag. 39. edit. Reg. 2. τὰ βιγλεντίας, *Vigilantiæ* dicta, a Justiniano Magno condita, eodem Codino teste pag. 54. 3. τὸ Κονδύλιον dicta, eodem Codino pag. 46. scribente, sic appellata, διὰ τὸ Κωνσταντῖνον τὸν πατέρα Ἰουστινιανοῦ τοῦ ῥινοτμήτου κονδυλίσαι ἐκεῖ τὸν ἵππον αὐτοῦ καὶ ῥίψαι αὐτόν., „ quod Justiniani pater Constantinus Rhinotmetus in eo loco equum suum pugnis instigans, ab eo dejectus fuerit„. Græci festum diem Sancti Procopii celebrant, ut constat ex novella Constit. Emmanuelis Imp. de Feriis, apud Theodor. Balsam. in Nomocan. Photii Tit. 7. cap. 1. Culcinius pag. 87. „ In Volinia mea patria fit festum de eodem Sancto [Procopio] sub præcepto ad populum ex antiqua consuetudine.

IX.

PANCRATIUS.

Ruthenici Vaticani cum Slavico nostro vacant hac & sequenti die. Kalendarium Moscoviticum: Σβ. Μ. Παγκρατια, *S. Mart. Pancratii*. Ita & Possevinus. Papebroch. *Pancratius*. Ephemer. Metricæ.

> Παγκράτιος δ' ἐνάτῃ εἰς Παγκρατέως δόμ' ὀμέμπτης
> *Pancratius nona volat ad sedem Omnipotentis*.

Menæa: τοῦ ἁγίου Ἱερομάρτ. Παγκρατίου Ἐπισκόπου Ταυρομενίου τῆς ἐν Σικελίᾳ, *S. Sacromartyris Pancratii Episcopi Tauromenii in Sicilia*, cum officio, & Synaxario, cujus summam exhibet Falconius pag. 111. Menologium Basilianum de eo agit ad IX. Februarii unacum *SS. Marciano* (*a*) & *Philagrio*, his verbis: „ Isti discipuli fuere Sancti Petri Apostoli. Nam Sancti Pancratii pater, quum adhuc Christus in corpore in terris ageret & miracula patraret, ejus fama commotus, ex urbe Antiochia Hierosolymam venit unacum Pancratio, ut eum videret. Quumque se in amicitiam Sancti Petri insinuasset, post Christi Ascensionem, secutus est eum, & ab ipso ordinatus est Tauromenii Episcopus. Et quum in Christi nomine doceret, clam ab Infidelibus interfectus est. Item Marcianus „ Epi-

---

a Marcianus Syracosar. Episcopus colitur a Latinis in Martyrologio Romano ad 14. Junii, ubi a Judæis occisus dicitur, & a Sancto Petro Apostolo Episcopus ordinatus. A Græcis 30. Octobris in Menæis, ubi ejus martyrii Acta brevi compendio referunt.

De Philagrio Latini silent. Græci in Menæis habent Synaxarium simile Basiliano de Philagrio Cypri Episcopo, Pancratio Tauromenii, & Marciano (qui Marcellus perperam dicitur) Episcopo Syracusarum ad IX. Febr.

„ Episcopus Siciliæ factus, postquam multos Infidelium ad „ Dominum convertisset, decessit. Philagrius vero Cypri Epi„ scopus constitutus, quum & ipse in nomine Christi doceret, „ multas molestias a dæmonibus atque impiis & infidelibus ho„ minibus passus, ad extremum usque spiritum gratias agens, „ obiit „. Martyrologium Romanum de Sancto Pancratio ad 3. April. „ Tauromenii in Sicilia Sancti Pancratii Episcopi, „ qui Christi Evangelium, quod a Sancto Petro Apostolo illuc „ missus prædicaverat, martyrii sanguine consignavit „. Baronius. „ De eo item hac die (3. Apr.) Beda, Usuardus, „ Ado, ac cæteri. Græci autem in Menologio v. Idus Junii, „ (leg. Julii) ubi legitur, hunc Antiochenum genere, San„ ctum Petrum secutum, ab eo Siculis esse præfectum Episco„ pum. Agit de eodem Nicephorus hist. lib. 2. cap. 35. Meta„ phrastes in serm. de die natali Apostolor. De eodem in Actis „ Sancti Marciani Episcopi, quæ accepimus ab Ecclesia Caje„ tana „. Incipiunt autem: *Post triumphalem &c.* Vide eundem Baron. ad 14. Junii, ubi de Sancto Marciano agitur. Pancratii, qui Petri Apostoli discipulus dicitur, Episcopi Tauromenii in Sicilia, Acta Græca, incipiunt: *ἐγένετο μετὰ τὸ ἀναληφθῆναι τὸν κύριον*: Auctor dicitur Evagrius Monachus laudatus Theophani Carameo homil. 57. qui se Pancratii discipulum & comitem fabulatur: in Græc. MS. apud Lambec. Tom. VIII. pag. 94. *Marciani* vero Episcopi Syracusani Elogium auctore incerto: *φέρε τοίνυν ὦ ἠγαπημένε*, Græce cum Sirmondi versione in Act. Sanctor. ad 14. Junii Tom. 2. pag. 788.

X.

XLV. MARTYRES NICOPOLI.

Kal. Moscov. 45. *M.* и Ризѣ Госп. *Quadraginta quinque Martyrum, & Vestis Domini.* Possev. *SS.* 45. *Martyrum.* Papebr. & Culcin. *Antoniy, sorok* (a) *piat Muczenik: Antonius, 45. Martyres.* Menæa: τῶν ἁγίων Μαρτύρων τῶν ἐν Νικοπόλει τῆς Ἀρμενίας, *Sanctorum Martyrum in Nicopoli Armeniæ*: cum officio & Synaxario: in quo dicuntur *Quadraginta quinque*, eorum-

a Apud Falcon. perperam pag. 112. „ Czetici desiat piat Muconico Nicopoli. Un„ de hæc acceperit, nescio „. Ruthenica tamen ipse appellat.

eorumque primores *Leontius*, *Mauricius*, *Daniel & Antonius*: ſub Licinio paſſi. Ephemerides Metricæ.

Κτεῖνε ἐυρυθενέας δεκάτη πῦρ Νικοπολίτας.

Flamma necat decima generoſos Nicopolitas.

Menolog. Baſil. „ Certamen SS. 45. Martyrum, qui Nicopoli „ martyrium ſubiere. Quinque & quadraginta Chriſti Martyres, Licinio Imperatore & Lyſia Præſide, claruerunt, quibus „ præerant Leontius, Mauricius, Daniel & Antonius. Comprehenſi ergo Nicopoli in Armenia, Lyſiæ duci ſiſtuntur „. Cætera. Martyrologium Romanum ad x. Julii: „ Nicopoli in „ Armenia SS. Martyrum Leontii, Mauritii, Danielis, & ſociorum, qui ſub Licinio Imperatore, & Lyſia Præſide variè „ excruciati, tandem in ignem conjecti, martyrii curſum confecerunt.

Antonius, qui apud Papebroch. Nicopolitanis Martyribus præfigitur, primus eſt in Ruſſia monaſtici inſtituti Fundator, & Monaſterii Pieczarenſis apud Kioviam conditor, de quo hæc idem Papebroch. ad Julium Moſcorum figuratum: „ Antonius „ Pezerskie Monachus. Indigena quin ſit, & quidem magni „ nominis, haud poſſum dubitare. Invenio enim eum expreſſum unacum Sancto Theodoſio æque Presbytero Monacho, „ juxta Imaginem quandam Deiparæ, cum ſimili Rotulo in manibus, ubi clare ipſo in principio exprimitur nomen ΜΑΡΙΗ, „ addito ad caput ex more *Presb. Antonii*, & cognomine contractius ſcripto *Perski*. Habitus autem monaſticus eſt, & caput ut Sancti diadematum, cucullus inductus capiti cruce inſignitur, & bipartite per humerum pendet a pectore & tergo: „ ſtola quoque Sacerdotalis ſub pallio monachico inſignitur cruculis, quas in ſpiram decuſſatæ lineæ complectuntur. Ex tota „ autem imaginis forma datur intelligi, ipſum *Antonium* unacum prædicto *Theodoſio*, auctorem eſſe ſacrorum Hymnorum „ in Deiparæ laudem cantandorum a Moſcis: a quibus de utriuſque vita, ſcriptis, miraculis, plenius doceri petimus, diem „ item quo referendus ſit iſte S. Theodoſius „. Ad diem, quo Sanctus Theodoſius colitur, quod ſpectat, jam ſupra vidimus, ejus memoriam agi a Moſchis *die* III. *Maji*. Quod vero Papebrochius, ex tota Imaginis S. Antonii forma arguit, ipſum una cum Theodoſio auctorem eſſe ſacrorum Hymnorum in Deiparæ laudem a Moſcis cantandorum, fallitur egregie: Non enim legitur,

gitur, ipsum aut Theodosium Hymnos scripsisse: sed ambo fuere Fundatores monachismi in Russia,& monasterium Pieczarense condidere; id quod per Rotulum in manibus gestatum significatur. Quamobrem in Anthologio Ruthenico, colitur *S. Antonius* solemni officio cum parvis & magnis vesperis, cum duplici canone, & Synaxario, quod a Culcinio Latine versum pag. 25. ita habet.

„ Regnante in Russia Uladimiro Svatoslaide, prodiens ex „ oppido Lubeco B. Antonius, quum Deus posuisset in corde „ ipsius amorem vitæ monasticæ, profectus est ad Montem Sanctum [*idest Athon*] & lustratis ibidem pluribus monasteriis, „ ingressus est unum ex eis Cœnobium; oravitque Hegumenum, ut monachorum albo ipsum insereret: qui flexus precibus juvenis, suscepit eum, totondit, nomenque Antonii indidit. Didicit facile Antonius præcepta religiosæ perfectionis, in qua quum multum profecisset, Præses vocatum illum „ condignis ornavit laudibus, & dixit: Revertere, fili, in Russiam, & sit tecum benedictio sancti Montis, ut ibidem fias „ monachismi author ac propagator. Obtemperavit Præsidi „ Antonius, relictoque Monte sancto, venit Kioviam; & quum „ perambulasset varias solitudines montesque, dilexit locum, „ Berestovo dictum, in quo repertam Cryptam olim a Varagis „ excavatam, præmissa ad Deum oratione, incolere cœpit, „ mansitque in ea usque ad obitum piissimi Principis Uladimiri. „ Quum vero impius Svatopelcus, occupato Regni solio, mactasset suos germanos Borisum & Hlibum, reliquos quoque „ fratres quærens ad necem, B. Antonius rursus ad sanctum remeavit Montem. At profligato Svatopelco, & redeunte Regno ad religiosum Principem Jaroslaum, revelavit Deus voluntatem suam Hegumeno Montis sancti, dicens: Mitte mihi Antonium in Russiam, quoniam ibi opus eo habeo. Vocatum ad se Præses virum sanctum benedixit, & taliter est affatus: Dilecte fili, Deo ita volente, revertere iterum in Russiam, habeasque tecum benedictionem Montis sancti, per „ quam multorum ibi monachorum gloriosus prædicaberis parens. His dictis, dimisit ipsum in pace: qui veniens Kioviam, „ conscendit proximum collem, nactusque exiguam per Hilarionem prius Eremitam, postea Metropolitam, excavatam „ paulo ante Cryptam, oravit cum lacrymis ad Deum, & dixit:

„ Do-

„ Domine, confirma me in iſto loco, & ſuperveniat ei benedi-
„ ctio Montis ſancti, ac mei Hegumeni, qui me in monachum
„ totondit. Manſit itaque vir beatus in loco, inſiſtens orationi,
„ jejuniiſque. Veſcebatur autem pane duro ſemel in die, &
„ multoties per biduum, imo per integram hebdomadam, ab
„ omni refectione abſtinebat, in ampliandis Cryptis aſſiduus,
„ dies noctesque inſumebat orans & laborans. Inclaruit idcirco,
„ ut olim magnus Antonius, multique eum viſitabant homines,
„ petentes benedictionem. Defuncto poſthæc magno Principe
„ Jaroslao, ſuccedens in imperium Izaslaus ipſius filius, magno
„ habuit in honore Antonium: frequenter enim ipſum adibat,
„ reverenter alloquebatur, & ſanctis ejus orationibus enixe ſeſe
„ commendabat. Celebratus laudibus jam ab omnibus vir ſan-
„ ctus, cæpit excipere Candidatos, eoſque tondere in mona-
„ chos: inter quos præcipuus fuit B. Theodoſius: is enim ex di-
„ ſcipulo ad regimen Fratrum evectus, ſocius fuit, coadjutor-
„ que Antonio in erigendo Templo ac Cœnobio Cryptenſi:
„ quod quum ipſe magnis illuſtraſſet miraculis, & nonageſimum
„ ætatis ſuæ annum tetigiſſet, vivere deſiit in terris hac die x.
„ Julii, anno ab orbe condito 6581. a nativitate vero Domi-
„ ni 1055. [*imo* 1073.] translatus ad vitam æternam a Domino
„ in cælum. Agitur feſtum ejus ſolemne in venerabili Templo,
„ quod ipſe, juvante Theodoſio, extruxerat.

XI.

EUPHEMIA.

Vaticani Ruthenici: *Euphemiæ Martyris*. Slavicus noſter: *S. Mart. Marciani, & Sanctæ Euphemiæ*. Kal. Moſc. *S. Mart. Euphemiæ*. Marmor Neapol. *Sce Euſimie*. Papebr. *Euphemia*, Ephem. metricæ.

Θέσκελον ἑνδεκάτῃ ἔρον ἐμπεδοῖ Εὐφημίη.
Doctrinam undecima divinam Euphemia firmat.

Fidei ſcilicet definitionem in Chalcedonenſi Synodo conſcriptam contra Dioſcorum & Eutychetem ſub Marciano & Pulcheria, eam approbando per miraculum, cujus hodie celebratur commemoratio. Ipſum alioqui feſtum ejus agitur XVI. Septembris, quemadmodum ad eam diem adnotavi. Menæa: τῆς ἁγίας Μεγαλομάρτ. καὶ πανευφήμου Εὐφημίας, *S. magnæ martyris & celeberrimæ Euphemiæ*, cum officio & Synax.: in quo narratur hiſtoria Concilii Chalcedonenſis habiti contra Eutychen & Dioſcorum,

qui *unam naturam & unam* (a) *operationem* in Christo statuebant: & quomodo Tomus fidei hujus sacri Concilii per miraculum S. Euphemiæ approbatus sit. Tum describitur ejusdem sanctæ Euphemiæ martyrium. Menol. Basilianum eadem habet, hoc titulo: „ Memoria Miraculi celeberrimæ mart. Euphemiæ.
„ Theodosio juniore imperante, prodiit Eutyches monachus &
„ Presbyter, hæreseos auctor, docens Christo Domino nostro
„ unam naturam inesse. Segregatus idcirco e fidelium commu-
„ nione a Flaviano Constantinopolitano Patriarcha, non tamen
„ cessavit Ecclesiam perturbare. Quum autem S. Marcianus
„ imperium adeptus Synodum 630. Patrum convocasset, &
„ cum hæreticis disceptaretur, placuit universis, duos tomos,
„ alterum orthodoxorum, alterum hæreticorum exponi, aper-
„ taque martyris urna, tomos ejusdem pectori superimponi, &
„ ab illa probatum teneri. Hoc facto, post 6. dies urnam rese-
„ rantes, repererunt, hæreticorum quidem tomum sub pedi-
„ bus ejus positum, orthodoxorum vero ejusdem manu retine-
„ ri. Atque ita hæretici confusi sunt; Orthodoxi vero summo
„ gaudio affecti „. Falconius his ex utroque Menologio narratis, subdit. „ Tillemontius Tom. 5. & Bailletius ex silentio an-
„ tiquorum falsi arguunt hoc miraculum & historiam. *Et mox.*
„ Mihi olent hæc Metaphrasten; aut efficta in Monophysitas „.
Vide eruditissimas Baronii Notas in S. Euphemiam ad XVI. Septembris.

Marcianus in Cod. Slavico Euphemiæ præpositus, colitur in Menol. Basil. ad hanc diem XI. Jul. hoc elogio: „ Martyr
„ Christi Marcianus, patria Iconiensis, ab adolescentia fidem
„ Christi edoctus & baptizatus, veritatem prædicabat, & ido-
„ lorum deceptionem imbecillitatemque redarguens, idolo-
„ latras convincebat. *Cetera. Martyr. Rom.* Iconii S. Mar-
„ ciani martyris, qui sub Perennio præside per multa tormenta
„ pervenit ad palmam.

Culcinius ad XI. Jul. pag. 27. de Sanctis Russorum propriis:
„ Hodie colunt Rutheni obitum Sanctæ Olgæ, dictæ in Baptis-
„ mo Helenæ, magnæ Russiæ Ducissæ, quæ prodiit e stirpe Du-
„ cum Pscovitanorum; fuit vero conjux Ihori, mater Svatoslai,
„ & Avia

a Unam Christi *naturam* ab hæreticis assertam, constat ex Chalcedenensi: *unam* tamen *operationem*, non Dioscorus aut Eutyches dixit, sed Monothelitæ longe post Quarti Concilii tempora.

„ & Avia S. Uladimiri, suscepit Baptismum Constantinopoli „ anno 952. obiit vero anno 978. Addo ex meo Anthologio „ Troparium de hac sancta „ Alis divinæ intelligentiæ extol- „ lens tuum ingenium, evolasti super creaturas visibiles quærens „ Deum omniumque creatorem: quo reperto, regenerationem „ per Baptisma suscepisti, & nunc e ligno vitæ vescens, immor- „ talitate gaudens sempiterna, o Helena semper gloriosa. *Item* „ *Contacium*. Laudemus hodie largitorem bonorum omnium „ Deum, qui glorificavit in Russia Helenam divina sapientem. „ Precibus ejus, Christe, dona animabus nostris peccatorum re- „ missionem „. Hæc Culcinius. Verum de anno suscepti ab Olga Baptismi, deque Igoro marito, & Svatoslao filio atque Uladimiro nepote, Vide a me fusius enarrata Tom. 4. a pag. 5. ad 58.

XII.

MARTYR PROCLUS. HILARIUS.

MICHAEL MALEINUS.

Vaticani Ruthenici cum nostro Slavico vacant, hac & duabus sequentibus diebus. Kal. Moscov. *Muczenika Procla*. *Martyris Procli*. Possev. *S. Mart. Procli*. Papebr. *Proclus. Hilarius. Michael Malinus*. Ephemerides metricæ.

Δωδεκάτῃ βέλος εἷλε Πρόκλον, ξίφος Ἱλάριόν τε.

Tela Proclum, Hilarium gladius tollunt duodena.

Menæa: τῶν ἁγίων Μαρτύρων Πρόκλου καὶ Ἱλαρίωνος: *SS. Martyrum Procli & Hilarionis*, cum officio & Synax. In Menol. Basiliano pro *Hilarione*, *Hilarius* dicitur: „ Proclus & Hilarius „ Christi martyres ex urbe Ancyra oriundi, Trajano imperan- „ te, quum Christiani essent, Christumque prædicantes, com- „ plures infidelium ad illum traducerent, primus Proclus ab „ idololatris comprehensus, Imperatori sistitur: quæstionibus- „ que subjectus, quum multo magis Christum profiteretur, Ma- „ ximino præsidi traditur „. Cetera. In Rom. Martyr. & in Menæis, *Hilarion* appellatur, & *Maximus* præses. Romanum: „ Eodem die passio Sanctor. Procli & Hilarionis, qui sub Tra- „ jano Imp. & Maximo præside per acerbissima tormenta ad pal- „ mam martyrii pervenerunt.

Michael Maleinus in Synaxario S. Athanasii Athonitæ ad v. Julii, dicitur Abbas monasterii siti in monte Cymina, ubi & Athanasium ipsum totondit in monachum, & ex Abrahamo, Athanasium eum appellavit. *Maleinus* autem appellatur, quod

 ex

ex Maleo monte Laconiæ oriundus esset. Culcinius pagin. 87.
„ XII. Proclo & Hilario martyribus jungitur Michael Maleinus
„ seu Malinus, qui claruit circa ann. 923. Hic sanctus monachus
„ fuit magister S. Athanasii de monte Atho. In hujus enim Sy-
„ naxario sic lego = Hoc illustre universi sidus [intellige Atha-
„ nasium] prodiit Trabisonte, juventutemque exornans senili
„ prudentia, acrem arripuit vitam, & ascendens montem Li-
„ mineum, in monasterio ibidem existenti remansit, ac obe-
„ diens Hegumeno sancto viro Michaeli Malina nuncupato, ab
„ ipso cœlestis conversationis initia hausit, mutatoque nomine
„ Abrahamii in Athanasium, magnis crevit virtutibus. Ac tan-
„ dem ad Montem Sanctum profectus, fundavit Cœnobium:
„ &c. „ Falconius pag. 113. pro Maleino, legit *Melitenum*,
haud recte.

XIII.

Synaxis Gabrielis Archangeli.

Kalend. Moscov. *Sobor Archistrat. Gabriil*, *Synaxis Archistrategi Gabrielis*. Possev. *Dedicatio S. Archangeli Gabrielis*, pro, *Synaxi*. Papebr. *Stephanus*. *Gabriel*. Menæa: ἡ Σύναξις τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριὴλ, καὶ μνήμη τοῦ ὁσίου πρὸς ἡμῶν Στεφάνου τοῦ Σαβαΐτου. *Synaxis Archangeli Gabrielis*, cum officio sine Synaxario: *& memoria S. P. N. Stephani Sabaitæ*, item cum officio & sine Synaxario. Menol. Basilianum de utroque silet. In Menæis recurrit commemoratio S. Stephani ad 28. Octobris his verbis. τῇ αὐτῇ ἡμέρα, τῆς ἁγίας Φεβρωνίας θυγατρὸς Ἡρακλείου βασιλέως, καὶ τοῦ ὁσίου πρὸς ἡμῶν Στεφάνου τοῦ Σαβαΐτου, μαθητοῦ τοῦ ἁγίου Σάββα, *Eodem die*, *S. Febroniæ filiæ Heraclii Imperatoris*; *& S. P. N. Stephani Sabaitæ*, *discipuli sancti Sabæ*. Ubi & officii pars de S. Stephano recitatur, quum altera pars sit de SS. Martyribus Terentio & Neonilla, uti initio diei 28. Octobr. notatur. τῷ αὐτῷ μηνὶ κη'. τῶν ἁγίων Μαρτύρων Τερεντίου καὶ Νεονίλλας, καὶ τοῦ ὁσίου πρὸς ἡμῶν Στεφάνου τοῦ Σαβαΐτου. Culcinius pag. 88. „ Colitur Synaxis Archistrategi Gabrielis
„ die 26. Martii, ideo, quia, ut observat Papebr. juxta ritum
„ Græcorum post singula majora Christi Domini aut Deiparæ
„ festa, subjunguntur memoriæ eorum Sanctorum, qui propius
„ ad mysterium concurrerunt. Rursus hodie Synaxis ejusdem
„ Gabrielis repetitur, ad invocandum nimirum ejus auxilium
„ con-

„ contra Agarenos, ut ex officio, quod habeo in meo Antholo-„ gio, informor.

Pictura Capponiana repræſentat Angelos hinc & inde ſtantes, & Gabrielem Archangelum in medio geſtantem manibus puerum Jeſum in orbiculo ſtantem manibus expanſis radiato capite. Papebrochiana autem, exhibet Archangelum alatum crucem dextra tenentem.

XIV.

JOSEPH. AQUILA.

In Menæis excuſis ad XIV. Julii, in quo agitur de Sancto Aquila, uti vocant, Apoſtolo, ſubjicitur commemoratio Sancti Joſephi, cum hoc elogio: τῦ ἐν ἁγίοις πρς ἡμῶν Ἰωσὴφ Ἀρχιεπισκόπυ Θεσσαλονίκης, *S. P. N. Joſeph Archiepiſcopi Theſſalonicæ*, ſine Synaxario. Repetitur tamen ejuſdem Joſephi commemoratio die ſequenti, XV. Julii, cum Synaxario bene prolixo, ſic, *μνήμη τῦ ὁσίυ πρς ἡμῶν* Ἰωσὴφ Ἀρχιεπ. Θεσσαλονίκης, ubi dicitur natus patre Photino & matre Theoctiſta, frater Theodori Confeſſoris, Studitæ. Cetera de eodem Joſepho Confeſſore, Archiep. Theſſal. Menologium Baſilianum ad XIV. Julii, Tom. 3. pag. 167. Vide ad 3. April. ubi & de Joſepho altero, Hymnographo appellato.

Kalendar. Moſcoviticum: *Apoſtola Akili*, *Apoſtoli Aquilæ*. Poſſevinus: *S. Apoſtoli Aculi*, pro, *Aquilæ*. Papebroch. *Aquila*. Ephem. metricæ:

Ἀκύλαν δεκάτῃ γε τετάρτῃ τύμβος ἔκρυψεν.
Oſſa Aquilæ tumulo decima quartaque locantur.

Menæa: τῦ ἁγίυ Ἀποςόλυ Ἀκύλα, *S. Apoſtoli Aquilæ*: cum officio, & Synaxario. Menologium Baſilianum *de SS. Aquila & Priſcilla* ad XIII. Februarii, Tom. 2. pag. 185. Martyrol. Rom. ad VIII. Jul. *In Aſia minori Sanctorum Aquilæ & Priſcillæ uxoris ejus, de quibus in Actibus Apoſtolorum*. Nimirum, Act. Apoſt. cap. 18. Paulus ad Rom. cap. 16. 1. ad Corinth. cap. 16. & ad Timoth. 2. cap. 4. licet pro Priſcilla, Priſca ponatur aliquando. Vide Baronium in Notation. ad VIII. Julii.

XV.

JULITTA. CYRICUS.

Vaticani Ruthenici: *Cyrici & Julittæ*. Slavicus noſter: *S. Mart. Cyrici, & Julittæ matris ejus*. Kalendar. Moſcovit. *Kiry-*

Kiryka, *i Julitti*, *Cyrici & Julittæ*. Marmor Neapol. *Cyrici & Julitte*. Papebr. *Julitta*, *Quiricus*. *Uladimirus*. Ephemerides metricæ.

Πέμπτῃ Ἰουλίτταν δεκάτῃ τάμεν υἱὰ δ' ἔαξαν.

Et natum & matrem quinta decimaque necarunt. scilicet, Quiricum tribunali allisum, & Julittam gladio denique cæsam sub Diocletiano Tarsi in Cilicia. Menæa: τῶν ἁγίων Μαρτύρων Κυρίκου καὶ Ἰουλίττης, *SS. Martyrum Cyrici & Julittæ*: cum officio & Synaxario in utroque Menologio: quod Synaxarium Græce & Latine prodiit etiam apud Bolland. in Act. Sanctor. Tom. 3. Junii ad diem XVI. ejusdem mensis, quo a Latinis coluntur in Martyr. Rom. cum hoc elogio: „ Tarsi in Cilicia „ SS. Martyrum Quirici & Julittæ matris ejus sub Dioclet. Imp. „ quorum Quiricus triennis puellus quum matrem, quæ ante „ Alexandrum Præsidem nervis diutissime cædebatur, impla„ cabili luctu lugeret, ad gradus tribunalis illisus interiit: „ Julitta vero, post dira verbera & gravia tormenta, martyrii „ sui cursum obtruncatione capitis implevit „. Baronius in not. ad XVI. Junii ex Actis Græcis, plerique (inquit) Latinorum sunt corrigendi, qui Antiochiæ eos passos referunt. At Bollandiani Tom. 3. Junii ad 16. diem pag. 15. primum quidem proferunt vetusta Martyrolog. Hieronymiani apographa, in quibus legitur: *In Antiochia Quirici & Julittæ matris ejus & aliorum* 404. *Martyrum*: seu, ut in aliis legitur, *militum*: deinde contendunt, hos *Quiricum & Julittam cum* 404. *Sociis*, Antiochiæ passos, fuisse diversos a Quirico & Julitta matre, Tarsi passis. Verum quum Quiricus iste & Julitta, Tarsi passi, in Ecclesia tum Orientali, tum Occidentali fuerint celeberrimi, quumque antiqua Latinorum Martyrologia de iis tantummodo ad 16. Junii agant, manifestum fit, Julittam & Quiricum Tarsi passos intelligi, quidquid sit, an eodem die alii 404. martyres Antiochiæ martyrium subierint. *Cyricus* multipliciter appellatus reperitur: idest, *Cyricus*, *Cyricus*, *Cerycus*, *Ciricus*, & *Quiricus*, & *Cyriacus* a Syris. Acta Cyrici & Julittæ, quæ Gelasius Papa ut hæreticorum commentum in decretali de scriptis Apocryphis rejecit, teste Baronio, Latine in vet. MS. habentur, quorum est exordium: „ Domino fratri & Coëpiscopo Zo„ simo Theodorus &c. At illa Acta, quæ scripsit Theodorus Epi„ scopus ad Zenonem Coëpiscopum; quæ & in vetustissimo co-

„ dice

„ dice in nostra Bibliotheca habemus, sunt sane eiusmodi, ut „ in omnibus conveniant cum iis, quæ vel Metaphrastes edidit, „ vel in Græcorum Menol. vel hic summatim collecta narrantur. Acta a Metaphraste edita, Græce incipiunt: ἡγεμονεύοντος Ἀλεξάνδρου ἐν πόλει Ἰκονίῳ, MS. in Bibl. Coisl. pag. 196. Apud Lip. Latine Tom. 6. & Sur. Tom. 3. nec non Mombrit. etsi paulo diverse, Tom. 2. Extant apud Combefisium in triumphis selectis Martyrum pag. 231. Parif. 1660. Θεοδώρου Ἐπισκόπου Ἰκονίου ἐπιστολὴ, δηλοῦσα τὸ Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Μάρτυρος Κηρύκου καὶ τῆς τούτου μητρὸς Ἰουλίττης „ Theodori Episcopi Iconii Epistola, qua declaratur martyrium S. Mart. Cerycí, ac ejus matris Julittæ. Init. „ Πυθομένης τῆς σῆς τιμιότητος διὰ προσκυνημένων σου συλλαβῶν, Quum Venerabilis pietas tua per colendas literas tuas, „ ex misella mea teuuitate percontata esset „. Prodiit Græc. & Lat. Tom. 3. Junii pag. 25. ad 28. Eadem epistola, sed phrasi contractiori, & sub initium satis diversa, indicatur ab Allatio in Diatriba de Simeonum scriptis pag. 91. hoc principio: ἐπειδήπερ τῷ καλῷ σπέρματι εἴωθεν ἐπισπείρειν ὁ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἐχθρὸς τὰ ζιζάνια: *Quandoquidem solet naturæ humanæ inimicus bono semini superseminare zizania*, Auctore Theodoro Episcopo. Prodiit ex antiqua Latina versione Tom. 3. Jun. pag. 23. Init. *Charissimo Fratri & Sancto Coëpiscopo Zosimo, Theodorus annuente Domino Præsul, salutem in Domino. Quia bono semini hostis humanæ conditionis solitus est superseminare Zizania &c.* Ubi Zosimus dicitur, qui apud Baronium *Zeno* appellatur. Demum Encomium in SS. Cyricum & Julittam auctore Niceta Rhetore, Græce incipit. ὥσπερ οὐκ ἔστι συνεχόμενον τῷ κυρίῳ ἰουδαῖον. Latine apud Lip. Tom. 6. ad 15. Julii, & Surium ad 16. Junii.

De *Uladimiro* hoc elogium legitur in Menol. Russo-Slavico Latine reddito a Sparvenfeldto anno 1668. ad XV. Julii. „ Mors „ magni & simillimo Apostolici, magni Ducis Vvlademiri, au- „ tocratoris totius Russiæ, in sancto Baptismo dicti Basilius, qui „ Russiam Christianam reddidit. Ubi additur dictum „ Vvla- „ demirum sancto Lavacro baptizatum anno 996. (*leg.* 990.) „ sub Imperat. Basilio & Constantino: obiisse anno 1014. sub „ Michaële I. & condita esse ossa ejus in Templo ejus Diciatimico SSmæ Deiparæ Kioviensis „. Ibid. notatur Templum illud Diciatimicum *a decimis* nomen habere, quæ vel ibi solvebantur, vel ex quibus constructum erat. Synaxarium Ruthenorum inter-

interprete Georgio David Missionario Moscuæ residente an. 1688. „ Obitus Sancti & æqualis Apostolis Ulodimiri, principis Kioviensis, autocratoris Russiæ, dicti in Baptismate Basilii, a „ quo in Russiam Baptismus & vera fides introducta „. Culcinius ad xv. Julii pag. 28. integrum Synaxarium Latine edidit. In Appendice vero a pag. 1. ad 13. officium de S. Uladimiro a Ruthenis recitari solitum. Nos vero, ne actum agamus, lectorem ad ea remittimus quæ de eodem S. Uladimiro fuse disseruimus Tom. 4. a pag. 34. ad 52. ubi & Synaxarium e Russico Latine a Culcinio redditum recitavimus, & Uladimiri ipsius Constitutione relata, expendimus epocham susceptæ ab eo christianæ religionis, productisque adversus ipsum a Ditmaro Episcopo Mersepurgensi accusationibus satis fecimus.

XVI.

ATHENOGENES ET SOCII.

SANCTORUM PATRUM SYNODI SEX.

Vaticanus Ruthenicus primus: *Patrum 630. Chalcedonensium*. Secundus: *Athenogenis martyris*. Slavicus noster: *Synaxis SS. Patrum 630. qui Chalcedone*. Kal. Moscovit. ΣΒ. Μ. Αθηνογενα, *S. Mart. Athenogenis*. Possev. *Concilium SS. Patrum* 430., pro, 630. Papebrochius: *Athenogenes*: tum subjiciuntur sex Synodi, de quibus mox sermo erit. Ephemerides Metricæ:

Οὖξυ Ἀθηνογένην ξίφος ἔταμεν ἓξ δεκάτῃ τε.

Ensis Athenogenem decima sextaque peremit.

Menæa: τοῦ ἁγίου Ἱερομάρτ. Ἀθηνογένου, *S. Sacromart. Athenogenis*: cum officio & Synax. in utroque Menol. ubi dicitur *Episcopus Pedachtisæ* Πηδαχθόης, Sebaste ortus, sub Dioclet. Imp. & Philomarco præside una cum *decem* discipulis suis post multos cruciatus, tandem gladio consummatus. Menol. Basil. silet de *Pedachthisc*, & de *Philomarco* præside. In utroque tamen Syn. adjungitur narratio, seu fabula de cerva, quam vide apud Bolland. ad XVII. Julii pag. 218. Martyrol. Romanum ad XVI. Jul. *Sebaste in Armenia SS. Martyrum Athenogenis Episcopi, & decem discipulorum ejus sub Diocletiano Imp.* Acta a Metaphraste descripta, Latine incipiunt: *Tempore Diocletiani Imp.* apud Lipom. Tom. 6. & Sur. ad 17. Julii. Baron. in not. ad 16. Jul. „ Diversus plane hic ab illo Athenogene, quem constat S. Basilii au„ctoritate per ignem martyrium consummasse. S. Basilii ver-

„ ba

,, ba in lib. de Spiritu Sancto ad Amphiloch. cap. 29. hæc sunt: ,, Quodsi quis novit Athenogenis hymnum, quem tamquam ,, aliud aliquod valedictionis munus discipulis suis reliquit, festinans jam ad consummationem, quæ fit per ignem, is novit & Martyrum sententiam de Spiritu Sancto ,,. Hinc idem Baronius alterum Athenogenem ab hoc diversum in Mart. Rom. apponendum curavit ad 18. Jan. cum hoc elogio. ,, In Ponto ,, natalis SS. Martyrum Mosei & Ammonii, qui quum essent milites, primo ad metalla damnati, novissime igni traditi sunt. ,, Ibidem S. Athenogenis antiqui Theologi, qui per ignem consummaturus martyrium, hymnum lætus cecinit, quem & discipulis scriptum reliquit ,,. Verum Jo. Bapt. Sollerius in Act. Sanctor. Tom. 4. Junii pag. 216. & seqq. demonstrandum aggreditur, unum eundemque fuisse Athenogenem, de quo & S. Basilius loquitur, & Græci in Menæis ad XVI. Julii agunt, Latini vero ad 17. ejusdem mensis.

Menolog. Basilianum ad hanc diem XVI. Jul. de solo agit Concilio Chalcedonensi, his verbis: ,, Postquam impius Arius ,, a trecentis (*adde*, & XVIII.) Sanctis Patribus Nicææ anathematizatus fuit, Eutyches hæreticus, Diaboli afflatu instigatus, hæresim illius voluit instaurare, dicens: unam Christo ,, post unionem inesse naturam. Sed post Theodosii filii Arcadii ,, obitum, imperio potitus S. Marcianus, congregata Chalcedone sacra 630. deiferorum Patrum Synodo, non modo infelicem ac miserum Eutychen ejusque asseclas evertit, verum ,, etiam Arianismum penitus destruxit, sacrum SS. Patrum Symbolum confirmans ac stabiliens, hæreticosque omnes anathematizans, quum in id operam suam & sancta magna martyr ,, Euphemia conjungeret, & orthodoxæ fidei definitionem, ,, tamquam vivens, orthodoxis præberet ,,. In eod. Menol. fit etiam elogium *Synodi Nicænæ* die 29. Maji: *Quintæ Synodi* sub Mena & Justiniano Imperat. die 25. Julii: *Nicænæ Secundæ*, die 12. Oct. In Menæis excusis commemoratur *Synodus Chalcedonensis* una cum miraculo S. Euphemiæ die XI. Julii: *Sexta Synodus* die 23. Jan. & die 14. Septembris: *Septima Synodus*, Dominica post diem XI. Octobris. *Sex Synodi*, idest, *Nicæna* I. *Constantinopolitana* I. *Ephesina*, *Chalcedonensis*, *Quinta* seu Constantinopolitana II. & *Sexta* seu Constantinopolitana III. die XVI. Julii. Quo tamen die Synaxarium legitur de sola *Synodo*

Chalcedonensi, uti in Menol. Basiliano. Jtem de Synodo Chalcedonensi ad diem xvi. Jul. agitur in Menol. Possevinianio, & in Slavico nostro. Typicum Sancti Sabæ, *quinque priores Oecumenicas Synodos* enumerat, assignatque officium sacrum.

At Capponianæ & Papebrochianæ Tabulæ, exhibent elogium *sex Synodorum Oecumenicarum*, sic: *Sanctorum Patrum Synodorum sex Synaxis*: seu, ut habet Culcinius: „ Prima universalis Synodus Nicæna. Secunda universalis Synodus Constantinopolitana: Tertia universalis Synodus Ephesina. „ Quarta universalis Synodus Chalcedonensis. Quinta universalis Synodus Constantinopolitana. Sexta universalis Synodus „ Constantinopolitana „. Men. SlavorussicumSparwenfeldianum ponit *Concilia septem*. Menæa excusa, post officium de S. Athenogene habent hanc Admonitionem seu Rubricam. „ Sciendum est, quod post horum Sanctorum commemorationem, „ idest post xvi. hujus mensis, in prima occurrente Dominica „ celebramus officium Sanctorum Patrum Chalcedone 630. Nicææ 318. in Regia urbe 150. Ephesi 200. in Quinta Synodo „ 160. & in Sexta Synodo 170. Quodsi contingat, hanc diem scilicet xvi. præsentis mensis, incidere in Dominicam, in ea „ ipsa celebratur præsens officium; sanctorum autem officium „ celebratur in Apodipnis. Hæc vero Acoluthia, idest hoc officium, est opus Philothei Sanctissimi Patriarchæ Constantinopolitani. Sciendum etiam, quod præsens officium, celebratur in quamcumque inciderit Dominicam post diem 13. hujus mensis usque ad diem 19. ejusdem „. Tabularum Papebrochianarum expositionem vide apud Culcinium pag. 88. ubi quærit, cur radiata sint capita Imperatorum, Constantini magni, Theodosii senioris & Junioris, Marciani, & Constantini Pogonati, non item Justiniani? Cur etiam in alia tabella apud ipsum Culcininm, in qua Concilium Chalcedonense repræsentatur, solus Imperator sedens pingitur, & coronam in capite, sceptrum manu tenens, reliqui Antistetes nudatis capitibus? Sed responsio in promtu est. Nimirum Pictor Moscus quod sibi in mentem venit, id penicillo exhibuit, nulla veri habita ratione; nam & quosdam cum Tiara Romanorum Pontificum propria depinxit, & alios habitu Ruthenico indutos: non secus atque Vaticanæ Bibliothecæ pictor ex cerebro suo, Legatos S. R. E. in Synodo Nicæna aliisque præsentes, habitu Cardinalitio hodierno vestitos,

& Epi-

& Episcopos Orientales, qui Synodis octo interfuere, Pluvialibus & Mitris Latino more indutos repræsentavit.

XVII.

MARINA.

Vaticani Ruthenici: *Marinæ Martyris*. Slav icus noster vacat. Kalendarium Moscoviticum: *Vel. Muc. Marini*, *Magnæ Martyris Marinæ*. Possevinus: *S. Martyris Marinæ magnæ*. Papebrochius: *Marina*. Ephemer. Metricæ:

Ἑβδομάτῃ δεκάτῃ Μαρῖνα δυροτομήθη.

Septima post decimam Sanctæ fert flagra Marinæ.

„ Hæc est Martyr Antiochena in Pisidia, Latinis dicta *Marga-* „ *rita*, & a plerisque eorum culta XVIII. Junii, nunc autem „ ex usu Romano ad XX. ejusdem solita celebrari: de qua ut „ multa habeamus, necdum tamen quod Allatius indicat en- „ comium ejus, auctore Theodoro Metochita magno Logothe- „ ta„. Hæc Papebrochius. Menæa ad XVII. Julii: τῆς ἁγίας Μεγαλομάρτ. Μαρίνας, *Sanctæ magnæ Martyris Marinæ*, cum officio, & Synaxario. Idem fere Synaxarium in Menologio Basiliano, cujus summa hæc est: Marina in quodam vico Antiochiæ in Pisidia nata, patre Ædesio (al. Ædesimo, Sacerdote Idolorum) mortua matre, duodennis cuidam feminæ tradita, fidem Christi ab ipsa edocetur. Quum autem annum quintum decimum attigisset, ab Olybrio Præside comprehensa, pro nomine Christi multa tormenta passa est, vincula, carceres, flagella, equuleum: quam & diabolus [quum in carcere esset] in draconis specie, similiter & in Æthiopis, tentavit & subvertere voluit, sed per signum sanctæ crucis effugatus & superatus est: novissime per prædictum Præfectum decollata, cum sacro martyrio vitam finivit. In Menæis & in Menologio Græco duo absurda adduntur: primum, quod in lacum aquæ projecta, *apparens columba*, *aquam benedixit eamque baptizavit*: quum tamen dictum antea fuisset, *ipsam Christianam fuisse*, *& ad Olybrium Præsidem adductam*, *multisque cruciatibus affectam*, *Christum nequaquam abnegasse*. „ Alterum quod quum in „ carcerem conjecta esset, obortus sit magnus terræmotus, ita „ ut carcer concussus sit; Draco autem terribiliter sibilans, dum „ serpit & eam circumdat, ignem projicere visus est; ipsa autem „ timens ac tremens, fusis ad Deum precibus, effecit, ut Dra- „ co in nigrum canem sese transformarit, & arrepto ejus crine, „ ferula

,, ferula inventa, caput & humeros illius Marina verberavit, ita ,, ut eum (a) ἐπαπείνωσεν, mansuetum reddiderit ,,. Quæ sunt inter fabulas amandanda. Rabanus & alii post eum, de S. Marina agunt ad diem XVIII. Jun. Eadem Sancta a Latinis colitur sub nomine *Sanctæ Margaritæ* ad XIII. Julii, ab aliis cum Romano Martyrologio ad XX. Julii, hoc elogio: *Antiochiæ passio Sanctæ Margaritæ Virginis & Martyris*. Baronius ad XX. Julii: ,, Errare noscuntur hi, qui ipsam Alexandriæ passam referunt, ,, quum constet Antiochiæ Pisidiæ id factum, quod & Græci ,, tradunt ,,. *Et post pauca*. ,, Non tamen imus inficias, in ,, Actis ejus, quæ edidit Metaphrastes, & recitat Lipom. Tomo 6. & Surius Tom. 4. quæ etiam è Latinis Codicibus accepta descripsit Mombritius Tom. 2. quæ denique legimus in ,, pluribus MSS. pervetustis Codd., ut inter alios, S. Mariæ ,, ad Martyres, & S. Cæciliæ trans Tyberim: non [inquam] ,, negamus, in eis nonnulla reperiri, quæ indigeant emendatione non levi ,,. Bollandiani ad 18. Junii pag. 573. ex antiquis Martyrologiis ponunt, *Alexandriæ Sanctam Marinam Virginem cum Theonio*, martyrium passam; de qua & Martyrologium Romanum ad eandem diem: *Alexandriæ Sanctæ Marinæ Virginis*. Verum Baronius: ,, De ea (inquit) & Ado hac die, ,, qui Martyrem eam dicit, cui tamen vetera Manuscripta contradicunt. Hæc etenim illa est, quæ virili habitu monasticam ,, exercuit disciplinam, Marinusque nomine dicta est: cujus ,, res præclare gestæ narrantur in Vit. Patrum Par. 1. cap. 44. ,, Petrus in Catal. lib. 6. cap. 108. ex quibus & alii accepere ,,. De eadem Marina Virgine [a Sancta Marina seu Margarita Martyre diversa] agunt & Bollandiani ad 17. Julii pag. 278. ejusque Acta referunt pag. 286. Hujus Marinæ Virginis & Eugenii patris Vita Græce, κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἦν τις ἀνὴρ ἐν τῇ Βιθυνίᾳ, ad VIII. Februarii MS. Lambec. Tom. VI. pag. 305. Tom. VIII. pag. 82. Latine apud Surium 8. Februarii. At Sanctæ Marinæ seu Margaritæ Virginis, & Martyris, Græce quidem, τῆς Ἀναστάσεως τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Bibl. Coislin. p. 196. auctore incerto. Latine autem: *Nihil æque lætificat & exhilarat animam*. Lipoman. Tom. 6. Sur. ad 17. Julii. Encomium in eandem Sanctam Marinam, auctore Theodoro Metochita, magno Logotheta: ἐμοὶ δὲ καὶ οὐρανὸς εἶναι δοκεῖ τὸ τῆς Ἐκκλησίας

a Leg. *humiliaverit*.

σίας Στερέωμα. Aliud auctore Greg. Cyprio Patriarcha Constantinopolitano apud Lambec. VIII. pag. 71. καὶ τὴν Ἐκκλησίαν ἄρχ, ἧς ὁ Χριστὸς κεφαλή.

XVIII.

HYACINTHUS. ÆMILIANUS.

Vaticani Ruthenici cum nostro Slavico vacant hac & sequenti die. Kalendar. Moscoviticum: *Muc. Takintha*, *Mart. Hyacinthi*. Possevinus: *S. Mart. Arculeni*, perperam, pro, *Æmiliani*. Papebrochius: *Æmilianus*, *Pambo Nitriensis*; de quo idem Papebrochius „ Videtur esse Ægyptius ille, in Vitis „ Patrum nominatissimus, & Sancto Arsenio familiaris: interim „ (quod mireris) nullis hactenus Græcorum Fastis inscriptum „ nomen ejus invenimus, nisi uni Synaxario Chiffletiano „. Epigraphe Papebrochiana: *Emilian. Prepodobny Pambo Nitriski*, *Emilianus*. *S. Pambo Nitriensis*, qui pingitur cum cucullo cruce signato in capite, stola sub planeta pendente, volumen scriptum & explicatum læva tenens, dextera benedicens. Ephemerides metricæ:

Ὀγδοάτῃ δεκάτῃ φλογὶ Αἰμιλιανὸς ἐβλήθη
Octava decima datur Æmilianus in ignem.

Dorostori in Mysia martyr sub Juliano. Menæa: *τοῦ ἁγίου Μάρτ. Αἰμιλιανοῦ*, *S. Mart. Æmiliani*, cum officio, & Synaxario in quo dicitur, quum servus esset cujusdam Græci, professione vero Christianus, opportunitatem nactus, accepto malleo, fanum Idolorum ingressus, simulacra omnia contrivisse, & victimas dispersisse: id quod quum præses cognovisset [in Menæis vocatur *Capitolius Vicarius*; in Martyrologio Romano *Capitolinus præses*] virgis illum cædi jussit, & igni tradi. Martyrologium Romanum ad XVIII. Julii: „ Dorostori in Mysia Sancti „ Æmiliani Mart. qui tempore Juliani Apostatæ, sub Capitoli„ no Præside in fornacem injectus, martyrii palmam acce„ pit „. Baronius verba Synaxarii Græci quum recitasset, addit: „ In eandem sententiam Sanctus Hieronymus in Chron. „ anno I. Juliani Apostatæ hæc ait: Æmilianus ob ararum sub„ versionem, Dorostori a Vicario incenditur. De eodem „ Theodoretus lib. 3. cap. 6. & Cassiod. lib. 6. cap. 16. Resti„ tuit Ecclesiam Æmiliani Martyris Basilius Imp. ut scribit Ce„ drenus in Compend. in Basilio „. In fine Synaxarii Chiffletiani: *Festivitas vero ejus agitur in ipsius martyrio quod est in Rhabdo*

Rhabdo: de qua Ecclesia vide Godinum de Origin. Constantinopolitanis edit. Paris. 1655. pag. 51. Ejus martyrium ex Cod. Vaticano 866. prodiit apud Bolland. in Act. Sanctor. pag. 373. ad XVIII. Julii. Init. Βασιλεύοντος τοῦ ἀσεβεστάτου Ἰουλιανοῦ, πονηρὸς διωγμὸς, *Imperante impiissimo Juliano, fœda persecutio.*

Hyacinthus a Græcis colitur die XVIII. Julii, uti videre est in Typico Sancti Sabæ, in Horologio, in Menæo Chiffletiano, & in Menologio Basiliano, in quo dicitur filius (a) Theocliti & Neonillæ, sub Heraclio Episcopo Amastridis, excidisse arborem, quam Idololatræ superstitiose colebant: comprehensus proinde, verberatus, funibus extra urbem Amastridem tractus, acutis arundinibus punctus, postremo in carcerem conjectus, spiritum Deo tradidisse. Ejus Reliquiæ in ipsa urbe collocatæ, scatentes perpetuo medelis. Unde mirum est Martyrem adeo illustrem a Menæis impressis prætermitti. A Latinis colitur die XVII. Julii. Martyrologium Romanum. „ Amastride in Paphlagonia Sancti Hyacinthi Martyris, qui sub Castritio Præside multa passus, quievit in carcere „. Synaxarium Slavo-Russicum Sparwenfeldianum: *S. Mart. Hyacinthi Amastridensis, qui post multa tormenta & dentium effractiones, moritur in carcere.* Aliud a P. Georgio Davide Latine versum: *S. Mart. Hyacinthi in Volmastria*; legendum, *vo Amastria*, idest, *in Amastride*. Exstat de hoc Sancto Hyacintho Laudatio, auctore Niceta Paphlagone, Init. Ἔπρεπεν ἄρα, πολλῶν καὶ τιμίων λίθων εἰς κατοικητήριον τοῦ Θεοῦ. *Sane decebat, quum multi iique pretiosi lapides, in Dei habitaculum in spiritu coædificentur.* Apud Bolland., in Act. Sanctor. Tom. IV. Junii ad diem XVII. pag. 222. ex editione Combefisii in Christi Martyrum lecta Triade pag. 1. Paris. 1666. & apud Fabric. Tom. IX. Bibl. Græc. pag. 83. ubi nescio unde hauserit, hunc Sanctum Hyacinthum Agarenico mucrone sublatum esse; quum non ab Hagarenis, sed ab Idololatris gladio cæsus in Actis dicatur.

Culcinius addit ad hanc diem XVIII. Julii commemorationem *Sancti Joannis Patientis Monachi Cryptensis*, ex Vitis Patrum Cryptensium, & ex Anthologio & Ustavo Ruthenico pag. 31. „ Illæsam (inquit) virginitatis conservationem longum esse martyrium comprobavit suo exemplo hic Joannes, „ qui

a Menæa Ambrosianæ Bibl. pro *Theoclito* habent *Heraclitum*, & pro *Neonilla Theonillam*, Præsidem autem vocant *Canstricium*.

„ qui ut se egregium Sanctissimi Theodosii discipulum ostenderet, austeram in Cœnobio Pieczariensi vitam amplexus, triginta annis in sua spelunca continua cum hostibus animæ certamina duxit; jejuniis, vigiliis, ciliciis, laboribus frangens rebellem carnis appetitum. Sed quidnam non tentat efferatus dæmon? Hic hostis ut sancto viro illuderet, frequenter ei spectandas feminas per conturbatam mentis imaginationem exhibuit. At Joannes fidei clypeo munitus, ne fragile corpus daret victas tentatori manus, gravi ferreo torque lumbos præcinxit. Quid plura? adhuc insultante Dæmone, effossa humi fovea, in ea frequenter, & eousque commorabatur, quousque tentationem abigeret: quam tamen revocans pertinax Dæmon, ignem pedibus sancti viri supponebat, acriterque urebat, ut a fovea ipsum expelleret. Sed quum Servus Dei ignitis precibus flammas tartareas semper extinxisset, & de hoste adeo importuno passim lætabundus triumphasset, fremens furore avernalis hostis, ultimum tandem impetum fecit; indutusque formam horrendi draconis, irruit in Joannem, ipsumque devorare faucibus ignem vomentibus jam jam videbatur. Sprevit ipse hæc terriculamenta, nec Dæmon tentare invictum amplius præsumit. Sic Joannes optatæ pacis tempus consecutus, quum exornasset animam suam magnis virtutibus, ac meritis, obdormivit in Domino circa medium seculi duodecimi, idest circa annum 1150. „. Quum autem Theodosius, sub quo Joannes est factus Monachus, decesserit anno Christi 1074. (uti ex Synaxario apud Culcinium pag. 28. patet) sequitur eum in Monasterio Pieczariensi vixisse annis plus minus 80.

XIX.

DIUS. MACRINA.

Kalendarium Moscoviticum: *Prep. Dia, i Makrini, Sancti Dii, & Macrinæ*. Possevinus: *S. Macrinæ*. Papebroch. *Macrina. Dius*. Menæa: τοῦ ὁσίου πρς ἡμῶν Δίου, καὶ τῆς ὁσίας Μακρίνας ἀδελφῆς τοῦ μεγάλου Βασιλείου, *S. P. N. Dii, & Sanctæ Macrinæ sororis Basilii Magni*, cum officio de utroque, & Synaxario de sola Macrina. At Menologium Basilianum de utroque: & primo quidem de *S. P. N. Dio*. „ Sanctus P. N. Dius, „ imperante Theodosio Magno, Antiochiæ in Syria certabat. „ Quum autem ad summum vitæ asceticæ culmen pervenisset, „ acce-

„ accepta Dei revelatione Constantinopolim profectus, in eum „ locum venit, ubi nunc illius monasterium conditum est„. Cetera vide apud Bolland. in Act. Sanctor. Tom. 4. Jun. ad 19. pag. 632. ubi è Græcis Synaxariis Vita *Sancti Dii Abbatis* texitur, diciturque monasterium *Diitarum* condidisse Constantinopoli, a Sancto Attico Patriarcha fuisse ordinatus Presbyter, & quum ægrotasset, visitantibus ipsum Attico Constant. & Alexandro Antiochiæ Patriarchis, dixisse, adjectos sibi a Deo annos 15. quibus expletis, obdormisse in Domino: ac proinde decessisse circa ann. Chr. 430. Ferrarius post Molanum, in secunda sua editione, Græcos secutus, eadem hac die XIX. sic eum commemorat in Catalogo Generali Sanctorum, qui in Martyrologio non sunt: *Apud Antiochiam S. Dii Monachi*. Castellanus vero inter adjectos ad Martyrologium suum universale: „ Sanctus Dius, cognomento Thaumaturgus, patria Antiochenus, „ Institutor monasterii sub regula Acœmetorum.

De S. Macrina Ephemerides metricæ.

Τῇ δ' ἐνάτῃ δεκάτῃ Μακρίναν νόος ἔνθεν ἄειρεν

Ad nonam decimam Macrina hinc fertur ad astra.

Soror hæc fuit Sanctorum Basilii Magni, & Gregorii Nysseni, quorum hic ejus præclaras laudes fuse describit, hoc initio, Græce: τὸ μὲν εἶδος τοῦ βιβλίου. Latine: *Hoc quidem Voluminis genus ex inscriptione Epistola videtur esse*. Græce & Latine inter opera Nysseni in Append. Latine apud Surium 19. Julii, & apud Bolland. in Act. Sanctor. Tom. 4. pag. 592. Martyrologium Rom. *In Cappadocia S. Macrinæ Virg. Sororis SS. Basilii Magni & Gregorii Nysseni*.

XX.

PROPHETA ELIAS.

Vaticani Ruthenici cum Slavico nostro: *S. Eliæ Prophetæ*. Kalendarium Moscoviticum: *Proroka Iliy*, *Prophetæ Eliæ*. Ita & Possevinus, & Papebr. Ephem. metr.

Εἰκάδι Ἠλίας βῶσατ' ὄλυμπον δὲ τέθριππος.

Quadrijugo Elias vicena hinc tollitur axe.

Menæa: τοῦ ἁγίου ἐνδόξου Προφήτου Ἠλίου τοῦ Θεσβίτου, *Sancti gloriosi Prophetæ Eliæ Thesbitæ*, cum officio solemni, & Synaxario, quod *Raptus igneus Sancti & Gloriosi Prophetæ Eliæ in cælum* inscribitur. Menologium Basilianum de eodem ad hanc diem. Item Martyrologium Romanum, *In Monte Carmelo*

S. Eliæ

S. Eliæ Prophetæ. Encomia in hunc Sanctum Prophetam plura exstant. Primum, Leonis Imperat. *καὶ νῦν ἄρα πῶν πρὸς ἡμᾶς ὑποθέσιν*. Secundum, Joannis Chrysostomi: *Πρότερον μὲν τῶν Ἰουδαίων*. Tom. v. Savil. pag. 672. Tertium Marci Hieromonachi, *εἶδες μὲν*, Cod. 145. Barocc. Quartum, in Eliam, & Viduam, Sancti Joannis Chrysostomi, *ἐν ταῖς ἡμέραις ἐν αἷς*, Tom. v. Savil. pag. 646. Quintum in Eliam & Jezabelem, Jo. Chrysostomi, *οἱ τῆς ὁμουσίου τριάδος κήρυκες*, MS. pag. 196. Bibl. Coislin. Templum Sancti Eliæ Prophetæ in Petrio a Zenone Imper. ædificatum, & a Basilio Macedone instauratum, apud Cangium lib. 4. in Constantinopoli Christiana cap. 4. numer. 1. Alia duo ejusdem Oratoria, in Pegis, & in Hieriæ palatiis, ab eodem Basilio exstructa, de quibus Porphyrogenitus in Avi Vita num. 90.

XXI.

SIMEON. JOANNES. EZECHIEL.

Ruthenici Vaticani, & Slavicus noster vacant. Kalendarium Moscoviticum: *Pr. Symeona Jurod.*, *Sancti Simeonis Sali*. Marmor Neapolit. XXI. *S. Simeon Salu*. Possevin. *S. Patris Joannis*. Papebroch. *Ezechiel*, *Joannes Simeon*. Ephemerides metricæ.

Εἰκάδι καὶ πρώτῃ Συμεὼν ἔθανεν πυκινόφρων
Vicena Simeon prudens primaque quievit.

Cognomento *Salus*, idest, stultus dictus, a Syriaca voce *Salos*, quæ idem denotat, quod *simplex*, *stultus*, *fatuus*. Menologium Russicum Sparwenfeldianum: „ S.P.N. Joannis Eremitæ, Si„ meonis propter Christum stulti, & S. Proph. Ezechielis, quo„ rum duo priores fuere anno 522. sub Justino „. Menæa: *τῶν ἁγίων Ἰωάννου καὶ Συμεὼν τοῦ διὰ Χριστὸν Σαλοῦ*, *Sanctorum Joannis, & Simeonis pro Christo Sali*, cum officio, & Synaxario. Menologium Basilianum: *Commemoratio SS. Patrum Simeonis propter Christum Sali, & Joannis*; qui Emessa urbe oriundi, Justino imperante claruerunt. Quum autem ad S. Civitatem abiissent, & vivificum Lignum adorasent, ad monasterium Sancti Gerasimi digressi, monachi facti sunt, & è monasterio egressi, eremum petierunt; & Joannes quidem in eremo mansit; Simeon vero in Sanctam Civitatem regressus, stultitiam simulans, multa in hac simulatione miracula patravit. Quum autem extremum diem obiisset, & a duobus pauperibus homi-

hominibus ad ſepulcrum efferretur, Hebræus quidam audivit plurimam Pſalmodiam Angelicam, & ex ædibus ſuis proſpiciens, vidit duos ſolos, qui Reliquias ejus portabant, & intellexit, quod Angeli pſallerent, atque ait: Beatus es Simeon, quia quum non habeas canentes homines, habes Angelos Hymnos canentes. Sanctus autem Joannes finem quoque vivendi in pace fecit. Subjungitur in eodem Menologio, *Commemoratio Ezechielis Prophetæ*, de quo Martyrologium Romanum ad 10. Aprilis; „ Ezechielis Prophetæ, qui a Judice populi Iſraël, „ quod eum de cultu Idolorum argueret, apud Babyloniam „ interfectus, in ſepulcro Sem et Arphaxad Abrahæ progenito- „ rum ſepultus eſt; ad quod orationis cauſa multi confluere „ conſueverunt „. Baronius, *Agunt de eo Græci* XII. *Kalend. Auguſti in Menologio*. „ Nimirum in Menologio Baſiliano & Sirletano; nam in Menæis excuſis ad diem 23. Jul. fit ſola ejus commemoratio ſine Synaxario, ſic: τῦ ἁγίε Προφήτυ Ἰεζεκιὴλ, *Sancti Prophetæ Ezechielis*. Porro de frequenti cœtu populi concurrentis ad ſepulcrum ejus, hæc S. Epiphan. de Prophet. Vit. & interitu cap. 9. „ Multi ad monumentum ejus confluunt ad „ precationem & obſequium; ſane quando tanta eo frequentia „ una ad monumentum ejus conveniunt, formidant Chaldæi ac „ metuunt, ne illum auferant; quapropter egredientes comi- „ tantur, & deducunt „. De Simeone Salo Martyrologium Romanum ad 1. Julii; „ Apud Emeſsam Sancti Simeonis Con- „ feſsoris, cognomento Sali, qui ſtultus propter Chriſtum fa- „ ctus eſt: ſed altam ejus ſapientiam Deus magnis miraculis „ declaravit „. De Joanne vero ad 21. Julii: *In Syria Sancti Joannis Monachi, Collegæ Sancti Simeonis*. Utriuſque Vita deſcripta eſt a Leontio Cypri Epiſcopo, uti teſtatur Nicæna Secunda Synodus; ubi Act. 4. de eodem auctore hæc leguntur: „ Pater, qui lectus eſt, in una ex civitatibus Cypri decenter & „ ſancte converſatus eſt, multaque encomia & panegyricas illius „ orationes etiam habemus, inter quas extat oratio de Trans- „ figuratione Domini. Scripſit & Joannis Miſericordis appellati „ Epiſcopi Alexandrini Vitam. Præterea B. Simeonis &c. „. De eodem S. Simeone agit Evagrius l. 4. hiſt. cap. 33. Joannes Pinius in Act. Sanctor. Tom. 1. Julii a pag. 129. de S. Simeone Salo diſserens, pag. 134. Latina profert Synaxaria tam Menol. Baſilii, quam Menæorum excuſorum, in quibus dicitur de SS. Si-

SS. Simeone & Joanne: „ Hi Edessa urbe oriundi tempore „ Justini junioris claruerunt „' manifestus hic typorum error est: non enim patriam *Edessam*, sed *Emessam* sortiti sunt. Neque anno 522. sub Justino seniore fuere, uti in Synaxario Russico dicitur, sed sub juniore, vitamque usque ad annum circiter 580. produxere. Vita utriusque a Leontio Neapoleos in Cypro Episcopo conscripta, Græce incipit: *οἱ τὸ διδασκαλικὸν πρὸς ἀλλήλυς σπεύδοντες*. Latine: „Qui docendi auctoritate apud alios valere student „. Tom. 1. Julii in Act. Sanctorum a pag. 136. ad 168. Græce apud Lambec. VIII. pag. 99. Latine Tom. 6. Lipom. ad 1. Julii.

XXII.

MARIA.

Vaticani Ruthenici: *Mariæ Magdalenæ*. Slavicus silet. Kal. Moscovit. Σβ. Μαριη Μαγδαλ. *S. Mariæ Magdalenæ*. Ita & Possev. Papebr. *Maria*. Ephem. metricæ.

Δευτερίῃ Μαρίην μύσεν εἰκάδι Μαγδαλήνην.

Menæa: *τῆς ἁγίας μυροφόρυ κ) Ἰσαποςόλυ Μαρίας τῆς Μαγδαληνῆς*, *Sanctæ unguentiferæ & æqualis Apostolis Mariæ Magdalenæ*, cum officio & Synaxario, in quo [uti & in Menol. Basil.] sic legitur: „ Maria Magdalena fuit ex Magdalis Syriæ montibus: quum autem a septem dæmoniis vexaretur, a Christo curata est. Ob hoc beneficium illum secuta, & discipula ipsius facta, eidem ministrabat usque ad ejus passionem. Quumque unguentum unacum altera Maria deferret, prima resurrectionem vidit, quum vespere sabbatorum vidit Angelum, mane autem duos Angelos in albis sedentes, & rursum ipsum Dominum, quem hortulanum existimabat, audivit sibi dicentem: noli me tangere. Post divinam igitur Christi ascensionem, ad divinum Joannem Apostolum & Evangelistam Ephesum profecta, ibi sancte obdormivit, & deposita fuit ad ingressum speluncæ, in qua sancti ac beati septem Pueri obdormierunt. Postremo autem sub Leone Sapiente Imp. sanctæ ipsius reliquiæ delatæ, in monasterio S. Lazari, quod ille extruxerat, depositæ fuerunt „. Additur in Menæis: „ In quo monasterio quotannis ejus festivitas celebratur, necnon in Curatoris juxta Taurum „. Cedrenus in Leone Imp. Basilii f. „ Condidit templum S. Lazaro sacrum, inque eo Lazari & Magdalenæ reliquias Epheso allatas deposuit. *Zonaras quoque*:

„ S.Lazari corpus e Cypro insula translatum Constantinopolim,
„ necnon & S. Mariæ Magdalenæ [*ex Epheso delatum*] simul
„ condita esse a Leone Imp. testatur „. Græci in Menæis hanc Magdalenam sororem Lazari iterum commemorant ad diem 18. Martii his verbis: Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη Μαρίας τῆς ἀδελφῆς τοῦ ἁγίου Λαζάρου, ὅτε τοὺς πόδας τοῦ Κυρίου νάρδου ἀλείψασα, ταῖς θριξὶν ἐξέμαξε: *Eadem die, commemoratio Mariæ sororis S. Lazari, tunc, quum pedes Domini nardo unxisset, capillis suis eos abstersit*. Videntur autem illam distinguere a Maria & Martha, de quibus agunt die 8. Febr. his verbis: *Sanctæ Maria & Martha sorores & S. Lycarion martyr*, ubi tum in Menæis, tum in Menol. Basiliano legitur hoc Synaxarium „ Sancta Christi mar-
„ tyr Martha, ejusque soror Maria, virgines erant piæ Deum-
„ que timentes. Quum autem provinciæ præfectus, secus do-
„ mum, ubi manebant, pertransiret, e fenestra prospicientes,
„ Christianas sese professæ sunt. At præfectus virentem earum
„ ætatem intuitus: salvas, inquit, omnino vos esse vellem;
„ sed nisi diis sacrificaveritis, male peribitis. Cui Sanctæ: mors
„ non est, inquiunt, sed vita, pro Christo mori. Eadem di-
„ xit & Lycarion (*a*), παιδὸς συντρόφου αὐτῶν, puer, qui una-
„ cum ipsis educatus fuerat; adjecitque, Græcorum Deos simu-
„ lacra inania esse, eorumque cultores miseros & infelices. Ira-
„ tus igitur præfectus, præcepit militibus, ut eos interficerent.
„ Qui Sanctas quidem in crucem actas gladiis confecere; [*de-*
„ *sunt hæc in Menæis:*] monachum autem Lycarionem decolla-
„ runt. Atque hunc in modum vita functi, animas suas Domi-
„ no reddiderunt „. Aut aliæ hæ fuerunt a Maria & Martha Lazari sororibus; aut Martyrium earum prorsus fabulosum. Scio, a Græcis distingui Mariam Peccatricem, a Maria Lazari & Marthæ sorore: imo, tertiam Mariam Magdalenam a nonnullis Patribus affirmari, ab illis duabus diversam. Sed unam fuisse Mariam Magdalenam Marthæ & Lazari sororem, communis est Occidentalium Ecclesiarum consensus. De Reliquiis Magdalenæ, sint ne Constantinopoli depositæ, uti Menæa narrant; an vero apud Massiliam in Provincia serventur, quemadmodum habet Provincialium traditio, non est meum definire.

PHO-

---

a In Basil. minus recte: „ adolescens Monachus qui cum virginibus virtute „ certabat.

XXIII.

Phocas. Trophimus. Theophilus et Socii.

Ruthenici Vaticani cum Slavico vacant. Kalend. Mofcov. *Muc. Trophima*, *Mart. Trophimi*. Poffev. *S. Mart. Trophimi*. Papebr. *Trophimus*. Ephemerides metricæ.

Εἰκάδι κὴ τριτάτῃ θάνε Φωκᾶς πυρολοέτρῳ.

Flammis occidit vigefima tertia Phocam.

Sinopes in Ponto Epifcopus, fub Trajano paffus: colitur a Latinis XIV. Julii, hoc elogio: *Sinope in Ponto S. Phocæ mart. ejufdem civitatis Epifcupi, qui fub Trajano Imp. carcerem, vincula, ferrum, ignemque pro Chrifto fuperans, evolavit in cælum &c.* Menæa: τῦ ἁγίυ Ἱερομάρτ. Φωκᾶ, *S. hieromartyris Phocæ*: cum officio & Synax. in quo (ut & in Menol. Bafil.) dicitur comprehenfus, & ad Africanum præfectum adductus, variifque fuppliciis affectus, quum præfectus unacum militibus, terræmotu facto, repente exanimatus jacuiffet, precibus a Sancto fufis, illum cum militibus ad vitam revocaffe. Rurfus autem comprehenfus, & ad Trajanum miffus, inque ardentem fornacem injectus, incolumis evafiffe: poftremo in Balneum inflammatum immiffus, ibi fpiritum Deo tradidiffe. De eodem Phoca in Menologio Bafiliano bis agitur, primo fcilicet ad 22. *Septembris*, in quo certamen Sacrof. Mart. Phocæ Epifcopi Sinopes narratur, diciturque fub Trajano graviffime tortus, demum abfciffo capite, in ignem conjectus. Deinde ad VI. *Julii* refertur quoddam ejus miraculum, quando Sifinius, Stibarius dictus, a Saracenis gemina catena vinctus, quum Sanctum Phocam invocaffet, apertum carcerem feque folutum videns, fuga arrepta, domum fe contulit. At in Menæis ad 22. *Septembris* agitur primo de Sancto Phoca Sinopes Epifcopo, deinde de Sancto Phoca Hortulano: ad 23. Julii de Sancto Phoca Hieromart. hoc eft Epifcopo Sinopes: & ad 2. *Augufti* commemoratio Sancti Phocæ Martyris. Hinc Baronius in not. ad 14. Julii: „ Verum ne ofcitanter aliquibus errandi caufam finamus; fciendum revera duos fuiffe Phocas, ambofque Martyres illuftres; alterum, de quo hac die; alterum vero, de quo Nonis Martii agitur. Idque non folum Latinis, fed etiam Græcis notum fuiffe videtur, quamvis illi de ambobus agant x. Kalend. Octobris, ambofque Sinope oriundos affirment: diverfitas tamen, tum munerum, tum loci, ubi paffi leguntur, diverfumque mortis

„ ge-

„ genus, duos esse fateri compellit. Si quidem noster hic fuit „ Episcopus .... at vero ille, de quo Nonis Martii, hortorum „ cultor & hospes fuisse perhibetur. Cetera.

De Trophimo & Sociis, hæc Menol. Basilianum ad XXIII. Jul. „ Trophimus ac Theophilus Christi martyres cum sanctis „ Sociis, vixerunt, imperante, Dei permissu, impiissimo ty- „ ranno Diocletiano. Christum autem confitentes, ad se acce- „ dentes, in nomine ejus docebant atque baptizabant. Cogni- „ ti igitur & comprehensi, vincti ad illum adducti sunt. Quum- „ que Christum abnegare & idolis sacrificare adigerentur, nec „ obtemperare vellent, graviter verberati, lignisque suspensi, „ depexi sunt, saxisque obruti: mox e lignis depositi, atque in „ ingentem caminum injecti, sed Dei gratia ab eo liberati & „ illæsi exeuntes, ita ut ne capillum quidem eorum tetigisset „ ignis, obstupefecerunt tyrannum. Postremo inclinatis cervi- „ cibus, sacra eorum capita abscissa sunt „. In Menæis excusis sola eor. commemor. peragitur ad XXI. Jul. sic: καὶ ἄθλησις τοῦ ἁγίου Θεοφίλου, Ἰούστου, Τροφίμου, καὶ Ματθαίου: *& certamen Sancti Theophili, Justi, Trophimi, & Matthæi*. In Martyr. Rom. ad XXIII. hujus: „ Eodem die natalis SS. martyrum Trophimi & „ Theophili, qui sub Dioclet. Imp. lapidibus cæsi, & igne in- „ censi, demum gladio percussi, martyrio coronantur „. Menol. Slavo Russicum: *SS. martyrum Trophimi & Theophili & Sociorum, passi anno 282. sub Diocletiano*. At Baronius ad annum 305. num. 17. *Item in Lycia certamen obierunt egregii martyres Trophimus, & Theophilus, qui lapidibus cæsi &c.*

XXIV.

MARTYR CHRISTINA.

Vaticanus Ruthenicus primus: *Christinæ mart.* Secundus & Slavicus vacant. Kal. Moscov. *Muc. Christini, Mart. Christinæ*. Possevin. *S. Borisii & Klebæ*. Papebroch. *Christina. Borisus, Glebus*, seu, ut Culcinius pronunciat, *Hlibus*, Principes martyres. Ephemer. metricæ.

Πέλτοις Χριστίναν βλῆθ' εἰκάδι ἠδὲ τετάρτῃ.
Christinam oppressit scutis vigesima quarta.

Menæa: τῆς ἁγίας Μεγαλομάρτ. Χριστίνης. *S. magnæ mart. Christinæ*, cum officio & Synax. Menol. Basilianum: XXIV. „ Certamen S. mart. Christinæ. Christi martyr Christina erat ex „ urbe Tyro. Patrem autem militiæ præfectum nacta, in excel-

„ sam

„ sam turrim ab illo deportata fuit, ne a quopiam videretur; „ quum in eandem turrim proprios Deos advexisset, eique præcepisset ut illis sacrificaret, eosque adoraret. At illa infirmitatem eorum intelligens, nequaquam iis animum advertit, sed „ cæli pulcritudinē ex fenestra prospiciens, factoremque ex operibus cognoscens, idola contrivit dejecitque. Deprehensa igitur & ex turri deposita, cruciatibus omnibus a proprio patre „ subjecta fuit. Deinde in custodiam detrusa, cibum ab Angelo „ sumpsit. In mare autem projecta, aquam pro baptismate habuit. Postea ex mari egressa, iterumque in carcerem conjecta, „ post patris sui interitum, ad Dionem præsidem in quæstionem „ adducta, dirissimis verberibus cæsa est. Postremo quum ob „ patrata miracula complures ad fidem Christi amplectendam „ adduxisset, mamillis abscissis, hastisque cordi infixis, vitam „ finivit „. Quæ ab hoc Menol. differunt, ea notavit Falconius in not. ad hanc diem pag. 117. & Jo. Pinius in Act. Sanct. Tom. v. Jul. pag. 496. quod nempe patrem S. Christinæ Synaxarium Menæor. vocet *Urbanum*: quod projecta in mare, *a Domino divinum baptismum acceperit*; quod *tria millia virorum converterit ad fidem*: quod tres ibidem inveniantur præfecti vel judices: nempe *Urbanus* Sanctæ pater: post hunc e vita sublatum *Dion*, & post Dionem quidam *Julianus*, sub quibus martyr passa sit: & sub hoc quidem ultimo *caminum ignis & venenosos serpentes*: additurque *ex abscissis mamillis lac pro sanguine fluxisse*. Menol. Canisianum ita habet: „ S. martyris Christinæ quæ fuit „ ex urbe Tyro, Urbani cujusdam Ducis exercitus filia, quæ „ propter Christianæ fidei confessionem, quum patris idola confregisset, & pauperibus distribuisset aurum & argentum, ex „ quibus idola ipsa confecta erant, variis suppliciis a patre „ subjicitur: postremo a Juliano quodam præside venenatis „ serpentibus tradita est, abscissis mammis & lingua. Quæ omnia forti & constanti animo perpessa, Deo spiritum commendavit „. Jo. Pinius loc. cit. duas distinguit *Christinas*, alteram Tyri in Phœnice passam, de qua Menæa Græca, alteram in Italia juxta lacum *Vulsinum*, quam Latini Martyrologi cum *Phœnicia* confundentes, ex duabus unam conflarunt, Acta Tyriæ Phœniciæ ad Italam referentes. Deinde iis respondet, qui unicam Christinam adstruunt, Tyri apud lacum Vulsinum, ut ajunt, martyrio defunctam. In Menæis excusis tres Christinæ colun-

coluntur: prima 13. Martii martyr ex Perside, flagellis cæsa & consummata, cum disticho & sine Synaxario. Secunda 18. Maji, unacum Sanctis Petro, Dionysio, Andrea, Paulo, Benedimo, Paulino & Heraclio, capite obtruncata Athenis. Tertia 24. Julii, Christina Tyri passa, ut supra. Menologium Basilii agit 15. Maji de Christina Athenis cum Petro, Paulo, Andrea & Dionysio martyrio functa. 30. Maji de Eusebio, Romano, Mentio (seu Meletio) Charalampo & Christina, & multis sanctis Nicomediæ passis. 24. Jul. de Christina Tyri passa. Martyrol. Romanum, 13. Martii, *in Perside S. Christinæ Virg. & Mart.* 24. Jul. „ Tyri in Tuscia apud lacum Vulsinum S. Christinæ V. & mart. quæ in Christum credens, quum patris idola aurea & argentea comminuisset, ac pauperibus erogasset, ejus jussu verberibus dilaniata, aliisque suppliciis durissime cruciata, & cum magno saxi pondere in lacum projecta, sed ab Angelo liberata: deinde sub alio Judice patris sui successore acerbiora tormenta constanter perferens, novissime a Juliano præside post fornacem ardentem, ubi quinque diebus illæsa permansit, post serpentes Christi virtute superatos, abscissione linguæ & sagittarum infixione martyrii sui cursum complevit „. Quæ sunt certissime ex Græcis Menæis desumta: non enim Græci a Latinis hæc mutuati sunt: ac proinde aut una fuit Christina Tyria in Phœnice, cujus cultus ad Italiam propagatus effecit, ut altera extitisse Itala diceretur; aut si Itala fuerit a Phœnicia diversa, ejus tamen Acta ex Actis Phœniciæ sunt exscripta. Quidquid dicant qui Tyrum in Etruria extitisse contendunt: id quod etiamsi concedatur, nihil ad rem nostram facit: nam Græci de Tyro ad mare Syriacum adjacente loquuntur; non Tyrum intelligunt juxta lacum Vulsinum positam. Marmor Neapolitanum ad XIII. Martii. *P.S.Cristine:* & ad XXXI. Maji. *P. S. Cristine Mart.* quarum primam cl. Mazochius ait fuisse *ex Perside* martyrem: alteram, de qua Menol. Basilii ad 30. Maji, ut supra, passa scil. Nicomediæ. Mirum est, si tertia eademque celeberrima Italica Christina fuit, eam ab illo Marmore abfuisse: nisi ea sit, quæ in eod. Marmore ad VI. Sept. ponitur his verbis: VI. *P. Sēe Cristine.* Qua tamen in re neque cum Latinis, neque cum Græcis concordat, a quibus ejus Christinæ passio ad XXIV. Julii affigitur.

Synaxarium Ruthenicum ad hanc eandem diem XXIV. Ju-

lii

lii ponit SS. Principes Uladimiri filios *Borisum & Glibum*, cum Synaxario, quod legere est apud Culcinium pag. 31. qui etiam in Appendice a pag. 14. „ e Ruthenico Latine versum exhibet „ officium de SS. Martyribus ac fratribus secundum carnem *Borisо* & *Hlibo*, dictis in Baptismo Romano & Davide: In Vesperis, in Matutino, & in Liturgia „. Synodus Zamosciana tit. de Jejun. & Fest. pag. 121. Festum horum Sanctorum *Romani* & *Davidis*, seu *Borisi* & *Hlibi*, tum die præsenti, qua obitus, tum die 2. Maji, qua Translatio eorumdem colitur, inter Festa de Præcepto connumeravit, & ita in Lithuania celebrari jussit. Vide, quæ de iis fuse disserui Tom. 4. a pag. 65. ubi integrum eorum Synaxarium recitavi.

XXV.

Anna. Olympias. Eupraxia.

Ruthenici Vat. *Annæ Matris Deiparæ*. Slavicus noster. *Dormitio S. Annæ Matris Deiparæ. Et S. Eupraxiæ. Et Sanctæ Olympiadis*. Kal. Moscovit.. *Uspenie Sv. Anni: Dormitio Sanctæ Annæ*. Possev. *S. Annæ*: Marmor Neapolit. *Nt. S. Eupraxie, & Anne*. Papebroch. *Anna, Olympias, Eupraxia*. Ephemerides Metricæ.

Κυουσῶν μητέρων σωτηρία εἰκάδι πέμπτῃ.
Matribus est gravidis vigesima quinta saluti.

Propter festivitatem scilicet S. Annæ (inquit idem Papebr.) Christi Aviæ, quæ Constantinopoli in Deutero celebratur, Latinis eandem antiquitus die sequenti colentibus. Menæa: *ἡ κοίμησις τῆς ἁγίας Ἄννης τῆς μητρὸς τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου*: *Dormitio S. Annæ Matris Sanctissimæ Deiparæ*: cum officio & Synaxar. Menologium Basilianum: „ Commemoratio S. Annæ Ma- „ tris Deiparæ. Anna Venerabilis Mater gloriosæ Dominæ no- „ stræ Deiparæ semperque Virg. Mariæ, erat ex tribu Levi „ de Bethlehem Judææ, filia Matthan Sacerdotis. Hic vero Mat- „ than Sacerdotio fungebatur regnante (*a*) Cleopatra, an- „ tequam Herodes Antipatri filius regnaret. Habuit autem tres „ filias, Mariam, Soben, & Annam. Nupsit autem prima fi- „ lia in Bethlehem, genuitque Salomen, (*b*) quæ & Maria. „ Altera quoque nupsit in Bethlehem, & genuit Elisabeth ma- „ trem Præcursoris. Anna vero nupsit in terra Galilææ, & ge-

a Additur in Menæor. Synax. & *Sapore Persarum Rege*.
b Ibid. *Salomen*, quæ & *μαῖα*, *obstetrix*. Fabulæ.

„ nuit Mariam Deiparam : ita ut Salome, Elisabeth, ac Deipara sint trium sororum filiæ. Itaque Anna quum genuisset, ut præfati sumus, magnam utilitatem mundique salutem, immaculatam omnisque labis expertem Deiparam, eamque educasset, atque in templum Domini adduxisset, Deoque obtulisset, ad ipsum gaudens migravit „. Hæc totidem verbis (præter notata ad oram) leguntur in Synax. Menæor. & additur, *Celebratur autem ejus festivitas in Deutero*: ubi Templum S.Annæ a Justiniano conditum, teste (*a*) Procop. de ædif. lib. 1. cap. 3. instauratum a Justiniano Rhinotmeto, quemadmodum notat Bandurius Tom. 2. Imper. Orient. pag. 657. Iterum Græci *SS. Annam & Joachimum* ejus virum, parentes Deiparæ, colunt ad diem IX. Sept. post nativitatem ipsius Deiparæ, ubi in Synaxario sic legitur: „ In Judæorum populo erat vir quidam nomine Joachim, justus & dives: qui festis diebus facultates suas in duas partes dividens alteram pauperibus erogabat, alteram vero Deo offerebat. Erat autem sine liberis. Quodam igitur festo quum munera Deo offerret, quod nullum filium haberet, exceptus est probro a Judæo quodam, negante fas ei, qui liberis careret, unacum cæteris dona Deo offerre. Attulit ea res tantam Joachimo molestiam, ut in domum suam redire noluerit, sed in desertum locum secedens, 40. diebus jejunaverit, Deum precans, ut fructum ventris sibi concederet. Nec minus Anna domi orabat. Quum igitur illos exaudisset Deus, misit Angelum, qui promisit eis nativitatem Sanctæ Dominæ nostræ Deiparæ semperque Virg. Mariæ. Quod & contigit pro salute totius generis humani „. Vide doctissimum commentarium Gul. Cuperi Tom. VI. Act. Sanct. ad XXVI. Julii a pag. 233. ubi de S. Anna, ejus parentibus, patria, & Actis fuse disserit, expenditque apocryphas quæ olim prodiere de Christi genealogia narrationes. Porro in SS. Joachim, & Annam exstat encomium auctore Cosma Vestitore, init. ἡ χθὲς θεοτόκου γενεθλιακὴ πανήγυρις. Baron. in not. ad 26. Jul. „ De eadem Dei genitricis matre meminit S.Epiphan. in Panar. hæres. 78. & 79. itemque in commentariolo de laudibus Deiparæ. Antiochus monachus, qui doctrina & sanctitate claruit temporibus Heraclii Imper. de eadem agit homil. 10. „ Joan-

a In eo urbis loco, quem Deuterum appellant, templum nobilissimum ac plane mirabile dedicavit S. Annæ, quam aliqui Deiparæ matrem, Christique Aviam fuisse credunt.

„ Joannes Damascenus de fide orthodoxa lib. 4. cap. 15. in „ orat. 1. de Dormit. B. Mariæ & orat. 1. & 2. in nativit. ejus- „ dem. Andreas Cretensis plura in Natali Deiparæ, & in sacris „ Hymnis: multa præterea de ea apud Cyrum Prodromum. In Conceptionem Annæ, quando scilicet in utero concepit Sanctam Virginem Deiparam Mariam, Oratio Joannis Monachi & Presbyteri Eubœæ, clari circa ann. Chr. 744. ὁ μέγας Ἀπόστολος Παῦλος, in qua oratione ait, Conceptionem Virginis Mariæ, licet apud aliquos non adeo innotuerat, a plerisque tamen suo ævo, idest, anno Chr. 744. fuisse celebratam. Vide Leonem Allatium in Prolegom. ad Tom. 1. S. Jo. Damasceni a Quieno editum, num. LXVIII. & seq.

Eupraxia, seu Euphrasia Virgo in Thebaide, hodie colitur a Russis, & olim a Græcis in Menæis excusis commemoratur ad XI. Jan. his verbis: *καὶ μνήμη τῆς ἁγίας Εὐπραξίας, & memoria S. Eupraxiæ*, sine officio & sine Synaxario. In Martyr. Rom. ad 13. Martii hoc elogio: „ *In Thebaide depositio S. Euphrasiæ Virginis*. Menolog. Basilianum ad XXV. Jul. „ Commemoratio „ S. Eupraxiæ. S. Eupraxia, imperante Theodosio, claruit, „ cujus & affinis fuit, filia autem Antigoni Senatoris: quo de- „ functo, ipsa a matre Eupraxia ad Imp. adducta tamquam affi- „ nem & procuratorem suum, sub ejus tutela vixit. Senatori „ autem cuidam desponsa, quum hic antequam ei copularetur, „ obiisset, facultates suas pauperibus distribuens, unacum matre „ in urbem Ægypti Thebas concessit: & monasterium ingressa, in „ quo centum sanctimoniales degebant, vitam Angelis æqualem „ duxit. Mater vero quum suas possessiones, quæ in Oriente „ erant, circumiens vendidisset, easque partim pauperibus dedis- „ set, partim Ecclesiæ obtulisset, ad monasterium regressa, paulo „ post obdormivit. Posthæc Eupraxia quum ad culmen virtutis „ devenisset, & miracula patrasset, requievit in Domino.

Olympias Vidua & Virgo, S. Jo: Chrysostomo devota, in Capponianis & Papebrochianis fastis S. Eupraxiæ conjuncta, colitur in Martyr. Rom. XVII. *Decemb.* hoc elogio: *Constantinopoli S. Olympiadis Viduæ*. Menolog. Basilianum ad XXV. Julii: „ Sancta Olympias, imperantibus Arcadio & Honorio filiis Theo- „ dosii magni, filia fuit Acundi (*a*) Comitis, neptis autem

a Al. Anisii Secundi Comitis, neptis Ablavii præfecti, desponsata Nebridio, cum quo paululum temporis vixit, antequam cum eo copula jungeretur: sicque virgo simul & vidua remansit. Apud Baron. not. ad 17. Dec.

„ Ablavii præfecti, ſponſa tantum appellata, nullius tamen „ uxor; qui enim eam duxerat, quum ad Dominum migraſſet, „ ipſa Virgo ſimul & Vidua remanſit. Cunctos autem vitæ dies „ in jejuniis, orationibus, & ſumma in pauperes liberalitate „ tranſigebat. Quas vero poſſidebat facultates omnes in famula- „ tum Pontificum Chriſti exhauriens, B. Joannem Chryſoſtomum „ maxime honorabat, eidem in ſuis infirmitatibus deſerviens. „ Poſtquam autem ille injuſtum exilium ab Eudoxia Imperatri- „ ce paſſus fuiſſet, tandem & ipſa confeſſionis corona exornata „ eſt. Nam pro veritate relegata, multas tribulationes ſu- „ ſtinuit. Sed uſque in finem Deo gratias agens, ſpiritum tra- „ didit „. De eadem Olympiade agunt Palladius in Lauſiacis cap. 43. Sozom. lib. 8. cap. 2. Leo Imperat. in Encomio S. Joan. Chryſoſtomi, & Niceph. hiſt. lib. 13. cap. 24. Exſtant ejuſdem S. Jo. Chryſoſtomi ad eandem epiſtolæ XVII.

In Menolog. Slavo Ruſſico Sparwenfeldiano ad hanc diem notatur: *Mors beatiſſimi Patris noſtri Macarii Scholtowodici Thaumaturgi*. Idem fortaſſe eſt, ac S. Macarius Calazynenſis, de quo Culcinius pag. 22. ad 26. Maji: *Inventio Reliquiarum S. P. N. Macarii Hegumeni Calazynenſis & Thaumaturgi*.

XXVI.

HERMOLAUS. PARASCEVIA.

Vaticani Ruthenici cum Slavico noſtro vacant. Kalend. Moſcoviticum, *Sv. Muc. Ermolaa*: *S. Mart. Hermolai*. Poſſev. *S. Hermolai*. Papebr. *Hermolaus*. Menæa: τȣ͂ ἁγίȣ ἱερομάρτ. Ἑρμολάȣ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ, καὶ τῆς ἁγίας ὁσιομάρτ. Παρασκεύης. *S. Sacromart. Hermolai & Sociorum ejus. Et S. venerandæ martyris Paraſceves*: cum officio de utroque, & Synaxario. Ephemerides Metricæ.

Τὴν Παρασκεύην ἔκτανεν εἰκάδι χαλκὸς ἐν ἕκτῃ.

Enſe Paraſceven vigeſima ſexta trucidat.

Colitur eadem (Paraſceve) in utraque Sicilia ſub nomine *Veneræ* ac *Venerandæ* (nam Feria VI. ut Græcis *Paraſceve*, ſic Latinis dies *Veneris* nuncupatur.) Sed quæ de ejus vita Græce Latineque habentur, prorſus ſunt fabuloſa, ſic ut difficillimum futurum ſit, aliquid ſolidæ veroſimilitudinis ex tanta caligine prudenter ratiocinando elicere. Hæc Papebrochius. Menol. Baſilianum nihil habet de *S. Paraſceve*, ſed ſolum de *S. Hermolao & Sociis*. Gul. Cuperus in Prætermiſſis ad XXVI. Jul. T. VI. pag. 232.

pag. 232. „ Sanctæ hosiomartyris Parasceves memoria hoc die „ notatur in Menæis magnis Græcorum excusis cum elogio: in „ quo Antonio (Antonino) imperante ex vico quodam haud „ procul vetere Roma, Agathone & Politia Christianis paren- „ tibus iisque piis & præcepta Domini impigre sequentibus, na- „ ta refertur. Reliquæ autem historiæ Summa ibidem expo- „ sita, eo redit. A sterilibus parentibus impetrata a Deo fuit, „ ac nata Feria VI., in Baptismo *Parasceve* appellata. Mortuis „ parentibus in sacram Virginem attonsa, monasticam vitam „ amplectitur; fidemque Christi deinde prædicans, multos pa- „ ganos ad Dei cognitionem convertit. Unde a quibusdam Ju- „ dæis apud Antoninum Imperat. accusata fuerit, ac pluribus „ tormentis excarnificata. Tum Imperator liquore vasis pice & „ oleo pleni, in quod Sancta immissa fuerat, ab ipsa aspersus, „ excæcatur, sed iterum illuminatur: quo prodigio ingens „ tum ipsius, tumaliorum subsecuta traditur conversio. Para- „ sceve autem alia peragrat loca. Deinde ad Asclepium dedu- „ cta, condemnatur, ut pabulum sit formidabili cuidam Dra- „ coni: qui, facto ab ipsa signo crucis, medius crepuerit. Quo „ viso, ille se cum suis ad fidem Christi receperit. Sancta de- „ nique in alia urbe ad Tarasium perducta, post plurima tor- „ menta, abscisso capite martyrium consummat „. De eadem sub nomine Parasceves, Veneræ & Venerandæ iterum recurrit commentariolus in Prætermissis ad XXVIII. Jul. pag. 503. ubi de una quidem hujus nominis ***nata Hieracii in Calabria, Virgine & Martyre***, contemporanea SS. Apostolorum: deque altera in Gallia sub Antonino Imperat. & Asclepio præside, de qua Martyrolog. Rom. ad XIV. Novembr. Habemus (inquiunt Bollandiani) duplex martyrium: alterum quidem ex Cod. Ambrosiano f. num. 112. alterum vero ex Cod. Vat. 1190. Parasceves martyrium: ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις τῶ ἑλληνισμῶ, Cod. MS. apud Lambec. Tom. VIII. pag. 363. Aliud: ἡ ἀρχὴ τῶν ἰαμάτων Χριςῶ, MS. Bibl. Coisl. p. 169. Aliæ Parasceviæ sunt a nobis supra commemoratæ, videlicet, *Ternovensis* 14. Oct. *Polocensis* 28. Octob.

De S. Hermolao Martyr. Rom. ad 27. hujus: „ Ibidem „ (hoc est, Nicomediæ) S. Hermolai Presbyteri, cujus do- „ ctrina B. Pantaleon ad fidem conversus est: Sanctorum quo- „ que Hermippi, & Hermocratis fratrum, qui post multas pœ- „ nas, sibi illatas, ab eodem Maximiano capitali sententia ob „ con-

„ confessionem Christi damnati sunt „ . Horum Acta habentur intexta cum illis S. Pantaleonis, quæ descripsit Metaphrastes, & Latine leguntur apud Lipom. Tom. 6. & Sur. Tom. 4. Eadem prodiere in Act. Sanct. Tom. VI. Jul. a pag. 412. Init. „ Quum „ idolorum caligo diffusa esset per totum orbem terræ, quando „ Maximanus tenebat sceptra Romani Imperii „ . Porro Synaxarium de S. Hermolao & Sociis, quod extat in Menæis excusis & in Menolog. Basiliano, Latine prostat in eod. Tom. VI. p. 426. & pag. 427. Acta Spuria ejusdem S. Hermolai ex Cod. S. Eremi Camaldulen. fol 100. init. *Hermolaus vir Christianissimus &c.*

Menolog. Slavo Russicum Sparvenfeldianum: *Beatissimi P. N. multa passi Moysis Hegumeni ex S. Monasterio Perschiurtco, quod est Chioviæ. Is captus est in terra Polonica a Boleslavo Principe, passusque in catenis quinque annos propter puritatem & castitatem suam a quadam vidua: rursusque intravit monasterium, vixitque ibi annos decem, mortuus tandem diebus S. Antonii*. Subjungit P. Gulielmus Cuperus in Prætermissis ad XXVI. Jul. pag. 230. *Quisnam iste Antonius sit, quis Boleslaus iste Princeps, uti & reliqua hujus elogii adjuncta, examinari prius non merentur, quam de publico ac legitimo istius Moysis cultu aliunde nobis sufficienter constiterit: quem sufficiat, hic vel memorasse*. Culcinius ex Anthologio & Ustavo Ruthenico, necnon ex vitis Patrum Cryptensium pag. 33. Synaxarium hujus *Moysis Hungari monachi Cryptensis* ad 26. Julii recitat, his verbis. „ Quum impius Svatopelcus trucidasset per sicarios fratrem „ suum Sanctum Borisum, Moyses præsens huic actui funesto, „ utpote qui erat Cubicularius sancti Principis, vix se eripuit „ mortis periculo: illico aufugit ad Predoslavam Borisi sororem, „ & allato ei infausto nuncio, mansit in obsequiis ejusdem. Interea Jaroslaus collectis copiis pepulit Kiovia fratricidam Svatopelcum, qui profugus in Poloniam, magnis promissis incitavit Boleslaum Chrabrum, ut peteret Chioviam. Rex valido instructus exercitu, quum pervenisset Kioviam, eandem „ occupavit, & rursus in Principatum restituto Svatopelco, in „ Poloniam rediit, abductis secum non paucis magnatibus Russis, & duabus Jaroslai sororibus, apud quarum unam Predoslavam erat aulicus Moyses Hungarus, ut dictum. Is erat juvenis egregius, fortis, ac vultu decorus, quem Rex Boleslaus quum jussisset vinctum custodiri in quodam castro, non

„ pro-

„ procul ab eo manens quædam nobilis vidua, quæ venustate,
„ juventute, opibusque pollebat, ut vidit Moysen, in vultu-
„ que ipsius haud ignobiles legit natales, illico levitate mulie-
„ bri succensa, exarsit impotenti amore, quem etsi diu in cor-
„ de pressisset, nihilominus semel copiam alloquendi juvenem
„ nacta, talibus eum aggressa est: visne propalem tibi meum
„ quoddam cordis arcanum? Scito igitur me esse viduam, ju-
„ venem tamen, ut vides: vix enim explevi annum cum meo
„ marito, qui ad Kioviam nuper in prælio occubuit. Opes non
„ mihi desunt, nec careo procis, qui certatim meum assen-
„ sum promereri student, at ego tibi mallem vivere liga-
„ ta. Age ergo, & tantam felicitatem contemnere noli. Obstu-
„ puit Moyses, & revolvens mente in verbis mulieris latere la-
„ queum Dæmonis, reposuit: Scias, o Domina, me tibi non
„ posse obtemperare: nam hac in mea captivitate feci votum
„ vivendi in statu monastico: quod ut frangam, nulla mundi
„ felicitas, nullaque calamitas me ad hoc adducent. Nunquam
„ speravit tale responsum nobilis vidua a captivo juvene, quem
„ petulanter objurgatum relinquens, domumque rediens, ut
„ vinceret constantem, novam methodum excogitavit. Enu-
„ merata Castellano notabili pecunia, liberavit e vinculis Moy-
„ sen, ac indutum splendidis vestibus, tractabat domi magni-
„ fice, & frequenter, imo aliquando impudenter ad hymenæum
„ incitabat. Pati diu ipse non potuit tam importunas femellæ
„ blanditias. Hinc semel arguens ipsam, ut tandem ab injustis
„ postulatis desisteret, abiit, eamque rubore suffusam reliquit.
„ Illa æstuans furore, jussit Moysen carceri includi, & inedia
„ torqueri. Sed quum nil profecisset, imo per quemdam mona-
„ chum, qui illuc casu transibat, monastica veste indutum juve-
„ nem intellexisset, amens, fere tractum e carcere crudeliter fu-
„ stibus concutere, iterumque in vincula conjicere præcepit. Pa-
„ rum vitæ superesset Moysi, nisi aliter Deus disposuisset. Nam
„ nobilis Vidua morbo gravi correpta, extincta fuit; Moyses
„ vero libertate ab hæredibus donatus, post quinquennem par-
„ tim in castro, partim apud Viduam captivitatem, rediit Kio-
„ viam, ingressusque monasterium Peczarense, tanta claruit
„ sanctitate, ut quum unus e fratribus ei revelasset, quod ten-
„ tationes carnis graves pateretur, ipse bacello suo tangens hu-
„ meros Fratris, liberavit ex tempore ab impuris cogitationi-
„ bus

„ bus, addens hæc memoranda verba: Frater, tentationibus „ hujusmodi fugiendo pugna, vitando nempe aspectus curiosos, „ similesque occasiones: sic semper vinces. Vixit Moyses in „ Cœnobio Cryptensi annis x. tantummodo: fractas enim vi„ res habebat ærumnis & verberibus in Polonia perceptis, ac „ tandem obdormivit in Domino, vivente adhuc Sancto He„ gumeno Antonio „: ideſt ante annum Christ. 1073. quo anno obiit Sanctus Antonius, uti in ejus vita ad x. Julii narratur.

XXVII.

PANTELEEMON.

Vaticani Ruthenici: *Panteleemonis Martyris*. Slavicus noster: *Sancti Panteleemonis Martyris, & Sancti Pontificis nostri Clementis Episcopi Velegradensis*. Kalendarium Moscoviticum: *Sv. Muc. Panteleimona, S. Mart. Panteleemonis*. Possevinus: *S. Mart. Pantaleonis*. Marmor Neapol. *Nt. S. Pantaleon.* Papebr. *Panteleemon Mart.* Ephemerides metricæ.

Φάσγανον ἑβδομάτῃ ἔλαχ' εἰκάδι παντελεήμων
Pantaleona dedit vigesima septima morti.

Menæa: τοῦ ἁγίου καὶ μεγαλομάρτ. καὶ ἰαματικοῦ Παντελεήμονος, *Sancti, magnique Martyris & Medici Panteleemonis*, cum officio, & Synaxario. Menologium Basilianum: „ XXVII. Julii „ Certamen Sancti magni Martyris Panteleemonis. Panteleemon maximus Christi Martyr, ex urbe Nicomedia, filius „ fuit Eustorgii Ethnici, & Eubulæ Christianæ, professione „ Medicus „. Cetera, Græce quidem Tom. I. Julii pag. 696. Latine autem Tom. VI. pag. 397. In Menæis excusis additur: „ Celebratur ejus festivitas in Ecclesia ipsius nomine insignita „; de qua Cangius lib. 4. Constantinopoli Christiana cap. 6. numer. 73. edit. Reg. pag. 132. De aliis per Orientem Ecclesiis Sancto Pantaleoni seu Panteleemoni dicatis vide Act. Sanctor. Tom. 6. Julii pag. 398. & seq. Martyrologium Romanum: „ 27. Julii. Nicomediæ passio Sancti Pantaleonis Medici, qui „ a Maximiano Imperatore pro fide Christi tentus, & equulei „ pœna ac lampadarum exustione cruciatus, sed inter hæc Do„ mino sibi apparente refrigeratus, tandem ictu gladii marty„ rium consummavit „. Acta Sancti Pantaleonis Græce: Βασιλεύοντος τοῦ ἀσεβεστάτου καὶ παρανόμου. Alia: τῆς εἰδωλικῆς ἀχλύος κατὰ πάσης διασκεδασθείσης τῆς οἰκουμένης, Latine Tom. 6. Lipoman. apud Surium 27. Julii, & Tom. 6. Act. Sanctorum Julii pag. 412.

pag. 412. Encomium in Sanctum Pantaleonem, auctore Niceta Rhetore: θαυμαςὸς ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ. Fabric. Tom. IX. Bibl. Græc. pag. 130.

Quisnam sit *Clemens Episcopus Belogradensis*, qui in Slavico Codice *Sanctus Pontifex noster* dicitur, colligitur ex Indiculo Archiepiscoporum Bulgariæ, qui extat in Cod. MS. Biblioth. Regiæ signato num. 2423. apud Cangium in Famil. Byzant. cap. 28. p. 174. & recitatur a Quieno in Orient. Christ. Tom. 2. pag. 290. ubi *Gorasdo* successisse dicitur in hæc verba: ,, Clemens Episcopus primum Tiberiopolis, seu Belices (*ita* ,, *Belogradium appellat auctor illius Indiculi*) cui Borises Bul- ,, gariæ (*a*) Rex concessit tertiam Regni sui partem curare ,, a Thessalonica usque ad Hiericho, & Bannina, seu Sepiati ,, regionem ,,. Tertius nempe fuit Bulgarorum Episcopus, quemadmodum demonstravi Tom. 3. pag. 145. & seq. idemque a S. R. E. nequaquam in communionem admissus eo quod tunc temporis Græcos inter & Latinos disceptatio vigeret de Jurisdictione Bulgarica, a temporibus Sancti Nicolai Papæ I. usque ad ætatem Joannis Papæ VIII. sub quo hic Clemens Bulgarorum Episcopus erat. Schismaticum autem fuisse hunc *Clementem* ex ejus Vita constat, quam ex Græco Vaticano MS. Codice 1409. a fol. 348. pag. 2. legere est. Excerpta quædam edidit cl. Allatius Exercitat. xv. in Creyghtonum, ubi auctorem ejus Vitæ deditissimum Schismati hominem appellat, utpote qui narrat, *Gorasdum*, al. *Georgium*, (quem Joannes VIII. PP. intrusum vocat,) legitimum Bulgariæ Præsulem fuisse, eique *Clementem* successisse; Wichinum vero, ab eodem Joanne VIII. consecratum Nitriensem Episcopum sub Archiepiscopo Moraviæ Methodio, Schismaticum vocat. Recole quæ Tom. cit. 3. a pag. 144. ad 158. dicta sunt.

XXVIII.

PROCHORUS. NICANOR. TIMON. PARMENAS.

Vaticani Ruthenici cum Slavico vacant usque ad diem xxx. Kalendarium Moscoviticum: *Apostola Prochora*, *Apostoli Prochori*. Ita & Possevinus, & Papebrochius. Menæa: τῶν ἁγίων Ἀποστόλων Προχόρου, Νικάνορος, Τίμωνος καὶ Παρμενᾶ,, *SS. Apostolo-*

a Michael dictus, al. Vorizes, vel Butichius, Presiami filius, Bogoris nepos, qui temporibus Basilii Macedonis in Bulgaria regnabat. Vide Cangium in Serie Regum Bulgariæ pag. 312. edit. Reg.

stolorum Prochori, Nicanoris, Timonis, & Parmenæ, cum officio, & Synaxario, cui præmittuntur hi versus.

Τετρὰς μαθητῶν τοῦ θεανθρώπου λόγου
Τριάδα σεπτὴν κηρύττει λόγῳ
Quaternarius discipulorum Verbi Dei hominis
Venerandam omnibus Trinitatem verbo prædicat.
Εἰκάδι ὀγδοάτῃ μύστων συνελήλυθε τετρὰς
Vicena octava quatuor concurrite mystæ.

Cum titulo scilicet Apostolorum nominantur hi, Prochorus, Nicanor, Timon, Parmenas. Sunt autem ex SS. VII. primis Diaconis, post Sanctum Stephanum & Philippum nominati in Actibus Apostolorum, quos Latini aliis diebus colunt, *Prochorum* IX. Aprilis. *Nicanorem* X. Januarii. *Timonem* XIX. Aprilis. *Parmenam* XXIII. Januarii. In neutris vero Fastis *Nicolaum*, studio fortassis præteritum, quod Nicolaitarum hæresim ab eo adinventam putaverint veteres.

Menologium Sparvenfeldianum Slavo-Russicum ad hanc diem: „ Manifestatio Iconis Smolenicæ Sanctissimæ Dominæ „ Nostræ Deiparæ Odigitriæ, idest, Hodegetriæ „ de qua Cangius in Constantinopoli Christiana lib. 4. a pag. 88.

XXIX.

CALLINICUS.

Kalendarium Moscoviticum: *Muc. Kallinika, Mart. Callinici*. Possevinus: *S. Mart. Callimachi*, pro, *Callinici*. Papebrochius: *Callinicus*, de quo Ephem. metricæ.

Εἰκάδι ἀμφ' ἐνάτῃ Καλλίνικον φλὸξ κατέδαψε
Vicena nona flamma exussit Callinicum.

Menæa: τοῦ ἁγίου Μάρτ. Καλλινίκου, *S. Mart. Callinici*, cum officio, & Synaxario. Menologium Basilianum: *Callinicus Christi Martyr ex regione Ciliciæ, Christianus quum esset &c. quum vero in urbem Gangram pervenisset, in carcerem conjectus*. Cetera; quæ etiam legi possunt Act. Sanctor. Tom. VII. Julii pagin. 39.. Martyrologium Romanum: „ Gangræ in Paphla- „ gonia Sancti Callinici Martyris, qui virgis ferreis verbera- „ tus, aliisque suppliciis cruciatus, tandem in fornacem inje- „ ctus, spiritum Deo reddidit „. Acta Græca: τῆς εἰδωλικῆς μανίας ἐπικρατούσης. Latine, *Quum simulacrorum invalesceret insania*. Apud Surium, & Lipoman. ad 29. Julii. In Act. Sanct. Tom. VII. Jul. pag. 40.

XXX.

SILAS. SILVANUS.

Kalendarium Moscoviticum: *Apost. Sili*, *i Silvani*, *Apostolorum Silæ & Silvani*. Possevinus perperam: *S. Sili*, pro, *Silæ*. Papebrochius: *Silas*, *Silvanus*, *Joannes*. Menæa: τῶν ἁγίων ἀποστόλων Σίλα, Σιλουανῦ, Κρίσκεντος, Ἐπαινετῦ, ϗ Ἀνδρονίκυ, *SS. Apostolorum Sylæ*, *Silvani*, *Crescentis*, *Epæneti*, *& Andronici*, cum officio, & Synaxario. Menologium Basilianum cum sola commemoratione sic: *Commemoratio Sanctorum Apostolorum Silæ*, *Silvani*, *Crescentis*, *Epæneti*, *& Andronici*. Martyrologium Romanum de solo Sila ad 13. Julii: „ In Macedonia B. Silæ, qui quum esset de primis fratribus, & ab „ Apostolis ad Ecclesias gentium unacum Paulo & Barnaba de„ stinatus, prædicationis officium gratia Dei plenus instanter „ consummavit, atque in passionibus suis Christum clarificans, „ postmodum requievit „. Silam a Silvano diversum esse, tum Menæa docent, tum Dorotheus & Hippolytus apud Baronium in notis ad 13. Julii; quamquam Sanctus Hieronymus Epist. 3. ad Damasum, Silam & Silvanum pro uno eodemque accipit; quod & in Actis Sanctorum ad 13. & 30. Julii asseritur. Quumque Castellanus in suo Martyrologio ad 30. Julii *Sanctum Silvanum annunciet*, *qui Evangelium in Galliis prædicaverit*; Cuperus in Prætermissis pag. 128. eum reprehendit, inquiens: „ Nescio quem Sanctum Silvanum hoc die nobis annunciat, „ nullis aliis appositis characteribus, unde inter plurimos Sy„ nonymos satis dignosci aut distingui possit; nulla adducta „ auctoritate, qua constet talem Silvanum, præter tot alios, in „ rerum natura unquam exstitisse, aut saltem inter Sanctos „ commemorandum, & quidem hoc die „. Atqui Castellanus non de suo, sed ex Menæis Græcorum id hausit, ut hoc die *Sanctum Silvanum* memoraret, de quo unacum sociis Sila, & aliis supra enumeratis, in Synaxario sic legitur: οἱ ϗ κηρύξαντες ἐν Χαλκηδόνι, ϗ Γαλλίᾳ, ϗ εἰς ἅπαντα τὸν κόσμον &c. *qui quum prædicassent in Chalcedone*, *& in Gallia*, *& in toto Mundo &c.* ubi Chalcedon sumitur pro Bithynia, & Gallia pro Galatia.

Menologium Basilianum ad hanc diem: *Commemoratio Beati Joannis militis. Hic sub Juliano Apostata militabat*. Cetera recitantur Tom. VII. Julii pag. 148. In fine Synaxarii Constantinopolitani: „ Hujus festus dies celebratur in Ven. Apo-

,, stolico Templo Sancti Apost. & Evangel. Joannis Theologi ,, prope Sanctissimam magnam Ecclesiam ,, . Notandum, quod hic Sanctus Joannes in Cod. Ambros. dicitur *στρατευόμενος ἐν τῷ νουμέρῳ τῶν Ταϋφάλων*, *militans in numero Tayphalorum*. Sunt autem *Tayphali* seu *Taiphali*, *Scythica* natio Zosimo lib. 2. Gentes trans Danubium in Dacia, quos a Trajano devictos tradit Eutropius. Ex his ergo gentibus conflatus ordo militaris seu phalanx, in qua militaverit S. Joannes.

XXXI.

EUDOCIMUS.

Vaticanus Ruthenicus primus vacat. Secundus: *Eudocimi Mart.* Slavicus noster: *Dedicatio Ecclesiæ Sanctæ Deiparæ, quæ in Blachernis, & Adoratio venerabilis, & vivificæ Crucis Christi.* Kal. Moscov. *Sv. Eudokima*, *S. Eudocimi*. Ita & Possevin. & Papebr. Ephem. metricè.

Δέχνυται Εὐδόκιμον πρώτῃ τάφος ἐν τριακοστῇ
Condidit Eudocimum trigesima prima sepulcro.

Menologium Basilianum: *Commemoratio S. P. N. Eudocimi Junioris.* ,, Hic Beatus, imperante Theophilo Christi hoste, ,, claruit. Parentes Cappadoces fuere ,, . Cetera recitantur Tom. VII. Julii pag. 309. Menæa: *τοῦ ἁγίου καὶ δικαίου Εὐδοκίμου*, *Sancti & justi Eudocimi*, cum officio, & Synaxario, & in fine: *γίγονε δὲ ἡ τοῦ λειψάνου αὐτοῦ μετακομιδὴ πρὸς τὸ Βυζάντιον Ἰουνίῳ ϛ'. ἡ δὲ ἁγία αὐτοῦ κοίμησις Ἰουλίῳ λά.* ,, Ejus autem ,, Reliquiarum translatio Byzantium contigit die 6. Junii, San- ,, cta vero ipsius dormitio, Julii 31. ,, . Vita Sancti Eudocimi Latine Tom. 6. Lipom. apud Surium ad 29. Julii, & in Act. Sanctor. Tom. VII. Julii pag. 310. ,, Eudocimi, qui conve- ,, nienter suo nomini ex Deo laudem est assequutus, vitam bo- ,, num est exponere.

In Menæis excusis post Eudocimi elogium: *ἡ ἀνάμνησις τῶν ἐγκαινίων τοῦ σεβασμίου οἴκου τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, τοῦ ἐν Βλαχέρναις, ἔνθα ἀπόκειται ἡ ἁγία σορὸς, καὶ προεορτία τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ Σταυροῦ.* ,, Commemoratio En- ,, cæniorum venerabilis ædis Sanctiss. Dominæ nostræ Deiparæ ,, in Blachernis, ubi deposita est sancta Urna, & Profestus dies ,, vene-

„ venerabilis ac vivificæ Crucis „. De æde Blachernarum vide Cangium in Conſtantinopoli Chriſtiana lib. 4. Tom. 2. numer. VI. ubi hæc encænia memorantur. De Profeſto Crucis dicam ad I. Auguſti, in qua fit S. Crucis Adoratio.

TABULÆ QUARTÆ.

Mensis Augustus.

I.

Processio Crucis.

Eleazarus. Septem Macabæi. Solomonia.

VATICANI Ruthenici: *Machabæorum*. Slavicus noſter, *Sanctorum Macabæorum*. Ita & Poſſevinus. Marmor Neapol. *Paſ. Maccab.* Kalendarium Moſcoviticum. *Proiſchozdenie Drev. Proceſſio Crucis*. Papebrochius. *Memoria Crucis Chriſti*: additque: *ita interpres Belga*: „ Feſtum haud dubie Moſcovitis proprium, cujus originem & hiſtoriam ſiquis ex eorum monumentis explicuerit, cito intelligemus, qui ſancti Epiſcopi, qui Reges aut Principes in hac tabella exprimantur: quis etiam ſit rivus ille dimanans a petra, & quid ſibi velit cadaver parvuli, cujus velut in eo merſi ſuſcitatio videtur flebiliter poſtulari „. Duplex allucinatio. Prima Belgæ interpretis, qui Slavicam Epigraphen ſic reddidit: *Memoria Crucis Chriſti*, quum ſcribere debuiſſet, *Proiſchozdenie Czeſtnago, i Ziz otvoraſaczago Kreſta*: & interpretari: *Proceſſio venerandæ & vivificantis Crucis*. Altera allucinatio Papebrochii, qui non advertit, originem hujus feſti petendam eſſe ex Græcorum Menæis, in quibus, [præcedente ad diem antecedentem, h. e. ultimam Julii, *Profeſto die venerabilis ac vivificæ Crucis*] ad hanc ipſam diem primam Auguſti recolitur *Adoratio S. Crucis*, his verbis: Ἑσπέρας πρὸ τοῦ σημᾶναι, μετακομίζεται τὸ τίμιον ξύλον ἀπὸ τοῦ Σκευοφυλακίου, καθὼς ἐν τῇ ιδʹ. τοῦ Σεπτεμβρίου μηνός. *Veſpere, antequam ſignum detur, transfertur venerabile Lignum a Sccvophylacio, ſicut die* XIV. *menſis Septembris*. Et in fine Matutini: εἶτα γίνεται εἴσοδος, καὶ γίνεται ἡ προσκύνησις τοῦ τιμίου Σταυ-

Σταυρῦ κατὰ τὸν τύπον τῆς τρίτης κυριακῆς τῶν νηςειῶν. *Postea fit Ingressus, & fit Adoratio pretiosæ Crucis juxta modum Dominicæ Tertiæ jejuniorum.* Modum exaltandæ a Sacerdote Sanctæ Crucis, eamque in Tetropodio ponendi, & adorandi, vide descriptum die 14. Septembris in Menæis post Matutinas horas. Idem igitur ipse modus servatur Kalendis Augusti tam in Processione, idest Ingressu magno, qui εἴσοδος dicitur, quam in Crucis Adoratione. Quod autem Culcinius pag. 89. hoc festum scribit institutum ob obtentam de Infidelibus victoriam ann. 1164. Manuele Græcorum Rege, & Andrea Boholubski, hoc est, Dei amante, magno Duce Russiæ, imperantibus, sicque habere Ustavum: hoc, inquam, jam est a me confutatum To. 1. a pag. 166. Ubi ostensum est, eum Ritum Ruthenos a Græcis accepisse. Græcos autem nihil omnino de ea victoria cogitasse: quemadmodum neque de generali Russorum Baptismo, quem idem Culcinius per Papebrochianam Tabellam ait indigitari. Non enim aliud ea Tabella repræsentat, quam solennem Aquæ Benedictionem, quæ fit a Metropolitano adstante magno Duce & Ducissa, & populo juxta fluminis ripas genua flectente & orante. At Capponiana Tabella hodie exhibet Christum Dominum, Deiparam a dextris, & Jo. Baptistam a sinistris; infra vero Sepulcrum Dominicum apertum, & Angelum Petro & Joanni illud vacuum commonstrantem. Sicuti enim Adoratio Crucis Kalendis Augusti in Russia unacum solenni Aquæ benedictione fit ad ripam alicujus fluminis, aut fontis: ita Hierosolymis peragitur in Templo Resurrectionis ad Sepulcrum Domini.

Pergit Papebrochius ad Augustum Moscorum figuratum: *Eleazarus, Solomonia, cum* VII. *Macabæis. Quid sibi velit additum ad latus Otrocob, explicet alius.* Hæc vox *Otrocob*, quæ ad latus *Solomoniæ* Macabæorum matris apponitur, Russica est, & *Pueros* significat, nempe illos septem, qui ante Eleazarum & Solomoniam picti cernuntur. Iterum eadem vox recurrit ad IV. hujus mensis in Epigraphe VII. Puerorum Ephesi, his verbis: *sedmi Otroc, ize vo Ephesi, septem Pueri, qui in Epheso.*

Ephemerides Metricæ.

Καῦσαν ἐνὶ πρώτῃ σολομόνην ἑπτά τε ὗας.
Cum septem natis combussit prima Solomen.

Menæa: τῶν ἁγίων ἑπτὰ Μαρτύρων τῶν Μακκαβαίων, καὶ τοῦ διδασκάλου αὐτῶν Ἐλεαζάρου, καὶ τῆς μητρὸς αὐτῶν Σολομονῆς. *Sanctorum*

ctorum septem Martyrum Maccabæorum, & magistri eorum Eleazari, & matris eorum Solomonæ: cum officio partim de Sanctis, partim de Cruce; & cum Synax. de Sanctis. Menol. Basil. *Certamen Sanctorum Maccabæorum. Eleazarus, vir ille spectatissimus.* Cetera Tom. 3. pag. 189. ubi mater eorum vocatur ubique apud Græcos *Solomonis*, seu *Solomone*: Syris ܫܡܘܢܐ *Scemone*, idest, *Samona*: nomina in sacris libris non expressa, neque antiquis Patribus nota. In SS. Macabæos orationes Patrum vide apud Baron. in Not. ad 1. Augusti. Et apud Fabric. To. 9. Bibl. Græc. pag. 109. Eorum historiam ex lib. 1. Macab. cap. 1. v. 21. conjuncto cum lib. 2. cap. 5. a v. 11. ad finem, & ejusdem libri toto cap. 6. & 7. exscriptam legesis tom. 1. Augusti in Act. Sanct. a pag. 12. ad 15. Sanctorum Macabæorum ædem in Sicæno oppido stetisse ipsius Heraclii temporibus, docet Chronicon Alexandrinum anno illius XIV. vide Cangium lib. 4. cap. 3. pag. 104.

II.

MARTYR STEPHANUS.

Vaticanus Ruthenicus primus: *Translatio Corporis Stephani Protomartyris*. Secundus: *Translatio Stephani Protomart.* Kalendar. Moscovit. *Archidiac. Stephana*, *Archidiaconi Stephani.* Possev. *S. Mart. Stephani*. Papebr. *Stephanus*. Ephemerides metricæ.

Δευτερίῃ νέκυος Στεφάνου γίνετ' ἀνακομιδή.

Transfertur Stephanus defunctus luce secunda.

„ Hierosolymis videlicet Constantinopolim. Historiam ab oculato teste descriptam Græce vidit & laudat Allatius in Diatriba de Simeonem scriptis, ubi etiam indicat Nicetæ Rhetoris, & Michaëlis Pselli de eodem argumento orationes: quæ omnia nobis desunt: *inquit Papebrochius*: *additque*: Latini sequenti die primam Corporis inventionem recolunt, quam habemus descriptam a Luciano Presbytero, uti & varias relationes Latinas de Corpore aut partibus ejus Romam, Venetias, & alio translatis „. Annunciatio hodierna Codicis Hieronymiani Corbejensis. „ In Antiochia natalis Reliquiarum Sancti Stephani Protomart. & Diaconi, qui Hierosolymis est translatus ex revelatione Luciani Presbyteri „. Ubi perperam dicitur *Antiochiæ* ea translatio celebrari, aut Antiochiam

facta

facta esse, quæ Hierosolymis sub Luciano contigit. Menæa Græca ad hanc diem: *ἡ ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων τοῦ ἁγίου Πρωτομάρτ. καὶ Ἀρχιδιακόνου Στεφάνου*, *Translatio Reliquiarum S. Protomart. & Archid. Stephani*, cum officio, & Synaxario: in quo multa asystata narrantur. In primis refertur, Stephanus Luciano Presbytero revelasse, ubi jaceant suæ reliquiæ: Joannes Patriarcha cum duobus aliis Episcopis, Clero & populo, eas transtulisse ac deposuisse in sancta Sion. Hucusque convenit Synaxarium cum epistola Luciani Presbyteri, in qua notantur Consules, quibus ea Translatio contigit, nimirum, Honorio X. & Theodosio VI. Coss. qui quidem annus est Honorii Imp. 21. Chr. 415. id quod etiam comprobant Gennadius de Vir. Illustr. cap. 46. & 47. qui testatur eam historiam a Luciano Græce scriptam, Latine redditam esse ab Avito: Marcellinus in Chron. Niceph. lib. 14. cap. 9. Beda in Retract. in Act. Apost. & de sex ætatibus, & alii recentiores.

Secundo narratur, Alexandrum virum Senatorium Sancto Stephano Hierosolymis Templum exstruxisse, & post quinquennium obiisse ibique sepultum fuisse. Post alios octo annos, dum Magnus Constantinus imperaret, & Constantinopoli Metrophanes sederet, uxorem Alexandri, a multis ob divitias & pulchritudinem expetitam, renuisse secundas nuptias, cogitasse corpus viri sui secum Constantinopolim in patriam ducere: pro mariti corpore, Deo permittente, corpus S. Stephani, in lectica impositum avexisse: per viam, tota nocte Angelicos hymnos audisse, odorem suavissimum inde prodiisse; malignos spiritus ab illo se torqueri clamitasse: Ascalonæ, navim conduxisse, & venisse Constantinopolim. Quo audito, Imperatorem cum uxore & cum Patriarcha, in Regiam corpus inducere voluisse: sed ubi ad Constantianas est deventum, mulos humana voce dixisse: cur nos verberatis? hic oportet Sanctum Corpus deponi. Quare Templum ibi constructum, & in eo Corpus Sancti Stephani collocatum. Fabulæ putidissimæ. Corpus inventum a Luciano anno Chr. 415. Quonam igitur pacto, sub Constantino, Magno & Metrophane Patriarcha, post annos 13., ab Hierosolymis Constantinopolim translatum? quum Constantinus magnus anno Chr. 337. decesserit?

Menolog. Basilianum ad 11. Aug. *Translatio Reliquiarum S. Steph. Protomart.* „Imperante Constantino magno inventæ sunt „ Re-

„ Reliquiæ S. Steph. Protom. Quidam enim Presbyter, Lucianus nomine, qui in ea villa habitabat, ubi sub terra eædem „ Reliquiæ latebant, divina visione admonitus, illas invenit. „ Huic quum primus Athleta tertio apparuisset, seipsum manifestavit. Quod ubi rescivit Jo. Archiepiscopus, summa lætitia affectus, unacum Clero in locum illum processit: quumque „ effodisset, loculum reperit. Repente autem terræmotus „ magnus factus est, & plurimus fragrans odor „. Silet de Translatione Constantinopolim facta: quod argumento est, hac die a Græcis olim solum Inventionem corporis coli consuevisse. Emendandum tamen, quod pro *Arcadio* Imperat. ponit *Constantinum*; nam tempora Constantini cum Joanne Archiepiscopo Hierosolymitano, qui anno 415. vivebat, nullatenus conveniunt. In Menæis excusis ad xv. Sept. colitur Inventio Reliquiarum S. Stephani, his verbis: ἡ εὕρεσις τῶν λειψάνων ἁγίου Πρωτομάρτ. Στεφάνου, *Inventio Reliquiarum S. Protom. Stephani*: cum his versibus sine Synaxar.

Εὕρημα κοινὸν ὁ Στέφανος τῇ κτίσει
Θεοῦ μεγίστου πρωταγωνιστὴς μέγας.

Baronius in Not. ad 3. Aug. [quo die a Latinis recolitur *Hierosolymis Inventio Corporis Bmi Stephani Protom. & SS. Gamalielis, Nicodemi, & Abibonis, sicut Luciano Presbytero divinitus revelatum est*], „ Illud etiam ad adnotationem præsentis „ diei solemnitatis spectare magnopere videtur; quid est, quod „ hac potissimum die ejusmodi Inventio celebretur, quam „ constat ex Luciani literis factam esse mense Decembri; Translationem vero Hierosolymam ad VII. Kal. Januarii: aliam „ autem Translationem Constantinopolim ad v. Kal. Octobris, „ auctor est Theodorus Lector in Collectaneis suis lib. 2. in fine. S. Stephani Protom. oratorium in Palatio ædificavit Pulcheria Augusta, & inventas in pago Caphargamala ejusdem sancti sub Arcadio Imp. Reliquias, Constantinopolim allatas in eo deposuit, ut narrant Theophanes, & Cedrenus anno XIX. & XX. Theodosii jun. Illatum etiam postmodum in idem oratorium a Zenone Imp. Evangelium S. Matthæi e Cypro insula, habent Theodorus Lector, Cedrenus & Joël ad ann. 4. Zenonis. Dicitur autem Εὐκτήριον τοῦ ἁγίου Στεφάνου ἐν τῇ δάφνῃ. Edita est a Combefisio Basilii Isauriensis oratio in laudem S. Stephani, in qua inventas Hierosolymis ejusdem sancti Reliquias narrat, Jo. urbis

Hierosol. Episcopo, cui, ut & Luciano Presbytero, revelatas fuisse ait, depositasque, prout Sanctus decreverat, pro mœnibus urbis eo loco, ubi lapidibus obrutus Martyrium expleverat, & postmodum ibi exstructam Ecclesiam a Juvenale Episcopo Hierosolymitano. S. Stephani Ecclesias Constantinopoli exstructas enumerat Cangius a pag. 136. ad 139. nimirum, 1. *S. Stephani Oratorium in Palatio*. 2. *S. Stephani prope Sigma* a Constantino magno condita & a Leone Philosopho instaurata Ecclesia. 3. *S. Stephani* ædes a Novatianis exstructa. 4. *S. Stephani ἐν τῇ καμάρᾳ τοῦ βοὸς*, in Fornice seu Porticu Bovis. 5. *S. Stephani πλησίον τῶν Πλακιδίων*, *juxta Placidias*, in Menæis ad 13. Decembris. 6. *S. Steph.* in Aurelianis. 7. *S. Steph.* prope Constantianas, Men. 27. Decemb. 8. *S. Steph.* juxta Zeugma, Men. 9. Decemb. nisi hæc ultima sit eadem cum æde ad Constantianas: Tradit enim Nicetas Rhetor de Translatione Corporis Sancti Stephani, & ex eo Codinus pag. 47. edit. Reg. sacras istas Reliquias a Juliana (ut in Synaxario ad 2. Augusti) Constantinopolim allatas, & currui impositas, eo loco, qui postmodum ζεῦγμα dictus est, ad locum Constantianas appellatum allatas, mulasque ultra pergere non potuisse, quasi divino constrictas vinculo: ex quibus confici videtur depositas fuisse in oratorio Constantianis thermis, quæ in decima regione extitere, proximo: inde vero ad Oratorium Palatinum translatas: idque totum non sub Constantino Magno, sed sub Pulcheria factum, Theodosio juniore ejus fratre imperante. Encomia in Sanctum Stephanum & Orationes vide apud Fabricium Tom. 9. Biblioth. Græc. pag. 143. & seq. nimirum 1. Jo. Chrysostomi. 2. Procli Constantinopolitani. 3. Asterii Amaseni. 4. Leonis Imperatoris. 5. Greg. Nysseni. 6. Manuelis Calecæ. Narratio deportationis Reliquiar. Steph. Protom. ἐγένετο τὸ εἰσκομισθῆναι, auctor falso profitetur se vixisse ætate Cyrilli Hierosol. & Eusebii Constantinopolitani Episcopi. Alia narratio de Ἀποκαλύψει sive detectione earumdem Reliquiar. Luciano Presbytero Hierosol. auctore: τοῖς κατὰ πᾶσαν πόλιν καὶ χώραν ἁγιωτάτοις, Lat. apud Baron. ann. 415. & Sur. 2. Aug. In easdem Protomartyris Reliquias: ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ σωτὴρ πάντων, Nicetæ Rhetoris. Lat. Lipom. Tom. 6. Lambec. Tom. VIII. pag. 101. Michaelis Pselli: πάντων τῶν ἐλπιζομένων.

Menol. Sparvenfeldianum Slavo-Russicum ad 2. Augusti.. *S. Ba-*

S. Basilii pro Christo in amentiam, idest, extasim redacti, Moscovitici Thaumaturgi. Refertur a Bollandianis in Prætermissis Tom. I. Aug. pag. 107. An idem cum *Isidoro propter Christum stulto*, de quo Culcinius ad 14. Maji pag. 19.?

III.

ISACIUS, DALMATUS, FAUSTUS.

Vaticani Ruthenici cum nostro Slavico vacant ab hac die usque ad VI. Kalendar. Moscovit. *Prepodob. Isakia: S. Isacii.* Possevin. *S. P. Isacii.* Papebr. *Isacius, Dalmatus, Faustus.* Ephemer. Metricæ.

Δάλματος, Ἰσάκιος, ξυνὴ θάνε ἠδέ τε φαῦστος:
Tertia Dalmatio, Fausto, Isacioque suprema est.

„ Præsides monasterii Dalmatarum Constantinopoli successive
„ fuerunt *Isacius*, cujus vitam damus XXX. Maji, quando po-
„ tissimum colitur: *Dalmatius*, cujus Acta habemus cum epi-
„ stolis ab hoc ad Synodum Ephesinam & ab ea ad illum datis:
„ hujus autem filius fuit *Faustus*, cujus Acta non videntur seor-
„ sim conscripta fuisse „. Hæc Papebrochius. Menæa. τῶν ὁσίων πατέρων ἡμῶν Ἰσαακίου, Δαλμάτου, καὶ Φαύστου: *SS. PP. NN. Isaacii, Dalmati, & Fausti*, cum officio, & Synaxario: quod Synaxarium unacum Menolog. Basiliano prodiit Latine Tom. I. Aug. in Act. Sanct. ad diem 3. pag. 214. Dalmatii Acta Codic. Vatic. 1671. βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πρς ἡμῶν Δαλμάτου. οὗτος ὁ ὅσιος πατὴρ ἡμῶν Δάλματος ἦν εὐσεβῶς ζῶν, ἐν στρατείᾳ καταλεγόμενος τῆς δευτέρας σχολῆς: *vita & conversatio S.P.N. Dalmati. Iste Sanctus P. N. Dalmatus pie vivebat, in militiam secundæ cohortis adscitus.* Apud Bandur. Imper. Orient. pag. 697. ad 710. Act. Sanct. Tom. I. Aug. pag. 218. *Sanctus hic Dalmatius piis præditus moribus, quum militiæ nomen dedisset, in secunda Schola Scholarius fuit.*

IV.

SEPTEM PUERI EPHESI.

Kalend. Moscovit. *Sedmi Otrocob: Septem Pueri.* Possev. *SS. Septem Dormientium.* Papebr. *Eudocia: Septem pueri in Epheso.* Ephemerides Metricæ.

Τῇ δὲ τετάρτῃ νεκροέγερτοι ξύνθανον ἑπτά.
Evigilant quarta septem, pariterque quiescunt.

Et hac die, & XXII. Octobris coluntur a Græcis septem pueri in Epheso, quos Latini *Dormientes* appellant, coluntque

XXVII. Julii, in nominibus aliquantum variantes a Græcis. Menæa: τῶν ἁγίων ἑπτὰ παίδων τῶν ἐν Ἐφέσῳ, *SS. Septem Puerorum Ephesi*, cum officio & Synaxario, in quo nomina eorum, Maximilianus, Exacustodianus, Jamblichus, Martinianus, Dionysius, Joannes, & Constantinus. In Romano vero Martyrol. ad 27. Jul. *Maximianus*, *Malchus*, *Martinianus*, *Dionysius*, *Joannes*, *Serapion*, *& Constantinus*. Græci iterum de iis agunt ad XXII. Octobris: Menologium autem Basilianum, ad XXIII. Oct. dumtaxat. Vide observata ad XXII. Oct.

In Menæis hac die additur primo Synaxarium S. Eudociæ hoc titulo: ἡ ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν καὶ Μάρτυρος Εὐδοκίας, *Translatio Reliquiarum S. Matris nostræ & Martyris Eudociæ*: quod Synaxarium Latine redditum legitur in Act. Sanct. Tom. I. Aug. pag. 328. ubi dicitur Romana genere fuisse, ex Oriente oriunda, captaque a Persis, in Persarum regionem abducta: ibi captivos ad virtutem hortata, feminas etiam Persicas complures ad Christum convertisse: quare accusata, nervis bubulis cæsa, & in carcerem conjecta, inde post 2. menses ad judicem retracta, virgisque cæsa, quoad carnes defluerent: rursus in carcerem detrusa, post sextum mensem educta, vincta, & nudata, arundinibus intexta, iisque funiculis constrictis ita ut carnes ejus concerperent, demum suspensa, & funibus toto corpore circumdata, sic, ut omnia ejus ossa contererentur; quumque jam seminecem voceque defectam cernerent, capite eam obtruncarunt. Deinde Synaxarium de *S. Ja*, hoc elogio: „ Sanctæ Mart. Jæ, *& Sociorum ejus*; in quo dicitur sub Sapore Rege Persarum, provectæ ætatis femina, „ comprehensa cum 9. millibus Christianis captivis, a principibus Magorum, variis tormentis & acerbis cruciatibus tradita: „ cum quibus & ipsa constanter perseverans „gladio tandem percussa, martyrio coronata fuisse „. Menolog. Basilianum ad hanc diem de Eudocia quidem silet: de *Ja* vero cum Sociis, eadem habet, quæ modo narrata sunt. Ita ut Bollandianorum conjectura videatur mihi veri simillima, Eudociam ab Ja non esse distinguendam. Porro *Jæ* martyrium ex Cod. Vat. 1671. Græce & Lat. legitur in Act. Sanctor. Tom. I. Aug. ad diem 4. p. 329. Init. ἐν τῷ Πενπαοστῷ (a) ἔτει τῆς Βασιλείας Σαβωρίου Περσῶν Βασι-

(a) Al. Πεντηκοστῷ ἕκτῳ.

βασιλέως: „ Anno Regni Saporis Persarum Regis quinquagesi-
„ mo, abiit ipse Sapor in castra & in confinia Romanorum. Exstat Syriace inter Acta Martyrum Orientalium, martyrium Sanctorum Captivorum, cujus init. *Annus agebatur tertius supra quinquagesimum, ex quo Persarum Regnum inierat Sapor*. Tom. 1. pag. 134. Ubi in Admonitione observat meus ex sorore nepos pag. 131. & seqq. inter eos martyres *S. Jam* fuisse, alio nomine *Eudociam* a Græcis appellatam.

V.

EUSIGNIUS.

Kalend. Moscovit. *Muc. Eusygnia*, *martyris Eusignii*. Possevinus perperam, *S. Mart. Erenei*, *fortasse Irenæi*, pro, *Eusignii*. Slavicus noster: *S. Mart. Eusignii*. Marmor Neapol. *S. Eusignii*. Papebr. *Eusignius martyr*: de quo Ephemer. Metricæ.

Πέμπτῃ Εὐσιγνίοιο κάρη κονίῃσιν ἐμίχθη.

Miscetur caput Eusignii cum pulvere Quinta.

Martyr hic Antiochiæ fuit sub Juliano: cujus Acta Græca Cod. Vatic. 866. fol. 256. incipiunt: ἐπὶ τῆς ὑπατείας Ἄγνωνος, καὶ Ἰουλιανοῦ αἰνρέθη Κωνσταντῖνος ὁ καῖσαρ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἰουλιανὸς ὁ Παραβάτης, καὶ ἦν διάγων ἐν τῷ Παλατίῳ Ἀντιοχείας. *Sub consulatu Agnonis & Juliani, sublatus est Constantinus Cæsar, & imperabat Julianus Apostata, & degebat in Palatio Antiochiæ*. Pro Agnone & Juliano, Ἀρβητίωνος καὶ Διοκλητιανοῦ habet Lambecius lib. 8. pag. 103. *Sub consulatu Arbetionis & Diocletiani sublatus est Constantinus Cæsar, filius sancti & magni Constantini, & imperare cœpit Julianus* VIII. *Id. Nov. Degebat autem in Palatio Antiocheno*. Omnia Asystata. Quamobrem tamquam fabulosa a Bollandianis hæc Acta sunt rejecta pag. 71. Menæa ad 5. Aug. Προεόρτια τῆς ἁγίας μεταμορφώσεως τοῦ κυ̃ καὶ Θυ̃ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου Μάρτ. Εὐσιγνίου: „ Profestus dies
„ Transfigurationis Domini, Dei, ac Salvatoris nostri J. C. &
„ S. Eusignii mart. „ cum officio de utroque & Syn. de S. Eusignio mart. de quo & Menol. Basil. ubi dicitur ex urbe Antiochia fuisse, Dux militiæ sub Constantio patre magni Constantini, & vixisse usque ad tempora Juliani Apostatæ, sub quo post varia tormenta, caput ei amputatum. Martyr. Roman. „ Antiochiæ
„ S. Eusignii militis, qui annum agens centesimum decimum
„ quum Constantini magni fidem, sub quo militaverat, Julia-

„ no

„ no apostatæ exprobraret, cumque ut patriæ pietatis deserto-
„ rem redargueret, ab eodem jussus est capite cædi.

VI.

TRANSFIGURATIO DOMINI.

Vaticani Ruthenici, Slavicus noster, Kalend. Moscovitarum, Marmor Neapolitanum, Possev. & Papebroch. *Transfiguratio Domini*, Slavice, *Preobrazenie* (a) *Gospodne*. Tabula Papebrochiana repræsentat Christum Dominum in aëre stantem, radios ex corpore emittentem, a dextris Moysen, a sinistris Eliam. cum inscriptionibus IC. XC. *Jesus Christus*, *Prorok Mosey*, Proph. Moses, *Prorok Ilia*, Proph. Elias: Procumbentes in terra Petrum, Jacobum, & Joannem cum initialibus literis ad latera singulorum Apostolorum. Ephemerides Metricæ:

> Μόρφην ἀνδρομένην κατὰ ἕκτην Χριστὸς ἄμειψεν.
> *Humanam faciem Christus sexta variavit.*

Menæa. ἡ ἁγία Μεταμόρφωσις τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. *S. Metamorphosis Domini, Dei ac Salvatoris nostri J. C.* cum officio solemni, & Synax. in utroque Menol. Ita & in Rom. Martyrol. *In monte Thabor Transfiguratio D. N. J. C.* De qua Transfiguratione exstant Sermones 1. S. Ephræm Syri: ἐκ τῆς χώρας θέρους χαρμονή. 2. Jo. Damasceni, δεῦτε πανηγυρίσωμεν σήμερον. 3. Pantaleonis Diaconi Constantinopolitani, Αὐγὸς μὲν ἑωθινοῦ φωτὸς προηγούμενον. 4. Procli Constantinopolitani, seu Chrysostomi: δεῦτε φίλοι καὶ σήμερον. 5. Jo. Chrysostomi, ἐπειδὴ πολλὰ περὶ κινδύνων διελέχθη. 6. Ejusdem, ἠκούσατε ἀρτίως ἀγαπητοὶ τοῦ δεσπότου Χριστοῦ λέγοντος. 7. Cyrilli Alexandr. οἱ μὲν εὖ εἰδότες ἀθλεῖν. 8. Andreæ Cretensis, ὅσοι τῇ κενώσει τοῦ λόγου. 9. Anastasii Synaitæ, ὡς φοβερὸς ὁ τόπος οὗτος. 10. Anastasii Antioch. Archiep. ὁ φιλάνθρωπος Ἰησοῦς. 11. Basilii Seleucien. ἥλιος ἄρτι κατὰ γῆν ἐπαφιεὶς τὰς ἀκτῖνας. 12. Jo. Chrysostomi, ἥλιος ἀνίσχων τὰς οἰκείας ἀκτῖνας. 13. Leonis Imperat. ἐπειδὴ φαιδρὰ καὶ θεία πανήγυρις. 14. Ejusdem, πᾶσα μὲν σωτήριος ἑορτή. 15. Ejusdem, τίς ἄν με πρὸς ὕψος τῶν Ἰησοῦ μυστηρίων ἄγοι; 16. Macarii Chrysocephali, θεὸς κύριος ἐπ' ὄρους ἐπέφανεν. 17. Gregorii Palamæ, Ἡσαΐας ὁ προφήτης περὶ τοῦ εὐαγγελίου. 18. Ejusdem, ἐπαινοῦμεν καὶ ἡμεῖς καὶ θαυμάζομεν. Famosa est inter Græcos quæstio de Lumine Thaborico: de qua quæstione, de-
que

(a) Apud Falcon. pag. 122. *Preobxazenie*, male.

que Gregorii Palamæ erroribus vide Allat. in Consensu lib. 2. cap. 16. a num. 4.

VII.

Dometius.

Vaticani Ruthenici cum nostro Slavico vacant ab hac die usque ad IX. hujus. Kalend. Moscoviticum. *Prepod. Muc. Dometiu*, *S. Mart. Dometii*. Possevin. *S. Mart. Diomedis*, pro *Dometii*. Marmor Neapol. *Dep. S. Dometii Confess.* Depositio S. Dometii Confessoris. Papebroch. *Dometius*. Ephemerides Metricæ.

Σὺν δύστιν ἑβδομάτῃ μυσταῖς Δομέτιος ἐλεύθη.

Septima cum geminis mystis Dometion affert.

cum duobus scil. discipulis suis: in Palæstina monachus fuit, & sub Juliano passus. Menæa: τοῦ ἁγίου ὁσιομάρτ. Δομετίου: *S. Sacromart. Dometii*, cum officio & Synax. Menol. Basil. „ Martyr „ Christi Dometius, tyrannidem exercente Juliano Apostata, ex „ regione Phrygiæ fuit. Videns autem complures tyranno mo„rem gerere, & in dies augeri eorum numerum, qui Chri„stum ejurarent & idola colerent: moleste id ferebat, animo „ angebatur, summaque tristitia afficiebatur. Quadam igitur „ die quum ludi circenses fierent, & sacrificium immundis Dæ„moniis offerretur, id tolerare nequivit; sed divino zelo in„flammatus, in medium spectaculum exsiliens, alta voce Apo„statam Julianum anathematizavit, idololatras consputavit, „ & falso nomine appellatos Deos risit. Quamobrem compre„hensus, arctisque vinculis constrictus, præsidi traditur: quum„que plurimis suppliciis tortus esset, in carcerem conjicitur; „ unde paucis post diebus extractus, compellebatur Christum „ ejurare: Sed quum id facere recusaret, gladio sacrum illius „ caput amputatum fuit „. At in Menæis excusis diversa prorsus „ de Dometio narrantur. Dicitur enim gente Persa fuisse tem„poribus Constantini magni, & ab Agaro quodam fidem Christi „ edoctus, patriam suosque reliquisse, & Nisibin sese recipiens, baptizatus, & monachus factus: passus autem invidiam ab illis monachis, Theodosiopolim perrexisse in monasterium SS. Sergii & Bacchi, sub regimine Archimandritæ Urbel: ibi factus Diaconus, quum eum Archimandrita Presbyterum facere voluisset, fugisse in montem Arbelæ, & in antro quodam vitam duxisse, multisque patratis miraculis, nonnullos ad fidem Christi

sti adduxisse. „ Hæc vero quum Julianus apostata comperisset, „ cum unacum duobus ipsius discipulis lapidari jussit„. Consonat Romanum Martyrol. in quo ad 7. Aug. sic legitur: *Nisibi in Mesopotamia S. Dometii monachi Persæ, qui cum duobus discipulis sub Juliano Apostata lapidatus est*. In prætermissis Tom. 2. Aug. die 7. pag. 181. „ S. Mart. Dometii sub Juliano Apostata „ memoria cum elogio inscribitur Menologio Basilii Imperatoris. Martyr ille ibidem signatur & laudatur ad diem „ XXIII. Martii; idemque ipsius elogium jam pridem Græce „ editum fuit apud nos ad calcem Tom. 1. ejusdem mensis „ pag. 871., Latine autem redditum Tom. 3. pag. 459. ad di- „ ctum diem: quo actum de illo Martyre fuit: ut mirum sit elo- „ gium idem hodierna die (7. Augusti) repeti „. Verissimum quidem est in Menol. Basiliano idem elogium de S. Dometio legi ad 23. Martii pag. 26. & ad 7. Aug. pag. 195. Sed utrobique nulla fit discipulorum Dometii mentio, & idem ipse dicitur ex *regione Phrygiæ* ortum duxisse, ut supra. In Menæis excusis, (præter Dometium martyrem, Socium SS. Leontii, Ferentii ac Domnini, qui 16. Octobris colitur) triplex Dometii memoria occurrit; nimirum, 8. Decemb. *S. Dometius gladio consummatur*, cum duobus versibus: 8. Martii *Sanctus*, ὁ ὅσιος, *Dometius in pace consummatur*, cum disticho, & 7. Aug. *S. Dometius Persa, monachus*, cum duobus discipulis, ut supra. Placet igitur Bailletii sententia, qui die 5. Julii, duos Dometios solitarios, martyresque sub Juliano fuisse asserit. *Dometii Acta*: πολλὰ τὰ τῦ βίυ ἄγραφα. Cod. MS. noni sæculi apud Bandur. ad Antiquit. Constantinopol. pag. 647.

VIII.

EMILIANUS.

Kal. Moscovit. *Emiliani Ispobid. Emiliani Episcopi*. Possev. *S. Ameliani*, pro, *Emiliani*. Papebroch. *Æmilianus*, *Episcopus Cyzici*. Ephemerides Metricæ.

Ὀγδόῃ Αἰμιλιανοῦ ὀςέα δέξατ' ἄρυρα.

Octava tellus ossa excipit Æmiliani.

Menæa: τῦ ἁγίυ Αἰμιλιανοῦ Ἐπισκόπυ Κυζίκυ, *S. Æmiliani Episcopi Cyzici*, cum officio, & Synaxario, in quo dicitur, pro Sacris Imaginibus sub Leone Imp. multa passus, coronam confessionis accepisse, & in pace quievisse. Ita & Menol. Basilianum. De eodem Martyrol. Romanum: *Cyzici in Hellesponto S. Æmiliani*

liani Episcopi, qui pro sacrarum Imaginum cultu a Leone Imp. multa passus, demum in exilio vitam finivit. Claruit sub Leone Armeno qui imperavit ab ann. 813. ad 820. uti ostendunt Bollandiani ex vita S. Niceph. Patriarchæ Constantinopol. ad VIII. Martii, Tom. 2. Aug. pag. 353.

IX.

APOSTOLUS MATTHIAS.

Vaticanus Ruthenicus primus: *Matthiæ Apostoli*. Secundus cum Slavico nostro vacat. Kalendarium Moscoviticum: *Apostola Mattia*, *Apostoli Matthiæ*. Possevinus: *S. Apost. Matthæi*, pro, *Matthiæ*. Papebrochius: *Matthias*, Ephemerides Metricæ:

Ἠρ́θη ἀμφ' ἐνάτῃ ξύλῳ εὔθεος Ματθίας.
Matthias nona ligno suspenditur alto.

Menæa: τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου Ματθία, *Sancti Apostoli Matthiæ*, cum officio, & Synaxario. „ Hic erat unus ex LXX. & connu-„ meratus est cum XI. Apostolis in locum Judæ Iscariotæ. Præ-„ dicavit autem Evangelium in Æthiopia ulteriore, & multa „ ab iis passus, spiritum Deo tradidit „. Colitur a Latinis 24. Februarii. In Matthiam Apostolum encomium auctore Niceta Paphlagone: πῶς δεῖ ἄρα τὸν ἱερὸν Ματθίαν, Græce & Latine in Auctar. Combefis. noviss. pagin. 422. Græce apud Lambec. Tom. VIII. pag. 124.

X.

LAURENTIUS.

Vaticani Ruthenici cum Slavico nostro vacant. Kalendarium Moscoviticum: *Archid. Laurentia*, *Archidiaconi Laurentii*. Possevinus: *S. Laurentii Mart.* Papebrochius: *Laurentius*. Marmor Neapolitanum: *Pas. S. Laurentii*. Ephemerides Metricæ.

Ὀπτηθεὶς δεκάτῃ Λαυρέντιον ἠύτε ἰχθύν
Est assus decima piscis Laurentius instar.

Menæa: τοῦ ἁγίου Μάρτ. καὶ Ἀρχιδιακόνου Λαυρεντίου, *S. Mart. & Archidiaconi Laurentii*, cum officio, & Synaxario, in quo de SS. Laurentio Archidiacono, deque Xysto & Hippolyto, quemadmodum & in Menologio Basiliano. „ Erant isti temporibus „ Decii Imperatoris. Et Xystus quidem Athenis natus, ubi „ Philosophiæ studiis operam navavit. Romam vero profe-„ ctus, post Stephani sacri Martyris obitum Episcopus con-

„ secratur. Quumque quas habebat Ecclesiæ pecunias, pauperibus per Laurentii Diaconi manus distribuisset, ait illi: Laurenti, cras Decio trademur ad examen. At juxta ejus prædictionem detentus, minimeque inductus, ut Idolis sacrificaret, capite fuit obtruncatus. Delatus etiam Laurentius, quum sacram supellectilem ab eo postularent, imponens ipse super currus claudos mancosque, quibus pecuniam erogaverat, ante Imperatorem adduxit, dicens: hi sunt, qui pecuniam custodiunt. Tunc super candentium carbonum cratem extensus, tradidit spiritum. Sanctus vero Hippolytus eorum assumens reliquias atque sepeliens, captus fuit, & alligatus ad indomitos equos, raptatus consummatur „. In Synaxario Menæorum, præter fabulam de impositis currui claudis & mancis adductisque a Laurentio ad Decium, aliæ etiam fabulæ de bello Decii adversus Persas, deque interitu Decii, & Valeriani, quæ fabulæ a Bollandianis refutantur ad VI. Augusti, ubi de martyrio Sancti Xysti Papæ. Acta Græca SS. Laurentii Diaconi, Xysti Papæ, & Hippolyti Tribuni: *τὰς μεγάλας τῶν Μαρτύρων*, MS. Lambec. VIII. pag. 124. Alia: *ὅυτοι οἱ ἅγιοι γεγόνασιν ἐπὶ Δεκίου τοῦ Βασιλέως*, Lambec. VIII. pag. 121. quæ etiam in Menæis excusis leguntur. Pulcheria Augusta erexit Constantinopoli Basilicam Sancti Laurentii, in eaque ejus Reliquas atque Agnetis Roma petitas unacum Sancti Stephani collocavit, ut scribit Theodorus Lector lib. 2. Eandem Basilicam Justinianus Imp. amplioribus spatiis auxit, Phocopio teste l. 1. ædific.

XI.

EUPLUS.

Vaticani Ruthenici cum Slavico nostro vacant ab hac die usque ad 14. hujus. Kalendarium Moscoviticum: *Archidiacona Eupla*, *Archidiaconi Eupli*. Possevinus: *S. Mart. Euplii*, pro, *Eupli*. Papebr. *Euplus*. Marmor Neap. ad diem XII. hujus: *Nat. S. Eupli Mart.* Ephemer. metricæ.

Πλῆγη ἐνδεκάτῃ ξίφει Εὔπλος κοπτέντι

Undecima gladio findenti subditur Euplus.

Martyr Siculus sub Diocletiano, Latinis *Euplius*, sed die sequenti. Menæa: *τοῦ ἁγίου Μάρτ. Εὔπλου*, *S. Mart. Eupli*, cum officio, & Synaxario in utroque Menologio. Acta Græce: *κατὰ τοὺς καιροὺς Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ*. Apud Coteler. Tom. I. Monu-

Monument. Eccl. Græcæ, pag. 194. Græce & Latine. Alia: τοῖς κυρίοις ἡμῶν Διοκλητιανῦ τὸ ἔννατον, Græce & Latine ibid. pag. 192. *Diocletiano octies, & Maximiano septies Coss.* apud Baron. ad annum 303. num. 146.; & in Act. Sanctor. Tom. 2. Augusti ad XII. diem pag. 721. Epitome ejus martyrii: ὁ ἅγιος Μάρτυς Εὔπλος ἦν ἐπὶ Διοκλητιανῦ τῦ Βασιλέως ἐκ τῆς πόλεως κατάνης, Διάκονος, Lambec. VIII. pag. 126.

Culcin. ad XI. Aug. pag. 35. de SS. Theodoro, & Basilio Monachis Cryptensibus ad Kioviam, ex Anthologio, Ustavo, & Vitis Patrum Cryptensium. „ Theodorus vir in seculo di-„ ves, cogitans novissima, distribuit opes templis pauperi-„ busque; & professus institutum monasticum in PieczarensiCœ-„ nobio, sanctam vitam ducebat, habitans penes speluncam „ a Varagis olim excavatam. Habuit ipse sibi apprime carum „ socium nomine Basilium monachum, qui quum quodam tem-„ pore è Cœnobio jussu Hegumeni discessisset, Dæmon na-„ ctus opportunam occasionem, indutus personam Basilii, ac-„ cessit Theodorum, suasitque eidem, ut impetraret sibi a „ Deo inventionem alicujus thesauri pro erigendis templis, „ subveniendisque egenis. Placuit Theodoro consilium Basi-„ lii, quem esse verum suum socium existimabat: quumque „ solitis peractis precibus obdormisset, ecce videt Angelum „ (malus genius hic fuit) ostendentem locum in spelunca Va-„ ragorum, docentemque ibidem esse thesaurum abscondi-„ tum. Credidit ex simplicitate Theodorus, & revera egesta „ humo, ingentem auri argentique copiam invenit. Dum „ cogitabat, quid faceret cum thesauro, rediit interea verus „ Basilius, qui videns Theodorum totum cogitabundum, su-„ spicatus, aliquam in animo ejus latere adversitatem, dixit: „ Quid tibi frater? cur turbatum te video? Obstupuit ipse ad „ hanc petitionem, respondit que admirabundus: At tu cur „ me ludis? tu enim mihi author fuisti, ut impetrarem a Deo „ inventionem ejus. Expavit ad hæc verba Basilius, & statim „ reposuit: seductus es, frater mi, ab infernali supplantato-„ re, qui meam fingens personam, pessima tibi suggessit con-„ silia: tota enim, si vis, communitas testabitur, me hisce „ diebus longe absuisse a Cœnobio. Pœnituit Theodorum er-„ roris, quem ex simplicitate commiserat, & idcirco cadens „ in terram, ploravit diu. Quem tandem quum sublevasset

„ Basilius, verbisque consolatoriis, dolentem animum confortasset, intravere ambo in speluncam Varagorum, sed nec thesaurum, nec locum ejus invenere. Rediit ad cellam Theodorus, & longe cautior in posterum vixit: nec enim admittebat quemquam in cubiculum, nisi prius solitam ad januam recitaret jaculatoriam: Precibus Sanctorum Patrum nostrorum Domine Jesu Christe miserere nobis. Adauxit quoque sibi labores, & absolutis consuetis exercitiis, reliquum quod supererat temporis consumebat diu noctuque in frendendis saxo frugibus. Semel Procurator Cœnobii advexit ei quinque saccos tritici, & Theodorus canens Psalmos ac laborans, quum fatigatus tantisper quievisset, en audit noctu ingentem rumorem, & intelligens quid esset, jubet dæmonem molere triticum, qui obediens tota nocte molam movebat cum tanta celeritate, ut mane facto invenerit Theodorus quinque saccos impletos farina. Sentiens tamen pondus senectutis Theodorus, voluit sibi construere novam cellam ex lignis, quæ in montem comportari curavit, & fabros lignarios conduxit: at dæmon noctu præcipitavit ligna deorsum. Videns summo mane Theodorus trabes in ripa Borysthenis jacentes, descendit è monte, ac alta voce dæmoni præcepit, ut rursus in suum locum eas reportaret. Satis factum præcepto: nam nocte sequenti visa sunt ligna in suo loco jacere. Exstructa sibi cella Theodorus, & aliquot aliis propter nonnullos confratres adjunctis, vivebat in pace: quam tamen interrumpens veterator antiquus, assumpto Basilii habitu, accessit Principem Mstislaum filium Svatopelci, & dixit: Theodorus meus socius invenit magnum thesaurum in spelunca per Varagos olim excavata: animadverte ergo in ipsum, & ditabis ærarium tuum notabili auri argentique accessione. Erat Mstislaus juvenis ferox, opumque cupidus. Actutum igitur jussit vocari Theodorum, quem blande alloquens, sciscitabatur de thesauro, orabatque, ut suo ærario restitueret. At quum Theodorus responderet, apruisse quidem sibi thesaurum, sed hanc fuisse illusionem diabolicam; Princeps haud præbens dictis fidem, jussit venire Basilium, qui quum confirmaret dicta Theodori, insurrexit Mstislaus: quid mentiris, sordide senecio? Nonne paucis ab hinc horis sponte huc venisti, & socium tuum incusans,

„ inven-

„ inventum ab eo thesaurum palam asseruisti? Subridens ad „ hæc Basilius, respondit: Dæmon proculdubio mentitus „ est meam personam, ut te seduceret, & me cum meo con- „ fratre in aliquam ærumnam gravem conjiceret. Tergiversa- „ tionem hanc esse inclamans Mstislaus, juvenili succensus fu- „ rore, jussit utrumque vinculis mancipari, & carceri includi. „ Triduo innocui Monachi sine cibo & potu horridas inter te- „ nebras exacto, iterum conducti ad Principem, jubente ipso, „ exquisitis cruciati fuere tormentis: quæ quum illi forti ani- „ mo sustinuissent, Princeps præ ira impotenti, arripuit te- „ lum, vulnusque inflixit Basilio. At vir sanctus extrahens „ telum è vulnere, dixit: Scito Princeps, te pauco post tem- „ pore ictu sagittæ periturum. Magis offensus his verbis Mstis- „ laus, jussit atrociores parari cruciatus, & Monachos interea „ reduci in carcerem: in quo illi tota nocte orantes, animas „ sanctas Deo reddiderunt. Venientes è Cœnobio Monachi, „ tulerunt sacras exuvias, & reverenter eas componentes, ho- „ norifice in Cryptis sepeliverunt. Expletum fuit paulo post „ vaticinium Basilii: nam Mstislaus pugnans cum Davide Ihori- „ de prope urbem Uladimiriam, percussus sagitta, & sentiens „ vulnus mortale, ingemuit, dixitque: En morior pro mor- „ te injuste illata sanctis Monachis Basilio & Theodoro. Cum „ his vocibus animam exhalavit „. Hæc Culcinius. In Præter- missis Tom. 2. Augusti ad XI. diem pag. 607. „ Beatissimi „ P. N. Theodori & Basilii Petschiuricorum, pass. Kioviæ ob „ thesaurum a Principe Mstislavo, Sviatopolski filio. Legi- „ tur ita in nostro Menologio MS. Slavo Russico Sparwensel- „ diano. Plura de his nescimus ex aliis hoc die Fastis sacris, „ præter hoc unum, quod in Synaxario Ruthenorum MS. pe- „ culiari Diœcesis Kioviensis, a nostro P. Georgio David huc „ misso, aliter signetur Memoria *VV. PP. NN. Theodori & Ba-* „ *silii Peczeriensium Monachorum*.

XII.

PHOTIUS. NICETAS.

Kalendarium Moscoviticum: *Mutzenica Photia*, *Mart. Photii*. Ita & Possevinus: *S. Mart. Photii*. Papebrochius: *Photius. Nicetas*. A Græcis *Anicetus* appellatur pro *Niceta*; & a Latinis *Photinus*, pro *Photio*. Menæa: τῶν ἁγίων Μαρτύρων Φωτίου καὶ Ἀνικήτου, *SS. Martyrum Photii & Aniceti*, cum offi-

officio, & Synaxario in utroque Menologio. Passi Nicomediæ sub Diocletiano. Martyrologium Romanum ad XII. Augusti: *Nicomediæ SS. Martyrum Aniceti Comitis, & Photini ejus fratris, cum aliis pluribus sub Diocletiano*. In Menologio Basiliano *Photius* dicitur Nicetæ ex fratre vel sorore nepos. Acta Græca *Photii, Aniceti & sociorum*, ἕως δευτέρου Διοκλητιανοῦ, Græce, & Latine apud Bandur. Antiqu. Constantinop: pag. 647. Alia: Διοκλητιανοῦ τοῦ βασιλέως ἐν Νικομηδείᾳ, Lambec. Tomo VIII. pag. 127. Græce, & Latine in Act. Sanct. Tom. 2. Augusti pag. 707.

XIII.

Kalendarium Moscoviticum: *Prepod. Maxima, S. Maximi*. Possevinus: *S. P. Maximi*. Papebrochius: *Maximus*. Ephemer. Metricæ.

Μαξίμου ἀμφὶ τρίτῃ δεκάτῃ νεκρὸς μετέθηκε

Tertia post decimam te nobis, Maxime, transfert.

Menæa: μνήμη τοῦ ὁσίου πρς ἡμων Μαξίμου, τοῦ ὁμολογητοῦ. ἡ τούτου ἀκολουθία ἐγράφη ὄπισθεν ἐν τῇ ιβ'. διὰ τὸ ἀποδίδοσθαι ἐνταῦθα τὴν ἑορτήν. *Commemorntio S. P. N. Maximi Confessoris, cujus officium ante est scriptum ad diem* XII., *propterea quod hic de Festo agitur*. Subjicitur Synaxarium, quod iisdem verbis habetur in Menologio Basiliano Tom. 3. p g. 201. ad diem XIII. Augusti cum hac epigraphe: ἡ μετάθεσις τοῦ λειψάνου τοῦ ὁσίου πρς ἡμῶν Μαξίμου τοῦ ὁμολογητοῦ, *Translatio Reliquiarum Sancti P. N. Maximi Confessoris*. Martyrologium Rom. „ Constantinopoli Sancti Maximi Monachi, doctrina, & zelo catholicæ veritatis insignis, qui quum adversus Monothelitas strenue decertaret, a Constante Imp. hæretico præcisis manibus ac lingua, in Chersonesum relegatus, reddidit spiritum. Tunc etiam duo Anastasii ejus discipuli, aliique plures diversa tormenta & dura exilia sunt experti „. Maximi Homologetæ, qui anno 662. obiit, Vita: καὶ πάλαι [al. πάντων] μετὰ τῶν κατὰ Θεὸν πολιτευσαμένων ὁ βίος λυσιτελὴς καὶ ὠφέλιμος, auctore Anastasio Apocrisario, Maximi discipulo. Græce & Latine Tom. I. Operum ejusdem Sancti Maximi ex edit. Combefisii, qui Latine vertit pag. 1. ad 28. Paris. 1675. Acta & Collationes, sive Relatio motionis factæ inter Sanctum Maximum & socium ejus, atque Principes in Secretario: τῇ ἡμέρᾳ, ᾗ προσωρμίσθησαν, ante Tom. I. Operum Sancti Maximi pag. 29. ad 86. Græce

Græce & Latine. *Epitome certaminis*: ὁ ὅσιος καὶ τρισμακάριστος πατὴρ ἡμῶν Μάξιμος, MS. Lambec. Tom. VIII. pag. 127. Officium SS. Maximi & Anastasii ex Menæis XIII. Aug. pag. 87. ad 106. ante Tom. I. Operum S. Maximi.

XIV.

PROPHETA MICHÆAS.

Vaticani Rutheni vacant. Slavicus noster. *S. Hieromartyris Marcelli Episcopi, & Profestus dies Dormitionis S. Deiparæ*. Kalend. Moscovit. *Proroka Michea, Prophetæ Michææ*. Ita & Possev. & Papebr. Ephemerides metricæ.

Μιχαίας δεκάτη ξύλῳ ἤρθη ἠδὲ τετάρτῃ.
Michæas decima ligno quartaque pependit.

Menæa: Προεόρτια τῆς κοιμήσεως τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, καὶ τοῦ ἁγίου Προφήτου Μιχαίου: *Profestus dies Dormitionis Sanctissimæ Deiparæ: & S. Prophetæ Michææ*: cum officio de utroque: & Synaxario de Michæa, de quo Menol. Basilianum ad v. Januarii, & ad XXI. Aprilis cum Synaxario; Latini vero in Martyr. Rom. ad XV. Jan. hoc elogio: „ In Judæa Sanctorum Habacuc & Mi-„ chææ Prophetarum quorum corpora subTheodosio seniore di-„ vina revelatione reperta sunt „ quemadmodum scribitSozom. lib. 7. capit. ultim. & S. Hieronymus cap. 27. ait, sepulcrum quondam Michææ Morasthi positum, mutatum fuisse in Ecclesiam, quam sancta Paula [ut scribit] invisit religionis ergo.

In Menæis & in Menol. Basiliano ad hanc diem legitur etiam Synaxarium *de S. Marcello Apameæ Episcopo*: de quo & Martyr. Rom. ad eand. diem XIV. Aug. „ Apameæ in Syria, „ S. Marcelli Episc. & Mart. qui quum Jovis delubrum diruis-„ set, a furentibus gentilibus occisus est „. Ejus Acta describit Sozom. lib. 7. cap. 15. Theodoretus lib. 5. cap. 21. Passus est anno XI. Theodosii Imp. Extant Græca ejusdem Acta *νενόμισται πολλάκις καὶ τοῖς ἀπὸ γῆς*. MS. Lambec. VIII. pag. 128. & Bandur. Antiquit. Constantinop. pag. 647.

XV.

DORMITIO DEIPARÆ.

Vaticani Rutheni, Slavicus noster, Kalendarium Moscoviticum, & Tabulæ Papebrochianæ, *Uspenie Bogorodiczi*, *Dormitio Deiparæ*, quæ Latinis dicitur, *Assumptio Sanctissimæ Dei genitricis Virginis Mariæ*. Marmor Neap. *Adsumptio Sanctæ Mariæ*. Menæa: ἡ κοίμησις τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν

Θεο-

Θεοτόκου, *Dormitio Sanctissimæ Dominæ nostræ Deiparæ*, cum officio solemni, & Synaxario in utroque Menologio. Ephemerides metricæ.

Ζῇ ἀεὶ θνησκούσης κἂν δεκάτῃ θάνε πέμπτῃ.
Mortua non moritur decima quintaque Maria.

Culcinius pag. 91. „ Adest in meo Anthologio pulchra Imago: „ In medio conspicitur Sacrum Corpus super feretro jacens, „ quod Petrus thurificat, alii vero Apostoli circumstant lugentes. Desuper cernitur Christus tenens animam Matris suæ „ (*in forma puellulæ*) aëra vero nubesque occupant Chori Angelorum. Ab utroque Imaginis latere adsunt quatuor minores imagunculæ. In prima, Virgo fidei magistra docet ex „ Cathedra Apostolos. In secunda decumbens in lecto, extremam impertitur benedictionem iisdem Apostolis, qui ejus „ pedes devote osculantur. In tertia ferunt Apostoli sacrum „ Corpus jam exanime, quod dum vult e feretro dejicere quidam temerarius Hebræus, Angelus vibrato ictu, utramque „ manum ei amputat. In quarta Virgineum corpus ab Angelis „ in aëra tollitur. Apostoli vero vacuum reperientes loculum, „ mirantur, stupentque, & sindonem cum reliquis vestibus, „ pro documento assumptionis in cœlum animæ & corporis „ Deiparæ, ad Ecclesiam referunt „. Exstant de eadem celebritate plures Græcorum sermones, quos recenset Fabricius Tom. 9. Bibl. Græcæ pag. 116. & seq. nimirum I. Modesti Patr. Hierosol. ἄφατος ἡ πανίερος γνῶσις τῶν σεπτῶν. Bibl. Coislin. pag. 389. II. Juvenalis Hierosolym. apud Niceph. XV. cap. 14. III. Jo: Damasceni ἔθος ἐστὶ τοῖς ἐρωτικοῖς. IV. ejusdem, ἔστιν μὲν ἀνθρώπων οὐδεὶς. V. ejusdem, μνήμη δικαίων μετ' ἐγκωμίων. VI. Isidori Thessalonicen. εἰ δὲ οὐρανοῦ κάλλους καὶ αὐγὴν ἡλίου. VII. Joannis Metrop. Euchaitor. ἐπὶ τὴν μητέρα τοῦ λόγου μετὰ τὸν λόγον ὁ λόγος. VIII. Jo. Geometræ. θαῤῥεῖν μὲν τὸν λόγον ἐπ' ὀλίγον. IX. Leonis Imp. μητρὸς Θεοῦ ἑορτὴν τιμῶμεν. X. Andreæ Cretensis, καλεῖ πάλιν ἡμᾶς τὸ συνεχές. XI. ejusdem, μυστήριον ἡ παροῦσα πανήγυρις. XII. ejusdem, οἱ τὴν ἐν πνεύματι θεωρίαν τοῦ ἀΰλου. XIII. ejusdem, ὅσοι τὸ σεπτὸν τοῦτο. XIV. Simeonis Metaphrastæ. οἱ κατὰ καιρὸν πεντηκοστῆς. XV. Germani Patr. Constantinop. ὁ χρεωστῶν πάντοτε τὸν ἴδιον. XVI. ejusdem, παυσάσθωσαν τῶν αἱρετικῶν οἱ ἀμαθεῖς. XVII. ejusdem, φήμη καλὴ καὶ ἀγαθὴ λιπαίνει κατὰ τὸ γεγραμμένον ὀστᾶ. XVIII. Anonymi,

nymi, περὶ τῆς ἐν χρόνῳ μὲν γενομένης ἀκραίας διαλύσεως, αἰωνίω δὲ εἰς ὀυρανὸς ἀναλήψεως. Demum narratio Apocrypha, τῆς ἁγίας ἐνδόξου Θεοτόκου, falso tributa Sancto Joanni Apostolo.

XVI.

Non manufacta Imago Domini.

Vaticani Ruthenici: *Diomedis Martyris, & Translatio Imaginis non manufactæ Christi Domini ex urbe Edessa*. Slavicus vacat. Kalend. Moscov. *Nerukotvor Obraza, Non manufacta Imago*. Possev. perperam: *Beatæ Veronicæ*. Papebrochius & Culcin. *Nerukotvorenny Obraz. Diomid. Non manufacta Imago. Diomedes*. Idem Culcinius pag. 92. xvi. Aug. *Premesenie*, idest, *Translatio non manufactæ Imaginis D. N. J. C., quæ est eadem ac sacra Sindon*. Fallitur, si intelligat Sindonem sepulcralem. Verum dicit, si designet *Velum* seu *Sudarium*, in quo dicitur Christus Dominus faciem suam expressisse. Pergit loc. cit. Culcinius. *Hæc autem fuit translata Edessa Constantinopolim anno 992. curante Romano Porphyrogenito Imp.* Alter hic error est Culcinii. Translatio enim illa contigit non anno 991. neque Romano Porphyrogenito curante; sed anno 944. curante Constantino Porphyrogenito, quemadmodum tum in Synaxariis, tum in Historia illius Translationis narratur. Vide Baron. & Pagium ad ann. 944. Menæa: ἡ ἐξ Ἐδέσσης ἀνακομιδὴ τῆς ἀχειροποιήτου εἰκόνος τοῦ Χυ ἡμῶν Ιυ Χυ, ἤτοι τοῦ ἁγίου μανδηλίου: καὶ τοῦ ἁγίου Μάρτ. Διομήδους: *Translatio ex Edessa, non manufactæ Imaginis Domini nostri Jesu Christi, idest Sancti Sudarii. Item Sancti Mart. Diomedis*. Ephemerides metricæ de S. Diomede:

> Ἕκτῃ καὶ δεκάτῃ νέκυς ἐτμήθη Διομήδους.
>
> *Scinditur ad decimam sextam corpus Diomedis.*

Synaxarium in utroque Menol. de Diomede passo Nicææ sub Dioclet. de quo & Martyrol. Rom. ad xvi. Aug. „ Nicææ in „ Bithynia S. Diomedis medici, qui in persecutione Diocletia- „ ni pro Christi fide gladio cæsus Martyrium complevit „. Acta Græca, ὅσον μὲν ἔχει θαύματος, apud Bandur. Antiquit. Constantinop. pag. 648. Alia: χθὲς ἡμᾶς ἡ πανδήμητος, MS. Lambec. viii. pag. 199. Alia: ὁ ἅγιος Μάρτυς Διομήδης, Lambec. viii. pag. 199. Encomium in eundem S. Diomedem, Maximi Planudæ: ἐμοὶ δὲ ἀποχρήσει Διομήδην τὸν μέγαν, Lambec. iv.

pag. 57. Ecclesiam S. Diomedis a Constantino magno ædificatam scribit Codinus pag. 51. E. R. exinde Basilius variis donis ac reditibus exornavit, uti Porphyrogen. in ejus vita cap. 52. & Scylitzes pag. 586. E. R.

Menologium Basilianum de Translatione non manufactæ Imaginis silet. In Menæis excusis agitur officium cum Synaxario, cui præmittuntur hi versus.

Ἐν σινδόνι ζῶν ἐξεμάξω σὴν θέαν,
Ὁ νεκρὸς εἰς δὺς ἔσχατον τὴν σινδόνα.
Ἀχειροτεύκτου χειροτεύκτος σὸν τύπον,
Φέρει κέραμος παντοτεύκτα Χριστέ μου.
In Sindone vivens expressit suum vultum,
Ille qui mortuus induit funeralem Sindonem.
Non manufactæ tuæ o Christe effigiei,
Refert manufactum linteum veram expressionem.

Narratio de Imagine Christi ab ipso ad Abgarum [Edessæ Regem] missa, & Edessa Constantinopolim translata anno 944. *διήγησις περὶ τῆς πρὸς Αὔγαρον ἀποσταλείσης ἀχειροποιήτου θείας εἰκόνος χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.* Constantino Porphyrogenito auctore, *οὐκ ἄρα μόνος ἀκατάληπτος ἦν.* Græce MS. Lambec. VIII. pag. 195. Latine apud Lipom. & Sur. ad 16. Augusti. Græce & Latine apud Combefis. in fasciculo Originum & Antiquitatum Constantinopol. pag. 75. ad 101. Paris. 1664. In eandem non manufactam Imaginem: *παράδοξος ἡ πανήγυρις*, Georgii Archidiaconi & Referendarii magnæ Ecclesiæ apud Allat. de Simeon. pag. 105. In Imaginem translatam a Germano Patriarcha Constantinopolitano, *τοῦ ἁγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Γερμανοῦ*, Bibl. Coislin. pag. 414.

XVII.

MYRON.

Ruthenici Vaticani, & Slavicus noster vacant. Kalendar. Moscovit. *Muc. Myrona*, *Mart. Myronis*, Possev. *S. Mart. Myroni*. Papebr. *Myron.* Ephemer. metricæ.

Ἑβδομάτη δεκάτῃ Μύρωνα τάμε ξίφος ὀξύ.
Ense Myrona ferit decimæ quæ septima lux est.

Menæa: *τοῦ ἁγίου Μάρτ. Μύρωνος*, *S. Mart. Myronis*, cum officio & Synaxario, in quo dicitur Presbyter Ecclesiæ in Achaja, sub Decio Imp. & Antipatro præside gladio cæsus. Martyr. Rom. „ In Achaja S. Myronis Presbyteri & Mart. qui sub Decio Imp. „ & An-

„ &Antipatro præside,post multa tormenta Cyzici capite trun-
„ catus est „. Menologium Basilianum de eo agit ad diem antecedentem. Papebrochius not. in Augustum metricum Græcorum, *Episcopus Martyr in Cypro*: fallitur: fuit *Presbyter*, non Episcopus, neque in Cypro, sed in Achaja, & passus Cyzici. Myronis sub Decio Presbyteri Achajæ Acta Græce: *ἐπὶ Ἀντιπάτρου* (?) *ἀνθυπατεύοντος Ἀντιπάτρου*, apud Bandur. Antiquit. Constantinopolit. pag. 647. Alia: *ὁ ἅγιος Μάρτυς τοῦ Χριστοῦ Μύρων*, apud Lambec. VIII. pag. 200.

Culcinius pag. 38. ad XVIII. Augusti, de Sancto Alypio, quem Russi *Alimpium* vocant, Monacho Cryptensi, ex Ustavo & Vitis Patrum Cryptensium hæc tradit. „ Sub Hegumeno Cœ-
„ nobii Pieczarensis (a) Nicone oblatus a parentibus hic Alim-
„ pius adhuc puer aliquibus Monachis pictoribus, ut artem
„ ab ipsis disceret, non solum picturæ, sed & monastici instituti
„ regulas facile didicit. Hinc amplexus vitam regularem, &
„ animam suam virtutibus ornabat, & ut cultum accresceret
„ pauperioribus Ecclesiis, pingendo Imagines, assidue labora-
„ bat. Distributionem temporis pulcherrime observabat: nam
„ & choro, cæterisque communibus exercitiis satisfaciebat:
„ & quieti tempus surripiens, Imagines pingebat. Longo tem-
„ poris tractu judicavit Præpositus Alimpium esse dignissimum
„ gradu Sacerdotali, ad quem humilis Dei Servus ex obedien-
„ tia promotus, longe altiora perfectionis monasticæ fastigia pe-
„ tebat. Contigit semel quendam paralyticum advectum fuisse
„ ad cœnobium, quem videntes monachi nonnulli, & commi-
„ serantes, rogarunt Alimpium, ut ipsum sanaret. Humilis
„ Servus Dei etsi longas fecisset excusationes, tamen victus
„ precibus, linivit faciem & pectus infirmi coloribus, quibus
„ pingebat, & sanum domum remisit. Inclarescente fama de
„ sanctitate Alimpii, vir quidam nobilis exstructo novo Tem-
„ plo, voluit in illo habere opus Alimpii, scilicet Imaginem
„ Deiparæ. Idcirco duobus monachis sibi familiaribus dedit
„ pro hac re notabilem pecuniam, qua illi pro usu proprio re-
„ tenta, nil dixerunt Alimpio. Quum vero immineret festivi-
„ tas solemnis Dormitionis Deiparæ, & vir nobilis promissio-

 „ nem

(a) Hic fuit discipulus Sancti Antonii, qui obiit anno 1073. Vide supra ad 14. Maji & 10. Julii.

„ nem duorum monachorum frustrari, imaginemque ab Alimpio transmitti haud speraret, adit Hegumenum, eoque coram conqueritur. Vocatur Alimpius, vocantur & monachi testes falsi ac malitiosi contra ipsum: quos ille confundere nolens, pollicetur se paratum pro festo imminenti Imaginem. Acceptatur promissio. Interea lethaliter decumbit Alimpius. Quis pinget Imaginem? Ecce adest Angelus in persona juvenis, qui præsente Alimpio pingit & absolvit Imaginem: quam Alimpius viro nobili transmittit, & ipse cum magna devotione recipiens, novum experitur miraculum. Nam consurgens media nocte, dum accedit Templum novum cum Capellano suo suisque familiaribus, vident Imaginem Deiparæ lumine ingenti radiantem, & trementes in terra procidunt. Cessavit lux: ipsi peracto officio, monasterium Pieczarense petunt, prodigium nunciant: at jam Alimpium defunctum reperiunt: quem monachi Cryptis intulere, & cum reliquis Sanctis Patribus honorifice tumulavere.

XVIII.

FLORUS. LAURUS.

Vaticani Ruthenici, & Slavicus noster, *Flori & Lauri Martyrum*. Kalend. Moscovit. *Muc. Phlora, i Laura, Martyrum Flori & Lauri*. Possevinus perperam, *Trolachoni*, pro, *Flori & Lauri*. Papebrochius. *Florus, Laurus*. Ephemerides metricæ.

Φλώρῳ ἀμφ' ὀγδοάτῃ δεκάτῃ φρέαρ εἰσέδυ Λαῦρος.
Cum Lauro Florus decima octavaque necatur.

Menæa: *τῶν ἁγίων* Μαρτύρων Φλώρου & Λαύρου, *SS. Martyrum Flori & Lauri*, cum officio & Synaxario in utroque Menologio, in quo fratres germani dicuntur uno eodemque partu editi, sculpturam exercentes. Post exantlatum vero a suis magistris Martyrium, Byzantio secedentes, in Illyricum venisse: ubi apud Præfectum in quibusdam elaborandis metallis propriæ artis operam impendebant. Ab eodem postea ad Licinium missi, quum nummos ad fanum idolis erigendum accepissent, pauperibus pecunias distribuentes, templum ad Dei gloriam construxisse. Quo comperto, Licinius eos in profundum puteum demersisse, ubi spiritum Deo tradidere. Sub Constantino magno revelatæ eorum Reliquiæ, Constantinopolim translatæ, & in loco, ubi nunc jacent, depositæ. Martyr. Rom. 18. Aug. „ In „ Illy-

„ Illyrico SS. Mart. Flori & Lauri artis lapicidinæ, qui consum„ ptis martyrio eorum magistris Proculo & Maximo, sub Li„ cinio præside post multa tormenta in profundum puteum sunt „ demersi „. Acta Græca Lauri & Flori in urbe Ulpiana Dardaniæ sub Hadriano 18. Aug. *καλῶς διδάσκει ἡμᾶς*, Bandur. Antiq. Constantipol. pag. 649. Alia: *οἱ ἅγιοι Χριςȣ̃ Λαῦρος καὶ Φλῶρος*; Lambec. VIII. pag. 200.

XIX.

ANDREAS STRATILATES ET SOCII.

Vaticani Ruthenici cum Slavico nostro vacant. Kalendar. Moscovit. *Muc. Andrea Strat. Martyris Andreæ Stratilatæ*. Possev. *S. Mart. Andreæ*. Marmor Neapol. *S. Andreas miles*. Papebr. *Andreas*. Ephemerides metricæ.

Ἐννεα καὶ δεκάτῃ τάμον Ἀνδρέα αὐχένα λαμπρόν.
Cervicem Andreæ decima nonaque rescindunt.

Menæa: *τῶν ἁγίων Μαρτύρων Ἀνδρέȣ τȣ̃ Στρατηλάτȣ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ δισχιλίων πεντακοσίων ἐννενήκοντα τριῶν*: *SS. Martyrum Andreæ Sratilatæ, & sociorum bis millium quingentorum nonaginta trium*, cum officio & Synax. in utroque Menologio. Romanum Martyrologium: „ In Cilicia natalis S. Andreæ tribu„ ni, & sociorum militum, qui victoria de Persis divinitus ade„ pta, ad fidem Christi conversi, & hoc nomine accusati, sub „ Maximiano Imp. in angustiis Tauri montis ab exercitu Seleu„ ci Præsidis trucidati sunt. *Baron.* Græci item de his in Menol. „ hac die, adduntque, duo millia quingentos & nonaginta tres „ socios qui cum eo sunt passi „. Acta Latine ex Metaphraste edidit Lipom. tom. 7. & Surius tom. 4. Græce incipiunt: *ἐν τοῖς χρόνοις τῆς τȣ̃ ἀσεβεςάτȣ Μαξιμιανȣ̃ βασιλέως*, MS. Lambec. VIII. pag. 201. Bandur. Antiq. CP. pag. 647. Epitome: *ὁ ἅγιος μεγαλομάρτυς Ἀνδρέας*, Lambec. VIII. pag. 201.

XX.

PROPHETA SAMUEL.

Vaticanus Ruthenicus primus: *Samuelis Prophetæ*. Secundus cum Slavico vacat. Kalen. Moscovit. *Proroka Samuila*, *Prophetæ Samuelis*. Ita & Possev. & Papebroch. Ephemerides metricæ.

Βῆ δ' ὁράων μέλλοντα Σαμȣὴλ εἰκάδι ἔνθεν.
Vicena hinc abiit Samuel, cui nota futura.

Menæa: *τȣ̃ ἁγίȣ Προφήτȣ Σαμȣὴλ*. *S. Proph. Samuelis*, cum officio

officio & Synax. in utroque Menol. Martyrol. Rom. „ In Judæa „ S. Samuelis Prophetæ, cujus sacra ossa [ut B. Hieronymus „ scribit] Arcadius Augustus Constantinopolim transtulit, & „ prope Septimum collocavit „. Sub Attico scil. Constantinopolitano Episcopo, Ind. IV. Arcadio Aug. VI. & Probo Coss. XIV. Kal. Jul. uti adnotat Chronicon Alexandrinum. De qua Translatione Hieron. lib. adversus Vigilantium, Niceph. lib. 14, cap. 10. Theodorus Lector lib. 2. De templo in honorem Samuelis Prophetæ Constantinopoli erecto, Procop. lib. 5. ædific. In Samuelem Proph. ὅυτος ὁ μακάριος Σαμουὴλ, MS. Lambec. VIII. pag. 201.

XXI.

THADDÆUS. SANCTA BASSA.

Vaticani Ruthenici ab hac die ad 24. hujus vacant: Slavicus noster: *S. Apostoli Thaddæi, & Proph. Samuelis*, quorum primus ad hanc, alter ad diem antecedentem pertinet. Kalend. Moscoviticum: *Apostola Thaddea, Apostoli Thaddæi*. Marmor Neapol. ad diem xx. hujus: *Nt. S. Taddei Apostoli*. Possevin. perperam, *S. Apostoli Thordii*, pro, *Thaddæi*. Papeb. *Thaddæus, Bassa*. Ephemerides metricæ.

Εἰκάδι πρώτῃ Θαδδαῖος βιότοιο ἀμείμπτη.
Vicena prima Thaddæus ad astra volavit.
Βάσσαν σὺν τοκέεσσι τάμε ξίφος εἰκάδι πρώτῃ.
Bassam cum natis gladius consumpsit eadem.

Menologium Basilianum de sola Bassa & filiis agit hac die: de Thaddæo vero Apostolo, qui & Judas, & Jacobi frater, ad diem 19. Junii, ut supra dictum est. Qui colitur a Latinis 28. Octobris unacum Sancto Simone Apostolo. Menæa ad XXI. Augusti: τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θαδδαίου, καὶ τῆς ἁγίας Μάρτυρος Βάσσης, *S. Apostoli Thaddæi, & S. Martyris Bassæ*, cum officio, & Synaxario. Menologium Russo Slavicum Sparvenfeldianum: „ S. Apostoli Thaddæi Letviensis, filii Josephi, genere Cyre„ nii, in urbe Beryto in Phœnicia ab infidelibus suspensi & sa„ gittis perfossi „. Nugæ. Vide supra de Thaddæo ad 19. Junii. Martyrologium Romanum: „ Edessæ in Syria SS. Martyrum „ Bassæ & filiorum ejus Theogonii, Agapii, & Fidelis, quos „ in persecutione Maximiani pia mater exhortans, martyrio „ coronatos, præmisit ad palmam, & truncato capite gaudens „ secuta est cum victoria „. Ejus martyrium Græce, ἡ ἁγία Μάρ-

Μάρτυς Βδάσα ἦν ἐπὶ Μαξιμιανοῦ Βασιλέως, MS. Lambec. VIII. pag. 203.

Culcinius pag. 40. ad XXI. Augusti de *Sancto Abrahamo Archimandrita*. „ Anthologium meum asserit hunc Sanctum „ fuisse Archimandritam Smolenscensem, ornatque eum titulo „ Thaumaturgi. Sed nec Troparium nec Contacium habet „. Hunc Ephemerides Moscorum figuratæ apud Papebrochium ponunt die 25. Octobris. Herbersteinius pag. 70. „ Smoletzko „ civitas Episcopalis, ad Borysthenem fluvium sita, castrum in „ ulteriore fluminis litore Orientem versus habet, roboribus „ constructum, quod plurimas domos in civitatis formam com- „ plectitur. Hoc qua in collem porrigitur (nam parte alia „ Borysthene alluitur) fossis, adhuc stipitibus acutis, quibus „ hostium incursus arcetur, munitum: Basilius Joannis sæpius „ gravissime oppugnavit, nunquam tamen illud capere potuit. „ At postremo militum præfectique cujusdam Bohemi (*a*) pro- „ ditione eo potitus est. Civitas in valle sita, colles circum- „ quaque fertiles habet silvisque vastissimis cingitur, ex quibus „ pellium diversarum magnus proventus. Templum in castro „ Divæ Virgini sacrum, alia vero ædificia lignea. In civitatis „ suburbio monasteriorum è lapidibus constructorum ruinæ „ complures videntur. Ex Moscovia porro ad Smolentzcum, „ inter meridiem & occidentem euntibus, 18. milliarium iti- „ nere, Mosaisko primum occurrit; inde 26. Wiesma: post 18. „ Drogobusch: atque inde totidem, in Smolentzko perveni- „ mus: totumque hoc iter 80. milliaribus Germanicis constat, „ quamvis Lithuani & Moscovitæ 100. computent. Ego autem „ ter loca illa peragravi, nec plura observavi. Hunc Princi- „ patum, Basilio imperante, Witoldus Magnus Dux Lithua- „ niæ Moscis anno 1413. ademerat. Eundem Basilius Joannis „ an. 1514. die 30. Julii, Sigismundo Regi Poloniæ eripuit.

XXII.

AGATHONICUS.

Slavicus noster: *S. Agathonici*. Kalendarium Moscoviticum: *Muc. Agathonika*, *Mart. Agathonici*. Ita & Possevinus, & Papebrochius. Ephem. metricæ.

Ἔκτανε δευτερίῃ ξίφος εἰκάδι Ἀγαθόνικον
Bis undena dies gladio necat Agathonicum.

Menæa:

(*a*) Uti supra dixit Herberstein. pag. 12.

Menæa : τῦ ἁγίου Μάρτ. Ἀγαθονίκου, *S. Mart. Agathonici*, cum officio partim de Sancto Agathonico, partim de Sancto Lupo, de quo fit commemoratio ad XXIII. hujus. Synaxarium tamen hodie de *Sancto Agathonico & sociis Zotico*, *Theoprepio*, *Acindyno*, *& Severiano*, in utroque Menologio, de quibus Martyrologium Romanum ad XXII. Augusti: „ Nicomediæ „ passio Sanctorum Agathonici, Zotici, & sociorum Martyrum „ sub Maximiano Imperatore, & Eutholomio Præside „. Qui *Eutolmius* in Menæis dicitur. Acta Agathonici & sociorum Græce: ὁ ἅγιος Μάρτυς τῦ Χριςῦ Ἀγαθόνικος, Lambec. VIII. pag. 205. Græce & Latine in Act. Sanctor. Tom. IV. Augusti pag. 522. Alia: ἐν ἀρχῇ διδάσκων τὶς, Bandur. Imper. Oriental. pag. 642. Alia: λαμπρὰ μοὶ τὰ τῆς ὑποθέσεως διηγήματα. Lambec. VIII. pag. 206. Agathonici Templum forma dromica ædificatum Constantinopoli a Constantino Magno ex Cedreno pag. 284. & Codino pag. 38. Deinde in ampliorem formam excitatum a Justiniano, ex Procop. lib. 1. de Ædific. cap. 5.

XXIII.

LUPUS.

Kalendarium Moscoviticum: *Muczenika Luppa*, *Mart. Lupi*. Ita & Possevinus, & Papebrochius, *Lupus*. Ephemerides metricæ.

Εἰκάδι ἐν τριτάτῃ πλήσσει Λῦπον φασγάνῳ ἄκμη
Ense Lupum sævo vigesima tertia mactat.

Menæa : τῦ ἁγίου Μάρτυρος Λύππου. ἡ ἀκολυθία τέτου ἐγράφη ὄπισθεν ἐν τῇ κβ'. *S. Mart. Lupi*, *cujus officium pridie*, *hoc est ad* XXII. *hujus*. Synaxarium neque in Menæis excusis, neque in Menologio Basiliano, sed hoc distichon dumtaxat.

Ὑπῆρχε Λῦππος δῦλος. ἐκ δὲ τῦ ξίφυ
Ἐλεύθερος προσῆλθε τῷ Χριςῷ φίλος
Servus erat iste Luppus: at gladio fuit
Libertus una factus & amicus Christi.

In Martyrol. Romano: „ Item Sancti (a) Luppi Martyris, qui „ ex servili conditione, Christi libertate donatus, martyrii „ quoque corona dignatus est „. Cuperus recte observat ad XXIII. Augusti pag. 594. num. 6. hunc Lupum seu Luppum, non alium esse ab eo famulo vel servo Sancti Demetrii Marty-ris,

a Lupus, & Luppus a Græcis vocatur. Item Luppus a Latinis in Romano Martyrologio.

ris, in cujus Actis apud Surium die VIII. Octob. cap. 10. narrantur sequentia. „ Quidam ex sancti famulis stans prope eum, „ quando beatam illam subiit cædem, quum, ut potuit, divinum illum sanguinem collegisset in sacro Martyris superhumerali, & quem manu gestabat annulum accepisset, & Martyris sanguine tinxisset, per ipsa faciebat plurima miracula. „ Adeo ut tali fama miraculorum impleretur tota civitas Thessalonicensium. Quocirca nec erat consentaneum ea latere „ Maximianum, nec ferre posse invidiam: & ideo capitur protinus famulus, horum bonorum procurator, & interficitur. „ Tribunal locus, in quo fuit occisus: Lupus autem vocabatur „ egregius ille famulus„. Quocirca Menologium Sparvenfeldianum Russo-Slavicum non est audiendum, dum ad hanc diem hæc habet: „ S. Mart. Luppi, coætanei SS. Apostolorum, „ quem dicunt multi reliquisse libros Ecclesiæ. Passus est autem „ anno 205. sub Severo; inclusus sub fundamento muri jussu „ Justiniani post dies quadraginta obiit„. Quæ verba sibi ipsis repugnare ostendit laudatus Cuperus num. 4. & 5.

Tabulæ Papebrochianæ repræsentant *Sanctum Episcopali habitu indutum*, cum epigraphe, Λαππ. Unde Papebrochius post Ephemeridum versiculum subjunxit hæc verba: „ Menæis „ & Romano hodierno Λᾶππος Luppus, Martyr & Episcopus „ Sirmii in Pannonia fuit. Acta necdum apparuerunt„. Decepit doctum Papebrochium Pictor Moschus, qui duas hic Sanctorum Imagines apponere debuerat: primam *Luppi* Martyris, conditione servi, ut supra, cum epigraphe, Λαππ. Alteram *Sancti Irenæi Episcopi* Sirmii in Pannonia, de quo Menæa Græca, & Menologium Basilianum hac die: „ Sacer Christi Martyr Irenæus, imperante Diocletiano, fuit; edocens autem „ eos qui ad ipsum adventabant atque in Christi veritate instituens, & Christum aperte prædicans, delatus est ab Idololatris apud Probum Præfectum, ac detentus & catenis devinctus, stetit ante illum„. Cetera. Agit de eo Martyrologium Romanum ad 25. Martii, hoc elogio: „ Sirmii passio S. Irenæi Episcopi & Martyris, qui tempore Maximiani Imperatoris sub Præside Probo primum tormentis acerrimis vexatus, „ deinde diebus plurimis in carcere cruciatus, novissime abscisso capite consummatus est„. Hunc Irenæum habitu Pontificali repræsentare debuerat Pictor Moschus. At vero Auctor

Menologii Sparvenfeldiani quum ob oculos habuisset hinc *Lupum* servum cum *Irenæo* Episcopo confusum; inde vero pro Irenæo Sirmiensi Irenæum illum Lugdunensem Episcopum, & Martyrem, Beati Polycarpi Smyrnensis Episcopi discipulum, & Apostolicorum temporum vicinum (cujus fit in Martyrologio Romano ad diem 28. Junii, & in Menæis æque ac in Menologio Basiliano ad hanc ipsam diem 23. Augusti commemoratio) accepisset, id ad Lupum perperam retulit, quod de Lugdunensi legitur in Martyrologio Romano. „ Is quum adversus „ hæreticos verbis ac scriptis plurimum decertasset, in perse„ cutione Severi cum omni fere civitatis suæ populo coronatus „ est glorioso martyrio „. Et in utroque Menologio: „ Ex„ titit hic imperantibus Marco & Antonino, priscæ ætatis vir, „ Apostolorum successor, Episcopi munere in Lugduno Galliæ „ civitate functus. Plures etiam conscripsit libros ad orthodo„ xam fidem confirmandam „. Cetera. Quod autem oscitanter additur a Sparvenfeldiani Menologii consarcinatore, *Inclusus sub fundamento muri jussu Justiniani, post die 40. obiit*; hoc etiam neque ad Sanctum Lupum, neque ad Sanctum Irenæum Sirmiensem aut Lugdunensem spectat; sed ad Sanctum Callinicum Patriarcham CP. qui in Menæis hac etiam die cum SS. Lupo, & Irenæo colitur: de quo Callinico in ejus Vita Tomo 4. Augusti pag. *646.* legitur „ quod jussu Justiniani Rhi„ notmeti, in porticu quadam fundamentorum muri injectus „ sit, lapidibus extrorsum calce etiam oblitis, & post 40. dies „ sublata calcis crusta, vivens adhuc & spirans repertus, qua„ tuor post diebus vita producta, ad Dominum migravit, & „ in sacra Apostolorum æde sepultus fuit „. Itaque quum in Menæis hac die de quatuor Sanctis agatur, nimirum de S. Lupo conditione servo, de S. Irenæo Episcopo Sirmii, de S. Irenæo Episcopo Lugduni, & de S. Callinico Patriarcha Constantinopolitano, Moschus Menologii consarcinator, tamquam de uno Sancto loquens, res a quatuor hisce Sanctis gestas, ad unum perperam Lupum retulit.

XXIV.

Eutychius.

Slavicus noster: *S. P. N. Callinici*. Primus Vaticanus Ruthenicus: *Bartholomæi Apostoli*, de quo tamen cæteri agunt ad diem sequentem. Secundus Vaticanus vacat. Kalendarium Mosco-

Moscoviticum: *Sbatago Muczenika Eutycha*, *S. Martyris Eutychii*. Possev. perperam: *S. Apostoli Eutichii*, pro, *S. Martyris*. Papeb. *Eutychius*. Ephem. metr.

Εἰκάδι, Εὔτυχε, ἀμφικάλυψε λίθος σε πέτρῃ

Eutyche, te saxo condit vigesima quarta.

Menæa: τῶ ἁγίε Ἱερομάρτ. Εὐτυχῶς, μαθητῶ τῶ ἁγίε Ἰωάννε τῶ Θεολόγε, *Sancti Sacromartyris Eutychii*, *discipuli Sancti Joannis Theologi*, cum officio, & Synaxario in utroque Menologio; quod Synaxarium cl. Cuperus ad trutinam revocans, in Act. Sanctor. Tom. 4. Augusti a pag. 751., recte concludit, & duas præcipue difficultates continere, & secum etiam pugnare. Nam dicitur Sanctus Eutyches Martyr, quum in pace quieverit; dicitur etiam *post transitum S. Joannis Evangelistæ*, adhæsisse Sancto Paulo Apostolo, quum Paulus ante Joannem martyrio coronatus sit. Dicitur demum in Menæis capite plexus, & in Synaxario post reditum in patriam Sebasten plenus dierum requievisse in Domino. Datus etiam feris ad devorandum, ex quibus una loquens humana voce, omnes obstupefecit. Quæ omnia a vero abhorrent. Præterea in Menæis ad 28. Maji fit de *Sancto Eutychio Melitinæ Episcopo & Martyre* idem plane officium, quod hic ad 24. Augusti de Sancto Eutychio Jo. & Pauli Apostolorum discipulo. Videtur ergo confusus hic Apostolicus Episcopus, cum illo Melitinensi Antistite, dum patria ei Sebaste tribuitur. Nam ille Melitinensis mari demersus, martyrio defunctus est: hic in pace quievit; de quo proinde Romanum Martyrologium ad hanc 24. Augusti. „ Eodem die „ Sancti Eutychii discipuli Beati Joannis Evangelistæ, qui ob „ Evangelii prædicationem in multis regionibus carceres, verbera, & ignes perpessus, in pace tandem quievit „. Raderus conjectatur, hunc Sanctum Eutychium eundem fuisse cum illo Eutyche adolescente, de quo S. Lucas cap. 20. in Act. Apostolorum hæc narrat: „ Nos vero navigavimus post dies Azymorum a Philippis, & venimus ad eos Troadem in diebus „ quinque, ubi demorati sumus diebus septem. Una autem „ Sabbati, quum convenissemus ad frangendum Panem, Paulus disputabat cum eis profecturus in crastinum, protraxitque „ sermonem usque in mediam noctem. Erant autem lampades copiosæ in Cænaculo, ubi eramus congregati. Sedens „ autem quidam adolescens, nomine Eutychus, super fene-

„ ſtram, quum mergeretur ſomno gravi, diſputante diu Pau-
„ lo, ductus ſomno cecidit de tertio Cænaculo deorſum, & ſub-
„ latus eſt mortuus. Ad quem quum deſcendiſſet Paulus, in-
„ cubuit ſuper eum; & complexus dixit: nolite turbari; anima
„ enim ipſius in ipſo eſt. *Et poſt pauca*. Adduxerunt autem
„ puerum viventem, & conſolati ſunt non minime „. Hic vides, adoleſcentem illum, quem Sanctus Paulus vitæ reſtituit, Eutychum nominari. „ Hunc ergo Paulus (inquit Raderus)
„ rurſus in vitam excitavit, qui videtur poſtea Paulum ſecutus,
„ &, capto Paulo, Joannem „. Quod autem Eutyches ille, qui Paulum & Joannem ſecutus dicitur, in Menologio Baſiliano & in Menæis aſſeratur *civis Sebaſtopolitanus* fuiſſe, quum iſte quem Paulus ſuſcitavit, incola vel accola Troadis fuerit, mirum non eſt: nam, ut ſupra dicebam, Menæa Apoſtolico Eutychio ea perperam tribuunt, quæ ſunt ad Melitinæ Epiſcopum & Martyrem referenda.

Qui in Codice noſtro Slavico ad diem 24. hujus colitur, *S. P. N. Callinicus*, is eſt *Callinicus Patriarcha Conſtantinopolitanus*, de quo in MS. Codice Bibliothecæ Vindobonenſis: μηνὶ Αὐγούστῳ κδʹ. μνήμη τοῦ ἁγιωτάτου Καλλινίκου Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, *menſe Auguſto* XXIV. *Commemoratio Sanctiſſimi Callinici Archiepiſcopi Conſtantinopolitani*. At in Menæis excuſis de eo agitur ad diem antecedentem XXIII. poſt *Sanctos Lupum, Irenæum Sirmii, & Irenæum Lugduni Epiſcopos*, hoc titulo: τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τοῦ ὁσίου πρς ἡμῶν Καλλινίκου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως. *Eadem die Sancti P. N. Callinici Patriarchæ Conſtantinopoleos*, cum Synaxario, in quo ſumma ejus vitæ continetur. Vita ejuſdem, a Synaxario haud abſimilis, MS. exſtat apud Lambec. VIII. pag. 210. Initium: οὗτος ὁ μακάριος Καλλίνικος. Altera paulo fuſior Vita, auctore Laurentio quodam Monacho Rutienſi in Calabria, ex Codice MS. Ambroſiano *F. N. num.* 52. inſcripta: βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πρς ἡμῶν Καλλινίκου Ἀρχιεπισκόπου ΚΠ. *Vita, & converſatio Sancti P. N. Callinici Archiepiſcopi Conſtantinopolitani*. Initium: ἡ μεδαπὸς ὁ Καλλίνικος, καὶ τῆς Κωνσταντίνου, καὶ οὗτος γέννημα, θρέμμα, καὶ παίδευμα, Latine, interprete Joanne Pinio: „ Noſtras eſt Callinicus, & Con-
„ ſtantinopolitanus, ac progenies, alumnus, & diſcipulus fi-
„ delium atque honeſtorum parentum eſt hic Callinicus „. In Act.

Act. Sanctor. Tom. IV. Augusti pag. 645. Paulo defuncto successit in Constantinopolitana sede Callinicus anno Chr. 693., rexitque Ecclesiam usque ad annum 705. quo Justinianus Rhinotmetus in Imperium restitutus, Tiberium captum fratremque illius Heraclium & Patricium Leontium supplicio affecit; Callinicum vero oculis privatum, & in exilium Romam missum, ibi in antrum undequaque exterius lapidibus & calce obtectum injici jussit. Sed post 40. dies (uti in Actis hisce, atque in Synaxario Menæorum legitur, non tamen in Cod. Vindobonensi) sublata calcis crusta vivens repertus, post 4. dies ad Dominum migravit, & in sacra Apostolorum Petri & Pauli æde sepultus fuit, postquam id per apparitionem ipsi Apostoli Romano Pontifici significassent. „ Huic tamen Apparitioni, & miraculo servati „ per 40. dies Callinici majorem haberemus fidem (inquiunt „ Bollandiani tom. cit. pag. 647.) si confirmata ea videremus „ ex auctoribus antiquis ac majoris auctoritatis, quam sint Me- „ næa magna Græcorum impressa, quæ dictum etiam miracu- „ lum memorant, ac Sanctum Callinicum in æde sacra Sancto- „ rum Apostolorum Petri & Pauli depositum referunt, sicut „ SS. Apostoli præceperant Papæ, qui tunc temporis erat, ur- „ bis Romanæ „. Certum videtur, loco Romæ Veteris intelligendam esse Romam novam, idest, Byzantium; & loco Romani Pontificis, & Templi SS. Petri & Pauli, Episcopum Constantinopolitanum, & Templum SS. Apost. Byzantii.

XXV.

BARTHOLOMÆUS. TITUS.

Vat. Ruthen. secundus: *Translatio Bartholomæi Apostoli, & commemoratio Titi Apost.* Primus de *S. Bartholomæo* ad diem antecedentem; hac autem die vacat. Marmor Neap. ad XXIV. *Nt. S. Titu Episcopi Critis*; & ad XXV. *Pas. S. Barthol. Apost.* Slavicus noster: *S. Apost. Titi Episc. discipuli Magni Apost. Pauli, & SS. PP. NN. Archiepiscoporum Regiæ urbis (Czarigrada) Epiphanii, & Menæ*. Kal. Moscov. *Apostola Bartholomea, Apostoli Bartholomæi*. Possev. perperam, *S. Apostoli* (a) *Volphromi*, pro,

a Calcinius pag. 93. XXV. Augusti. Hac die colitur Translatio Reliquiarum Sancti Apost. Bartholomæi, cujus sacræ Reliquiæ delatæ fuerunt Liparam, deinde Amalphim in Italia (dicere debuit, deinde Beneventum:) Ruthenice seu Moscovitice Bartholomæus exprimitur Varitolomey. Hinc valde miror Possevinum virum adeo illustrem, prout dictionem Volphremi, sic & alias plurimas ineptas, insulsas, & plane monstruosas, ausum fuisse in publicum producere; debuit enim sane meliorem adhibuisse diligentiam, aut fideliorem quæsivisse Interpretem.

pro, *Bartholomæi*. Papebr. *Vozwrascenie Moscey Bartholomea, Tit.Relatio Reliquiarum Bartholomæi. Titus.* Ephem. Metricæ.

Σὸν νέκυν εἰκάδι πέμπτῃ, Βαρθολομαῖε, ἔφευρον
Bartholomæi aperit vigesima quinta cadaver.

Menæa: ἡ ἐπάνοδος τοῦ λειψάνου τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Βαρθολομαίου, καὶ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Τίτου. *Relatio Reliquiarum Sancti Apostoli Bartholomæi, & Sancti Apostoli Titi*, cum officio de utroque, & Synaxario gemino. Menologium Basilianum nihil hac die de Sancto Bartholomæo, sed tantum de S. Tito. Porro Sancti Bartholomæi commemoratio recurrit tam in Menæis, quam in Menologio Basiliano ad XI. Junii unacum Sancto Barnaba, ubi breviter etiam narratur translatio Sancti Bartholomæi ab Albano Armeniæ urbe ad Liparam insulam, & inde ad urbem Beneventanam. Vide observata ad XI. Junii. Hic autem in Menæis fusius narratur eadem Translatio; tametsi fabulis admixta; de urna scilicet in mare unacum 4. aliis urnis *SS. Pappiani, Luciani, Gregorii, & Acacii*, projecta, & per angusta Hellesponti, Ægeum & Adriaticum mare supernatante, atque ad insulam Liparam delata, ibique, Apostolo revelante, ab Agathone Episcopo deposita; ac demum, temporibus Theophili Imperatoris, capta a Saracenis Lipara, a Principe Beneventano advocatis Amalphitanis, inde ad urbem Beneventum translata: quum Pappiani quidem Reliquiæ ad (*a*) Amyllam, Luciani ad Messanam, urbes Siciliæ deportatę fuissent; Acacii vero ad Ascalam, & Gregorii ad Columnam urbes Calabriæ. Satius fuisset, ut opinor, dixisse, a fidelibus in navim impositam, ex Ponto Euxino usque ad Liparam insulam, divino nutu, arcam illam fuisse delatam, ibique depositam: eo scilicet pacto, quo è Lipara per fideles fuit postea Beneventum translata. Istud Menæorum Synaxarium Latine redditum exhibent Bolland. Tomo V. Augusti ad diem XXV. pag. 54. & seq. ubi fuse de Translatione ad urbem Beneventanam disserunt, ostenduntque eam contigisse an. Chr. 839. „ Oratio Encomiastica Theodori Studitæ de prædicatione Sancti Bartholomæi Apostoli, ejusque „ martyrio, & Corporis Translatione ad Liparam insulam „. Prologus: „ Beati Bartholomæi Apostoli venerabile omnium-

„ que

a In orat. Theodori Studitæ, *Papinus* dicitur *in Mylas, & Cyriacus* in Messinam Siciliæ urbes, Gregorius vero in Columnam Rheginam, hocest Rhegium, & Acacius in Squillace, idest Scyllacium, Calabriæ civitates, translatæ.

„ que laudum solemni attollendum corpus præconio, qualiter „ de Armena Indorum provincia, post decessum Polimii Re- „ gis „. Incipit Oratio: *Maximum quidem certamen, ut ita dicam, gloriæ*. Tom. v. Act. Sanctor. ad xxv. Augusti a pagina 39. *Translatio Corporis Beneventum*, auctore, ut videtur, S. Berthario Abb. Casinensi: „ Hæc de B. Bartholomæi laudi- „ busque ejusque mirabili adventu corporis in Liparam Theodo- „ rus fama Sanctitatis ac Sacerdotii dignitate conspicuus fido re- „ latu explicuit „. Tom. cit. pag. 42. *Oratio auctore Josepho*, ut videtur, Hymnographo, in Sanctum Bartholomæum, & de ejus Corpore Liparam delato. „ Hujus concionis auctor, & „ diei festi jucunditatem spiritualem nobis afferentis hilaritas, „ est B. Apostolus Bartholomæus „. Tom. cit. p. 43.

De Sancto Tito Ephemerides metricæ.

Οὐράνιον δάπεδον λάχες εἰκάδι Τίτ' ἐνὶ πέμπτῃ
Cæli dat campos Tito vigesima quinta.

Colitur a Latinis iv. *Januarii* Apostoli Pauli discipulus, Gortynæ in Creta Episcopus. Menæa: τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου Τίτου Ἐπισκόπου Γορτύνης τῆς κατὰ Κρήτην, *S. Apostoli Titi, Episcopi Gortynæ in Creta*, cum Synaxario in utroque Menologio, quod emendatione indiget: nam & genus ejus ex Minoë Cretæ Rege, & historia de ipsa a Zenanomico scripta, & vox ab illo audita, ut inde abiret, suamque animam servaret, & locus Esaiæ Prophetæ ab ipso lectus, & missio ipsius in Hierusalem a Cretæ Præfecto, ut de Christi miraculis inquireret: hæc, inquam, omnia fabulam sapiunt. De Tito frequenter Paulus Apostolus meminit, ad quem & scripsit Epistolam.

Menæa ad hanc eandem diem xxv. Augusti: μνήμη τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν, Ἐπιφανίου, Μηνᾶ, Γενναδίου, καὶ Ἰωάννου Ἀρχιεπισκόπου ΚΠ. *Memoria SS. PP. NN. Epiphanii, Menæ, Gennadii, & Joannis, Archiepiscopi Constantinopolitani*, cum tribus distichis, & Synaxario de solo *Mena Patriarcha Constantinopolitano*, de quo & Menologium Basilianum ad diem xxiv. antecedenter agit cum Synaxario; ad diem vero præsentem xxv. sine Synaxario hæc habet: „ Et memoria SS. PP. NN. Gen- „ nadii, Joannis, Stephani, & Menæ Archiepiscoporum Con- „ stantinopolis „. Ex his *Gennadius* sedit ab anno 458. ad 471. *Epiphanius* ab anno 520. ad 535. *Menas* ab anno 536. ad 552. *Joan-*

Joannes Protecdicus ſub Conſtantino Pogonato Imp. ab anno *669.* ad *674. Stephanus* ab anno *886.* ad *893.* De his Acta Sanctorum Tom. 4. Maji ad 17. Tom. 5. Maji pag. 377. Tom. 1. Aprilis ad diem VI. pag. 548. Ut vero Joannem non alium a Protecdico fuiſſe dicamus, id efficit, quod alii hujus nominis Patriarchæ Conſtantinopolitani aliis diebus in Menæis coluntur; nimirum *Cappadox* die 30. Aug. *Scholaſticus* 21. Febr. *Jejunator* die 2. Sept.

XXVI.

ADRIANUS. NATALIA.

Vaticanus Ruthenicus primus: *Adriani*, *Nataliæ*. Secundus vacat. Slavicus noſter: *S. Mart. Adriani*, *& qui cum eo* XXIII. *& uxoris ejus Nataliæ*. Kalendarium Moſcoviticum: *Adriana*, *i Natalii*. *Adriani & Nataliæ*. Poſſevinus oſcitanter: *S. Mart. Andreæ*, pro *Adriani*. Marmor Neapolitanum: *Paſ. S. Adriani & Natal.* Papebroch. *Adrianus*. *Natalia*. *Exceptio Iconis B. V. Mariæ*. Culcinius: *Adrian. Natalia*, *Stritenie Ikony Preſviatya Boborodycy*. *Adrianus*. *Natalia*. *Occurſus Imagini Sanctiſſimæ Deiparæ*. Et ad XXVI. Auguſti pag. 93. „ Additur hodie in Tabulis figuratis, *Stritenie*, ideſt, Occur„ ſus Imagini S. Deiparæ. Sic verbatim explico: ſed quum non „ habeam hac de re notitiam, puto hoc feſtum proprium eſſe „ Metropolitanæ in urbe Moſcua Eccleſiæ, cui forſan donata „ fuerat a Græcis ſacra Imago, & excepta reverenter a Metro„ polita Moſcoviæ. Quo vero tempore id factum fuerit, non „ divino, ſed addo, plurimas Deiparæ Iconas è Græcia adve„ ctas fuiſſe diverſis temporibus in Ruſſiam, e quibus nos Ru„ theni cum S. R. E. uniti hactenus retinemus antiquitate ce„ leberrimas Vilnenſem, Chelmenſem, Uladimirienſem, & „ alias. Polocenſem vero non ita pridem Moſchi per vim ac„ cepere, & Smolenſcum aſportavere „. Hæc Culcinius: qui de Imagine Vilnenſi pag. 128. ubi de Hypatio Pocyey Metropolita a Schiſmatico Vicario ictu gladii anno 1609. percuſſo ſic ſcribit: „ Hypatius vero appendit coram Icona Deiparæ Vil„ nenſi argenteam tabellam cum hac epigraphe: Caſtigans caſti„ gavit me Dominus; morti autem non tradidit me „. De Smolenſco vero capto ab Alexio Michaëlide pag. 131. in Appendice: „ Adfuit præſens huic expeditioni ipſemet Alexius, „ qui capto Smolenſco, in ſuamque poteſtatem redacto an-

„ no 1655.

„ no 1655. in Lithuaniam penetravit, editisque magnis cladi- „ bus, Vilnam Metropolim Lithuaniæ expugnavit, imposito- „ que præsidio domum rediit. Sed non diu Alexio sors felix „ arrisit; Poloni enim ac Lithuani toto sexennio pugnantes, plu- „ rimis præliis Moscos debilitarunt, Vilnam anno 1661. rece- „ perunt, & partim cæsis, partim exturbatis præsidiis, Lithua- „ niam integram ac Albam Russiam recuperarunt. Smolen- „ scensis tamen provincia cum urbe, ac arce munitissima, to- „ taque fere Ukrainia sub ditione Moscovitica remansit „. Itaque circa ann. 1656. Imago Polocensis est Smolenscum a Moscis translata. Ad festum Occursus Imaginis quod spectat. Papebrochius: „ Apparet (inquit) ex habitu Græcos esse Episco- „ pos, qui eam [*Imaginem Deiparæ*] adferunt, & quidem „ diademati velut Sancti; Ruthenos vero esse qui eandem cum „ suo Metropolita excipiunt. Reliquam festi originem, & Ima- „ ginis prædictæ historiam, libenter discam a Ruthenis „. Jam vero, quod Papebrochius & Culcinius ignorare se dicunt, quænam sit causa Occursus Imaginis Deiparæ, qui a Russis die 26. Augusti celebratur, hoc nos docet Herbersteinius Rer. Moscovit. pag. 88. ubi ex vetustis Moscorum monumentis ad an. 1395. narrat, irrupisse Tamerlanis duces in Moscoviam: additque fuisse illos copiis maximis instructos, ita ut Mosci terrore perculsi, Imaginem Deiparæ Uladimiriensem ad castra deducendam curaverint. Hæc sunt ejus verba: „ Themirassak quum „ exercitum maximum in Retzan ad depopulandam Mosco- „ viam duxisset, tantum terrorem Principibus Moscoviæ inje- „ cit, ut desperata victoria, abjectis armis, ad Divorum tan- „ tum auxilium confugerent. In Volodimeriam statim pro „ Imagine quadam Divæ Mariæ Virginis, quæ multis miraculis „ editis ibi celebris erat, mittunt: quæ quum in Moscoviam „ duceretur, Princeps omni cum multitudine honorifice illi „ obviam procedit; eaque primum ut hostem averteret implo- „ rata, maxima veneratione in civitatem deducit: quo cultu se „ se imperasse dicunt, quod Tartari ultra Retzan non fuerint „ progressi; in cujus rei perpetuam memoriam eo loci, ubi „ Imago expectabatur, susceptaque fuit, Templum ædificatum „ est, diesque is, quem Rutheni *Stretenie*, idest, Obviatio- „ nis diem, vocant, XXVI. Augusti quotannis solemniter cele- „ bratur. Acta sunt anno 6903, idest, Chr. 1395.

Menæa Græca: *τῶν ἁγίων Μαρτύρων Ἀδριανοῦ καὶ Ναταλίας*, *SS. Martyrum Adriani*, *& Nataliæ*, cum officio, & Synaxario, quibus additur, *καὶ τῆς συνοδίας αὐτῶν*, *& sociorum eorum*. Menologium Basilianum: „ Certamen SS. Martyrum Adriani „ & Nataliæ. Adrianus Christi Martyr, & Natalia ejus uxor, „ patriam habuere Nicomediam. *Cetera*. Accurrens ad carcerem Natalia, mariti vincula complectebatur, ipsum excitans ad martyrium: domumque suam reversa, pro eo preces „ fundebat, ut certaminis cursum consummaret. Postquam „ autem Martyres coram Maximiano steterunt, & fuere membratim obtruncati, adstans Natalia eorum collegit reliquias, „ ac transferens Byzantium, Argyropoli eas deposuit. Post hæc „ etiam ipsa finem accipiens, prope illos fuit sepulta „. Martyrologium Romanum diversis diebus agit de Sancto Adriano, & sociis, ac de Sancta Natalia ejus uxore. Nan ad 8. Septembris hæc de Sancto Adriano habet: „ Nicomediæ S. Adriani „ Martyris cum aliis XXIII. qui omnes post multa supplicia sub „ Diocletiano & Maximiano Augustis martyrium (a) crurifragio „ consummarunt IV. Nonas Martii; eorum reliquiæ a Christianis Byzantium delatæ, reverenti honore sepultæ fuerunt: „ inde postea S. Adriani Corpus Romam hac die translatum „ fuit, in qua ipsius festivitas potissimum celebratur. *Ad Kalendas autem Decembris*. Eodem die [1. *Decemb.*] S. Nataliæ „ uxoris B. Adriani Martyris, quæ sub Diocletiano Imperatore „ sanctis martyribus Nicomediæ in carcere detentis multo tempore ministravit; impletoque eorum certamine, Constantinopolim profecta, ibidem in pace quievit „. Acta Adriani & Nataliæ ejus uxoris, & XXIII. socior.: *ἐγένετο ἐν τῇ δευτέρᾳ περιόδῳ τοῦ Τυράννου Μαξιμιανοῦ*, Bandur. Antiquit. Constantinop. pag. 648. Latine apud Surium 8. Septembris. *In diebus illis quum tyrannus Maximianus*. Alia Græce: *ὁ ἅγιος Μάρτυς Ἀδριανὸς καὶ Ναταλία ἡ σύμβιος αὐτοῦ*, Lambec. Tomo VIII. pag. 214.

Pos-

a Item de Sancto Adriano ad 4. Martii. Nicomediæ Sancti Adriani Mart. cum aliis XXIII. qui omnes sub Diocletiano Imp. martyrium crurifragio consummarunt; cujus memoria VI. Idus Septembris quando ejus Corpus Romam translatum fuit, potissimum agitur.

XXVII.

POEMEN.

Hac & ſequenti die Vaticani Ruthenici & Slavicus noſter vacant. Kalendarium Moſcoviticum: *Prepod. Pimena*, *S. Pæmenis*. Poſſevinus perperam: *S. Patris Banini*, pro, *Pæmenis*. Papebrochius. *Pæmen*. Ephemerides Metricæ·

Ποίμενα εἰς μέγαν ἑβδόμῃ εἰκάδι ᾤχετο ποίμην.
Pæmena Pæmnarchæ vigeſima ſeptima ſiſtit.

Alludit ad vocem *Pæmen*, quæ Paſtorem ſignificat, ad Principem Paſtorum Chriſtum migrantem. Plurima de hoc Sancto Anachoreta in vitis Patrum leguntur. Menæa: τοῦ ὁσίου πρς ἡμῶν ποιμένος: *S. P. N. Pæmenis*, cum officio & Synaxario in utroque Menologio, Martyrol. Rom. ad XXVII. Aug. *In Thebaide S. Pæmenis Anachoretæ*. Acta Græce: ὁ ὅσιος πατὴρ ἡμῶν ποιμὴν Αἰγύπτιος ἦν τῷ γένει. Lambec. VIII. pag. 217.

XXVIII.

MOYSES.

Kalend. Moſcovit. *Prepod. Moyſea*, *S. Moyſis*. Poſſevin. *S. Patris Moyſi*. Papebroch. *Moyſes*. Ephemerides Metricæ.

Θάψαν ἐν εἰκάδι Μωσῆν ὀγδόη Αἰθιοπῆα.
Æthiopem ſepelit vicena octava Moyſem.

Menæa Græca: τοῦ ὁσίου πρς ἡμῶν Μωσέως τοῦ αἰθίοπος, *S. P. N. Moſis Æthiopis*, cum officio & Synaxario in utroque Menologio. Martyr. Rom. XXVIII. Aug. *Item S. Moyſis Æthiopis, qui ex inſigni latrone inſignis Anachoreta, multos latrones convertit, & ſecum duxit ad monaſterium*. Acta ejus in vitis Patrum. Græce apud Lambec. VIII. pag. 218. οὗτος ὁ μακάριος Μωϋσῆς τῷ μὲν γένει ἦν Αἰθίοψ.

XXIX.

DECOLLATIO JOANNIS PRÆCURSORIS.

Vaticani Ruthenici: *Decollatio Joannis Baptiſtæ*. Slavicus „ Decollatio S. Joannis Præcurſotis & Baptiſtæ. Eadem die „ commemoratio Sanctorum qui in Strumiza, Timothei, Theo„ dori, Euſebii, & Sociorum; & S. Theodoræ Theſſalonicen„ ſis „. Kalend. Moſcovit: *Uſiknovenie Preditekzi*, *Decollatio Præcurſoris*. Poſſev. *Decollatio S. Jo. Præcurſoris*. Marmor Neapolit. *Paſ. S. Joh. Bapt.* Paſsio S. Joann. Baptiſtæ. Papebrochius.

chius. *Amputatio Capitis Jo. Prodromi*. Ephemerides Metricæ:

Εἰκάδι ἀμφ' ἐνάτῃ Προδρόμου τάμεν αὐχένα ξίφος.

Cervicem Prodromi vigesima nona revellit.

Menæa Græca: ἡ ἀποτομὴ τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ τιμίου Προφήτου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου, *Amputatio pretiosi Capitis venerandi Prophetæ Prodromi & Baptistæ Joannis*, cum officio & Syn. in utroque Menologio. Martyr. Romanum: „ Decollatio S. Joannis Baptistæ, quem Herodes circa festum Paschæ decollari „ præcepit: quæ tamen hoc die solemniter colitur, quando „ ejus venerandum caput secundo inventum fuit, &c. *Baronius*: „ Constat cædem S. Jo Baptistæ contigisse imminente festivitate „ Paschali, ut Beda in Marc. cap. 6. testatur, & alii. At quo- „ niam illis temporibus (ut diximus) festa Martyrum agi veti- „ tum erat, idcirco, sicut natalis dies S. Jacobi Apostoli, ita „ etiam ejusmodi celebritas in aliud tempus translata est, ut „ idem Beda testatur, in ipsum diem, quando Edessæ (*leg. Emessæ*) inventum fuit venerandum caput ipsius. Ad hæc ad- „ dimus, hac etiam die IV. Kal. Septemb. totius orbis lætitia „ dedicatam esse Basilicam illam Alexandriæ super dirutum Se- „ rapidis Templum magnificentissime excitatam, Theodosio „ imperante, per Theophilum Episcopum Alexandrinum, il- „ lucque prædicti S. Joannis sacras Reliquias allatas fuisse atque „ reconditas. Jam vero superius VI. Kal. Martii commemora- „ tio agitur, quando in Palæstina primum inventum est Præ- „ cursoris sacrum caput apud Herodis olim Regiam. Porro „ non tantum Latini, sed & Græci etiam secundam ejusdem Ca- „ pitis celebrant Inventionem, sed alia die, VIII. Kal. Junii. Constat etenim jam temporibus Valentis Imp. inventum iterum sacrum Caput, illudque eundem Imperatorem tentasse Constantinopolim deferre; sed minus licuit homini Ariano Sancta tractare; quod tamen ejus successor Theodosius Imp. religiosissimus implevit: Anno scil. 13. Theodosii, Domini vero 391. sub Consulatu Tatiani & Symmachi. In Joannis Decollationem exstant orationes I. Anatolii Episcopi Thessalonicensis ὥσπερ τις ἀνὴρ φιλέρημος: Chrysostomo tribuitur Tom. VII. Savil. p. 549. & in Cod. noni sæculi Bandur. Antiq. Constantinop. pag. 649. II. Ejusdem Anatolii: ἔτι μου τῇ μνήμῃ τοῦ Βαπτιστοῦ κρατεῖ. III. Jo: Chrysost. πάλιν Ἡρωδιὰς μαίνεται. Tom. VII. Savil. pag. 745. IV. ejusdem Chrysostomi: ὁ λόγος τῆς ἀληθείας φέρει μέν τινα,

Bibl.

Bibl. Coisl. p. 183. v. Michaëlis Pselli. λύει κἀμοὶ τὴν γλῶσσαν ὁ Βαπτιστής, Lambec. VIII. pag. 218. VI. Anatolii Thessalonic. πάλιν ἡμᾶς ἡ μεγαλόφωνος φωνή. VII. Macarii Chrysocephali: πάλιν Ἰωάννης ὁ μέγας ὁ Πρόδρομος, Bibl. Coislin. pag. 181. VIII. Andreæ Cretensis: πηδᾷ καὶ γῆρας ὡς τὰ πολλά. Lamb. VIII. pag. 218. IX. Basilii Seleuciæ in Isauria, τὴν τῆς Ἡρωδιάδος ὄρχησιν, Lambec. VIII. pag. 219. X. Leonis Imperat. τίς δώσει λαβίδι προφητικῇ διεσομῶσθαι. XI. Narratio anonymi, qui se profitetur Euripum, Jo. Baptistæ discipulum: ἴσως παραγκοστοῦ τῆς Βασιλείας Αὐγούστου. XII. In Joannis descensum ad inferos, Eusebii Alexandrini. Ἀναγκαῖον ἐστὶ πάλιν σήμερον. XIII. In Capitis Joannis Inventionem in urbe Emesena, Marcelli Archimandritæ: Μοναχοὶ δύο ἐκ τῆς ἑώας. XIV. De tribus Inventionibus Capitis S. Jo. Baptistæ: πάλιν ἡμῖν ὁ θεῖος ὑφίστηκε πρόεδρος. XV. In Joannis manum allatam Antiochia, Theodori Daphnopatæ: ἰδοὺ καὶ πάλιν ἡμῖν ὁ ἱερὸς τοῦ Χριστοῦ ἐπεδήμησε Πρόδρομος. XVI. Vita & obitus Jo. Bapt. πληρωθέντων ἐτῶν πεντακισχιλίων MS. Lambec. VIII. pag. 219. Cetera in Joannem Baptistam vide apud Fabric. Tom. IX. Biblioth. Græcæ pag. 99. & seq. & apud Combef. Tom. VII. Biblioth. Concionat. pag. 780. ad 818.

In Strumiza seu Tiberiopoli martyres *Timotheus*, *Theodorus*, *Eusebius & Socii* in solo Codice nostro Slavico memorantur. Quum autem Strumiza in Bulgaria sita sit, videntur non alii esse ab iis, qui in Menæis quidem excusis cum sola *Martyrum in Bulgaria interfectorum* commemoratione sine Synaxario; in Menologio vero Basiliano ad 23. Julii cum hoc elogio coluntur: „ Imperante Nicephoro Stauracii patre, Romæos inter & Bulgaros bellum contigit. Quum autem victoriam de hostibus Imperator retulisset, exhilaratus populus cibis & potibus indulgebat. Sed & concitati a Diabolo fuerant Bulgari; Romæasque copias noctu adorti, Imp. quidem captum occiderunt; cæteros vero, qui sub eo militabant, partim interfecere, partim captivos abduxere. Hinc qui tempus nacti non sunt, statim periere. Qui vero ad proximos montes fugere potuerunt, incolumes evasere. Ii vero, qui in potestatem hostium venerunt, impulsi Christum abnegare (nondum enim eum Bulgari agnoverant) nec id facere volentes, variis durisque mortis generibus subjecti fuere: & alii quidem gladio obtruncati, alii vero suspensi & suffocati, alii telis confossi, alii denique ad

„ carce-

„ carcerem & inediam damnati, martyrii cursum consummarunt „. De iis sub nomine *SS. Martyrum Anonymorum in Bulgaria* agit cl. Sollerius in Act. Sanctorum Tom. v. Julii ad diem XXIII. a pag. 484. ubi illos anno Chr. 811. martyrium subiisse contendit. Sunt & alii Martyres XXXVII. Philippopoli in Thracia pro Christi fide cæsi sub Apulliano præfecto, quorum præcipui Severus, & Memnon Centurio. Horum martyrium describitur in Menæis in Synaxario, & in Menol. Basilii ad xx. Augusti; ibique etiam commemoratio agitur *Sanctæ Theoclitæ Thaumaturgæ*, sed sine elogio.

At vero *Theodora Thessalonicensis* colitur in Menæis die v. Aprilis cum Synaxario, & hoc elogio: μνήμη τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν Θεοδώρας τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ: *commemoratio S. Matris nostræ Theodoræ in Thessalonica*. Ubi Sanctimonialis fuisse, & virtutibus omnibus, sed præsertim obedientia claruisse dicitur, ita ut longo tempore postquam sepulta fuit, quum Antistita illius cœnobii in eodem loco esset tumulanda, perinde acsi Theodora viva esset, paululum recedens, Antistitæ suæ locum cessit.

XXX.

ALEXANDER, JOANNES, PAULUS.

Kalendarium Moscoviticum: Κν. Αλεξανδρα Νεβ. *Principis Alexandri Nevensis*. Possevinus: *S. Joannis, Pauli*, leg. *SS. Joannis, & Pauli*. Slavicus noster: *S. Sacromartyris Philondi*, seu *Philonidis*. Pabebrochius. *Alexander, Joannes, Paulus. Felix*, Tres priores habitu Patriarchali tam in Capponianis, quam in Papebrochianis tabulis. Fuere enim Patriarchæ Constantinop. de quibus Menæa hac die: μνήμη τῶν ἁγίων Πατριαρχῶν Ἀλεξάνδρου, Ἰωάννου, καὶ Παύλου τοῦ νέου, *Commemoratio Sanctorum Patriarcharum, Alexandri, Jo., & Pauli junioris*: cum officio, & sine Synaxario: & *Alexander* quidem is est, qui sub Constantino magno Arium confecit precando, *Metrophani* successit, sedemque Byzantinam rexit ab anno 317. ad annum 340. De eo Martyrol. Romanum agit ad XXVIII. Aug. hoc elogio: „ Constantinopoli S. Alexandri Episcopi, gloriosi „ senis, cujus orationis virtute Arius divino judicio damnatus, „ crepuit medius, & effusa sunt viscera ejus. S. Athanasius de ipso scripsit ad Serapionem. Greg. Nazianz. in orat. de Cathedra Constantinopolitana non affectata, his verbis: „ Egregie illius „ Alexandri discipuli estis, magni Trinitatis propugnatoris, qui „ & re-

„ & rebus,& verbis impium errorem depulit & profligavit &c. „ De eodem Theodoretus lib.1. c.14. Socrates lib.1. c.25. & lib.3. cap. 3. Sozom. lib.1. cap.17. lib.2. cap. 29. & lib.3. cap. 3. Acta Græc. *Metrophanis & Alexandri* : ἐννεακαιδεκάτῳ ἔτει τῆς Διοκλητιανοῦ βασιλείας. Confer Photium Cod. 256.

Joannes (ut ait Papebroch.) vel est *Cappadox*, & colitur seorsim XVIII. hujus cum prædicto Alexandro : vel *Jejunator*, & colitur 2. *Septembris*. Hoc quidem postremum *de Jo. Jejunatore* verum est: cujus in Menæis ad 2. Sept. exstat Synaxarium, in quo diserte *Jejunator*, Νηστευτὴς appellatur: Sedit autem ab anno 582. ad 595. Cyriaco sibi succedente. At quod dicitur a Papebrochio de *Joanne Cappadoce*, *colitur seorsim* XVIII. *hujus cum prædicto Alexandro*; hoc, inquam, falsum est: nam *Alexander* in Menæis ad XXX. Aug. dumtaxat memoratur: die vero XVIII. Augusti non Joannes cum Alexandro, sed cum Georgio colitur, hoc elogio : μνήμη τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν Πατριαρχῶν ΚΠ. Ἰωάννου, καὶ Γεωργίου, *memoria SS.PP.NN. Patriar. CP. Joannis & Georgii*, cum duobus distichis sine Synaxar. Sedit *Joannes Cappadox* ab anno 517. ad 520. Timothei successor, & Epiphanii decessor. Georgius autem Cyprius, cujus tempore Synodus VI. Constantinopoli habita est, ab anno 678. ad 683. Denique alter *Joannes* Patriarcha Constantinopolitanus, cognomento *Scholasticus*, colitur cum sola commemoratione, & disticho ad XXI. Febr. sic τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου Πατριάρχου ΚΠ. ὁ ἀπὸ Σχολαστικῶν, ἐν εἰρήνῃ τελειοῦται, *S. P. N. Joannis ex Scholastico, in pace consummatur*. Sedit post Euthychium ab anno 565. ad 577. quo mortuo die 31. Augusti, iterum Eutychius restitutus sedit ad VI. April. anni 582. quo decessit.

Paulus junior dictus, ut a primo ac Seniore Paulo Patriarcha Constantinopolitano distinguatur, qui *Confessor* dicitur & a Latinis ad 7. Junii colitur, hoc elogio :„ Constantinopoli natalis „ S. Pauli ejusdem civitatis Episcopi, qui sæpe ab Arianis ob fidem catholicam pulsus, & a S. Julio Romano Pontifice restitutus, demum a Constantio Imp. Ariano ad Cucusum oppidulum Cappadociæ relegatus, ibidem Arianorum insidiis crudeliter strangulatus, ad cælestia regna migravit: cujus „ corpus Theodosio Imperat. Constantinopolim summo honore „ translatum fuit „. De eodem agunt Græci in Men. ad 6. Novembris cum Synaxario. Baronius quoque in notis ad diem VII. Junii;

Junii: ubi sic: *De eodem hac die Beda, Usuardus, Ado, ac cæteri Latinorum: Græci autem in Menologio octavo Idus Septembris*, lege, *Novembris*, hoceſt, die VI. Novembris, qua die tam in Menæis quam Men. Basil. *S. Paulus Confeſſor* colitur. Tres alii *Pauli* in Catalogo Patriarcharum Constantinopolitanorum occurrunt. nimirum, *Paulus* Presbyter, qui sub Constante Imperat. Monothelitis faviſſe visus eſt, seditque ab anno 641. ad 655. *Paulus* e Laico sub Justiniano Rhinotmeto, sub quo Trullanum Concilium habitum, sedit ab ann. 686. ad 693. *Paulus Cyprius* sub Constantino & Irene ab anno 780. ad 784. succedente sibi Tarasio. Quis horum trium sit, qui *Paulus junior* appellatur, aliis divinandum relinquo: nam in Menæis ter *Pauli junioris* fit commemoratio, sed sine Synaxario: nimirum ad XX. Augusti, ad XXX. Augusti, & ad 2. Septembris. Quod autem ait Papebrochius ad hanc diem in Augusto Moscorum Figurato: *Paulus cognomento junior, colitur* VII. *Junii, quando dabimus gemina ejus ut Confeſſoris ac pene Mart. Acta ex Græcis*: fallitur vir doctus: non enim is *Paulus* Confeſſor a Græcis dicitur ὁ νέος *Junior*, sed unus aliquis eorum, qui poſt hunc Confeſſorem, & *Pauli* nomen geſſerit & sedem Constantinopolitanam obtinuerit. Joannes Pinius in Act. Sanct. Tom. IV. Aug. ad XX. ejusdem mensis pag. 96. *Juniorem Paulum*, qui in Menæis colitur, intelligit *Cyprium*, qui Constantinopolitanæ Cathedræ præfuit ab anno 780. ad 784. qui palam quidem damnare non ausus eſt hæresim Iconoclaſtarum; sed in morbum incidens, solio Constantinopolitano nuncium remisit, & aſſumpto monaſtico habitu, in Flori monaſterio ignaviam suam publice & non sine lacrymis confeſſus eſt, & orthodoxam fidem utiliter profeſſus.

Qui in Slavico noſtro Codice *Sacromartyr Philonides* dicitur, hic Episcopus Curii in Cypro insula & martyr appellatur in Menol. MS. Chiffletiano ad diem XVII. Junii, his verbis: *μνήμη τοῦ ἁγίου Ἱερομάρτυρος Φιλονείδους Ἐπισκόπου τοῦ κορίου. Memoria S. Hieromartyris Philonidis Episcopi Corii*, pro, *Curii*. Eſt enim *Curium* civitas Cypri, de qua Cellarius lib. 3. antiq. Geograph. cap. 7. pag. 165. „ Ab Amathunte proximum Straboni & Ptolemæo eſt Κουρίας, *Curias* promontorium: & deinde Κούριον, „ Curium oppidum, inter quod & promontorium Ptolemæus „ habet Lyci amnis oſtia. Oppidum Plinius lib. 5. cap. 31. Curiadem vocat communi nomine cum promontorio „. In eo-

„ dem

dem Menol. Chiffletiano Philonides Episcopus & Martyr recurrit ad xxx. Aug. ἄθλησις τῦ ἁγίυ Ἱερομάρτυρος Φιλονείδυς : *Certamen S. Hieromartyris Philonidis.* Refertur etiam in Menæis MSS. Bibliothecæ Ambrosianæ Mediolani Cod. F. N. num. 178. & additur hæc narratio, quæ etiam habetur in Chiffletiano ad XVII. Junii. *Οὗτος ὁ ἅγιος ἐν ταῖς ἡμέραις Διοκλητιανῦ ἀποκεκλεισμένος φυλακῇ διὰ τὴν εἰς Χριστὸν ὁμολογίαν μετὰ τῦ Ἀριστοκλέυς, Δημητριανῦ καὶ Ἀθανασίυ: κἀκείνων τελειωθέντων ἐν Μαρτυρίῳ, ὐ μετὰ πολλὰς ἡμέρας ὁ μιαρὸς Μαξιμιανὸς δόγμα ἐξέθετο. Hoc Sancto in diebus Diocletiani incluso carceri propter confessionem Christi, cum Aristocle, Demetriano, & Athanasio, illisque consummatis in martyrio, non multos post dies impurus Maximianus edictum edidit.* Cetera vide apud Bolland. in Act. Sanct. Tom. VI. Augusti ad diem xxx. pag. *545.*

Pictor Moschus in Tabula Papebrochiana, post Sanctos tres Patriarchas Byzantinos, exhibet Sanctum Martyrem, laico habitu indutum, crucem manu gestantem, cum Epigraphe supra caput Φηλιξ *Felix*. Marmor Neapolit. *Pass. S. Felici Episcopi*, Passio S. Felicis Episcopi. Papebrochius: *Felix martyr: hoc ut summum indicat habitus*. „ Quis, aut cujas, non est facile divi-„ nare: nam Menæa nullum hoc die nominant. Aliquis hodie a „ Latinis colitur *S. Felix*, sed *Presbyter*, *via Ostiensi*, *occisus* „ *cum S. Adaucto* „: Culc. pag. 94. ad xxx. Aug. „ De S. Feli-„ ce, hodie apposito, & Indiculo Sanctorum Ruthenorum in-„ serto, nil habent mei libri, nec puto ipsum esse indigenam: „ nam hoc nomen est peregrinum Ruthenis. Putarem igitur, „ *Felicem* irrepsisse loco *Fantini*, quem e Græcis Menæis, vel „ etiam Polonis Slavonicis inseruit forsan Pictor Moscus tabulis „ suis „. Huic Culcinianæ conjecturæ obstare possit, quod *S. Fantinus* & *monachus* fuit, & *Confessor* ad Deum migravit. Verùm jam vidimus, Pictorem Moschum sæpe allucinatum fuisse in repræsentandis Sanctorum Imaginibus, necnon in apponendis inscriptionibus: adeoque mirum non est, si pro Fantino monacho depinxit *Martyrem* cum Epigraphe Φηλιξ loco Φαντιν; aut certe pro Φηλονιδ, *Philonide* Episcopo & Mart. de quo supra dixi. De S. autem Fantino hæc habet Menolog. Basilianum ad xxx. Aug. „ Memoria B. Fantini (*a*) Thaumaturgi. Hic

a Vitam huic Menologio similem vide apud Bolland. in Act. Sanct. Tom. VI. Aug. ad diem xxx. pag. 623. & Cod. MS. Bibliothecæ Ambrosianæ.

„ originem duxit ex Calabrorum regione, Georgio & Bryene
„ natus parentibus. Ab ipsis vero fasciis Deo consecratus, mo-
„ nasterio dicatur; omnemque assecutus virtutem, ac factus
„ probus operarius mandatorum Dei, divinis dignus revelationi-
„ bus efficitur. Ad dies viginti jejunus permansit. Nudus etiam
„ per quatuor annos perseveravit, innumeris conflictatus cala-
„ mitatibus ob Saracenorum incursiones. Quum ita sexaginta
„ annos perstitisset, Vitalium ac Nicephorum discipulos secum
„ assumens, ad Peloponnesum appulit: & diu Corinthi versa-
„ tus, multis ad salutem ansam dedit. Athenas petens, tem-
„ plumque Genitricis Dei veneratus, Larissam se contulit; atque
„ longo temporis intervallo ad Sancti Achillii sepulcrum immo-
„ ratus, Thessalonicam proficiscitur, magni Martyris Demetrii
„ prodigiis delectatus: perque integros octo annos consuetum
„ abstinentiæ institutum retinens, in bona senectute e vita mi-
„ gravit „. Joannes Pinius in not. ad vitam S. Fantini, ait,
eum seculo nono vixisse: „ ex eo enim quod in ejus vita dicitur:
„ In solitudinibus & montibus lubenter habitans, totos viginti
„ dies sæpe transigebat jejunus, innumerisque cum afflictationi-
„ bus luctatus est in Saracenorum incursibus: ex hoc, inquam,
quod de Saracenorum incursibus dicitur, sic pergit: „ De Cala-
„ bria & Apulia a Saracenis infestata, actum est apud nos in S. Jo-
„ anne Theriste, ordinis S. Basilii monacho ad diem XXIV. Febr.
„ pag. 480. & ibidem indicavimus, ab Africanis Saracenis occu-
„ patam fuisse Siciliam ad annum circiter 828. ex inde vero Ca-
„ labriam & Apuliam cum vicinis ditionibus, Saracenorum de-
„ prædationi patuisse „. Demum de periodo ejus vitæ: Octen-
„ nis Deo consecratus fuit, ut supra dicitur; deinde narratur,
„ per Saracenorum captivitatem multa dura pertulisse per an-
„ nos 60. Sequuntur varia ejus itinera, quibus quantum tempo-
„ ris impenderit, non additur. His adjunge annos octo Thes-
„ salonicæ transactos, & forte pervenire poteris ad annos æta-
„ tis ultra octoginta, & ad finem seculi noni, quo potuit obiis-
„ se „. Habetur de eodem Synaxarium in Menæis excusis, cum
hoc disticho.

Καὶ γῆν ὑπελθὼν Θαυματουργὸς Φαντῖνος
Ἄνωθεν ἡμῖν μάννα θαυμάτων βρύει.
Miraculorum factor, etiam humi abditus
Fantinus ab alto manna miraculorum pluit:

Ephe-

Ephemerides metricæ ad hanc diem xxx. Augusti:

Φαντῖνος βιότου ἀνεχάζετο ἐν τριακοστῇ.

Fantinum ex oculis movit trigesima nostris.

Kalendarium Moscoviticum pro Patriarcha Constantinopolitano Alexandro ad hanc diem ponit *Alexandrum* Russiæ Principem, cognomento *Nevensem*, de quo hæc Culcinius in serie Chronologica Russiæ Principum num.xxx. pag. 117. „ Alexander Ne-
„ vensis ab anno 1253. ad ann. 1265. Is fuit filius Jaroslai, fra-
„ ter vero Andreæ, post cujus obitum, quum jam ætate prove-
„ ctus esset, imperium suscepit, & felicissime tenuit: nam
„ non jam vicinos domuit hostes, sed etiam cum Svecis strenue
„ pugnavit, eosque ad fluvium Nevam devicit, unde Neven-
„ sis cognomentum accepit. Nec hoc prætermittendum, quod
„ quum etiamnum juvenis esset, profectus ad Battum Tarta-
„ rorum Regem, qui ejus Avum [*Georgium Usevolidem*] in-
„ terfecerat, inermis & absque militibus, editis prodigiis eum
„ perterruit, utque a crudelitate desisteret, acriter monuit.
„ Duodecim annis utile multum religioni ac subditis imperium
„ gessit. Mortuus vero, quum patraret, ut fertur apud Mo-
„ scos, miracula, tantam ab eisdem promeruit venerationem,
„ ut honori ejus dicato Templo ac monasterio Petropoli ad la-
„ tus Nevæ fluminis, Ordine insuper equestri sub ejus insigni-
„ bus instituto, semper illum tamquam Sanctum coluerint, &
„ hodie colant „. In serie Ducum Russiæ apud Langlet Dufresnoy Par. 2. pag. 427. post *Usevolodum*, quem anno 1116. Russis imperasse asserit, hos subjungit Duces, non adnotato imperii anno: „ Georgius, Demetrius, Georgius, Andreas, Ja-
„ roslaus, Andreas, Michael, Daniel, S. Alexander Nufski
„ [*idest, Nevensis, de quo agimus*] tum vero: Anno 1300.
„ Daniel filius S. Alexandri, qui titulum magni Ducis sibi vin-
„ dicavit. Anno 1327. Georgius Danielowitz [idest Danielis
„ filius,] e throno dejectus. Anno 1330. Demetrius Michaëlo-
„ witz: Iwan Danielowitz, & Iwan Iwanovitz „. Cetera. At Culcinius seriem eorum Ducum aliter texit: nam post Alexandrum Nevensem, quem, ut supra dixi, ab anno 1253. ad 1265. imperasse scribit, subjicit *Jaroslaum*, ipsius Alexandri fratrem, Tuerensium Ducem, simulque Uladimiriensem unacum Basilio altero fratre Castromensium Domino, ab an. 1265. ad 1277. Postea *Demetrium*, Alexandri filium primogenitum,

ab anno 1277. ad 1294. Deinde *Andream*, secundogenitum Alexandri filium, ab anno 1294. ad 1305. Tum vero *Michaelem* Tuerensem, filium Jaroslai, nepotem Alexandri, ab an. 1305. ad 1319. Deinde *Georgium* Danielidem, ideſt filium Danielis, filii Alexandri, ab anno 1319. ad 1328. qui *Daniel* is fuit, quem Innocentius IV. anno 1254. per Opizonem Abbatem corona Regia insigniri jussit; quique anno 1286. moriens, inter alios filios hunc *Georgium* reliquit Uladimiriensem post Michaelis obitum Principem, necnon filium alterum *Joannem*, qui quum sedem imperii è Uladimiria Moscuam transtulisset, regnavit ab an. 1328. ad 1341. Verba Culcinii de Daniele Alexandri Nevensis filio hæc sunt pag. 119. „ Alexander ille Nevensis, si pietatem, si „ fortitudinem spectes, vere magnus, præter filios Demetrium „ & Andream, qui solium ejus successive unus post alterum, „ præmissis duobus patruis (*Jaroslao & Basilio*) tenuerunt, „ habuit quoque tertium filium Danielem, quem Russi Kio- „ vienses, Czernihovienses, Halicienses, cæterique per Ba- „ tum Tartarum Ducibus suis orbati, peramanter ad imperan- „ dum quum invitassent, instructus ipse a patre sufficienti co- „ mitatu, occupavit illas amplissimas ditiones, & rexit felicis- „ sime. Hic est Daniel, qui late regnans in Russia meridionali, „ miserat Legatos suos ad Innocentium IV. & ad Concilium „ Lugdunense primum, petens, ut coronaretur in Regem Ru- „ thenorum, promittensque strenuam defensionem Christianæ „ Religionis contra Tartaros, acceptata libenter tali legatione „ Summus Pontifex, misit in Russiam Opizonem Abbatem, „ qui Sedis Apostolicæ Legatus, assumptis secum Prandota ac „ nonnullis aliis Episcopis Polonis, venit Kioviam, ibidemque „ Danielem anno 1254. solemni ritu coronavit, quum prius „ neocoronatus victurum sub obedientia Romanæ Ecclesiæ, ju- „ ramento sese obstrinxisset. Decessit hic Daniel anno 1286. „ relictis filiis, ex quibus alii Kioviensi, Czernihoviensi, cæte- „ risque Ducatibus præfuerunt: alii ad Principatum Uladimi- „ riensem assumpti regnarunt. Ex his Georgius Danielides, de „ quo præsens est sermo, post decessum Michaelis I. Tueren- „ sis, Uladimiriæ annis 8. imperavit „. Verum cum bona Culcinii venia, Daniel, jussu Innocentii Papæ IV. coronatus Russiæ Rex, alius fuit a Daniele filio Alexandri Nevensis. Nam *Daniel* ille *Romanum* patrem habuit, filiosque genuit *Leonem &* *Ro-*

Romanum, non Georgium & Joannem. Præterea jam Haliciensium Dux erat ab anno Chr. 1210. quemadmodum Miechovius docet lib. 3. cap. 32. ubi ad ann. 1203. narrat Ruthenos ad sedandum civilia bella inter eos orta, rogasse Andream Hungariæ Regem, ut filium suum Colomanum sibi præficeret. „ Quo „ (inquit) in Halicz veniente, & in Regem Galliciæ (*Halicia*) per Vincentium Cracovien. & alios Hungariæ Episco„ pos coronato atque in uncto, Rutheni in odium & alienatio„ nem versi sunt; veriti, ne per hoc ritus & genus eorum in „ exterminium deduceretur. Mscislaus itaque Mscislavicz, Chro„ bry a Ruthenis ob præstantiam appellatus, Polowczorum „ adjutus auxiliis, expugnavit arcem Haliciensem, Rege Co„ lomano, Vincentio Episcopo Cracoviensi, & Ivone Cancellario „ Poloniæ per turpem fugam elapsis, plurimisque Hungaris & „ Polonis occisis aut captis & in servitutem venumdatis. Ad „ ulciscendum ergo ejectionem Colomani filii sui, Andreas Rex „ Hungariæ misit notabilem exercitum, misit & Lesko Albus „ exercitum Polonicum, quem Rex Hungariæ mitti ab eo pre„ catus fuit. Quatuor autem Ducibus Russiæ cum suis & om„ nium Principum Russiæ exercitibus, scil. Mscislao Mscisla„ vicz, Uladimiro Ruricovicz, Roscislao Davidovicz, & alte„ ro Roscislao Mscislavicz, venientibus, advenit & Polowczo„ rum exercitus, geminato Hungaricum & Polonicum agmen „ excedens „. In summa a Russis Halicia capta, Colomanus cum uxore a Mscislao in Torozsko ad asservandum missus, nec de captivitate solutus, nisi post plures tractatus anno Dom. 1210. habitos, his conditionibus adjectis, ut Bela filius Regis Hungariæ in conjugem Mariam filiam Mscislai acciperet, & quod Mscislaus post triennium Colomano Haliciam cederet, & quod libere solveret e captivitate Colomanum & uxorem ejus omnesque captivos suæ potestatis: „ quæ omnia fuere consummata, „ quia Mscislaus in Torozsko secessit, annoque sequenti mor„ tuus, sepultus est in Ecclesia S. Crucis in Kiow, quam vi„ vens fabricaverat. Colomano vero Principatus Haliciensis „ non fuit diuturnus: Nam (*a*) Daniel Romanovicz occupa„ ta

a Cromerus Polonicar. rer. lib. 9. pag. 555. „ Post mortem Colomani Ungari Ha„ liciensium Regis. Daniel Romani Ducis filius, adversæ factionis Ducibus vel do„ mitis, vel in suam sententiam adductis, magnam sibi potentiam & monarchiam fere „ in Russis Australibus usurpabat. Et quo majorem sibi authoritatem compararet, le„ gatio-

„ ta arce Haliciensi, Colomanum exinde abegit & fugavit:
„ quem Andreas Rex Hungariæ vix post binam expeditionem
„ in Ducatum Haliciensem restituit, Duce Daniele Romano-
„ wicz non audente sese potentiæ Hungarorum opponere. Se-
„ ditque Colomanus in Halicz tribus annis, & anno Chr. 1225.
„ mortuus est, morbo, an veneno, incertum est. Post quem
„ Daniel Romanowicz Halicz occupavit „. Idem Miechovius
lib. 3. cap. 43. ad ann. 1246. narrat primam hujus Danielis, Romani filii, coronationem: „ Anno (inquit) 1246. per Craco-
„ viam in Prussiam & Pomeraniam Opizo Abbas de Messano
„ S. A. L. ex Lugdunensi Concilio per Innoc. Papam missus
„ transit. *Et post pauca*. Danielem autem Drohicien. & Kio-
„ vien. Principem inter Principes Russiæ potentiorem, rogan-
„ tem & pollicentem se cum omnibus Russorum terris, Græco
„ ritu derelicto, in obedientiam & communionem Ecclesiæ
„ Romanæ transiturum, præfatus Legatus Opizo anno eodem
„ 1246. in Regem super Russiam in castro coronavit, & inunxit;
„ quod omnes Pontifices Poloniæ dissuadebant, scientes Ducis
„ Danielis fidem eo fluxam, veluti postea compertum est „. &
cap. 54. de iterata Danielis coronatione: „ De mandato Inno-
„ centii Papæ IV. anno Dom. 1253. Opizo de Meszano S. A. L.
„ assumpto secum Prandotha Episcopo Cracovien. & nonnullis
„ aliis Episcopis, Danielem Ducem Russiæ, altera vice prio-
„ rem coronationem innovando, in castro Drohicien. in Regem
„ Russiæ inunxit, accepto ab eo juramento, quod ritu Græco
„ deserto, tam ipse, quam natio Ruthenica, ritum Romanum
„ fideliter sectaretur „. Et eodem lib. 3. cap. 45. ad ann. 1259.
de Polonia minore a Tartaris vastata, deque Ruthenorum
fraude: „ Ecce ingens Tartarorum exercitus ex multis legio-
„ nibus conflatus, & per gentes Ruthenorum ac Lithuanorum
„ adauctus, cum Ducibus Tartarorum Nogay & Thelebuga,
„ post festum S. Andreæ anno Dom. 1259. in terram Sando-
„ mirien. advenit, transiensque per glacies concretas fluvii Vi-
„ stulæ, civitatem Sandomirien. incendit, & eam cum Eccle-
„ siis conflagravit. Castrum quoque, in quod universa Sandomi-
„ rien-

„ gatione ad Opissonem Legatum Apostolicum in Poloniam missa, quum promitteret
„ se cum universa gente sua ad Romanæ & Catholicæ Ecclesiæ societatem sive unita-
„ tem accessurum, & Christianas regiones adversus Tartaros ... defensurum, nomen
„ ac diadema Regium sibi & posteris suis, nequicquam dissuadente Opissoni Prendo-
„ tha Episcopo Cracoviensi, & nonnullis aliis, impetravit.

„ riensium regio cum uxoribus, pignoribus, & fortunis confu- „ gerat, cinxit, & illud nocte ac interdiu oppugnavit: sed „ quum non prævaluisset, Vasilko (a) Dux germanus Danie- „ lis, insuper Leo & Romanus, filii Danielis Regis Russiæ, ad „ Petrum de Krampa Sandomiriæ Capitaneum miserunt, ut „ potius humiliatus tributum imponendum securus pendat, „ quam arcem & qui in eam confluxerunt, omnes perdat. Cre- „ didit Petrus de Krampa, dolositatis & fraudis Ruthenorum „ expers atque ignarus: factaque tregua pacis cum Sbigneo ger- „ mano suo & insignioribus militibus, e castro descendit, & in „ stativa Tartarorum per Duces Ruthenorum deductus est „. Cetera de Ruthenorum fraude, & magna sanguinis Sandomiriensium effusione per Tartaros facta. Ex his habemus, Danielem quidem, qui Russiæ Rex de mandato Innocentii IV. Papæ coronatus fuit, Romani, non Alexandri filium fuisse: habemus etiam, ipsius Danielis Regis filios Leonem & Romanum, non Georgium & Joannem: ac proinde Danielem horum, idest Joannis & Georgii patrem, filium fuisse Alexandri Nevensis, a primo Daniele Russiæ Rege Romanoviczio, omnino diversum.

XXXI.

DEPOSITIO ZONÆ DEIPARÆ.

Vaticani Ruthenici: *Depositio Zonæ Deiparæ*. Slavicus noster: *Depositio venerabilis SSmæ Deiparæ Cinguli, quod jacet in Sancto Scrinio in Chalcopratiis*. Kalendar. Moscoviticum: *Prep. Pojasa Bogorodyky: Sancta Zona Deiparæ*. Possevinus: *Positio Cinguli B. Virg. Mariæ*. Papebrochius & Culcinius: *Polozenie Pojasa Presviatya Bohorodycy: Depositio Zonæ SSmæ Deiparæ*. Ephemerides metricæ.

Εἴ γε σόρῳ Ζώνην πρώτη πανάγνε τριακοστῇ.

Virgineam condit prima & trigesima Zonam.

Repositio ea facta est Constantinopoli in Chalcopratiis sub Justiniano Imp. Fuerat autem ipsa sacra Zona illuc allata Hierosolymis sub Arcadio, unacum sacra Veste ejusdem Deiparæ, de qua fit festum die 2. Julii. Hæc autem Repositio facta est sub Leone Imp. cujus uxorem Verinam sanitati restituit super eam explicata per manus Patriarchæ, puta, S. Gennadii. Hæc Papebrochius. Menæa ad XXXI. Aug. *τὰ καταθέσια τῆς τιμίας Ζώνης, τῆς ὑπερα·*

---

a Eadem apud Cromerum lib. 9. pag. 554. „ Ibi Russorum Duces Leo & Roma- „ nus Danielis filii, & Basiliscus frater, qui in castris Tartaror. erant &c.

ὑπεραγίας Θεοτόκου: *Depositio pretiosæ Zonæ, SSmæ Deiparæ;* cum officio & Synaxario in utroque Menologio, quod supra recitatum est ad diem 2. Julii, in qua agitur *de depositione vestis Deiparæ in Blachernis*. Ibi ostensum est, sub Pulcheria Augusta tam *Vestem*, quam *Zonam* Deiparæ, fuisse Hierosolymis Constantinopolim translatas, & hanc in æde Chalcopratiana, illam vero in Blachernensi depositam. Falconius ad hanc diem pag. 132. Ruthenica hæc verba recitat: *Poloxenie cestro pojaja Bogorodici*: pessime: nam dicere debuisset, *Polozenie*, non *Poloxenie*; & *Czestnago*, non *cestro*: demum *Pojasa*; non *Pojaja*: nisi in verbis etiam, uti & in sensu, nugari voluisset. Certe Rutheni ad hæc, quæ a Falconio scribuntur, verba horrescunt. Exstant Encomia & in Blachernensem, & in Chalcopratianam ædem; Nimirum. I. In Templi S. Mariæ dedicationem & reliquiarum venerationem, Zonæ & Fasciarum, Germano Patriarcha Constantinopolitano auctore: δεδοξασμένα ἐλαλήθη περὶ σοῦ ἡ πόλις τοῦ Θεοῦ, Græc. & Latine apud Combefis. in Manipulo Rerum Constantinopol. pag. 232. Latine Tom. 6. Lipom. & apud Surium ad XXXI. Aug. II. In venerationem Deiparæ & Encænia novi Loculi in Chalcopratiis, Euthymio monacho auctore. πρόκειται σήμερον ἡμῖν εἰς προσκύνησιν, Latin. Tom. 6. Lipom. pag. 217. & Sur. 31. Aug. III. In Zonam B. Mariæ, Germani Patriarchæ: τίς ὁ φαιδρὸς σύλλογος οὗτος; Græc. & Lat. apud Combefis. in Auctar. novo pag. 789. qui mavult hanc orationem Andreæ Cretensi tribuere. IV. In depositionem pretiosæ vestis Deiparæ in Blachernis, Georgio Metrop. Nicomedien. auctore: θεῖα τινὰ καὶ μεγάλα μυστήρια. Græc. & Latin. Combefis. Tom. 2. Auctar. nov. pag. 752. A Possevino tribuitur Theodoro Presbytero & Syncello magnæ Ecclesiæ. His addi possunt, I. Nicephori Callisti in Templum S. Mariæ ad perennem Fontem, & de miraculis ibi factis, idest de æde Pegana εἶπα πηγῆς μοι ἡδύ. II. Narratio Germani Patriarchæ de miraculosa restitutione Ectypæ Imaginis Deiparæ Romanæ ex Archetypo a S. Luca depicto: καὶ πάντα μοι ὁ χρόνος, Lamb. VIII. pag. 325. III. Miracula Deiparæ in Choziba: Ἀλλ' ἐπὶ τὰ θαύματα τῆς ἐνδόξου, Biblioth. Coislin. pag. 416.

EPHE-

EPHEMERIDUM RUTHENICARUM.

TABULA QUINTA

CONTINENS FESTA PER ANNI CIRCULUM MOBILIA
A Dominica quarta ante Jejunium Quadragesimale, usque ad Dominicam post Pentecosten.

I.

Triodium, *&* *Pentecostarium*.

USSOS a Græcis & fidem Christi, & Ecclesiasticos Ritus accepisse, omnibus compertum est, & Rituales eorum libri testantur. Quemadmodum autem in *Kalendario* per anni circulum, ita & in ordine *Dominicarum* atque *Hebdomadarum*, idest Festorum mobilium, Græcos imitantur: id quod conferenti tum manu exaratos, tum typis editos Slavico sermone Codices Evangeliorum patebit, in quibus Codicibus Lectiones Evangelicæ per annum, eodem ordine, ac in Græcorum *Typico*, sunt descriptæ. Verum hoc inter *Typicon*, & inter *Evangelicos Græcos Russosque Codices* discriminis intercedit, quod in Codicibus Evangelicis ordo Lectionum per anni circulum describitur initio ducto a *Dominica Paschatis Resurrectionis*, & finem habet in *Sabbato Sancto*. *Typicon* vero (præter ordinem recitandi divini officii a Kalendis Septembris ad finem Augusti,) præscribit reliqua officia Ecclesiastica a *Dominica Publicani & Pharisæi*, quæ *Septuagesimam* (*a*) Latinorum antecedit, usque ad *Dominicam omnium Sanctorum*, quæ prima est post *Dominicam Pentecostes*. Quamobrem *Typicon* duos complectitur Ecclesiasticos Græcorum libros, quorum primus Τριώδιον, *Triodium* appel-

a Fallitur Caveus, dum in Append. ad histor. Literar. dissert. 2. de Libris & officiis Ecclesiasticis Græcorum pag. 191. *Triodium*, ait, initium ducere *a Dominica Septuagesima*. Lege ipsum Triodium, & videbis illius initium desumi a Dominica ante Septuagesimam.

appellatur, alter Πεντηκοστάριον, *Pentecostarium*. *Triodium* est liber Ecclesiasticus, in quo officium a Dominica Septuagesimam antecedente, quam vocant *Publicani & Pharisaei*, usque ad *Sabbatum Sanctum*, continetur: *Triodium*, idest, *Trium Odarum* liber dictus, quod quum Canones & Hymni, qui in reliquis Divinis officiis usurpantur, *novem* habeant Odas, hic liber *tribus* tantum constet, imo neque semper tres habet. Primus hanc officii formam in figuram, ut videtur, Sanctissimae Trinitatis, Cosmas Melodus excogitasse dicitur, qui pro magna sanctaque Hebdomada, cantus ad cujuslibet fere diei appellationem per Acrostichides concinnavit. Ad cujus exemplum, Theodorus & Josephus Studitae in reliquis Sanctae Quadragesimae Hebdomadis in Monasterii sui usum composuerunt. Postea multa addiderunt Nicephorus Callisti, & Philotheus Patriarcha. Vide Allatium differt. 2. a pag. 114. ubi, antiqua fere omnia, inquit, plana sunt, nihilque in se continent quod pias aures offendat; recentia multis scatent erroribus, quos refert & refellit idem clarissimi nominis Auctor, quique proinde in nova, quae nuper Romae curata est, Triodii editione sublati sunt, redacto ad antiqua exemplaria eodem libro. *Pentecostarium* est alter Ecclesiasticus Triodio subjunctus Liber, quo officium ab ipso Paschatis die, usque ad Octavam Pentecostes, nempe ad Dominicam (ut Graeci vocant) omnium Sanctorum, continetur. Multa etiam in hoc Libro carpit, & virga censoria notat clar. Allatius differt. 2. pag. 229.

Antequam ad Tabulas Capponianas veniam, illud ante omnia praemittendum est, diem Dominicum ejusque Hebdomadam alium apud Graecos locum, ac apud Latinos, habere. Latinis enim (ut verbis utar clarissimi Allatii mei in Bibliothecae Vaticanae Praefectura decessoris) primus est, dies Dominicus, & qui post illum subsequitur dies Lunae secundus, hinc & Feria secunda, & dies Martis tertius, feria tertia, & sic de aliis. Feriam enim primam, Dominicam scilicet, omnes respiciunt, quam praeeuntem sequuntur: & tota illa Hebdomas, ab illa eadem Dominica sibi nomen sumit. Hebdomas enim tota Passionis dicitur, quia praecedens Dominica Passionis est; & Hebdomas quarta Quadragesimae, quia Dominica quarta est; & sic de aliis. Apud Graecos tamen aliter fit. Hebdomas namque a subsequente Dominica, tamquam termino, nomen & nume-

merum habet. Verbi gratia, Palmarum Hebdomas non erit ea, quæ ſubſequitur Palmarum Dominicam, ſed quæ præcedit, quæ Latinis Paſſionis eſt. Quarta Hebdomas Quadrageſimæ non erit quæ Dominicam quartam excipit, ſed quæ antevertit. Quare quæ Latinis erit tertia Hebdomas Quadrageſimæ, Græcis erit quarta; quæ illis quarta, Græcis quinta, & ſic de ceteris; exceptis iis Hebdomadis, quæ a Paſchate ad Pentecoſten excurrunt: illæ enim a primo & præcedente Dominico die, non a ſubſequente nominantur. Sic Feria ſecunda, quæ proxima eſt Dominicæ, a Græcis *Antipaſchæ*, a Latinis *in Albis* appellatæ, *Feria ſecunda Antipaſchæ* dicitur, & ita conſequenter *Feria tertia Antipaſchæ*, uſque ad ſubſequentem Dominicam, quæ nominatur *ſecunda Dominica ſecundæ Hebdomadæ Antipaſchæ*, Κυριακὴ δευτέρα τῆς δευτέρας ἑβδομάδος τοῦ ἀντιπάσχου, nimirum reſpectu primæ Hebdomadæ quæ a Dominica Reſurrectionis ad Dominicam in Albis excurrit, quæque Διακαινήσιμος, *Diacæneſima* Hebdomas vocatur.

His igitur, quæ & Græcis & Ruſſis communia ſunt, prænotatis, duo ſunt nobis præſtanda, ut Ruſſicorum Rituum plena atque integra [rem hanc quod ſpectat] notitia habeatur. Primum nempe conferendus ordo Evangelicarum Lectionum Eccleſiæ Ruſſicæ cum Græcanicis. Deinde comparandæ item cum Græco Ritu, ſimulque exponendæ Dominicæ, Hebdomadæ & Feriæ, quæ in Tabulis Capponianis ſunt deſcriptæ.

I I.

Evangelia Eclogadia, ſive Lectiones Evangelicæ per anni circulum.

VETUSTISSIMOS Evangeliorum Codices duos ad manus habemus in locupletiſſima Vaticana noſtra Bibliotheca. Primus eſt *Græcus* Membraneus in folio, pergamenas continens 343. literis, ut vocant, cubitalibus exaratus, cum notis muſicis minio ſive cinnabari delineatis. In fine hujus Codicis hæc adnotatio legitur. Κῦρ Φραγκίσκος Ακκίδας, εὐγενὴς Κολωσσεὺς πολίτης Μεσσήνης, ἐν τῇ Βασιλευούσῃ τῶν πόλεων Ῥώμῃ, τὸ παρὸν ἐκομίσατο βιβλίον, ἔτει ἀπὸ Ἀδὰμ ξζά, μηνὶ Ἰουνίῳ, ἰνδικτιῶνος ιδ. *Dominus Franciſcus Accidas, Nobilis Coloſſenſis, civis Meſſanenſis,*

sit, in Regina urbium Roma, præsentem librum comparavit, anno ab Adam 7091. mense Junio, Indictione undecima, hoc est, Chr., 1583. Codex est nongentorum annorum, hoc est exeuntis noni Christiani sæculi, quantum ex characterum forma, & ex Sanctorum Kalendario colligi potest; primus inter Codices MSS. Græcos Bibliothecæ Otthobonianæ, quos unacum Latinis manu exaratis, numero termille & trecentos, nuper pro Vaticana Bibliotheca comparavimus. Titulus Libri est: Εὐαγγέλιον ἐκλογάδιν, hoc est, Quatuor Evangelia Joannis, Matthæi, Lucæ, Marci, in sectiones distributa, eo ordine, quo juxta Ecclesiæ Græcæ Ritum Lectiones per anni circulum legi solent, a Dominica Paschatis Resurrectionis, usque ad Sabbatum Sanctum inclusive. Εὐαγγέλια Ἐκλογάδια [inquit cl. Bernardus de Montfaucon in Palæographia Græca lib. 6. pag. 386.] „ sunt Libri „ Evangeliorum per annum. Vocantur autem Ἐκλογάδια, quia „ pro temporis & solemnitatum ratione Evangelia illa delecta „ sunt „ nempe Evangelicæ Lectiones.

Alter Codex *Ruthenicus*, item Membraneus in folio, continens pergamenas scriptas 275., duabus aut tribus in fine mutilus, vetustissimus quoque est, uti ex Sanctorum Kalendario, & ex iis, quæ Tom. 1. a pag. 109. de eodem Codice a nobis sunt observata, manifestum fit. Titulus libri: Евангелие Вседневное, idest, *Evangelia Quotidiana*: quæ sunt eodem ordine, ac Græcum Εὐαγγέλιον Ἐκλογάδιν, disposita. Idque ut clarius appareat, Græcum Codicem cum Ruthenico confero.

Græcus Codex: Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ Κυριακῇ τοῦ Πάσχα, Εὐαγγέλιον ἐκ κατὰ Ἰωάννην. ἡ ἀρχή. ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος. *Sancta & magna Dominica Paschæ. Evangelium ex Joanne.* Initium. *In principio erat verbum.* fol. 1. pag. 1. Ruthenicus: Искони (a) бѣ слово, *In principio erat Verbum*. fol. 1. pag. 1.

Græcus. Τῇ δευτέρᾳ τῆς διακαινησίμου. ex Joan. capit. 5. Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακεν πώποτε. fol. 2. *Feria secunda Diacænesimi*: idest, Hebdomadæ post Pascha. *Deum nemo vidit unquam.* Ruthenicus: fol. 1. pag. 2. διακαινήσιμος. Quæ festum Paschæ sequitur tota Hebdomas, διακαινήσιμος dicitur, hoc est, *Diacænesima*: nomen habet ex SSmo Resurrectionis Christi triumpho, quo

a Al. leg. B начало, в начало, pro, искони. Vide Cod. Ruthenicum Vaticanum secundum pag. 182.

quo omnia renovantur, instaurantur, & meliorem in statum reducuntur. Hanc ob causam νέα ἑβδομὰς, *nova Hebdomada*, a nonnullis nuncupatur. Vide Allat. de Dominicis & Hebdomadibus Græcorum num. XXIII. pag. 1455. edit. Coloniæ Agrippinæ 1658.

Græc. Τῇ γ'. τῆς διακαινησίμου. ex Jo: cap. 52. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ὁ Πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον fol. 3. Ruthen. fol. 2. *Feria* 3. *Diacænesimi. In illo tempore exsurgens Petrus cucurrit ad Monumentum.*

Græc. Τῇ δ'. τῆς διακαινησίμου. ex Joan. cap. 15. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἱστήκει ὁ Ἰωάννης, καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. fol. 5. Ruthenicus fol. 3. pag. 2.

Græc. Τῇ ε'. τῆς διακαινησίμου. ex Joan. cap. 24. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἄνθρωπός τις ἦν ἐκ τῶν φαρισαίων. fol. 6. pag. 2. Ruthenicus fol. 4. pag. 2.

Græc. Τῇ παρασκευῇ τῆς διακαινησίμου. ex Joan. cap. 20. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς καπερναούμ. fol. 8. Ruthen. fol. 5.

Græc. τῷ Σαββάτῳ τῆς διακαινησίμου, Jo. cap. 24. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν ἰουδαίαν γῆν. fol. 9. Ruthenicus fol. 5. pag. 2.

Græc. Κυριακὴ τοῦ Ἀντιπάσχα. Joan. cap. 213. οὔσης ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῶν Σαββάτων. fol. 10. Ruthenicus fol. 6. pag. 2. Latinis *Dominica in Albis* dicitur, nempe, *depositis*, ut in Missa Ambrosiana scribitur: pridie namque a baptizatis albæ, sive alba vestimenta deponebantur. Græcis dicitur καινὴ, ἢ νέα κυριακὴ, *nova*, sive, *nova Dominica*. Item, Κυριακὴ τοῦ Θωμᾶ, ἤγουν τοῦ Ἀντιπάσχα, *Dominica Thomæ*, *hoc est*, *Antipaschæ*. Vide Allat. lib. cit. num. XXIV. pag. 1457. & seq.

Græc. Τῇ β'. τῆς β'. ἑβδομάδος, Feria secunda secundæ Hebdomadis. Jo. cap. 20. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ γάμος ἐγένετο ἐν κανᾶ. fol. 11. pag. 2. Ruthenicus fol. 7.

Græc. Τῇ γ'. τῆς β'. ἑβδομάδος. Jo. cap. 24. εἶπεν ὁ κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς. οὕτως ἠγάπησεν ὁ Θεός. fol. 12. p. 2. Ruthenicus fol. 7. p. 2.

Græc. Τῇ δ'. τῆς β'. ἑβδομάδος. Joan. 39. εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους. ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται. fol. 13. Ruthen. fol. 8. deest Finis antecedentis, & tota lectio feriæ quintæ, & initium lectionis feriæ sextæ. Initium hujus & sequentis lectionis.

Græc.

Græc. Τῇ ε΄. τῆς β΄ ἑβδομ. Joan. εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους. Ἀμὴν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων, καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με. fol. 14. Ruthenicus fol. 9. pag. 2.

Τῇ παρασκευῇ τῆς β΄ ἑβδομάδος, Jo. 41. εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους. καθὼς ἀκούω, κρίνω, καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ, δικαία ἐστίν. fol. 15. Ruthen. 10.

Τῷ Σαββάτῳ τῆς β΄. ἑβδομ. Jo. 50. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἰδόντες οἱ ἄνθρωποι ὃ ἐποίησε σημεῖον οἷς, ἔλεγον. fol. 16. pag. 2. Ruthen. fol. 8. pag. 2.

Τῇ Κυριακῇ τῆς γ΄. ἑβδομάδος ἐκ κατὰ Μάρκον. κεφ. σκδ΄ Dominica Tertiæ Hebdomadæ. ex Marco cap. 224. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐλθὼν Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας. fol. 18. Ruthenicus fol. 9. pag. 2. Post Dominicam Antipaschæ, locum habet κυριακὴ γ΄ ἀπὸ τοῦ Πάσχα, seu τῶν ἁγίων μυροφόρων γυναικῶν, καὶ Ἰωσὴφ τοῦ δικαίου, *Dominica Tertia a Paschate, seu Sanctarum unguenta ferentium mulierum, & Josephi justi.*

Τῇ β΄. τῆς γ΄. ἑβδομ. Feria secunda, Tertiæ Hebdomadæ. Jo. 37. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦν τις Βασιλίσκος, οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει ἐν καπερναούμ. fol. 19. Ruthen. fol. 10.

Τῇ γ΄. τῆς γ΄. ἑβδ. Jo. 52. εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ ἰουδαίους. ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην. fol. 20. Ruthen. fol. 10. pag. 2.

Τῇ δ΄. τῆς γ΄. ἑβδ. Jo. 55. εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ ἰουδαίους. ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. fol. 20. p. 2. Ruthen. fol. 11.

Τῇ ε΄. τῆς γ΄. ἑβδ. Jo. 55. εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ ἰουδαίους. τοῦτό ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με πατρός. fol. 21. Ruthen. fol. 11. p. 2.

Τῇ παρασκευῇ τῆς γ΄. ἑβδ. Jo. 63. εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ ἰουδαίους. ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον τὸ μάννα. fol. 22. Ruthenicus fol. 11. p. 2.

Τῷ Σαββάτῳ τῆς γ΄. ἑβδ. Jo. 138. εἶπεν ὁ κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς. Ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. fol. 2. pag. 2. Ruthen. fol. 12.

Κυριακὴ τετάρτη ἐκ κατὰ τοῦ Ἰωάννου, κεφ. λη΄. Dominica Quarta, ex Jo. cap. 38. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα. fol. 23. pag. 2. Ruthenicus fol. 12. pag. 2. Quarta Dominica, & sequens Hebdomas vocatur, Κυριακὴ τετάρτη ἀπὸ

τοῦ

τοῦ πάσχα, ἤτοι τοῦ παραλυτικοῦ, Dominica Quarta a Paſchate, vel Paralytici: cujus officium canitur Dominica, ac Feria ſecunda, & tertia terminatur: quarta enim a matutino incipit Feſtum *Mediæ Pentecoſtes*, quod Græci Μεσοπεντηκοστὴν vocant. Meſopentecoſtes autem ſolemnitas per dies octo celebratur, Feria autem Quarta ſubſequentis hebdomadæ terminatur: quam poſtea ſequuntur officia *Samaritanæ*, cujus etiam Hebdomas eſt. Typicon: Δεῖ γινώσκειν, ὅτι ἡ ἀκολουθία τῆς σαμαρείτιδος ψάλλεται τῇ Κυριακῇ, τῇ πέμπτῃ, καὶ τῇ παρασκευῇ, καὶ τῷ Σαββάτῳ. τῇ δὲ δευτέρᾳ, τρίτῃ, καὶ τῇ τετράδι ψάλλεται ἡ ἀκολουθία τῆς Μεσοπεντηκοστῆς, καὶ ἀποδίδοται. „ Sciendum eſt, officium Samari-
„ tanæ cani die Dominico, Feria Quinta, Sexta, & Sabbato.
„ Nam Feria ſecunda, tertia & quarta, officium fit mediæ Pen-
„ tecoſtes.

Τῆς β'. τῆς δ'. ἑβδομάδος. Jo. 68. Feria 2., hebdomadis Quartæ. εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ ἰουδαίους. ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα. fol.25. Ruthenicus fol.13. pag.2.

Τῇ γ'. τῆς δ' ἑβδ. Jo. 75. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ. fol.26. Ruthen. fol.13. p.2.

Εἰς μεσοπεντηκοστὴν. Jo. 75. In Mediam Pentecoſten, hoc eſt, Feria quarta, Hebdomadis Quartæ a Paſchate. τῆς ἑορτῆς μεσούσης ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν. fol. 27. pag. 2. Ruthenicus fol. 14.

Τῇ ε'. τῆς δ'. ἑβδομ. Jo. 86. εἶπεν ὁ κύριος, πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους. ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ Κόσμου. Ruthenicus fol.15.

Τῇ παρασκευῇ, τῆς δ'. ἑβδ. Jo. 89. εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους. ἐγὼ ὑπάγω, καὶ ζητήσετέ με. f.29. pag.2. Ruthen. fol.15. p.2.

Τῷ Σαββάτῳ, τῆς δ'. ἑβδ. Jo. 89. εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους: ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ: fol. 30. p.2. Ruthen. fol.16.

Κυριακὴ ε'. τῆς σαμαρείτιδος. Dominica Quinta, Samaritanæ. Jo. 33. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς εἰς πόλιν τῆς σαμαρείας. fol.31. p.2. Ruthen. fol.17. p.2.

Τῇ β'. τῆς ε'. ἑβδομάδος. Feria ſecunda, Hebdomadis Quintæ. Joann. 85. εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους. εἰ ὁ Θεὸς πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ. f.35. Ruthen. fol.19. p.2.

Τῇ γ΄. τῆς ε΄. ἑβδομ. Joann. 89. *εἶπεν ὁ κύριος* &c. *Ἀμὴν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν. ἐάν τις τὸν λόγον τὸν ἐμὸν τηρήσῃ.* fol. 36. Ruthen. fol. 20.

Τῇ δ΄. τῆς ε΄. ἑβδ. Jo. 49. *τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐπάρας ὁ Ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ θεασάμενος, ὅτι πολὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτόν.* fol. 37. Ruthen. fol. 20. p. 2.

Τῇ ε΄. τῆς ε΄. ἑβδ. Jo. 89. *εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους. εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἦλθον.* fol. 38. Ruthen. fol. 21.

Τῇ παρασκευῇ τῆς ε΄. ἑβδομ. Jo. *εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους. διὰ τοῦτο ὁ πατήρ με ἀγαπᾷ.* f. 39. p. 2. Ruthen. fol. 21. p. 2.

Σαββάτῳ πέμπτῳ. Jo. 92. *εἶπεν ὁ κύριος* &c. *τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούει.* fol. 44. pag. 2. Ruthen. fol. 22.

Κυριακὴ ἕκτη. Jo. 89. *τῷ καιρῷ ἐκείνῳ παράγων ὁ Ἰησοῦς, ἴδεν ἄνθρωπον τυφλόν.* fol. 41. pag. 2. Ruthenicus fol. 22. pag. 2. Κυριακὴ ἕκτη τοῦ τυφλοῦ, Dominica ſexta, Cæci nati: de qua: *Hac eadem ſexta Dominica in cæcum a nativitate Domini & Dei & Salvatoris noſtri J. C. miraculum celebramus*, Finit feria 3. ad Veſperas. Nam Feria 4. officia Aſcenſionis Dominicæ inchoantur. Allatius loc. cit. num. XXVII. & ſequenti, obſervat, in Triodio errorem irrepſiſſe, ut pro Dominica V. Samaritanæ, legatur, *Dominica Quarta*: & pro Dominica VI. Cœci, dicatur, *Dominica Quinta*.

Τῇ β΄ τῆς ς΄. ἑβδομάδος, Feria ſecunda, Hebdomadis ſextæ. Joann. 94. *τῷ καιρῷ ἐκείνῳ συνήγαγον οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι συνέδριον κατὰ τοῦ Ἰησοῦ.* fol. 45. Ruthenicus fol. 24. pag. 2.

Τῆς γ΄. τῆς ς΄. ἑβδομ. Joann. 102. *τῷ καιρῷ ἐκείνῳ συμβούλιον ἐποίησαν οἱ φαρισαῖοι κατὰ τοῦ Ἰησοῦ.* fol. 46. Ruthenicus fol. 25.

Τῆς δ΄. τῆς ς΄. ἑβδ. Jo. 108. *εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους ἕως τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς.* fol. 48. pag. 2. Ruthen. fol. 26.

Εἰς Ἀνάληψιν. ἐκ κατὰ λοῦκαν κεφ. τμ. In Aſcenſionem. ex Luca cap. 340. *τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀναστὰς ὁ Ἰησοῦς ἐκ νεκρῶν, ἔστη ἐν μέσῳ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς. εἰρήνη ὑμῖν.* Ruthenicus fol. 26. pag. 2. Aſcenſio Domini celebratur uſque ad Feriam VI. ante Pentecoſten. Greg. Nyſſenus: *Vernaculo Cappado-*

padocum usu, ἐπισωζομένη λέγεται ἡ ἀνάληψις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, *Episozomene dicitur Ascensio D. N. J. C.* Hebdomas ista ἀναλήψιμος a festivitate Ἀναλήψεως Ascensionis vocatur. Allat. num. XXVIII.

Τῇ παρασκευῇ τῆς ς'. ἑβδομάδος. Jo. 127. εἶπεν ὁ κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς, μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία. fol. 50. Ruthen. 27. pag. 2.

Τῷ Σαββάτῳ τῆς ς'. ἑβδ. Jo. 127. εἶπεν ὁ κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς. τὰ ῥήματα, ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ. 51. Ruthen. 28.

Κυριακὴ ζ'. τῶν ἁγίων πατέρων ἐν Νικαίᾳ τιή. *Dominica* VII. *Sanctorum Patrum Nicaeae* 318. ex Joann. cap. 153. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐπάρας ὁ Ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανόν. fol. 52. Ruthen. 29. Synaxarium: *Eadem die Dominica* VII., *a Paschate, Synodum Nicaenam* 318. *Deiferorum Patrum celebramus*. Ita & Typicum: *Dominica* VII. *a Paschate*, *Sanctorum* 318. *Deiferorum, qui Nicaeae congregati sunt*.

Τῇ β'. πρὸ τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς, *Feria* 2. *ante Sanctam Pentecosten.* ex Joan. εἶπεν ὁ κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς. μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία, μὴ δὲ δειλιάτω. fol. 53. p. 2. Ruthen. 30.

Τῇ γ'. πρὸ τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς. Jo. 8. εἶπεν ὁ κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς. ἔρχεται ὥρα, ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνας ὑμᾶς δόξῃ λατρείαν προσφέρειν τῷ Θεῷ. 54. p. 2. Ruthen. 30. p. 2.

Τῇ δ'. πρὸ τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς. Jo. εἶπεν ὁ κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς. πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ, ἐμά ἐστιν. 55. pag. 2. Ruthen. 31.

Τῇ ε'. πρὸ τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς. Joan. εἶπεν ὁ κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς. Ἀμὴν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δώσει ὑμῖν. 56. p. 2. Ruthenicus 31. p. 2.

Τῇ παρασκευῇ πρὸ τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς. Joann. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐπάρας ὁ Ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς, εἶπεν. καθὼς σὺ πάτερ ἐμὲ ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον 57. p. 2. Ruthen. 32.

Τῷ Σαββάτῳ πρὸ τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς. Jo. 226. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἑαυτοῦ, ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν. καὶ λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ. Σίμων Ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με. 59. Ruthen. 33.

Κυριακὴ τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς. εἰς λειτουργίαν. Jo. 81. *Dominica Pentecostes ad Liturgiam.* Τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρα τῇ μεγάλῃ 60. Ruthen. 34. est Dominica Octava a Paschate, de qua Typicum: *Universa hac Hebdomada carnibus vescimur, ex consuetudine, non tamen ex exacta integritate dogmatum.* Hoc eodem Dominico die, [quum vetitum sit a Paschate ad Pentecosten genu flectere,] demisso corpore preces easque longissimas, per Basilium magnum compositas, recitant.

Τὴν ἐπαύριον τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς, *Postridie Sanctæ Pentecostes*: idest, Feria secunda post Dominicam octavam. Ex Matthæo. εἶπεν ὁ κύριος. ὁρᾶτε, μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν μικρῶν τούτων. 61. p.2. Ruthen. 34. 2.

Τῇ γʹ. μετὰ τὴν πεντηκοστήν. ex Matthæo. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ δεκαπόλεως καὶ ἱεροσολύμων, καὶ ἰουδαίας. 63. Ruthen. 35. pag. 2.

Τῇ δʹ. μετὰ τὴν πεντηκοστήν. Matth. εἶπεν ὁ κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς. ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ φαρισαίων. 63. 2. Ruthen. 35. 2.

Τῇ εʹ. μετὰ τὴν πεντηκοστήν. Matth. εἶπεν ὁ κ̄ς τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς. ὃς ἂν ἀπολύσει τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, παρεκτὸς λόγου πορνείας. 65. Ruthen. 36.

Τῇ παρασκευῇ μετὰ τὴν πεντηκοστήν: Matth. εἶπεν ὁ κύριος. τίς ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν ἐὰν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον. 66. Ruthen. 36. 2.

Σαββάτῳ Αʹ. μετὰ τὴν Νʹ. *Sabbato primo post Pentecosten.* Matth. 139. εἶπεν ὁ κ̄ς. τῷ αἰτοῦντι σε δίδου, καὶ τὸν θέλοντα ἀπό σου δανείσασθαι μὴ ἀποστραφῇς. 67. Ruthen. 37.

Κυριακὴ αʹ. τῶν ἁγίων πάντων. *Dominica prima, Omnium Sanctorum.* Matth. 93. εἶπεν ὁ κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς, πᾶς ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων. 67. 2. Ruthenicus 37.

Adnotatio Allatii num. xxxi. Apud Græcos Dominicarum nomina ab Evangelistis illis, ex quorum Evangelio legitur, desumuntur, nisi major solemnitas diem sibi vendicaverit. Quare quum a Dominica Filii Prodigi ad ipsam Pentecosten, semper aliquod mysterium sua dignitate conspicuum singulis Dominicis celebretur, factum est, ut Evangelistarum nomina cessarint, mysteria diem occuparint. Quod post Pentecosten aliter evenit. Tunc enim, quum nullum mysterium splendidius die Domini-

co ce-

co celebretur, Dominicus ipſe dies ab Evangeliſta nomen habet. Evangelia itaque hac ratione leguntur. A prima die Paſchatis uſque ad Pentecoſten legitur Evangelium *Joannis*. A Dominica præſente *Omnium Sanctorum*, uſque ad menſem Septembrem, *Matthæi*. A novo anno, nempe a Dominica poſt Exaltationem S.Crucis, uſque ad Tyrophagum Dominicam, *Lucæ*. A prima Hebdomade Quadrageſimalis jejunii ad ipſam Reſurrectionis diem, in Sabbatis & Dominicis, *Marci*. Idque ut exactius intelligatur, Joannis Evangelii textus univerſus, ſeptem integris Hebdomadibus legitur, quæ a Dominica Paſchatis [tribus diebus exceptis) numerantur. Matthæi, a Feria 2. poſt Dominicam Pentecoſtes ad Paraſceven ſubſequentem feſtum diem Exaltationis S. Crucis, abſolviturque Hebdomadibus ſeptem & decem. Harum undecim, ſingulis diebus Matthæi Evangelium legunt: a duodecima, quinque diebus hebdomadis, Marci Evangelium recitatur. Sabbata & Dominicos lectione ſua Matthæus occupat uſque ad decimam & ſeptimam: & decima ſeptima, ſi illa infra Paſcha fuerit, Matthæum habet; ſi ultra, nequaquam, ſed aliud ex aliis legitur, & *Chananææ* eſt. Lucæ Evangelium inchoatur a ſecunda Feria poſt Dominicam Exaltationis, legiturque integris Hebdomadis duodecim. Ab initio vero decimæ tertiæ, diebus Ferialibus, Marci Evangelium recitatur; Sabbatis & Dominis, Lucæ. Marci tandem pars potiſſima inter Matthæum & Lucam abſumitur: quod reliquum eſt, Quadrageſimæ Sabbatis & Dominicis recitatur. Poſt *Dominicam* igitur Primam, quæ eſt *Omnium Sanctorum*, a Feria ſecunda inchoantur lectiones ex Matthæo, ſimulque *Jejunium*, quod Græci obſervant in honorem SS. Apoſtolorum Petri & Pauli.

Σαββάτῳ β'. *Sabbato ſecundo* poſt Pentecoſten. Matth. εἶπεν ὁ κύριος, μὴ κρίνετε καὶ οὐ μὴ κριθῆτε. 68. 2. Ruthen. 39.

Κυριακὴ β' *Dominica* 2. poſt Penſtecoſten. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ περιπατῶν ὁ Ἰησοῦς παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, εἶδεν δύο ἀδελφοὺς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. 69. Ruthen. 39. Adnotatio. A prima Dominica poſt Pentecoſten per anni circulum uſque ad Sabbatum ante Dominicam Palmarum, in Cod. Græc. *Sabbata* ſolum & *Dominicæ* enumerantur, atque Evangelicæ in iis Lectiones diſponuntur, uti ex Indiculo patebit. At in Codice Ruthenico per integras Hebdoma-

das Evangelicæ Lectiones ordinantur. Exempli gratia, *Dominica secunda* post Pentecosten. fol.38. *Feria* 2. hebdomadæ secundæ. *Fer.* 3. *hebd.* 2. fol.39. *Fer.* 4. *hebd.* 2. fol.39. *Feria* 5. *hebd.* 2. fol. 39. 2. *Feria* 6. *hebd.* 2. fol. 39. 2. *Sabbato hebdomadæ tertiæ*, 40. & sic *de Hebdomada Tertia*, *Quarta*, *Quinta*, & reliquis, usque ad XVII. a fol.40. p.2. usque ad fol.98. 2. Hoc ipsum de *Hebdomadis* XIX. in quibus Lucæ Evangelium legitur, a fol. 98. 2. usque ad fol. 178.

Σαββάτῳ γ'. εἶπεν ὁ χ̅ς. πᾶς ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους καὶ ποιεῖ αὐτούς. 72.

Dominica 3. *εἶπεν ὁ χ̅ς. ὁ λυχνὸς τοῦ σώματος ἐστὶν ὁ ὀφθαλμός.* 71.

Sabbato 4. *τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου, εἶδεν τὴν πενθερὰν αὐτοῦ.* 72.

Dominica 4. de Centurione. *τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἰσελθόντι τῷ Ἰησοῦ εἰς καπερναούμ.* 73.

Sabbato 5. *τῷ καιρῷ ἐκείνῳ παράγων ὁ Ἰησοῦς, εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, Ματθαῖον λεγόμενον.* 74.

Dominica 5. de duobus vexatis a dæmone. *τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐλθόντι τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν χώραν τῶν γεργεσηνῶν.* 74. 2.

Sabbato 6. *τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἄρχων τις προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ, προσκύνει αὐτῷ.* 75. 2.

Dominica 6. de Paralytico. *τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐμβὰς ὁ Ἰησοῦς εἰς πλοῖον, διεπέρασε, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν.* 76.

Sabbato 7. *εἶπεν ὁ χ̅ς. ὁ φιλῶν πατέρα, ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμοῦ.* 77.

Dom. 7. de duobus Cœcis. *τῷ καιρῷ ἐκείνῳ παράγοντι τῷ Ἰησοῦ, ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο τυφλοί.* 77. 2.

Sabbato 8. *εἶπεν ὁ κύριος. ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ, κατ' ἐμοῦ ἐστι.* 78. 2.

Dom. 8. de quinque panibus & duobus piscibus. *τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἶδεν ὁ Ἰησοῦς πολὺν ὄχλον.* 79. 2.

Sabbato 9. *τῷ καιρῷ ἐκείνῳ προσκαλεσάμενος ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν, σπλαγχνίζομαι.* 80.

Dom. 9. de ambulatione in mari. *τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἠνάγκασεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ.* 81.

Sabbato 10. *τῷ καιρῷ ἐκείνῳ προσῆλθον οἱ τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες.* 82.

Dom. 10. de Lunatico. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἄνθρωπός τις προσῆλθεν τῷ Ἰησοῦ γονυπετῶν. 83.

Sabbato 11. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ προσῆλθον οἱ φαρισαῖοι τῷ Ἰησοῦ. 84.

Dominica 11. de Parabola Regis. εἶπεν ὁ κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην, ὡμοιώθη ἡ Βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ Βασιλεῖ. 85.

Sabb. 12. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ πορευομένου τοῦ Ἰησοῦ ἀπὸ ἱεριχώ. 85.

Dom. 12. de divite Jesum interrogante. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ νεανίσκος τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ. 85. 2.

Sabb. 13. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ συμβούλιον ἔλαβον οἱ φαρισαῖοι κατὰ τοῦ Ἰησοῦ. 87. 2.

Dom. 13. de Parabola vineæ. εἶπεν ὁ κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην. ἄνθρωπός τις ἦν οἰκοδεσπότης. 88.

Sabbato 14. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις. 83. 2.

Dom. 14. de vocatis ad nuptias. εἶπεν ὁ κ̄ς τὴν παραβολὴν ταύτην. ὡμοιώθη ἡ Βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 90.

Sabbato 15. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ. 91. 2.

Dom. 15. de Jurisconsulto Jesum interrogante. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ νόμικός τις προσῆλθεν τῷ Ἰησοῦ. 92. 2.

Sabb. 16. εἶπεν ὁ κύριος. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεά. 93. 2.

Dom. 16. de talentis. εἶπεν ὁ κ̄ς τὴν παραβολὴν ταύτην: ἄνθρωπός τις ἀποδημῶν, ἐκάλεσε τοὺς ἰδίους δούλους. 94.

Sabbato 17. εἶπεν ὁ κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην. ὡμοιώθη ἡ Βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις. 96. Adnotatio: ζήτει εἰς ιζʹ. τοῦ Σεπτεμβρίου μηνός, *Vide ad* 17. *mensis Septembris*. Et subjungitur. Κυριακὴ ιζʹ. λέγεις οἷον ἂν θέλεις. p.96. *Dominica* 17. *Lege quodcumque Evangelium volueris*. Nam quæ a Dominica Pentecostes usque ad Exaltationem S. Crucis, hoc est, usque ad 14. Septembris, excurrunt, non semper sunt XVII. Dominicæ, sed aliquando XV. vel XVI. Earum tamen ultima nuncupatur *Dominica ante Exaltationem, qua ex Joannis Evangelio legitur, quemadmodum & quæ sequitur, Dominica post Exaltationem, & legitur ex Evangelio Marci*. Et hic finis est Dominicarum Matthæi. Quæ deinde sequuntur, Lucæ sunt.

Σάβ-

Σάββατον πρῶτον τοῦ Λουκᾶ. *Sabbatum primum Lucæ*. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς καπερναοὺμ πόλιν τῆς γαλιλαίας. 96.

Κυριακὴ α΄. *Dominica* 1. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἑστὼς ὁ Ἰησοῦς παρὰ τὴν λίμνην γεννησαρέτ. 96. 2. *de venatione Piscium*.

Sabbato 2. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦν διδάσκων ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἦσαν καθήμενοι οἱ φαρισαῖοι. 97. 2.

Dominica 2. de diligendis inimicis. εἶπεν ὁ κ͞ς. καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι. 99.

Sabb. 3. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐθεάσατο πλάνην. 99. 2.

Dom. 3. de filio Viduæ. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐπορεύετο ὁ Ἰησοῦς εἰς πόλιν καλουμένην Ναΐν. 100.

Sabb. 4. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐπορεύετο ὁ Ἰησοῦς τοῖς Σάββασι διὰ τῶν σπορίμων. 100. 2.

Dom. 4. de parabola seminis. εἶπεν ὁ κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην. ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι. 101. 2.

Sabb. 5. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς καπερναούμ. ἑκατοντάρχου δέ τινος δοῦλος. 103.

Dom. 5. de divite & Lazaro. εἶπεν ὁ κύριος ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφυρᾶν καὶ βύσσον. 104.

Sabb. 6. εἶπεν ὁ κύριος οὐδεὶς λύχνον ἅψας καλύπτει αὐτὸν σκεύει. 105. 2.

Dom. 6. de habente legiones. Deest unum folium: adeoque finis lectionis Sabbati, & initium Dominicæ. 106.

Sabb. 7. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ συγκαλεσάμενος ὁ Ἰησοῦς τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ. 106. 2.

Dom. 7. de filia Archisynagogi. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἄνθρωπός τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ, ᾧ ὄνομα Ἰάειρος. 107.

Sabbato 8. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ κατελθόντι τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τοῦ ὄρους. 108.

Dom. 8. de Jurisconsulto Jesum interrogante. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ νομικός τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ πειράζων αὐτόν. 109. 2.

Sabbato 9. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐγένετο, πορευομένου τοῦ Ἰησοῦ, εἶπεν τὶς πρὸς αὐτόν. 110. 2.

Dominica 9. de divite. εἶπεν ὁ κ͞ς τὴν παραβολὴν ταύτην. ἀνθρώπου τινος πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα, καὶ διελόγιζε ἐν ἑαυτῷ. 111.

Sabb. 10. εἶπεν ὁ κ͞ς τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς. ἰδοὺ δίδωμι ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν. 111. 2.

Dom.

Dom. 10. de muliere habente ſpiritum infirmitatis. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦν διδάσκων ὁ Ἰησοῦς ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν. 112.

Sabb. 11. εἶπεν ὁ κύριος. μὴ φοβοῦ τὸ μικρὸν ποίμνιον. 113.

Dom. 11. de vocatis ad nuptias. εἶπεν ὁ κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην. ἄνθρωπός τις ἐποίησε δεῖπνον. 114.

Sabb. 12. εἶπεν ὁ κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην. ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεως. 115.

Dom. 12. de decem leproſis. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἰσερχομένου τοῦ Ἰησοῦ εἴς τινα κώμην, ἀπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες. 116. 2.

Sabb. 13. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς οἶκόν τινος τῶν ἀρχόντων. 117.

Dom. 13. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἄνθρωπός τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ πειράζων αὐτὸν καὶ λέγων. διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ποιήσας, ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω. 118.

Sabb. 14. εἶπεν ὁ κ͞ς. ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ, καὶ ἐν πολλῷ πιστός ἐστι. 119.

Dom. 14. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐγένετο ἐν τῷ ἐγγίζειν τὸν Ἰησοῦν ἐν Ἱεριχῷ. 119. 2. De cæco.

Sabb. 15. εἶπεν ὁ κ͞ς. προσέχετε ἑαυτοῖς, ἐὰν δὲ ἁμάρτῃ εἰς σέ. 120.

Dom. 15. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ διήρχετο ὁ Ἰησοῦς τὴν Ἱεριχώ. 121. de Zacchæo.

Sabb. 16. εἶπεν ὁ κ͞ς τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς. προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων. 121. 2.

Dom. 16. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος. 122. 2. de Chananæa.

Sabb. 17. εἶπεν ὁ κ͞ς τὴν παραβολὴν ταύτην. κριτής τις ἦν ἔν τινι πόλει. 123.

Adnotatio. Sunt & aliæ Dominicæ, præter eas quæ uſque ad XVI. ex Luca enumerantur, atque in Dominicam de Publicano & Phariſæo deſinunt: Nimirum, *Dominica ante Chriſti Nativitatem*, *& Dominica poſt Chriſti Nativitatem*. Item *Dominica ante Sancta Lumina*, ideſt, ante Epiphaniam, *& Dominica poſt Sancta Lumina*. Tempus hoc a die Chriſti Natali ad Epiphaniam, Græcis δωδεκαήμερον, vel δωδεκάμερον, *Dodecameron* dicitur: duodecim enim dies inter utramque ſolemnitatem numerantur. Quodſi duæ Dominicæ inter Chriſti Nativitatem & Epiphaniam intercedant, prima Dominica legitur ex Matthæo,

αὐτ-

ἀναχωρησάντων τῶν Μάγων: altera ex Marco, *ἀρχὴ τοῦ Εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ*. Si vero unum Sabbatum, unaque Dominica, Sabbato quidem legitur id quod Sabbato post Nativitatem, & Dominica, id quod Dominica ante Epiphaniam legendum erat.

Adnotatio altera ex Allatio num. XXXIII. Quum Dominicæ post Epiphaniam modo plures, modo pauciores sint, si tempus ipsius Paschæ, pro cujus norma istæ diriguntur, consideres; animadvertendum est, si Pascha subsequens, 22. aut 23. aut 24. mensis Martii veniet, Dominica post Lumina [Epiphaniam] nulla fuerit, sed statim *Triodium* inchoandum; & Evangelium Dominicæ post Lumina septimo Januarii die recitabitur. Si vero Pascha veniet 25. aut 26. aut 27. aut 28. aut 29. aut 30. aut 31.; tantummodo sola Dominica post Lumina fuerit, & deinde *Triodium* inchoatur. Si veniet 1. Aprilis usque ad 7., una Hebdomadas inter Dominicam post Lumina, & Triodium apponetur: eaque Evangelium XV. Lucæ recitabitur, tum Triodion exordiemur. Si veniet 8. Apr. usque ad 14., duæ numerabuntur Hebdomades inter Dominicam post Lumina & Triodion, & prima, XII. Lucæ; secunda, XV. Evangelium recitabitur, tum Triodion incipiemus. Si veniet Pascha 15. Apr. usque ad 21., inter Dominicam post Lumina & Triodion tres numerabuntur Hebdomades, & recitabitur prima, XII. Lucæ Evangelium, secunda XV., tertia XVII. Matthæi, tum Triodion inchoatur. Si vero veniet 22. aut 23. aut 24. aut 25. Apr., inter Dominicam post Lumina & Triodion numerabuntur quatuor Hebdomades, & prima recitabitur XII., secunda XIV., tertia XV. Lucæ: quarta XVII. Matthæi: tum sequetur *Triodium*. Porro Triodium incipit a *Dominica Publicani & Pharisæi*, quæ est prima Dominica ante Septuagesimam Latinorum.

Dom. *de Publicano & Pharisæo*. *εἶπεν ὁ κ̄ς τὴν παραβολὴν ταύτην. ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερόν*. 124. *εἰς τὸν φαρισαῖον καὶ τελώνην*.

Dominica de Filio Prodigo. *εἰς τὸν Ἄσωτον. εἶπεν ὁ κ̄ς τὴν παραβολὴν ταύτην. ἄνθρωπός τις εἶχεν δύο υἱούς*. 124. 2. Respondet Septuagesimæ Latinorum. f. 124. 2. A feria 2. post hanc Dominicam incipit Hebdomas *τῆς ἀποκρέω*, sic. *τῇ δευτέρᾳ τῆς ἀποκρέω. τῇ γ΄ τῆς ἀποκρέω, ἕως τῆς κυριακῆς*.

Σαβ-

Σαββάτῳ τῆς ἀποκρέω. εἶπεν ὁ κύριος. Βλέπετε μὴ πλανηθῆτε. πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου. 126. 2.

Κυριακῇ τῆς ἀποκρέω. εἶπεν ὁ κύριος. ὅταν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ. 127. 2. Respondet Sexagesimæ Latinorum. Sequitur Hebdomas τῆς Τυροφάγου, sic, δευτέρα τῆς Τυροφάγου, τρίτῃ τῆς Τυροφάγου, usque ad Dominicam.

Sabbato τῆς Τυροφάγου. εἶπεν ὁ κ͞ς. προσέχετε τὴν ἐλεημοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων. 129.

Dominica τῆς Τυροφάγου. εἶπεν ὁ κύριος. ἐὰν ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν. 130. 2. Respondet Quinquagesimæ Latinorum. Incipit Jejunium Quadragesimale Græcorum a Feria secunda post hanc Dominicam, diciturque hæc Hebdomas prima Jejuniorum, sic, τῇ δευτέρᾳ τῆς πρώτης ἑβδομάδος τῶν νηστειῶν, *Fer. 2. Hebdomadæ primæ Jejuniorum*, τῇ τρίτῃ τῆς πρώτης ἑβδομάδος τῶν νηστειῶν, τῇ τετάρτῃ τῆς πρώτης ἑβδ. τῶν νηστειῶν &c.

Σαββάτῳ α. τῶν νηστειῶν, Sabbato primo Jejuniorum. τοῦ ἁγίου Μάρτυρος Θεοδώρου. *S. Mart. Theodori*. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐπορεύετο ὁ Ἰησοῦς τοῖς Σάββασι διὰ τῶν σπορίμων. 132. In Codice Græco Otthoboniano 1. fol. 131. pag. 2. Depicta est Imago S. Marci Evangelistæ.

Κυριακῇ α. τῶν νηστειῶν. Dominica 1. Jejuniorum. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἠθέλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ εὑρίσκει Φίλιππον. 133. Respondet Dominicæ Quadragesimæ Latinor. & sic deinceps. Incipit secunda Hebdomas Jejuniorum. δευτέρα τῆς δευτέρας ἑβδομάδος τῶν νηστειῶν. τρίτῃ τῆς δευτέρας ἑβδ. &c.

Sabbato 2. Jejun. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς ἔρημον τόπον, κἀκεῖ προσηύχετο. 134.

Dom. 2. Jejun. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς καπερναοὺμ, καὶ ἠκούσθη, ὅτι εἰς οἶκόν ἐστιν. 134. 2. δευτέρα τῆς τρίτης ἑβδομάδος τῶν νησ. τρίτῃ τῆς τρίτης ἑβδ. &c.

Sabbato 3. Jejun. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ παράγων ὁ Ἰησοῦς εἶδεν Λευΐν τὸν τοῦ Ἀλφαίου. 135. 2.

Dom. 3. Jejun. εἶπεν ὁ κύριος. ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν. 136. 2. τῇ δευτέρᾳ τῆς τετάρτης ἑβδομάδος τῶν νηστειῶν &c.

Sabbato 4. Jejun. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου καὶ Σιδῶνος. 137.

Dom. 4. Jejun. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἄνθρωπός τις προσῆλθεν τῷ Ἰησοῦ, γονυπετῶν αὐτῷ ϗ λέγων. διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρός σέ. 137. 2. τῇ δευτέρᾳ τῆς πέμπτης ἑβδομάδος τῶν νης. &c.

Sabb. 5. Jejun. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς ϗ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς κώμας καισαρείας τῆς Φιλίππου. ϗ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. 139.

Dom. 5. Jejun. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ. ϗ ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν. 140. Respondet Dominicæ *Passionis* Latinorum. τῇ δευτέρᾳ τῆς ἕκτης ἑβδ. τῶν νηστειῶν &c.

Sabb. 6. Jejun. quod *Lazari* appellatur. Σαββάτῳ ϛ' τοῦ Λαζάρου. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦν τις ἀσθενῶν Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας. 141.

Domin. 6. Κυριακὴ τῶν βαΐων, *Dominica Palmarum*. Ad *Matutinum*, εἰς ὄρθρον. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ὅτε ἤγγισεν ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα. 145. Ad *Liturgiam*, εἰς Λιτουργίαν. πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ Πάσχα, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος. 146.

Τῇ ἁγίᾳ β'. πρωΐ. πρωΐας ἐπανάγων ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν πόλιν, ἐπείνασε, καὶ ἰδὼν συκῆν μίαν. 148. εἰς Λιτουργίαν. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ καθημένου τοῦ Ἰησοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν. 150. 2.

Τῇ ἁγίᾳ γ'. πρωΐ. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ συμβούλιον ἔλαβον οἱ φαρισαῖοι κατὰ τοῦ Ἰησοῦ 158. 2. εἰς Λιτουργίαν. εἶπεν ὁ κ̄ς τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς. περὶ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ϗ ὥρας. 159. 2.

Τῇ ἁγίᾳ δ'. πρωΐ. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐμαρτύρει ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετὰ τοῦ Ἰησοῦ. 165. εἰς Λιτουργίαν. τοῦ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Σιμῶνος. 168.

Τῇ ἁγίᾳ ε'. πρωΐ. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἤγγιζεν ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων ἡ λεγομένη Πάσχα. 169. εἰς νιπτῆρα. πρὸ τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα, εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς, ὅτι ἦλθεν αὐτοῦ ἡ ὥρα. 172. μετὰ τὸν νιψασμόν. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ὅτε ἔνιψεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. 173. τῇ μεγάλῃ ε'. εἰς Λιτουργίαν. εἶπεν ὁ κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς. οἴδατε, ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ Πάσχα γίνεται. 173. 2.

Τῇ ἁγίᾳ ϗ μεγάλῃ παρασκευῇ εἰς Λιτουργίαν. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Πρεσβύτεροι. 182.

Τῷ ἁγίῳ Σαββάτῳ. πρωΐ. τῇ ἐπαύριον, ἥτις ἐστὶν μετὰ τὴν παρασκευὴν συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς ϗ οἱ φαρισαῖοι. 188. ἑσπέ-

ρας.

ρας. ὀψὲ Σαββάτων τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν Σαββάτων, ἦλθε Μαρία ἡ Μαγδαληνή. 188. 2.

Atque hic integer est Anni Ecclesiastici Græcorum & Russorum circulus, a Dominica Paschatis sive Resurrectionis, usque ad Sabbatum Sanctum, uti in Codicibus Evangeliorum, quæ *Eclogadia* dicuntur, præscribitur. Nunc ad ea venio, quæ in Tabulis Capponianis a *Dominica Publicani & Pharisæi* usque ad *Domidicam Omnium Sanctorum*, depicta cernuntur.

III.

Picturæ Russicæ Capponianæ, quæ in Tabula Quinta continentur.

SUNT universim Picturæ XXVII. quarum *Prima* repræsentat in Templo orantes *Pharisæum*, & *Publicanum*. Græcis appellatur, ἡ Κυριακὴ ἐν ᾗ ἀναγινώσκεται τὸ ἱερὸν καὶ ἅγιον Εὐάγγελιον τῆς παραβολῆς τοῦ Τελώνου, καὶ τοῦ Φαρισαίου. *Dominica, qua legitur sacrosanctum Evangelium Parabolæ Publicani & Pharisæi.* Russis Неделя о Мытаре, и Фарисеи, *Dominica de Publicano & Phariseo.* Additur post hanc Russicam Epigraphen, Тріωдіон, idest, *Triodium*. Quia nempe ab hac Dominica incipit *Triodium*. Hinc in Typico titulus est: Διάταξις τοῦ Τύπου τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, ἤτοι τοῦ Τριῳδίου. *Ordinatio typi* (seu modi & formæ) *Sanctæ & Magnæ Quadragesimæ, idest, Triodii.* In Eclogadiis hæc Dominica est *decima septima Lucæ*, quemadmodum adnotatur in Cod. MS. Græc. Otthobon. 1. f. 124. Ea quoque unacum tota subsequente Hebdomade, Προσφωνήσιμος, *Prosphonesimus*, dicitur, cujus nominis causam reddit Nicephorus Callistus in Synaxario apud cl. Allat. num. VIII. & Marcus Hieromonachus in Responsis de Jejuniis: „ Verumtamen ex Jejuniorum diebus (*inquit*) „ excipiuntur Feriæ quartæ & sextæ Hebdomadum, quibus „ Diacænesimi, Dodecaëmeri, Prosphonesimi, & Tyrophagi nomen est „. Nimirum Hebdomadæ in Albis, Duodecim dierum inter Natalitia Domini & Epiphaniam, Hebdomadæ quæ Septuagesimam antecedit, & quæ Sexagesimam subsequitur. Porro nugari mihi videntur qui de hac Hebdomada Publicani & Parisæi scribunt in Triodio: χρὴ γινώσκειν, ὅτι

 ἐν ταύ-

ἐν ταύτῃ τῇ ἑβδομάδι νηστεύουσιν οἱ Τρισκατάρατοι Ἀρμένιοι τὴν βδελυρὰν αὐτῶν νηστείαν τὴν λεγομένην τοῦ Ἀρτζιβουρίου. ἡμεῖς δὲ καθεκάστην ἐσθίομεν τυρὸν καὶ ὠὰ, ἀνατρέποντες τὸ ἐκείνων δόγμα τῆς τοιαύτης αἱρέσεως, *Sciendum est, hac Hebdomade terque quaterque execrandos Armenios Jejunium suum abominandum, quod Artziburium vocant, jejunare. Nos vero quotidie caseum & ova comedimus, eorum dogma hæresimque refellentes.* Fabulæ a Neotericis Græcis adversus Armenios excogitatæ, quarum ante quintum sextumve sæculum nulla apud antiquos scriptores mentio. Quin imo quum in Trullano Concilio disertæ legantur Græcorum adversus Armenios quoad *Azyma* aliaque nonnulla querelæ, de *Artziburii Jejunio* ne gry quidem. Quodsi Artz iburium idcirco detestantur Græci, eo quod quum Armeniorum dialecto *Artziburium*, *nuncium* significet, eoque nomine (uti fabulantur) Canis magistri eorum Sergii appellabatur, qui canis quum a Sergio mitteretur, sola sui præsentia oppidis & urbibus, in quas ille progressurus esset, prænunciabat Magistri adventum: quumque Sergius eum Canem a feris devoratum plorasset, Armenii quoque cum illo se luctui dantes, luctui jejunium addidere: si, inquam, Artziburium Græci eo nomine detestari se dicunt, eadem in ipsos Græcos tela Armenii retorquere possint, quod Græci quoque suum Artziburium canem in Hebdomada *Prosphonesimi habeant colantque*. Id enim quod Armeniis est *Artziburium*, nempe *Nuncius*, hoc Græcis Προσφωνήσιμος *Prosphonesimus*, seu Προσφώνησις, *Prosphonesis*, & dicitur, & a Nicephoro Callisto in Synaxario hujus Dominicæ his verbis exponitur. καὶ δὴ πρῶτον πάντων τὴν τοῦ τελώνου καὶ φαρισαίου παραβολὴν ἡμῖν ἐκτιθέασι, καὶ προσφώνησιν τὴν ἑβδομάδα κατονομάζουσι. ὥσπερ γὰρ οἱ πρὸς τοὺς σωματικοὺς πολέμους ἀπιέναι μέλλοντες, ὑπὸ τῶν στρατηγῶν τὸν τοῦ πολέμου καιρὸν προεκμανθάνουσιν, ὡς ἂν τὰ ξίφη διακαθάραντες, καὶ στιλβώσαντες, καὶ τ' ἄλλα πάντα καλῶς διασκευασάμενοι, καὶ πᾶν ἐμποδὼν ἐκ μέσου πεποιηκότες πρὸς τοὺς ἀγῶνας ἐπιποθήσωνται, καὶ τὸ πρὸς χρείαν περιποιήσωνται &c. „ Et ante „ omnia Publicani & Pharisæi Parabolam proponunt, Heb„ domadamque *Prosphonesin* (*idest acclamationem*) nomi„ nant. Quemadmodum enim, qui ad corporeos conflictus pro„ gressuri sunt, a ducibus de pugnæ tempore præmonentur, „ ut expurgatis ensibus illustratisque, & reliquis omnibus com„ mode

„ mode præparatis, & sublato e medio quid quid impedimento „ esse potest, certamina alacriter ineant, & necessaria compa- „ rent; sæpe etiam ante pugnam ipsam, & sermones & histo- „ rias & exempla ipsis enuncient, ad æmulationem eorum in- „ genia excitantes, & segnitiem & timorem & ignaviam, & si „ quid aliud est, quod discrimen afferre potest, repellentes; „ sic & sancti Patres subsecuturam Jejunii contra dæmones „ aciem præintonant, ut siquis animabus nostris affectus antea „ inhæserat, & rubiginem longo tempore contraxerat, eo ex- „ purgato, necnon, quod nobis deest ex bonis, studio & dili- „ gentia comparantes, &, ut opus est, instructi, ad Jejunii „ certamina prompte accedamus „. Mutato nomine *Artziburii* in *Prosphonesin*, & *Prosphonesis* in *Artziburium*, hoc ipsum de hac hebdomada Prosphonesimi Græcorum reponent Armenii, quod Græci de Armeniorum Artziburio dictitant; nisi quod Armenii ad *Jejunii* Quadragesimalis certamina per *jejunium* aliquot dierum sese instruunt & accedunt; Græci vero ut facilius promptiusque Quadragesimam observent, tam in hac *Prosphonesimi* hebdomada, quam in altera *Tyrophagi*, jejunium feriæ quartæ & sextæ in toto anni cursu præscriptum & ab ipsis religiosissime servatum, ovis, caseo & lacticiniis vescentes solvunt. Quis igitur horum promptius ad magni Jejunii certamina accedat, æquus bonusque lector judicet. Atque hæc dicta sunto, non quod Græcos in Prosphonesimo ova & lacticinia comedentes accusare velim, sed ut Armenios in eadem hebdomada pie religioseque jejunantes a dicteriis neotericorum absolvam.

Secunda Pictura repræsentat Filium Prodigum a patre portionem suam accipientem, porcos pascentem & fame tabescentem, eundem ad patrem redeuntem & ab ipso benigne exceptum. Russis, *Dominica* II. *Prodigi*. Græcis: ἡ Κυριακὴ, ἐν ᾗ ἀναγινώσκεται τὸ θεῖον καὶ ἱερὸν εὐαγγέλιον τῆς παραβολῆς τοῦ ἀσώτου υἱοῦ, *Dominica in qua legitur sacrosanctum Evangelium Parabolæ Filii Prodigi*. Hæc Hebdomada, a subsequente Dominica, Ἀποκρέως nomen habet, quum carnis comedendæ finem faciunt. Latinis est *Septuagesima*. Feria 6. hujus Hebdomadæ fit *Commemoratio omnium Fidelium Defunctorum*: Triodium: Τῇ παρασκευῇ ἑσπέρας μνήμην ἐπιτελοῦμεν πάντων τῶν ἀπ' αἰῶνος κεκοιμημένων, ὀρθοδόξων Χριστιανῶν, πατέρων καὶ ἀδελφῶν ἡμῶν,

ἡμῶν, *Feria* VI. *Vespere*, *memoriam facimus omnium a sæculo defunctorum*, *Orthodoxorum Christianorum*, *patrum & fratrum nostrorum*. Evangelium: ex Luca: εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν. ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων καὶ πιστεύων. Et subjungitur hæc Rubrica: δεῖ γινώσκειν, ὅτι αὕτη ἡ ἀκολουθία γίνεται ἀπαραλλάκτως καὶ ἐν τῷ Σαββάτῳ τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς, *Sciendum est*, *hoc officium absque ulla differentia fieri & Sabbato sanctæ Pentecostes*.

Tertia Pictura exhibet *Secundum Christi Domini adventum*: ideft, Christum Dominum in nubibus, a dextris Deiparam cum sanctis Apostolis aliisque, a sinistris alios Apostolos & sanctos: Infra, quatuor Angelos tubis canentes, surgite mortui & venite ad judicium: in terra, sepulcra aperta, & mortuos resurgentes. Hæc pictura propter suam magnitudinem in medio Tabulæ est apposita. Id quod quum Falconius non advertisset, eam ultimo loco apposuit num. XXVI. sic: *Utoroje snitie Hospodne*: *secundus Adventus Domini*, seu *Judicium Universale*. Tertio autem loco perperam apposuit: *Nedela siro Postnaja*, *Dominica Tyrophagiæ*, quæ quarto loco, uti mox patebit, est apponenda. Dominica III. quæ dicitur Græcis: Κυριακὴ τῆς Ἀποκρέω, *Dominica Apocrei*, ideft, *dimittendæ Carnis*, seu *abstinentiæ a carne*. Qui hanc Dominicam sequuntur Hebdomadæ dies, a futura Dominica *Tyrophagi*, nomen accipiunt: sic *feria secunda Tyrophagi*, *feria tertia Tyrophagi &c.* Nimirum *ab esu Casei & Lacticiniorum*. Latinis est *Dominica Sexagesimæ*. Porro in hac *Dominica Apocrei* totum officium fit de secundo Christi Domini aduentu. Synaxarium quoque sic incipit. τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, τῆς δευτέρας καὶ ἀδεκάστου παρουσίας τοῦ Χριστοῦ, μνείαν ποιούμεθα &c. *Eadem die memoriam recolimus secundi & muneribus non corrupti Adventus Christi &c.* Legitur proinde Evangelium ex Matth. εἶπεν ὁ Κ͞Σ, ὅταν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. De ejusdem Hebdomadæ nomine deque Feria 4. & 6. Triodium: „Sciendum est, nos non accepisse in Palæstina a SS. Patribus, Feriis „Quarta & sexta Missam perfectam, neque eam quæ est Præsanctificatorum celebrare „. Alii eam Τυρίνην, sive Τυρινὴν vocarunt. Pachymeres lib. 7. ἡμέρα μὲν ἦν τῆς Τυρινῆς κυριωνύμως τότ' ἐφίστατο: *Dies itaque Tyrines*, *a Domino nomen habens*, *tunc aderat*. Ubi Κυριώνυμος, a Domini secundo Adventu dicitur. Hac etiam Hebdomada Græci recentiores, sicuti & in Hebdo-

mad

mada Publicani & Pharisæi, Feriis Quarta & Sexta non jejunant, sed caseo & ovis, æque ac aliis diebus, vescuntur. Quod videtur probare Anastasius Cæsariensis, his verbis: „ Similiter „ de Feria IV. & VI. Tyrophagi (a) dicit quartus Canon Nice„ phori Archiep. Constantinopolitani, sic: Jejunandum esse „ Monachis Feria IV. & VI. Tyrophagi, & post Missam Præsan„ ctificatorum edant caseum & ova. Canon hic evertit Jacobi„ tarum & Tetraditarum hæresim „. Hac enim Hebdomada Jacobitæ carnibus vescebantur. *Demetrius Cyzicenus*. Hi iidem, „ Tyrophagi hebdomade, carnes edunt „. Et Isaacus Armeniæ Catholicus adversus Armenios: „ Lacticiniorum hebdomada, „ quam Ecclesia Christiana a Silvestro ac Constantino magno „ traditam accepit, ac deinceps receperunt omnes SS. Patres, „ quam & magnus Basilius præscripsit & confirmavit, susceptis „ illi Hæresiarcharum doctrinis polluerunt, eaque carnes come„ dunt „. Nugæ recentiorum, qui hæresim Armeniorum & Jacobitarum, Unam Christi naturam, voluntatem & operationem adstruentium, non docendo, sed comedendo evertere se gloriantur; recentem insuper apud ipsos introductum lacticiniorum feriis IV. & VI. usum, ad Silvestri & Constantini tempora præfracte referunt, quum Sancta Romana Ecclesia, cui Silvester Pontifex præfuit, ejusmodi consuetudinem penitus ignoret. *Feria VI. hujus Hebdomadæ fit commemoratio omnium Sanctorum Monachorum*. Triodium: Τῇ Παρασκευῇ τῆς Τυρίνης ἑσπέρας, μνήμην ἐπιτελοῦμεν πάντων τῶν ὁσίων καὶ θεοφόρων Πατέρων, τῶν ἐν ἀσκήσει λαμψάντων. *Parasceve Tyrophagi, Vespere; memoriam recolimus omnium Sanctorum & deiferorum Patrum, qui in exercitatione (monastica) claruerunt*. Recitantur nomina non solum Monachorum & Eremitarum, sed etiam Sanctarum mulierum sive Virginum sanctimonialium sive Pænitentium: nec non Sanctorum Patrum Episcoporum & Patriarcharum, Doctorumque Ecclesiæ.

Quarta Pictura repræsentat, Angelum evaginato gladio ejicientem e Paradiso Adamum & Hevam. *Dominica IV.* Græcis: ἡ Κυριακὴ τῆς Τυροφάγου, *Dominica Tyrophagi*, ἡ ἐξορία τοῦ Ἀδάμ, *exilium Adæ*, sive Adæ ejectio e Paradiso. Hanc Falconius Tertiam vocat, per errorem, & sic de sequentibus Domini-

(a) Græca vide apud Allat. num. XI. de Domin. & Hebdom. Græcor.

minicis. Triodium in Synaxario. *τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἀνάμνησιν ποιούμεθα τῆς ἀπὸ τοῦ παραδείσου τῆς τρυφῆς ἐκπτώσεως τοῦ Πρωτοπλάστου Ἀδάμ.* „ Eadem die, commemorationem agimus ejectionis „ Protoplasti Adæ e paradiso voluptatis „. Evangelium ex Matth. *εἶπεν ὁ κ̅ς, ἐὰν ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν.* Est *Quinquagesima* Latinorum. Adnotatio cl. Allatii num. XII. „ Post hanc Dominicam, die Lunæ Græci Jejunium „ Quadragesimæ auspicantur, aliter ac Latini, qui Mercurii „ die incipiunt. Et prima hæc Hebdomas, a Dominica prima „ Quadragesimæ post Dominicam Tyrophagi Hebdomas prima „ Quadragesimæ nuncupatur. Græcorum enim Quadragesima, „ æque ac Latinorum, septem Hebdomadibus constat, & sex „ dumtaxat Dominicis. Dominicas enim Quadragesimæ numerant a prima Dominica secundæ Hebdomadis, ante quam „ priores Jejuniorum feriæ apud Græcos Dominicam Tyrophagi statim excipiunt.

Quinta Pictura repræsentat S. Theodorum Martyrem Patriarchæ dormienti apparentem, eumque monentem, ut Colyba seu frumentum coctum populo Byzantino distribui curet, ne ex idolothytis comedere compellatur. *Sabbatum* 1. *Jejunii Quadragesimalis, & miraculum factum a S. Theodoro Martyre.* Synaxarium Triodii. *τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, Σαββάτῳ πρώτῳ τῶν νηστειῶν, τὸ διὰ τῶν κολλύβων παράδοξον θαῦμα τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος Θεοδώρου τοῦ Τύρωνος, ἑορτάζομεν. Eadem die, Sabbato primo Jejuniorum, stupendum Colyborum miraculum a Sancto & glorioso magno Martyre Theodoro Tyrone patratum festive recolimus.* Allatius num. XIII. „ Primo Jejuniorum „ Sabbato Græci Sancti Theodori Teronis memoriam recolunt, „ miraculique ab eo patrati sub Juliano Apostata. Namque „ quum impius Imperator ad deturbandam Christianorum pietatem urbi Byzantinæ Præfecto mandasset, ut prima Jejuniorum hebdomade, quidquid ad vescendum proponebatur, eo „ latenter summoto, alia sanguine sacrificiorum conspersa, rituque Gentilium commaculata exponeret, ut eorum esu pia „ Christianorum ingenia, ut ipse opinabatur, impiarentur; jussa præfecto exequente, Sanctus iste Theodorus Patriarchæ „ Constantinopolitano Eudoxio, licet Arianæ hæreseos propugnatori, per noctem apparens, rem omnem exponit, modumque tradit, quo fidelis populus ab Imperatoriis machinis „ liber

„ liber præservaretur: ut scilicet rejectis per urbem venalibus „ alimentis, Colybis, frumento nempe elixo decoctoque, famem depelleret. Audiit Patriarcha, & tanti Sancti cura noxam tam diram a fideli populo propulsavit. Hinc Græci, „ tanti beneficii memores, hoc primo Jejuniorum Sabbato, „ sancti Theodori, conspicuique facti memoriam, continuo repetunt, & ab oblivione & aliorum silentio vindicatum, non „ sine maxima celebritate, & Colyborum solemni apparatu, ac „ profusa in omnes largitate, ad posteritatem tradunt „. Vide Synaxarium Callisti, hoc eodem die.

Sexta Pictura exhibet Theodoram Imperatricem, ac Methodium Patriarcham Constantinopolitanum in Templo Imaginem Christi Domini reponentes ac venerantes. Dominica I. Jejunii Quadragesimalis, quæ Græcis dicitur: Κυριακὴ πρώτη τῶν νηστειῶν, *Dominica prima Jejuniorum*, sive, τῆς Ὀρθοδοξίας, *Orthodoxiæ*. Typicum Sabæ. *διάταξις τῆς πρώτης Κυριακῆς τῶν ἁγίων νηστειῶν ἤτοι τῆς Ὀρθοδοξίας*, *Dispositio primæ Dominicæ Sanctorum Jejuniorum, sive Orthodoxiæ*. Ejus institutionem fuse prosequitur Synaxarium Callisti: Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, Κυριακῇ πρώτῃ τῶν νηστειῶν, τὴν Ὀρθοδοξίαν, ἤτοι τὴν ἀναστήλωσιν τῶν ἁγίων καὶ σεπτῶν εἰκόνων ἡ ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἑορτάζειν παρέλαβε, γενομένην παρὰ Μιχαὴλ καὶ Θεοδώρας, τῆς ἁγίας καὶ μακαριωτάτης Βασιλίδος. καὶ τοῦ ἁγίου Μεθοδίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως *Eodem die, Dominica I. Jejuniorum, Orthodoxiam, hoc est, restitutionem Sanctorum & Venerabilium Imaginum, Ecclesia Christi celebrandi traditionem accepit, factam a Michaele & sancta ac beatissima Imperatrice Theodora & sancto Methodio Patriarcha Constantinopolitano*: nempe anno Chr. 843. Falconius hanc Dominicam primam Jejunii perperam vocat *Memoriam* VII. *Synodi generalis pro Imaginibus*. In Sanctarum Imaginum restitutionem Dominica Ὀρθοδοξίας exstat [præter Synaxarium Callisti in Triodio] homilia Philothei Patriarchæ Constantinopolitani, apud Gretserum in Codinum. Necnon Anonymi „ narratio de sanctis & venerandis Imaginibus, & „ quam ob causam accepit Orthodoxiam annuatim celebrare, „ prima Dominica Sanctor. Jejunior., sancta Dei Catholica Ecclesia „. Initium: τοῦ Βασιλέως Θεοφίλου, συγχωρήσει Θεοῦ, τὸ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ. Græce & Lat. Tom. 2. Auct. novi Combefis. pag. 716. Lambec. Tom. VIII. pagin. 349. & Tom. IV. pag. 171. Alia Macarii Chrysocephali: τίς ὁ ἦχος τῶν ἑορταζόν-

ζόντων, Biblioth. Coislin. pag. 181. Alia Germani Patriarchæ Constantinopolitani εἰς ἀγαπητὰ τὰ σκηνώματά σου κύριε. Græc. & Latin. Gretser. de Cruce Tom. 2. pag. 549. Typicon Sabæ: „ Supplicationem in communi instituimus cum sacrosanctis Cru- „ cis lignis, & venerandis Imaginibus. *Triodium*. Sciendum „ est, nos finitis Laudibus matututinis communiter supplica- „ tionem instituere cum sacrosanctis Crucis lignis, & veneran- „ dis Imaginibus, & procedimus in locum destinatum, ubi „ legi debet Synodicum. Procedentibus vero nobis & rever- „ tentibus, canimus præsentem Canonem, cujus auctor est „ S. P. Theodorus Studita „. In fine hujus Dominicæ legitur *Synodicon* bene prolixum, de quo hæc Allat. num. xv. „ In „ Synodico porro plurima esse ferula & animadversione digna, „ diximus alibi: pluraque adnotari possunt ex Jacobi Pontani „ Adnotat. in Cantacuzeni hist. lib. 2. cap. XI. satis prolixa & „ erudita: ibi enim ex aliis Græcorum scriptis multa Palamita- „ rum errata adnumerat, doctissimeque refellit; quæ tamen „ ex Thessalonicensi Ecclesia, quæ Palamæ partes & hæreses „ tutata est, in hoc Synodicon mala fide irrepserunt. In ea ta- „ men Pontanus parum se ingenuum præbet, quod errores „ nonnullorum Græcorum, ab eademmet Græcorum Eccle- „ sia sæpius pleno senatu voce & scripto damnatos & anathema- „ te proscriptos, universæ Græcorum nationi appingit. Grego- „ ras, Cydonius, Acindynus, Isidorus, & plerique alii inter „ Græcos non infimi nominis scriptores, eum commonere po- „ terant, non ita Græcos insanisse, neque eo ruditatis proces- „ sisse, ut malesanas Palamæ opiniones neque agnoscerent, ne- „ que, uti Christianæ fidei propudia, refellerent „. Verum, quidquid sit de Græcis Orthodoxis, certe ii qui Schismatici audiunt, quique universæ Græcorum in Oriente nationi Patriarchæ præsunt, Synodicon hujusmodi ita recitant ac recitari volunt, uti typis impressum est Venetiis in Triodio.

Septima Pictura repræsentat stantes in Templo ex parte sinistra Patriarcham cum Clericis, ex altera Augustas Crucem Dominicam adorantes. Græcis est Dominica III. Jejuniorum quæ dicitur, Κυριακὴ γ'. τῶν ἁγίων νηστειῶν, ἐν ᾗ τὴν προσκύνησιν ἑορτάζομεν τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ Σταυροῦ, *Dominica* III. *Jejuniorum, in qua celebramus Adorationem pretiosæ & vivificæ Crucis*. Hæc eadem Dominica alio nomine dicitur τῆς Σταυροπροσκυνήσεως, *Adorationis Crucis*: & legitur oratio Philothei Pa-

Patriarchæ Conſtantinopolitani εἰς τρίτην τῶν νηστειῶν Κυριακὴν, ἢ τῆς σαυροπροσκυνήσεως, *In tertiam Jejuniorum Dominicam, ſeu Adorationis Crucis*. Cauſam, cur id fiat, & non ſolum Dominica Tertia, ſed etiam antecedente, tertia Hebdomada, & & ſubſequente Hebdomada quarta Quadrageſimæ, vide in Synaxario Calliſti & apud Euthymium novarum Patrarum Epiſcopum, cujus verba recitat cl. Allatius num. XVII. Cur autem in Tabulis noſtris Capponianis nulla fiat *Dominicæ ſecundæ Jejuniorum mentio*, cauſa mihi duplex occurrit: Prima ſcilicet, quia in vetere Græcorum officio nullum ea Dominica Feſtum recolebatur, ſed tantum de *Paralytico* a Chriſto curato Evangelium legebatur: cujus Evangelici facti Picturam infra habes numero XXI. in hiſce Tabulis Capponianis: hoc eſt, in Dominica 4. poſt Paſcha. Altera cauſa, & quidem veriſſima, quia Gregorius Palamas, de quo in Triodio agitur, in vivis erat anno Chr. 1350. ac proinde Capponianis tabulis longe eſt recentior. Nam Græci Neoterici antiquum Dominicæ ſecundæ Jejuniorum officium mutarunt in Acoluthiam de Gregorio Palama, a Philotheo Patriarcha Conſtantinopolitano compoſitam. Triodium: Κυριακῇ δευτέρᾳ τῶν ἁγίων νηστειῶν, ψάλλεται ἡ παροῦσα ἀκολουθία τοῦ ἐν ἁγίοις πρς ἡμῶν Γρηγορίου Ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης τοῦ Θαυματουργοῦ, τοῦ καὶ Παλαμᾶς, συντεθεῖσα παρὰ τοῦ παναγιωτάτου Πατριάρχου Φιλοθέου. *Dominica* II. *Sanctor. Jejunior. canitur præſens Acoluthia* [ideſt officium] *S. P. N. Gregorii Archiepiſcopi Theſſalonicæ, Thaumaturgi, & Palamæ appellati, compoſita a SSmo Patriarcha Philotheo*. Allatius num. XVI.
„ Sequitur ſecunda Hebdomas Quadrageſimæ, quam excipit
„ Dominica ſecunda. Ea nonnulli ex Græcis, & ii potiſſimum,
„ qui Theſſalonicenſi Metropolitano ſubjacent, Gregorii Pala-
„ mæ Archiepiſcopi Theſſalonicenſis memoriam recolunt, &
„ illius officium, maximis ejuſdem laudum præconiis plenum,
„ a Philotheo Patriarcha Conſtantinopolitano, Palamæ fautore,
„ compoſitum, decantant. Reliqui ſilent, viri memoriam tam-
„ quam Hæretici & falſorum dogmatum diſſeminatoris, & vitæ
„ non omnino inculpatæ, deteſtantes. Imo Byzantii, aliiſque
„ locis excomunicatione aliquando vetitum fuit, ne recitare-
„ tur in Eccleſia, & ſacra jejuniorum officia, peſſimi hominis
„ commemoratione deturparentur „. Nulla tamen fœditas ſine amatore. Homo ille nequiſſimus neotericis ſui ſimilibus eſt gratiſſimus. Quinimo in Typico Sabæ cap. 53. de Dominicæ

tertiæ Jejuniorum dispositione sic legitur. Κυριακῇ β΄. τῶν ἁγίων νηστειῶν, ὡς ἐν τυπικοῖς νεωτέροις εὕρωμεν, ψάλλεται ἡ ἀκολουθία τοῦ ἐν ἁγίοις πρς ἡμῶν Γρηγορίου, *Dominica 2. SS. Jejuniorum, quemadmodum in Typicis recentioribus reperimus, cantatur Acoluthia S. P. N. Gregorii*. Et cetera: uti supra in Triodio. Ex quo patet, Typicon istud, quod sancti Sabæ nomen præfert, plurimis esse additionibus depravatum. *Adnotatio*. Hebdomada Quarta Quadragesimæ, quæ Dominicam Tertiam subsequitur, dicitur Μέση τῶν νηστειῶν, *Media jejuniorum*, & Μεσότης τῶν νηστειῶν, *Medietas jejuniorum*, & uno verbo, Μεσονήστιμος. Legitur in hanc Hebdomada homilia Chrysostomi ἐν τῇ Μεσονηστίμῳ, *in mediam Quadragesimam*: Theophylacti Bulgariæ Archiep. λόγος εἰς τὴν Προσκύνησιν τοῦ τιμίου σταυροῦ ἐν τῇ μεσονηστίμῳ, *Oratio in adorationem venerandæ Crucis, medio Jejuniorum tempore*. Germani Patriarchæ Constantinopolitani. εἰς τὴν προσκύνησιν τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ ἐν τῷ καιρῷ τῆς μεσονηστίμου. Theodori Studitæ. εἰς τὴν προσκύνησιν τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ ἐν τῇ μεσονηστίμῳ. „ Nam per totam hanc hebdomadam Crux omnibus Christi fidelibus publice a Sacerdote exponitur adoranda.

Octava Pictura repræsentat Christum Dominum in summitate scalæ, dextera manu benedicentem, & Joannem Climacum, ut monachi ascendant, hortantem. Græcis est *Dominica Quarta Quadragesimæ*, ἐν ᾗ ψάλλεται ἡ ἀκολουθία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῆς κλίμακος, *in qua peragitur officium S. Joannis Climaci*, cum Synaxario de eodem. Typicum: Κυριακὴ τετάρτη τῶν ἁγίων νηστειῶν *Dom.* IV. *SS. Jejuniorum*, & mox. Ἄλλοι δὲ μεταγενέστεροι ὥρισαν ψάλλεσθαι τὴν ἀκολουθίαν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, τοῦ συγγραφέως τῆς κλίμακος. *Alii autem sequioris seculi homines constituerunt, celebrari officium S. Joannis, qui scripsit Scalam*. En alterum argumentum de additionibus ad Typicum Sabæ factis.

Nona Pictura repræsentat *Deiparam in nubibus, Angelis hinc inde adstantibus, & Heraclium Imperatorem unacum populo illam in Templo venerantem*. Alluditur ad *Hymnum*, quem vocant *Acathistum*, in honorem Deiparæ compositum, qui *Sabbato* post Dominicam Quartam Jejuniorum recitatur. Nam in hac Hebdomada, quæ *Quinta Quadragesimæ* dicitur, *Feria* quidem *Quinta* agitur de *S. Maria Ægyptiaca*, & canitur *Magnus Canon* ab Andrea Damasceno, Cretensium Episcopo, compositus.

Trio-

Triodium: Τῇ πέμπτῃ τῆς πέμπτης ἑβδομάδος... ἀναγινώσκομεν τὸν βίον τῆς ὁσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας... καὶ ἀρχόμεθα μεγάλου Κανόνος. Κανὼν ὁ μέγας, ποίημα τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου Κρήτης τοῦ Ἱεροσολυμίτου. *Feria v. Hebdomadæ v... Legimus vitam S. Mariæ Ægyptiacæ, & incipimus magnum Canonem. Canon magnus, opus S. Andreæ Cretæ, Hierosolymitani*. Allatius num.xix. „ Hebdomas postea sequitur Quinta Quadragesimæ. Hujus Hebdomadis Feria v. canitur magnus Canon, cujus auctor fuit „ Andreas Hierosolymitanus, ex Damasco oriundus, Cretæ „ Archiepiscopus, qui collecta universa veteris & novi fœderis Historia, Canticum composuit, cohortans omnes, ut quæ „ videant in historia esse bona & laudabilia, pro viribus sectentur, mala fugiant & execrentur. Canon hic quo tempore compositus fuerit, quare magnus nuncupetur, & quare „ hac Hebdomade legatur, legi potest in Synaxario Callisti.

Sabbato ejusdem Hebdomadæ Quintæ Græci in Matutinis *Acathistum hymnum SS^mæ Deiparæ* celebrant. Ita dictus est, quod a populo, ob Urbem ter servatam ope B. Virginis, per totam noctem stante sine sessione caneretur. Synaxarium. Ἀκάθιστος δὲ εἴρηται, διότι ὀρθοστάδην τότε πᾶς ὁ λαὸς κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην τὸν ὕμνον τῇ τοῦ λόγου μητρὶ ἐμελψαν: καὶ ὅτι ἐν πᾶσι ἄλλοις καθῆσθαι ἐξ ἔθους ἔχοντες, ἐν τοῖς παροῦσι τῆς Θεομήτορος ὀρθοὶ πάντες ἀκροώμεθα: *Acathistus vero, quasi carens sessione, dictus est, quod universus populus tota illa nocte stando hymnum Deiparæ cantaverit, quodque, quum in omnibus aliis ex more sedere liceat, in istis divinæ Matris erecti omnes ac stantes auscultamus*. Allat. num. xix. „ Nugæ itaque sunt, festum hoc „ esse Virginis, iter facientis & parturientis, & quasi dicas, ejus „ qui non sedet aut quiescit, sed iter facit prægnans: puta, „ quum B. Virgo a Josepho duceretur Bethleem ex edicto „ Augusti Cæsaris proxime ante diem natalem Domini „. Hymni hujus Achatisti originem, & integram triplicis liberationis Urbis Constantinopolitanæ sub Heraclio, sub Leone Isauro, & sub Constantino Pogonato historiam accurate describit Anonymus auctor *Orationis historicæ in festum* τῆς Ἀκαθίστου, quam Græc. Lat. edidit Combefisius Auct. nov. Tom.2. pag. 805. Fallitur Falconius, dum Tabulas Capponianas exponens, asserit *Dominica Quinta Jejunii* celebrari a Græcis *festum Acathisti*. Non *Dominica* v. sed *Sabbato hebdomadæ Quintæ* id festum re-

 coli-

colitur, quemadmodum nos docent & Triodium, & Typicum Græcum.

Decima Pictura repræsentat Christum Dominum cum Apostolis ad Bethaniam accedentem, & Martham atque Magdalenam humi procumbentes, mortuum fratrem Lazarum plangentes, adstantibus aliis feminis. Inscriptio Russica, Субота свѧтаго праведнаго Лазаря, *Sabbatum Sancti justi Lazari*. Ante hoc Sabbatum, Dominica præcedens dicitur *Dominica Quinta Jejuniorum*, quæ Latinis est *Dominica Passionis*. Triodium: Κυριακὴ πέμπτη τῶν ἁγίων νηστειῶν. ἡ ἀκολουθία ὁμοίως ὡς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς κυριακαῖς. ἐν ᾗ ψάλλομεν καὶ τοῦ μηναίου τὴν ἀκολουθίαν τοῦ ἐπιλαχόντος ἁγίου. Ἄλλοι δὲ μεταγενέστεροι παρέδωκαν ψάλλεσθαι ἐν ταύτῃ τῇ Κυριακῇ, τὴν ἀκολουθίαν τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας. *Dominica v. SS. Jejuniorum. Officium uti in reliquis Dominicis. In qua & canimus Menæi officium cujuscumque Sancti occurrentis. Alii vero sequiores tradunt, celebrari debere in hac Dominica officium S. matris nostræ Mariæ Ægyptiacæ*. Id quod etiam Allatius observat num. xix. „ In „ ea sequiores Græci, S. Mariæ Ægyptiacæ festum celebrant, „ & officium concinunt „. Hebdomas, quæ hanc Dominicam Quintam sequitur, hebdomas Palmarum est, & sexta Jejuniorum. Sabbato vero hujus hebdomadis Lazari resuscitati memoria recolitur. Triodium: τῷ Σαββάτῳ τοῦ ἁγίου καὶ δικαίου Λαζάρου, *Sabbato Sancti & justi Lazari*: Vide Synaxarium Callisti, qui historiam quidem resuscitati Lazari ex Joannis Evangelio refert, sed nonnulla de more miscet, quæ fabulas olent, ut quum Lazarum facit *Simonis Pharisæi filium*.

Undecima Pictura exhibet *Christum sedentem super asinam, & ingredientem Hierosolyma*, sequentibus discipulis, & turba obviam occurrente. Russis hæc Dominica vocatur, Недѣля Ваїа, *Dominica Palmarum*. Ita & Græci ἡ Κυριακὴ τῶν βαΐων: aliis etiam, Κυριακὴ βαϊφόρος, quasi dicas *Palmifera*, seu *Ramifera*.

Duodecima Pictura repræsentat Christum quærentem fructus ex Ficulnea, & quum non invenisset, eam arefacientem. Allatius num. xxi. *Sequitur postmodum* [idest post Dominicam Palmarum] *Hebdomas, ob mysteria, quæ in ea per totum celebrantur, vere ac proprie Magna, quam alii, salutiferæ Passionis*, σωτηρίου πάθους, *nuncupant*. Hinc singuli hujusce Hebdomadis dies, *Sancti & Magni* vocantur, sic, ἡ ἁγία καὶ μεγάλη δευτέρα,

ρα, ἡ ἁγία ϗ μεγάλη ἑξῆς &c. Synaxarium feriæ secundæ. τῇ ἁγίᾳ ϗ μεγάλῃ δευτέρᾳ, μνείαν ποιούμεθα τοῦ μακαρίου Ἰωσὴφ τοῦ παγκάλου, ϗ τῆς ξηρανθείσης συκῆς, διότι ἀρχὴν ἐντεῦθεν λαμβάνουσι τὰ ἅγια πάθη τοῦ Χ͞υ ἡμῶν Ι͞υ Χ͞υ. ὁ δὲ Ἰωσὴφ εἰς εἰκόνα τούτου πρῶτον παραλαμβάνεται. *Sancta magnaque Feria secunda memoriam colimus beati pulcherrimique Josephi, & ficulneæ exsiccatæ: quoniam ab ea initium sumit Sancta D. N. J. C. Passio. Joseph vero in figuram illius assumitur.*

Tertia decima Pictura exhibet *Christum* proponentem Parabolam *Quinque Virginum prudentum, & quinque Virginum fatuarum*. Synaxarium *Feriæ tertiæ* majoris hebdomadæ. Τῇ ἁγίᾳ ϗ μεγάλῃ τρίτῃ, τῆς τῶν δέκα παρθένων παραβολῆς μνείαν ποιούμεθα. διότι τὰς τοιαύτας παραβολὰς ἀναβαίνων εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Κ͞ς, ϗ ἐπὶ τὸ πάθος ἐρχόμενος, τοῖς ἰδίοις μαθηταῖς ἔλεγεν. εἰσὶ δὲ ἃς ϗ πρὸς ἰουδαίους ἀπέτεινε. *Sancta magnaque feria tertia, Parabolæ decem Virginum mentionem facimus: quod similes Parabolas ascendens Jerosolymam Dominus, & ad Passionem procedens, propriis discipulis enunciabat. Sunt porro inter eas nonnullæ, quas ad Judæos ipsos intorquebat.*

Decima quarta Pictura exhibet Christum Dominum recumbentem in cœna cum discipulis in domo Simonis Pharisæi, & Mariam Peccatricem pedes ejus abluentem. Synaxarium Feriæ IV. majoris hebdomadæ. Τῇ ἁγίᾳ ϗ μεγάλῃ τετράδι, τῆς ἀλειψάσης τὸν κύριον μύρῳ γυναικὸς πόρνης μνείαν ποιεῖσθαι οἱ θειότατοι πατέρες ἐθέσπισαν. ὅτι πρὸ τοῦ σωτηρίου πάθους μικρὸν τοῦτο γέγονεν. *Sancta magnaque Feria* IV. *Peccatricis mulieris, quæ unguento unxit Dominum, memoriam agi, divinissimi Patres decreverunt, quod id factum paulo ante salutarem Passionem contigit.*

Decima quinta Pictura exhibet Christum Dominum in ultima Cœna recumbentem cum Apostolis, & bucellam Judæ præbentem. Synaxarium Feriæ V. in Cœna Domini. Τῇ ἁγίᾳ ϗ μεγάλῃ πέμπτῃ οἱ τὰ πάντα καλῶς διαταξάμενοι θεῖοι πατέρες ἀλληλοδιαδόχως ἔκ τε τῶν θείων Ἀποστόλων, ϗ τῶν ἱερῶν ϗ θείων εὐαγγελίων παραδεδώκασιν ἡμῖν τέσσαρά τινα ἑορτάζειν, τὸν ἱερὸν νιπτῆρα, τὸν μυστικὸν δεῖπνον, τὴν παράδοσιν δηλαδὴ τῶν καθ' ἡμᾶς φρικτῶν μυστηρίων, τὴν ὑπερφυᾶ προσευχὴν ϗ τὴν παράδοσιν αὐτήν. *Sancta magnaque Feria* V. *qui omnia bene disposuerunt divini Patres; unus post alium, tum ex divinis Apostolis, tum ex sacrosanctis Evangeliis, quatuor nobis celebrare tradiderunt,*

runt,

runt, ſacram pedum ablutionem, myſticam Cœnam, tremendorum nempe apud nos myſteriorum exhibitionem, ſupernaturalem orationem, & proditionem ipſam.

Decima ſexta Pictura exhibet Chriſtum Dominum Cruci affixum, hinc Mariam Deiparam & Martham, inde Joannem Evangeliſtam & Longinum adſtantes: cum lemmate, in titulo Crucis I. N. B. I. *Jeſus Nazarenus Rex Judeorum.* Supra caput Deiparæ ΜΡ. ΘΥ., *Mater Dei: Marthæ*, ΜΑΡΘΑ, Jo. Ἰωάννη, Longini, ΛΟΝΓΙΝ. Synaxarium: Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ παρασκευῇ, τὰ ἅγια, καὶ σωτήρια καὶ φρικτὰ πάθη ἐπιτελοῦμεν τοῦ κυ καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ιυ Χυ, ἃ δι' ἡμᾶς ἑκὼν καταδέξατο: *Sancta magnaque Paraſceve, commemoramus Sanctam, ſalutarem ac tremendam Paſſionem Domini, Dei & Salvatoris Noſtri J.C. quam pro nobis ſponte ſuſcepit.*

Decima ſeptima Pictura exhibet, appoſitis hinc inde ad Chriſti Crucem duabus ſcalis, Nicodemum & Joſephum ab Arimathea deponentes Corpus Chriſti de Cruce, adſtantibus hinc Deipara cum Maria Magdalene, inde Jo: Evangeliſta. Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ παρασκευῇ ἑσπέρας, τὴν ἐκ ξύλου καθαίρεσιν τοῦ κυ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπιτελοῦμεν. *Sancta magnaque Paraſceve ad Veſperas, commemoramus Depoſitionem de Cruce D. N. J. C.*

Decima octava Pictura repræſentat Joſephum & Nicodemum Corpus Chriſti Domini in ſepulcro deponentes, adſtante Deipara cum duabus mulieribus. Synaxarium. τῷ ἁγίῳ καὶ μεγάλῳ Σαββάτῳ, τὴν θεόσωμον ταφὴν τοῦ κυ ἡμῶν Ιυ Χυ, τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν, καὶ τὴν εἰς ᾅδου κάθοδον ἑορτάζομεν. *Sancto magnoque Sabbato, divini Corporis ſepulturam Domini, Dei ac Salvatoris Noſtri J. C. ejuſque ad Inferos deſcenſum commemoramus.* Hic finem habet Triodium. Porro. „ In Jeſu „ Chriſti Proditionem, Paſſionem, Crucem & ſepulturam, Orationes Patrum & Scriptorum Græcorum, vide apud Fabricium Tomo IX. Bibliothec. Græc, a pag. 90. ad 94.

Decima nona Pictura repræſentat Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum e ſepulcro reſurgentem, & ſecum ab Inferis Sanctos omnis generis & ſexus educentem. Synaxarium: Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ Κυριακῇ τοῦ Πάσχα τὴν ζωηφόρον ἀνάστασιν ἑορτάζομεν τοῦ κυ καὶ σρς ἡμῶν Ιυ Χυ. Synaxarium Pentecoſtarii *Sancta magnaque Dominica Paſchæ, celebramus vivificam Reſurrectionem Domini, & Salvatoris noſtri J. C.* Ab hac Dominica inci-

incipit *Pentecostarium*, & desinit in Dominica omnium Sanctorum, quæ est prima post Pentecosten. Quæ vero Dominicam Paschæ sequitur Hebdomada, vocatur *Διακαινήσιμος*, *Diacænesima*, uti supra est adnotatum. Orationes in Jesu Christi Resurrectionem, vide apud Fabric. Tom. IX. Bibl. Græc. pag. 94. & seq.

Vigesima Pictura repræsentat Christum Dominum in Cænaculum portis clausis ingressum, Apostolis apparentem, ac Thomæ dicentem, Infer digitum tuum in latus meum. Græcis dicitur hæc Dominica *Nova*, & Dominica *Thomæ*. Synaxarium Pentecostarii. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ Κυριακῇ πρώτῃ μετὰ τὸ Πάσχα, τὰ ἐγκαίνια ἑορτάζομεν τῆς Χριστοῦ ἀναστάσεως, καὶ τὴν τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου Θωμᾶ ψηλάφησιν. *Eadem die, Dominica prima post Pascha, celebramus Encænia Resurrectionis Christi, & S. Apostoli Thomæ Tactum.* Nimirum, quia eo die legitur Evangelium de Thoma Apostolo, digitum suum in fixuram Clavorum, mandato Christi Domini, immittente.

Vigesima prima Pictura, repræsentat tres mulieres Unguentiferas, & Angelum ad Sepulcrum Domini sedentem, idque vacuum cum solis linteaminibus eisdem mulieribus ostendentem. Dominica hæc dicitur, Κυριακὴ γʹ ἀπὸ τοῦ Πάσχα τῶν ἁγίων μυροφόρων γυναικῶν, καὶ Ἰωσὴφ τοῦ δικαίου: *Dominica tertia post Pascha, Sanctarum mulierum Unguentiferarum, & Josephi justi.* Synaxarium. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ Κυριακῇ δευτέρᾳ μετὰ τὸ Πάσχα, τὴν τῶν ἁγίων γυναικῶν μυροφόρων ἑορτὴν ἑορτάζομεν, ἔτι δὲ καὶ μνείαν ποιούμεθα τοῦ ἐξ Ἀριμαθαίας Ἰωσὴφ, ὃς ἦν μαθητὴς κεκρυμμένος τῶν ἑβδομήκοντα εἷς τυγχάνων. *Eadem die, Dominica secunda post Pascha, celebramus festum Sanctarum mulierum unguentiferarum; item memoriam agimus Josephi ab Arimathæa, qui erat occultus discipulus, unus ex* LXX. Ubi in Synaxario dicitur *Dominica Secunda* post *Pascha*, aut per errorem, pro *Dominica Tertia*; aut sine errore, non includendo Dominicam Paschæ. Nam si includatur Dominica Paschæ, hæc erit *Tertia*; si excludatur, *Secunda* post Pascha. Atque ita dicendum de reliquis Dominicis usque ad Pentecosten, quæ Tertia, Quarta, Quinta & Sexta in Synaxario dicuntur; in Evangelio autem, in Typico & in reliquis Ritualibus Græcor. libris, Quarta, Quinta, Sexta, & Septima: Nimirum Dominica Paschatis aut exclusa, aut inclusa.

Vige-

Vigesima secunda Pictura repræsentat Christum in domo cum Apostolis & turba, & Paralyticum in lecto jacentem, á quibusdam e tecto illuc demissum. Vocatur Græcis, Κυριακὴ τετάρτη ἀπὸ τοῦ Πάσχα, ἤτοι τοῦ Παραλύτου, *Dominica Quarta a Paschate, seu Paralytici.*

Vigesima tertia Pictura exhibet Christum Dominum sedentem ad puteum, & cum Samaritana colloquentem, discipulis admirantibus. Κυριακὴ τετάρτη τῆς Σαμαρείτιδος. *Dominica Quarta Samaritanæ*, lege, *Dominica Quinta Samaritanæ*, Quinta nempe cum Paschate, & Quarta sine Dominica Paschatis. Synaxarium: Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, Κυριακῇ τετάρτῃ μετὰ τὸ Πάσχα, τὴν τῆς Σαμαρείτιδος ἑορτὴν ἑορτάζομεν. *Eadem die Dominica Quarta* [leg. *Quinta*] *post Pascha, diem festum Samaritanæ celebramus.* Et supra ad Feriam IV. hebdomadæ antecedentis. Τῇ τετάρτῃ τοῦ Παραλύτου, τὴν τῆς μεσοπεντηκοστῆς ἑορτάζομεν ἑορτὴν, διὰ τὴν τιμὴν τῶν μεγάλων δύο ἑορτῶν, τοῦ Πάσχα λέγω, καὶ τῆς Πεντηκοστῆς. *Feria Quarta post Dominicam Paralytici, festum diem Mesopentecostes, idest mediæ Pentecostes, celebramus, ob honorem duarum magnarum festivitatum, Paschatis, inquam, & Pentecostes.* Typicum cap. 40. Δεῖ γινώσκειν, ὅτι ἡ ἀκολουθία τῆς Μεσοπεντηκοστῆς ψάλλεται ἡμέρας ὀκτὼ, *Sciendum est, officium Mesopentecostes celebrari per dies octo.* Nimirum a Feria IV. Paralytici usque ad Feriam IV. Samaritanæ. In mediam Pentecosten orationes vide apud Fabric. Tom. IX. Bibl. Græc. pag. 133. & 134.

Pictura vigesima quarta exhibet Christum luto linientem oculos Cœci nati, eumque sanantem, adstantibus Apostolis.
„ Κυριακὴ πέμπτη [al. ἕκτη] τοῦ τυφλοῦ, Dominica Quinta
„ [al. Sexta] Cœci. Synaxarium. Τῇ αὐτῇ Κυριακῇ πέμ-
„ πτῃ ἀπὸ τοῦ Πάσχα, τὸ εἰς τὸν ἐκ γεννητῆς τυφλὸν ἑορτάζο-
„ μεν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ θαῦμα. Eadem
„ Dominica V. [al. VI.] post Pascha, celebramus miracu-
„ lum a Domino, Deo, ac Salvatore nostro Jesu Christo erga
„ Cœcum a nativitate patratum.

Pictura vigesima quinta repræsentat Christum Dominum in Cælos ascendentem, Deipara & Apostolis intuentibus. ἡ ἀνάληψις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, *Ascensio Domini nostri J. C.* Synaxarium: Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τῇ πέμπτῃ τῆς πέμπτης [al. ἕκτης] ἑβδομάδος μετὰ τὸ Πάσχα, τὴν ἀνάληψιν ἑορτάζομεν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. *Eadem die, Feria* V. *Quinta*

[al.

[al. *Sextæ*] *hebdomadis post Pascha*, *Ascensionem Domini*, *Dei*, *& Salvatoris nostri J. C. celebramus*. In Ascensionem Domini orationes Patrum & Scriptorum, vide apud Fabric. Tom. IX. Bibl. Græc. pag. 95. & 96.

Dominica quæ sequitur, septima post Pascha, fit commemoratio Synodi Nicænæ. Synaxarium: Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, Κυριακῇ ἑβδόμῃ [al. ἕκτῃ] ἀπὸ τοῦ Πάσχα, τὴν ἐν Νικαίᾳ πρώτην σύνοδον ἑορτάζομεν τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ θεοφόρων πατέρων. *Eadem die*, *Dominica* VII. [al. VI.] *a Paschate*, *Synodum Nicænam primam* 318. *deiferorum Patrum celebramus*. Typicum: *Dominica* VII. *a Paschate*, *SS.* 318. *Deiferorum qui Nicææ congregati sunt*. Feria VI. post hanc Dominicam, omnium Fidelium defunctorum memoria recolitur. Τῇ παρασκευῇ ἑσπέρας τῆς πεντηκοστῆς, μνήμην ἐπιτελοῦμεν πάντων τῶν ἀπ' αἰῶνος κεκοιμημένων εὐσεβῶν Χριστιανῶν πατέρων καὶ ἀδελφῶν ἡμῶν. *Feria* VI. *Vespere Pentecostes*, *memoriam agimus omnium a sæculo defunctorum piorum Christianorum patrum ac fratrum nostrorum*. In Tabulis nostris, neque hujus Feriæ VI. neque Dominicæ antecedentis fit mentio, eo quod in aliis per anni circulum Tabulis tum Synodi Nicænæ, tum commemoratio defunctorum peracta est.

Pictura vigesima sexta repræsentat sedentes in Cœnaculo Deiparam, Apostolos, & Spiritum Sanctum in specie Columbæ in forma linguarum ignearum in eos illabentem. Κυριακὴ Πεντηκοστῆς, *Dominica Pentecostes*, a dierum numero, qui inter Pascha & hanc Dominicam intercedunt, nomen *Pentecostes*, idest, *Septuaginta*, sumit. Synaxarium: Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, Κυριακῇ ὀγδόῃ (al. ἑβδόμῃ) ἀπὸ τοῦ Πάσχα, τὴν ἁγίαν Πεντηκοστὴν ἑορτάζομεν. *Eadem die*, *Dominica* VIII. (al. VII.) *a Paschate*, *Sanctam Pentecosten celebramus*. Orationes Patrum & Scriptorum in festum Pentecostes Vide apud Fabric. To. IX. Bibl. Græc. pag. 133.

Pictura vigesima septima repræsentat Christum Dominum in nubibus, a dextris Deiparam cum Angelo, a sinistris Jo. Baptistam cum Angelo, infra Sanctos cujuscumque ordinis & sexus. *Dominica omnium Sanctorum*. Synaxarium. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, Κυριακῇ μετὰ Πεντηκοστὴν, τὴν τῶν ἁπανταχοῦ τῆς οἰκουμένης, ἐν Ἀσίᾳ, Λιβύᾳ, καὶ Εὐρώπῃ, Βορρᾷ τε καὶ Νότῳ ἁγίων πάντων ἑορτὴν ἑορτάζομεν. *Eadem die*, *Dominica post Pentecosten*, *ubique per universam terram existentium*, *sive in Asia*, *sive*

sive in Libya, sive in Europa, Septentrione, atque Austro, Sanctorum omnium diem festum celebramus. In Sanctorum omnium Dominicam oratio Philothei Patriarchæ Constantinopolitani ἐν τῷ τοῖς λόγοις μὲν ἄλλως τὰ τῶν ἁγίων ἑκάστου διεξιέναι. Leonis Sapientis Imp. πρότερον ἡ τοῦ παναγίου πνεύματος ἐπανηγυρίζετο πρὸς ἀνθρώπους ἐπιδημία. Plura Combefisius Tom. 8. Biblioth. Concionat. pag. 312. ad 400.

FINIS TOMI SEXTI.

INDEX
TOMI SEXTI
EPHEMERIDUM RUTHENICARUM.

FINIS.

